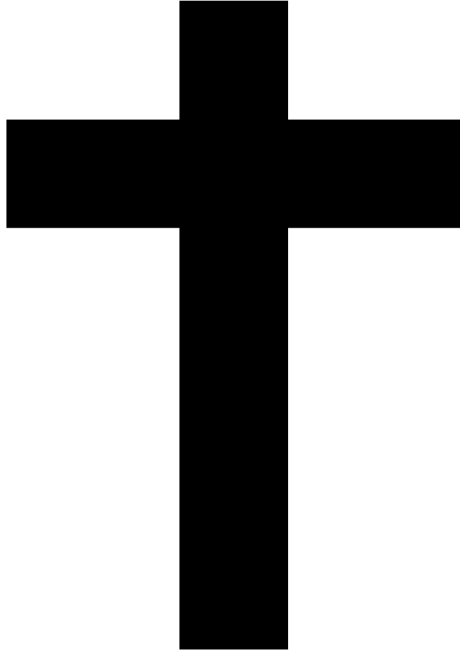

Konai

Konai: Godihā Tā Bolofej New Testament

Konai
Konai: Godiha Ta Bolofei New Testament
Nupela Testamen long tokples Konai long Niugini

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Konai

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files dated 8 May 2025
8c47cab8-fc6e-524e-936f-c52eba70db94

Contents

Matyu	1
Mak	72
Luk	116
Jon	191
Dabai	244
Rom	312
1 Korin	345
2 Korin	376
Galesia	397
Efesus	409
Filipai	420
Kolosi	427
1 Tesalonaika	435
2 Tesalonaika	442
1 Timoti	446
2 Timoti	456
Taitus	462
Filemon	467
Hibru	470
Jems	496
1 Pita	505
2 Pita	515
1 Jon	522
2 Jon	530
3 Jon	532
Jut	534
Mogogou Ta Hegi	537

Ta Uwo Bolofei Matyuhā Nalāi

Tawale Tā

O Matyu ɛme Yesuhā dabai degedi o ta. Ɛ hū tabe Livai, gamani sibidi sele kefedi o. Di Matyu 9:9-13 kokōu o Matyuhā degei kē husoloŋu idi.

Matyuhā Juda o sasai kediamokōu hehegie nalagai. Kegei kahā degemōu, Godihā habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia kōu nalaga i keme Yesuhā haguei kelegenōu damaledo tamā degei kē hehegie nalagai. Kegei kahā tā sudo Matyuhā nalagai kuguo kuodu dalagua kuhe: 1:22-23, 2:4-6, 14-15, 23, 4:13-16, 8:16-17, 12:15-21, 13:34-35, 21:2-5, 16, 26:24, 31, 26:54, 27:6-10.

Yesuhā o sasai kediamokōu tā sasado ilo kele hehegie tobōu mōu i kē Matyuhā nalagai. Ta dala kuhe:

Tā hiye 5-7: Bitou kahā Tā; Yesuhā tā kē bitou sa kokōu ge hehegie tefeiei.

Kuguo Matyu koŋumahā tā sibige tanōu tanōu olou feibe kuhe:

Tā Hiye 1:1-4:16

Yesuhā sa sibige kuokōu migile tofou.

Tā Hiye 4:17-9:34

Yesu ɛ Godihā wolōu daladi kahā tā tobolōu mōu, haba do o sasai kedia bologuomōu, bolō degele i.

Tā Hiye 9:35-10:42

Yesuhā ɛ dabai degedi o kediamokōu dabai nemōu i.

Tā Hiye 11:1-16:20

Yesu ɛme koyodo?

Tā Hiye 16:21-20:34

Yesuhā ɛ tolo hafei degeimōu, ɛ dabai degedi o kediamokōu midihō yoŋu degedi sagai kenōu tefeie degemabadomōu hehegiei.

Tā Hiye 21-25

Yesuhā sa Jerusalemkōu ile folomōu, o sasai kediamokōu egei hehegiei.

Tā Hiye 26-28

Yesu ɛ do hiyedo duguomōu, tolo ilemōu hagua gehe degei.

Yesuhā sa sibige kuokōu migile tofou

(Tā Hiye 1:1-4:16)

Yesu Kelesuhā ɛ kōu guai o kedia hū

(Luk 3:23-38)

¹ Koŋume Yesu Kelesuhā ɛ kōu guai o kedia hū olou fei. Ɛme Devithā hūti o. Ɛ kōu guai odobe Abraham.

² Abrahambe Aisakhā ɛ aye.

Aisakbe Jekophā ɛ aye.

Jekopbe Judabōu ɛ malā olou fei kedia bōu die aye.

³ Judabe Peres dilie Sera dilie aye. Dilie duōu hā hūbe Tamar.

Peresbe Hesronhā ɛ aye.

Hesronbe Ramhā ɛ aye.

⁴ Rambe Aminadaphā ɛ aye.

Aminadapbe Nasonhã ẽ aye.

Nasonbe Salmonhã ẽ aye.

⁵ Salmonbe Boashã ẽ aye. Dihi kahã ẽ duôu hã hũbe Rahap.

Boasbe Obethã ẽ aye. Dihi kahã ẽ duôu hã hũbe Rut.

Obetbe Jesihã ẽ aye.

⁶ Jesibe hiye o Devithã ẽ aye.

Devitbe Solomonhã ẽ aye. Dihi kahã ẽ duôu be Uriahã sasã Devithã hu ķẽ.

⁷ Solomonbe Rehoboamhã ẽ aye.

Rehoboambe Abiyahã ẽ aye.

Abiyabe Asahã ẽ aye.

⁸ Asabe Jehosafathã ẽ aye.

Jehosafatbe Jehoramhã ẽ aye.

Jehorambe Usiahã ẽ aye.

⁹ Usiabe Jotamhã ẽ aye.

Jotambe Ahashã ẽ aye.

Ahasbe Hesekiahã ẽ aye.

¹⁰ Hesekiabe Manasehã ẽ aye.

Manasebe Emonhã ẽ aye.

Emonbe Josaiahã ẽ aye.

¹¹ Josaiabe Jehoiakinbôu ẽ malã olôu fei kediãbôu die aye. O kediã tofou kelegebe, ho o kediãge Israel o kediãme asôu sa Babilonkôu wôu ma ile dogogu.

¹² Asôu sa kokôu wôu ma ile dogoguomôu,

Jehoiakinbe Sealtielhã ẽ aye degei.

Sealtielbe Serubabelhã ẽ aye.

¹³ Serubabelbe Abiuthã ẽ aye.

Abiutbe Eliakimhã ẽ aye.

Eliakimbe Asorhã ẽ aye.

¹⁴ Asorbe Sadokhã ẽ aye.

Sadokbe Akimhã ẽ aye.

Akimbe Eliuthã ẽ aye.

¹⁵ Eliutbe Eleasarhã ẽ aye.

Eleasarbe Matanhã ẽ aye.

Matanbe Jekophã ẽ aye.

¹⁶ Jekopbe Josephã ẽ aye. Josepbe Mariahã ẽ mã.

Kegemôu, Mariahã Yesu malã felei. Yesu ẽme Kelesuyodele ili ķẽ.*

¹⁷ Kegei kahã, Abrahamhã sosôu kôu ge tofogôu haguabe demôu, Devitkôu tofogôu kediã die kôu guai olôu feibe 14 kege. Haba Devitkôu ge tofogôu môu haguabe demôu, ho o kediã Israel o sasã asôu sa Babilonkôu wôu ma ile dogogu kediãne die kôu guai olôu feibe 14 kege. Haba asôu sa kokôu wôu ma ile dogogu kediã tofogôu haguabe demôu, Kelesukôu ge ķene kôu guai olôu feibe 14 kege.

Mariahã dihi Yesu Kelesu malã felei

(Luk 2:1-7)

¹⁸ Dihi Yesu Kelesu malã felei tãbe kôu gue. Ẽ adiôu Mariabe Josepkôu tileyodema makai. Kẽnôu si dilie dogôu guo deleli mei, kelege Maria ẽme dihi guokôu degeimôu dugulo i. Duo Bolofeiã nele kahanôu ẽ dihi guokôu degei.

* **1:16 1:16** Kelesube Godihã di mamôũyadomôu makai o.

19 Eme dihi guokou degeimou, o e tileyodema makai o Josep, eme doudo o kaha degeimou, e o sasai dihi keke e sasai sidifi nele meiyode tawalemou be, e amafei hiyafogolou yodenou fimai.

20 E kege fimama, tieimi dugube, Hiye Ohā esol o taha emokou tama degemou tobou mou du, Josep, name Devitha huti, na sasai Maria hulo gue degeda. Duo Bolofeiha nele kahanou e dihi guokou degeiyodei.

21 E o dihi mala feleiba, na e hu tilebe Yesu.* Yobe, ege o sasai kedia midihō kasagai milou di ke togule muguoba, dia mamolo uoyode tobou.

22 Olou fei keme mou yowuwa tama degegali mei, Hiye Ohā kou tobou keme damaledo tama degeyadomou kuhe degegali. Yobe, e habage-degele-duguo-tobou di-o kaha mogouya ke kou gue kou tobou,

23 Sasai gisiai e dihi guokou degema, o dihi mala feleiba, o kedia e hu tilebe Emanuelyodele ile. E hu kaha sibigebe kou gue, Godiha di dogou guo dalaleyode tobou. *Aisaia 7:14*

24 Kegemou, Josepha tiei kesigiemou, Godiha esol o kaha tobou sagai, kenou seselemou, Maria hu.

25 E sasai kou huye, kenou si dilie dogou guli mei dalali, o dihi mala felei. Dihi mala feleimou, Josepha e hu tibe Yesuyodei.

2

Sa ta tewe o kedia dihi Yesu dugu haguasiei

1 Mariaha dihi Yesu mala feleibe, sa Betlehem, sa Judia duo koduge mala felei. Herotha gamani hiye o delei kelege, dihi ke mala feleimou, sa ta tewe o kedia sa Jerusalemkou aso haguluya ke haguasie felegamou yoduga i,

2 dihi ebele mala felei, Juda o sasai kedia Hiye O keme kou? Ei e kuidihō aso hagulukou duguomou, emokou diho бага tobou lamou haguasiei.

3 Gamani o Herot ene dulo kesigi.* Sa Jerusalem tie o sasai kediane dulo kesigile i.

4 Kegemou, Herotha Israel o kedia mogou du dalaguadi hiye o kediabou,* Mosesha kuolou yo du o kediabou olou fei haguismou haguasie felegomou, diamokou yodu, Godiha makai o Kelesube e duou ha kiliya mala feleiya?

5 Sa Betlehem, sa Judia kodugeyode tobolou i. Yobe, Godiha tobou keme habage-degele-duguo-tobou di-o kaha kou gue nalai dala,

6 Juda kedia sa duo kodube sa Betlehembē hubou meiye, kenou si hu hiyedo dalale. Yobe, ni sa kokou be hiye o ta tama degeda, ma Israel o sasai dia dalale. *Maika 5:2*

7 Kegemou, Herotha tewe o kediāmokou amafeido haguasiemabeede tobou mou, hagua felegomou, diamokou yodu, sawisie kobogedo ni kuidihō ke dugulo ilou?

8 Dia emokou kege tobolou imou, e kou gue tobou, ni ya, sa Betlehembē fologa, dihi ke defeido kamabeedei. Ni kolugi dugubabe, amokou tobou haguama. Ane ile, yubu sugulo fiyaba, dihi kokou diho бага tobou lamou.*

* 1:21 1:21 Hu 'Yesu' kaha sibigebe Hiye Ohā o sasai mamolo u. * 2:3 2:3 Herot e yowunou Juda o kedia dia dalaleyade tawai. * 2:4 2:4 Mogou du daladi o keme ('pris') Godiha moso kodu dabai degedi. Dabai degeimou be, Godibe tagetou dalamou, ha o sasai kedia hayedu dalamou, yowuge mogou du daladi. * 2:8 2:8 Herot e dihi Yesu walamou ou ga tobou.

⁹ Kegemōu, tewe o kedia gamani hiyedo o kaha ta dulomōu, kuidihō aso hagulu kōu dugu kaha imōu duguomōu, diā kenōu sesele yai. Yolugi, dihi kaha dala moso tagetōu hohoguo dalamōu dugulo i.

¹⁰ Diā kuidihō ke duguomōu, hohō hiyedo degele i.

¹¹ Kegemōu, diā mosodu fologamōu, dihibōu ē adiōu Mariabōu de duguomōu, yubu sugulo fiya duwoguali, dihi kokōu diho бага tobolōu i. Die ye tulamōu, bisai talama, dihi kokōu nele ibe, sele igi golbōu, hō bolodo molabōu, hebe du kolobōu de nele i.

¹² Nele ima tiasigei, tieimi dugulo ibe, Godihā diāmokōu, nī Herotkōu idamabeede tobōu mōu dulomōu, diā a taya ke die sabekōu bohōlōu mā yai.

Josepbōu ē sasāibōu dilie dihi malā ile sa Isipkōu fologai

¹³ Tewe o kedia fogōu youmōu, Josephā tieimi dugube, Hiye Ohā esol o tahā tamā dege, emokōu, nā haguā, dihibōu ē adiōu bōu de wōu ma, sa Isipkōu kama foyedei. Nā keke dalali, a namokōu bohōlōu mā haguayede tobōu ba dulo. Herothā dihi koŋu kolugi duguoba, wouba tolo ilamōu degeliyode tobōu mōu du.

¹⁴ Kegemōu, ē huliame haguāmōu, dihibōu ē adiōu bōu de wōu ma, sa Isipkōu ya fologai.

¹⁵ Fologa dalaguali, Herot tolo imōu, diā sa ke kuhe tōu fogōu fogōu yai. Diā ke degeibe, Hiye Ohā habage-degele-duguo-tobōu di-o kaha mogouya tobou sagai kegenōu damaledo tamā degei.

Mā dihi eme sa Isipkōu dalamōu, a emokōu nā tōu fogōu iyede tobōu mōu, ē kuhe haguei. *Hosea 11:1*

Gamani o Herothā tobōu mōu, o kedia sisigō sudo woumōu tofigile i

¹⁶ Kegemōu, Herot ē tewe o kedia emokōu ōu gaiyode tawalemōu gofoŋu hiyedo degei. O ilo kediaēmokōu tobou, nī ya, sa Betlehembōu, sa kaha figiya kile o sisigō sadebe bolou kege gabali mei ke olou fei wouba tofigiemabeede tobou. Yobe, kuidihō tamā degeimōu kelegebe ē tawai, tewe o kedia emokōu kōu tobōu mōu du kaha.

¹⁷ Ke degei keme habage-degele-duguo-tobōu di-o Jeremaiahā mogouya tobou ke damaledo tamā degei.

¹⁸ Sa Ramakōu gosolo uwo hiyedo dulo ili keme sasai Reselhā ē sisigō diā sihou gosoulu. Hohō degelebe dafai, ē sisigō olou fei mei degele i kaha degemōu. *Jeremaia 31:15*

Josephā ē sasāibōu ē dihibōu de bohōlōu mā haguā felei

¹⁹ Kegemōu, Herot tolo imōu, Josep ē sa Isipkōu dalali, tieimi dugube, Hiye Ohā esol o tahā tamā degemōu,

²⁰ emokōu kōu gue tobou, nā haguā, dihibōu ē duōu bōu de wōu ma, sa Israelkōu haguayedei. Dihi walamōu fimā i o kediaē tofigile hobogouyode tobōu mōu du.

²¹ Josephā ke tobōu mōu dulomōu haguā, dihibōu ē adiōu bōu wōu ma iligi, sa Israelkōu fologai.

²² Kenōu si fologamōu dube, o Arkelausbe ē aye Herothā timōu malamōu, sa Judia dia dalayodeimōu dulomōu, sa kokōu ya ke ilebe gue degei. Haba ē tieimine emokōu tawale ta tobōu mōu dulomōu, diā sa Galilikōu fogōu yai.

²³ Sa Galilikou fologamou, haba sa hu Nasaretkou ya fologa deleiguei. Kegei degemou, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia tobolou i keme damaledo tama degei.

O sasai kedia eme sa Nasaret tie oyodele ileyode tobolou i.

3

*Fafeleya degedi o Jonha egei tobou
(Mak 1:2-8; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)*

¹ Kelegebe, fafeleya degedi o Jon e sa Judiakou dalali, sa hebe mei mihinou sa kokou ile folomou, egei hehegiendi.

² E hehegiendibe kou gue tobou di, ni fi bohou ma, hebeni Hiye Ohu ni wolou dalalebe hafeido degeliyode tobou di.

³ O keme habage-degele-duguo-tobou di-o Aisaiaha tobou o ke, Hebe mei mihinou sa kelege Hiye Ohu e a milou ma doususugumabeede haguisa tobou ba dulo ile. *Aisaia 40:3*

⁴ Jon e yukuei kadibe, wai kamel towe dai ke fiyatiye tufoguo kadi. Nale e nadibe kabubou, kule hueibou denou fei nadi.

⁵ Jon e sa mihinou sa kokou dalamou be, sa Jerusalem o sasibou, sa sa olou fei Judia kile dalagua o sasibou, o sasai to Jordan kokou tie obou olou fei kedia emokou ya fologai.

⁶ E egei tobou mou dulomou, die midihou kasagai milou ga idi ke kusigile tobolou imamou, e o sasai kedia to Jordankou fafeleya degei.

⁷ Kegemou, Jonha dugube, Farisi obou, Sadyusi obou sudo fafeleya tofolou yodema haguasieimou, e diamokou nime hiye bei sisigo. Godiha gofoube degeba, nimokou hebe kasagai ke nele. O koyoha tobou mou, ni fosigelamou degele iya? Nige Godiha gofoube de gabale sagai?

⁸ Ni fi bohou babe, midihou ni milolou kaha hehegilebe, nime damaledo fi kou bohoulou idadele kenou hehegiema.

⁹ Abraham eme ei kou guai oyode tobou dama. Yobe, a nimokou tobolou kuhe, Godihanou degeiye, igi koudiane bohoulou ba, Abrahamha sosou sa dege dalaguale.

¹⁰ Heibe hebe yelebou kou dogogu dala. Hebe olou fei kolo bologua ma idiyo mei keme oe hagima, doulukou hebesaleyode tobou.

¹¹ Ni fi bohou mou be, age nime talekou nou fafeleya degedi. Kenou si o ta ma habage haguale kaha e nelebe hiyedo, ma nele sagai mei. E hube folodo dala kaha degemou, e hagubabe, age e abogou mosobe ta mala hebele ile sagai mei. Ege nime Duo Bolofeiha neleya ke fafeleya degele, haba douyene fafeleya degeleyode tobou.

¹² E hagualebe, o sepolo touye haguadi sagai kege nale segei ke mou haguale. Sepolo tolou ba, ko kasagai olou fei igisema, nale sibige kenou mouuma ile, mosodu dogogulo. Kegema, ko olou fei keme dou mei degediyo mei kokou hebesaleyode tobou.

*Jonha Yesu fafeleya degei
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)*

¹³ Kegemou, Yesuha sa Galili tou fogou, to Jordankou Jonha dalakou felei. Eme Jonha fafeleya degeyadomou fimai.

¹⁴ Kenou si, Jonha e akogulamou tobou, na a fafeleya degelesi bolu. Kadegeimou na amokou haguya?

¹⁵ Yesuha tobou, a namokou yodube bolo. Godiha tagali ke da degelebe doudoyode tobou. Kegemou, Yesuha yodu keme Jonha degei.

¹⁶ Kegemou, Yesu e fafeleya degema, bidiletou foloumou, kelegenou hebeni a sougou mou, Godiha Duo Bolofeiha sio isusu бага fulou migile, emokou biyoumou dugu.

¹⁷ Haba, hebenitou ge ta uwo ta kou gue tobou mou dulo i, kome ma Dihi. Age eme tagalido, emokou hoho hiyedo degeli.

4

Tamaha Yesu tefele dugu (Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Kegemou, Duo Bolofeiha Yesu hebe mei mihinou sa kokou wolou i, Tamaha Yesu tefele duguyadomou.

² Sa mihinou kokou deleibe, sawisieibou huliabou olou fei 40 kege nale nali mei delei kaha, e hegie degei.

³ Hegie degeimou, tefele dugudi o kaha emokou hagua tobou, name damaledo Godiha Dihi debabe, igi kou dalagua kuokou tobou ba boholou ba, ou si degeiba nayede tobou.

⁴ Kenou si e sima tobou, Godiha kuguokou be kou gue nali dala, Nale nadi kahanou be, o sasai fi gehe tofousogo tofolou ke moloou mei. Godiha ta yoou tobou di olou fei ke dulo sesele ili kahanou si o sasai tofousogo tofolou ileyodei. *Lo 8:3*

⁵ Kege tobou mou, Tamaha e Godiha sa Jerusalemkou wolou ile, Hiye Oha moso tagetou do wolou folo tefegiemou tobou,

⁶ name Godiha Dihi debabe, na mihikou mou gule fogu fiyayedei. Yobe, Godiha kuguokou be kou gue nali dala, Na fogu fiyoubabe, e tobou ba, e esol o kedia na hebele tou ba, ne abogoou igiye ta wolo meiyodei. *Buk Song 91:11-12*

⁷ Kegemou, Yesuha emokou tobou, haba kou guene nali dala, Na ne Hiye O Godiha nele ke hobou tefele dugudayedei. *Lo 6:16*

⁸ Kegemou, Tamaha Yesu haba bitou sasado ta kotou wolou folomou, sa sa bolodo olou fei, hiye o kedia dia dalagua ke Yesukou hehegiei.

⁹ Hehegiemamou kou gue tobou, na yubu sugulo fiyaba, amokou diho бага tobou babe, age sa sa olou fei kome namokou neleyodei.

¹⁰ Yesuha sima tobou, Tama, na a tou fogou fogou iyedei. Yobe, Godiha kuguokou be kou gue nali dala, Na ne Hiye O Godikou nou yubu sugulo fiya, diho бага tobolou ba, e dabainou degyedei. *Lo 6:13*

¹¹ Kegemou, Tamaha e tou fogou fogou imou, esol o kedia haguasie, Yesu dogou gulo i.

Yesuha sa Galilikou ge dabai yomogou degei (Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² Kegemou, Yesuha Jon didio degeiyodei ke dulomou, sa Galilikou ile felei.

¹³ Kilegenou be, sa Nasaret tou fogou, sa Kaperneamkou ile delei. Sa Kaperneam keme ohueiyai Galili kokou delei. Sa keme o huti Sebulunbou, Naptalibou kedia sa.

¹⁴ E kokou ibe, Godiha ta, habage-degele-duguo-tobou di-o Aisaiaha kou nalai keme damaledo tama degeyadomou kuhe i. Yobe, o kaha kou gue nalai dala,

¹⁵ O huti Sebulunbou, Naptalibou kedia sabe, dawalakou yadi alikou ge ka ibe demou, to Jordan dama ilobou kele fogou. Die sa Galiliyodele idi kokou be sa ta o sasai ilo kelene dalagua.

¹⁶ Sa ke tie o sasai kediam huliakou deleigueiye, kenou si hoho hiyedo kou dugulo i. Tofigile o kediamokou ne hohoguo dalayodei. *Aisaia 9:1-2*

Yesu e Godiha wolou daladi kaha ta tobolou mou, haba do o sasai kedia bologuomou, bolq degele i

(Ta Hiye 4:17-9:34)

*Yesuha o dosou dia kege haguismou, dia e sesele yai
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)*

¹⁷ Kelege Yesu e yomogou egei tobou. Ni fi bohoun ma, hebeni Hiye Oha ni wolou dalalebe hafeido degeliyode tobou di.

¹⁸ Kegemou, ohueiyai Galili koya ke sulugi, o eye mala bolou ta dugube, Saimon, Pitayodele idi kebou, e mala Andrubou de dugu. Diliebe ohueiyai kokou neke mou soumou dugu. Diliebe miye mouudi o.

¹⁹ Yesuha diliemokou nele a sesele haguamabeede tobou. A nelemokou o sasai mouudi ke hehegielamou, obe miye mouudi ke sa degeiyode tobou.

²⁰ Dilie ke dulomou, totonou neke olou fei kokou magama fogou mou, e sesele yai.

²¹ Kegemou, haba ilemou dugube, o eye mala bolou ta, Sebediha dihi Jemsbou e mala Jonbou de dugu. Diliebe dilie ayebou de mosole tagetou neke doususulo duwoguamou, e dilie haguaisai.

²² Dilie dulomou, kelegenou dilie aye mosole foudu duwomou tou fogou fogou, Yesu sesele yai.

*Yesuha egei tobou mou siei, haba do one bologuomou bolq degele i
(Luk 6:17-19)*

²³ Kegemou, Yesu e sa Galiliya ke die egei mosoya egei hehegiemou sulugibe, ta uwo bolofei Godiha wolou daladi kene tobou mou siei. Haba dobou o sasaine olou fei bologuomou, bolq degele i. Nele mei degei kediane olou fei bolq degele i.

²⁴ E kege degeimou, ta ke sa Siria kileya olou fei tefeimou, sa ke tie o kedia do daga daga o sasai sudo mouuma haguasiei, do hiyedo kediabou, duo kasagaiye tolou i kediabou, dio koulugi fiasigedi kediabou, ibigidiobou dobogouudiobou tofigile i kegei ke mouuma haguasie felegoumou, bologuomou bolq degele i.

²⁵ E sumou, o sasai sudo emokou haguasie kefegulo i. Sa Galilibou, sa Dekapolisbou, sa Jerusalembou, sa Judiabou, to Jordan ilobou tie obou kedia e sesele sulugiei.

5

Yesuha bitou kokou ge egei tobou

¹ Yesuha o sudo kefegumou duguomou, bitou ta kokou folo duwei. Duwoli dugube, youtu e dabai degedi o kedia haguasie felegoumou dugu.

*Yesuha o kediamokou hohobou mabeede tobou
(Luk 6:20-23)*

- ² Kegemōu, Yesuhā ē dabai degele idi o kediāmokōu hehegie tobou,
- ³ O Godihā dihīle mabōu sà degei dalaguayode tawali kediā hohōbolōu nōu, hebeni Hiye Ohā diā wolōu dalale kaha degemōu.
- ⁴ O gosolo dalagua kediā hohōbolōu nōu, Godihā diā dogōu gulo kaha degemōu.
- ⁵ O dioŋu die hū hebele fogudiyo mei kediā hohōbolōu nōu, Godihā sa sa olōu fei diāmokōu nele kaha degemōu.
- ⁶ O Godihā dihīle dōudo o dalagualamōu degele idi kediā hohōbolōu nōu, diame hegie degeli o kē sà degei, Godihā nalebōu hueibōu de nele kaha degemōu.
- ⁷ O yogokōu solōu do degele idi kediā hohōbolōu nōu, Godihā diāmokōu solōu do degele kaha degemōu.
- ⁸ O die duledu sibigi ta dala mei kediā hohōbolōu nōu, diā Godi dugulo kaha degemōu.
- ⁹ O biya imōu akogudi o kediame hohōbolōu nōu, Godihā diame mā dihiyodele kaha degemōu.
- ¹⁰ Godihā dihīle kele dōudo dalagua o sasai, o tae makodi kediā hohōbolōu nōu, hebeni Hiye Ohā diā wolōu dalale kaha degemōu.
- ¹¹ O sasai diama, nīme oe susuga tobolōu iliye, nī hohōbōu ma. Nī a sesele ili kaha, oe nī makolaba, ogōu ga, nīme kasagaiyodeibabe, nī hohōbolōu nōu.
- ¹² Kege degeibabe, nī hohōnōu degema, nī hebe bolodo kēme hebenitōu kōu dala kaha degemōu. Afudo, nī deleli mei kelegene, oe habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā makolamōu kegenōu degele idi.

Nīme solebōu hohōbōu kē sà degei
(Mak 9:50; Luk 14:34-35)

- ¹³ Yesuhā haba kōu gue tobou, nīme sa sibige kaha sole sà degei. Kenōu si solebe sebe mei degeibabe, kage degeiye haba sole sebe degele? Sole kegei kēme kasagai, ē degele ta dala mei. Obe boholōu filāmōu, abogoŋu yue tofōu tofōu di.
- ¹⁴ Nīme sa sibige kaha hohō sà degei. Sa bitōukōu dala kēne ta wōmogōu dala mei.
- ¹⁵ Haba, obe kamai dou migiemōu be, bilika hayedu dogogudiyo mei, moso tama kele dogogudi, o mosodu dalagua kediā kamai hohō kē duguyadomōu.
- ¹⁶ Nebe kenōu tefei, nī hohō kē o kediāmokōu hohōguba, diā nī midihō bolofei ke duguoba, diā nī Aye hebenitōu duwo, ē hū hebele fogulo ile.

Godihā Kuolōu kaha tā

- ¹⁷ Yesuhā haba kōu gue tobou, a hagua, Mosesha kuolōu tā kē a ta gabale sagai mei. Habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kediā nalagai kēne, a ta gabale sagai mei. Nī kege fimā idama. A hagua, tā kē akogulo sagai mei. Age tā kē damaledo tama degeyadomōu hagua felei.
- ¹⁸ A nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. Agudiobōu sa sibigebōu kēme olōu fei mei degele mei debabe, Godihā kuolōu tane ta mei degele mei. Nalagai olōu fei kē ta mei degele mei debabe, nalagai olōu fei kē damaledo tama degele.
- ¹⁹ O koyohā Godihā tā nī dumabeedei kē gobolōu ba, haba omokōu ne kege hehegieibabe, o kēme hebeni Hiye Ohā o sasai wolōu daladi sa kokōu be, ē hūbe hiyeyodele mei. O koyohā Godihā tā kē seseleba, omokōu ne olōu feido hehegie tobōu basi, o kēme hebeni Hiye Ohā wolōu daladi sa kokōu be, ē hūbe hiyeyodele.

²⁰ Yobe, a n̄imokōu kōu gue tobolōu, Farisi obōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu kediame Godihage dōudo oyode tobolōu sagai mei. N̄ine diā degele idi kēnōu tefele degeibabe, n̄ime hebeni Hiye Ohā o sasai wolōu daladi sa kokōu be ta yale sagai mei.

Yesuha hagi dōusūsudi midihō kē tobou
(Luk 12:57-59)

²¹ Yesuha haba kōu gue tobou, afu n̄i kōu guai o kediāmokōu o wodamabeede tobōu di keme n̄i kōu dulo i. Haba o koyohā o yogo woubabe, ɛme tā saikōu tafalaleyode tobolōu idi kene n̄i dulo i.

²² Kēnōu si a n̄imokōu tobolōu kuhe, o koyohā ɛ mogokōu gofoŋu degeibabe, ɛme Godihā tā sale. Haba o koyohā ɛ mogo ta susuga tobōu babe, ɛme kansole o kediage tā sa ile. O koyohā n̄ame totōu degei o kasagaiyode tobōu babe, ɛme dou sakōu ile.

²³ Kegei kahā, Godikōu bi ta nelābabe fima dugu, mā mogohā amokōu gofoŋu degei ta daladade tawaibabe,

²⁴ nā Godikōu nelāmōu degei kē tōu fogōu fogōu ile, nāmokōu gofoŋu degei dala kē dōusumaba, boholōu mā haguaba, ise Godikōu nelāmōu degei kē kuhe n̄e.

²⁵ O tahā nā tā salaba wolōu ibabe, nā aba you iligi, toto ebōu de hagi kē dōusususyede tobōu. Kege ho fogōu babe, o kahā nā tā sai fidi o kokōu wolōu ile folouba, haba tā sai fidi o kahā n̄ame kasamane o kokōu wolōu ile folouba, n̄ame didiō degele.

²⁶ A n̄imokōu damalēdo tobolōu kuhe, nā didiō degeibabe toto tōu fogōu fogōu ile sagai mei. Noŋu kege dalali, didiō degei kē telemalē kahā dowo kē olōu fei sibima mei degeibasi telemā ile.

Yesuha o kediāmokōu sasai hiyoubōu, o hiyoubōu degedamabeede tobou

²⁷ Yesuha haba kōu gue tobou, n̄i kōu guai o kediage sasai hiyoubōu, o hiyoubōu degedamabeede tobōu di keme n̄i kōu dulo i.

²⁸ Kēnōu si a n̄imokōu tobolōu kuhe, o koyohā sasai ta duguoba fiyenōu tagaibabe, ɛme sasai hiyou degedi o, yobe ɛ sasai kē fiye kōu tagai kahā degemōu.

²⁹ N̄e diho dele kahā nā wolōu ile midihō kasagai ta milōu babe, nā n̄e diho kē tele filā. N̄ame n̄e tōu bōu de olōu fei dou sakōu hebele fileiye debabe, nā n̄e tōu hā bi tanōu ta mei degeibasi.

³⁰ Haba n̄e dobogoŋu dele kahā nā wolōu ile, midihō kasagai ta milōu babe, nā n̄e dobogoŋu kē diafolōu hebele filā. N̄ame n̄e tōu bōu de olōu fei dou sakōu hebele fileiye debabe, nā n̄e tōu hā bi tanōu ta mei degeibasi.

Yesuha obe sobōu hulomōu hiyafogōu di kahā tā kē tobou
(Matyu 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ Yesuha haba kōu gue tobou, afu tobolōu idibe, O koyohā ɛ sobōu hiyafogōu lababe, hu kadi kuguonōu nalāma, ɛ sobōu kōu neleba kuhe hiyafogōu yede tobōu di. Lo 24:1

³² Kēnōu si a n̄imokōu tobolōu kuhe, o koyohā ɛ sobōu, o hiyou ta degeli mei kē hiyafogōu babe, ɛ degeiye sobōu keme o ta hiyou degele. Haba o tahā sobōu, oe kōu hulomōu hiyafogou kē hubabe, ɛme sasai hiyou degedi o.

Yesuha tobolōu gi, Godihā huya kē maka degeba tobōu damabeedei

³³ Yesuhā haba kōu gue tobou, afu kōu guai o kediāmokōu, nī Hiye Ohā hūya kē ta degeleyodema maka dege tobōu babe, nī damalēdo degemabeede tobōu di, kēme nī kōu dulo idi. Ogōu ga tobōu dama.

³⁴ Kenōu si a nīmokōu tobolōu kuhe, nī Hiye Ohā hūya kē hobōu maka dege tobōu dama. Haba hebenihā hūya kēne maka dege tobōu dama, hebenibe Godihā duwodi kahā degemōu.

³⁵ Sa sibige koṽumahā hūya kēne maka dege tobōu dama, sa sibigekōu be Godihā e abogoṽu muguo tofogōu duwo kahā degemōu. Sa Jerusalemba Hiye O nī wolōu dala kahā sa. Kegei degemōu, sa sibige koṽumahā hūya kēne maka dege tobōu dama.

³⁶ Noṽu nē hūya kēne maka dege tobōu da. Yobe nāme neḷe dala mei. Noṽu degeiye, nē widio towe tanōu ta fō degele sagai mei, haba ta dosogo degele sagai mei.

³⁷ Nī ta degelabasi, a damalēdo degeleyode tobōu ma. Nī ta degele dafoubabe, a dafayode tobōu ma. Hū taya kē maka dege tobōu di kahā yobe Tamā enōu.

*Hebe kasagai kē hobōu muwōu hitigadama
(Luk 6:29-30)*

³⁸ Yesuhā haba tobou, afu obe kōu gue tobōu di kēme nī kōu dulo i,
O tahā nē diho tele filoubabe, nā e dihone tele filayedei. Haba o tahā nē mē sugubabe,
nā e mēne suguyedei. *Kisim Bek 21:24*

Kēne nī kōu dulo idi.

³⁹ Kenōu si a nīmokōu tobolōu kuhe, o tahā nī kasagai degeibabe, muwōu hitigadama. O tahā nē hamogou dele kokōu foubabe, nā haba hamogou ilo kēne seseguyedei.

⁴⁰ O tahā nā tā sama, nē yukuei moloṽuyodeibabe, nāge haba nē yukuei tabōu de neyedei.

⁴¹ O tahā nāmokōu diasleba, e bisai ye hafeikōu koloṽu iyedeibabe, haba nāge ahudo koloṽu ileba kuhe fogōu.

⁴² O tahā nāmokōu bi ta moloṽuyodema yodubabe, nā mōu neḷe fogōu. O tahā nē bi ta heliofeī mōu lāba yodubabe, nā hobōu nelī mei fogōu ye.

*Yesuhā ho o tagadi midihō kē tobou
(Luk 6:27-28, 32-36)*

⁴³ Yesuhā haba kōu gue tobou, nī afu diā nā nogo diā tagamabeedema, ho o kediāme dafamabeede tobōu di kēme nī kōu dulo i.

⁴⁴ Kenōu si a nīmokōu tobolōu kuhe. Nī ho o kediā tagama. Obe nī makolaba degeibabe, nīge diho bagā tobōu ba, Godihā diāmokōu solōu do degele.

⁴⁵ Kege degeibabe, o kediā dugulobe, nīme nī Aye hebenitōu duwo, e sisigoye dalaguaba dugulo ile. E degeiye, e asō kahā folomōu, o kasagaiḃōu bolofeīḃōu olōu feī kediāmokōu hohogudi. Haba hueī todine, dōudo obōu, dōudo mei obōu olōu feī kediāmokōu hueī todi.

⁴⁶ Nīge o nī tagadi kediānōu tagaibabe, nī hebe kagei kē moloṽu? Gamani sibidi sele ogōu gabōu kefedi o kediāne kegenōu degele idi.

⁴⁷ Nī nogo diāmokōu nōu agali bolofeīyode tobōu babe, nīme o olōu feī kediā degedi kegenōu degele idi. Sa ta o kediāne kenōu tefeḷe degele idi.

⁴⁸ Nī Aye Godi hebenitōu duwo kēme dōudonōu. Nīne kenōu tefeḷe dalama.

6

Yesuhā o sasai dogōu gudi midihō kē tobou

¹ Yesuhā haba kōu gue tobou, oe nī boloyode tobōu yadeba, nī o sasai kediā dihile kokōu midihō bolō kē degeibabe, nīōu tawaibōu. Nī kege degeibabe, nī Aye hebenitōu duwo, ege nīmokōu be hebe bolō ta nele meido.

² Nā bi mei o kediāmokōu bi ta nelābabe, tāenōu tobolōu idi o kediā degedi sagai kege degeda. O kediage bi mei o kediāmokōu bi nelāmōu be, egei mosokōu bōu, ali duo kokōu bōu de kibi haguisa idi, o sasaiye haguasie, die hū hebele fogumabadomōu. A nīmokōu damalēdo tobolōu kuhe. Godihage die hūbe ta hebele foguoba, hebe bolōdo diāmokōu ta nele meido.

³ Nā bi mei o kediāmokōu bi ta neibabe, o tahā hobōu dugudayedei. Ne dobogoŋu fofōŋu kahage dobogoŋu dele kahā degeli keme dugudayedei.

⁴ Kegei kahā, nā bi mei o kediāmokōu bi ta nelābabe, mogogounōu ne. Kegeiba, ne Aye mogogou dala kē dugudi kahā hebe bolōdo kē nāmokōu nele.

*Yesuhā diho bagā tobōu di midihō kē hegi
(Luk 11:2-4)*

⁵ Yesuhā haba kōu gue tobou, nī Godikōu diho bagā tobōu lababe, tāenōu tobolōu idi o kediā diho bagā tobōu di sagai kege tobōu dama. O kediage egei mosokōu bōu, a figikōu bōu de tafalaguali, Godikōu diho bagā tobolōu idi, o sasaiye diā dugulo imabadomōu. A nīmokōu damalēdo tobolōu kuhe. Godihā die hū haba ta hebele foguoba, diāmokōu hebe bolōdo ta nele meido.

⁶ Nā Godikōu diho bagā tobōu lababe, ne mosodu folo, a tefemaba, ne Aye obe dugudiyo mei kokōu kuhe diho bagā tobōu. Kegeiba, ne Aye mogogou dala kē dugudi kahā nāmokōu hebe bolōdo kē nele.

⁷ Haba nī diho bagā tobolōu gibe, sa ta o kediā tāenōu tobolōu idi sagai kege tobōu dama. Diā sasado dege diho bagā tobolōu idi kahage, diage wa, die godi kediā die tā kē duluyade tawale idi.

⁸ Diā degele idi kege hobōu degedama. Yobe, bi ta nī dala mei kē yodulube, nī Ayehā kōu tewe dala kahā degemōu.

⁹ Kegei kahā, nī Godikōu diho bagā tobolōu be, kōu gue tobōu ma, Ei Aye, nāme hebenitōu duwo, ne hūbe Godi, ei ne hū bolōdo kē hebele fogulamōu.

¹⁰ Nā hagua, ei wolōu dala.

Nā noŋu tagai sagai, hebenitōu ge degele idi kē, sa sibige kuokōu ge, eine nebe kenōu tefe degeleyadomōu.

¹¹ Nā ifi sawisie i koŋumahā eimokōu nale ne.

¹² Ei midihō kasagai o ilo kediā eimokōu milōu di kē gebe meiyodedi kenōu tefe, nage midihō kasagai ei milōu ga idi kē gebe meiyode.

¹³ Tefele dugu ta eimokōu hagubabe, nā akogogue. Nā ei dia dala, midihō kasagai kahā ei tōu ye deba.

¹⁴ Duma, nige midihō kasagai oe nīmokōu milolōu ili kē gebe meiyodeibasi, nī Aye hebenitōu duwo, ege midihō kasagai nī milōu ga idi kene gebe meiyodele.

¹⁵ Haba oe midihō kasagai nīmokōu milolōu ili kē nī gebe meiyode ho fogōu babe, nī Aye ege midihō kasagai nī milōu ga i kene ta gebe meiyodele mei.

*Yesuhā nale kuolōu mādi kahā midihō ke tobou**

¹⁶ Yesuhā haba kōu gue tobou, nī nale kuolōu mōubabe, tēnōu tobolōu idi o kediā degedi sagai kēnōu tefe degele idama. O kediā nale kuolōu mōumōu, di dugudibe, die midihōbe nugugu dalamōu dugulo idi, diā nale kuolōu māi kēme di tawamabadomōu. A nīmokōu damalēdo tobolōu kuhe. Godihā die hū haba ta hebele foguoba, hebe bolō ke diāmokōu ta nele meido.

¹⁷ Nage nale kuolōu māma dalababe, ne widio towe bologuama,* ne midihō bigima dalaba,

¹⁸ o sasaiye nā hohō degenōu dalaba dugumabadomōu . Nāme nale kuolōu māi ke dugu ile sagai mei. Ne Aye, di dugulo idiyo mei kahānōu si tawale. Damalēdo, ne Aye mogogou dala ke dugudi kahā hebe bolōdo ke nāmokōu nele.

Bi bolofei kefedī midihō

(Luk 12:33-34)

¹⁹ Yesuhā haba kōu gue tobou, sa sibige kuokōu be nī bi bolōdo kefedama. Bi kēme kasagai degeiba, matayene nale. Hiyōu moṽudi oene haguaba, hiyōye moṽuma ile.

²⁰ Nī bi bolō bolōbe hebenitōu nōu kefema. Kegeibasi, mataye ta nale mei. Bi ta kasagai degele meido. Hiyōu moṽudi o kediāne ta fologa malā ile mei.

²¹ Nāne sa bi bolō bolō dala kokōu nōu dalale sagai degele.

Dihōbe tōu hā kamai

(Luk 11:34-36)

²² Yesuhā haba kōu gue tobou, dihoṽbe tōu hā kamai. Ne dihoṽ bolō dalabasi, ne tōu olōu feibe hohōyenōu dalaba dugulo.

²³ Haba ne dihoṽ kasagai degeibabe, ne tōu ne olōu fei huliā degei dugulo. Hohō ne duledu dala kēme huliā degeibabe, huliā kēme hiyedo degele.

O tahā hiye o bolōye dābai degele sagai mei

(Luk 16:13)

²⁴ O tahā hiye o bolōye dābaibe degele sagai mei. Kege degeibabe, hiye o ta ke dafama, ta kokōu nōu hohō degele. Hiye o ta kahā tobolōu be dulo milōu diye, hiye o ta kahā tobolōu be ta dulo milōu diyo mei. Nebe, nīme Godihā hayedubōu, sele hayedubōu de dalale sagai mei.

Di hagi duguoba, fi hiyedo mādame

(Luk 12:22-31)

²⁵ Yesuhā haba kōu gue tobou, kegei kahā a nīmokōu tobolōu kuhe, nī sa sibige kuokōu tofolōu ke fimāba, eibe nale kagei nale, huei kagei nale de fi hiyedo mādama. Nīōu nī tōu guebōu ne, eibe yukuei kagei malā kalē deba fi hiyedo mādama. Sa sibige kuokōu tofolōu be hegie degedi kahā nale nalā idi kēnōu mei. Haba nī tōu hā tagadibe yukuei kadi kēnōu mei.

²⁶ Nī sio kediā duguma. Diā segei sogoma kefeguomōu nalā idiyo mei. Diā nale dogogudi mosō meiyē, nī Aye hebenitōu duwo kahānōu diāmokōu nale nēdi. O nīme sibige hiyedo, sio gabama folodo dalagua.

²⁷ O koyo nā sa sibige kuokōu tofolōu kokōu fi hiyedo mōubabe, nā de sasado dege tofolōu? Kegele meido.

* **6:15 6:16** Yesukōu damalēyodele i o sagai kediā Godikōu dihoṽ bagā tobōu lamōu nale kuolōu mā idi. * **6:17** **6:17** Grik tēbe widio towe gusege hueiye huyede tobou.

²⁸ Kadegeimōu nī yukuei kadi kokōu fī hiyedo mā idiya? Nī hebe sōu kē defeido duguma. Hebe sōu kahage kage folodiya? Diā dabai hiyedo degediyo mei. Yukueine milōu diyo mei.

²⁹ Kenōu si a nīmokōu tobolōu kuhe, afudo, hiye o Solomonhage yukuei bolofeido kenōu kadiye, kenōu si hebe sōu yege Solomonhā similou keme gabai.

³⁰ Hebe sōu Godihā similou keme ifi kōu dalaguaye, idiba o tahā diafigima, doulukōu sile. Nī damaleyodeibe kageimōu huyadeifei dala? Nīme hebe sōu be gabai dala kaha degemōu, Godihage nīmokōu yukuei nele.

³¹ Kegei degemōu, nī fī hiyedo madama. Eibe nalebōu hueibōu kagei kē nalā ile deba fimadama, yukueine kagei malā kalē de fimadama.

³² Sa ta o kediā bi olōu fei kegei kē kōu moloūyodema ka idi. Nī Aye hebenitōu duwo kaha tewe, nīme bi kegei kē olōu fei malāba, bologuā dalamabadomōu .

³³ Nīme nī Ayehā dihilē kokōu dōdo o sasai dege dalalababe, nā ei wolōu dalayede tobōu basi, ege bi kegei kēne nīmokōu nele.

³⁴ Kegemōu, nī idiba degele kē fī hiyedo madama. Idiba kaha hagibe keme idibahā hagi. Sawisie i olōu feibe dioū die hagi dala kaha degemōu, ifibe nī ifi degele kenōu fimama.

7

*O tae midihō kasagai degeli kē fidama
(Luk 6:37-38, 41-42)*

¹ Yesuhā haba kōu gue tobou, nī o ilo kediā midihō kasagai degedi kē fidama, Godihā haba kenōu tefele nīmokōu ne kege degeiye deba.

² Nī o tae midihō kasagai degedi kē fidi, kegenōu Godihā kenōu tefele nīne file. Nī o takōu nēdi keme, Godihane kenōu tefele nīmokōu nele.

³ Nā nē mogohā dihokōu kofai huyadeifei kē dugulube, haba noū nē dihokōu hebe siei hiye kē tilabe ta duguyo mei, kageimōu nē mogohā dihokōu kofai kē duguo tobōu ya?

⁴ Nā hebe siei hiye nē dihokōu tila keme nā duguyo mei, kageimōu kofai nē mogohā dihiledu dala kē duguo, a malā filalamōu yode tobōu ya?

⁵ Name taenōu tobōu di o. Nā hebe siei hiye kē nē dihiledu tila kebukōu tele filāba, nē dihō bolofei degeiba duguba, hobōu kofai nogohā dihiledu dala kē kuhe malā filā.

⁶ Godihā biyodema, haba so kediāmokōu nedama. Kegeligi, diā boholōu mā haguasie, nī wola iye. Haba nī wē bolodo keme wai kediāmokōu hobōu hebele filadama, diā wē kē abogoūye tofōu ye makeiye.

*O tahā bi bolodo ta mōu lāba dihō bagā tobōu babe Godihā bi keme emokōu nele
(Luk 11:9-13)*

⁷ Yesuhā haba kōu gue tobou, nī bi ta mōu lāba, Godikōu dihō bagā tobōu babe, e nī yodulu keme nīmokōu nele. Nī koubabe, nī dugulo. Nī adikōu kogoubabe, ege nīmokōu a tefegu keme soloū.

⁸ O koyohā Godikōu dihō bagā tobōu mōu be, e moūdi. O koyohā koumōu be, e dugudi. O koyohā adikōu kogoumōu be, Godihā emokōu a tefei soūdi.

⁹ O diāma, dihiye e ayekōu ōu si ta neyedema yodubabe, e ayehage igi de malā nele? Kegele meido.

¹⁰ Haba dihi kaha ɛ ayekou miye ta neyedema yodubabe, ege bei kasagai ta de mala nele? Kegene ta degele meido.

¹¹ Aye diama, nime midihɔ kasagainou milou ga idiye, kenou si ni sisigokou be nale bolofeinou nele idi. Kegemou, ni tewe, ni o taha ni Aye hebenikou duwokou bi bolodo ke neyedema yodubabe, ni Ayehage hohɔ hiyedo dege, o kokou neledade tawale ile.

¹² Midihɔ olou fei o ilo kedia nimokou degemabadomou tagale ili keme, nime diamokou kenou tefele degema, Mosesha kuolou tabou, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia nalagaibou kaha sibigebe tanou kegenou dala kaha degemou.

*Ni ya, a huyadefei kodunou fologama
(Luk 13:24)*

¹³ Yesuha haba kou gue tobou, ni ileba, a huyadefei kodunou fologama. A hiyedo keme dou sakou idi a. A hiye ke seselebe hagibou mei. O sudo a ke sesele iligi fologoubabe wouba tofigile.

¹⁴ A fologa tofousogo tofousogo tofolou idi a keme huyadefei. O sudo a ke ka imou be dugulo idiyo mei.

*Ogou gai egei tobolou idi one dalagua, niou tawaibou
(Luk 6:43-44, 13:25-27)*

¹⁵ Yesuha haba kou gue tobou, ogou gai egei tobolou idi one dalagua, niou tawaibou. Haguasieiba dugulobe, wai sipsip bolodo bagai kedia haguasieiba duguloye, kenou si die duledube diame si so gofoɔudo ke sa degei.

¹⁶ Midihɔ dia milolou idi ke ni duguobabe, diame damaledo egei tobolou idi odadele? Ha, ogou gai egei tobolou idi odadele? Obe goho kolo galamou be, aye yoya ke ga idiyo mei. Kiyoye ga idibe, aye ti yoya ke ga idiyo mei.

¹⁷ Nebe kenou tefei, hebe bolofeiye kolo molube, kolo bolofeinou madi. Haba hebe kasagaiye kolo molube, kolo kasagainou madi.

¹⁸ Hebe bolofeiye kolo malebe, kolo kasagai ta male mei. Nebe kenou tefei, hebe kasagaiye kolo malebe, kolo bolofei ta male mei.

¹⁹ Hebe kolo bolofei madiyo mei keme diafolou mou, doulukou hebele filadi.

²⁰ Nebe kenou tefei, ni midihɔ o kedia milolou idi ke duguoba, diame damaledo egei tobolou idi o, haba, diame ogou gai egei tobolou idi o, de tawaleba fima.

²¹ O amokou Hiye O, Hiye O dele idi kedia olou feibe hebeni Ohɔ wolou daladi sa kokou fologale mei. O koyoha ma Aye hebenitou duwo kaha tagai ke seseibasi, o keme hebeni Ohɔ wolou daladi sa kokou folo.

²² Godiha o sasai ta sale sawisie kelegebe, o sasai sudo amokou kou gue tobolou ile, Hiye O, Hiye O, ne huya ei habage tama degele ke tobolou idi. Haba duo kasagai igisedibou, midihɔ gehe gehe milou gadibou de ei ne huya ke degele idiyode tobolou ile.

²³ Kegeiba, a diamokou damaledo kou gue tobolou, a ni tewe mei. Nime ma ta dulo idiyo mei o. Kugule fogou imabeede tobolou.

*Moso togodi midihɔ bolou
(Luk 6:47-49)*

²⁴ Yesuha haba kou gue tobou, o koyoha ma ta ke dulo seseibabe, o keme moso togodi o sa degei. Yomogoube o kaha sa bolofei kokou mih damamou, mouti gofoɔudo kenou fofogoei. Moutimamou, kotou moso tegei.

²⁵ Huei toma, to hiyedo giho^uuma, wi hiyedo haguamou, moso ke bilalamou degeiye, kenou si bileli mei, o kaha moso ke sa bolofei kokou mouti neledoyenou tegei kaha degemou.

²⁶ O koyoha ma ta ke dulo sese ho fogou babe, eme totou degei o, e moso tegeibe, sa kasagai kokou moso tegei ke sagai degei.

²⁷ Habage huei toumou, to hiyedo giho^umou, wi hiyedo haguamou, moso ke olou fei bilama fiyei.

²⁸ Kegemou, Yesuha ta ke olou fei tobou ma mei degeimou, o sasai kefeguo dalagua kedia kesigile i, e ta kege hehegie tobolou kaha degeiye.

²⁹ E hehegilibe, kuolou yo du o kedia hehegiedi sagai kegei mei. E tewebe esofei, hiyedo folodo.

8

*Yesuha dobo doye tou o ta bologuomou bolq degei
(Mak 1:40-44; Luk 5:12-14)*

¹ Kegemou, Yesuha bitou ke tou fogou mumou, o sasai sudo e sesega muguai.

² Mulq dugube, o ta, dobo doye tou ke hagumou dugu. O kaha hagua, yubu sugulo fiya duwoli, Hiye O, na tagaibabe, na a bologuoba bolq degeleyode tobou.

³ Yesuha o kaha ta ke dulomou, e dobogo^uu susuguo kuguomou, age name bolq degele ke tagaliyode tobou. Kege tobou mou, kelegenou dobo do ke olou fei mei degeimou, bolq degei.

⁴ Bolq degeimou, Yesuha emokou tobou, a na bologuai ke omokou tobou da. Haba na Godiha mosokou ile, ne tou bolq degei ke mogou du daladi o kokou hegiba, ege Mosesha tobou kenou seseleba, Godikou gali* sile nele. Kegeiba, o sasai kedia ne do mei degei ke tawale ileyode tobou.

*Yesuha ami hiye o kaha dabai degedi o bologuomou bolq degei
(Luk 7:1-10)*

⁵ Kegemou, Yesuha ile, sa Kaperneamkou folo dugube, ami o kedia dia daladi o ta hagumou dugu. O kaha haguamou, Yesukou na a dogou guyedei.

⁶ Hiye O, ma dabai degedi obe ma mosokou tila, ibigidiobou dobogo^uudiobou olou fei tofigiemamou, do hiyedo duguluyode tobou.

⁷ Yesuha tobou, a ile bologuoba, e bolq degele.

⁸ Ami hiye o kaha sima tobou, Hiye O, ame o bolofei mei kaha, na ma mosokou folo sagai mei. Na taenou tobou ba, ma dabai degedi o e bolq degele.

⁹ A tobolou kaha yobe kou guei, ane hiye o taha hayedu dala. Ma hayedune ami o ilo kele dalagua. A ami o takou na iyedeimou be, e idi. Haba ami o takou na haguayedeimou be, e haguadi. A ma dabai degedi o takou na dabai degeyedeimou be, e dabai degedi.

¹⁰ Yesuha o kaha ta ke dulomou kesigiemou, o sasai e sesele haguasili kediakomou tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. A dugube, Israel o olou fei kediame ami o ko^uumaha damaleyodei neledo ko^uu sagai kou gueibe ta dala meido.

¹¹ A nimokou tobolou kuhe, o sasai sudo asq haguluyabou, asq muluyabou de olou fei haguasie geleguoba, hebeni Hiye Oha wolou daladi sa kotou fologa kefeguo duwoguale. Duwoguali, Abrahamou Aisakbou Jekophou de nale nala ile.

* 8:4 8:4 Wok Pris 14:4

¹² Kɛnɔ̃ si Godih̃ dagado o wolɔ̃ dalalamɔ̃ makai kediamɛ* ɛ hulĩ sakɔ̃ kogolo muguba, gosoloba die mɛ dɔ̃ gile ile.

¹³ Kegemɔ̃, Yesuh̃ ami hiye o kokɔ̃ tobou, ñ iyedei. Ñ damaleyodei sag̃i kɛme tam̃ degeiba dugulo. Ɛ kege tobou kelegenɔ̃ o kah̃ dabai degedi o kɛ bolɔ̃ degei.

*Yesu ɛ Pitah̃ sas̃ih̃ ɛ adiɔ̃ h̃ do bologuɔ̃mɔ̃ bolɔ̃ degei
(Mak 1:29-31; Luk 4:38-39)*

¹⁴ Kegemɔ̃, Yesuh̃ ile, Pitah̃ mosokɔ̃ folomɔ̃ dugube, Pitah̃ ɛ sas̃ih̃ ɛ adiɔ̃ be suguai tilamɔ̃ugu.

¹⁵ Tilamɔ̃, dobogoɔ̃kɔ̃ kugumɔ̃, suguai mei degei. Suguai kɛ mei degeimɔ̃, hagũ, nalɛ milɔ̃ ma, Yesukɔ̃ nẽi.

*Yesuh̃ do o sas̃i sɔ̃do bologuɔ̃mɔ̃ bolɔ̃ degele i
(Mak 1:32-34; Luk 4:40-41)*

¹⁶ Sawisiẽ kah̃ habi, o ked̃i duo kasag̃iye tolɔ̃ i o sas̃i sɔ̃do moɔ̃uma, Yesukɔ̃ haguasiẽ. Moɔ̃uma haguasiẽ felegumɔ̃, ɛ t̃enɔ̃ duo kasag̃i igiseimɔ̃, bolɔ̃ degele i. Do o sas̃ine olɔ̃ fẽi bologuɔ̃mɔ̃, bolɔ̃ degele i.

¹⁷ Ɛ kɛ degeibe, mɔ̃ yoɔ̃uwa degeli mei, Godih̃ t̃a, habage-degele-duguo-tobɔ̃ di-o Aisaiah̃ kɔ̃ nal̃i kɛme damalɛdo tam̃ degeyadomɔ̃, ɛ kuhe degei. T̃a kɛme kɔ̃ gue nal̃i dala,

Ɛnɔ̃ degeiye do olɔ̃ fẽi di dugulo idi kɛ igisema mei degeiyodei. *Aisaia 53:4*

*Yesuh̃ obe ɛ habage sesele kah̃ midih̃ kɛ tobou
(Luk 9:57-60)*

¹⁸ Yesuh̃ o sas̃i sɔ̃do ɛ silɛm̃ dalamɔ̃uguomɔ̃, ɛ dabai degedi o ked̃iamokɔ̃ di ohuẽiyai ilobɔ̃ imebeede tobou.

¹⁹ Kegemɔ̃, kuolɔ̃ yo du o tah̃ hagua felemɔ̃, Yesukɔ̃ kɔ̃ gue tobou, Tisa, ñ sa kil̃iya ibabe, ɔ̃ seseganɔ̃ siale.

²⁰ Yesuh̃ sima tobou, s̃i sobe ɛ tiadi ulou mosɔ̃ dala. Haba sione die tiadi timɔ̃ dalagua. O Ked̃i Dihi ɛnɔ̃ si tiadi mosɔ̃bɔ̃ mei.

²¹ Haba, ɛ dabai degedi o tah̃ ɛmokɔ̃ kɔ̃ gue tobou, Hiye O, ɔ̃ tɔ̃ fogɔ̃ ba ile, m̃a aye tei widamaba hobɔ̃ haguale.

²² Kɛnɔ̃ si Yesuh̃ ɛmokɔ̃ tobou, gebe mei, ñ ɔ̃ sesele hagua. O kɔ̃ tofigiẽi ked̃i dioɔ̃ die o dioɔ̃ widaga ile.

*Yesuh̃ tobɔ̃ mɔ̃, wi hiyedo mei degei
(Mak 4:36-41; Luk 8:22-25)*

²³ Kegemɔ̃, Yesuh̃ mosole ta tilamɔ̃ kodu foloumɔ̃, ɛ dabai degedi o ked̃iane fologai.

²⁴ Dĩa ohuẽiyai duoya kɛ youmɔ̃, wi hiyedo hagulugi, tɔ̃ bobouye mosole tufogulamɔ̃ degei. Kɛnɔ̃ si Yesu ɛme tiei delei.

²⁵ Tilamɔ̃ tile hagũgiemɔ̃, Hiye O, ñage ei dogɔ̃ gu. Dibe makoladiyode tobolɔ̃ i.

²⁶ Yesuh̃ tobou, ñi kageimɔ̃ gue degele iya? Ñi damaleyodeibe huyadefeiye tobɔ̃ ma hagũmɔ̃, wibɔ̃ tɔ̃ boboubɔ̃ kɛ t̃ae akoguo tobɔ̃ mɔ̃, olɔ̃ fẽi mei degei.

* 8:12 8:12 O ked̃iame Israel o sas̃i.

²⁷ Kegemōu, diā fī hiyedo māmōu, o koꝑume kagei o? Wibōu tō boboubōu kahane e tā dulomōu, mei degeliyode tobolōu i.

*Yesuhā duo kasagai, o bolou tolou i ke igisei
(Mak 5:1-17; Luk 8:26-37)*

²⁸ Yesu mosoleye ohueiyai dama, ilobōu sa Gadarakōu ile felei. Folo dugube, duo kasagaiye tolōu i o bolou ta tei widagai saya ke sulugua dema haguasieimōu dugu. Diliebe gofoꝑu hiyedo degedi. O sasai a keleya ima haguama dele sagai mei.

²⁹ Dilie Yesu duguomōu, kōu gue haguisa tobolōu i, Godihā Dihi, nā elemokōu kei degelamōu? Nā hagua ele makolaba degeda. Godihā tā sale sawisieibe youyode tobolōu i.

³⁰ Sa kelegebe, wai sudo hafei kokōu biye nalā deleigui.

³¹ Duo kasagai kedia Yesukōu tā neledo dege, nā ei igiselaba degeibabe, eibe wai duledu fologamabeedeyedei.

³² Kegemōu, Yesuhā nī imabeede tobōu mōu, duo kasagai kedia o bolou ke tōu fogōu ya, wai kedia duledu fologai. Fologomōu, wai kedia foukua ya, tiahaiya ke ohueiyai kokōu fogu fiasigeimōu, hueiye olōu fei togolōu hobogou.

³³ Wai sudo ke dia dalaguadi o kedia ke duguomōu, kama fosige yolugi, sa hiye kokōu fologamōu, diā dugu olōu fei ke susulo i. Duo kasagaiye tolōu i o kedilie degele imōu dugulo i kene tobolōu i.

³⁴ Sa ke tie o sasai kedia tā ke dulomōu haguasiligi, Yesu duguomōu, emokōu tā neledo dege, nā ei sa koꝑu tōu fogōu ba, sa ta fogōu iyede tobolōu i.

9

*Yesuhā o ta ibigidiobou dobogoꝑudiobou tofigiei ke bologuomou bolou degei
(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)*

¹ Kegemōu, Yesu e mosole foudu folomōu, ohueiyai ilobōu ile, yoꝑu e sabekōu felei.

² Folomōu, o ilo kedia do o ta, e ibigidiobou dobogoꝑudiobou olōu fei tofigiei ke botegei tagetōu tilamōu hebele haguasiei. Yesuhā die damaleyodei ke duguomōu, do o kokōu kōu gue tobou, mogo dihi, nā gue degeda, age midihō kasagai nā milōu gadi ke gebe meiyodili.

³ Mosesha kuolōu yo du o ilo kedia tā ke dulomōu, dioꝑunōu kōu gue tobolōu i, o koꝑumahage Godihā timōu ke mōu ladi.

⁴ Yesuhā o kedia fimai ke tawalemōu yodu, nī kadegeimōu fimai kasagai kegei ke malā iya?

⁵ Age kage tobolōu? A midihō kasagai, do o kaha milōu gadi ke gebe meiyodili kaha, nige ame ogōu ga tobōu di oyodele ili. Haba, age do o kuokōu, nā haguama iyedilibe, nige kageimōu a ogōu ga tobolōu yode tawale iya?

⁶ O Kedia Dihi eme sa sibige kuokōu be hū hiyedo dala. Ege midihō kasagai obe milōu gadi ke gebe meiyodele sagaiyode tobou. Yesu e yoꝑusie kege tobou, o kedia tā e tobolōu keme sibigebōu dade tawamabadomōu. Kegemōu, e do o kokōu kōu gue tobou, nā hagua, ne botegei ke malāba, ne mosokōu iyedei.

⁷ Kege tobōu mōu, o keme haguamōu, e mosokōu fogōu i.

⁸ O sasai kedia ke duguomōu kesigie gue degemōu, Godihā hū hebele fogulo i. Yobe, Godihā omokōu hūbōu nelebōu olōu fei ke nei kaha.

*Yesuhā o Matyu haguīsai
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)*

⁹ Kegemōu, Yesuhā iligi dugube, gamani sibidi sele kefedī mosō kokōu o ta, ē hu Matyube kokōu duwomōu duguomōu, nā haguāba, da imebeede tobōu mōu, ē haguā, Yesu sesele i.

¹⁰ Kegemōu, Yesuhā ile Matyuhā mosōkōu folomōu, nalē nalā duwomōu, ogōu ga tobōu ma gamani sibidi sele kefedī obōu, midihō kasagaj milōu di obōu sudo haguasie, Yesubōu, ē dabai degedi obōu de duwoguali nalē nalā i.

¹¹ Farisi o kediā kē duguomōu, ē dabai degedi o kediāmokōu kōu gue yodulo i, nī tisabe kageimōu gamani sibidi sele kefele idi obōu, midihō kasagaj milolōu idi obōu de duwoli nalē nōuya?

¹² Yesuhā tā kē dulomōu, ē kōu gue tobou, o do meiyege mola mosōkōu be idiyo mei. Do oyenōu si mola mosōkōu yadi.

¹³ Nī yaba, Godihā kuguokōu kōu gue nalaj dala kahā sibige kē tawama. Age nī amokōu gali sile nelē idibe dafoulu. Nī o sasaj kediāmokōu solōu do degele idi kēsi age tagali. *Hosea 6:6*

Damaledo, a hagueibe, dōudo o kediānōu haguīsalāmōu haguēli mei. A hagueibe, o sasaj midihō kasagaj milolōu idi kediā haguīsalāmōu kuhe haguei.

*Yesuhā nalē kuolōu dogogudi kahā tā kē tobou
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)*

¹⁴ Kegemōu, Jonhā dabai degedi o kediā Yesukōu ya kōu gue yodulo i, eibōu, Farisi o kediā dabai degele idi obōu, eibe nalē kuolōu dogogulo iye, kageimōu nē dabai degedi o kediāme nalē kuolōu dogogudiyo mei?

¹⁵ Kegemōu, Yesuhā sima kōu gue tobou, o tahā sobōu hulaba, nalē hiyedo kefeguoba, ē mogo diā diguba, haguasie felegababe, die mogohā sihou degele ile sagaj mei, ēme diābōu de dala kahā degemōu. Habage, o ilo kediā die mogo malā fogōu iba kelege, nalē kuhe kuolōu dogogulo ileyode tobou.

¹⁶ Kegemōu, Yesuhā haba tobou, o tae yukuei ebele dōu lai kē yukuei afukōu kokōu dogoguo gofōu diyo mei. Yobe, yukuei kē bigibabe, yukuei kai gehe dogoguo gofōu kēme huyafej degeiba, yukuei kōu kēme dolodo dōu lale kahā degemōu.

¹⁷ Haba obege tigi kolo huej gofoūdo, ebele milou kēme wai meme kolo, oe afu kōu milou kodu sōu gudiyo mei.* Kege degeibabe, tigi kolo huej gofoūdo kahā wai meme kolo kē dōu lama ile. Kegeiba, tigi kolo huej gofoūdo kē ile hobogōu ba, wai meme kolo kēne makolo. Tigi kolo huej gogoūdo ebele kēme wai meme kolo ebele kodunōu sōu gubasi bolofejinōu dalale.

*Yesuhā sasaj dihi tei ta haguagi, haba sasaj tahā ē yukueikōu kugumōu bolō degei
(Mak 5:22-43; Luk 8:41-56)*

¹⁸ Yesuhā kege tobolōu dalamōu, hiye o ta haguamōu, emokōu yubu sugulo fiya duwoli kōu gue tobou, mā sasaj dihibe ifi tolo i, kenōu si nā ile, nē dobogoū dogoguba, ē haguā gehe degeleyode tobou.

¹⁹ Kege tobōu mōu, Yesu ē haguamōu, ebōu de i. E dabai degedi o kediāne dilie youmōu sesele yai.

* **9:17 9:17** Yesu ē sa sibige kuokōu deleī kelegebe, Juda o kediā die huejinābe di huejinā sagaj mei. Diā wai meme kolo gofōu mamōu, huejibe kokōu dōu ma nalā idi.

²⁰ Kelegenou, sasai taha Yesuha tobeya ke amafei hagua, e yukuei sasado kaha fe kokou kugu. Sasai keme sadebe olou feido 12 kegebe tiaibou nou delei.

²¹ E fiyege kou gue tawai, a e yukueinou fei kugubabe, a bolodegeleyode tawai.

²² Kugumou, Yesuha bohoulou mou, sasai ke duguomou, emokou kou gue tobou, mogo dihi, na gue degeda. Na amokou damaleyodei kaha bolodegei dala kehe. E kege tobou mou, kelegenou sasai ke bolodo degei.

²³ Kegemou, Yesube haba ile, hiye o kaha mosokou folomou dugube, o ilo kedia kibi haguismou, o sasai sudo gosolomou uwo hiyedo degele imou du.

²⁴ E diamokou tobou, ni fogou ima. Sasai dihi kofume teli mei, eme tiei tilayode tobou. Kenou si dia emokou yilo i.

²⁵ E o sasai kedia tobou mou, mihikou muguomou, e tei kaha tila mosokodu folomou, sasai dihi tei ke dobogoukou tou mou haguai.

²⁶ Dihi tei haguagi kaha ta uwo keme sa kileya ke olou fei sia tefei.

Yesuha diho du degei o bolou, haba ta mei o tabou de bologuomou bolodegele i

²⁷ Kelege, Yesu e fogou imou, diho du degele i o bolou e haba sesele yolugi, emokou kou gue haguisa tobolou i, name Devitha huti, na ele solou do degedele i.

²⁸ Iligi, mosokou foloumou, o bolou kediliene ile fologoumou, e diliemokou yodu, nelege a nelebe bologoubabe de bolodegeleyodema damaleyodele ili? Kegemou dilie tobou, Hiye O, elege na kege degele ke damaleyodeiyode tobolou i.

²⁹ Kegemou, e dilie diho kuguomou tobou, nele amokou damaleyodei sagai kenou tefe, nele duguloyode tobou.

³⁰ Kege tobou mou, dilie diho bolodo degele i. Yesuha diliemokou ta neledo dege tobou, nele bolodegei kaha ta keme o takou hobou tobou dama.

³¹ Kenou si dilie yamou, Yesuha degei ta uwo ke sa kileya ke o sasai kediamekou olou feido tobolou hobogou.

³² Dilie fogou youmou, Yesuha dugube, o ilo kedia o ta, duo kasagaiye tou ke wolou hagua felegoumou dugu. O keme ta mei.

³³ E duo kasagai ke igile mugumou, fogou imou, o ke ta fua tobou mou dulo i. O sasai kedia ke duguomou kesigie tobolou i, di ifi kou dugulu sagai kou gueibe, afuge sa Israel kuokou be, kegei ta dugulo ili mei.

³⁴ Farisi o kediage Yesube duo kasagai kedia hiye oha neleya ke duo kasagai igisediyode tobolou i.

Yesuha e dabai degedi o kediamekou dabai nemou i

(Ta Hiye 9:35-10:42)

Yesuha o sasai kediamekou solou do degei

³⁵ Kegemou, Yesuha sa kileya ke sieibe die egei mosoya ke egei hehegiemou sulugi, ta uwo bolofei Godiha wolou daladi kene tobou mou siei. Haba dobou o sasaine olou fei bologuomou, bolodegele i. Nele mei degei kediane olou fei bolodegele i.

³⁶ E o sasai sudo kele dalagua ke duguomou, solou do hiyedo degei. Yobe, diame hagi degemou, nele mei degele i. Diame wai sipsip, wolou daladi obou mei sagai kegei.

³⁷ Kegeimou, e yofu e dabai degedi o kediamekou tobou, nale segei sudo hebe haimikou suwi degeiye, kenou si segei mofudi obe sudo mei.

³⁸ Kegei kaha, nige hebe hai obou kokou diho бага тобуу basi, ege e dabai o kediamokou тобуу ba dia ya, nale suwi degei ke mouma hagua kefegulo ile.

10

*Ta-bolofei-mala-suluguadi-o 12 kege kedia hu
(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)*

¹ Kegemou, Yesuha e dabai degele idi o olou fei 12 kege kedia haguismou, dia haguasieimou, e yofu e huya ke diamokou be duo kasagai igisele nelebou, do o sasai bologuale nelebou de nemou i.

² Yesuha e ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia hu olou feibe kuhe, sasafeibe Saimon, e hu tabe Pitayodele idi. Tabe e mala Andru. Haba tabe Sebediha dihi Jemsbou, e mala Jonbou de.

³ Haba Filipbou Bartolomyubou, Tomasbou, gamani sibidi sele kefedi o Matyubou, haba Alfiusha dihi Jemsbou, tabe Tadiusbou de.

⁴ Haba tabe Saimon, e hu tabe Selot, tabe Judas Iskariot. O keme Yesu ho o kediamokou sesegulo o.

*Yesuha o olou fei 12 kege kediamokou dabai nei
(Mak 6:7-13; Luk 9:1-5)*

⁵ Yesuha o olou fei 12 kege kedia yala degeimou, tawale ta olou fei kofu nei, ni sa ta o kedia sayabe hobou suluguadama. Haba sa Samaria o kedia sa hiye kokou ne fologadama.

⁶ Ni sa Israel tie o kediamokou nou ima, diame wai sipsip fogou sagai kenou tefeledalagua kaha degemou.

⁷ Ni yababe, hebeni Hiye Oha o sasai wolou dalalebe hafeido degeiyode hehegiema.

⁸ Do o sasaine bologuama, o tofigieine haguagima, o dobo doye tolou ine bologuama, haba o duo kasagaiye tolou ine duo kasagai igisemou suluguama. Nele a nimokou solou do mou yofuwa nei kahage, nine o sasai kedia solou do degeba bologuamabeede tobou.

⁹ Ni ilababe, sele sadama.

¹⁰ Haba yene kofudama, yukuei tou mugu bolou kadama, abogofu moso kadama, bulukaine tou dama. Yobe, dabai degedi obe e dabai degedi kaha hebe kou moloofu dala kaha degemou.

¹¹ Ni ya, sa ta folobabe, kolugi doudo o ta duguoba, o kebou denou dalali, sa ke kuhe tou fogou ya degama.

¹² Ni e mosokou folobabe, agali bolofeyode tobou ma.

¹³ Moso ke tie o sasai kedia ni kege tobou ba dia hoho degeibabe, diame bologuado dalaguale. O ilo kele hoho dege ho fogou babe, niou nou bologuado dalaguama.

¹⁴ O taha nime e mosokou wolou folo ho fogou, haba ni ta kene ta du ho fogou babe, sa ke tou fogou fogou ima. Ni ilababe, abogofukou duotele dala ke igile filaba kuhe fogou ima.

¹⁵ A nimokou damaledo tobolou kuhe. Godiha ta sale sawisie kelegebe, sa kokou be hagi dugulo, sa Sodobou sa Gomorabou kokou ge dugu sagai kegei dugulo mei. Hagi, sa ke tie o sasai kedia dugulo ile keme hagi hiyedo folodo.

*Habage hagi gehe gehe tama degele
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)*

¹⁶ Yesuhā haba kōu gue tobou, duma, a nīmokōu tobōu ba yalebe, nīme wai sipsip sī so timiḡa kile suluguale ke sagai kenōu tefele suluguale. Kegei kaha degemōu, nīme beiye degedi sagai kenōu tefele degema, bei ɛme fī gofoḡudo* kaha degemōu. Haba sio kuluye degedi sagai kenōu tefele degema, sio kulu ɛme midihō kasagai milōu dibe tewe mei kaha degemōu.

¹⁷ O kediāmokōu be nīōu tawaibōu. Diā nī die kansole kediāmokōu wōu ma ile, ta salene dala. Egei mosokōu gene diā nī dofōu ye wala ile.

¹⁸ Nī amokōu damaleyodeibabe, oe nīme gamani o kediabōu, hiye o ilo kediabōu die dihiḡe kokōu tefegieba ta sa ile. Ta soubabe, nīge diāmokōu bōu, sa ta tie kediāmokōu be ta uwo bolofei kenōu hehegie tobōu ma.

¹⁹ O kediā nī ta saikōu tōu ma ibabe, nī kokōu ge ta kagei tobolōu haba kage tobolōu keme fī hiyedo madama. Kelegebe, ta nī tobolōu be, Godihā hehegie.

²⁰ Keme nīōu nōu tawaga tobolōu ile mei. Nī Ayehā Duo Bolofeiḡa nī mogouya tobolōu.

²¹ Kegeba, ɛ eyehā ɛ malā ta sama wouba toloyode tobolōu. Haba aye diāne die sisigō diāmokōu ne nebe kenōu tefele degele ile. Sisigoyene aye adiōu diāmokōu dafaba, wouba tofigiemabeede tobolōu ile.

²² O olōu fei kediage nīme dafa ile, yobe nī amokōu damaleyodei kaha degemōu. Kenōu si o koyohā neḡedo dege dalababe, uwage sawisieḡe kelegebe Godihage o keme mamoloḡu.

²³ Sa ta kokōu ge, o kediā nī makolaba degeibabe, nī haba sa takōu kama fosigema. A nīmokōu damaleḡo tobolōu kuhe. Nī mā dabai sa Israel kele degemōu suluguale keme olōu feiḡo ta mei degeli mei kelege, O Kediā Dihi ɛ kuhe haguale.

²⁴ Yesuhā haba tobou, sokōu lōu dihiyege ɛ tisabe gabama feli mei. Dabai degedi oyene, ɛ hiye obe gabama feli mei.

²⁵ Sokōu lōu dihiyege ɛ tisanōu tefele dalababe bolō. Dabai degedi oyene ɛ hiye o kenōu tefele dalababe bolō. Oyege mosō obōu kaha ɛ hube o kasagai Belsebulyodele* i sagai kenōu tefele mosō kile tie o sasai olōu fei kene die hū kasagai degei, gehe gehe tile ile.

Obege Godikōu nōu guḡ degema
(Luk 12:2-7)

²⁶ Yesuhā haba kōu gue tobou, kegei kaha, nī omokōu guḡ degedama. Bi olōu fei mogogou dala keme habage kōu tamā degele. Ta olōu fei mogogou dala kene habage o kediā kōu duloba tawale ile.

²⁷ Ta a nīmokōu huliame tobolōu keme, nīge haba agali tobōu ma. Ta a mosoduge nīmokōu amafeinōu tobolōu keme, nīge mosō meleya tagetōu tafalaguali hiligedo hehegie tobōu ma.

²⁸ O tae nī wouba tolo keme hobōu guḡ degedama. Keme tōu nōu makolo. Ta fibōu makolo mei. Nīge Godikōu nōu guḡ degema. E tobōu basi, dou sakōu tōu bōu fibōu de makolo.

²⁹ Nī tewe, obege dibie sio bolōu kegebe, tei sele dio tanōu feiye mamōḡudiye, kenōu si nī Ayehā tagaibe, sio ta mihikōu fiyalebe ɛ hohō mei.

* **10:16 10:16** Juda o kediā tobōu dibe beibe fī gofoḡudo dalaye, ifi di tobōu dine sio fowōbe fī gofoḡudo dala kuhe. * **10:25 10:25** Tamā ɛ hū tabe Belsebul.

³⁰ Haba tabe, Godihage n̄i widio towe tanōu tanōu olōu feido keme kōu husoŋumamōu, n̄i tanōu tanōu defeido kōu tewe dala.

³¹ Kegei kaha, n̄i hobōu guē degedama. N̄ime sio sisigefei kē gabama felei dala.

Dige dibe Yesuhā sosōu dalayode tobolōu be, guē degedame
(Luk 12:8-9)

³² Yesuhā haba kōu gue tobou, o koyohā o sasai dihiŋe kokōu ame Yesuhā sosōu dalayode tobōu babe, ane mā Aye hebenitōu duwo kokōu, o koŋume mā biyode tobolōu.

³³ Kenōu si o koyohā o sasai dihiŋe ame Yesuhā sosōu meiyodeibabe, ane mā Aye hebenitōu duwo kokōu, o keme mā bi meiyodele.

O sasaiyege Yesube hiligedo tagamabeedei
(Luk 12:51-53, 14:26-27)

³⁴ Yesuhā haba kōu gue tobou, n̄ige a sa sibige kuokōu hagueibe, biyadi ke akogulamōu hagueiyode tawadama. Kegeli mei, ame biyadi kē akogulamōu hagueli mei. Ame biyadi aweki malā haguei.

³⁵ A hagueibe,
ho mādi midihō malā felāmōu haguei. Obe e ayekōu ho malē, haba sasaiyene e duōu kōu ho malē, haba sasai obōu yene e mahā e duōu kōu ho malē.

³⁶ Obe ho malēbe yoŋu e sosōu kediamokōu nōu ho malē. *Maika 7:6*

³⁷ O e aye adiōu diānōu hilige tagaligi, a tagaiyo mei kediamē mā mogo mei. Nebe, o e dihinōu hilige tagaligi, a tagaiyo mei kediamē mā mogo mei.

³⁸ O koyohā e hebe fufuguomai hebeleba, a seseiyo mei debabe, eme mā mogo mei.

³⁹ O koyohā yoŋu e fimai kenōu tolōu subabe, e fi keme mei degele. Haba o koyohā mā habage sesele iligi toubasi, o keme fi tofousogo tofousogo tofolōu kē dugulo.

Kelesuhā sosōu dogōu gudi o keme hebe bolofei kē moloŋu
(Mak 9:41)

⁴⁰ Yesuhā haba kōu gue tobou, o koyohā n̄i duguho hohō degeibabe, eme amokōu hohō degeli. O koyohā amokōu hohō degeibabe, eme o amokōu haguayedeimōu a kuhe haguei kokōu hohō degeli.

⁴¹ O koyohā habage-degele-duguho-tobōu di-o ta duguoba, name habage-degele-duguho-tobōu di-o kaha, a namokōu hohō degeliyodebabe, hebe bolofei e moloŋube habage-degele-duguho-tobōu di-o kedia moŋudi sagai kenōu tefeŋe moloŋu. O koyohā dōdo o ta duguoba, name dōdo o kaha, a namokōu hohō degeliyodebabe, hebe bolofei e moloŋube dōdo o kedia moŋudi sagai kenōu tefeŋe moloŋu.

⁴² O koyohā sisigo koŋu ta duguoba mā dabai degedi odade tawaleba, kulio huei ta neibabe, a nimokōu damalēdo tobolōu kuhe, o keme e hebe bolofei kē damalēdo moloŋu.

Yesu eme koyodo?

(Ta Hiye 11:1-16:20)

11

Fafeleya degedi o Jonhā e dabai degedi o kediamokōu tobōu mōu, Yesukōu yai
(Luk 7:18-35)

¹ Yesuhā e dabai degedi o olōu fei 12 kege kediamokōu hehegiema mei degemōu, e sa kē tōu fogōu fogōu ilemōu, sa Galili duo kileya egei tobōu mōu siei.

² Kegeimōu, Jon ẹ didiō mosōdu duwoli dube, Kelesuhā midiho gehe gehe milou goluyodele imou dulomou, ẹ yoŋu ẹ dabai o kedia tobou mou ya fologaba,

³ Yesukou, name de o hagualeyodele idi kaha haguei? Haba you haguale dala?

⁴ Kegemou, Yesuhā tobou, ni boholou ma yaba, Jonkou a degeimou ni dugulubou, ni dulubou koŋu tobou mabeedei.

⁵ Ni dugulube, a o diho du degei kediane bologuomou bolō dege masele imou dugulu. O ibigidio tofigiei kediane tofou tofou youmou, dobo doye tou o kediane bolō degele imou, kihiyōu tefegai kediane ta dulo imou, tofigiei kediane hagua gehe degele imou ni dugulo ili. Haba a bi mei o kediāmokou ne ta uwo bolofei koŋu tobou mou, ni dulo ili.

⁶ O koyohā a duguoba damaleyodema, fimai tabou mei debabe, o keme hohobou yedei.

⁷ Jonhā dabai degele idi o kedia ta ke duma fogou youmou, Yesuhā o sasai kediāmokou Jonhā kou degei sagai kenou kou gue tobou, ni hebe mei mihinou sa kokou yaibe kei dugulamou yalou? Ni wiye hiye ta tilemou ima haguama deimou ke dugu yai?

⁸ Kegeli mei debabe, ni o koyo dugu yalou? Ni o ta yukuei bolō bolō kai ke dugu yai? Kegeli mei. O yukuei bolofeinou kadi kediane hiye o kedia mosodu dalagua.

⁹ Haba ni koyo dugu yalou? Ni habage-degele-duguo-tobou di-o ta dugu yai? Damaledo, a nimokou tobolou kuhe, o kahage habage-degele-duguo-tobou di-o olou fei kediane gabai.

¹⁰ O keme Godihā kuguokou be kou gue nalai dala, ni duma, A ma ta tobou di o ta tobou ba ebukou ile dalali, ne a milolou yodei ke. *Malakai 3:1*

¹¹ A nimokou damaledo tobolou kuhe. Fafeleya degedi o Jonhage sa sibige o olou fei gabaiye, kenou si hebeni Hiye Ohā wolou daladi sa kokou be, o hu mei o taha Jon gabai dala.

¹² Fafeleya degedi o Jonhā delei kelege tofogou hagueibe, hebeni Hiye Ohā o sasai wolou daladi keme tama degemou, neledō dege haguabe demou, ifine kegenou dala kuhe. Kenou si biyadi o kedia tou lamou neledō degele ili.

¹³ Yobe, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia nalaga i kebou, kuolou ta Mosesha nalai kebou de olou fei oe hehegie tobou mou haguabe demou, Jon ẹ tama degei.

¹⁴ Ni ke dulo tagale ili debabe duma. O Elaija hagualeyodele idi keme Jon.

¹⁵ O koyo na, kihiyōu dalababe, ta koŋu defeido du.

¹⁶ Yesuhā haba tobou, a midiho, ifi kou bou ge dalagua o sasai kedia milolou idi keme, a ta makai kou gue tobou lamou. O kediane sisigo sa degei. Yobe, sisigo kediane kefegudi sakou duwoguali, die mogo dia haguisa idi,

¹⁷ Eige ni hobou gaba die femabadomou kibi haguisa iye, kenou si ni hobou ga die feilebe tagale ili mei. Eiyōu nou solou do degedi die feile iye, kenou si nige tagalemou, solou do dege gosolo ili mei.

¹⁸ Ifi kou bou gebe o sasaiyene sisigo kedia degele idi kenou tefele degele idi. Yobe, Jonhā hagua sieibe, ẹme nale hiye ta nadiyo mei, tigi kolo huei gofoŋu degei ta nadiyo mei kaha, ẹme duo kasagaiye touyode tobolou idi.

¹⁹ O Kedia Dihi ẹ hagua sulube, nalebou hueibou nadi kaha, o sasaiye tobolou idibe, duguma, o koŋume nale hiyedo nadi. Haba tigi kolo huei gofoŋudo kene hiyedo nadi. E mogo diame ogou ga tobou ma gamani sibidi sele kefedo obou, o midiho kasagai

miloloū idi oboū de. Kege toboloū idiye, kenoū si o sasaī Godihā degedi ke dugulō idi kediatē e tewebe damalēdo dugulō idi.

*O sasaī damaleyodele ili meibe soloū do hiyedo
(Luk 10:13-15)*

²⁰ Kegemoū, Yesuhā damaleyodele iyo mei o sasaī ilo kediamokoū gofōu degei. Yobe, die saya ke, e midihō gehē gehē koū miloū goumoū dugulō iye, kenoū si diā ta fī boholoū ili mei kahā degemoū.

²¹ Ē koū gue tobou, sa Korasin o sasaī diama, nioū tawaiboū. Sa Betsaida diama n̄ine nioū tawaiboū. A sa Tairboū sa Saidonboū kokoū ile, midihō gehē gehē nī dihīle kokoū miloū gai sagaī kenoū tefēle miloū gai debabe, diā fī bohōu ma, midihō kasagaī degele idi ke soloū do degeliyodema hegibe, yukuei kasagaī kama, dou kugulokoū duweguei.

²² Kegei kahā, ā nimokoū toboloū kuhē, Godihā tā sale sawisiēi kelege, hagī nimokoū hagua kogulobe, sa Tairboū sa Saidonboū kediatē dugulō sagaī kegei mei, hagī nī dugulobe hiyedo folodo dugulō ile.

²³ Sa Kaperneam o sasaī diama, nī nioū sie hebele foguoba, hebenikoū de fologale? Kegele mei, n̄ime muloba, o sasaī tofigiedi sa kokoū dalaguale. Yobe, midihō gehē gehē, ā nī dihīle miloū gai keme o tahā ile sa Sodomkoū miloū gai debabe, sa keme ta makeli mei, kege dala.

²⁴ Ā nimokoū toboloū kuhē, Godihā tā sale sawisiēi kelege, hagī nimokoū hagua kogulobe, sa Sodom tie o sasaī kediatē dugulō sagaī kegei mei, hagī nī dugulobe hiyedo folodo dugulō ile.

*Yesuhage nī amokoū hagua misihomabeede tobou
(Luk 10:21-22)*

²⁵ Kelegebe, Yesuhā koū gue tobou, Aye, n̄ame agudioboū sa sibigeboū oloū feī kahā Hiye O. Ā namokoū bolofeīyode toboloū. Yobe, nē nelē keme tweboū fimaīboū hiyedo o kediamokoū hehegili mei, haba o sasaī diōusiē dihī sagaī dege dalagua kediamokoū noū hehegiei kahā degemoū.

²⁶ Damalēdo, Aye nōū tagaī sagaī kenoū tefēle degei.

²⁷ Yesuhā haba tobou, Aye Godihage bī oloū feibē mā dobogōū tagetoū koū dogogu dala. Dihī keme o tae ta tewe mei. Dihī keme Aye Godi yōunoū si tewe. Aye Godine o tae ta tewe mei. Ē Dihī yōuboū, haba o sasaī, Dihī kahā ē Aye koū hehegielamoū degei kedianoū si Aye Godibe tewe degele i.

²⁸ Yesuhā haba tobou, o koyo nā, nē toū misi degeibabe, amokoū hagua. Sasaī koyo nā hagī dugubabe, nā amokoū hagua misiho.

²⁹ Nī mā tā dulo, mā dabai degelababe, mā hayedu hagua dalama, ame gofōū degedi o mei kahā degemoū. Ame mayōū mā hū hiye degedi o mei. Nī amokoū hagua, misiholo duwolonoū.

³⁰ Yobe, nī mā hayedu dabai degele dalababe, hagī ā nimokoū hebemabeedele keme hagī hiyedo mei.

12

*Yesuhā misiholo duwodi sawisiēi kelege dabai degele kuoloū dogogu kahā tā
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)*

¹ Habage, misiholo duwodi sawisie i ta kelege, Yesubou dia hebe hai sa duoya ke yai. E dabai degedi o kedia hegie degeimou, nale fi gama nalamou yai.

² Farisi o kedia ke duguomou, Yesukou kougue tobolou i, na dugu, ne dabai degedi o kedia misiholo duwodi sawisie i kaha kuolou ke gobolou iliyode tobolou i.

³ E sima tobou, Devitha degei ta kuguokou nalai dala keme nige husouma tawale ili mei sa degei.* Devitbou e mogo diabou kedia hegie degele i kaha ta ke a nimokou toboulamou.

⁴ Devit e Godiha falai mosokou folomou, ou si Godiha dihile kokou dogogu daladi ke moumamou, dia oloufei nala i. Ou si keme kuolou, mogoudu dalaguadi o kedianou nala idi.

⁵ Haba tabe, ni Mosesha kuolou ta kuguokou nalai dala kene husouma tawale ili mei sa degei. Ta keme kougue nalai dala, misiholo duwodi sawisie i kelegebe, mogoudu dalaguadi o kedia Godiha mosokou die dabai degele idiye, kenousi dia kuolou ta gobolou idiyo mei. Nige keme tawale iyo mei sa degei.

⁶ A nimokou tobolou kuhe, o kuokou tafala kome Godiha moso gabama folodo dala.

⁷ Godiha tobou keme kougue nalai,
Ni amokou gali sile nele idibe dafoulu. Age ni o sasai kediamokou soloudo degele idi kenou tagali.

Ni ta kaha sibige ke tawale i debabe, ni o midihq kasagai ta degele ili mei kediamemou yoowa ta sadiyo mei.

⁸ Yobe, O Kedia Dihi eme misiholo duwodi sawisie i ke dia daladi kaha degeimou.

Misiholo duwodi sawisie i kelege, Yesuha o dobogu kasagai degei ta bologuai (Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Kegemou, Yesube toufougou fogou ile, die egei mosokou felei.

¹⁰ Folomou dugube, o ta e dobogu tei keme kokou duwomou dugu. O ilo kediage Yesu ta saleyodema fima duwoguali, emokou yodu, misiholo duwodi sawisie i kelegebe, Mosesha kuolou kou maiye, haba di o ke bologuuba bolq degeibabe de bolq?

¹¹ Yesuha diamokou tobou, ni wai sipsip ta misiholo duwodi sawisie i kelege ulou daikou fiyoubabe, nige kage degele? Nige toto de mala felegale?

¹² O sasai nime sibige hiyedo, wai sipsip gabama felei. Kegei kaha degemou, di misiholo duwodi sawisie i kelegebe, omokou midihq bolofei ke milolou keme bolofei.

¹³ E kege toboumamou, dobogu tei o kokou tobou, ne dobogu doususuguyedeimou, o kaha e dobogu doususugumou bolq degei, e dobogu ilo bolqdo kenou tefei.

¹⁴ O ke bolq degeimou, Farisi o kedia moso ke toufougou, mihikou muguamou, Yesube kage wolo domou tugulo tobolou i.

Yesube damaledo Godiha dabai degedi o

¹⁵ Yesuha Farisi o kedia e walamou degele ili ke tawalemou, sa ke toufougou fogou i. O sasai sudo e imou sesega yai. O ilo dobou kediamemou e oloufei bologuoumou bolq degele i.

¹⁶ E diamokou e kege degeliyode toboumamou suluguadamabeedei.

* 12:3 12:3 1 Samuel 21:6

¹⁷ E ke mōu yoŋuwa degeli mei, Hiye Ohā kōu tobou keme damaledo tama degeyadomōu e kuhe degei. Yobe, Hiye Ohā habage-degele-duguo-tobōudi-o Aisaiaha mogouya ke kōugue tobou,

¹⁸ Koŋume mā dabai degedi o, a maka degei ke. Age eme tagalido, emokōu hohō hiyedo degeli. A mā Duo Bolofei tobōuba, e tōuba, sa sa o sasai kediāmokōu midihō dōudo ke hehegie tobolōu.

¹⁹ E tae biyale mei, hiligedo tobolōu mei. Obe e alikōuge tōuba dulo ile mei.

²⁰ Hiye nele mei dege siladi keme e dolodo silo mei. Kenōu tefei, kamai dou hohō hiyefei mei kene e ta somoŋugolōu mei. E dabai kegenōu degeligi, dōudo midihō keme hiyedo degele.

²¹ E hū tageya ke sa sa obiyei kedia damaleyodema e dia dogōugulo ke dia dalaguale. *Aisaia 42:1-4*

*Diā Yesube Belsebulbōude† dabai degediyode tobolōu i
(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23, 12:10)*

²² Kegemōu, Yesuhā o ilo kelege o ta, duo kasagaiye tou ke wolōu hagua feleimōu dugu. O keme diho du degei, tane mei. O ke wolōu hagua felegoumōu, e bologuomōu, tā tobou, diho bolo degei.

²³ O sasai kedia ke duguo kesigiemōu, o koŋume Devithā dihi sa degeiyode tobolōu i.

²⁴ Farisi o kedia tā ke dulomōu, o koŋumaha duo kasagai igisedibe, e duo kasagai kedia hiye o Belsebulhā neleyenōu igisediyode tobolōu i.

²⁵ Kenōusi Yesuhā die fimai olōufei tawalemōu, diāmokōu tobou, sa ta obiyei kedia dioŋusie fileba biyoubabe, sa kele obiyei keme makolo. Sa hiye ta kediane dioŋusie fileba biyoubabe, sa ke tie obe bologua ta dalale mei. Haba, o sosōu tanōuyene dioŋusie fileba biyoubabe, sosōu keme ta bologua dalale mei.

²⁶ Kenōu tefei, Tamahā Tamā igiseibabe, keme yoŋusie fili, e obiyei kediame kage bologua dalale.

²⁷ Ni a Belsebulhā neleyenōu duo kasagai igiseliyode tobolōu ili keme damale debabe, ni mogo diame o koyohā neleye duo kasagai igisele idiya? Ni yaba, diāmokōu ke yodubabe, diage tā ni tobolōu keme dōudo meiyode tobolōu ile.

²⁸ Kenōusi Godihā Duo Bolofeiha neleya ke, a duo kasagai igiseibabe, ni kōugue tawama, Godihā wolōu daladi keme nīmokōu kōu haguei daladade tawama.

²⁹ Kegemōu, Yesuhā haba tobou, o taha neledo o taha mosokōu foloba, bi hiyou ta moloŋu sagai mei. Neledo o ke tigama dogoguobasi, bimai e mosodu dalagua ke moloŋu.

³⁰ Yesuhā haba tobou, o mā mogo mei keme amokōu ho degedi o. O koyohā a dogōuguo o sasai kefeiyo mei, keme o sasai atiladi o.

³¹ Kegemōu, Yesuhā haba tobou, a nīmokōu tobolōu kuhe. Godihage obe midihō kasagai milōugadi kebōu, tā kasagai tobōudi kebōude olōufei kōu gebe meiyodelenōu. Kenōusi o taha ta Duo Bolofei huyafei degeibabe, Godihage midihō keme ta gebe meiyodele mei.

³² O koyohā O Kedia Dihi emokōu tā kasagai dege tobōubabe, Godihage gebe meiyodelenōu. Kenōusi o koyohā Duo Bolofei huyafei degeibabe, Godihage midihō keme ta gebe meiyodele mei. Ifibōu sabitabōu yoŋu kegenōu dalale.

† 12:21 (12:22 widio tā) Belsebul e hū tabe Tamā.

*Hebe kasagaiyege kolo kasagai madi
(Luk 6:43-45)*

³³ Yesuha haba kougue tobou, hebe bolodo kaha e kolo malene bolonou dugulo. Nebe, hebe kasagaiyene, e kolobe kasagainou dugulo. E kolo kokouge hebe kasagibou bolobou ke kuhe duguo tawadi.

³⁴ Nime hiye bei sa degei. Ni midihq doudo mei ke milolou idi kaha, ni ta bolodo ta tobolou ile sagai mei. O e fimai duledu kagei kagei ke amama dalamoube, e mogouyene ta kenou tefeletoboudi.

³⁵ O bolofei duledube fimai bolofeyenou daladi. Kegei kaha ege midihq bolofei kenou degedi. O doudo mei, e duledube fimai kasagaiyenou daladi. Kegei kaha ege midihq kasagainou degedi.

³⁶ Kenousi a nimokou tobolou kuhe, uwage sawisie, ta sale kelegebe, ta kasagai, o sasaiye tobolou idi keme Godiha file.

³⁷ Noŋu ne ta kahanoube Godihage name doudo oyodele, haba o kasagaiyodene tobolou.

*O ilo kediage Yesukou midihq gehe ta milouyedele i
(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)*

³⁸ Kegemou, Mosesha kuolou yo dulo i obou, Farisi obou kedia Yesukou, Tisa, ei tagalibe, na midihq gehe ta milouba dugubasi, name Godiha toboumou hagueidade tawaleyode tobolou i.

³⁹ Kegemou, e diamokou tobou, ifi koubougebe o sasai kedia Godi tobekou muguomou, midihq doudo mei kenou milolou dalagua. Diage midihq gehe hegiba dugulamou yodulo iliye, kenousi midihq gehe ta milouba dugulo ile mei. Midihq gehe, habage-degele-duguo-toboudi-o Jonaha dugu sagai kenou tefeletoboudi ile.

⁴⁰ Yobe, sawisie kamadia agalibou huliameboude Jona e miye hiye kaha guamedu delei. Nebe kenou tefei, O Kedia Dihi ene sawisie kamadia agalibou huliameboude mihj daimikou tilale.

⁴¹ Sawisie Godiha o sasai ta sale kelegebe, Ninive‡ o sasai kedia ta sale kokou tafalagali, diage ifi koubouge dalagua o sasai ke ta sa ile. Yobe, Ninive o kediame Jonaha egei toboumou dulomou, fi boholou i kaha degemou. Kenousi o ta ifi niboude dala, eme Jona gabai.

⁴² Haba sawisie Godiha ta sale kelegebe, sa aso mulu figi ilo ke wolou daladi sasai§ ene ta sale kokou tafalali, ege ifi koubouge dalagua o sasai kedia ta sale. Yobe, eme sa ahudo, aso mulu kaha figi ilo kokou daladi sasaiye, hiye o Solomonha tewe bolofei ke du haguei. Kenousi o ta ifi niboude dala, eme Solomon gabai.

*Duo kasagai e haba boholouma haguei
(Luk 11:24-26)*

⁴³ Yesuha haba tobou, duo kasagai taha o ta toufougou fogou ilemou, fafagai sa kokou misiholo timou ka sieie, kenousi e moso ta duguli mei.

⁴⁴ Kegemou, e kougue tobou, a boholouma ile, moso mayoŋu hiyafougou haguei kokou ile foloyode tobou. Boholouma hagua, e mosokou folomou dugube, mosodube duo ta dalamou duguli mei. Moso keme kofai tigima similou dalamou dugu.

⁴⁵ Kegeimōu, ẹ haba ile, duo kasagai dolo kasagaido oloufeji dioyosi kege wouma haguamōu, moso kokou fologa deleigui. Kegemōu, o keme yofu yufi kasagai dege dele ke fogoumōu, ifibe dolo kasagaido degei dala. Nebe, o sasai ifi koubouge dalagua kedia midihog kasagai milouga idine kenou tefe degele idi.

Koyobe Yesuha ẹ adioubou ẹ malq diabou?

(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Yesube o sasai kediamokou egei tobolou dalamou, ẹ adioubou ẹ malq diabou kedia ebou ta kalamou haguasie, mihikou baha tefeigui.

⁴⁷ Tafalaguamou, o tahq emokou tobou, ne adioubou ne malq diabou haguasie, naboude ta kalamou, mihikou tafalaguayode tobou.

⁴⁸ Kenousi Yesuha ẹ ta sima kougue tobou, koyobe ma adioubou ma malq diabou?

⁴⁹ E kege toboumamou, ẹ dabai degedi o kediamokou dobogofu fogoumou kougue tobou, na dugu, o kofudiasi ma adioubou, ma malaboube kuhe.

⁵⁰ O sasai ma Aye hebenitou duwo kaha tagaliya ke sulugua kedianousi ma malabou, ma bobasibou, ma adioubou diame kehe.

13

Ta makaibe nale hou hebe haimikou hebesei kokou ma tobou

(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Sawisie kelegebe, Yesube ẹ moso toufogoumou, ohueiyai ko kokou ile duwei.

² Duwomou, o sasai sudo haguasie kefegumou, ẹ mosole ta tilamou kokou folo duwomou, o sasai oloufeji to biyakou tefeigui.

³ Tafalaguamou, ẹ kelege ta makai sudo toboumou i. E tabe kougue tobou, duma. O tahq ẹ hebe haimikou nale hou hebeselamou i.

⁴ Nale hou hebeseibe, ilo kelege alikou fiasigeimou, sio kedia haguasie, mofuma nala i.

⁵ Nale hou ilo kelege mihigibou kokou fiasigei. Mihigie mei kaha, nale hou toto kou fua feleiye,

⁶ kenousi aso hohogumou, difi hiyedo degeimou, nale hou oloufeji tofigiei, tefebou mei kaha degemou.

⁷ Nale hou ilo kelege aye ti yo kodu fiasigei. Nale hou foloumou, aye ti kahane folomou, nale hou ke gogu.

⁸ Nale hou ilo kelege mihigibou kokou fiasigei. Nale hou folomou, sibige hiyedo ma i. Ilo kelege 100 kege ma i, ilo kelege 60 kege ma i, ilo kelege 30 kege ma iyodei.

⁹ O koyo na, kihiyofu dalababe, ta kofu defeido du.

Yesuha ta makai hehegie toboudi kaha sibige ke tobou

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Kegemou, Yesuha ẹ dabai degedi o kedia haguasie, emokou kougue yodulo i, na o sasai kediamokou kageimou ta makainou toboudiya?

¹¹ E tobou, hebeni Hiye Ohq o sasai wolou daladi kaha sibige keme ni tawamabadomou yofu nimokou kou hegi. Ta kaha sibigebe ni kou tewe, mogogou ta dala mei. O damaleyodele ili mei kediamokounousi tama dege hehegieiyo mei.

¹² O tahq bi ilo kelege dalababe, Godihage tage dogouguba, bi sudo degele. Ta mei degele mei. O tahq ta bi hiyefei mei debabe, ẹ bi huyadefei dala keme Godiha molofo.

¹³ A o sasai kedia mokou ta makai kenou toboudi kaha yobe kougue, diage die diho ye kou dugulo idiye, kenousi dia ta tawale idiyo mei. Die kihiyoye kou dulo idiye, kenousi dia ta kaha sibigebe tawale idiyo mei.

¹⁴ Kegemou, habage-degele-duguo-toboudi-o Aisaiaha tobou keme damaledo diamokou tama degei. E kougue nalai, Ni kou duloye, kenousi sibige ta tawale ile mei. Ni kou duguloye, kenousi sibige ta dugulo ile mei.

¹⁵ O sasai kojudia die fi be hiligido dalagua.

Die kihiyoye dulo be dafa i.

Die dihone baga i.

Kegeligi, die diho ye duguo, kihiyoye dulo ba, sibige tawaleba, fi boholou amokou haguasieiba, a bologuoba, bolu degele iye domou. *Aisaia 6:9-10*

¹⁶ Ninousi dugulo ili kaha degeimou, hoho degema. Ni dulo ili kaha degeimou, hoho degema.

¹⁷ Kegei kaha, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Afu kouguai o kedia dele kelegebe, habage-degele-duguo-toboudi-obou, doudo obou sudo kediage ifi ni dugulo ili kome, diane dugulo sagai degele idi. Kenousi dia ta dugulo ili mei. Ni dulo kome diane dulo sagai degele i. Kenousi dia ta dulo ili mei.

Nale hou hebesei ta makai kaha sibige

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ Kegemou Yesuha haba kougue tobou, ni duma. Ta makai a nimokou tobou kaha sibigebe kougue.

¹⁹ O koyoha Godiha o sasai wolou dalale kaha ta ke kou du ye, sibige ta tawali mei degeimoube, Tamaha hagua, ta o kaha duledu segei ke figa mojudi. Keme nale hou alikou hebesei ke sa degei.

²⁰ Nale hou mihi igibou kokou hebesei kaha sibigebe kougue, o Godiha ta dulo, toto tawalemou hoho degediye,

²¹ kenousi o keme tefebou mei kaha, Godiha tabe hiyefei daladiyo mei. Godiha ta sesele ilamou degeligi, hagi gehe gehebou, haba oe e makolamou degele imou duguomoube, e damaleyodei keme totonou toufoguudi.

²² Nale hou aye ti yokou hebesei kaha sibigebe kougue, o Godiha ta kou du ye, kenousi e sa sibige komahaga hagibou, sele hiyedo molo u sagai fimabou kahage Godiha ta ke akogumou, sibige ta madiyo mei.

²³ Kenousi, nale hou mihi bolofei kokou hebesei kaha sibigebe kougue, o Godiha ta dulo tawali keme segei folo sibige hiyedo madi ke sa degei. Ilo kele 100 kege madi, ilo kelebe 60 kege madi, ilo kelebe 30 kege madi.

Ta makai be hebe haimikou di kasagai felei kokou ma tobou

²⁴ Kegemou, Yesuha o kedia mokou haba ta makai ta kougue tobou, hebeni Hiye Oha o sasai wolou daladi keme, o taha e hebe haimikou ile, nale hou bolodo sogagai sagai kenou tefei.

²⁵ Hulame o oloufehi tiasigeimou, e ho o kaha ile, hebe haimikou folo, di kasagai kaha hou ke sogagama fogou i.

²⁶ Habage, segei hou sogagai ke fologa, sibige momou, di kasagai kene fologa hiye degei.

²⁷ Hebe hai obou kaha dabai degedi o kedia ya dugube, diq kasagaine fologoumou duguomou hagua yodulo i, hiye o, na ne hebe haimikoube de nale hou bolodo kenou sogogai? Kagemou, diq kasagai kebou fologouya?

²⁸ Kagemou, hebe hai obou kaha tobou, koume ho o taha segeiyodei. Dabai degedi o kedia kougue yodulo i, ei yaba, diq kasagai ke de tigisele?

²⁹ Kecedama. Diq kasagai ke tigusiligi, nale hou bolq keboude tigima hebeseiye.

³⁰ Nale hou bolodobou, diq kasagaiboude fologa, suwi degeiba, a hebe hai dabai degele idi o kediakomou, diq kasagai kebukou tigima, tigiye tigidima, doulukou hebesamabeede. Kagemaba, nale sibige bolodo ke mouma hagua, ma mosokou dogogumabeede tobolou.

Ta makaihe nale mastet ho kokou ma tobou
(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)*

³¹ Kagemou, Yesuha o kediakomou haba ta makai ta tobou, hebeni Hiye Oha o sasai wolou daladi midihq keme nale mastet ho sagai kegei, o taha touma ile, e hebe haimikou sogoma fogou haguei.

³² Mastet ho keme nale ilo kedia ho sagai kegei mei. Huyadefeido ke sogodi. Kenousi mastet hou kaha folomou hiyedo degedibe, segei ilo kelebe e hiye degedi sagai kegediyo mei. Eme hebe sa degei, sio kedia haguasie, hebe kaha go kokou bi togolo idiyode tobou.

Ta makaihe ou sidi mola kokou ma tobou
(Luk 13:20-21)*

³³ Kagemou, Yesuha o kediakomou haba ta makai ta tobou, hebeni Hiye Oha o sasai wolou daladibe, ou sidi mola sa degei, sasai tae mala ou sagai keboude tiagewoma fogoumou dalali, younou fofamou hiye degedi sagai kenou tefei.

*Yesuha egeibe ta makaiyanou toboudi
(Mak 4:33-34)*

³⁴ Yesuha o sasai kediakomou hehegie toboudibe, e ta makainou toboudi. E ta sibigeboude ta toboudiyo mei.

³⁵ E kege degeimou, habage-degele-duguo-toboudi-o kaha kou tobou keme damaledo tama degei.

A ta makai ta hehegie toboulamou.

A bimai sa sibige kou milou kelege womogoui delei, koubougene you kengenou dala ke toboulamou.

Buk Song 78:2

Diq kasagai fologai ta makai kaha sibige

³⁶ Kagemou, Yesuha o sasai kedia toufougoumou, mosodu felei. Foloumou, e dabai degedi o kedia haguasie felegamou, na eimokou diq kasagai hebe haimikou felei ta makai kaha sibige ke tobouyedele i.

³⁷ Kagemou, Yesuha tobou, o nale hou bolodo segei o keme O Kedia Dihi.

³⁸ Hebe hai sa keme sa sibige kou. Nale hou bolodo keme o sasai oloufei, hebeni Hiye Oha wolou daladi kedia. Diq kasagai keme midihq kasagai miloudi o, Tamaha sisigo.

* 13:30 13:31 Obe nale saikou mastet mugudi sebe sagai kegei. * 13:32 (13:33 widio ta) Ou sidi mola keme Tok Pisin taege 'yis'. Ou sagaihe mola keboude simou, hiye degedi.

³⁹ Ho o diŋ kasagai hou segei o keme Tama. Nale segei suwi degele sawisie i keme uwage sawisie. Nale segei ke moŋudi o kedia me esol o kedia.

⁴⁰ Hebe hai dabai degedi o kedia diŋ kasagai tigigima, doulukou si sagai, uwage sawisie kelegene kegenou degele.

⁴¹ Kelegebe, O Kedia Dihia e esol o kedia mokou tobouba haguasieba, Godia o sasai wolou daladi sa kokou, o sasai damaleyodele i kedia dalaguaba, midihŋ kasagai hehegiedi obou, ta dulo idiyo mei obou oloufei

⁴² dou hiye kokou hebeseiba, gosoloba die me dougile ile.

⁴³ Doulukou hebeseiba, dou do o sasai kedia me die Ayeha sa kokou dalagualebe, dia aso hohogudi sagai kenou tefe le hohŋ dege dalaguale. O koyo na, kihiyŋ dalababe, ta kou du.

Ta makaibe sele sai bokisi mihikou mogogou kokou ma tobou

⁴⁴ Kegemou, Yesuha haba tobou, hebeni Hiye Oha o sasai wolou daladibe sele sai ke sa degei, o tae hebe hai sa ta kokou mihŋ dama mogogou fogou sagai kenou tefei. O taha duguomou haba mala, mihŋ dama mogogou fogoumou, e hohŋ hiyedo degei, e bimai oloufeido makisi degema, sele malamou, sele kaha hebe hai sa ke mamou.

Ta makaibe we bolofeido kokou ma tobou

⁴⁵ Kegemou, Yesuha haba tobou, ta makai tabe kougue, hebeni Hiye Oha o sasai wolou daladibe selebou o taha we bolodo kadi sagai kenou tefei.

⁴⁶ O kaha we bolodo ta kolugi duguŋ fogoumou, e bimai oloufeido makisi degema, sele malamou, sele kaha we bolodo ke mamou.

Ta makaibe nekeye miye moŋudi kokou ma tobou

⁴⁷ Kegemou, Yesuha tobou, haba tabe kougue, hebeni Hiye Oha o sasai wolou daladibe neke sa degei, o ilo kedia talekou mousamou, miye daga daga sudo moŋudi sagai kenou tefei.

⁴⁸ Neke amamoumou gisigama ya, to biyakou dogoguomou, miye bolŋ bolŋ keme tigi mosŋ tegeidu kefele i. Miye kasagai keme talekou hebesele i.

⁴⁹ Nebe, uwage sawisie kelegebe, esol o kedia haguasie, o sasai oloufei fileba, dou do o sasai kedia me dalaguaba, midihŋ kasagai miloudi o sasai kedia me

⁵⁰ doulukou hebesouba, gosoloba die me dougile ile.

⁵¹ Kegemou, Yesuha yodu, nige ta a toboumou i keme de tawale i? Ei tawale iyode tobou.

⁵² E diamokou tobou, kegei kaha, Mosesha kuolou yo du o, hebeni Hiye Oha o sasai wolou daladibe kou tewe, o tae kou hegi kaha degemou, o keme mosŋ hiyedo ta kaha obou sa degei, e bimai sudo dala. E bi sadi mosŋ koduge bi bolŋ bolŋ sudo moŋuma migilibe, bi kou bolŋ kebou, bi geheboude moŋuma migili.

*Sa Nasaret o sasai kedia Yesuha ta dulo ili mei
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)*

⁵³ Kegemou, Yesuha ta makai oloufei ke tobouma fogoumou, sa ke toufogou,

⁵⁴ iligi, yoŋu e sabekou felei. Folomou, o sa ke tie kedia egei mosodu folomou, diamokou Godia ta hehegiei. Hehegieimou, dia dulo kesigiemou tobolou i, o koume tewe keme koyoha neimou hehegieiya? Midihŋ bolŋ gehe gehe degegadi kene koyoha hehegieimou duguŋ degeiya?

⁵⁵ Dia yodu, o koꝓume moso togodi o kaha dihi? E adiouha hube Maria? E mala diame Jembou Josepbou Saimonbou Judasbou?

⁵⁶ E bobasi diame diboude dalagua? Midiho e degegadi oloufej keme koyoha hehegieimou milouya? de yodulo i.

⁵⁷ Dia kege toboloumou, emokou dafa imou, e kougue tobou, habage-degele-duguo-tobou-di-o kedia hune sa sa oloufej o sasaye hebele fogulo idi, ha kenousi mosoma o kediage die ta ta dulo idiyo mei. Dioꝓu die sabou die mosobou kokougebe die hube meido.

⁵⁸ Yesuhage yoꝓu e sa kilebe midiho gehe gehe sudo degeli mei, yobe o sasai kedia emokou ta damaleyodele ili mei kaha degemou.

14

*O Herotha Yesube fafeleya degedi o Jonyadei
(Mak 6:14-29; Luk 3:19-20, 9:7-9)*

¹ Kelegebe, sa Galili dia daladi o Herot e Yesuha degegadi ta ke dia susulo imou du.

² Tobolou imou dulomou, e dabai degedi o kediāmokou tobou, o keme fafeleya degedi o Jon kou tolo i kaha haba hagua gehe degeiyode tobou. Kegei kahanou e midiho gehe gehe ke kuhe degeyadiade tawai.

³⁻⁴ Herotha ta ke tobou kaha yobe kougue, Jon eme teli mei kelege, Herotha e eye Filiphā sobou Herodias figoumou, Jonha na ne eyeha sobou ke figa hube doudo meiyode tobou. Kegei kaha, Herotha o ta toboumou, Jon tolouma, didio mosokou tigi neledo kaha tigama dogogu.

⁵ Herotha Jon kou walamou fimaiye, kenousi e o sasai kediāmokou gue degei, diage Jonbe habage-degele-duguo-tobou-di-oyode tobolou idi kaha degemou.

⁶ Kegemou, habage, Herotha adiouha e mala felej sawisie i ke hohobolou imou, e sasai Herodiasha sasai dihi mabigi kaha fele, o kedia dihile kokou siougoumou, Herotha hiyedo tagai.

⁷ Hiyedo tagamou, e damaledo maka dege kougue tobou, na bi kagei ta amokou yodubabe, a doudo namokou neleyodei.

⁸ Sasai mabigi kaha e duouha amafej toboumou dulomou ile, Herotkou tobou, Jon fafeleya degedi o kaha widio toto ka, melekikou sagie, amokou neyede tobou.

⁹ Hiye o Herot e ta ke dulomou, hagi degeiye, kenousi o nale nala duwogua kedia dihile kokou e damaledo kou degeleyode tobou kaha sidifi degele sagai degeimou, e o takou, sasai mabigi kaha tobou ke degeyede toboumou,

¹⁰ o kaha didio mosokou ile, Jonha widio diafou.

¹¹ Diafoloumou, melekikou sagiemou, mala hagua, sasai mabigi kokou neimou, sasai kaha mala ile, e adioukou nei.

¹² Kegemou, Jonha e dabai degedi o kedia haguasie, Jon tei mala ile widama fogou ya, Yesukou tobolou i.

*Yesuha o 5,000 kege kediāmokou nale nei
(Mak 6:31-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)*

¹³ Yesuha o kedia Jon woumou tolo i ke dulo fogou ile, e dabai degedi oboude mosole sama, ohueiyai ilobou, o mei sa kokou yai. O sasai sa hafej dege dalaguadi kedia Yesuha i ke dulomou, diane ohueiyai koya ke abogoꝓuya e sesele yai.

14 Yesuhā ohueiyai ilobōu folomōu dugube, o sasai sudo kefema dalamōu duguomōu, solōudo hiyedo degei. Do o sasai kile dalaguane bologuomōu bolō degele i.

15 Habi degeimōu, e dabai degedi o kedia haguasiemōu tobou, kōulebe mosō mei, haba huliāne degeli kaha degemōu, na o sasai kefegu ke tobōuba ya, sa sa kokōuya ke dioū seleye nale moūma nalā ile.

16 Yesuhage, kageiye o koūdia fogōu yale? de tobou. Nalebe ni diāmokōu nēma.

17 Dabai degedi o kedia tobou, eibe ōu si olōufeī houyosi kegebōu, haba miye bolōu kegenōufeī dalayode tobolōu i.

18 Yesuhā miyebōu ōu sibōu ke amokōu moūma haguasiemabeede tobou.

19 Kegemōu, dia nale ke moūma haguasiemōu, e o sasai kediāmokōu tobou, ni diō sū kokōu duwoguamabeedei. Duwoguamōu, e ōu si houyosi kege kebōu, miye bolōu kebōude malā tolōumōu, hebenitōu daladuguomōu, Godikōu bolofeyode tobou. Tobōumamōu, ōu si ke bafigima, e dabai degedi o kediāmokōu neimōu, dia o sasai kediāmokōu fimōu i.

20 Fimōu, o sasai olōufeī kedia nalā iligi guokōu degele i, nale ke olōufeī mei degele ili mei. Isimo fogou ke tigi mosō tegei olōufeī 12 kege kodu sai amagai.

21 O nale nalā i olōufeī kediame 5,000 sagai kege. Sasai bōu sisigobōudene kōu nalā iye, kenōusi diābōu hū sōulī mei.

*Yesuhā ohueiyai tageya tofōu tofōu i
(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)*

22 Kelegenōu, Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu tobou, ni totodo mosole foudu fologaba, nibukōu ohueiyai ilobōu ima. Ame o sasai kediāmokōu imabeedeiba dia youba, hobōu a ni habage kuhe ile.

23 O sasai imabeede tobōumōu fogōu youmōu, e esofei ile, diho baga tobōulamōu bitōukōu felei. Huliā degeimōu, e esofei kotōu delei.

24 Dalali dugube, mosole ke ohueiyai duodo kokōu dalamōu, wi hiyedo hagumōu, to bobouye mosole bohōula deimōu dugu.

25 Sabiyale hafeī degeimōu, Yesuhā ohueiyai tageya ke tofōu tofōu diāmokōu i.

26 Kenōusi e dabai degedi o kedia e ohueiyai tageya ke tofōu tofōu hagumōu duguomōu, guē hiyedo degele i. Keme duo kasagai tahā haguluyodema gōugua i.

27 Guē degele imōu duguomōu, e kelegenōu totodo tobou, ni hobōu guē degedama. Koūme anōu. Ni fi neledō dege dalama.

28 Kegemōu, Pitahā kōugue tobou, Hiye O, koūme damale nado debabe, na amokōu tobōuba, a ohueiyai tageya ke tofōu tofōu namokōu ile.

29 Yesuhā tobou, na haguayedemōu, Pitahā mosole tōufogōu mulō, ohueiyai tageya ke tofōu tofōu Yesukōu i.

30 Iligi, wi hiyedo degeimōu duguō, e guē degeimōu molōuguomōu haguīsamōu, Hiye O, a dogōuguyedei.

31 Kege tobōumōu kelegenōu, Yesuhā dobogoū susuguo Pita tolōumōu tobou, ne damaleyodeibe huyadefei. Na kageimōu fi bolōu mai dala?

32 Kegemōu, dilie mosole foudu fologomōu, wi ke mei degei.

33 O mosole foudu duweguei kedia ke duguomōu, emokōu yubu sugulo fiya duwoguali, name damaledō Godihā Dihiyode tobolōu i.

Yesuhā sa Genesaretkōu do o sasai sūdo bologuomōu bolō degele i
(Mak 6:53-56)

³⁴ Yesubōu diā ohueiyai dama sa Genesaretkōu fologai.

³⁵ Fologomōu, sa ke tie o kedia Yesuhā midihō duguo tawale hobogou. Tawale hobogomōu, tā dogogueimōu, sa sa hafei dege dalagua o sasai kedia die do o sasai mouma haguasie felegai.

³⁶ Felegamōu, emokōu tā neledō dege kōugue tobolōu i, nā ne yukuei ke seseguba, do o kedia ne yukuei fe kokōunōu kugugueiba, bolō degele ileyodele i. Kegeimōu, diā Yesuhā yukuei fe kokōunōu kugugueimōu, oloufeī bolō degele i.

15

Godihā tā kahage di kōuguai egei keme gabama feleido dala
(Mak 7:1-13)

¹ Kegemōu, Farisi obōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu kedia sa Jerusalem tōufogōu yamōu, Yesukōu fologa yodu,

² ne dabai degedi o kedia me di kōuguai egei ke sesele idiyo mei keme kageimōu degele idiya? Diā kageimōu dobogoū bigili mei nale nalā idiya? de yodulo i.

³ Kegemōu, e sima tobou, ni Godihā tā, ni dumabeedei keme kageimōu sima muguomōu, niōu ni kōuguai midihō kenōu sesega idiya?

⁴ Godihā kōugue tobou,

Aye adiōu diliemokōube midihō bolofei kenōu hehegieyedei.

Kisim Bek 20:12

Haba kōugue ne tobou,

O koyohā e aye adiōu diliemokōu tā kasagai dege tobōubabe, o keme wouba tolo ileyodei.

Kisim Bek 21:17

⁵ Kenōusi nige kōugue tobōudi, o koyohā bi ta e aye adiōu diliemokōu nele sagai ke haba Godikōu neleyodema makoubabe,

⁶ nige o kahage e aye adiōu diliemokōube midihō bolofei ke hegidayede tobolōu idi. Kegei kahā nime Godihā tā huyafei degema, niōu ni kōuguai o kedia egei kenōu tobolōu idi.

⁷ Nime taenōu tobolōu idi o. Aisaiahā habage tamā degele ke toboube, e nimokōunōu kōugue tobolōumōu nalai,

⁸ O sasai koūdiage mā hūbe taenōu hebele fogulo idi, kenōusi die fi be ahudo dalagua. Amokōu ta dala mei.

⁹ Diā hehegiedibe, oe kuolōu mai kenōu hehegile idi. Kuolōu tā koūme Godihā tayodema, amokōu mōu yoūwa kege kōumōu hohobolōu idi.

Aisaia 29:13

Yesuhā o duo sibigi degedi kahā tā ke tobou
(Mak 7:14-23)

¹⁰ Kegemōu, Yesuhā o sasai haguismōu, haguasie kefegumōu tobou, ni mā tā duloba tawamabeedei.

¹¹ Nale di nalā idi kahage di duobe ta sibigi degediyo mei. Tā kasagai di tobolōu idi kahānōusi o di duo sibigi degedi.

¹² Kegemōu, e dabai degedi o kedia emokōu haguasie yodulo i, Farisi o kedia ne tā ke dulomōu dafa ili keme nā de tewe?

¹³ Yesuhā tobou, mā Aye hebenitōu duwo kahā e hebe hai sa dala. Nale hou e segeli mei oloufeī keme yoū tefebōude teigima hebesele.

¹⁴ Nĩ Farisi o kediã tōufogōu fogōu ima. O kediã o sasai hehegilibe, diame o diho du degei o sa degei. Dihō du degei o taha yogo diho du degei o ta wolōu ibabe, diliebe dilioufa uloudu fiasigile.

¹⁵ Kegemōu, Pitahā tobou, tā makai nā tobou kaha sibige ke eimokōu hehegie tobouyedei.

¹⁶ E sima tobou, nĩme kageimōu fi totōu degele iya?

¹⁷ Nalē olōufeĩ di nalā idi keme guamedunōu mulomōu, habage tamakōu feledi.

¹⁸ Tā kasagai tobōudi keši, o fimai duge felei kaha, o duo sibigi degedi.

¹⁹ A tobolōube, midihō kasagai milōugadi olōufeĩ o fimai duge tama degedi kōuguei ke tobolōu, fi kasagai mādi midihō, o wodi midihō, sasai hiyoubōu, o hiyoubōu degedi midihō, bi hiyou moŋudi midihō, gulokou tobolōumōu tā sadi midihō, yogo susuga tobōudi midihō.

²⁰ Midihō kegeiyenōu o duo kuhe sibigi degedi. O dobogoŋu bigili mei nalē nadi kahage e duobe ta sibigi degediyo mei.

*Huti Kenan sasai taha Yesukōu damaleyodei
(Mak 7:24-30)*

²¹ Kegemōu, Yesuhā sa ke tōufogōu ilemōu, sa Tairbōu sa Saidonbōu keleya ke siei.

²² Sumōu, sa kile sasai, e hutibe Kenan, e hagua haguisa tobou, Hiye O, nāme Devithā huti. Nā amokōu solōudo dege. Mā sasai dihi duo kasagaiye tou dala. E hagi hiyedo dugulu.

²³ Kenōusi Yesuhā e tā ta sima tobōuli mei kaha, e dabai degedi o kediã emokōu haguasie tā neledo dege, nā sasai ke tobōuba fogōu ile. E di habage haguisa tobōumōu haguluyodele i.

²⁴ Kegemōu, Yesuhā sima kōugue tobou, Godihā a tobōumōu hagueibe, Israel o sasai kediānōu dogōugulamōu haguei. O sasai kediame wai sipsip fogou sagai kenōu tefei.

²⁵ Kenōusi sasai kaha hagua hafei dege yubu sugulo fiya duwoli, Hiye O, nā a dogōuguyede tobou.

²⁶ Yesuhā sima tobou, kegeligi di sisigo nalē ke moŋuma, so kediāmokōu hebeseiye.

²⁷ Sasai kaha tobou, Hiye O, nā damaledo tobolōuye, kenōusi so kediage nalē fi die ayeħa fafai hayedu fiasigili ke nalā idi.

²⁸ Yesuhā tobou, sobōude, ne damaleyodeibe hiyedo. Nā yodu keme a duyodeimōu, e sasai dihi ke bolō degei.

Yesuhā do o sasai sudo bologuomōu bolō degele i

²⁹ Kegemōu, Yesu e sa ke tōufogōumōu, ohueiyai Galili koya ke iligi, bitoukōu folo duwei.

³⁰ Duwomōu, o sasai sudo haguasie kefele i. Ibigidio tofigile ibōu, diho du degele ibōu, abogoŋu dobogoŋu gulai degele ibōu, tā mei degele ibōu, do o sasai sudo ilobōude moŋuma haguasie felega, Yesuhā abogoŋu hafei dege dogogule imōu, e olōufeĩ bologuomōu, bolō degele hobogou.

³¹ O sasai kediã dugube, tā mei o kediã tā imōu, abogoŋu dobogoŋu gulai degele i kediã bolō degele imōu, ibigidio tofigile i kediã tofōu tofōu youmōu, diho du degele i kediāne baha imōu duguo kesigiemōu, Israel o kediã Godihā hū hebele fogulo i.

*Yesuhā o 4,000 kege kediāmokōu nalē nei
(Mak 8:1-10)*

³² Kegemōu, Yesuhā ē dabai degedi o kediā haguismōu, haguasieimōu kōugue tobou, a o sasai kediāmokōu solōdo degeli. Abōude dalaguali, sawisie kamadia kege mei degeimōu, nale mei degei. A o kediame mōu kege yamabeede tobolōube dafa, diā yolugi, ali hegieye tofigile sagai degele iye.

³³ E dabai degedi o kediā sima tobou, sa kuokōube hebe mei mihinōu sa. Di ōu sibe kiliya keke mamoŋumaba, o sasai sudo kōuguei koŋu file?

³⁴ E diāmokōu yodu, ni ōu sibe kage dala? Diā tobou, ōu si dioyosi kegebōu, miye huyadefei ilo kelebōudenōu dala.

³⁵ Kegemōu, Yesuhā o sasai kediāmokōu, ni mihikōu duwoguamabeede tobou.

³⁶ E ōu si dioyosi kege, miyebōude malā tolōumōu, Godikōu bolofeyode tobōuma, nale olōufeī ke bafigimamōu, ē dabai degedi o kediāmokōu neimōu, diā o sasai kediāmokōu fimōu i.

³⁷ O sasai olōufeī kediā nale ke nalā iligi guokōu degele imōu, isimo fofōuguei ke kefema, tigi moso tegei dioyosi kege kodu sa i.

³⁸ O nale nalā i olōufeī kediame 4,000 kege. Sasai bōu sisigobōudene kōu nalā iye, haba diā bōu hu sōuli mei.

³⁹ Kegemōu, Yesuhā o sasai kediā tobōumōu fogōu youmōu, ē mosole samōu sa Magadan hafei dege kokōu i.

16

*Diā Yesukōu midihō gehe ta milōu yedele i
(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)*

¹ Farisi obōu, Sadyusi obōu kediā Yesukōu haguasimōu, ē tefele dugulamōu emokōu midihō gehe ta milōu yedele i. Kegeiba, ei dugu tawale, name hebenitōu ge Godihā tobōu mōu hagueidadele.

² E diāmokōu tobou, nige habi agudio wei degeimōu duguomōu be, idibabe sa bolō degeleyode tobolōu idi.

³ Haba nige sa biyoumōu, mabi dosogo degema agudio wei degeimōu duguomōu be, ifibe wi hiyedo hagualeyode tobolōu idi. Ni agudiletōu duguomōu be, sa bolō degelebōu, kasagai degelebōu keme kōu tawale idiye, kenōu si dabai a kōu lege degegadi kahā sibigebe ni ta tawale ili mei.

⁴ Ifi kōu bōu gebe o sasai kediā Godi tobekōu muguomōu, midihō dōdo mei kenōu milolōu dalagua. Diage midihō gehe milōu ba dugulamōu degele iliye, kenōu si midihō gehe ta milōu ba dugulo ile mei. Midihō gehe, o Jonahā dugu sagai kenōu tefele dugulo ile. Yesu ē kege tobōu ma tōu fogōu i.

*Tā makai be Farisi obōu Sadyusi obōu kediā die ōu sidi mola kokōu mā tobou**
(Mak 8:14-21)

⁵ Kegemōu, Yesubōu ē dabai degedi obōu diā mosole sama, ohueiyai ilobōu ya fologamōu dugube, ōu si ta sali mei. E dabai degedi o kediā totōu dege fogōu yai.

⁶ Yesuhā diāmokōu tā makai kōu gue tobou, niōu tawaibōu. Farisi obōu Sadyusi obōu kediā die ōu sidi mola keme ni moye.

⁷ E dabai degedi o kediā ē kege tobōu mōu dulomōu, dioŋunōu tugulo tobolōu i, ege di ōu si sali mei kahā degemōu tobolōu yodele i.

* 16:4 16:5-12 Ōu sidi mola kahā sibigebe die midihō kasagai.

⁸ Diā tugulo tobolōu imōu Yesuhā tawalemōu tobou, nī damaleyodeibe huyadefei. Nī kageimōu di ōu si mei kē tugulo tobolōu iya?

⁹ Kageimōu nī toto tawale ili mei? Di ōu si houyosi kege kē o 5,000 kege kediāmokōu fi kelegebe, nalē isimo fogoubē tigi mosō tegei olōu fei kage sa ilou?

¹⁰ Haba di ōu si dioyosi kege kē o 4,000 kege kediāmokōu fi kelegebe, nalē isimo fogoubē tigi mosō tegei olōu fei kage sa ilou?

¹¹ Kageimōu ā tobolōu be nī ta tawale iyo mei? A ōu sido tobōu li mei. A toboubē nīme Farisi obōu Sadyusi obōu kediā die ōu sidi mola kēme nīōu tawaibōu yode tobou.

¹² Kegemōu, diā tā kē dulo tawale i. E tobou kēme ōu sidi molayode tobōu li meiyē, Farisi obōu Sadyusi obōu kediā hehegiedi tā kēme nīōu tawaibōu yode tobou.

Pitahā Yesube Godihā makaiyode tobou

(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Kegemōu, Yesubōu diā ya, sa Sisaria Filipai hafei dege kokōu fologamōu, ē dabai degedi o kediāmokōu kōu gue yodu, o sasai kediāge O Kediā Dihi kēme koyodade tawale iya?

¹⁴ Diā tobou, o ilo kediāge nāme fafeleya degedi o Jonyode tobolōu ili. Haba ilo kediāge Elaijayodele ili. Haba o ilo kediāge nāme Jeremaia yodele imōu, haba iloyege habage-degele-duguo-tobōu di-o tayodele ili.

¹⁵ Yesuhā haba yodu, nīōu ge āme koyoyode tawale iya?

¹⁶ Kegemōu, Saimon Pitahā tobou, nāme Godihā makai o Kelesu, yoŋu kegenōu daladi o kahā, ē Dihiyodei.

¹⁷ Kegemōu, Yesuhā tobou, Jonhā dihi Saimon, nā hohobolōu nōu. Yobe, nā tā koŋu tobolōu kēme nāmokōu be o tae ta hegili mei, nāmokōu be mā Aye hebenitōu duwo kahanōu hegi kahā degemōu.

¹⁸ Pita,* ā nāmokōu tobolōu kuhe, nāme bogo sā degei, nele hiyedo. O sasai amokōu damaleyodeibabe, diā nāmokōu haguasie kefeguo nele dege dalaguale. Todi kahage diāme gabale sagai mei.

¹⁹ Hebeni Hiye Ohā o sasai wolōu daladi sa kahā a soŋudi ki kēme ā nāmokōu nele. Nā sa sibige kuokōu ge degedamabeede tobōu babe, Godihā hebenitōu gene degedamabeede tobolōu. Haba nā sa sibige kuokōu ge boloyode tobōu babe, Godihane hebenitōu ge boloyode tobolōu.

²⁰ Kegemōu, Yesuhā ē dabai degedi o kediāmokōu nelede dege tobou, nige āme Godihā makai o Kelesuyode tobōu damabeedei.

**Yesuhā ē tolo hafei degeimōu, ē dabai degedi o
kediāmokōu midihō yoŋu degedi sagai kenōu tefe
degemabadomōu hehegiei**

(Tā Hiye 16:21-20:34)

Yesuhā yufido ēme tolo ileba, haguā gehē degeleyodei

(Mak 8:31-9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Kelege Yesuhā ē dabai degedi o kediāmokōu yoŋumakōu tamā degele kē yoma hehegieibe, ē kōu gue tobou, ā sa Jerusalemkōu ile foloba, odo odobōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Mosesā kuolōu yo dulo i obōu olōu fei kediā degeiye, āme do

* 16:18 16:18 Hū Pita kahā sibigebe bogo.

hiyedo dugulo. Ame wouba tolo ile, haba sawisiei kamadia kege mei degeiba, a hagua gehe degele.

²² Kegemou, Pitaha Yesu wolou teguo ilemou, emokou gofoudo dege tobou, Hiye O name kegei ke dugulo mei. Keme a dafa.

²³ Kenou si Yesuha boholou mou, Pitakou kou gue tobou, Tama, na ma tobekou i. Nage a degele ke akogulu. Name Godiha fimabe tawaiyo mei. Name o kedia fimai kenou tawali.

²⁴ Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kediakomou tobou, o koyoha a seselababe, e yofusie huyafei degeba, a hebe fufuguomai hebele ile sagai kenou tefe, a seseyede tobou.

²⁵ O koyoha yofu e finou tolou subabe, e fi keme mei degeiba, tolo ile. Ha o koyoha ma habage sesele iligi toubasi, e fi be tofousogo tofousogo tofolou ke molo.

²⁶ O taha sa sibige kuokou bimai olou feido kou molo uye, haba e fi gehe ke mou li mei dalali toubabe, bi olou fei kahage e fi be ta dogou gulo mei. E bimai kahage fi tofousogo tofousogo tofolou keme ta mamolo sagai mei.

²⁷ Damaledo, O Kedia Dihia e Aye Godiha hohobou de hagualebe, e esol o kediabou de haguale. Haguaba, hebe ke nelebe, midihq obe yofu milou gai sagai kenou tefe nemou ile, hebe kasagabou, hebe bolobou de o sasai kediakomou tanou tanou nemou ile.

²⁸ A nimokou damaledo tobolou kuhe. O ilo kuokou tafalagua kedia teli mei dalaguali, O Kedia Dihi eme Hiye O dege haguaba, o sasai wolou dalalaba degeiba dugulo ile.

17

*Yesuha tou boholou mou gehe degeimou dugulo i
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)*

¹ Sawisiei walaiyosi kege mei degeimou, Yesuha Pitabou, Jemsbou e mala Jonbou de bitou sasado kotou wou ma folomou, dioounou deleigui.

² Dia baha dalaguamou, Yesuha tou boholou mou gehe degei. E midihqbe aso hohogudi sagai kenou tefe hohogumou dugulo i. E yukueine fo dege hohoguo dalamou dugulo i.

³ Kelegenou, haba dugube, o Mosesbou Elaijabou * dilie tama degemou, Yesubou de ta kolo imou dugulo i.

⁴ Pitaha ke duguomou, Yesukou tobou, Hiye O, di kou le tofolou be bolq. Na tagaibabe, a kou le moso dihifei kamadia kege togolo. Tabe ne moso, tabe Mosesha moso, tabe Elaijah moso.

⁵ Pitaha kege tobolou dalali dugube, mabi fo degei kaha migile, dia olou fei gogumouugu. Mabi timi kilege ta uwo ta kou gue tobou mou du, kofume ma Dihi. Age eme tagadido, emokou hohq hiyedo degeli. Nige e ta dumabeede tobou mou du.

⁶ Kegemou, e dabai degedi o kedia ta uwo ke dulo, gue hiyedo degemou, yubu sugulo fiya, miye duwegui.

⁷ Miye duwoguamou, Yesuha hagua hafei degemou kuguguema tobou, ni haguama. Gue degedamabeedei.

⁸ Dia haba dugube, Yesuha esofei tafalamou dugulo i. O tabou tafalamou dugulo ili mei.

* 17:3 17:3 Mosesbou Elaijabou diliebe Juda o kedia kou guai o bolou, afudo kou tofigile i.

⁹ Kegemōu, bitōu kē tōu fogōu muguolugi, Yesuhā dīamokōu nelēdo dege kōu gue tobou, nī dugu kēme omokōu hobōu ta tobōu dama. Dalali, O Kediā Dihi ē tolo ileba, Godihā haguagiba widai tōu fogōu iba, ise kelege kuhe tobōu mabeedei.

¹⁰ Kegemōu, dabai degedi o kediā yodulo i, kageimōu Mosesha kuolōu yo du o kediage Elaijabe ebukōu haguayede tobolōu iya?

¹¹ Kegemōu, Yesuhā tobou, damaledo, Elaijabe ebukōu haguaba, bi olōu fei doususulo.

¹² Kenōu si a nīmokōu tobolōu kuhe, Elaijabe ebukōu kōu haguei. Hagumōu, o kediage ēme ta duguo tawale ili mei. Emokōu dioŋu die fiye tawagai sagai kenōu degele i. O Kediā Dihibe, diā degeiye, ēne do dugulo.

¹³ Dabai degedi o kediā tā kē dulomōu, diage ēme fafeleya degedi o Jon tobolōu dade tawale i.

*Yesuhā o dihi ta duo kasagaiye tou kē bologuomōu bolō degei
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-42)*

¹⁴ Yesubōu ē dabai degedi obōu diā mugua, o sasai sudo dalagua kokōu fologomōu, o ta hagua, Yesukōu yubu sugulo fiyoumōu dugulo i.

¹⁵ Hiye O, nā mā o dihi emokōu solōu do degeyede tobou. E fi totōu dege dio koulugi fiya hagua dedi, do hiyedo dugudi. Doulukōu ne fiyadi, talekōu ne fiyadi.

¹⁶ A nē dabai degedi o kediāmokōu kōu malā iye, kenōu si diā bologuomōu ta bolō degeli mei.

¹⁷ Yesuhā tā kē dulomōu tobou, ifi kōu bōu gedo o sasai nīme ta damaleyodele iyo mei. Nī fimaiḃōu, nī midihobōu be doudo mei. Ame nībōu de hiyedo dalalebe dafa. A nī tōu fogōu lamōu degeliye, kenōu si dihi kēme amokōu malā haguama.

¹⁸ Dihi malā hagumōu, Yesuhā duo kasagai kokōu gofoŋu dege tobōu mōu, duo kasagai kē fogōu imōu, dihi kē kelegenōu bolō degei.

¹⁹ Kegemōu, ē dabai degedi o kediā diesofei emokōu haguasiemōu, eige duo kasagai kē igile mugulobe kagei kaha hagi degei? de yodulo i.

²⁰⁻²¹ Kegemōu, ē dīamokōu tobou, nī Godikōu damaleyodili mei kaha. A nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. Nī damaleyodeibe nale mastet ho sagai huyadefei kegei dalali, bitōu kuokōu, nā kugule teguo ile dalayede tobōu babe, bitōu koŋumaha awouba dugulo ile. Damaledo, nī Godikōu damaleyodema, kage kage degelaba degeibabe, nī sasale degelenōu.

*Yesuhā haba tage ēme tolo ileba, hagua gehe degeleyodei
(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)*

²² Kegemōu, Yesubōu ē dabai degele idi obōu diā sa Galili duo kodu kefeguomōu, ē dīamokōu tobou, O Kediā Dihibe oe ho o kediāmokōu seseguba,

²³ wouba tolo ile, haba sawisie kamadia kege mei degeiba Godihā haguagiba ē gehe degele. E dabai degedi o kediā tā kē dulomōu, ē sihou hiyedo degele i.

Yesuhā Godihā mosō kokōu sele kefema nei

²⁴ Yesubōu ē dabai degedi obōu diā ya, sa Kaperneamkōu fologamōu, Godihā mosokōu nēdi sele kefedo o kediā Pitakōu hagua yodulo i, nī tisahage Godihā mosokōu nēdi sele kēme de nēdi? Haba nēdiyo mei?

²⁵ Pitahage, ē nēdiyode tobou.

Kegemōu, Pitabe mosokōu folo, tā ta tobōu li mei dalamōu, Yesuhā emokōu yodu, Saimon, nā kage fimouya? Gamani sibidi sele kefedibe, sa sa hiye o kediage o koyo

diā sele ke kefema neḷe idiya? Dioḷu die sosou diā sele kefema neḷi? Haba o ilo kedia neḷi?

²⁶ Pitahaḷa tobou, o ilo kediaḷnou neḷi. Kegemou Yesuhaḷa tobou, damaleḷdo, kegei kaha degemou dioḷu die sosou diā sele kefema neḷe idiyo mei.

²⁷ Kegeligi Godihaḷa mosoḷ sibidi sele kefedi o kediaḷ damokou gofoḷu degele iye. Kegei kaha, na ile, ohueiyai kokou folo, miye bese. Miye yufido moloḷu keme, na e maga guloba dugulobe, mogoudu sele dalaba dugulo. Na sele ke mala ile, Godihaḷa mosoḷ sibidi sele kefedi o kediaḷmokou neḷeba, koḷume Yesu ele sele kefei neḷi kuheyode tobou.

18

Hebeni Hiye Oha di wolou dalale sa kokou gebe, o koyobe hu hiyedo dalale?
(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Kelegebe, Yesuhaḷa e dabai degedi o kediaḷ emokou haguasie yodu, hebeni Hiye Oha ei wolou dalale sa kokou gebe, o koyobe hebenitou hu hiyedo dalale?

² Kegemou, Yesuhaḷa dihi huyadeḷei ta haguismou hagumou, die timidu tefegi.

³ Tefegiemou tobou, a nimokou damaleḷdo tobolou kuhe. Ni fi boholou ba, dihi huyadeḷei koḷu sagai dege ho fogou babe, hebeni Hiye Oha wolou dalale sa kokou be ni ta folo meido.

⁴ Kegei kaha, o koyohaḷa yoḷusie huyafeḷi degeba, dihi koḷu sa degeibabe, hebeni Hiye Oha wolou daladi sa kokou be e me hu hiye dege dalale.

⁵ Gegeba, o koyohaḷa amokou damaleḷyodemaba, ma huya ke dihi huyadeḷei koḷu sagai ta dogou gubabe, abou de dogou gulu.

Midiho kasagai kahage damaleḷyodei ke makodi
(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ Yesuhaḷa haba tobou, o tahaḷ degeiye, dihi damaleḷyodei koḷu sagai tae midiho kasagai milou babe, o keme oye igi hiyedo ta, e gabagikou tigama, to ai hiyekou hebele muguba tolabe bolofei. Keme hebe hiye mei. Hebe Godihaḷa neḷebe hiyedo folodo.

⁷ Sa sibige o diama, nime niou tawaibou, yobe ni degeiye, o sasai kedia ya, midiho kasagai milou ga idi kaha degemou. Damaleḷdo, midiho kasagai milou ga idi keme ni ta akogulo sagai meiye, kenou si o midiho kasagai ke hehegiedi o name nou tawaibou.

⁸ Ne dobogoḷu, haba ne abogoḷu kaha na wolou ile midiho kasagai ta milou babe, na ke diafolou hebele fila. Kegema, na fi gehe ke moḷubasi, na dobogoḷubou, abogoḷubou tanou feibe bolou, tabou mei. Na dobogoḷubou abogoḷubou bolou dalali, dou mei degediyo mei kokou hebele muguye.

⁹ Ne diho kaha na wolou ile midiho kasagai ta milou babe, ne diho ke tele fila. Kegema, na Godihaḷa wolou dalale sa kokou foloubasi, na diho tanou feibe bolou, tabou mei. Na diho bolou kege dalali, dou sakou hebele muguye.

¹⁰⁻¹¹ Kegemou, Yesuhaḷa haba tobou, niou tawaibou, nige sisigo koḷu tafalagua tanou ta mabou yode tawadama. Yobe, a nimokou tobolou kuhe, esol o sisigo ke wou ma dalaguadi kediaḷme ma Aye hebenitou duwo kaha midihoḷkou duwoguadi kaha degemou.

Ta makaibe wai sipsip fogou kokou ma tobou
(Luk 15:3-7)

¹² Yesuhā haba kōu gue tobou, nī a kōu gue tobolōu kokōu kage fimōuya? O tahā wai sipsip olōu feī 100 kege dalaye, tanōu ta fogōu babe, o kahā de ka siale? Damalēdo, o kahā wai sipsip 99 kege bitōu sa kokōu dalagua kē tōu fogōu ile, wai sipsip tanōu feī fogou kē ka siale.

¹³ A nīmokōu damalēdo tobolōu kuhe. O kahā kolugi duguo malāba, hohō hiyedo degele. Wai sipsip olōu feī 99 kege fogōu li mei kediamokōu be hohō hiye degele mei.

¹⁴ Nebe, nī Aye hebenitōu duwo, ege e sisigo tanōu ta fogolōu be dafai.

O nogohā midihō kasagai milou kē dōusudi midihō

¹⁵ Yesuhā haba tobou, nogohā nāmokōu midihō kasagai milōu babe, nā ile e duguoba, nolōu nōu duwoguali, midihō kasagai e milou kē dōususu. E ne tā kē dubabe, nelebe haba mogo degele.

¹⁶ Haba e ne tā du ho fogōu babe, nā o tanōu yo bolōyo kege ta duguo wolōu ileba, kuhe dōususu. Kegeibasi,

O bolōyo, kamadia kege kedia hagi kē duguo tawaleba dōususulo.

Lo 19:15

¹⁷ Nogohā die tā kēne ta du ho fogōu babe, haba damaleyodele i o sasai kediamokōu tobōu yodei. Haba die tā kēne ta du ho fogōu babe, nage eme damaleyodili mei o sagai, gamani sibidi sele kefedī o kasagai sagai kegeiyode tawa.

¹⁸ Kegemōu, Yesuhā haba tobou, a nīmokōu damalēdo tobolōu kuhe. Nī sa sibige kuokōu ge akogubabe, Godihane hebenitōu ge akogulo. Haba nī sa sibige kuokōu ge boloyode tobōu babe, Godihane hebenitōu ge boloyode tobolōu.

¹⁹ A haba nīmokōu tobolōu kuhe, sa sibige kuokōu ge nī o bolōye fī tanōu degeba, bi ta moloū sagai degeiba diho baga tobōu babe, mā Aye hebenitōu duwo, e nīmokōu nele.

²⁰ Damalēdo, o bolōyo, kamadiayo kegeye mā hūya kē kefeguo dalababe, ahe hagua, diābōu de kile dala.

Tā makaibe dabai o taha yogohā e bi mōu kē ta duguo fogōu li mei kokōu mā tobou

²¹ Kegemōu, Pitahā Yesukōu hagua yodu, Hiye O, mā mogohā amokōu hagi degemōu ibabe, age olōu feibe kage gebe meiyodele? Dioyosi kegebe de bolō?

²² Kegemōu, Yesuhā sima tobou, dioyosi kegenōu mei. Olōu feibe dioyosi kege kē husoūmōu folobe deba, 77* kegeyode tobou.

²³ Duma, hebeni Hiye Ohā o sasai wolōu daladi kēme tā makai kōū sā degei, sa sibige hiye o tahā e dabai degele idi o haguismōu haguasieimōu, bi afu nemōu i kahā hebe kē mōu lamōu degei.

²⁴ Yomogoube, o tae dabai degedi o ta emokōu wolōu hagua felei. O kahā bi hiyedo kōu mōu, sele olōu feibe 10 milion kege.

²⁵ E sele hebe kē nele sagai mei kahā degemōu, e hiye ohā kōu gue tobou, nābōu ne sasibōu ne sisigobōu nī olōu feī kege didiō dabai degemabeedei. Haba ne bimai olōu feī tiga sele moloū kēne, amokōu neyede tobou.

²⁶ Dabai degedi o kahā yubu sugulo fiamōu duwoli, tā neledō dege tobou, nā baha duwo, amokōu dafada. Ne sele a nai kēme a olōu feī boholōu nele.

²⁷ Hiye o kahā tā kē dulomōu, e dabai degedi o kokōu solōu do degemōu, a sele hebe kēme duguo fogolōu yodei.

* 18:22 18:22 77 sagai, 70x7 sagai kege. Kenōu si sibigebe suūdoiyode tobou.

²⁸ Kegemōu, dabai degedi o kaha mulomōu fogōu ile dugube dabai degedi o ta, e mogo ke hagumōu dugu. Yogo kokōu be e sele huyadefeī olōu feī 10 kegenōu kōu neī. Kenōu si, e mogo kokōu gofoū degemōu, dobogoūye e gabagidu tolōu mōu fīfigiligi tobou, a namokōu sele neī ke amokōu totodo neyedei.

²⁹ Kegemōu, yogoha yubu sugulo fīyamōu duwoli, ta neledo dege tobou, na baha duwo, amokōu dafada. Ne sele a nai keme a olōu feī boholōu nele.

³⁰ Kenōu si e dafamōu, e mogo ke didiō degei. Dalali, sele kaha hebe keme olōu feī boholōu neī.

³¹ Kegemōu, dabai degele idi o ilo kedia kegele ke duguo kesigiemōu, hohō degele ili mei. Dia ya, die hiye okōu, ne dabai degedi o kaha yogokōu midihō kasagai milouyode tobolōu i.

³² Hiye o kaha dia tobolōu ke dulomōu, e dabai degedi o ke hagnosisomōu hagua feleimōu tobou, name dabai degedi o kasagai. A ma sele hiyedo, na nai hebe keme duguo fogou, tabōu meiyodei, nage amokōu ta nele dege tobou kaha degemōu.

³³ A na kōu solōu do degei. Kageimōu, na ne mogo kōu solōu do degeli mei?

³⁴ Hiye o kaha gofoū degemōu, e dabai degedi o ke didiō mosō dia daladi o kediāmokōu sesegumōu, womōu iligi, sele nai kaha hebe keme olōu feī boholōu neī.

³⁵ Kegemōu, nige nogo dia nimokōu hagi degei dalaba gebe meiyode ho fogōu babe, kenōu tefei ma Aye hebenitōu duwo, ene ni midihō kasagai ke gebe meiyodele mei.

19

*Yesuha obe sobōu hulomōu hiyafogōu di kaha ta ke tobou
(Mak 10:1-12; Luk 16:18)*

¹ Yesuha ta olōu feī ke tobōu ma mei degeimōu, e sa Galili tōu fogōu, sa Judiakōu ile folomōu, to Jordan ilobōu i.

² O sasai sudo e sesega yai. Kokōu ge, Yesuha do o sasai bologuomōu, die do olōu feī bolō degele i.

³ Kegemōu, Farisi o ilo kedia Yesukōu haguasie, e tefele dugulamōu yodulo i, Mosesha kuolōu majyege, obe sobōu huloba, haba mōu de hiyafogolōu nōu?

⁴ Kegemōu, e diāmokōu tobou, nime Godiha kuguokōu nalai dala keme husoūuma duguo tawale ili mei sa degei? Yomogou kelegebe, bi olōu feī milōu gai o kahage Obōu sasibōu de milōu gai. Stat 1:27

⁵ Milōu mamōu kōu gue tobou,

Kegei kaha degemōu, obe e aye e adiōu tōu fogōu ile, e sasibōu de dogōu gubabe, dilie tōu be tanōu feī dege dalale. Stat 2:24

⁶ Diliebe bolōu mei, diliebe tanōu feīdo degei. Kegei kaha degemōu, Godiha tigama fogou keme o tae ta kusiadayede tobou.

⁷ Kegemōu, dia emokōu haba yodulo i, Mosesha ge oe kuguo nalama sobōu kokōu neleba kuhe hiyafogōu yedei keme kageimōu tobolōu?

⁸ Kegemōu, Yesuha tobou, Mosesha obe sobōu hulomōu hiyafogolōu be tabōu meiyodei, keme ni fībe hiligido dalaguamōu, e kege kuhe tobou. Kenōu si afu yomogou hagueibe, kege degele idiyo mei.

⁹ A nimokōu tobolōu kuhe, o koyoha e sobōu, o hiyou ta degeli mei ke hiyafogōu ba, haba sobōu ta hubabe, o keme sobōu hiyou moloū.

¹⁰ Kegemōu, ẹ dabai degele idi o kediā tobolōu i, sobōu huloba, hiyafogolōu keme hagi degei kaha degemōu, sobōu hu ho fogōu basi boloyode tobolōu i.

¹¹ Kegemōu, Yesuhā kōu gue tobou, ẹ tobolōu keme o olōu fei dulo sagai meiyē, o ilo Godihā nele neimōu dalagua kedianōu si mā tā ke tawaleba tolōu ile.

¹² Duma, o ilo kelebe sobōu huli mei o. Ilo kelebe kege mōu yoŋuwa daladibe, ẹ adiōu hā bolō mei kasagai degei malā felemōu dalali, ifi dala kuhe. Ilo kelebe oe die tōu ilo ke diafou kaha degemōu, diā dihi degele sagai mei. Ilo kelenōu si hebeni Hiye Ohā dabai degele kaha degemōu, diā sobōu hulo meiyodele i. Ni o tahā mā tā ke dulo sagai degeibabe, ni tā ke dumabeede tobou.

*Yesuhā sisigobe ẹmokōu haguasiemabeede tobou
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)*

¹³ Kegemōu, o sasai kediā die sisigo moŋuma, Yesuhā ẹ dobogoŋu diāmokōu dogoguo, Godikōu diho baga tobōu yadomōu haguasiei. Kenōu si ẹ dabai degedi o kediā ke duguomōu gofoŋu dege tobolōu i.

¹⁴ Yesuhā tobou, nige sisigo kediame hobōu akogudama. Tōu fogōu ba, dioŋu amokōu haguamabeedei. Hebeni Hiye Ohā wolōu daladi sa keme o sasai sisigo ke sagai dalagua o sasai kediā bi.

¹⁵ Kege tobōu mamōu, sisigo kediā widiletōu dobogoŋu dogogue imamōu fogōu i.

*Bibōu o gisiai kaha Yesubōu de tā kei
(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)*

¹⁶ Kegemōu, o tahā Yesukōu hagua yodu, Tisa, ẹ midihō bolō kagei ke milōu basi, ame fi tofousogo tofolōu ke moloŋu?

¹⁷ Kegemōu, Yesuhā sima tobou, nā amokōu kageimōu midihō bolofei ke yoduya? O tanōu tasi bolodo. Nā fi tofousogo tofolōu ke moloŋu sagai degeibabe, nā Godihā kuolōu tā olōu feido ke sesegayede tobou.

¹⁸ Kegemōu, o kahage, Godihā kuolōu olōu fei keme nage kagei kagei ke tobōu ya? de yodumōu, Yesuhā tobou,

O hobōu woda.

Sasai hiyou degeda.

Hiyou hobōu moŋuda.

Gulokou tobolōu ba hobōu tā sada.

¹⁹ Aye adiōu diliemokōu be midihō bolofei kenōu hehegieyedei. *Kisim Bek 20:12-16*
Haba tabe,

Nā noŋusie tagadi sagai kenōu tefele, nogo diāmokōu ne kegenōu tagayedei. *Wok Pris 19:18*

²⁰ Kegemōu, o gisiai kaha tobou, age kuolōu mai olōu fei ke dulo sesegamōu haguei. A haba tabe kei degele?

²¹ Kegemōu, Yesuhage, name doudonōu dalale sagai degeibabe, nā ile, ne bimai ke tiga, sele moŋumaba, bi mei o kediāmokōu fimōu i. Nā kege degeibasi, ne bi hebenitōu dala ke nā moloŋu. Kege degema, mā habage seseyede tobou.

²² O gisiai kaha tā ke dulomōu, fi hagi degemōu fogōu i, ẹ bimai hiyedo dala kaha degemōu.

²³ Kegemōu, Yesuhā ẹ dabai degedi o kediāmokōu tobou, ẹ nimokōu damaledo tobolōu kuhe. Bibōu oyege hebeni Hiye Ohā wolōu daladi sa kokōu ile folobe hagi hiyedo.

²⁴ A haba n̄imokōu tobolōu kuhe, wai kamelyege yukuei gofōu di aye kaha aya keme folo sagai mei, hagi hiyedo. Kenōu tefei, selebōu oe Godiha wolōu daladi sa kokōu folone hagi hiyedo.

²⁵ Kegemōu, dabai degedi o kedia tā ke dulomōu, dia bōu basiado kesigiemōu, emokōu yodulo i, kageibasi, o koyoha fī tofousogo tofousogo tofolōu ke moloū?

²⁶ Kegemōu, Yesuha diāmokōu maselemōu tobou, oyege ta tawaga degele sagai mei. Godiha degelenōu si hagi ta dala meiyode tobou.

²⁷ Kegemōu, Pitaha tobou, na du. Eibe bimai olōu fei tōu fogōu mōu, na sesele yolu kuhe. Ei kegei kaha hebe bolodo keme kei bi moloū?

²⁸ Kegemōu, Yesuha diāmokōu kōu gue tobou, a n̄imokōu damaledo tobolōu kuhe. Sa sibige koūmahā bi olōu fei ke gehe degelebe, O Kedia Dihia yoū e duwodi bolodo kokōu folo duwoba, mā habage sesele idi o n̄ine duwodi bolofeido olōu fei 12 kege kokōu duwoguali, Israel kedia hūti olōu fei 12 kege ke wōu ma dalaguale.

²⁹ O koyoha amokōu damaleyodema, die mosobōu, die eye malabōu, die owōu bobasibōu, die aye adiōu bōu, die sisigobōu, die hebe haibōu olōu fei ke tōu fogōu babe, hebe bolofei o kedia mala ilebe, olōu fei 100 kege mala ile. Diame fī tofousogo tofousogo tofolōu kene mala ile.

³⁰ Kenōu si o sudo, ifi amulo yolu kediame habagekōu do yale. Haba o sudo, ifi habagekōu do dalagua kediame amulo yale.

20

Ta makaibe hebe hai dabai degele idi o kediāmokōu mā tobou

¹ Yesuha haba kōu gue tobou, hebeni Hiye Ohā o sasai wolōu daladi keme kōu guei, sa hiyedo tou o taha gusugudo e hebe haikōu sele dabai degele o ilo kele kolugi dugu sagai kegei.

² Hebe hai obōu o kaha kōu gue tobou, ifi dabai mei degeiba, n̄i tanōu tanōu sele dio* tanōu tanōu moūmōu ileyode tobou mōu, dabai degedi o kedia boloyodema ya, e hebe haimikōu fologamōu dabai degele i.

³ Sabiyamōu, 9 klok sagai kelege, hebe hai obōu o kaha haba ilemōu dugube, o ilo kelebe kefegudi sa kokōu mōu tafalaguamōu dugu.

⁴ E o kediāmokōu, n̄ine mā hebe haimikōu ya, dabai degema mei degeibasi, a n̄imokōu hebe dōudo dabai n̄i degei kenōu tefe neleyode tobou.

⁵ E kege tobou mōu, dia ya, e hebe haimikōu fologamōu dabai degele i. Habage, agali 12 klok kelegebōu, haba habi 3 klok kelegebōu, e haba ile o tage moūma haguamōu, e hebe haimikōu ya fologamōu dabai degele i.

⁶ Haba habi 5 klok sagai kelegene, e ilemōu dugube, o ilo kelene mōu kege tafalaguamōu dugu. Kageiye, n̄ime gusugu kelege mōu nōu tafalaguali, habi degeiya? de yodu.

⁷ Kegeimōu, diage, o tae eimokōu dabai ta degemabeede tobou li meiyode tobolōu i. Kegeimōu hiye o kahage, n̄ine mā hebe haimikōu ya, dabai degemabeede tobou.

⁸ Kegemōu, hulia degela deimōu kelege, hebe hai obōu kaha e dabai dia daladi o kokōu kōu gue tobou, dabai degele ili o olōu fei kedia haguissouba haguasieiba, na die dabai degei kaha hebe ke neyedei. Na dabai kaha hebe ke nemōu ilebe, na uwage yai

* **20:2 20:2** Die tae sele hube 'denarius'. Sawisie tanōu kaha dabai degei kaha hebe keme sele 'denarius' dio tanōu fei nele.

o kediaṁokōu bukōu yomogōu fimaba, haba diābukōu yai o kediaṁokōu be uwagedo fiyede tobou.

⁹ O habi 5 klok kelege dabai yoma degele i o kedia haguasie, diā tanōu tanōu, sele dio tanōu tanōu malā i.

¹⁰ Kegele iligi, o dabai diābukōu do degele i o kedia uwagedo haguasiemōu, diame sele sūdo moloṁudade tawale iye, kenōu si diāne o tanōu tanōu, sele dio tanōu tanōu malā i.

¹¹ O kedia dugube, diāne sele diobe tanōu tanōu moṁumōu duguomōu, hebe hai obōu kōu gofoṁu dege tobolōu i,

¹² o uwagedo haguasie dabai degele ibe, diā dabai huyafei degele iye, kenōu si nage diāmokōu be dabai kaha hebe eimokōu nei sagai kenōu tefele nei. Einōu si agali difi hiyedo kebōu de duguomōu dabai hiyedo degemōu hagulugi, hulia degela deimōu kelegenōu dabai olōu fei kuhe mei degei.

¹³ Kegemōu, hebe hai obōu o kahage dabai degei o tanōu taha tā simamōu kōu gue tobou, mogo, a namokōu midihō kasagai ta milōu li mei. Da kōu fimai tanōu fei degei kaha degeimōu, na dabai degei kaha hebe keme sele dio tanōu fei moṁu.

¹⁴ Na ne dabai degei kaha hebe koṁu malā fogōu iyedei. A o uwage dabai degei o kokōu ne namokōu nei sagai kenōu tefele nele.

¹⁵ Ma selebe ma binōu. A ma seleye degele sagai kene ma binōu. Na kageiye, a ma sele o kediaṁokōu nei kokōu kona degeiya?

¹⁶ Kegemōu, Yesuha tobou, kenōu tefei, o sasai, ifi habagekōu do dalagua kediaṁe amulo yale. Ifi amulo yolu kediaṁe habagekōu do yale.

*Yesuha uwagedo, ame tolo ileba, haba hagua gehe degeleyodei
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)*

¹⁷ Sa Jerusalemkōu yolugi, Yesubōu e dabai degedi o olōu fei 12 kege kediaṁōu dioṁunōu kefeguomōu, e diāmokōu tobou,

¹⁸ ni duma, di ifi sa Jerusalemkōu ile fologaba, o taha O Kedia Dihi keme mogōu du dalaguadi hiye obōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu kediaṁokōu seseguba, diage woloyodema tā samaba,

¹⁹ sa ta o kediaṁokōu sesegulo ile. Seseguba, diage emokōu susuga tobolōu yilo ima, tigi dofōu ye womaba, hebe fufuguomaikōu ikeke degeiba tolo ile. Sawisie kamadia kege mei degeiba, Godiha haguagiba, gehe degeleyode tobou.

*Jemsbōu Jonbōu dilie hiye o degelamōu degele i
(Mak 10:35-45)*

²⁰ Kegemōu, Sebediha dihi bolōu dilie adiōu ha e dihi bolōu kebōu de ile, Yesukōu folomōu, yubu sugulo fiamōu duwoli, a yodu tā dalayode tobou.

²¹ Yesuha yodu, na kei ke tagaiya? deimōu, e tobou, na o sasai wolōu dalale kelegebe, nage ma dihi bolōu koṁume, ta ne dobogoṁu delekōu duwoba, haba tabe ne dobogoṁu fofokōu duwoba deyede tobolōu ke tagali.

²² Kegemōu, Yesuha diliemokōu sima tobou, nele amokōu koṁu yodulu kaha sibigebe nolōu ge defei ta tawaiyo mei. Nele a seseibabe, do a dugulo keme nelene de dugulo ile? Ele ke sasale dugulonōu yode tobolōu i.

* 20:22 20:22 Grik taēge 'kope' ke nalai kaha sibigebe do hiyedo dugulo.

²³ Ɛ haba tobou, damaledo, nelene do a dugulo sagai kenou tefele kou duguloye. Kenou si o koyobe ma dobogoŋu delekou duwoba, fofoukoun duwoba dele keme a ta makale sagai mei. Duwodi bolou keme ma Ayeha o bolou ta yofu e tagaiya ke makamai dalayode tobou.

²⁴ Kegemou, dabai degedi o ilo 10 kege kedia ta ke dulomou, dia Jemsbou e malabou diliemokou gofoŋu degele i.

²⁵ Kenou si Yesuha dia haguismou, emokou haguasieimou kou gue tobou, ni olou fei kou tewe, sa ilo kelegebe hiye o kedia o sasai neledo dege wou ma dalaguadi. Die hubou o kediage o sasai kediakou hagi nelemou, die tanou sesegamabeede tobolou idi.

²⁶ Midiho kegei keme ni degedama. Ni o koyoha hiye o degelababe, o ke name o ilo kedia dabai degedi o degeyede tobou.

²⁷ Damaledo, ni o taha hubou o degelababe, o ke name nogo dia fisimou dabainou degedi o degeyedei.

²⁸ O Kedia Dihi e hagueine, o taha e dogou guyadomou hagueli mei. E hagueibe, o sasai dogou gulamou haguei. E yofounou tolo ileba, o sasai sudo mamou lamou kuhe haguei.

*Yesuha diho du degei o bolou kege bologuomou bolu degele i
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Yesubou e dabai degedi obou dia Jeriko tou fogou imou, o sasai sudo kedia sesega yai.

³⁰ Yolugi dugube, diho du degei o bolou kege a fekou duwoguamou dugulo i. Dilie Yesu haguluyodeimou dulomou, hiligedo haguisa i, Hiye O, name Devitha huti, na ele solou do degeyedele i.

³¹ O kefguo tefeleguei kedia gofoŋu degemou, diliemokou nele tadamabeede tobolou i. Kenou si dilie haba hiligedo haguismou tobolou i, Hiye O, name Devitha huti, na ele solou do dege.

³² Kegemou, Yesuha iligi, ali duo kele tofolou, dilie haguisa yodu, nelege a nelemokou kei degele ke tagale iya?

³³ Hiye O, ele diho be bolodo degeiba bahale sagai degeliyode tobolou i.

³⁴ Dilie kege tobou mou, e solou do dege, dilie diho kokou kugumou, kelegenou dilie diho bolodo degeimou, dilie Yesuha ili sesele yai.

Yesuha sa Jerusalemkou ile folomou, o sasai kediakou egei hehegiei

(Ta Hiye 21-25)

21

*Yesuha sa Jerusalemkou feleibe, gamani hiye onou tefele felei
(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)*

¹ Yesubou dia yolugi, sa Jerusalem hafei degeimou, sa Betfage, bitou Olivkou dala kokou fologamou, e dabai degedi o bolou ta kediliemokou tobou,

² nele sa di dugulu kokou imabeedei. Nele ya fologaba dugu, wai doki, e dihi wilibou de, obe bagagie fogou tafalaba dugulo. Wai doki bolou ke fiyolou ba wolou haguama.

³ O taha nelemokou yodubabe, Hiye Oha dabai degele dalayodema. Mei degeibabe, totodo wolou haguasile.

⁴ Koꝓume mōu yoꝓuwa tama degeli mei, Godihā tā, habage-degele-duguo-tobōu di-o kaha kōu nalai keme damaledo tama degeyadomōu kuhe degei.

⁵ Sa Saion* tie o sasai kediamokōu hehegiema, ni duguma, ni Hiye O ɛme ɛ hu hebele fogudiyo mei, ɛ nimokōu wai doki tagetōu folomōu hagulu kuhe, wai doki wili kaha tagetōu folomōu haguluyodei. *Sekaraia 9:9*

⁶ Kegemōu, dabai degedi o dilie sa kokōu ya fologa, Yesuhā kōu tobou sagai kenōu tefele degele i.

⁷ Dilie wai doki bolou, adiōu bōu ɛ dihi wilibōu de wolōu haguasie, Yesukōu felegamōu, dilie yukuei sasado ke digima, wai doki bolou kaha tagetōu dogogumōu, Yesu ɛ kotōu folo biyei.

⁸ Wai doki tagetōu duwomōu imōu, o sūdo die yukuei sasado ke digima, aba ke mamōu yai. O ilo kedia hebe go diafigima haguasiemōu, aba ke mamōu yai.

⁹ O sūdo Yesuhā ile amulo aliya yolubōu, habageya haguasilibōu kedia olōu feido hiligedo kōu gue tobolōu i,

Devithā hūti o, di ɛmokōu hohobōu me.

Hiye Ohā hūya ke hagulu o keme Godihā dogōu guyedeibasi.

Buk Song 118:26

Di Godikōu hohobolōu ba, ɛ hu hebele fogume.

¹⁰ Kegemōu, Yesu ɛ iligi, sa Jerusalemkōu foloumōu, sa ke tie o sasai olōu fei kedia duguo kesigie yodulo i, o koꝓume koyo?

¹¹ O sasai kefeguo dalagua kedia tobou, koꝓume habage-degele-duguo-tobōu di-o Yesu, sa Galili duo kodu sa Nasaret o.

*O kedia Godihā moso kekaimidu makisi degele imōu, Yesuhā folo igisei
(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)*

¹² Kegemōu, Yesuhā Godihā moso kekaimidu folomōu dugube, o kedia makisi degele imōu duguomōu igiseimōu fogōu yai. Sele tiga moꝓudi o kedia fafai kene biligisei. Sio kulu obōu kedia duwoguadi kene biligisei.

¹³ ɛ diamokōu tobou, Godihā kuguokōu be Ma mosobe diho baga tobolōu idi mosoyode nalai dala.

Aisaia 56:7

Kenōu si ni degeiye,

Ma mosobe hiyou moꝓudi o kedia womogōu di moso sagai degeli.

Jeremaia 7:11

¹⁴ Kegemōu, Yesu ɛ Godihā moso kodu tafalamōu, o diho du degele ibōu, ibigidio tofigile ibōu kedia haguasieimōu, ɛ bologuomōu bolō degele i.

¹⁵ Kenōu si mogōu du dalaguadi hiye obōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu kediage ɛ midihō gehe gehe milōu goumōu duguo kesigiemōu gofoꝓu degele i. Gofōꝓu degele i kaha yo tabe kōu guei, sisigo, Godihā moso kekaimidu dalagua kediane, hiligedo kōu gue tobolōu i, Devithā hūti o, di ɛmokōu hohobōu mebeede tobolōu i kaha.

¹⁶ Hiye o kedia tā ke dulomōu, Yesukōu be, sisigo kedia tobolōu ili keme nage de dulo? de yodulo i. Ehe, a kōu duye, tā kuguokōu nalai dala keme ni ta husoꝓuma tawale ili mei? Duma,

Nā degeiye, sisigo hiye degele ibōu, sisigo bisigofeibōu kedia ne hu hebele fogulo idi.

Buk Song 8:2

¹⁷ ɛ kege tobōu ma, sa hiye Jerusalem tōu fogōu mōu, sa Betanikōu fogōu ile tiei.

* 21:5 21:5 Sa Saion keme sa Jerusalem.

*Yesuhā tobōu mōu, hebe kiyōu fafagale fiyei
(Mak 11:12-14, 20-24)*

¹⁸ Sabiyōumōu, Yesu ē sa hiye kokōu bohōlōu mā iligi hegie degei.

¹⁹ Iligi hebe kiyōu ta a fēkōu tafalamōu dugu. E ile hafei degemōu dugube, kiyōu kēme kolo ta malī mei. Guoyenōu dalaguamōu dugu. Kegeimōu, ē hebe kiyōu kokōu tobou, nāme haba kolo ta māda. Kelegenōu, hebe kē totodo fafagale fiyei.

²⁰ Kegeimōu duguomōu dabai degedi o kediā kesigiemōu tobolōu i, kageimōu hebe kiyōu koŋu totodo fafagale fiyouya?

²¹ Yesuhā tobou, ā nīmokōu damalēdo tobolōu kuhe. Nī Godikōu damaleyodema, fimai bolōubōu mei debabe, nīge ā hebe kiyōu kuokōu degei sagai kēnōu tefele degelenōu. Hebe kiyōu kokōu degei sagai kēnōu degele mei, nī haba bitōu kuokōu, nā hagua, tālekōu fogu fiyayedeiba, nī tobolōu kēme tamā degele.

²² Nī Godikōu damaleyodema yodubabe, nī yodulu sagai kēme ēge nīmokōu nele.

*Hiye o kediā Yesukōu, nāme o koyohā hūya kē dabai degediya? de yodulo i
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)*

²³ Kegemōu, Yesube Godihā mosō kekaimidu folomōu, o sasai kediāmokōu egei hehegie tobolōu dalamōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, odo odobōu kediā haguasiemōu, emokōu yodulo i, nāme dabai koŋume koyohā hūya kē degediya? Nāme o koyohā tobōu mōu, dabai koŋu kuhe degediya?

²⁴ E o kediāmokōu tobou, āne nīmokōu tā ta yodulamōu. Nī amokōu dōudo dege tobōu basi, āne nīmokōu o ā tobōu mōu dabai degeli kēme tobolōu.

²⁵ Mā yodu tābe kōu gue, Jonhā fafeleya degedibe koyohā dabai? O kediā dabai? Haba hebenihā dabai?

Kegemōu, hiye o kediā dioŋunōu tugulo tobolōu i, di hebenihā biyode tobōu babe, ēge nī Jonhā tobōu di kēme kageimōu damaleyodili mei de yoduye.

²⁶ Haba di obenōu tawaga degediyode tobōu bane, di o kediāmokōu guē degele ile. Yobe, o sasai kediāge Jonbe habage-degele-duguo-tobōu di-odade tawale i kaha degemōu.

²⁷ Kegeimōu, o kediā Yesukōu ei ta tewe meiyode tobolōu i. Yesuhāne tobou, āne o koyohā ā tobōu mōu dabai koŋu dege haguei kēme ā nīmokōu ta tobolōu meiyodei.

Tā makaibe aye tanōu kaha ē dihi bolōu kokōu mā tobou

²⁸ Haba, Yesuhā hiye o kediāmokōu kōu gue tobou, nī kage tawaiya? O tabe o dihi bolōu dala. E ile, ē dihi wolo kokōu tobou, mā dihi, nā ifi ile, hebe haimikōu dabai dege.

²⁹ Dihi kaha kōu dafayodeiye, habage ē fī bohōlōu mōu, hebe haimikōu i.

³⁰ Haba ē dihi ta kokōu ne yodumōu, dihi kaha tobou, aye, bolōdo, ā ileyodeiye, kēnōu si ili mei.

³¹ Dihi koŋuhage ē ayehā tagai sagai kege degei? O kediā tobou, dihi wolo kahayodele i.

Kegemōu, Yesuhā tobou, ā nīmokōu damalēdo tobolōu kuhe. Ogōu ga tobōu ma gamani sibidi sele kefele idi obōu, o hiyōu suluguadi sasai bōu kediāme Godihā wolōu daladi sa kokōu be diabukōu fologale, nīme habage fologale.

³² Yobe, Jon ē hagua, midihō dōudo kē nīmokōu hehegielamōu kōu degeiye, nī ē tobou kokōu ta damaleyodele ili mei. Haba ogōu ga tobōu ma gamani sibidi sele

kefele idi obou, o hiyou suluguadi sasai bou kedianou si emokou damaleyodele imou, ni kou duguye, kenou si ni fi boholou mou, e tobou kokou ta damaleyodele ili mei.

Ta makaibe midihō kasagai milou ga idi o kedia hebe hai dia dalaguadi kokou ma tobou

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ Yesuha hiye o kedianokou haba kou gue tobou, ni ta makai ta kofune duma. Sa obou taha e hebe haimikou hebe hou sogogama kekai. Kekama mei degeimou, mihida, dugule bologuai, dabai degedi o ilo kedia hebe kolo kodu sama, tofou tofolou gagima, tigi kolo huei gofou do ke kuhe milou gamabadomou. Mihida mei degeimou, o kaha mosone togoma tagetou haba fogolo tegei. Hiyou moye domou dia daladi o keme kotou tafalayadomou. Dabai olou fei mei degeimou, hebe hai obou kaha o ilo kedianokou e hebe hai ke heliofei nelemou, makisi degemabeede tobou. E hebe kolo ilo kelege e biyode tobou ma, sa ahudo kuhe fogou i.

³⁴ Habage, hebe kolo ke suwi degele hafei degeimou, hebe hai obou kaha ahudo dalali, e dabai o ilo kele ya, e hebe kolo ke gama haguamabeede tobou.

³⁵ Kenou si, hebe hai dabai degele idi o kedia o ilo kedia haguasie felegoumou duguomou tolou i. O tabe dia tolou ma woma fogou. Tabe dia woumou tolo i. Tabe dia igiye woma fogou.

³⁶ Kegeimou, hebe hai obou kaha o ilo sudo tobou mou yai. Ebukou yai kediame sudo mei. Ya fologoumou, hebe hai dabai degedi o kedia haba diofu degei sagai kengenou degele i.

³⁷ Kegemou, uwagedo hebe hai obou kaha e dihido ke tobou mou, hebe haimikou i. E ayeha tobou, dia ma dihiha tasi dulo ile.

³⁸ Dihi ke ile foloumou, hebe hai dabai degele idi o kedia duguomou, diofunou tugulo tobolou i, o kofume, e aye toubabe, e aye ha bi olou feibe e molo fu. Kegei degemou, di dihi kofune wouba tolo iba, hebe hai kou di mofumebeede tobolou i.

³⁹ Dia kege tobou mamou, dihi ke tolou ma mala ya, hebe hai fekou ge woumou tolo i.

⁴⁰ Kegei kaha degemou, hebe hai obou kaha hagua felebabe, hebe hai dabai degele ili o kedianokou be kage degele? de yodu.

⁴¹ Kegemou, hiye o kedia tobolou i, o midihō kasagai degele i o kedianokou be hebe kasagai kenou neiba tofigile ile. Kegeiba, hebe hai obou kaha haba tobou ba, o ilo kelege e hebe hai ke heliofei mala ile. Hebe kolo ke suwi degeiba, o kedia makisi degeba, ilo kele emokou neleyode tobolou i.

⁴² Kegemou, Yesuha dianokou tobou, ta Godiha kuguokou nalai dala keme nige husofuma tawale ili mei? Ta keme kuhe,

Mouti, moso togodi o kedia dugube kasagai degeimou kou igile filei keme e haba meleya mouti fogou. Hiye Oha degeiyenou bolō degei dala kuhe. Ei dugulube, keme bolofeido, di tawaga tobolou sagai mei. *Buk Song 118:22-23*

⁴³ Kegei kaha, a nimokou tobolou kuhe, Godihage nime wolou dalale sagai mei. Godihage sa ta o sasai, e ta duloba, e hebe hai kaha hebe kolo ke emokou nele sagai kedianou wolou dalale.

⁴⁴ [O mouti kuokou kuwaba fiyoubabe, e dio olou fei gobou gile male. Haba mouti kaha o tagetou fiya foubabe, e dio olou fei gagile tuweledo male.]*

* **21:44 21:44** Tewe o kediage ta kofume Matyuhā nalali mei o taha nalai sa degeiyodele i.

⁴⁵ Kegemōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Farisi obōu kediage, Yesuha tā makai keme diāmokōu tobolōu dade tawale i.

⁴⁶ Diā Yesu kōu tolōu mā tā salamōu degeiye, kenōu si degeli mei, diā o sasai kediāmokōu gue degemōu. Yobe, o sasai kediage Yesube habage-degele-duguo-tobōu di-odade tawale ili kahā degemōu.

22

Tā makai be sasai hulamōu nale hiyedo kefeguomōu nalā i kokōu mā tobou (Luk 14:16-24)

¹ Kegemōu, Yesuha hiye o kediāmokōu haba tā makai ta kōu gue tobou,

² hebeni Hiye Ohā o sasai wolōu daladi keme kōu guei, hiye o tahā ē dihi o dihi kahā sasai hulamōu degeimōu, ē ayeahā ē dabai degedi o kediāmokōu tobōu mōu, diā nale hiyedo kefele i.

³ Nale olōu fei kefeguomōu tobou, nī ya, o ā afu kōu diguo fogou kediā mā o dihi ē sasai hulo dowo ke nale nā haguamabeede tobōu mabeedei. E dabai degele idi o kediā ya, kege kōu tobolōu iye, kenōu si o sasai olōu fei kediā dafamōu, haguasili mei.

⁴ Haguasili mei kahā degemōu, hiye o kahā haba ē dabai degedi o ilo kediāmokōu tobou, nī ya, o ā kōu diguo fogou kediāmokōu nale kefeibe mei degeiyodema. Mā wai bulumakou oyebōu, mā bulumakou tōu bolofeidobōu olōu fei wala i. Nale olōu fei kefegu dala. Nī haguasie, mā o dihi ē sasai hulo dowo nale nalā imabeede tobōu ma.

⁵ Kege kōu ya tobolōu iye, kenōu si o sasai kediā olōu fei dafamōu fogōu yai. Ilo kelebe hebe haimikōu fogōu yai. O ilo kelebe sele dabai dege yai.

⁶ Haba ilo kediage hiye o kahā dabai degele idi o kediā tōu gama woumōu tofigiei.

⁷ Hiye o kahā ke dulomōu gofoū hiyedo degei. E ami o kediāmokōu tobōu mōu ya, o wala i o kediā olōu fei woma mei degema, die mosone olōu fei douye sisama mei degei.

⁸ Kegemōu, hiye o kahā ē dabai degedi o kediāmokōu tobou, mā dihihā sasai hulo dowo ke nale kōu kefei mei degeiye, kenōu si o ā kōu didigui kediame o bolō mei kahā degemōu, diā ta haguasili mei.

⁹ Nī ya, a goya fologaba, o sasai koyo nī dugulu keme diguma. Mā o dihi ē sasai hulo dowo ke nale nā haguamabeedema.

¹⁰ Kege tobōu mōu, dabai degele idi o kediā ya, a goya kamōu suluguali, o ilo kele duguo wōu ma haguasie felegai. Diame midihō bolō milolōu idi o sasai bōu, midihō kasagai milolōu idi o sasai bōu sudo, hiye o kahā mosodu kefegu, mosō ke amamai.

¹¹ O sasai kefeguo duwoguamōu, hiye o kahā fele dugube, o tabe yukuei bolodo kalī mei. Sasai hulamōu yukuei kadi keme ta kalī mei duwomōu dugu.

¹² Hiye o kahā yodu, mogo, nāme yukuei bolodo kalī mei keme kageimōu felei? Kenōu si ē tā ta figa tobōu li mei.

¹³ Kegemōu, hiye o kahā ē dabai degele idi o kediāmokōu tobou, nī o ke dobogoū bōu abogoū bōu tigi gima, fekōu huliā keke hebele filāma. Huliā sa kokōu be, diā gosoloba die mē dōu gile ile.

¹⁴ Damalēdo, Hiye Ohā o sasai sudo kōu diguye, kenōu si ilo kelenōu haguasie felegamabadomōu makai.

Obege gamani hiye o Sisarkōu be gamani sibidi sele de nele, haba nele sagai mei? (Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

15 Kegemou, Farisi o kedia yamou, dio unou tugulo tobolou i, ta Yesuha tobou gai ke tefele duguoba, ta salamou degele i.

16 Dia kege fimamou, dio u die dabai degele idi obou, Herotha e dabai degele idi obou kedia tobou mou ya, Yesukou fologamou tobolou i, Tisa, ei kou tewe, name damaledo ta tobou di o. Na Godiha midih hehegiedibe, damaledo kenou hehegiedi. Na omokou ta gue degediyo mei. Na tobou dibe, o hu dalabou, o hu meibou kediamokou ta tanou feinou tobou di.

17 Kegei kaha, ei yodu ta huyadefej ta dala kuhe. Dige sibidi sele kefema, gamani hiye o Sisarkou de nele, ha nele sagai mei? Na kage tawaiya?

18 Kegemou, Yesuha dia e ta salamou degele ilidade tawalemou tobou, nime taenou tobolou idi o. Ni kageimou a tefele dugulo iya?

19 Sele kefedi sele dio ta mala hagua, amokou hegimabeede tobou. Dia sele dio ta mala hagumou,

20 e diamokou yodu, figisa ko ubou, hu ko ubou debe koyohale?

21 Diage Sisarhaleyodele i. Kegeimou, Yesuha diamokou tobou, damaledo, Sisarha bi debabe, Sisarkou nema. Godiha bi debabe, Godikou nemabeede tobou.

22 Dia e ta ke dulomou kesigie e tou fogou yai.

*Sadyusi o kedia Yesukou obe tolomou hagua gehe degele idi ke yodulo i
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)*

23 Sawisieie kelegenou, Sadyusi o kedia Yesukou yai. Diage o tofigieibe hagua gehe degele ile meiyode tobolou idi. Dia ya fologamou, Yesukou kou gue yodulo i,

24 Tisa, Mosesha kou gue tobou, o taha dihi ta degeli mei toubabe, e sosou mei degeiye deba, haba e malaha kuei sasai ke huloba dihi degeibabe, dihi keme e eyeha dihi degele.*

25 Afudo, o eye mala dei olou fei dioyosi kege kou le deleigui. Wolo keme sobou hulomou, dihi ta degeli mei tolo imou, haba e malaha kuei sobou kenou hu.

26 Ene dihi ta degeli mei mou tolo imou, e mala tahane nebe kenou tefele degei. Kegenou degeligi, eye mala olou fei dioyosi kege keme tofigile hobogou.

27 Habagedo sobou kene tolo i.

28 Kegeba, o tofigile i kedia hagua iba, sobou kene haguoba debabe, o dioyosi kege kediage, sasai keme o koyoha sasai degele? Dia olou feibe sobou tanou kenou hulo iyode tobolou i.

29 Kegemou, Yesuha sima tobou, nige Godiha kuguokou nalagai dala keme ta tawale iyo mei. Godiha nelene ni ta tawale iyo mei. Kegei kaha degemou, ni ta gulai dege tobolou ili.

30 O tofigiei kediamge gehe degeibabe, sobou hulo ile mei, mou kege tofolou, hebeni esol o sagai degele ile.

31 Haba o tofigiei o hagua gehe degeleyodili keme, Godiha kuguokou kou gue nalai dala, keme ni huso uma tawale ili mei? Godiha kou gue tobou,

32 Ame Abrahamha Godi, Aisakha Godi, Jekopha Godi.* *Kisim Bek 3:6*
Ene tofigiei o kedia Godi mei. Godibe o gehe dalagua kedia Godiyode tobou.

33 O sasai kele kefeguo tafalagua kedia Yesuha hehegili ke dulomou kesigile i.

* 22:24 22:24 Lo 25:5

* 22:32 22:32 O kediamge afu tofigile i, kenou si Godiha e dihle kokou be sosou dalaguayodei.

Godihā tā hiyedo folodo
(Mak 12:28-31; Luk 10:25-28)

³⁴ Farisi o kediā dube, Yesuhā Sadyusi o kediā tā sima tobōu mōu, Sadyusi o kediā tā mei degele i ke dulomōu, diā haguasie, e dala kokōu kefele i.

³⁵ Diā kile o tabe, Mosesha kuolōu yo du o kaha degeimōu, e Yesu tefeledugulamōu kōu gue yodu,

³⁶ Tisa, Godihā tā, Mosesha nalagai olōu fei kelebe, tā hiyedo tanōu kaha olōu fei goguo tobou keme kou?

³⁷ Kegemōu, Yesuhā tobou,
Ni Hiye O Godi tagalebe, ni solōu bōu ni duobōu ni fimaibōu kaha olōu feido tagamabeedei. Lo 6:5

³⁸ Tā keme hiyedo folodo, tā taeye tā keme gabale sagai mei.

³⁹ Godihā tā hiye tabe kuhe,
Na no□usie tagadi sagai kenōu tefeledugulamōu ne kegenōu tagayedei. Wok
Pris 19:18

⁴⁰ Godihā tā bolōu keme sibige hiyedo folodo dala. Mosesha kuolōu tabōu, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kediā tabōu olōu fei kaha sibigebe keheyode tobou.

Yesuhā Farisi o kediāmokōu Godihā makai o Kelesube koyo? de yodu
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Farisi o kediā kefeguo tafalaguamōu, Yesuhā diāmokōu yodu,

⁴² Godihā makai o Kelesube ni kage tawaiya? Eme koyoha dihi? Kegeimōu diage Devitha* dihiyode tobolōu i.

⁴³ Kegemōu, e diāmokōu yodu, Duo Bolofeiha degeiye, Devitha o Kelesube e Hiye Oyodeibe kageimōu tobolou? Devitha kōu gue tobou,

⁴⁴ Hiye Ohā mā Hiye Okōu kōu gue tobou, na mā dobogo□u delekōu duwoba ibe deba,
a ne ho o kediā mo□umaba, ne abogo□u hayedu kefeguloyodei. Buk Song
110:1

⁴⁵ Devithage Kelesube e Hiye Oyodei debabe, nige kageimōu o keme Devitha dihiyodele iya?

⁴⁶ Kegemōu, diā o tae Yesuhā tā ta sima tobōu li mei. Diā sawisie kelege tofogōu mōu emokōu gue degeimōu, haba tage ta yodulo ili mei.

23

Yesuhage Farisi obōu, kuolōu yo dulo i obōu kediame midihō kasagai milōu ga idiyodei

(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46, 20:45-46)

¹ Kegemōu, Yesuhā o sasai kefeguo dalagua kediabōu, yo□u e dabai degele idi obōu kediāmokōu tobou,

² kuolōu yo dulo i obōu, Farisi obōu kediame Mosesha degei midihō kenōu milōu ga idi.

³ Kegei kaha degemōu, diā hehegile ili olōu fei keme ni dulo sesema. Haba, midihō diā milōu ga idi keme ni degedama. Yobe, midihō diā hehegie tobolōu idi keme dio□u ta milōu ga idiyo mei kaha degeimōu.

⁴ Diage bi hagi dege tigma, o sasai kediāmokōu mādiye kenōu si hagi hebeli keme dio□une ta dogōu gulo idiyo mei.

* 22:42 22:42 Devit eme Juda o sasai kediā die kōu guai hiye o.

⁵ Diā degele idi olōu fei keme, o sasai kedia duguyadomōu nōu degele idi. Godihā ta nalagai sadi yukuei keme hiyedo kenōu kama suluguadi. Yukuei sasado kaha yosikōu tigi sasado ke gogomoguema kenōu kama suluguadi.

⁶ Oe nale hiyedo kefema digumōu, nala idi kelegene, diame duwodi bolofeido kokōu duwogualenōu tagale idi. Egei mosokōu ne fologamōu be, egei tobolōu o ke hafeido dege duwogualenōu tagale idi, o sasai kediage diame hubōu odade tawamabadomōu.

⁷ Kefegudi sa kokōu suluguadine, oe diā duguo agali bolofeyodele ile kenōu tagale idi. Oe diame tisa hiyeyodele ile kene diā tagale idiyode tobou.

⁸ Kenōu si obege nime hobōu tisa hiyeyodele idama. Yobe, ni Tisabe tanōu fei. Ni olōu feibe eye malanōu dege dalama.

⁹ Sa sibige kuokōu o ta ni ayeyodedama. Ni Ayebe tanōu fei, hebenitōu duwo kenōu.

¹⁰ Haba tabe, obege nime hiye oyodele idama. Ni Hiye Obe tanōu fei. Eme Godihā makai o Kelesunōu.

¹¹ Ni o tanōu fei tae ni hiye o degeba, e ni dogōu gulo.

¹² Yobe, o koyohā yo[u] e hu kenōu hebele fogubabe, Godihage o keme huyafei degele. O koyohā yo[usie] huyafei degeibasi, Godihage e hu ke hebele fogulo.

Yesuhage kuolōu yo dulo i obōu, Farisi obōu kedia midihō kasagai milōu ga idiyodei (Mak 12:40; Luk 11:39-52, 20:47)

¹³⁻¹⁴ Kuolōu yo dulo i obōu, Farisi obōu nime niōu tawaibōu. Nime taenōu tobolōu idi o. Hebeni Hiye Ohā wolōu daladi sa kaha a keme ni tefegudi, o sasai fologalamōu degeimōu be ni akogudi. Nime sa kokōu fologouyo mei, haba o fologalamōu degeimōu ne, ni akogulo idi.

¹⁵ Kuolōu yo dulo i obōu, Farisi obōu nime niōu tawaibōu. Nime taenōu tobolōu idi o. Ni suluguadibe, abogo[u] abōu, mosoleye dawalayabōu de o kamōu suluguadi, o ilo kelege ni egei dudi o degemabadomōu. O taha ni ta dulo seseimōu be, ni emokōu hehegieimōu, ene dou sa kaha a kenōu sesedi. Damaledo, midihō kasagai e milōu gadibe ni milōu di ke gabai dala.

¹⁶ Niōu tawaibōu. Ni o sasai hehegielamōu degele ilibe, nime diho du degei o sagai. Yobe, nige obe Godihā moso kaha huya ke ta degeleyodema maka dege tobōu babe, tabōu meiyode tobolōu idi. O taha Godihā moso kaha sele igi gol kaha huya ke ta degeleyodema maka dege tobōu babe, nige e tobolōu keme Hiye Ohā dihile kokōu damaledo degeyede tobolōu idi.

¹⁷ Nime totōu degele i, diho du degei o sagai. Godihā dugulube, sele igi gol e moso kodu dala keme sibigebōu mei dugulu. Sele igi gol keme Godihā moso kodu dala mei debabe, mabōu sa degei dala. Godihā moso kenōu si hubōu.

¹⁸ Haba tabe, ni tobolōu idibe, o koyohā Godihā gali sidi igimai kaha huya ke ta degeleyodema maka dege tobōu babe, tabōu meiyode tobolōu idi. O taha gali e igimai kokōu silamōu degeli kaha huya ke ta degeleyodema maka dege tobōu babe, nige e tobolōu keme Hiye Ohā dihile kokōu damaledo degeyede tobolōu idi.

¹⁹ Nime diho du degei o sagai. Godihā dugulube, gali igimai kotōu dala keme hubōu mei dugulu. Gali keme Godihā igimai kotōu sili mei debabe, mabōu sa degei dugulu. Godihā igimai kenōu si hubōu dala.

²⁰ Kegei kaha degemou, o koyoha Godiha gali sidi igimai kaha huya ke maka dege tobou babe, o kahage igimaibou, gali silamou degeli kebou olou fei kaha huya ke maka dege tobou di.

²¹ Haba, o koyoha Godiha moso kaha huya ke maka dege tobou babe, o kahage mosobou, moso obou moso kodu daladi kebou olou fei kaha huya ke maka dege tobou di.

²² Haba, o koyoha hebeniha huya ke maka dege tobou babe, o kahage Godibou, e duwodibou olou fei kaha huya ke maka dege tobou di.

²³ Kuolou yo dulo i obou, Farisi obou nime niou tawaibou. Nime taenou tobolou idi o. Ni kasalabou, segei daga dagabou de kefema dogoguemoi i olou fei 10 kege dalaguamou be, tanou ta malamou, Godikou nele idi. Kenou si midihq bolq ilo kele ni totou degele idibe, dou do midihqbou, solou do degedi midihqbou, degeleyodei ke degedi midihqbou olou fei keme ni totou degele idi. Midihq bolq do olou fei keme defeido kegenou degele dalamabeedei. Midihq bolq ni kou degele idi kene tou fogou dama.

²⁴ Ni o sasai hehegielamou degele i kelegebe, nime dihq du degei o sagai. Nige obe nale saikou sosi dalaguamou mouma hebesedi sagai, kege degele idiye, kenou si wai kamel hiyedo nale saikou dala keme ta duguli mei, nama tou gudi.

²⁵ Kuolou yo dulo i obou, Farisi obou nime niou tawaibou. Nime taenou tobolou idi o. Nige ni kopebou melekibou be tagetou nou bigile idi. Duledube sibigi hiyedo dalaye, kenou si ni ta bigile idiye mei. Nebe, ni duledu sibigi dalabe, bimai duguo tagadi midihqbou, haba niou ni fimainou sesele idi midihqbou ke sudo amamai dala.

²⁶ Farisi o diama, nime dihq du degei o sagai. Ni kope duledu bigibabe, tagetou ne bolonou dalale.

²⁷ Kuolou yo dulo i obou, Farisi obou nime niou tawaibou. Nime taenou tobolou idi o. Nime tei widagai sa bologuado similou gai ke sa degei. Obe dugulube, fo degei nebou do. Kenou si duledube, tei kaha diobou huibou tabale i dalagua ke sa degei.

²⁸ Nime kenou tefei. Obe dugulube, tagetou be nime dou do o. Haba duledube, nime kuolou gobou gidi midihqbou, taenou tobolou idi midihqbou ke degedi o.

²⁹ Kuolou yo dulo i obou, Farisi obou nime niou tawaibou. Nime taenou tobolou idi o. Habage-degele-duguo-tobou di-o tofigile i kedia widagai sa kokou ni dabai degele idi. Dou do o tofigile i kedia widagai sa kene ni bologuado similolou idi.

³⁰ Nige, eibe kou guai o kediabou de tofolou i debabe, eige dia degele idi sagai keme ta degele mei, habage-degele-duguo-tobolou-idi-obe ta woumou tofigieiyo meiyodele idi.

³¹ Ni kege tobou di kaha hegiliba, nime o, habage-degele-duguo-tobolou-idi-o wala i o kedia die sosou yode tobolou ili.

³² Midihq kasagai niou milolou idi keme hobou dafadama. Niou ni kou guai o kedia degele idi sagai kenou tefema.

³³ Nime bei kasagai, hiye bei sa degei. Ta sale kelegebe, nime dou sakou yale. Ta kama fosigile sagai mei.

³⁴ Kegei kaha degemou, ni duma, a tobou ba, habage-degele-duguo-tobolou-idi-obou, tewebou, kuolou yo dulo i obou kedia nimokou haguasie hehegile ile. Kenou si ilo kediame ni wala iba tofigile. Nige ilo kediame hebe fufuguomai kou ikoke degele

ile. Haba, ilo kediame ni egei mosokou ge tigi dofou ye woma tou fofou gueiba, sa sa iloya kusia fosige suluguale.

³⁵ Hebe kasagai ni moloube, dou do o, sa sibige kuokou deleigui ke, ni kou guai oe wala i kaha hebe ke molo. Damaledo, ni kou guai oe dou do o Abel woumou tolo i kelege tofogu haguabe demou, o Berekiaha dihi Sekaraia, Godiha moso ilokou dalamou, gali sidi moso ilokou dalamou, duo kele wala imou tolo i kokou.

³⁶ A nimokou damaledo tobolou kuhe. Midiho kasagai afu kege degele i kaha hebe kasagai keme ifi dalagua o ni molo.

*Yesuha sa Jerusalem o sasai kedi mokou solou do degei
(Luk 13:34-35, 19:41-44)*

³⁷ Yesuha haba kou gue tobou, sa Jerusalem o sasai, nige habage-degele-duguo-tobou di-o kedia wala imou tofigile i. O Godiha tobou mou nimokou haguasiei kediame, ni igiye wala imou tofigile iye, kenou si a nimokou solou do hiyedo degeli. Sio ayomou osobou kaha e dihi tifiya hayedu kefegu duwodi sagai kenou tefe, age nime kou mouma kefegulo tagadiye, kenou si nige ta tagale idiyo mei.

³⁸ Duguma, obe ni sa kou makoma mei degeibabe, nime bologu dalaguale mei.

³⁹ Ni duma, a nimokou tobolou kuhe, nige ame haba ta dugulo mei dalaguali, habage ni,

Hiye Oha huya ke hagulu o keme Godiha dogou guyedeibasi.

Buk Song 118:26

24

*Yesuha Godiha moso makolo ke tobou
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)*

¹ Yesuha Godiha moso ke tou fogou imou, e dabai degedi o kedia emokou haguasimou, na Godiha moso olou fei ke* duguyede tobolou i.

² Kege tobolou imou, Yesuha kou gue tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Ni ifi moso olou fei kou dugulube, habagebe igi taha* igi yogoha tagetou ta tilaba dugulo mei. Obe biyolugi, moso olou fei igisema mei degele ile.

*Yesuha hagi sudo habage tama degele ke tobou
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)*

³ Yesu e bitou Olivkou duwomou, e dabai degedi o kedianou fologamou emokou yodulo i, na tobolou keme koboge tama degele? Kei makaiye bukou tama degeiba, ei duguoba, uwage sawisie na boholou ma haguale, keme ise tama degeladidade kuhe tawale ile? Na eimokou tobou yede tobolou i.

⁴ Kegemou, Yesuha di mokou tobou, niou tawaibou, kegeligi o taha ni ogou gaiye.

⁵ Yobe, o sudo haguasieba, ma huya ke ogou ga kou gue tobolou ile, ame Godiha makai o Klesu. Kege ogou ga tobolou iba, o sasai sudo die ta dulo ile.

⁶ Ni biyolu uwo duloye, kenou si gue degedama. Biyaleyodei dubane, ni hobou ta kesigidama. Keme kou tama degeleye, kenou si uwage sawisie keme you.

⁷ Sa ta obiei kedia hagamaba, sa ta o kediabou de biya ile. Sa ta hiye o taha haguaba, sa ta hiye obou de biyale. Haba sa ilo kelege o sasai hegie hiyedo dugulo ile. Sa sa iloyane gigima hiyedo haguale.

* **24:1 24:1** Godiha moso olou fei ke - Sa Jerusalemkou be, Godiha moso hiye dele. Moso keme tanou fei mei, moso sudo hafei hafei dege biyomou ibe, kekai dulede dele. * **24:2 24:2** Juda o kediame moso igiyenou togolo idi.

⁸ Ké tamá degele olóu fei keme sasaiye dihi móu lámóu do yomogóu dugudi sagai kenóu tefele dugulo ile.

⁹ Yesuhá haba kóu gue tobou, kegeiba, oe nime o ilo kediamokóu seseguba makoloba do nema wouba tofigile ile. Sa sa obiyei olóu fei kedia nime dafa ile, yobe ni amokóu damaleyodele i kaha degemóu.

¹⁰ Kelegebe, o sasai sudo amokóu damaleyodele i kedia a tóu fogóu yale. Dia diofusie yogokóu dafouba dafouba dema, yogohá yogo ké ho o kediamokóu sesegule ile.

¹¹ Ogóu gai egei tobolóu idi o sudo kedia haguama ogóu gai egei tobolóu iba, o sasai sudo kokóu damaleyodele ile.

¹² Godihá tá dudiyo mei midihó kahanóu sa sa olóu fei tefeiba, o sasai sudo kedia diofusie yogokóu fi tanóu degedi midihó keme mei degele.

¹³ Kenóu si o koyohá neledó dege dalali, uwage sawisieí ké hagua kogubabe, o keme Godihá mamoloú.

¹⁴ Godihá o sasai wolóu daladi kaha tá uwo bolofei kóú sa sa olóu fei dulo tefeiba, sa sa obiyei olóu fei kediamokóu ne tobolóu siama tefeiba, ise uwage sawisieí ké kuhe tamá degele.

*Midiho kasagai milou gadi kaha bi ta tamá degele
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)*

¹⁵ Yesuhá haba kóu gue tobou, kegei kaha degemóu, ni midihó kasagai milóu gadi kaha bi ta Godihá mosó bolofei kodu dogogu dalaba dugulo ile. Bi keme o habage-degele-duguo-tobóu di-o Danielhá kóu tobou.* O ké husoloú nage defeido husoúuma tawa.

¹⁶ Bi ké dugubabe, sa Judia o sasai kediamé bitókóu kama fosige fologama.

¹⁷ Bi kasagai ké dugulo kelegebe, o tae é mosó meleyatóu duwobabe, mulóba, é mosódu bi ta móú foloda.

¹⁸ O tahá é hebe haimikóu dalababe, haba boholóu má ile, mosókóu é yukuei sasado ké móúda.

¹⁹ Sawisieí kelegebe, solóu do hiyedo, sasai dihi guokóu bóu kediabóu, sasai dihgidióu bóu kediamé hagi hiyedo degeiba dugulo ile.

²⁰ Ni kegeligi, kulio abóu, misiholo duwodi sawisieibóu kelege kama fosige yaiye deba, diho bagá tobóu ma.

²¹ Yobe, kelegebe, hagi hiyedo dugulo kaha degeimóu. Sa sibige kóú ebeledo yomogóu móu haguabe demóu, ifine hagi kegei ta duguyo mei kuhe. Habagene hagi kegei keme ta dugulo mei.

²² Godihá sawisieí ké sasa dege dogogubabe, o sasai olóu fei mei degele. Kenóu si o sasai yóumakóu makai kediamokóu solóu do degeba, sawisieí ké kuhe tóu dege dogogulo.

²³ Kegeiba, sawisieí kelege, o tahá nimokóu kóu gue tobolóu, duguma, Godihá makai o Kelesube kuheyodeibabe hobóu dudama. Haba, o tahá, Kelesube kele dalayode tobóu babe, nige tá keme hobóu damaleyodedama.

²⁴ Yobe, o ilo kelege haguasie, midihó gehe gehe ké hiyedo milóu gaba, ogóu gaba, ame Godihá makai o Kelesuyode tobolóu ile. Haba o ilo kelegene ogóu gai egei

* 24:15 24:15 Daniel 9:27, 11:31, 12:11

tobolou ile. O kedia neledo degeiba, Godiha yomakou makai o sasai kediane, haba diamokou damaleyodemabeedemaba degele ile.

²⁵ Duma, a nimokou habage tama degele keme kou tobou ma mei degei.

²⁶ Kegei kaha, o taha nimokou kou gue tobolou, duguma, Kelesube hebe mei mihinou sa kokou dalayodeibabe, ni idama. Haba o taha eme moso duledu dalayode tobou babe, ni ta ke damaleyodedama.

²⁷ O Kedia Dihiha hagubabe, o sasai olou feido ni dugulo ile. Yobe, dibie aso hagulu kokou ge bila noumou be, aso mulu mou gulegene olou fei tefeledugulo idi. Nebe, O Kedia Dihi ene kenou tefeledugulo haguba dugulo ile.

²⁸ Kegemou, Yesuha tobou, o tofigiei tilagua sa kelebe, sio mou siye haguasie kefele idi.

*Habage O Kedia Dihi haguale
(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)*

²⁹ Yesuha haba kou gue tobou, hagi hiyedo ke mei degeiba, kelegenou, Aso gosougou ba hulia degele. Oguone gosougou ba hoho degele mei. Kuidihone agudiletou ge fiyasigile. Damaledo, bimai olou fei agudiletou dalagua keme awale hobogolou.

Aisaia 13:10, 34:4

³⁰ Kelegebe, O Kedia Dihiha haguale degeiba, sa sa o sasai olou fei kedia e maka ke agudiletou ge tama degeiba duguo, gue dege gosolo ile. O Kedia Dihi eme nelebou, hoho hiyedo kebou de mabiye mala migiba dugulo ile.

³¹ E e esol o kedia tobou ba, kibiye hiligedo haguasaba, o sasai yonu e biyode makai ke agudio tiligai isimokou ge momou iligi isimokou dele.

*Ni hebe kiyou ke tawama
(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)*

³² Yesuha haba kou gue tobou, ni hebe kiyou ke tawama. E goya ke kou ye folouba, guo gehe bisoubabe, nige sa bolodo biyamou iladidade tawale idi.

³³ Nebe kenou tefei, ni hagi olou fei, a nimokou kou tobou sagai ke dugubabe, nige O Kedia Dihi eme hagualadidade tawama. E hagualebe hafeido degei kehe.

³⁴ A nimokou damaledo tobolou kuhe. Ifi kou bou ge dalagua o sasai be tofigili mei dalaguaba, a kou tobolou ke olou feido tama degele.

³⁵ Agudiobou sa sibigebou olou feibe mei degele. Kenou si ma ta ta mei degele mei.

*Hiye Oha haguale sawisieie keme o taha ta tewe mei
(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)*

³⁶ Yesuha haba kou gue tobou, kegegai ke tama degele sawisieibou aso dihouba keme o taha ta tewe meido. Hebeni esol o kediane ta tewe mei. Godiha Dihi ene ta tewe mei. E Aye yonou si tewe.

³⁷ Damaledo, o sasai be Noaha dalamou degei sagai kenou tefeledalaguali, O Kedia Dihi e hagualadi keme ta tawale ile mei.

³⁸ To gihou hiyedo ke hagueli mei kelegebe, o sasai nalebou hueibou de nala i. Obe sasaine hulo i. Dia kegega degele iligi dugube, Noabe e mosole foudou foloumou dugulo i.

³⁹ Dia ta tawale ili mei dalali, to hiyedo gihouma, o olou fei woma mei degei. O Kedia Dihi e haguale kelegene, nebe kenou tefeiba dugulo ile.

⁴⁰ Kelegebe, o bolouye hebe hai dabai degele dalaguaba, Godiha tanou moloŋugi, tabe tou fogolou.

⁴¹ Sasai bolouye ou ga tafalaguaba, Godiha tanou moloŋugi, tabe tou fogolou.

⁴² Kegei degemou, ni defeido dia dalama. Ni Hiye Ohā haguale sawisie keme ni ta tewe mei.

⁴³ Ni koŋu tawama, moso obou kahage hiyou moŋudi o tahā huliame haguale keme e kou tewe debabe, e ta tiale mei, dia dalale. Hiyou moŋudi o kahā haguaba dugu, yoŋu akoguo tafalababe, ta folo mei.

⁴⁴ Kegei kahā, nine defeido dia dalaguama. O Kedia Dihi e hagualebe, ni ta tawali mei kelege, e kuhe haguale.

*Ta makaibe dabai o bolobou kasagibou kokou ma tobou
(Luk 12:42-46)*

⁴⁵ O fimai bolodo, dabai defei bologuanou degedi keme hiye oyege e dabai o ilo kedia dia dalali, diamokou nale yoŋu makai kelegenou fiyadeba makale.

⁴⁶ Kegeba, hiye o kahā ile, boholou mā hagua feleba dugu, dabai dia daladi o kahā dabai bologua degele dalaba dugubabe, dabai dia daladi o keme hohō degelenou.

⁴⁷ A nimokou damaledo tobolou kuhe. Hiye ohage e bimai olou feibe o kegei kahā dia dalayadeba makale.

⁴⁸ Kenou si dabai dia daladi o keme doudo o mei, ege mā hiye obe toto haguale meidade tawaleba,

⁴⁹ yogo dia ebou de dabai degele idi ke woma, tigi kolo huei gofoŋudo nalā idi o kediabou de hueibou nalebou hiyedo noubabe,

⁵⁰ e hiye ohā hagualebe, sawisie e ta tawali mei, aso diho e ta tawali mei kelege haguale.

⁵¹ Haguaba, dabai dia daladi o ke bou basiado makoma, taenou tobolou idi o kedia sakou dogou guba, o kegele i o kediabou de dalale. Sa kokou gebe, dia gosoloba die me dou gile ile.

25

Ta makaibe sasai gisiai 10 kege kokou ma tobou

¹ Yesuhā haba kou gue tobou, O Kedia Dihi e haguba, hebeni Hiye Ohā o sasai wolou dalale keme, o sasai ebele hulamou degeli ke haguale degeimou, sasai gisiai olou fei 10 kege kedia, die kamai tou ma, o ke alikou gelegulamou yai tā makai ke sa degei.

² Sasai houyosi kege kediame totou degei sasai. Haba sasai houyosi kege ta kediame tewe sasai.

³ Totou degei sasai kedia kamai kou tou ma yaiye, kenou si dia kamai hueibou dou ma yali mei.

⁴ Tewe sasai kediāsi die kamai huei gehe dou ma, kebou de tou ma yai.

⁵ Sasai olou fei kedia yolugi, ali duo kele sasai hulamou degeli o ke toto haguyo mei degemou, dia ali duo kele baha duwoguali yogou gua tiasigei.

⁶ Kegemou, huliame duo kelege, o tae haguismou tobou, duma, o sasai ebele hulamou degeli keme hagulu kuheyode tobou mamou, ise di ya geleguoba, wou ma imebeede tobou.

⁷ Kegemou, sasai gisiai olou fei kedia tiei kesigiemou, die kamai bologua i.

⁸ Totou degei sasai kedia tewe sasai kediāmokou ni kamai huei eimokou ta nemabeedei. Ei kamai douba huei mei kahā degeimou gosoloŋuma iliyode tobolou i.

⁹ Kenôu si diâ tobou, ei ta neļ mei, ei kamai hueibe nîbôu eibôu olôu fei kege tefeli mei. Nî ya, kamai huei seleye gehe dōu mabeede tobolôu i.

¹⁰ Totôu degei sasai kedia kamai huei dōu lamôu youmôu, sasai hulamôu degeli o ke hagua felei. Feleimôu, sasai kamai huei kôu dala kedianôu si o kebôu de ya, sasai hulo dowo ke nale kefegu kokôu fologoumôu, o tae a tefegu.

¹¹ Kegemôu, totôu degei sasai kediane habage hagua felega tobou, hiye o, hiye o, eibe a soŋugôu yede tobolôu i.

¹² Kenôu si, hiye o kaha sima tobou, a nîmokôu damaledo tobolôu kuhe. A nî tewe mei.

¹³ Kegei degemôu, Yesuha e dabai degedi o kedianmokôu, nî defeido dia dalama, Hiye Ohâ haguale sawisieibôu aso dihoḡbôu keme nî ta tewe mei kaha degemôu.

*Ta makaibe dabai o kedia sele heliofei mala i kokou ma tobou
(Luk 19:11-27)*

¹⁴ Yesuha haba kôu gue tobou, hebeni Hiye Ohâ o sasai wolôu daladi keme ta makai koŋu sa degei, o taha sa ahudo ilamôu, e dabai degele idi o kedia haguismomôu haguasie felegoumôu, e bimai olôu fei die dobogoŋu tagetôu dogogu.

¹⁵ Hiye o kahage e dabai degele idi o kedia midihô olôu fei ke kôu duguomôu, o ta kokôu be e sele 5,000 kina heliofei nei. Haba o takôu be sele 2,000 kina heliofei nei. O takôu be sele 1,000 kina heliofei nei. Hiye o kaha sele olôu fei kege nema fogou mōu, e sa ahudo fogou i.

¹⁶ Hiye o ke fogou imôu, o sele 5,000 kina mōu kahage toto ile, sele dabai degeligi, haba sele 5,000 kina ta mōu.

¹⁷ O sele 2,000 kina mōu kahane nebe kenôu tefe, haba sele 2,000 kina ta mōu.

¹⁸ Kenôu si, o sele 1,000 kina mōu kahage ile, mihî damamôu, sele keme mogogou dogogu.

¹⁹ Kegemôu, habagedo, hiye kaha boholôu ma hagua felemôu, diamokôu, sele a nîmokôu nei keme kagele ilou? de yodu.

²⁰ O sele 5,000 kina mōu kahage, e sele 5,000 kina tabôu de mala hagua felemôu tobou, hiye o, na sele amokôu neibe 5,000 kina nei. Kenôu si na dugu, a sele kaha dabai degeligi, sele 5,000 kina haba ta mōu kuheyode tobou.

²¹ Hiye ohâ tobou, name dabai degedi o bolofeido. Name bi huyadefei bologuado dia delei kaha degeimôu, age name bi hiye olôu fei kene na wolôu dalayede tobolôu. Ame ne hiye o, na haguba, da hohô degeme.

²² Kegemôu, o sele 2,000 kina mōu kahane hagua felemôu tobou, hiye o, na sele amokôu neibe 2,000 kina nei. Na dugu, a sele kaha dabai degeligi, haba sele 2,000 kina ta mōu kuheyode tobou.

²³ Hiye ohâ tobou, name dabai degedi o bolofeido. Name dabai bologuado degei. Name bi huyadefei bologuado dia delei kaha degeimôu, age name bi hiye olôu fei kene na wolôu dalayede tobolôu. Ame ne hiye o, na haguba, da hohô degeme.

²⁴ Kegemôu, o sele 1,000 kina mōu kahane hagua felemôu tobou, hiye o, a tewe, name o kotido. Nale o tae sogogai kene na kôu moŋudi. Nale hou o tae hebesei, hebe haimikôu fologa ma i kene na kôu gadi.

²⁵ Kegei kaha a gue degeimôu ile, mihî dama, ne sele mogogôu dogoguo fogou keme a mala hagulu kuhe. Noŋu dugu.

²⁶ Kegeimōu, hiye ohā sima tobou, name dabai degele dafadi o kasagaido. Nage ame nale o tahā sogogai kenōu moṽudiyode tawai. Damaledo, nage ame nale hou hebe haimikōu o tahā hebeseimōu, fologa mā i kenōu gadiyode tawai.

²⁷ Nā kege kōu tawaiye, haba nā mā selebe, sele habagie dogogudi timōu * kokōu kageimōu dogoguli mei? Kege kōu dogogu debabe, a boholōu mā hagua, mayoṽu mā sele kebōu, haba sele ilo kele tagetōu dogōu guomōu moṽuyode tobou.

²⁸ Kegeimōu, hiye ohā o ilo kediāmokōu tobou, nī o kahā sele 1,000 kina ke mala ileba, o sele 10,000 kina moṽu kokōu nemabeedei.

²⁹ Damaledo, o tahā bi dalababe, Godihā bi tage dogōu guoba, hiyedo degele. Ta mei degele mei. O ta bi hiye mei debabe, e bi huyadefei dala keme Godihā moloṽuyode tobou.

³⁰ O koṽume dabai degedi o bolō mei. Huliakōu hele muguma. Dioṽu sa kokōu ge gosoloba die me dōu gile ile.

O Kediā Dihihā o sasai olōu fei figaba tā sale

³¹ Yesuhā haba kōu gue tobou, O Kediā Dihihā e hohobōu nelebōu Godihā esol o kediabōu de migigaba, yoṽu duwodi kotōu duwoli, hebeni neleyenōu o sasai olōu fei ke wolōu dalale.

³² Sa sa o sasai olōu fei emokōu haguasie kefeguba, ege wai sipsip dia daladi o kahā wai sipsipbōu wai memebōu de figadi sagai kenōu tefele o sasaine kegenōu figale.

³³ Wai sipsip kediame e dobogoṽu delekōu kefema, wai meme kediame e dobogoṽu fofokōu kefema dele.

³⁴ Kegeiba, Hiye Ohā e dobogoṽu delekōu tafalagua kediāmokōu kōu gue tobolōu, mā Ayehā nīmokōu midihō bolodo kōu hegi, nī haguama, e nīmokōu sa neli kuhe. Sa sibige milou kelegebe, ege yoṽu e sa bolodo nī wolōu dalale kene milou.

³⁵ Yobe, a hegie degeimōu, nī amokōu nale nei kahā degemōu. A huei nale sagai degeimōu ne, nī amokōu huei dōu la nei. A asōu sakōu ile foloumōu ne, nī a wolōu mosodu felei.

³⁶ A yukuei mei degeimōu, nī yukuei nei. A do degeimōu, nī a wolōu delei. A didio mosokōu duwomōu, nī a dugu haguasiei.

³⁷ Kege tobōu ba, dōudo o sasai kediā kōu gue yodulo ile, Hiye O, eige nā koboge hegie degeimōu, namokōu nale nelou? Eige name koboge huei nale sagai degeimōu, namokōu huei dōu la nelou?

³⁸ Eige nā asōu sakōu be koboge ile foloumōu, ei nā wolōu mosodu fologalou? Eige name koboge yukuei mei degeimōu, namokōu yukuei nelou?

³⁹ Eige name koboge do degeimōu, nā wolōu delei? Eige name koboge didio mosokōu duwomōu, nā dugu yalou?

⁴⁰ Kegeiba, Hiye Ohā kōu gue tobolōu, a nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. Nī mā malā hūbōu mei ke dogōu gudibe, nī a dogōu gudi.

⁴¹ Haba, Hiye Ohā e dobogoṽu fofokōu dalagua kediāmokōu kōu gue tobolōu, Godihā nī makoloyodei kahā, nī a tōu fogōu ba, dou mei degediyo mei, Godihā Tamabōu e esol o kediabōu de makolamōu milou kokōu fogōu imabeedele.

⁴² Yobe, a hegie degeimōu, nī amokōu nale ta nele idiyo mei kahā degemōu. A huei nale sagai degeimōu ne, nī amokōu huei ta dōu la neli mei kahā.

* 25:27 25:27 Bōu tae bank.

⁴³ A asou sabekou ile foloumou be, ni a mosodu ta wolou feli mei. A yukuei mei degeimou be, ni amokou yukuei ta nele idiyo mei. A do degeimou, ni a wolou deleli mei. A didio mosokou duwomou, ni a dugu yali mei.

⁴⁴ Kege tobou ba, o sasai kediane kou gue yodulo ile, Hiye O, eige na koboge hegie degeimou duguomou dogou guli mei? Eige name koboge huei nale sagai degeimou duguomou dogou guli mei? Eige na koboge asou sabekou ile, haba yukuei mei degeimou, haba do degeimou, haba didio moso duwomou duguomou dogou guli mei?

⁴⁵ Kegeiba, Hiye Oha kou gue tobolou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Ni o hubou mei ta dogou guli mei debabe, ni ane ta dogou guli mei.

⁴⁶ Kege tobou ba, midihou kasagai milolou idi o sasai kedia e tou fogou fogou ya, die midihou kasagai kaha hebe kasagai ke mala ile, do hiyedo, yofu kegenou dalale ke dugulo ile. Dou do o sasai kedianou si fi gehe malaba tofousogo tofousogo tofolou ile.

Yesu e do hiyedo duguomou, tolo ilemou hagua gehe degei
(Ta Hiye 26-28)

26

Hiye o kedia Yesu wouba, toloyodema doususulo i
(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)

¹ Yesuha ta olou fei ke tobou ma mei degemou, haba e dabai degedi o kediamokou kou gue tobou,

² Gabama I Sawisie^{*} hiye kaha nale kefeguo nadi keme ou daba kege, keme ni kou tewe. Kelegebe, o tae O Kedia Dihibe hiye o kediamokou seseguba, hebe fufuguomai¹ kou ikeke degele ile.

³ Kegemou, mogou du dalaguadi hiye obou, odo odobou kedia mogou du daladi hiye o, e hu Kaiafasha mosokou kefegulo i.

⁴ Kefeguomou, Yesube amafei tolou ma ta sama wouba tolo ileyodema doususulo i.

⁵ Kenou si di Gabama I Sawisie^{*} kou lege hobou degedame, o sasai kedia duguoba, gofo¹u dege biya iye domou.

Sasai taha huei hobou ke Yesuha widiletou sou gu
(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

⁶ Yesu e sa Betanikou o Saimonha mosokou delei. O keme dobo do kou tou ye bolo degei.

⁷ E nale nala duwomou, sasai taha botole igiye milou kodu hobou huei dou ke tolou felemou, Yesuha widiletou sou gu. Huei hobou keme bolofeido, di tawaga tobolou sagai mei, afu sele hiyedoye mamou.

⁸ Kegeimou, e dabai degedi o kedia ke duguomou, gofo¹u dege tobolou i, kageimou mou makouya?

⁹ Di huei hobou ke makisi degemaba, sele hiyedo malaba, bi mei o kediamokou neli debabe bolo.

¹⁰ Yesuha dia tobolou ili ke tawalemou, diamokou kou gue tobou, kageimou ni sasai kuokou hagi nele iya? Ege amokou midihou bolofeido ke hegili.

^{*} **26:2** **26:2** Gabama I Sawisie^{*}, 'Pasoba' ta kaha sibigebe kou gue: Afu Godiha sa Isip sisigo wolo ke woumou tofigiei, kelegebe Israel sisigo kedianou si ta weli mei, mou gabama i. Kegei kaha e tobou, ni Gabama I Sawisie^{*} ke hohobolou ba, nale kefema na demabeede tobou. Kege tobou mou, Israel o kedia sa Isip tou fogou, die sabekou fogou yai (Kisim Bek 12:1-42).

¹¹ O bi mei o kediame n̄ibōu de hiyedo dalaguale. Anōu si n̄ibōu de hiyedo dalale mei, ame toto fogōu ile.

¹² A teli mei kōu bōu ge, sasai koŋumaha huei hōbōu ke mā tōu guebōu koŋu sōu gulube, a toubā widalamōu degeli.

¹³ A n̄imokōu damaledo tobolōu kuhe. Sa sa olōu fei, oe mā tā uwo bolofei koŋu tobōu mōu suluguali, sasai koŋumaha degeli kene tobolōu ile. Kegeiba, o sasaiye ɛme ta totōu degele ile mei.

*Judasha Yesu Juda hiye o kediāmokōu seseguloyodema makai
(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)*

¹⁴ O ta ɛme Yesuha dabai degedi o olōu fei 12 kege kaha duo kile daladi o, ɛ hube Judas Iskariotha mogōu du dalaguadi hiye o kediāmokōu i.

¹⁵ Folomōu, diāmokōu yodu, a Yesu n̄imokōu sesegubabe, n̄ige amokōu be kei nele ile? Kege yodumōu, diā sele dio hū soloŋu ile olōu feibe 30 kege ɛmokōu nei.

¹⁶ E sele ke malāmōu, kelegenōu Yesube kageligi tolōu ba hiye o kediāmokōu sesegulo domōu fi hiyedo mā delei.

*Yesubōu ɛ dabai degedi obōu diā nale nalā i
(Mak 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Jon 13:21-30)*

¹⁷ Ōu mola mei sidi sawisieī sasafei kelege, Yesuha dabai degedi o kediā ɛmokōu ya yodulo i, nage eibe Gabama I Sawisieī kaha dowo ke nalebe kilīya kele kefema nale tagaiya?

¹⁸ E tobou, sa Jerusalemkōu ya fologaba, o ta ke duguoba, ɛmokōu kōu gue tobōu ma, ele Tisahage, a hagi dugulo keme hafei degeladi. A mā dabai degedi obōu ei ne mosokōu ya fologaba, Gabama I Sawisieī kaha dowo ke kefema nale nalā ileyode tobōu mabeedei.

¹⁹ Kege tobōu mōu, diā ya fologamōu, Yesuha tobou sagai kegenōu Gabama I Sawisieī kaha dowo ke nale olōu fei kefema dogogulo i.

²⁰ Sa nugumōu, nale nalāmōu, Yesu duwomōu, ɛ dabai degedi o olōu fei 12 kegene duweguei.

²¹ Nale nalā duwoguali, Yesuha diāmokōu kōu gue tobou, a n̄imokōu damaledo tobolōu kuhe. Ni o tahage ame ho o kediāmokōu sesegulo.

²² O kediā tā ke dulomōu, fi hagi hiyedo degele i. O tanōu tanōu kediā yoma ɛmokōu yodugamōu i, Hiye O, nage a tobolōu dei?

²³ E tobou, o abōu de ōu si nale si huei melekidu masa nolū kaha a ho o kediāmokōu sesegulo.

²⁴ Damaledo, O Kediā Dihi ɛme tolo ile, Godihā kuguokōu nalai dala sagai kegenōu degele. Kenōu si O Kediā Dihi ho okōu sesegulo o nāme noŋu tawaibōu. Ne adioū hage nāme malā felī mei fogōu homōu.

²⁵ O Yesu ho o kediāmokōu sesegulamōu degeli o Judas ɛne yodu, Tisa Hiye, nage a tobolōu dei? Deimōu Yesuha tobou, ehe, keme nado degeleyode tobou.

*Yesuha ōu sibōu, tigi kolo huei gofoŋudo kebōu de ɛ dabai degele idi o kediāmokōu nei
(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20; 1 Korin 11:23-25)*

²⁶ Yesuboū diā nalē nalā duwoguali, Yesuhā oū si ta malā toloū moū, Godikoū bolofeyode toboū mamoū, oū si ke bafigima, e dabai degele idi o kediāmokoū nemamoū, ni moŋumā nama. Koŋume mā toū yode tobou.

²⁷ E haba hueī kopekoū soū guo maī ke malā toloū moū, Godikoū bolofeyode toboū mamoū, diāmokoū nelemoū, ni oloū feī hueī ke namabeede tobou.

²⁸ Koŋume mā kafei. Mā kafei koŋumahage Godiboū de mogo degedi midihō ebele ke hegili, o sasaī sudo dogoū guba, Godihā midihō kasagaī diā miloū ga idi ke gebe meiyodeyadomoū.

²⁹ A nimokoū toboloū kuhe. Sa kuokoū be, age tigi kolo hueī gofoŋudo keme haba ta nalē mei ibe deba, mā Ayehā woloū daladi sa kokoū ge, a haba niboū de tigi kolo hueī gofoŋudo ke kuhe nalē.

³⁰ Kegeimoū, diā diē tanoū ta fema mei degeimoū, bitoū Olivkoū fogoū yai.

*Yesuhā koū gue tobou, Pitahā e tobekoū muguloyodei tobou
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)*

³¹ Kegemoū, Yesuhā e dabai degedi o kediāmokoū koū gue tobou, ifi huliame, nige amokoū hagi hiyedo haguba duguoba, ni oloū feī a tobekoū mugulo ile. Yobe, Godihā kuguokoū koū gue nalaī dala kahā,

A wai sipsip diā daladi o ke wouba tolo iba, e sipsip kefeguo dalagua ke oloū feī kusia fosigile. *Sekaraia 13:7*

³² Kenoū si a haguā gehe degeibabe, sa Galilikoū be, ni you yale dalaba, abukoū ile.

³³ Pitahā emokoū tobou, o ilo kediage nā hagi hiyedo duguba nā tobekoū mugulo ibabe, age name tobekoū mugulo meido.

³⁴ Yesuhā tobou, a namokoū damaledo toboloū kuhe. Ifi huliame, sio ayomoū talī mei dalaba, kelege kamadia kegedo nage ame tewe meiyode toboloū.

³⁵ Kenoū si Pitahā tobou, ame naboū de tolo debane, age name tewe meiyode toboloū mei. Yesuhā dabai degele idi o oloū feī kediāne kegenoū toboloū i.

*Yesuhā hebe hai sa Getsemanikoū ge Godikoū dihō bagā tobou
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)*

³⁶ Kegemoū, Yesuhā e dabai degedi o kediaboū de sa Getsemaniyodele idi kokoū ya fologamoū, e diāmokoū tobou, nime kuokoū duwoma. Ame kugule ileba, Godikoū dihō bagā tobou lamoū.

³⁷ E woū ma ibe, Pitaboū Sebedihā dihi bolouboū de woū ma i. Kegemoū, e hagi hiyedo degei.

³⁸ E hagi hiyedo degeimoū, diāmokoū tobou, ame hagi hiyedo dugulu kahā tolo sagaī degeli. Ni aboū de kuokoū baha dalaguame.

³⁹ E tafeī ile, yubu sugulo fiamoū, miye duwoli, koū gue dihō bagā tobou, mā Aye, nā boloyodeibabe, a hagi ke dugulobe dafa. Kenoū si a tagali sagaī ke degeda. Noŋu tagali sagaī kenoū dege.

⁴⁰ Kegemoū, Yesu e dihō bagā tobou ma mei degeimoū, boholoū mā haguamoū dugube, o kamadia kediame yogoū gua tiasigeī dugu. E Pita tiliguomoū yodu, ni aboū de baha duwoguali, aso dihō tanoū ta mei degeli mei, ni kageimoū tiasigeloū?

⁴¹ Ni koū le a diaba, Godikoū dihō bagā toboloū dalama. Tefele dugu ta haguba, ni fiyasigeiye. Damaledo, fiyege koū neledo dalaye, kenoū si toū be nelē meiyode tobou.

⁴² Haba ẹ tage ile kōu gue diho бага tobou, ma Aye, hagi kaha ame dohou golou sagai mei debabe, noŋu tawali sagai ke milou gayede tobou.

⁴³ Haba bohoulou ma haguamou dugube, ẹ dabai o kediamе tiasigei dugu, yogou gua hiyedo degeimou.

⁴⁴ E dia tou fogou, haba tage ilemou, diho бага toboube, yoŋu kōu tobou sagai kegenou haba tobou.

⁴⁵ Kegemamou, bohoulou ma hagua, ẹ dabai degedi o kediamokou kōu gue tobou, nime younou misiholo tilagua? Duma, o ilo kelege O Kedia Dihi tolou ba, midihog kasagai milou ga idi o kediamokou sesegulobe ifi hafei degei kuhe.

⁴⁶ Ni haguama, di yame. Duguma, o a tolou ba, ho o kediamokou sesegulo o keme hagulu kuhe.

*Judasha Yesu tolou mou ho o kediamokou sesegu
(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)*

⁴⁷ Yesuha kege tobolou tafalali dugube, Judas haguamou dugu. Judas ẹme Yesuha dabai o olou fei 12 kege kaha duo kile daladi ta. O suudo ebou de aweki me bolou kebou, dou wou bou de tou ma haguasie felegai. O kediamе mogou du dalaguadi hiye obou, odo odobou kedia tobou mou kuhe haguasie felegoumou dugu.

⁴⁸ Judasha hiye o kediamokou kōu tobou, a o ta nogou goubabe, Yesube kehe. Ni o ke tou mabeede tobou.

⁴⁹ Kegemou, Judasha Yesukou toto folo, Tisa Hiye, huliame bolofeyode tobou mamou, tolou ma nogou gai.

⁵⁰ Yesuha emokou kōu gue tobou, mogo, dabai na degelamou hagulu keme toto dege. E kege tobou mou, o kedia Yesu hilige tolou mamou, ta salamou degele i.

⁵¹ Kegemou, o ta, Yesubou de tafala kaha ẹ aweki me bolou yukuei foudou sai ke telemou, mogou du daladi hiye oha dabai degedi o ke fai, kehe taga mugu mihikou fiyei.

⁵² Yesuha emokou tobou, ne aweki ke bohoulou sagi. O taha awekiye biyoubabe, ẹme awekiye wouba tolo.

⁵³ Nage a ma Ayekou yoduba, ẹ esol o suudo* kediamokou toto tobou ba haguasie, a dogou gulo ile meiyode tawali?

⁵⁴ Kelegenou, a kege yodubabe, Godiha kuguokou a hagi duguloyode nalagai dala keme damaledo ta tama degele mei.

⁵⁵ Kegemou, Yesuha o kefeguo dala kediamokou tobou, ni kadegeimou awakibou dou wou bou tou ma haguasie, a hiligedo tolou iya? Ame hiyou moŋudi o mei, biyadi o mei. Sawisie olou fei a Godiha moso kekaimidu duwoli, o sasai kediamokou egei hehegiediye, ni a ta tolou ili mei.

⁵⁶ Kenou si ta, habage-degele-duguo-tobolou-idi-o kedia kuguokou nalagai dala keme damaledo tama degeyadomou, a hagi koŋu kuhe dugulu.

Kegemou, ẹ dabai degedi o olou fei kedia Yesu tou fogou kama fosigei.

*Dia Yesu ta sa i
(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24)*

* **26:53 26:53** suudo - Grik ta kaha sibigebe kōu gue, ami suudobe ami olou feibe 12 kege dohou gou gabama i. Ami tanou tanou kaha duo kilebe ami o olou feibe 6,000 kege.

⁵⁷ O kedia Yesu tolou mamou, mogou du daladi hiye o Kaiafasha moso duwokou wolou ya fologai. Fologoumou, Mosesha kuolou yo dulo i obou, odo odobou kedia kele kou haguasie kefeguo deleigui.

⁵⁸ Yesu tolou youmou, Pita ene ahu dege sesele ile, mogou du daladi hiye ohu moso kekaimidu folo, kasamane o kediabou de duwoli, Yesube kagele iba dugulo domou amafei baha duwei.

⁵⁹ Mogou du dalaguadi hiye obou, kansole obou olou fei kedia o taha ogou gai ta Yesuha degeli mei kagei ke tobou ma, kahasie eme wouba tolo sagai domou ke tugulo tobolou i.

⁶⁰ O sudo kedia ogou ganou hiyedo tobolou iye, kenou si dia midihog kasagai e milou ta dugulo ili meido. Habagedo o bolou ta haguasie felega

⁶¹ tobolou i, o kolumahage Godiha moso igimaba, sawisie kamadia kege mei degeiba, e haba moso ke ebele togoma mei degeiba duwoloyode tobou mou dulo iyode tobolou i.

⁶² Kegemou, mogou du daladi hiye ohu hagua tofolou mou Yesukou yodu, na die ta sima tobolou be dafa? Ta o koudilie tobolou ilibe, de damale, ha gulokou?

⁶³ Kenou si Yesuha ta ta sima tobou li mei dalamou, mogou du daladi hiye ohu emokou yodu, Godiha Dihi, yonu makai o Kelesube na? Godibe yonu kegenou daladi kaha degemou, na e huya eimokou damaledonou tobou.

⁶⁴ Kegeimou, Yesuha tobou, na tobolou keme damaledo. Kenou si, a nimokou tobolou kuhe. Ni habage O Kedia Dihi eme O Neledo kaha dobogonu delekou duwo dema, haba agudiletou ge mabiye mala migiba dugulo ile.

⁶⁵ Mogou du daladi hiye ohu ta ke dulo kesigiemou, gofonu hiyedo degemou, yonu e yukuei ke tolou dulagimamou, o koluma ogou ga tobolou yode tobou. Tabe kehefei. Nige o koluma Hiye Ohu timou ke mou lamou tobolou konu de dulo ili?

⁶⁶ Ni kage tawale iya? O kediage Yesube midihog kasagai dala kaha degemou wouba tolo ileyode tobolou i.

⁶⁷ Kegemou, dia e midihokou koso hesema dobogonu monugou ma wala i. O ilo kedia dobogonu boye wala i.

⁶⁸ Wala iligi, name Godiha makai o Kelesu degeimou, o na folu keme koyode yoduga i?*

Pitaha Yesube e tewe meiyode tobou

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Pita eme mogou du daladi hiye ohu moso kekaimidu duwomou, kele dabai degedi sasai taha emokou haguamou, nane sa Galili o Yesubou de deleiyode tobou.

⁷⁰ O kele duweguei kedia dihle kokou ge Pitaha tobou, na ta konu tobolou be a ta tawaiyo meido.

⁷¹ E kege tobou ma fogou ile, kekai adi fekou tafalamou, sasai taha duguomou, o sasai kele tefelegui kediakou, o koluma sa Nasaret o Yesubou de deleiyode tobou.

⁷² Kenou si, Pitaha haba Godiha huya neledo dege, o keme a tewe meiyode tobou.

⁷³ Habage huyadefei dala demamou, o kele tefelegui kedia haguasie, Pitakou, damaledo, nane die o ta. Ei dulube, nane dia ta tobou di sagai kegenou tobou mou duluyodei.

* 26:68 26:68 Mak 14:65 kokou o kedia yukuei kaiye Yesuha diho diou guo tiga i kaha degemou, e ta duguli mei ke nalai dala.

⁷⁴ Kegeimōu, e haba tā neleḁo dege kōu gue tobou, damaḁeḁo, o keme a tewe meido. A ogōu ga tobōu babe, Godihā a makolo. E kege tobōu ma mei degeimōu, kelegenōu sio ayomōu tai.

⁷⁵ Sio ayomōu toūmōu, Pita e Yesuhā sio ayomōu you tale dala kelege, na kamadia kege a Yesu tewe meiyode tobolōu yodei ke tawalemōu, tamakōu fogōu mulō, hiligedo gesei.

27

O kedia Yesu o Pailatkōu wolōu yai
(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

¹ Sabiyomōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, odo odobōu olōu fei kedia Yesu wouba toloyodema doususulo imamōu,

² dobogoūu tabe tigama, gamani hiye o Pailatkōu wolōu yai.

Judas e tolo i
(Dabai 1:18-19)

³ Kegemōu, Yesu ho o kediāmokōu sesegu o Judashā dugube, Yesube tā saiye tōu mōu, e fi bohōlōu mōu solōu do degei. Solōu do degeimōu, sele dio olōu fei 30 kege ke bohōlōu mā malā ile, mogōu du dalaguadi hiye obōu, odo odobōu kediāmokōu nelāmōu degei.

⁴ E diāmokōu kōu gue tobou, ame midihō kasagai milou, o a nīmokōu sesegu keme e midihō kasagai ta milōu li meiye, ni e woba tolo ile. Kenōu si diage keme ei bi mei, keme noūu dugulu keleyode tobolōu i.

⁵ Kege tobolōu imōu, Judashā sele dio ke Godihā mosō kekaimidu hebele filā fogōu i. Ilemōu, tigiye yoūu e gabagikōu tigama fogu fiyamōu tolo i.

⁶ Kegemōu, mogōu du daladi hiye o kedia sele dio ke olōu fei kefemamōu tobou, sele koūume o wouba tolo ile kahā hebe sele. Dige Godihā mosōhā selebōu de geleguo dogogudame.

⁷ Kegeimōu, sele kahage diā asōu kolo ta mamōu lamōu tā doususulo i. Sa keme mihī bilika milōu gadi o tahā sa. Sa aikōu tie o kediane hagua dalaguali tofigieibabe kelenōu widagaleyodema doususulo i.

⁸ Kegei kahā, ifi kōu bōu gene obe sa keme Kafei Mū Sayodele idi.

⁹ Diā ke degeibe damaḁeḁo, habage-degele-duguo-tobōu di-o Jeremaiahā afu kōu tobou sagai kenōu degele i,

Diā sele dio 30 kege moū. Sele keme Israel o sasai kediage o ke mamolōu yodema tugulo tobolōu i sele ke.

¹⁰ Tugulo tobolōu imamōu, sele ke malā ya, mihī bilika milōu gadi o kahā sa ke mamalā i. Diā ke degeibe Hiye Ohā a degeyede tobou sagai kenōu degele i. *Jeremaia 19:1-13*

Name Juda o kedia hiye o?
(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jon 18:33-38)

¹¹ Kegemōu, diā Yesu gamani hiye o Pailathā dihile kokōu tefegimōu, e Yesukōu yodu, Juda o kedia hiye obe na? deimōu, Yesuhā tobou, na tobolōu be damaḁeḁo.

¹² Mogōu du dalaguadi hiye obōu, odo odobōu kedia emokōu tae biya imōu, e tā ta sima tobōu li mei.

¹³ Pailathage, na o koṽudia ta koṽu tobou mou dulube de damale, haba gulokou? de yodu.

¹⁴ Kenou si Yesuha ta ta sima tobou li meido. Kegeimou, gamani hiye o kaha ke duguo kesigiemou, fi hiyedo mai.

*Pailatha Yesu hebe fufuguomaikou ikeke degemabeedei
(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:38-19:16)*

¹⁵ Sadebe olou fei, Gabama I Sawisiei tou mou be, gamani hiye o kahage didio o tanou fei telemadi. O sasai kedioṽunou o ta husoṽumou be, gamani o kaha o kenou telemadi.

¹⁶ Kelegebe, o ta e hu Jisas Barabas, eme didio mosokou duwei. O keme o sasai kedia tawale ibe, eme midihō kasagai milou gadi o.

¹⁷ Kegemou, o sasai kefei kediaṽmokou Pailatha yodu, ni tagalibe, age o koyo telemayede tawale iya? Jisas Barabas? Haba Yesu Kelesuyodele ili ke?

¹⁸ E ke yodu kaha sibigebe kou gue, hiye o kedia Yesukou kona degemou kuhe tolou haguasieidade tawalemou.

¹⁹ Pailatbe ta sai filamou duwodi kokou duwomou, e sasaiha, nage doudo o keme hobou ta sadayedei. Yobe, a ifi tieimi o ke duguomou, a hagi hiyedo degeiyode tobou ma ta dogogu.

²⁰ Kenou si mogou du dalaguadi hiye obou, odo odobou kediage o sasai kefegu kediaṽmokou fufuguemou, ni Pailatkou tobou ba, Barabas telemaba, Yesube wouba toloyode tobou mabeede tobolou i.

²¹ Gamani hiye o kaha yodu, o bolou kediliebe, ni tagalibe, age o koyo telemouba, nimokou ile? Barabasyode tobolou i.

²² Kege tobou mou, Pailatha haba yodu, age o Yesu, ni tobolou gi Kelesuyodele ili keme kagele? Hebe fufuguomaikou ikeke degeyede tobolou i.

²³ Pailatha diaṽmokou yodu, kageimou? E midihō kasagai kagei ke milou lou? Kenou si o sasai kedia haba hiligedo tobolou i, hebe fufuguomaikou ikeke degeyedele i.

²⁴ Kegemou, Pailatha dugube, o sasai kedia e ta ke dulo ile sagai mei. Dia gofoṽu dege biyaleyodeimou duguomou, e huei dou lamou, die dihiṽ kokou e dobogoṽu bigiligi tobou, o koṽu wouba tolo ile kaha hebe keme ma bi mei. Niou ni binou.

²⁵ O sasai olou fei kedia tobou, o ke wouba tolo ile kaha hebe keme eibou, ei sisigobou ei biyode tobolou i.

²⁶ Kegemou, Pailatha didio o Barabas telemai. Kenou si, Yesube ami o kediaṽmokou sesegumou, tigi dofou ye wala i. Wala imou, Pailatha hebe fufuguomaikou ikeke degemabeede tobou.

*Ami o kedia Yesu susuga tobolou i
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)*

²⁷ Kegemou, gamani o kaha e ami o kedia Yesu wolou ya, gamani moso kekaimidu fologamou, ami o olou feido kefegu, Yesu silema tefeleguei.

²⁸ E duledu tafalamou, dia e yukuei telemou, yukuei wei degei sasado ke kagile i.

²⁹ Kegemamou, tigi ayebou ta malamou, hiye o kedia heti sagai kege milou gamamou, e widiletou mugulo i. Dia biya ta malamou, e dobogoṽu delekou tou giemou, yubu sugulo fiya duwoguali, emokou susuga tobolou yilo i, Juda o kedia hiye o na gusugu bolofeyodele i.

³⁰ Dia emokou koso heseligi, biya e tou ke malamou, e widiletou hiligedo wala i.

³¹ Susuga tobolou yilo imamou, yukuei kagi ke telemou, haba yofu e yukuei ke kagiemou, wolou yai, hebe fufuguomaikou ikeke degele ilamou.

Diā Yesu hebe fufuguomaikou ikeke degele i
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

³² Ami o kedia Yesu wolou yolugi, sa Sailini o ta hagumou dugulo i. E hube Saimon. Geleguomou, hebe fufuguomai ke hebele iyedema fisile imou, o kaha hebele i.

³³ Yolugi, bitou huyadefei ta, e hu Golgotakou fologai. Hu kaha e sibigebe O Widio Dio Sa.

³⁴ Fologamou, o kedia Yesukou tigi kolo huei gofoudobou, mola afi hiyedo kebou de neimou, e nala dugu, afi degeimou, nali mei.

³⁵ Ami o kedia e hebe fufuguomaikou ikeke degemamou, e yukuei tanou tanou mala ilamou igi sagai ke hebese yale i. O koyoha yaiye bolu degeibabe, e yukuei ta molo uyodemamou.

³⁶ Yama mei degeimou, dia kelenou kege enou baha duweguei.

³⁷ Hebe fufuguomai, Yesuha widio tagetou be kou gue nalama diou golou i,

O KOUME YESU,
JUDA O KEDIA HIYE O.

Kaha yoyenou e kuhe woumou tolo i.

³⁸ Hiyou moudi o bolune Yesuha figiya ke hebe fufuguomaikou ikeke degele i. Tabe dobogofu delekou, tabe dobogofu fofoukou.

³⁹ O sagai sudo ima haguama dele iligi, Yesukou susuga tobolou i. Widio bogolou iligi kou gue tobolou i,

⁴⁰ na Godiha moso igile filaba, haba ebeledo sawisie kamadianou kelege togoma mei degeleyode tobou mou ei dulo i. Name Godiha Dihi debabe, na nousie dogou guoba, hebe fufuguomai tou fogou migiyede tobolou i.

⁴¹ Mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou, odo odobou kediane haguasie, Yesukou susuga tobolou yilo i.

⁴² Ege o ilo kelege kou dogou gudiye, kenou si yofusiebe ta dogou guyo mei. O koume Israel o kedia hiye o, e hebe fufuguomai tou fogou migibasi, di duguoba damaleyodele ile.

⁴³ E Godikou damaleyodema, ame Godiha Dihiyode tobou kaha degeimou, Godiha tagaibabe, e dogou gulo sagaiyode tobolou i.

⁴⁴ Kenou tefei, hiyou moudi o bolu hebe fufuguomaikou tafalagua kediliene Yesu susuga tobolou i.

Yesu tolo i
(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

⁴⁵ Kegemou, agali duo kelege, sa olou fei hulia degemou dalali, habi 3 klok degei.

⁴⁶ Habi 3 klok sagai kege degeimou, Yesuha yofu e tae hiligedo kou gue haguisa tobou,

Eli, Eli, lema sabaktani?

Ta kaha sibigebe kou gue,

Ma Godi, ma Godi, kageimou na a tou fogou ya?

Buk Song 22:1

⁴⁷ O ilo keke tafalagua kedia ta ke dulomou, o koume Elaija haguisoluyode tobolou i.

48 Kelegenou, die o taha foukua ile, bi suo degei ta malamou, hebe kolo huei dou afido kokou muguomou, hebeya ta kokou tigama mala hagua hebele fogu, Yesuha nayadomou.

49 Kenou si o ilo kelege tobou, you, di Elaijaha de haguaba dogou guba dugulo deba dia dalame.

50 Kegemou, Yesu e haba hiligedo guama tolo i.

51 Kelegenou, yukuei hiyedo, Godiha mosokou duladi ke sugutou ge duoyado ke bafolou mugu. Haba gigimane hagulugi, igi hiyedo bafigisei.

52 Tofigiei widagai a souuseimou, Godiha o sasai afu tofigiei sudo kedia haguama,

53 widai sa tou fogou fogou yai. Yesu ebukou kou haguama imou, dia Godiha sa Jerusalemkou fologoumou, o sasai sudoye diame tofolou imou dugulo i.

54 Ami o kedia hiye obou, e ami o olou feibou dia Yesu dia dalaguali, gigimabou, degegai olou fei kebou de duguomou, gue degemou, damaledo, o koume Godiha Dihiyodele i.

55 Sasai sudo kediane ahu sagai dege masele tefeleguei. Sasai kediane Yesu seselemou, sa Galili tou fogou mou, Yesu dogou gulamou haguasiei.

56 Sasai tabe e hube Maria, sa Makdala sasai. Tabe Maria ta, o Jemsbou Josepbou dilie adiou. Sasai tabe Sebediha dihi bolou kedilie duou.

*Yesu tei mala ile, ulou daimidu dogogu
(Mak 15:42-47; Luk 23:50-55; Jon 19:38-42)*

57 Habido degeimou, bibou o ta Pailatkou i. O keme sa Arimatea tie o. E hube Josep. Ene Yesuha dabai degedi o dege delei.

58 E Pailatkou folo yodu, na boloyodeba, a Yesu tei molo'u? Josepha kege yodumou, Pailatha ami o kedi mokou Yesu tei ke malaba Josepkou nemabeedei.

59 Kegeimou, Josepha ile, Yesu tei mala hebele migile, yukuei fo degei bolodo kaha tigama mala ilemou,

60 ulou yonu kou dama fogou kodu dogogu. Dogoguomou, igi hiyedo ta mala wofegelema hagua, ulou dai a tefeguogou i.

61 Sa Makdala sasai Mariabou, Maria tabou dilie widai sa ke hafei dege masele duweguei.

Ami o kedia widai ke dia deleigui

62 Misiholo duwodi sawisie kaha nale kefele idi sawisie ke mei degemou, sabiyomou, mogou du dalaguadi hiye obou, Farisi obou kedia Pailatkou yamou tobolou i,

63 hiye o, eige ogou gadi o kaha tolo ili mei kelegebe, e kou gue tobou mou du, sawisie kamadia mei degeiba, a haguama ileyodei.

64 Kegei kaha, na ami o kedi mokou tobou ba, dia sawisie kamadia kege tei widai sa ke defeido dia dalaguamabeede tobou yedele i, e dabai degedi o kedia tei ke hiyouye malaba, o sasai kedi mokou e tolomou hagua gehe degeiyode tobolou iye deba. Kegeligi, die ogou gai ta ebele kaha e ogou gai ta afu ke gabaiye.

65 Pailatha tobou, ni ile, ami o ilo kele tobou ba ya, niou kou tewe sagai kegenou widai sa ke defeido dia dalamabeede tobou mabeede tobou.

66 Kegemou, hiye o kedia ya, tei widai kokou fologamou, widai a tefegu igi kokou maka dogoguomou, ami o widai ke dia dalagualene dogogulo i.

28

*Yesu e haba hagua gehe degei
(Mak 16:1-10; Luk 24:1-10; Jon 20:1-18)*

¹ Misiholo duwodi sawisie i ke mei degeimou sabiyomou, sa Makdala sasai Maria dilie, Maria ta dilie widai ke dugulamou yai.

² Yolugi gigima hiyedo hagumou dugu, Hiye Oha esol o kaha hebenitou ge migilemou, Yesu widaikou ile, widai a tefegu igi hiyedo ke kogolo ile figikou dogoguomou, e igi tage kotou duwomou kuhe degei.

³ E tou be dibie hoho sa degei dugu, e yukueibe fo degei.

⁴ Widai ke dia dalagua o kedia esol o ke duguo gue degemou, dio kolo iligi, mihikou fiasigemou, tofigiei sagai degele i.

⁵ Kegemou, esol o kaha sasai kediliemokou tobou, nele hobou gue degedama. A tawalibe, nelebe Yesu, hebe fufuguomaihou ikeke degele i ke ka haguasili.

⁶ Eme kou le dala mei, afu yohou kou tobou sagai kenou tefelegehe dege haguama i. Nele fologaba, e tilei kou duguma.

⁷ Kegei kaha, ni toto ya, e dabai degedi o kediamokou Yesube hagua gehe degemou, sa Galilikou ebukou iyode tobou ma. Dia habage ya fologaba, eme kele dalaba dugulo ileyode tobou ma. Ma ta kenou fei.

⁸ Kegemou, sasai kedilie widai tou fogou toto yai. Dilie gue degeiye, kenou si hoho hiyedo degele i. Dilie Yesuha dabai degedi o kediamokou tobou lamou foukua yai.

⁹ Youmou, Yesuha ali duo kele geleguomou, gusugu bolofeyodeimou, dilie dulomou ya hafei degemou, yubu sugulo fiasige duwoguali, e abogouhou tou mou, emokou diho бага tobolou i.

¹⁰ Yubu sugulo fiya duwoguamou, e diliemokou tobou, gue degedama. Nele ile, ma mogo diamokou sa Galilikou nou yamabeede tobou ma. Dia ame kelege dugulo ile.

Ami o kedia ogou gai ta

¹¹ Sasai kedilie aba you youmou, ami o ilo, widai dia deleigui kedia, sa hiyekou toto ya fologa, mogou du dalaguadi hiye o kediamokou degegoumou dugulo i ke olou fei susulo i.

¹² Mogou du dalaguadi hiye o kedia ta ke dulomou, odo odo kedia kefema doususuma, ami o kediamokou sele hiyedo nelemou,

¹³ kou gue tobolou i, ni kou gue tobou ma, huliame, ei tiasigeimou, e dabai degedi o kedia haguasie, die hiye o tei ke hiyouye mala yayode tobou mabeede tobolou i.

¹⁴ Gamani hiye o kaha ta ke duba, ei ebou de doususubabe, nime hagi ta dugulo ile mei.

¹⁵ Ami o kedia sele ke mouuma ya, mogou du dalaguadi hiye o kedia ta diamokou tobou sagai kegenou susulo i. Kegei kaha degemou, gulokou ta keme Juda o kedia sa olou fei tefelegehe tobou mou hagulugi, ifine kegenou dala.

*Yesuha e dabai o kediamokou dabai dia degele ke tobou
(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)*

¹⁶ Kegemou, Yesuha e dabai o olou fei 11 kege kedia sa Galilikou ya fologa, bitou Yesuha imabeedei kou yai.

¹⁷ Fologa, Yesu duguomou, yubu sugulo fiasige duwoguali, emokou diho бага tobolou iye, kenou si ilo kediage fimai sudo degele i.

¹⁸ Yesuhā diāmokōu hagua hafei degemōu kōu gue tobou, Godihā amokōu hū hiyedo ke nei dala. Hebenihā bibōu, sa sibige koŋumahā bibōu olōu feibe mā hayedu dalagua.

¹⁹ Kegei kahā degemōu, nī ya, sa sa obiyei olōu fei kediame mā dabai degedi o degemabadeba hehegieiba, diā damaleyodele iba, nige diame mā Ayebōu, e Dihibōu, Duo Bolofeibōu die hū tageya ke fafeleya degema.

²⁰ Tā a nīmokōu tobōu di keme nige diāmokōu ne hehegie tobōu ma, diā dulo sesemabadeba. Nī duma, ame nībōu de dalali, uwage sawisieie kuhe hagua kogulo.

Ta Uwo Bolofei Makha Nalaj

Tawale Ta

O Mak e hu tabe Jon Mak. Makbe o olou fei 12 kege kedia o ta meiyē, kenou si Pitabou Polbou dogou gudi o. Makha kuguo kouu nalama, Rom o kediāmokou nei.

Makha yomogou nalai, kou gue nalaj, koume ta uwo bolofeido, Godiha Dihi Yesu Kelesuha degei kaha ta. Haba nalai, Yesu eme o Jonha fafeleya degei. Fafeleya degeimou, Tamaha e tefele dugu ke nalaj. Ta kuguo kuokou di dugulube, Yesuha Godiha huya ke dabai gehe gehe degeimou dugulo ili. Damaledo, Yesuha e nelebe hiyedo, Godiha huya ke o sasai kediāmokou hehegiedi. Duo kasagai igisedi. Haba do o sasai bologuomou bolu degeimou be, midihō kasagai degele idi kaha hebe kene igile mugudi. Yoūsie tobou dibe, ame O Kedia Dihiyodedi. E o sasai sudo ke mamou lamou kuhe tolo i.

Kuguo Mak koumahā ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1:1-3:6

Yesuha o sasai kediāmokou be Godiha dia wolou dalale kaha ta ke tobou lamou haguei.

Ta Hiye 3:7-6:6

Yesuha e nele ke kou hehegieiye, kenou si mosoma o kedia damaleyodele ili mei.

Ta Hiye 6:6-8:21

Yesuha e nele ke kou hehegieiye, kenou si e dabai degedi o kedia defei ta tawale ili mei.

Ta Hiye 8:22-10:52

Yesuha e dabai degedi o kediāmokou hehegie tobou di.

Ta Hiye 11-16

Yesu e do hiyedo duguomou, tolo ilemou hagua gehe degei.

**Yesuha o sasai kediāmokou be Godiha dia wolou dalale
kaha ta ke tobou lamou haguei**

(Ta Hiye 1:1-3:6)

Fafeleya degedi o Jonha egei tobou

(Matyu 3:1-12; Luk 3:1-9, 15-17; Jon 1:19-28)

¹ Koume ta uwo bolofeido, Godiha Dihi Yesu Kelesuha degei kaha ta.

Ta keme kou gue yomogolou,

² o ta, habage-degele-duguo-tobou di-o Aisaiaha Godiha ta ke nalai,

Na du. A ma ta tobou di o ta tobou ba ebukou ile dalali, ne a milolou yodei ke.*

Malakai 3:1

³ Haba kou gue nalaj,

Hebe mei mihinou sa kelege Hiye Oha e a milou ma doususugumabeede haguisa tobou ba dulo ile.

Aisaia 40:3

* **1:2 1:2** Afu Godiha e Dihikou kege degeleyodema makai.

⁴ Kegemōu, o fafeleya degedi o Jon e ile, hebe mei mihinōu sa kokōu kuhe felei. Folomōu, o sasai kediaṁokōu egei hehegiedibe, nī fī boholōu ba fafeleya tofōu ma. Kegeibasi, Godihā midihō kasagai, nī milōu ga idi kē gebe meiyodeleyode tobōu di.

⁵ E kege tobolōu tafalamōu, sa Judia o sasaiḃōu sa Jerusalem o sasaiḃōu olōu fei kedia ya fologamōu, e egei tobōu mōu dulomōu, die midihō kasagai milōu ga idi kē kusigile tobolōu imamōu, e o sasai kedia tō Jordankōu fafeleya degei.

⁶ Jon e yukuei kadiḃe, wai kamel towe dai kē fiyatiye tufoguo kadi. Nale e nadiḃe kaḃubōu, kule hueiḃōu denōu fei nadi.

⁷ E egei kōu gue tobōu di, o ta mā habage haguale kaha e neleḃe hiyedo, mā nele sagai mei. E hūbe folodo dala kaha degemōu, e hagubabe, e abogoṽu moso kai keme a bale muloba ta tegile sagai mei.

⁸ Age nīme talekōu nōu fafeleya degedi, ha enōu si Duo Bolofeiḃa neleya kē nī fafeleya degeleyode tobōu di.

Jonhā Yesu fafeleya degei
(Matyu 3:13-17; Luk 3:21-22)

⁹ Kelege Yesu e sa Nasaret sa Galili duo kē tōu fogōu ile foloumōu, eme Jonhā tō Jordankōu fafeleya degei.

¹⁰ Fafeleya degema, bidiletōu foloumōu, hebeni a soṽugōu mōu dugu, Duo Bolofeiḃa sio isusu бага emokōu fulōu migimōu dugu.

¹¹ Haba, hebenitōu ge tā uwo ta kōu gue haguisa tobōu mōu du, nāme mā Dihi. Age nāme tagalido, nāmokōu hohō hiyedo degeli.

Tamaḃa Yesu tefeḃe dugu
(Matyu 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Ha kelegenōu Duo Bolofeiḃa Yesu tobōu mōu iligi, hebe mei mihinōu sa kokōu felei.

¹³ Hebe mei mihinōu sa kokōu deleibe, sawisieḃi olōu fei 40 kege delei. Kelege, Tamaḃa Yesu e tefeḃe duguga i. Gali kedia ebōu de dalamōu, esol o kediaṁe e dogōu guo delei.

Yesuhā sa Galilikōu ge dabai yomogōu degei
(Matyu 4:12-17; Luk 4:14-15)

¹⁴ Oe Jon didiḃo degeimōu, Yesu e ile, sa Galilikōu folomōu, Godihā tā uwo bolofei kē o kediaṁokōu tobōu mōu siadi.

¹⁵ Sulugi kōu gue tobou, sawisieḃi Godihā makamai keme ifi hafei degeli, Godihā nī wolōu dalalebe. Hafei degeiba, nī fī boholōu ba, tā uwo bolofei kenōu damaleḃodemabeede tobōu di.

Yesuhā o dosōu dia kege haguismōu, dia e sesele yai
(Matyu 4:18-22; Luk 5:1-11)

¹⁶ Yesu e ohueiyai Galili koya kē sulugi dugube, Saimonbōu e malā Andrubōu de dugu. O bolōu dilie ohueiyai kokōu neke mōu soumōu dugu. Dilieḃe miye moṽudi o.

¹⁷ Yesuhā diliemokōu nele a sesele haguamabeede tobou. A nelemokōu o sasai moṽudi kē hehegielamōu, obe miye moṽudi kē sā degeiyode tobou.

¹⁸ Dilie kē dulomōu, totonōu neke olōu fei kokōu magama fogōu mōu, e sesele yai.

¹⁹ Kegemōu, Yesuhā tafei ilemōu dugube, Sebedihā dihi Jemsbōu e malā Jonbōu de dugu. Mosole tagetōu duwoguali, neke doususulo imōu dugu.

²⁰ Yesuhā dilie duguomōu, totonōu haguīsa tobōu mōu, dilie dilie ayebōu dabai o kedīabōu de mosole foudu duwoguamōu tōu fogōu fogōu, Yesu sesele yai.

*Yesuhā duo kasagai ta igile mugu
(Luk 4:31-37)*

²¹ Yesubōu diā ya, sa Kaperneamkōu fologai. Fologamōu dalali, misiholo duwodi sawisieī kelege Yesuhā ile, egei mosokōu folomōu, o sasai kediamokōu egei tobōu mōu,

²² diā tā kē dulomōu kesigile i. Yobe, ē hehegilibe, Mosesha kuolōu yo du o kedīa hehegiēdi sagai kegei mei. E tewebe esofei, hiyedo folodo.

²³ Kenōu si egei moso kodu o ta duwei, duo kasagaiye tou. O kahā guamōu kōu gue tobou,

²⁴ sa Nasaret o Yesu, nā hagua eimokōu kēi degelamōu degeiya? Nage ei makolamōu hagulu? Age name kōu tewe. Name o bolodo, Godiha tobōu mōu hagueiyode tobou.

²⁵ Kenōu si Yesuhā gofoūdo dege, duo kasagai kokōu be, nā tada. Nā o koū tōu fogōu fogōu iyede tobou.

²⁶ Duo kasagai kahā tā gofōu kē dulomōu, o kē tolōu fifigima, hiligedo tobōu ma tōu fogōu fogōu i.

²⁷ Tōu fogōu imōu, o sasai olōu fei kesigiemōu, dioūnōu kōu gue tugulo tobolōu i, koūme kēi? O koūmahā tā gehe koū tobolōu be, sibige hiyedo, nelebōu de tā tobolōu. Duo kasagai kediane ē tā dulo iyode tobolōu i.

²⁸ Kege tobolōu imōu, Yesuhā kē degei tā uwo kahage sa Galili kileya kē olōu fei totonōu tefei.

*Yesu ē Pitahā ē sasaiha ē adiōu kē do bologuomōu bolō degei
(Matyu 8:14-15; Luk 4:38-39)*

²⁹ Yesubōu diā egei moso tōu fogōu mōu, Jemsbōu Jonbōu de sesele yai. Toto ya, Saimonbōu Andrubōu dilie mosokōu fologai.

³⁰ Fologamōu, Saimonha ē sasaiha ē adiōu be suguai tilamōu duguomōu, Yesukōu sasai koūme doyode tobolōu i.

³¹ Kege tobōu mōu, Yesuhā ile hafei degemōu, sasai kahā dobogoū tolōu haguagimōu, suguai mei degei. Suguai kē mei degeimōu, hagua, nale milōu ma, o kediamokōu nei.

*Yesuhā do o sasai sudo bologuomōu bolō degele i
(Matyu 8:16-17; Luk 4:40-41)*

³² Sawisieī kahā habi, aso mūmōu, o kedīa do o sasai olōu fei moūma, Yesukōu haguasiei. Duo kasagaiye tolōu i o sasaine moūma haguasiei.

³³ Sa kē tie o sasai olōu fei haguasie, moso adi hafei dege kefegulo i.

³⁴ Kefegulo imōu, Yesuhā do daga daga o sasai sudo bologuomōu bolō degele i. Haba duo kasagaiye tolōu i one duo kasagai igiseimōu bolō degele i. Duo kasagai kedīa eme kōu tewe kahā degemōu, ē diā tadamabeedei.

*Yesuhā sa Galiliya kē siei
(Luk 4:42-44)*

³⁵ Gusugudo huliamekōu Yesu ē haguama ile, sa o mei kokōu folomōu duwoli diho baga tobou.

³⁶ Fogōu imōu, Saimonha ē yogo diabōu de Yesu ka yai.

³⁷ Yolugi duguomou, emokou tobolou i, o sasai kedia na ka iliyode tobou.

³⁸ Yesuha tobou, gebe mei, di ile, sa sa hafei dala keleya ke siamebeede tobou. A o sasai kediāmokou ne egei tobou lamou. Yobe, ame dabai ke degelamou hagueiyode tobou.

³⁹ E kege tobou ma ile, sa Galiliya ke olou fei siei. E die egei mosoya egei tobou mou sulugi, o sasai duo kasagaiye tolou ine duo kasagai igisemou siei.

*Yesuha dobo doye tou o ta bologuomou bolō degei
(Matyu 8:1-4; Luk 5:12-16)*

⁴⁰ O ta, dobo doye tou o kaha Yesukou ile folomou, yubu sugulo fiamou duwoli, neledo dege kou gue tobou, na tagaibabe, na a bologouba bolō degeleyodei.

⁴¹ Yesuha o kaha ta ke dulomou, solou do hiyedo degemou, e dobogo^u susuguo kuguomou, age name bolō degele ke tagaliyode tobou.

⁴² Kege tobou mou, kelegenou dobo doye tou o ke bolō degei.

⁴³ Bolō degeimou, Yesuha na iyede tobou. Ilamou degeimou, e neledo dege kou gue tobou,

⁴⁴ a na bologuai ke o takou hobou tobou da. Haba na Godiha mosokou ile, ne tou bolō degei ke mogou du daladi o* kokou hegiba, ege Mosesha tobou kenou seseleba, gali* sile Godikou nele, na bolō degei kaha degeimou. Kegeiba, o sasai kedia ne do mei degei ke tawale ileyode tobou.

⁴⁵ Kenou si o kahage ta keme duli mei, e ile o sasai kediāmokou tobou mou siei. Kegemou, Yesu e o sasai dihile, sa sa hafei kele ta siale sagai mei,* e ile figikou nou delei. Dalali dugube, sa sa o sasai kedia emokou nou haguasieimou dugu.

2

*Yesuha o ta ibigidiobou dobogo^uudiobou tofigiei ke bologuomou bolō degei
(Matyu 9:1-8; Luk 5:17-26)*

¹ Sawisie i lo kele mei degeimou, Yesu e boholou ma ile, sa Kaperneamkou foloumou, o sasai kedia eme mosokou duwoyodeimou dulo i.

² Dulomou, haguasiemou, moso kokou nou kefeligi, moso keme fegegu. Moso duwo kokou bou adiyabou olou fei fegegu. Fegegumou, Yesuha o sasai kediāmokou egei tobou.

³ Kegeimou, o ilo kedia do o ta mala haguasiei. O keme ibigidiobou dobogo^uudiobou olou fei tofigiei. O bolou bolou kege kedia do o ke mala hebele haguasiei.

⁴ Haguasiemou dugu, moso fegegu degeimou, do o ke Yesukou mala fologale sagai mei degemou, dia moso tagetou mala fologa, moso igigu, do o ke botegei tagetou tilamou, tigikou gogomoguema, amafei tou fofou guesa mulo, Yesuha tafala kele hafeido dege dogogulo i.

⁵ Yesuha die damaleyodei ke duguomou, e do o kokou kou gue tobou, mogo dihi, age midihq kasagai na milou gadi ke gebe meiyodili.

⁶ Kenou si Mosesha kuolou yo du o ilo kedia moso kokou duwoguali kou gue fima i,

* **1:44 1:44a** Mogou du daladi o keme ('pris') Godiha moso kodu dabai degedi. Dabai degeimou be, Godibe tagetou dalamou, ha o sasai kedia hayedu dalamou, yo^uuge mogou du daladi. * **1:44 1:44b** Wok Pris 14:4 * **1:45 1:45** Yobe, o sasai sudo kefegu kaha degemou.

⁷ O koŋumahage ɛme Godiha timou ke mou ladiyodilibe kageimou tobou ya? O taege midihɔ kasagai, obe milou gadi keme ta gebe meiyodele sagai mei. Keme Godihanou si degeleyode tawale i.

⁸ O kedia kege fima imou, kelegenou Yesuha die fima ke tawalemou yodu, ni kageimou kege fima iya?

⁹ Age do o kuokou kage tobolou? Midihɔ kasagai, do o kaha milou gadi ke gebe meiyodili kaha, nige ame ogou ga tobou di oyodele ili. Haba, age do o kuokou, na haguama, ne botegei ke mala hebele iyedilibe, nige kageimou a ogou ga tobolou yode tawale iya?

¹⁰ O Kedia Dihi ɛme sa sibige kuokou be hu hiyedo dala. Ege midihɔ kasagai obe milou gadi ke gebe meiyodele sagaiyode tobou. Yesu e yoŋusie kege tobou, o kedia ta e tobolou keme sibigebou dade tawamabadomou . Kege tobou mamou, e do o kokou kou gue tobou,

¹¹ a namokou tobolou kuhe, na hagua, ne botegei ke mala, ne mosokou iyedei.

¹² Kege tobou mou, o kaha hagua, o kedia dihile kokou e botegei ke toto mala hebele imou, o sasai olou fei kedia ke duguo kesigiemou, Godiha hu hebele foguomou, afu ei midihɔ kou guei ta duguli meiyode tobolou i.

*Yesuha o Livai hagnosisai
(Matyu 9:9-13; Luk 5:27-32)*

¹³ Kegemou, Yesu e ohueiyai Galili biyaya ke haba iligi, o sasai sudo emokou haguasieimou duguomou, o kediakokou Godiha ta hehegiei.

¹⁴ Iligi dugube, gamani sibidi sele kefedidi moso kokou Alfiusha dihi Livai kokou duwomou duguomou, na haguaba, da imebeede tobou mou, e hagua Yesu sesele i.

¹⁵ Kegemou, Yesuha ile Livaiha mosokou folomou, nale nala duwomou, ogou ga tobou ma gamani sibidi sele kefedidi obou, midihɔ kasagai milou di obou sudo kedia Yesubou e dabai degedi obou de duwoguali nale nala i, o kegele ine sudo ebou de suluguadi kaha degemou .

¹⁶ Kuolou yo dulo i o ilo kediame Farisi o. O kediage Yesu e o midihɔ kasagai milolou idi obou, gamani sibidi sele kefele idi obou de duwoli nale noumou duguomou, e dabai degedi o kediakokou kou gue yodulo i, kageimou e gamani sibidi sele kefele idi obou, midihɔ kasagai milolou idi obou de duwoli nale nouya?

¹⁷ Yesu e ta ke dulomou, e kou gue tobou, o do meiyege mola mosokou be idiyo mei. Do oyenou si mola mosokou yadi. A hagueibe, doudo o kedianou hagnosisalamou hagueli mei. A hagueibe, o sasai midihɔ kasagai milolou idi kedia hagnosisalamou kuhe haguei.

*Yesuha nale kuolou dogogudi kaha ta ke tobou
(Matyu 9:14-17; Luk 5:33-39)*

¹⁸ Sawisie ta, Jonha e dabai degele idi obou, Farisi obou kedia nale kuolou dogogulo i. Kuolou dogogumou, o ilo kelege Yesukou ya, kou gue yodulo i, Jonha dabai degele idi obou, Farisi o kedia dabai degele idi obou kedia nale kuolou dogogulo i. Kageimou ne dabai degedi o kediage nale nadi kokou kuolou ta dogoguyo mei?

¹⁹ Yesuha sima kou gue tobou, o taha sobou hulaba, nale hiyedo kefeguoba, e mogo dia diguba, haguasie felegababe, nale ta kuolou dogogulo sagai mei. Yobe, sobou hulo o keme diabou de dala kaha degemou.

²⁰ Kenou si o ilo kele die mogo mala fogou iba kelege, nale kuhe kuolou dogogulo ileyode tobou.

²¹ Kegemou, Yesuha haba tobou, o tae yukuei ebele dou lai ke yukuei afukou kokou dogoguo gofou diyo mei. Kege degeiba, yukuei ke bigibabe, yukuei kai gehe dogoguo gofou keme huyafei degeiba, yukuei kou keme dolodo dou laleyode tobou.

²² Tigi kolo huei gofoudo, ebele milou kene wai meme kolo, oe afu kou milou kodu sou gudiyo mei. Kege degeibabe, tigi kolo huei gofoudo kaha wai meme kolo ke dou lama ile. Kegeiba, tigi kolo huei gofoudo kebou, wai meme kolobou olou fei makolo hobogolou. Tigi kolo huei gofoudo ebele keme wai meme kolo ebele kodunou sou gubasi boloyode tobou.

Yesuha misiholo duwodi sawisie kelege dabai degele kuolou dogogu kaha ta (Matyu 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Misiholo duwodi sawisie ta kelege, Yesubou dia hebe hai sa duoya ke yai. E dabai degedi o kedia nale fi ke gama nalamou yai.

²⁴ Farisi o kedia ke duguomou, Yesukou kou gue yodulo i, na dugu, o kediame misiholo duwodi sawisie kaha kuolou keme kageimou gobolou iya?

²⁵ Kegeimou, Yesuha die ta sima tobou, Devitha degei kaha ta kuguokou nalai dala keme nige husouuma tawale ili mei sa degei.* Devitbou e mogo diabou kedia hagi hiyedo, nale nali mei, hegie degele i ke a nimokou tobou lamou.

²⁶ Afudo, o Abiatarbe mogou du daladi hiye o dele kelegebe, Devit e Godiha falai mosokou folomou, ou si Godiha dihi kokou dogogu daladi ke nai. Ou si keme kuolou, mogou du dalaguadi o kedianou nala idiye, kenou si Devit e nolugi, e mogo diamokou ne neiyode tobou.

²⁷ Kegemou, Yesuha o kediamekou haba tobou, misiholo duwodi sawisie ke degeli mei kelegebe, Godiha o milou. Milou mamou ise, misiholo duwodi sawisie ke makamai, o sasai di dogou gulamou.

²⁸ Kegemou, O Kedia Dihi eme misiholo duwodi sawisie kene dia daladi oyode tobou.

3

Misiholo duwodi sawisie kelege, Yesuha o dobogou kasagai ta bologuai (Matyu 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Kegemou, Yesuha egei mosokou haba felei. Folomou dugube, o ta e dobogou tei keme duwomou dugu.

² O ilo kedia Yesuha degeladi ke defeido baha duweguei. Yobe, Yesu e misiholo duwodi sawisie kelege do o keme bologuuba bol degeibabe, o kediage e ta saleyodema fima i.

³ Kegemou, Yesuha o dobogou tei kokou, na haguaba, o dihi kuokou tafalayede tobou.

⁴ Do o kokou kege tobou mamou, o duwogua kediamekou kou gue yodu, di misiholo duwodi sawisie kelegebe, di midih kasagai de milolou? Ha midih bolonou milolou? Di o de wouba tofigile? Haba o de bologuuba bol degelenou? Mosesha kuolou taeye kage tobolou? Kenou si o kedia ta ta tobou li mei.

* 2:25 2:25 1 Samuel 21:6

⁵ Yesuhā o kediāmokōu kege tobōu ma maseligi dugube, die fībe hiligile imōu duguomōu, ene gofoṽubōu hagibōu degemōu, dobogoṽu tei o kokōu tobou, ne dobogoṽu doususuguyedeimōu, o kaha e dobogoṽu doususugumōu, kuhe bolō degei.

⁶ O ke bolō degeimōu, Farisi o kediā mosō ke tōu fogōu, mihikōu muguai. Muguamōu, Herothā dabai degedi o kediabōu de toto kefeguomōu, Yesube kage wolo domōu tugulo tobolōu i.

Yesuhā e nele ke kōu hehegieiye, kenōu si mosoma o kediā damaleyodele ili mei

(Tā Hiye 3:7-6:6)

*O sūdō ya, ohueiyai hafei dege kefegulo i
(Luk 6:17-19)*

⁷ Yesuhā e dabai degedi o kediabōu de sa ke tōu fogōu, ohueiyai Galilikōu fogōu youmōu, sa Galili tie o sasai sūdō e imōu sesele yai.

⁸ Sa sa o sasai sūdō Yesuhā degedi kaha tā uwo ke dulomōu, diāne dugulamōu yai. Damaledo, sa Judiabōu, sa Jerusalembōu, sa Idumeabōu, tō Jordan ilobōu, sa Tair hafei sabōu, sa Saidon hafei tie obōu olōu fei Yesu dugulamōu ya fologa kefegulo i.

⁹ O sasai sūdō fologumōu, Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu tobou, o sūdō kefegulugi, a talekōu ka muguye, nī mosole ta malā hagua, hafei kōu le dogoguma. O sasai sūdō hagubabe, a mosole kokōu foloyode tobou.

¹⁰ Tā kaha yobe kōu gue, afu Yesuhā do o sasai sūdō bologuadi kaha degemōu, do o sasai ilo kelene emokōu haguasiei. Diā fufumōu haguasie, hafei dege tafalaguali, die dobogoṽuye e kugulamōu degele i.

¹¹ Duo kasagaiye tolōu i o kediāne e duguomōu, yubu sugulo fiyamōu, tā digio degema, name Godihā Dihiyode tobolōu idi.

¹² Kenōu si Yesuhā o kediāmokōu nelede dege tobou, nīge ame o keyode tobou dama.

*Yesuhā tā-bolofei-malā-suluguadi-o olōu fei 12 kege makai
(Matyu 10:1-4; Luk 6:12-16)*

¹³ Yesuhā bitōukōu folomōu, ebōu de dalaguale o kediā maka degelamōu haguismōu, diā emokōu haguasiei.

¹⁴ Haguasieimōu, e o olōu fei 12 kege, nīme mā tā-bolofei-malā-suluguadi-oyodema maka degei, ebōu de dalaguali, egei tobolōu suluguamabadomōu.

¹⁵ O kediāmokōu duo kasagainē igisemabadomōu nele nei.

¹⁶ O olōu fei 12 kege makamaibe kuhe, o ta e hūbe Saimon. Yesuhā e hū gehe tibe Pita.

¹⁷ Haba tabe Sebedihā dihi Jemsbōu, e malā Jonbōu de makai. E dilie hū ta tibe Boanerges. Hū kaha sibigebe dibie бага тади o.

¹⁸ Haba Andrubōu Filipbōu Bartolomyubōu Matyubōu, Tomasbōu, Alfiushā dihi Jemsbōu, Tadiusbōu de maka degei. Haba Saimon ta, e hū tabe Selot, makai.

¹⁹ Haba tabe Judas Iskariot. O keme Yesu ho o kediāmokōu sesegulo o.

Diā Yesube Belsebulbōu de dabai degediyode tobolōu i
(Matyu 12:24-32; Luk 11:14-23, 12:10)*

* 3:19 3:20 Belsebul e hū tabe Tama.

²⁰ Yesu e mosokou foloumou, o sasai sudo haba haguasie kefegu. Kefegumou, ebou e dabai degedi obou dia nale nale sagai mei.

²¹ Yesuha degeli ke tobolou imou dulomou, e sosou dia e dogou gulamou haguasiei. Eme fi totou degei de fima i.

²² Kegemou, Mosesha kuolou yo du o ilo kedia sa Jerusalem tou fogou haguasie tobolou i, o koume Besebulye tou o. Duo kasagai kedia hiye oha neleyenou o koumah du kasagai igisediyode tobolou i.

²³ Kege tobolou imou, Yesuha o kedia haguismou, haguasieimou, ta makai ta kou gue tobou, Tamahage haba Tama yousiebe ta igile filale sagai meiyode tobou.

²⁴ Sa ta obiyei kedia diousie fileba biyoubabe, sa kele obiyei keme bologua dalale mei.

²⁵ O sosou tanou yene diousie fileba biyoubabe, sosou keme ta bologua dalale mei.

²⁶ Tamaha yousie biyoubane, e sosou fiba, e bologua ta dalale mei, olou fei mei degeleyode tobou.

²⁷ Kegemou, Yesuha haba tobou, o taha neledo o taha mosokou foloba, bi hiyou ta moloou sagai mei. Neledo o ke tigama dogoguobasi, bimai e mosodu dalagua ke moloou.

²⁸ Haba tobou, age nimokou damaledo tobolou kuhe. Godihage obe midihog kasagai milou gadi kebou, ta kasagai tobou di kebou de olou fei kou gebe meiyodelenou.

²⁹ Kenou si o taha ta Duo Bolofei huyafei degeibabe, Godihage midihog keme ta gebe meiyodele meido. Ifibou sabitabou youtu kegenou dalaleyode tobou.

³⁰ O kediage Yesu eme duo kasagai dalayodei kaha degemou kuhe kege tobou.

Koyobe Yesuha e adiou bou e mala diabou?
(Matyu 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ Kegeimou, Yesuha e adiou bou e mala diabou emokou haguasiei, mihikou tafalaguali, o takou tobou, Yesu tobou ba eimokou migiyode tobou.

³² Mosodube, o sasai sudo Yesu silema duwoguali, emokou tobou, ne adiou bou ne mala diabou na ka haguasiei, mihikou tafalaguayode tobolou i.

³³ Kegemou e sima tobou, koyobe ma adiou bou ma mala diabou?

³⁴ O sasai youtu e silema biyei kediakou maselemou tobou, duguma, o sasai kouudiasi ma adiou bou, ma malabou be kuhe.

³⁵ O sasai Godiha tagaliya ke sulugua kedianou si ma malabou, ma bobasibou, ma adiou bou diame kehe.

4

Ta makaibe nale hou hebe haimikou hebesei kokou ma tobou
(Matyu 13:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Ohueiyai kokou ge Yesuha o sasai kediakou haba hehegiei. Hehegieimou, o sasai sudo haguasie kefegumou, e mosole ta tilamou kokou folo duwomou, mosole aikou huyadefei tegumou, o sasai olou fei to biyakou tefeleguei.

² Tafalaguamou, e kelege ta makai sudo tobou mou i.

E tabe kou gue tobou,

³ ni duma. O taha e hebe haimikou nale hou hebeselamou i.

⁴ Nale hou hebeseibe, ilo kelebe alikou fiasigimou, sio kedia haguasie mouuma nala i.

⁵ Nalē hou ilo kelebe mihi igibou kokou fiyasigei. Mihi hiye mei kaha degemou, nalē hou toto kou fua feleiye,

⁶ kenou si aso hohogumou, difi hiyedo degeimou, nalē hou olou fei tofigiei, tefebou mei kaha degemou.

⁷ Nalē ho ilo kelebe aye ti yo kodu fiyasigei. Nalē hou foloumou, aye ti kahane folomou, nalē hou ke gogu. Segei sibige ta mali mei.

⁸ Nalē hou ilo kelebe mihi bolofei kokou fiyasigei. Fiyasigemou, nalē hou fua folomou, sibige hiyedo ma i. Ilo kelebe 30 kege ma i, ilo kelebe 60 kege ma i, ilo kelebe 100 kege ma iyodei.

⁹ Yesuha haba tobou, o koyo na, kihiyou dalababe, ta kou defeido du.

*Yesuha ta makai hehegie tobou di kaha sibige ke tobou
(Matyu 13:10-17; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Kegemou, o sasai olou fei ile hobogou mou, Yesuha e dabai degedi o olou fei 12 kege kediabou, haba ebou de daladi o kediabou de emokou ta makai olou fei kaha sibige ke yoduga i.

¹¹ Yesuha o kediāmokou tobou, Godiha o sasai wolou daladi kaha sibige keme ni tawamabadomou yoku nimokou kou hegi, mogogou ta dala mei. O damaleyodele ili mei kedianou si ta makainou dudi, ta sibige ta dudiyo meiyode tobou.

¹² Kegemou, afu o taha kou gue nalai dala,
Kou duguloye, kenou si sibige ta dugulo ile mei.

Kou duloye, kenou si sibige ta tawale ile mei.

Kegeligi, fi bohoulou iba, Godiha midihog kasagai dia milolou idi ke gebe meiyodeiye
domou.

Aisaia 6:9-10

*Nalē hou hebesei ta makai kaha sibige
(Matyu 13:18-23; Luk 8:11-15)*

¹³ Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kediāmokou tobou, ni ta koumahā sibigebe tawaiyo mei kaha degemou, ta makai ilo kele tobolou kene ni ta tawale sagai mei.

¹⁴ O nalē hou hebesei keme Godiha ta ke hebesei.

¹⁵ Nalē hou alikou fiyasigei kaha sibigebe kou gue, o sasai ilo kele Godiha ta dumou be, Tamahage totodo hagua, Godiha ta die duledu segei keme igisedi.

¹⁶ Nalē hou mihi igibou kokou hebesei kaha sibigebe kou gue, o sasai ilo kelebe Godiha ta dulo, toto tawalemou hohog degediye,

¹⁷ kenou si o keme tefebou mei kaha, Godiha tabe hiyefei daladiyo mei. Godiha ta sesele ilamou degeligi, hagi gehe gehebou, haba oe dia makolamou degele imou duguomou be, die damaleyodei keme totonou tou fogou le idi.

¹⁸ Nalē hou aye ti yokou hebesei kaha sibigebe kou gue, o sasai ilo kele Godiha ta kou dulo idiye,

¹⁹ kenou si sa sibige kaha hagi sudo kenou fimamou, sele hiyedo moloū sagai bou, bi daga daga ke moloū sagai fimai kahage Godiha ta ke akogumou be, sibige ta madiyo mei.

²⁰ Kenou si nalē hou mihi bolofei kokou hebesei kaha sibigebe kou gue, o sasai kedia Godiha ta dulo, damaleyodele i. O sasai kediame segei folo sibige hiyedo madi ke sa degei. Ilo kele 30 kege madi, ilo kelebe 60 kege madi, ilo kelebe 100 kege madiyode tobou.

Obe kamai dou migiemou be, bilika hayedu dogogudiyo mei
(Luk 8:16-18)

²¹ Yesuha e dabai degedi o kediāmokou tobou, obe kamai migie mala haguamou be, bilika hayedu dogogudiyo mei. Fafai hayedune ta dogogudiyo mei, moso tama kele dogogudi.

²² Bi olou fei mogogou dala keme habage tama degele. Bi olou fei oe gogogu dala keme habage kou tama degele dala.

²³ O koyoha kihiyou dalababe, ta kou duयेde tobou.

²⁴ Ta ni dulu koume defeido fimama. Ni o takou nedi keme, Godihane kenou tefele nimokou nele. Haba dogou guoba, hiyedo dege neleyode tobou.

²⁵ O taha bi ilo kele dalababe, Godihage tage dogou guba, bi sudo degele. O taha ta e bi hiyefeji mei debabe, e bi huyadejeji dala keme Godiha molo uयेde tobou.

Segei hou fua felei ta makai

²⁶ Yesuha haba tobou, Godiha o sasai wolou daladi midihō keme kou guei, o taha mihikou segei hou sogoma fogou i sagai kenou tefei.

²⁷ O kaha huliame tiadi, agali siadi kelege, segei hou kaha kage folo hiye degelibe, ege ta tewe mei.

²⁸ Mihiyenou degeiye, segei kuhe folodi. Bege bukou foulugi, ise sou degema kuhe madi.

²⁹ Nale sibige momou be, o kaha ile diafigidi. Yobe, segei keme ise suwi degei degemou mo uयेde tobou.

Ta makaibe nale mastet ho kokou ma tobou*
(Matyu 13:31-32; Luk 13:18-19)

³⁰ Yesuha haba tobou, Godiha o sasai wolou daladi midihōbe kagei? Ta makaibe di kagei kokou tobolou?

³¹ Godiha o sasai wolou daladi midihō keme nale mastet ho sagai kegei. Mastet ho keme nale ilo kedia ho sagai kegei mei. Huyadejeido ke mihikou sogolo idi.

³² Sogoma fogou mou, nale mastet hou kaha folomou hiye degedi, segei ilo kelebe e hiye degedi sagai kege degediyo mei. Eme hebe sa degei, go hiyedo degeimou, sio kedia haguasie, e guo hayedu bi togolo idiyode tobou.

Yesuha egeibe ta makaiyanou tobou di
(Matyu 13:34-35)

³³ Yesu e Godiha ta ke o sasai kediāmokou tobou dibe, e ta makai kou tobou di sagai kenou haba tobou di. O sasai kedia tawale i ho fogou mou be, e mou hiyafogou di.

³⁴ O sasai kediāmokou be e ta sibigebou de ta tobou diyo mei. Ta makainou tobou di. E dabai degedi o kediabou denou dalalisi, ta sibige olou fei ke tobou di.

Yesuha tobou mou, wi hiyedo mei degei
(Matyu 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Sawisie kelege, habido degeimou, Yesuha e dabai degedi o kediāmokou di ohueiyai ilobou imebeede tobou.

³⁶ Imebedemamou, dia o sasai kefei ke tou fogou mou, mosole Yesuha duwo ke sama yai. Mosole ilo kelene sesele yai.

* 4:29 4:30 Obe nale nalamou, nale mastet mugu sebe sagai kegei.

³⁷ Yolugi, wi hiyedo hagua, tō bobouye mosole foudu gobōu gi sama, huei amamalāmōu degei.

³⁸ Eme mosole siowo ŋukōu woma dogoguo tiei tilamōu tile haguāgie tobou, Tisa, nage dibe hueiye woladi ke tawaiyo meiyode tobolōu i.

³⁹ Kege tobōu mōu, Yesuhā hagua, wi hiye ke akoguo, tō bobou kokōu tobou, uwo degeli ke fogōu yedeimōu, wi hiye kebōu tō bobou kebōu olōu fei mei degei.

⁴⁰ Mei degeimōu, e diamokōu kōu gue yodu, nī kageimōu gue degele iya? Nī amokōu be damaleyodeiyo mei?

⁴¹ Diā gue hiyedo degemōu, dio ŋunōu tugulo tobolōu i, o ko ŋume koyodo? Wibōu tō boboubōu kahane e tā dulomōu, mei degeliyode tobolōu i.

5

*Yesuhā duo kasagai, fi totōu degei o takōu dala ke igile mugu
(Matyu 8:28-34; Luk 8:26-39)*

¹ Yesuhā e dabai degedi obōu de mosole sama, ohueiyai Galili dama, ilobōu sa Gerasakōu ile fologai.

² Yesuhā mosole dogoguo fogōu imōu, duo kasagaiye tou o ta e tofigiei widagai saya ke sia dema hagumōu gelegu.

³ Eme tei widagai sakōu tiadi o. O tae tigale sagai mei. Tigi neledoyene tigale sagai mei.

⁴ Oe eme dobogo ŋubōu abogo ŋubōu tigi neledoye tiga idiye, kenōu si e tigi ke kagile filā kama fodi. Eme nele hiyedo, oe e tolōu sagai mei.

⁵ Sawisiei olōu fei, agalibōu huliabōu debe eme tei widagaiyabōu bitōuyabōu denōu siadi. E gōu guāma sulugi, yo ŋusie e kolo igiye kagisedi.

⁶ O kahage Yesu ahudo tafalamōu duguomōu, e foukua hagua, Yesuhā tafala hafei dege yubu sugulo fiamōu duwoli,

⁷ e tā nelebōu do tobou, Yesu, name damaledo Godihā Dihi. Nā amokōu kei degelamōu? A namokōu Godihā huya ke ame makodayede tobou.

⁸ Yobe, Yesuhā kōu tobou, duo kasagai, nā o ko ŋu tōu fogōu fogōu iyede tobou kaha degemōu.

⁹ Kegemōu, Yesuhā emokōu ne hube koyo? de yodu. Mā hube Ami, eibe sudo dalaguayode tobou.

¹⁰ Kege tobōu ma haba tobōu mōu iligi, nā duo kasagai sudo mā duledu dala keme sa ahudo sa kokōu hobōu igisedayede tobou.

¹¹ Sa kelegebe, bitōu huyadefei ta hafei kokōu be, wai sudo biye nalā deleigui.

¹² Duo kasagai kedia Yesukōu neledo dege kōu gue tobolōu i, nā ei tobōu ba ya, wai duledu fologalebe de bolō?

¹³ Yesuhā nī imabeedeimōu, duo kasagai kedia o ke tōu fogōu ya, wai kedia duledu fologai. Fologomōu, wai kedia foukua ya, tiahaiya ke ohueiyai kokōu fogu fiasigemōu, hueiye olōu fei woumōu tofigile hobogou. Wai olōu feibe 2,000 kege sa degei.

¹⁴ Wai sudo ke dia dalaguadi o kedia ke duguomōu, kama fosige ya, sa hiye kileyabōu, sa sa hafeiya kebōu olōu fei tā ke susulo tobōu mōu sulugui. O sasai kedia tā uwo ke dulomōu, kage degeiye degei domōu dugulamōu haguasiei.

15 Yesukou haguasiemou dugube, duo kasagaiye kou tou o keme duwomou dugulo i. Fi totou degei keme mei degeimou, fimai bolofeido degeimou, yukuei kama duwei. Dia ke duguomou, gue degele i.

16 Yesuha degeimou dugulo i o kediage diamokou ke susulo tobolou i. O duo kasagaiye tou ke igile mugu kebou, haba wai tofigiei kebou de susulo tobolou i.

17 Dia ke tobolou imou dulomou, Yesukou ta neledo dege, na ei sa kou tou fogou ba, sa ta fogou iyede tobolou i.

18 Kegemou, Yesuha mosole foudu fala degeimou, duo kasagaiye kou tou o kaha emokou neledo dege yodu, na boloyodeiba, a nabou de ile?

19 Kenou si Yesuha dafamou akoguo tobou, name mosokou ile, Hiye Oha namokou solou do degemou degegai ke ne sosou diamokou tobou yedei.

20 Kegemou, o kahage fogou ile, sa Dekapolisya ke sulugi, Yesuha emokou degegai kaha ta ke tobou mou siei. Sa ke tie o sasai kedia ta ke dulomou be, fi hiyedo ma i.

Yesuha sasai dihi tei ta haguagi, haba sasai tah e yukueikou kugumou bol degei (Matyu 9:18-26; Luk 8:40-56)

21 Kegemou, Yesu e boholou ma ile, ohueiyai Galili mosoleye dama, ilobou folomou dugube, o sasai sudo hagua kefegulo imou dugu. Kefeguo dalaguamou, e ohueiyai biyakou tefelei.

22 Tafalamou, egei moso dia daladi o ta haguei. E hube Jairus. Hagua, Yesuha tafala kokou hafei dege yubu sugulo fiamou duwoli,

23 neledo dege kou gue tobou, ma sasai dihibe tolo iladi. Kenou si na ile, ne dobogou dogoguo bol degeyedeiba, e hagua gehe degeleyode tobou.

24 Kege tobou mou, Yesu e o Jairusbou de i.

O sasai sudo dilie sesele yolugi, dilie tou golou ma i.

25 Ali duo kokou be, sasai tane tefelei. Sasai keme sadebe olou feido 12 kegebe tiaibou nou delei.

26 Eme dokta sudo kou dugumou iye, kenou si donou nele idi. E sele sudo sibidiye, kenou si e do huyadefei ta bol degele mei. Do kaha dolo hiyenou degei.

27 Sasai kahage Yesuha degedi ta uwo ke dulomou hagua, o sasai sudo tafalaguamou, ene kele tefelei. Yesu e tobeya ke amafei hagua, e yukuei sasado kokou kugu.

28 Yobe, e Yesuha yukueinou fei kugubabe, e bol degeledade tawalemou.

29 E Yesuha yukuei kokou kugumou, kelegenou e tiai ke totodo mei degei. E tou hemele fiyoumou duguomou, e dobe mei degelidade tawai.

30 Do mei degeimou, kelegenou Yesuha yoku e nele ilo ke mei degeimou tawalemou boholou mou, ma yukueikou koyoha kugulou? de yodu.

31 Yesuha e dabai degedi o kedia emokou tobou, na dugu, o sasai sudo na tou golou ma dalayode tobolou i. Na kageimou koyoha ma yukueikou kugulou de yoduya?

32 Kenou si Yesuhage koyoha e kugu domou haba o sasai kediakou defeido masei.

33 Sasai kahage emokou ke tama degele ke tawalemou, gue degemou dio keibou haguamou, Yesu hafei dege yubu sugulo fiamou duwoli, yokumakou degei sagai ke olou feido Yesukou tobou.

34 Yesuha sasai kokou tobou, mogo dihi, na amokou damaleyodei kaha bol degei dala kuhe. Ne do mei degei. Na ile, bologuado dalayede tobou.

³⁵ Yesube tā tobolōu tafalamōu, egei moso dia daladi o Jairusha e dabai degedi o kedia haguasiemōu, Jairuskōu tobou, ne dihibe tolo iyodei. Na Tisakōu hagi degedeyede tobou.

³⁶ Kenōu si Yesuha tā ke tobolōu ili dulo be tagali mei, e Jairuskōu tobou, na hobou gue degeda. Na mōu damaleyodeyede tobou.

³⁷ E o sasai kedia akoguo, ni abou idamabeedemamōu be, Pitabou, Jemsbou, Jemsha e mala Jonbou kediamokōu nou di imebeede tobou.

³⁸ Yolugi, egei moso dia daladi o kaha moso hafei degemou dube, mosokou be, dihi kaha sihou gosolo ile uwo hiyedo degele imou dulo i.

³⁹ Fologamou, Yesuha ile folo, o sasai kediamokou tobou, ni kageimou gosolo uwo hiye kou degeiya? Dihi koume teli mei, eme tiei tilayode tobou.

⁴⁰ Kenou si o kedia emokou yilo i. Yilo imou, e dia mihikou muguamabeedemamou, dihi e ayebou e adiou bou, you e dabai degedi o kamadia kediabou denou wou ma, dihi tei tila moso kodu fologai.

⁴¹ Sasai dihi tei ke dobogou tolou mou tobou, talita kum. Ta kaha sibigebe kou gue, sasai dihi, a namokou haguayede tobolou.

⁴² Kege tobou mou, kelegenou sasai dihi kaha haguama siei. Haguama sumou, o mosodu tafalagua kedia duguomou, hiyedo kesigile i. Sasai dihi kaha e sadebe olou feibe 12 kege.

⁴³ Yesuha ta neledo dege tobou, kou degeli koume ni omokou tobou damabeedei. E kege tobou ma, sasai dihi keme nale ta nemabeede tobou.

6

*Sa Nasaret o sasai kedia Yesuha ta dulo ili mei
(Matyu 13:53-58; Luk 4:16-30)*

¹ Yesuha sa ke tou fogou, you e sabekou i. E dabai degedi o kediane ebou de fogou yai.

² Fologamou, misiholo duwodi sawisie kelege, e egei mosodu folomou, Godiha ta hehegiei. Hehegieimou, o sasai sudo dulo kesigiemou tobolou i, o koume ta keme koyoha tobou mou e dulomou kuhe tobou ya? Tewe e dalabe, tewewe keme kagei? Midiho bolu gehe gehe kou degelibe, e kage degeiya?

³ O koume moso togodi oyode tobolou i. Eme Mariaha dihi, Jemsbou Josepbou Judasbou Saimonbou kedia die eye. E bobasi diane dibou de kou le dalagua. Mosoma o sasai kedia kege tobolou mou Yesu dafa i.

⁴ Kege tobolou imou, Yesuha kou gue tobou, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia hune sa sa olou fei o sasaiye hebele fogulo idi, ha kenou si mosoma o sasai bou, diou die sosou bou kediage die ta ta dulo idiyo mei. Diou die mosodo kokou be die hube meidoyode tobou.

⁵ Sa kilebe e midiho gehe ta degeli mei. Do o tanou tanou diamokou nou e dobogou dogoguo bologuomou bolu degele i.

⁶ E e mosoma o sasai kedia damaleyodele ili mei kokou fi hiyedo mai.

**Yesuha e nele ke kou hehegieiye, kenou si e dabai degedi
o kedia defei ta tawale ili mei**

(Ta Hiye 6:6-8:21)

*Yesuhā o olōu fei 12 kege kediamokōu dabai nei
(Matyu 10:5-15; Luk 9:1-6)*

Kegemōu, Yesuhā ilemōu, sa kahā duo kileya sa sa huyadele ifeiya ke hehegiemōu siei.

⁷ Sulugi, o olōu fei 12 kege kedia haguismōu, dia haguasieimōu tobou, ni o bolou sa ta iba, o bolou sa ta iba demabeedemamōu, e yoŋu e huya ke dia duo kasagai igisemabadomōu nele nemōu i.

⁸ E diamokōu kōu gue tobou, ni ilababe, nale sadama, ye koŋudama, sele sadama, bulukainōu tōu ma ima.

⁹ Abogoŋu moso ke kamababe, yukuei tōu mugu bolou kadama.

¹⁰ Ni sa ta ile, moso ta foloubabe, moso kokōu nōu dalali, sa ke kuhe tōu fogou ya degama.

¹¹ Ni sa ta folouba, sa ke tie o kedia ni die mosokōu wolōu folo ho fogou, haba ni tobolōu kene ta du ho fogou babe, sa ke tōu fogou fogou ima. Ni ilababe, abogoŋukōu duotele dala ke igile filaba kuhe fogou ima. O kediage ni kege degeli ke duguobabe, die midihō kasagai kahā hebebe moloŋu daladade tawale ileyode tobou.

¹² Yesuhā e dabai degedi o kediamokōu tā ke tobōu mōu, dia ya, o sasai kediamokōu be, ni fi bohōu mabeede tobōu mōu suluguei.

¹³ Suluguali, duo kasagai sudo igisemōu, haba do o sudone gusege huei humōu, bolō degele i.

*O Herothā Yesube fafeleya degedi o Jonyadei
(Matyu 14:1-12; Luk 3:19-20, 9:7-9)*

¹⁴ Yesuhā e hu sa sa olōu fei tefeimōu, hiye o Herothā o sasaiye tobolōu imōu du. O ilo kelege Yesu eme fafeleya degedi o Jon kōu tolo i kahā haba haguā gehe degeiyode tobolōu i. Kegei kahanōu e midihō gehe gehe ke kuhe milōu gadiyade tawale i.

¹⁵ Haba ilo kelegebe Yesu eme Elaijayode tobolōu i. Haba ilo kelegebe eme habage-degele-duguo-tobōu di-o, afu tofolōu i ke sa degeiyode tobolōu i.

¹⁶ Herothage tā ke dulomōu tobou, o Jonbe a gabagi kōu kaiye, haba gehe dege haguai kuhe dei de tobou.

¹⁷⁻¹⁸ Herothā tā ke tobou kahā yobe kōu gue, Jon eme teli mei kelege, Herothā e eye Filipahā sobōu Herodias figomōu, Jonhā nā ne eyehā sobōu ke figa hube dōdo meiyode tobou. Kegei kahā, Herothā o ta tobōu mōu, Jon tolōu mā, didiō mosokōu tigi neledō kahā tigama dogogu.

¹⁹ Jonhā tā ke tobou kahā dowoye, sasai Herodiashā Jonbe dafamōu walamōu fimai. Kenōu si wolo sagai mei.

²⁰ Yobe, Herothā Jonbe defeido dia delei kahā. Herot e Jonkōu gue degemōu, Jonbe Godihā dihile kokōu be dōdo odade tawai. Kegei kahā degemōu, Jonhā egei tobolōu ke dulo fimamamōu kōu hagi degeiye, kenōu si Jonhā haba tobōu ba dulo sagai degei.

²¹ Ise sawisie i ta, sasai Herodiashā Jon wolo a dugu. Kelegebe, Herothā adiōu hā e malā felei sawisie ke hohobolōu nale hiyedo kefemamōu, gamani obōu, ami hiye obōu, sa Galili hiye obōu kedia digumōu, haguasie kefeguomōu, nale ke nalā duweguei.

²² Nale nalā duwoguamōu, Herodiashā sasai dihi mabigi kahā fele siōu gōu mōu, Herotbōu o olōu fei kedia tagale i. Tagale imōu, hiye o Herothage sasai dihi kokōu

kōu gue yodu, age nāmokōu be kei neḷe? Bi na tagali ke amokōu tobōu ba, a nāmokōu neḷeyode tobou.

²³ E damaleḷo maka dege kōu gue tobou, na bi kagei ta amokōu yodulu keme a dōḷo nāmokōu neḷeyodema makai. Ma sa kene na moloḷu saḡai degeibabe, a ta diafolōu, nāmokōu neḷeyode tobou.

²⁴ Kegemōu, sasai mabigi kaḡa mulomōu, e adiōu kōu yodu, a kei bi neyede tobolōu? de yodu. E adiōu ḡa kōu gue tobou, Jon fafeleya degedi o kaḡa widio ka neyede tobōu yedei.

²⁵ E adiōu ḡa ke tobōu mōu, sasai mabigi kaḡa totodo boholōu ma folomōu, hiye o kokōu tobou, na kōu bōu genōu Jon fafeleya degedi o kaḡa widio ka, melekikōu sagie amokōu neyede tobou.

²⁶ Hiye o Herot e ta ke dulomōu, ḡaḡi hiyedo degeiye, kenōu si o nale nala duwogua kedia diḡile kokōu e damaleḷo kōu degeleyode tobou kaḡa sidifi degele saḡai degeimōu, ta e sasai gisiai kokōu kōu tobou keme ta fogolōu saḡai mei.

²⁷ Kelegenōu, totodo haguā, e ami o ta tobōu mōu, didio mosokōu ile, Jonḡa widio diafou.

²⁸ Diafolōu mōu, melekikōu sagiemōu, malā hagua, sasai mabigi kokōu neimōu, sasai kaḡa malā ile, e adiōu kōu nei.

²⁹ Kegemōu, Jonḡa e dabai degedi o kedia hiye o Herotha degei kaḡa ta uwo ke dulomōu haguasie, Jon tei malā ile widai.

*Yesuḡa o 5,000 kege kediaḡmokōu nale nei
(Matyu 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)*

³⁰ Kegemōu, ta-bolofei-malā-suluguadi-o kedia boholōu ma haguasie, Yesuḡa dalakōu kefeguomōu, dabai dia kōu degele i kebōu, Godiḡa ta dia kōu hehegie tobolōu i kebōu de susulo tobolōu i.

³¹ Kenōu si o sasai sudo ima haguama dele ili kaḡa, nalebe nale saḡai mei. Yesuḡa diaḡmokōu tobou, dinōu ime. O mei sa kokōu ile, ni huyadefei misihomabeede tobou.

³² Kege tobōu mamōu, dioḷunōu mosole sama, ohueiyai ilobōu, o mei sa kokōu yai.

³³ Kenōu si o sasai sudo kediaḡe diame youmōu, die midihḡ kōu duguu tawale hobogou, ta uwo ke sa sa olōu fei tefeimōu, o sasai sudo ohueiyai koya ke abogoḷuya foukua yolugi, Yesuḡa ili sa kokōu diaḡbukōu fologai.

³⁴ Yesuḡa ohueiyai ilobōu folomōu dugube, o sasai sudo kefema dalamōu duguomōu, solōu do hiyedo degei. Yobe, diame wai sipsip, wolōu daladi obōu mei saḡai kegei. Dalaguamōu duguomōu, e ta yomogōu hehegie tobōu mōu i.

³⁵ Hehegie tobōu mōu ibe demōu, habi degeimōu, e dabai degedi o kedia haguasiemōu tobou, kōu lebe mosḡ mei, haba huliḡane degeli kaḡa degemōu,

³⁶ na o sasai kefegu ke tobōu ba ya, sa sa hafei kokōu ya ke dioḷu seleye nale moḷuma nalā ile.

³⁷ Kenōu si e diaḡmokōu sima tobou, nalebe ni diaḡmokōu nema. Dia yodu, na ei sele 200 kege* malā ya, ōu si moḷuma hagua, o sasai kediaḡmokōu neyedema tobolōu? de yodulo i.

* 6:37 6:37 Die tae sele hybe 'denarius'. Sawisieḡ tanōu kaḡa dabai degei kaḡa hebe keme sele 'denarius' tanōu fei.

³⁸ Kenōu si e kōu gue yodu, ōu si olōu fei kage dala? Ni ya, yodugamabeedei. Diā ya yodugama haguasiemōu, ōu si olōu fei houyosi kegebōu, haba miye bolōu kegenōu fei dalayode tobolōu i.

³⁹ Kegemōu, Yesuhā diāmokōu tobou, nige o sasai olōu fei diō sū kele kefeguo duwomabeedema.

⁴⁰ Kege tobōu mōu, bilo ibe, ilo kele 100 kege kefeguo bilo i, ilo kelebe 50 kege kefeguo bilo i.

⁴¹ Duwoguamōu, Yesuhā ōu si houyosi kege kebōu, miye bolōu kebōu de mala tolōu, hebenitōu daladuguomōu, Godikōu bolofeyode tobou. Tobōu mamōu, ōu si ke bafigima, e dabai degedi o kediāmokōu neimōu, diā moꝑumamōu, o sasai kediāmokōu fimōu i. Haba miye bolōu kene bafigima, o sasai kediāmokōu fimōu i.

⁴² Fimōu, o sasai olōu fei kedia nale nalā iligi guokōu degele i.

⁴³ Ōubōu miyebōu ke nalā iligi, olōu fei mei degele ili mei. Isimo fogou ke tigi moso tegei olōu fei 12 kege kodu saga i.

⁴⁴ O nale nalā i olōu fei kediame 5,000 kege.*

*Yesuhā ohueiyai tageya tofōu tofōu i
(Matyu 14:22-33; Jon 6:16-21)*

⁴⁵ Kelegenōu, Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu tobou, ni totodo mosole foudu fologaba, nibukōu ohueiyai ilobōu sa Betsaidakōu ima. Ame o sasai kediāmokōu imabeedeiba diā youba, hobōu a ni habage kuhe ile.

⁴⁶ E yawo de tobōu ma fogōu, diho bagā tobōu lamōu bitōukōu felei.

⁴⁷ Habido, mosole ohueiyai dulekōu tilamōu, Yesu eme esofei ohueiyai biyakōu tefelei.

⁴⁸ Ohueiyai biyakōu tafalali dugube, wi hiyedo hagumōu, e dabai degedi o kediame mosole malā ili kahā hagi hiyedo degele imōu dugu. Kenōu si mosolebe ile sagai mei. Sabiyale hafei degeimōu, e ohueiyai tageya ke tofōu tofōu diāmokōu i, mosole dohōu gōu fogōu ilamōu degei.

⁴⁹ Kenōu si Yesuhā dabai degedi o kedia e ohueiyai tageya ke tofōu tofōu hagumōu duguomōu be, duo kasagaiye haguluyade tawalemōu, gōu guā i.

⁵⁰ Yobe, diā olōu fei e hagumōu duguomōu, gue hiyedo degele i. Gue degele imōu duguomōu, e kelegenōu totodo tobou, ni hobōu gue degedama. Koꝑume anōu. Ni fi neleḁo dege dalama.

⁵¹ Mosole foudu folo, diabōu de dalamōu, wi ke mei degei. Mei degeimōu, diā kesigiemōu, fi fofōu gule i.

⁵² Yobe, ōu si, Yesuhā o sasai sūdo kediāmokōu kōu fi kahā sibigebe, diā ta tawale ili mei kahā degeimōu. Die fiḁe hiligido dalagua.

*Yesuhā sa Genesaretkōu do o sasai sūdo bologuqumōu bolō degele i
(Matyu 14:34-36)*

⁵³ Yesubōu diā ohueiyai dama sa Genesaretkōu fologamōu, mosole gomogu.

⁵⁴ Mosole dogogumōu, sa ke tie o sasai kedia Yesuhā midihō duguo tawale hobogou.

⁵⁵ Tawale hobogōu mōu, sa kilīya ke olōu fei tā ke tobōu mōu suluguamōu, sa ke tie o kedia do o sasai botogogai tagetōu dogoguema hebema, Yesube kele dalayodeimōu dulomōu, kele hebema yai.

* **6:44 6:44** Keme o kedianōu. Haba sasaiḁōu sisigobōu olōu fei kage nalā i keme di ta tewe mei.

⁵⁶ Sa sa kiliya olou fei Yesu e sumou be, oe do o mouma haguasiemou, kefegudi sa kokou dogoguedi. Dogoguemamou be, Yesu baha duwoguali, hagumou, ta neledo dege kou gue tobolou i, na ne yukuei ke seseguba, do o kedia ne yukuei fe kokou nou kugugueiba, bolu degele ileyodele i. Kegeimou, dia Yesuha yukuei fe kokou nou kugugueimou, olou fei bolu degele i.

7

*Godiha ta kahage di kou guai egei keme gabama feleido dala
(Matyu 15:1-9)*

¹ Mosesha kuolou yo du o ilo kedia sa Jerusalem tou fogou ya, Farisi o kedia geleguomou, Yesubou de kefegulo i.

² Kefeguomou dugube, Yesu e dabai degedi o ilo kelebe dobogu bigili mei nale nala imou dugulo i.

³ Farisi obou Juda obou olou fei kediage die kou guai egeinou sesedi. Die dobogu defeido bigili meibe, nale nala idiyo mei.

⁴ O kedia makisikou yamou, boholou ma haguasiemou be, to teli meibe, nale nala idiyo mei. Midiho sudone, die kou guaiye afu degedi keme diane sesedi, kopebou bilikabou melekibou de defeido bigile idi ke sagai.

⁵ Kegemou, Farisi obou Mosesha kuolou yo dulo i obou kedia Yesukou haguasiei, kageimou ne dabai degedi o kedia di kou guai egei ke sesele iyo mei? Die dobogu sibigibou kege nale nala ili.

⁶ Yesuha sima tobou, nime taenou tobolou idi o. Aisaiaha habage tama degele ke toboube, e nimokou nou kou gue tobolou mou nalai, O sagai kojudiage ma hube taenou hebele fogulo idi, kenou si die fiibe ahudo dalagua. Amokou ta dala mei.

⁷ Dia hehegiedibe, oe kuolou mai kenou hehegile idi. Kuolou ta kome Godiha tayodema, amokou mou yowa kege kou mou hohobolou idi. *Aisaia 29:13*

⁸ Nime Godiha ta ni dumabeedei ke tobekou muguomou, oe hehegiedi midiho kenou sesega iliyode tobou.

⁹ Kegemou, Yesuha diamokou haba tobou, nige Godiha egei ke tobekou mugulo hobogou, niou hehegiedi midiho kenou sesega ili kaha degemou. Ke degelibe bolu sagai, ha bolu mei sagai?

¹⁰ Mosesha kou tobou, Aye adiou diliemokou be midiho bolofei kenou hehegieyedei. *Kisim Bek 20:12*
Haba kou guene tobou, O koyoha e aye adiou diliemokou ta kasagai dege tobou babe, o keme wouba tolo ileyodei. *Kisim Bek 21:17*

¹¹ Kenou si nige kou gue tobou di, o koyoha bi ta e aye adiou diliemokou nele sagai ke haba Godikou neleyodema makoubabe,

¹² nige bi keme e aye adiou diliemokou be hobou nedayede tobolou idi.

¹³ Kegei kaha nime Godiha ta huyafei degele idi. Ni kou guai o kedia hehegiemou hagumou nime dulo i kenou tobolou idi. Haba, nime kou guai egei sudo kegele i ke sesele ili.

*Yesuha o duo sibigi degedi kaha ta ke tobou
(Matyu 15:10-20)*

¹⁴ Kegemōu, Yesuhā haba o sasaj haguismōu, haguasie kefegumōu tobou, nī olōu fei mā tā kōu duloba tawamabeedei.

¹⁵⁻¹⁶ Nalē di nalā idi kahage di duobe ta sibigi degediyo mei. Ha di fimama tamakōu degedi kahanōu si o di duo sibigi degedi.

¹⁷ Kegemōu, Yesuhā o sasaj kedia tōu fogōu mōu, mosokōu fogōu ile foloumōu, e dabai degedi o kedia emokōu tobou, tā makai, nā tobou kahā sibigebe tobōu yede tobolōu i.

¹⁸ E sima tobou, nīme kageimōu fī totōu degele iya? Nalē olōu fei di nalā idi kahage di duo ta sibigi degediyo mei ke tawama.

¹⁹ Yobe, nalē olōu fei di nalā idi keme guamedunōu mudi. Habage tamakōu feledi. Nalēbe di fī du mudiyo mei. Yesuhā ke tobou kahā sibigebe nalē olōu feibe nalenōu yode tobou. Kuolōu ta dala mei.

²⁰ Yesuhā haba tobou, obe fimama tamakōu degedi kahanōu yōu e duo sibigi degedi.

²¹ A tobolōu be, midihō kasagai milōu gadi olōu fei o fimaj tamā degedi kōu guei ke tobolōu, fī kasagai mādi midihō, sasaj hiyoubōu, o hiyoubōu siadi midihō, bi hiyou moūdi midihō, o wodi midihō,

²² sasaj hiyoubōu, o hiyoubōu moūdi midihō, bimaj duguo tagadi midihō, midihō kasagai omokōu milōu gadi midihō, ogōu ga tobōu di midihō, tōu e tagadi midihō gehe gehe, kona degedi midihō, yogo susuga tobōu di midihō, du ho fogōu di midihō, totōu dege milōu di midihō.

²³ Kege degegadi midihō kasagai olōu feibe o duledu dalaguali, tamā dege milōu gōumōu be, o duo kuhe sibigi degediyo tobou.

*Sa Fonisia sasaj tahā Yesukōu damaleyodei
(Matyu 15:21-28)*

²⁴ Yesu e sa ke tōu fogōu mōu sa Tairkōu fogōu ile felei. Folomōu, mosō ta folo duwei. E o tae e kile duwo ke tawalebe dafaiye, kenōu si ta mogogolōu sagaj mei.

²⁵ Kegeimōu, sasaj ta, e dihi sasaj dihibe duo kasagaiye tou. Sasaj kahā Yesube mosō kodu dalayodele imōu dulomōu, toto hagua, Yesuhā abogōu hafei dege yubu sugulo fiamōu duwei.

²⁶ Sasaj keme huti ta sasaj, sa Fonisia sasaj, e sadobe Siria. Sasaj kahā Yesukōu neledō dege kōu gue tobou, nā duo kasagai, mā dihi tou dala ke igile muguyede tobou.

²⁷ Yesuhā sima tobou, di sisigō kediabukōu nalē neme. Di sisigō nalē ke moūma, so kediāmokōu hebeseiye.

²⁸ Sasaj kahā tobou, Hiye O, nā damaledō tobouye, kenōu si nalē nalā imōu be, so kedia fafai hayedu tilaguali, sisigō kedia nalē fī fiasigili ke moūma nalā idiyode tobou.

²⁹ Kegemōu, Yesuhā sasaj kokōu tobou, nā kege tobolōu degeimōu nā boholōu mā i. Ne dihibe duo kasagaiye tōu fogōu fogōu iyode tobou.

³⁰ Kege tobōu mōu, sasaj kahā ile, mosokōu folo dugube, dihi keme e tiadi kotōu tilamōu dugu. Duo kasagaiye e tōu fogōu mōu, bolō degei dugu.

Yesuhā o ta kihiyōu tefegai, tā mei ke bologuomōu bolō degei

³¹ Kegemōu, Yesu e sa Tair tōu fogōu mōu, sa Saidon duoya ke iligi tōu fogōu mōu, haba sa Dekapolisya ke iligi, ohueiyai Galilikōu mū.

³² Mũmōu, sa kē tie o kediā o ta ẽmokōu wolōu haguasiei. O keme kihiyōu tefegai. Tane bologuā tobōu diyo mei. O kediā Yesukōu, nā nē dobogoũu dogoguba, o koũume bolō degeleyode tobolōu i.

³³ Yesuhā o kē wolōu ilemōu, o sasai tōu fogōu, tafei ile, diliesofei dalali, ẽ dobogoũu bolōuye o kaha kihiyōudu muguomōu, haba ẽ dobogoũukōu koso helemāmōu, o kaha ikōu kugu.

³⁴ Hebenitōu daladuguo, molō hiyedo holo filāmōu, tā mei o kokōu efata-yode tobou. Tā kaha sibigebe kōu gue, soũuseyede tobou.

³⁵ Kege tobōu mōu, o kaha kihiyōu soũusei. Tā mei degei kene bolō degeimōu, bologuādo tai.

³⁶ Bolō degeimōu, Yesuhā ẽ degeli kē tobōu damabadomōu kuolōu dogogu. Kuolōu kōu dogoguye, kenōu si o sasai kediā ẽ degei kē hiyedo tobolōu suluguei.

³⁷ O sasai tā kē dulo kesigiemōu tobolōu i, ẽ degegolū olōu feibe bolōnōu. Ẽ degeiyege, kihiyōu tefeiyege tā dulo ili. Tā meiyene tā iliyode tobolōu i.

8

*Yesuhā o 4,000 kege kediamokōu nale nei
(Matyu 15:32-39)*

¹ Kelegebe, o sasai sudo haba haguasie, Yesukōu kefegulo i. Dalaguali, nale mei degeimōu dugumōu, Yesuhā ẽ dabai degedi o kediā haguismōu haguasieimōu kōu gue tobou,

² a o sasai kediamokōu solōu do degeli. Abōu de dalaguali, sawisie kamadia kege mei degeimōu, nale mei degei.

³ A o kediamē die sabekōu mōu kege yamabeede tobōu ba yolugi, ali hegieye tofigile sagai degele iye domōu . O ilo kelebe sa ahudo o sasaiyode tobou.

⁴ Ẽ dabai degedi o kediā sima tobou, sa kuokōu be hebe mei mihīnōu sa. Di ōu sibe kiliya kele mamōũumaba, o sasai kediamokōu nele?

⁵ Ẽ diāmokōu yodu, nī ōu sibe kage dala? Ōu sibe dioyosi kegenōu dalayode tobolōu i.

⁶ Kegemōu, Yesuhā o sasai kediamokōu, nī mihīkōu duwoguamabeede tobou. Ẽ ōu si dioyosi kege kē malā tolōu mōu, Godikōu bolofeyode tobōu ma, ōu si kē bafigimāmōu, ẽ dabai degedi o kediamokōu neimōu, diā moũumāmōu, o sasai kediamokōu fimōu i.

⁷ Miye huyadefei ilo kelene delei. Yesuhā Godikōu bolofeyode tobōu mamōu, miye kene fimabeede tobou.

⁸ O sasai kediā nale kē nalā iligi guokōu degele imōu, isimo fofōu guei kē kefema, tigi mosō tegei dioyosi kege kodu sa i.

⁹ O olōu feibe 4,000 sagai kege.

Kegemōu, Yesuhā o sasai olōu fei tobōu mōu fogōu yai.

¹⁰ Youmōu, ẽne ẽ dabai degedi obōu de mosole sama yolugi, sa Dalmanutakōu fologai.

*Diā Yesukōu midihō gehe ta milōu yedele i
(Matyu 16:1-4)*

¹¹ Farisi o kediā haguasiemōu, Yesukōu tae biya iligi, ẽ tefele dugulamōu kōu gue tobolōu i, nā midihō gehe ta milōu ba dugubasi, eige name Godihā tobōu mōu, hebenitōu ge hagueidade tawaleyode tobolōu i.

¹² Yesu e molô hiyedo holo filamôu tobou, kageimôu ifi kôu bôu gedo o sasai kediage midiho gehe hegiba dugulamôu yodulo iya? A nimokôu damaledo tobolou kuhe. Ifi midiho gehe ta milou ba dugulo ile meiyode tobou.

¹³ Yesuha kege tobou ma fogou mou, o sasai kedia tou fogou mou, mosoleye ohueiyai dama, ilobou felei.

*Ta makaibe Farisi o kediabou o Herotbou dia die ou sidi mola kokou ma tobou**
(Matyu 16:5-12)

¹⁴ Yesubou dia mosole sama ohueiyaiya yolugi dugube, ou sibe sali mei. Dabai degedi o kedia totou dege fogou haguasiei. Ou si tanou feido sa haguasiei dugu.

¹⁵ Kegemou, Yesuha nelede dege tobou, niou tawaibou. Farisi o kediabou Herotbou die ou sidi mola keme ni mouye.

¹⁶ E dabai degedi o kedia e kege tobou mou dulomou, dioounou tugulo tobolou i, ege di ou si mei kaha degemou tobolou yodei.

¹⁷ Dia tugulo tobolou imou Yesuha tawalemou tobou, ni kageimou di ou si mei ke tugulo tobolou iya? Kageimou ni toto tawale ili mei. Ni fibe hiligido dalagua.

¹⁸ Nime kou dihou ye, kenou si ta dugulo iyo mei. Kihiyoune kou dalaye, kenou si ta dulo iyo mei. Kageimou ni totou degele iya?

¹⁹ A ou si houyosi kege ke bafigimamou, o 5,000 kege kediakokou fi kelegebe, nale isimo fogoube tigi moso tegei olou fei kage sa ilou? Olou fei 12 kegeyode tobolou i.

²⁰ Haba a ou si dioyosi kege ke bafigimamou, o 4,000 kege kediakokou fi kelegebe, nale isimo fogoube tigi moso tegei olou fei kage sa ilou? Olou fei dioyosi kegeyode tobolou i.

²¹ E diakokou tobou, kageimou a kou degegai ke ni ta tawale iyo mei?

Yesuha e dabai degedi o kediakokou hehegie tobou di
(Ta Hiye 8:22-10:52)

Sa Betsaida o ta diho du degei ke Yesuha bologuomou bolu degei

²² Yesubou dia sa Betsaidakou ya fologoumou, o ilo kedia diho du degei o ta Yesukou wolou haguasiemou, na o diho du degei kou kuguyede tobolou i.

²³ Yesuha o diho du degei o kaha dobogou tolou alikou tafei ilemou, o kaha diho kokou koso helemamou, dobogou o kokou dogoguomou yodu, na bi ta de dugulu?

²⁴ O kaha masele dala demamou tobou, a o ilo kele youmou kou duguluye, kenou si hebe sa degei kaha youmou duguluyode tobou.

²⁵ Haba e dobogou o kaha diho kokou dogoguomou, bologuomou, e diho bolodo degei, bi olou fei tamanou dugu.

²⁶ Yesuha o kokou be, na o dihle hobou siada. Ne mosokou nou iyedei.

Pitah Yesube Godiha makaiyode tobou
(Matyu 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Yesuha e dabai degedi obou de ya, sa sa huyadefei, sa Sisaria Filipai hafei dege dalaguaya ke suluguali, diakokou kou gue yodu, o sasai kediage ame koyodade tawale iya?

²⁸ Dia tobou, o ilo kediage name fafeleya degedi o Jonyode tobolou ili. Haba ilo kediage Elaijayodele ili. Haba iloyege habage-degele-duguo-tobou di-o tayodele ili.

* 8:13 8:14 Ou sidi mola kaha sibigebe die midiho kasagai.

²⁹ Yesuhā haba yodu, niōu ge ʼame koyoyode tawale iya? Pitahā tobou, nāme Godihā makai o Kelesuyodei.*

³⁰ Kegemōu, ʼe diāmokōu neleḏo dege tobou, niḡe ʼame o keyode tobōu damabeedei.

*Yesuhā yufido ʼeme tolo ileba, haguā gehe degeleyodei
(Matyu 16:21-28; Luk 9:22-27)*

³¹ Kegemōu, Yesuhā ʼe dabai degedi o kediāmokōu yoḡumakōu tamā degele ke yoma hehegie tobou, O Kediā Dihi ʼeme do hiyedo duguba, odo odobōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Moseshā kuolōu yo dulo i obōu olōu fei kediā ʼe tobekōu mugulo. ʼEme wouba tolo ile, sawisie i kamadia kege mei degeiba, haba haguā gehe degeleyodei.

³² Tā ke tamādo tobōu mōu, Pitahā Yesu wolōu teguo ilemōu, ʼemokōu gofoḡudo dege tobou.

³³ Kenōu si Yesuhā boholōu mōu, ʼe dabai degedi o kediāmokōu maselemōu, Pitakōu gofoḡu dege tobou, Tamā, nā mā tobekōu i. Nāme Godihā fimaiḡbe tawaiyo mei. Nāme o kediā fimaiḡ kenōu tawali.

³⁴ Kegemōu, Yesuhā o sasaiḡbōu, ʼe dabai degele idi obōu olōu fei kediā haguismōu, haguasieimōu tobou, o koyohā ʼa seselababe, ʼe yoḡusie huyafei degeba, ʼa hebe fufuguomaiḡ hebele ile sagaiḡ kenōu tefeḡe, ʼa seseyede tobou.

³⁵ O koyohā yoḡu ʼe finōu tolōu subabe, ʼe fi keme mei degeiba tolo ile. Ha o koyohā tā uwo bolofei ke tolōu ba, mā habage sesele iligi toubasi, o keme fi tofousogo tofousogo tofolōu ke moloḡu.

³⁶ O tahā sa sibige kuokōu bimaiḡ olōu feido kōu moloḡuye, haba ʼe fi gehe ke mōu li mei dalali toubabe, bi olōu fei kahage ʼe fiḡbe ta dogōu gulo mei.

³⁷ ʼE bimaiḡ kahage fi tofousogo tofousogo tofolōu keme ta mamoloḡu sagaiḡ mei.

³⁸ Iḡi kōu bōu gebe o sasaiḡ kediage Godi tobekōu muguomōu, midihḡ kasagaiḡ daga daga kenōu milolōu dalagua. O koyohā ʼabōu mā tabōu de tobekōu muguoba, amokōu sidifi neibabe, sawisie i ta kelege, O Kediā Dihi ege Aye Godihā hohḡya ke ʼe ʼesol o kediabōu de haguaba, ʼe o kene tobekōu muguba, sidifi hiyedo degeleyode tobou.

9

¹ Yesuhā haba kōu gue tobou, ʼa niḡmokōu damaleḏo tobolōu kuhe. O ilo kuokōu tafalagua kediā teli mei dalaguali, Godihā o sasaiḡ wolōu dalale ke neleḏo dege tamā degeiba dugulo ile.

*Yesuhā tōu boholōu mōu gehe degeimōu dugulo i
(Matyu 17:1-13; Luk 9:28-36)*

² Sawisie i walaiyosi kege mei degeimōu, Yesuhā Pitabōu Jemsbōu Jonbōu de bitḡu sasado kotōu wōu ma folomōu, dioḡunōu deleigui. Diā baha dalaguamōu, Yesuhā tōu boholōu mōu gehe degei.

³ ʼE yukueibe fḡ degema hohḡ hiyedo dugulo i. Sa sibige kuokōu ge ʼe yukuei fḡ degei ke sagaiḡ ta dala mei.

⁴ Diā ke duguomōu, haba dugube, o Elaijabōu Mosesbōu dilie tamā degemōu, Yesubōu de tā kolo imōu dugulo i.

⁵ Pitahā ke duguomōu, Yesukōu tobou, Tisa Hiye, di kōu le tofolōu be bolḡ. Ei mosḡ dihiḡe kamadia kege kōu le togolo. Tabe ne mosḡ, tabe Moseshā mosḡ, tabe Elaijahā mosḡyodei.

* 8:29 8:29 Kelesube Godihā di mamōḡuyadomōu makai o.

⁶ Pitahā totōu dege mōu nōu kege tobou, diā gue hiyedo degei kahā degemōu.

⁷ Dalaguali dugu, mabi ta migile, diā olōu fei gogu. Mabi timi kilege tā uwo ta kōu gue tobōu mōu du, koŋume mā Dihi. Age ɛme tagadido. Ni ɛ tā dumabeedeimōu du.

⁸ Kelegenōu masele iligi dugube, Yesu ɛnōu diābōu tafalamōu dugulo i. O tabōu tafalamōu dugulo ili mei.

⁹ Kegemōu, bitōu ke tōu fogōu muguolugi, Yesuhā diāmokōu neledō dege kōu gue tobou, ni dugu keme omokōu hobōu ta tobōu dama. Dalali, O Kediā Dihi ɛ tolo ileba, widai tōu fogōu haguagiba, ise kelege kuhe tobōu mabeedei.

¹⁰ Diā tā ke tamā dege tobōu li mei, dioŋunōu tuguga tobolōu i, widai tōu fogōu haguama ileyodei kahā sibigebe kage?

¹¹ Kegemōu, diā Yesukōu yodulo i, kageimōu Mosesahā kuolōu yo du o kediage Elaijabe ɛbukōu haguayede tobolōu iya?

¹² Yesuhā tobou, damaledō, Elaijabe ɛbukōu kōu haguaba, bi olōu fei doususuloye, kenōu si kageimōu Godihā kuguokōu kōu gue tobou, O Kediā Dihi ɛme do hiyedo duguba, oe ɛme kasagai бага ileyodei?

¹³ Kenōu si a nimokōu tobolōu kuhe, Elaijabe ɛbukōu kōu haguei. Hagumōu, o kediage ɛmokōu dioŋu die fiye tawagai sagai kenōu degele i. Godihā kuguokōu kōu nalai sagai kenōu tefele degele iyode tobou.

*Yesuhā o dihi ta duo kasagaiye tou ke bologuomōu bolō degei
(Matyu 17:14-21; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Yesubōu ɛ dabai degedi o kamadia kegebōu diā boholōu mā mugua, yogo diāmokōu geleguomōu dugube, o sasai sudo diā silema dalaguamōu, Mosesahā kuolōu yo du o kediā diāmokōu tae biya imōu dugu.

¹⁵ O sasai kediā Yesu hagumōu duguomōu kesigiemōu, totodo ɛmokōu foukua yamōu, habi bolofeyode tobolōu i.

¹⁶ Yesuhā ɛ dabai degedi o kediāmokōu yodu, ni o kediābōu de kei tobolōu mōu biya iya?

¹⁷ O ta, o sasai duo kile delei kahā tobou, Tisa, a mā o dihi, duo kasagaiye tou, tā mei degei ke namokōu malā haguei.

¹⁸ Duo kasagai kahā dihi ke hiligedo tolōu mōu be, mihikōu hebele mugudi. Mogouya tuo feledi. Me tiligama, ɛ tōu ne dalalemadi. A ne dabai degedi o kediā duo kasagai ke igile muguyedeiye, ha diā ta igile mugulo sagai meiyode tobolōu i.

¹⁹ Yesuhā tā ke dulomōu tobou, ifi kōu bōu gedo o sasai nime ta damaleyodele iyo mei. A nibōu de hiyedo dalalebe dafa. A ni tōu fogōu lamōu degeliye, kenōu si dihi keme amokōu malā haguamabeedei.

²⁰ O kediā dihi ke ɛmokōu malā haguasieimōu, duo kasagai kahā Yesu duguomōu, kelegenōu dihi ke fifigimōu, mihikōu fiyamōu, kakolo tilali, mogouya tuo felei.

²¹ Kegeimōu, dihi kahā ɛ ayekōu Yesuhā yodu, sawisie olōu fei kage kege degediya? E ayehā tobou, dihi huyadefei kelege yomogōu hagulugi, ifine kegenōu dala kuheyode tobou.

²² Duo kasagaiye dihi koŋu doulukōu bōu talekōu bōu hebele muguomōu be, dolo wolamōu degedi. Na eimokōu solōu do dege dihi de bologuale?

²³ Yesuhā yodu, na kageimōu dihi de bologuale de yoduya? O koyohā damaleyodebasi, olōu fei keme ɛ sasale degeleyode tobou.

²⁴ Kelegenou, dihi kaha e ayeha hiligedo tobou, ame kou damaleyodeiye, kenou si ma damaleyodeibe huyadefeinou. Na a dogou guye de tobou.

²⁵ Dihi kaha e ayeha kege tobou mou, Yesuha dugube, o sasai sudo foukua haguasieimou duguomou, duo kasagai kokou gofoou dege tobou, duo kasagai name ta mei, kihiyou tefegai, na dihi kou tou fogou fogou i. Haba ta hagua tou dayede tobou.

²⁶ Duo kasagai kaha ta digio degema, dihi ke hiligedo tolou ffigima tou fogou fogou imou, dihi keme tei sagai tilamou o kedia tolo iyade tawale i.

²⁷ Kenou si Yesuha dihi kaha dobogoou tolou haguagimou, e hagua tofou.

²⁸ Kegemou, Yesuha ile mosokou foloumou, e dabai degedi o kedianou dalaguali, eige duo kasagai ke igile mugulobe kagei kaha hagi degei? de yodulo i.

²⁹ E tobou, di diho бага tobou di kahanou si, duo kasagai kegei ke igile mugulo. Abe ta dala meiyode tobou.

*Yesuha haba tage eme tolo ileba, hagua gehe degeleyodei
(Matyu 17:22-23; Luk 9:43-45)*

³⁰ Yesubou dia sa ke tou fogou ya, sa Galili duo kileya sulugualibe, Yesuha o tae eme kele suludade tawalebe ta tagali mei.

³¹ Yobe, ege e dabai degedi o kediakou hehegiei. Kou gue hehegie tobou, O Kedia Dihibe oe ho o kediakou seseguba, wouba tolo ile, haba sawisie kamadia kege mei degeiba hagua gehe degeleyode tobou.

³² Kenou si ta kaha sibigebe dia ta tawale ili mei. Dia gue degeimou, ta kaha sibige emokou ta yodulo ili mei.

*O koyobe hiye o?
(Matyu 18:1-5; Luk 9:46-48)*

³³ Kegemou, Yesubou dia sa Kaperneamkou ile fologai. Mosokou fologamou, Yesuha e dabai degedi o kediakou yodu, di haguasiligi, alikou gebe nime kei ta tobolou ilou?

³⁴ Kenou si dia ta tobou li mei. Yobe, alikou ge dioousie o koyobe hiye o degele domou kaha ta tobolou mou tae biya i kaha degemou.

³⁵ E duwoli, e dabai degedi o olou fei 12 kege kedia haguismou, dia haguasieimou tobou, o koyoha hiye o degelababe, eme mabou o sagai dege dalali, o olou fei kedia dogou gu dabai degeyede tobou.

³⁶ E kege tobou ma, dihi huyadefei ta mala, o timidu tefegi. Tefegiemou, dihi ke hebele tolou mou, diakou tobou,

³⁷ o koyoha amokou damaleyodemaba, ma huya ke dihi huyadefei kou sagai ta dogou gubabe, abou de dogou gulu. O koyoha a dogou gubabe, anou dogou guyo mei, ma Aye a tobou mou haguei, ebou dene dogou gulu keheyode tobou.

*O dimokou ho degeiyo mei keme di mogodo
(Luk 9:49-50)*

³⁸ Jonha Yesukou kou gue tobou, Tisa, ei dugube, o taha ne huya ke duo kasagaiye tolou i ke igisemou sumou dugulo i. Kenou si o keme dibou siadiyo mei kaha, ei e akogulo iyode tobou.

³⁹ Yesuha tobou, nige hobou akogudama. O koyoha ma huya ke midihou gehe gehe milou babe, ege amokou be toto ta kasagai dege ta tobolou sagai mei.

⁴⁰ O dimokou ho degeiyo mei keme di mogodo.

⁴¹ A n̄imokōu damaledō tobolōu kuhe. O koyohā n̄ime Kelesuhā odade tawaleba, mā huya ke n̄imokōu huei dōu ma neibabe, o keme hebe bolofei ke moloū.

*Midiho kasagai kahage damaleyodei ke makodi
(Matyu 18:6-9; Luk 17:1-2)*

⁴² Yesuhā haba tobou, o tahā degeiye, dihi damaleyodei koū sagai tae midiho kasagai milōu babe, o keme oye igi hiyedo ta, e gabagikōu tigama, talekōu hebele muguba tolōbe bolofei. Keme hebe hiye mei. Hebe Godihā nelēbe hiyedo folodo.

⁴³⁻⁴⁴ Ne dobogoū kahā nā wolōu ile midiho kasagai ta milōu babe, nā ne dobogoū ke diafolōu hebele filā. Kegema, nā fī gehe ke moūbasi, nā dobogoū tanōu feibe bolō, tabōu mei. Nā dobogoū bolōu dalali, dou mei degediyo mei kokōu iye.

⁴⁵⁻⁴⁶ Ne abogoū kahā nā wolōu ile midiho kasagai ta milōu babe, nā ne abogoū ke diafolōu hebele filā. Kegema, nā fī gehe ke moūbasi, nā abogoū tanōu feibe bolō, tabōu mei. Nā abogoū bolōu dalali, dou sakōu hebele muguye.

⁴⁷ Ne diho kahā nā wolōu ile midiho kasagai ta milōu babe, ne diho ke tele filā. Kegema, nā Godihā wolōu dalale sa kokōu foloubasi, nā diho tanōu feibe bolō, tabōu mei. Nā diho bolōu kege dalali, dou sakōu hebele muguye.

⁴⁸ Dou sa kokōu be
Seyene o tōu nalā idi keme ta mei degele mei. Douyene nalā dalale, kenōu si ta mei degele mei. *Aisaia 66:24*

⁴⁹ Gali sole dogogubabe tabale mei, nebe kenōu tefei, one doulukōu muguba, sibigi olōu fei mei degeleyode tobou.*

⁵⁰ Solebe bolōdo, kenōu si sebe mei degeibabe, kage degeiye haba sebe degele? N̄ime sole sebe dugudi sagai kegenōu dalaguali, mogo dege dalaguamabeede tobou.

10

*Yesuhā obe sobōu hulomōu hiyafogōu di kahā tā ke tobou
(Matyu 19:1-12; Luk 16:18)*

¹ Yesuhā sa ke tōu fogōu, sa Judiakōu ile folomōu, tō Jordan ilobōu i. Kelegene o sasai sudo emokōu haguasiemōu kefegulo i. Kefegumōu, e Godihā tā kōu hehegiedi sagai kegenōu hehegiei.

² Kegemōu, Farisi o ilo kedia Yesukōu haguasiei, e tefeledugulamōu, emokōu yodu, di kuolōu maiyege obe sobōu huloba haba de hiyafogolōu nōu?

³ Moseshage n̄imokōu kuolōu be kage dogogulou? de yodu.

⁴ O kedia tobolōu i, Moseshage oe kuguo nalāma sobōu kokōu nelēba kuhe hiyafogolōu be tabōu meiyodeiyode tobolōu i.

⁵ Kenōu si Yesuhā tobou, n̄i fībe hiligido dalagua kahā degemōu, Moseshā egei ke kuhe nalāmamōu n̄imokōu neiyode tobou.

⁶ Moseshā ke nalālī mei kelege, yomogou kelegebe, bi olōu fei milōu gai o kahage, Obōu sasai bōu de milōu gai. *Stat 1:27*

⁷ Kegei kahā degemōu, obe e aye e adiōu tōu fogōu ile, e sasai bōu de dogōu gubabe,

⁸ dilie tōu be tanōu fei dege dalale. *Stat 2:24*

Diliebe bolōu mei, diliebe tanōu feido degei.

⁹ Kegei kahā degemōu, Godihā tigama fogou keme o tae ta kusiadayede tobou.

* **9:49 9:49** Nā Wok Pris 2:13 dugu.

¹⁰ Kegemōu, Yesuhā ē dabai degedi o kediābōu de mosōkōu fologamōu, diā emokōu sobōu hiyafogōu di kē haba yodulo i.

¹¹ E tobou, o koyohā ē sobōu hiyafogōu ba, haba sobōu ta hubabe, o keme sasai ebukōu hu kē makoulu. Midiho kege degeli keme sasai hiyou moṽudi midiho.

¹² Sasai tahā ē mā hiyafogōu ile, o ta hubane, ēme o hiyou moṽudi sasai.

*Yesuhā sisigobe emokōu haguasiemabeede tobou
(Matyu 19:13-15; Luk 18:15-17)*

¹³ O sasai kediā die sisigo moṽuma, Yesuhā kugugueyadomōu haguasiei. Kenōu si ē dabai degedi o kediā kē duguomōu gofoṽu dege tobolōu i.

¹⁴ Yesuhā kē duguomōu be, hohō degeli mei, hagi degemōu, ē dabai degedi o kediāmokōu tobou, nige sisigo kediāme hobōu akogudama. Tōu fogōu ba, dioṽu amokōu haguamabeedei. O sasai kediāme sisigo kenōu tefeimōu be, Godihā diā wolōu dalayode tobou.

¹⁵ A nīmokōu damalēdo tobolōu kuhe. O koyo nā Godihā wolōu dalale sa kokōu be dihi huyadefei бага folo ho fogōu babe, nā ta folo meiyode tobou.

¹⁶ Kege tobōu mamōu, sisigo kediā kefeguo tolōu mōu, die widiletōu dobogoṽu dogoguemōu, Godihā diāmokōu midiho bolofei kē hehegieyadomōu yodu.

*Bibōu o kahā Yesubōu de tā kei
(Matyu 19:16-30; Luk 18:18-30)*

¹⁷ Yesu ē tōu fogōu fogōu ilamōu degeligi dugube, o ta emokōu fōukua haguamōu, yubu sugulo fīyamōu duwoli yodu, Tisa bolofeido, ame kage degeibasi, fī tofousogo tofolōu kē moloṽu?

¹⁸ Yesuhā sima tobou, nā amokōu kageimōu bolofei yodeiya? O olōu feibe bolō ta dala mei, Godi enōu si bolodo.

¹⁹ Nā Godihā kuolōu olōu fei kē kōu tawale hobogou.

O hobōu woda.

Sasai hiyou degeda.

Hiyou hobōu moṽuda.

Gulokou tobolōu ba hobōu tā sada.

Ogōu gama o bi hiyou hobōu moṽuda.

Aye adiōu diliemokōu be midiho bolofei kenōu hehegieyedei. *Kisim Bek 20:12-16*

²⁰ O kahā emokōu tobou, Tisa, ame kuolōu mai olōu fei kē dihifei kelege dulo sesegamōu hagulugi, ifine kuheyode tobou.

²¹ Yesuhā o kokōu maselemōu solōu do degemōu tobou, tanōu fei ta nā degeli mei dala. Nā ile, nē bimai olōu fei kē tiga, sele moṽumaba, bi mei o kediāmokōu fimōu i. Nā kege degeibasi, nē bi hebenitōu dala kē nā moloṽu. Kege degema, mā habage seseyede tobou.

²² O kahā tā kē dulomōu, fī kogōu, hagi degemōu fogōu i, ē bimai hiyedo dala kahā degemōu.

²³ Kegeimōu, Yesuhā ē dabai degedi o kediāmokōu maselemōu tobou, bibōu oyege Godihā wolōu daladi sa kokōu ile folobe hagi hiyedo.

²⁴ E dabai degedi o kediā tā kē dulomōu kesigile i. Kenōu si Yesuhā haba tobou, mogo diāma, Godihā wolōu daladi sa kokōu ile folobe hagi hiyedo.

²⁵ Wai kamelyege yukuei gofou di aye aya keme folo sagai mei, hagi hiyedo. Kenou tefei, selebou oe Godiha wolou daladi sa kokou folone hagi hiyedo folodo.

²⁶ Dabai degedi o kedia ta ke dulomou, bou basiado kesigiemou, dioounou tugulo tobolou i, kageibasi, o koyoha fi tofousogo tofousogo tofolou ke moloou?

²⁷ Yesuha diamokou maselemou tobou, oyege ta tawaga degele sagai mei. Godiha degelenou si hagi ta dala meiyode tobou.

²⁸ Kegemou, Pitaha tobou, na du. Eibe bimai olou fei tou fogou mou, na sesele yolu kuheyode tobou.

²⁹ Yesuha tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. O koyoha amokou damaleyodema, ta uwo bolofei ke dulo seselaba, e moso tou fogou babe, o keme mou duwolo mei. Haba, eye mala, owou bobasi, adiou aye, dihi, hebe hai olou fei kene tou fogou babe,

³⁰ o kahage e moloube, haba 100 kege moloou. Sa kou le tafalaba, bi Godiha emokou nelebe, bi e afu moudi keme gabale. E moso, eye mala, owou bobasi, adiou, dihi, hebe hai olou fei kegele i ke sudo moloou. Haba tabe, o ilo kelege e makolaba degele ile. Habagesi, sawisie ta, e fi tofousogo tofousogo tofolou ke moloou.

³¹ Kenou si o sudo, ifi amulo yolu kediam habagekou do yale. Ifi habagekou do dalagua kediam amulo yale.

*Yesuha uwagedo, ame tolo ileba, haba hagua gehe degeleyodei
(Matyu 20:17-19; Luk 18:31-34)*

³² Yesubou dia sa Jerusalemkou yadi aba ke yolugi, Yesu amulo imou, e dabai degedi o kedia fimai hiyedo degele i. O sasai die habage yolu kediane gue degele i. Yolugi, e dabai degedi o olou fei 12 kege kediamokou haguamabeede tobou mamou, dioounou kefeguo dalamou, e yoomakou tama degeladi ke diamokou haba hehegie tobou.

³³ Ni duma, di ifi sa Jerusalemkou ile fologaba, o taha O Kedia Dihi e mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou kediamokou seseguba, ta sama wouba, tolo ileyodemaba, sa ta o kediamokou sesegulo ile.

³⁴ Seseguba, diage emokou susuga tobolou yilo ima, koso hesema, tigi dofou ye woma, dodo wala iba tolo ile. Sawisie kamadia kege mei degeiba, e hagua gehe degeleyode tobou.

*Jemsbou Jonbou dilie hiye o degelamou degele i
(Matyu 20:20-28)*

³⁵ Kegemou, Sebediha dihi bolou dilie hube Jemsbou Jonbou dilie Yesukou ya tobou, Tisa, na ele kou degelamou degeli keme namokou yoduba, na boloyode tobou yede tobolou i.

³⁶ Yesuha diliemokou yodu, nelege a nelemokou kei degeyedeiya?

³⁷ Dilie kou gue tobolou i, na ne hoho kokou hiye o degeba dalaba, sawisie kahage ele ta ne dobogou delekou duwoba, haba tabe ne dobogou fofoukou duwoba dele sagai degeliyode tobolou i.

³⁸ Kenou si Yesuha diliemokou sima tobou, nele amokou kou yodulu kaha sibigebe nolou ge defei ta tawaiyo mei. Nele a seseibabe, dobou hagibou a dugulo keme nelene de dugulo ile?*

³⁹ Ele ke sasale dugulonou yode tobolou i.

* **10:38 10:38** Grik tae 'kope' bou 'fafeleya' bou de nalai kaha sibigebe *dobou hagibou hiyedo dugulo*.

Ɛ haba tobou, nelebe do Ɓ dugulo sagai kenou tefele kou duguloye. Hagi Ɓ dugulo sagai keme nelene dugulo ile.

⁴⁰ Kenou si o koyobe ma dobogoou delekou duwoba, fofoukou duwoba dele keme Ɓ ta makale sagai mei. Duwodi bolou keme Godiha o bolou ta yofou e tagaiya ke makamai dalayode tobou.

⁴¹ Kegemou, dabai degedi o ilo 10 kege kedia ta ke dulomou, dia Jemsbou Jonbou diliemokou gofou degele i.

⁴² Gofou degele imou, Yesuha dia haguismou, emokou haguasieimou kou gue tobou, ni olou fei kou tewe, sa ilo kelegebe die hiye o kedia o sasai wou ma dalaguadibe, dabai olou feibe taye fougou degele idi. Die hubou o kediage o sasai kediakou hagi nelemou, die tanou sesegamabeede tobolou idi.

⁴³ Midiho kegei keme ni degedama. Ni o koyoha hiye o degelababe, o ke name o ilo kedia dabai degedi o degeyede tobou.

⁴⁴ Damaledo, ni o taha hubou o degelababe, o ke name o sasai olou fei kedia fisimou dabai degedi o sagai dege dalayedei.

⁴⁵ Yobe, O Kedia Dihi e hagueine, o taha e dogou guyadomou hagueli mei. E hagueibe, e o sasai dogou gulamou haguei. E yofounou tolo ileba, o sasai sudo mamou lamou kuhe hagueiyode tobou.

*Yesuha diho du degei o ta bologuomou bolu degei
(Matyu 20:29-34; Luk 18:35-43)*

⁴⁶ Yesubou dia ya, sa Jerikokou fologai. Sa ke tou fogou youmou, o sasai sudo diabou de yai. O ta, e hube Bartimeus, eme o Timeusha dihi, e a fekou duwei. Eme diho du degei, o sasai kediakou sele hawaga duwodi.

⁴⁷ E sa Nasaret o Yesube haguluyodeimou dulomou, neledo dege haguissai, Yesu, Devitha huti, na a solou do degeyede tobou.

⁴⁸ O sudo gofou degemou, emokou na tadayede tobolou i. Kenou si e haba haguissama, hiligedo tobou, name Devitha huti, na a solou do degeyedei.

⁴⁹ Yesuha iligi ali duo kele tofolou, o sasai kediakou diho du degei o ke haguayede tobou mabeedeimou, dia haguissamou tobolou i, na gue degeda. Hagua, Yesuha na haguayede tobolou yodele i.

⁵⁰ E ta ke dulomou, e yukuei sasado ke dile fila, totodo haguama Yesukou i.

⁵¹ Geleguomou, Yesuha emokou yodu, name a namokou kei degele ke tagaiya? Tisa Hiye, ame ma diho bolu degele sagai degeliyode tobou.

⁵² Yesuha tobou, na i. Ne damaleyodei kahanou ne diho ke bologuomou bolu degeli kuheyode tobou mou, kelegenou e diho bolodo degeimou, Yesu diliou fa aba yai.

Yesu e do hiyedo duguomou, tolo ilemou hagua gehe degei
(Ta Hiye 11-16)

11

*Yesuha sa Jerusalemkou feleibe, gamani hiye onou tefele felei
(Matyu 21:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)*

¹ Yesubou dia yolugi, sa Jerusalem hafei degeimou, bitou Oliv kokou ge sa Betfagebou, sa Betanibou kokou fologai. Fologamou, e dabai degedi o bolou ta kediliemokou tobou,

² nele sa di dugulu kokou imabeedei. Nele ya fologaba dugu, wai doki wili ta obe bagagie fogou tafalaba dugulo. O tae wai doki kaha tagetou ta biyeli mei. Wai doki ke fiyou ba wolou haguama.

³ O tae nelemokou kagelamou degeiya? de yodubabe, nele Hiye Ohā dabai degele dalayodema. Mei degeba, totodo bohoulou mā wolou hagualeyode tobou mabeede tobou.

⁴ Kege tobou mou, dilie ya fologamou dugube, wai doki wili ta alikou tafalamou dugu. Obe wai doki ke moso taha adikou bagagie fogou tafalamou dugu. O bolou kedilie doki ke fiyou mou,

⁵ o hafei kele tafalagua kedia diliemokou yodulo i, nele kagelamou wai doki bagagi kou fiyou ya?

⁶ Dilie Yesuha kou tobou sagai kenou tefele tobou mou, o kedia boloyodeimou, dilie doki ke wolou haguasiei.

⁷ Doki wolou haguasie, Yesukou felegamou, dilie yukuei sasado ke digima, wai doki tagetou dogogumou, Yesu e kotou folo biyei.

⁸ Wai doki tageya imou, o sudo die yukuei sasado digima, aba ke mamou yai. O ilo kele hebe haimikou yamou, hebe go diafigima haguasiemou, aba ke mamou yai.

⁹ O ilo kele Yesuha ile amulo aliya yolubou, habageya haguasilibou kedia olou feido hiledo kou gue tobolou i, Di hohobou me.

Hiye Ohā huya ke hagulu o keme Godiha dogou guyedeibasi. *Buk Song 118:26*

¹⁰ Godiha dogou guyenou Devitha huti o koumahā di wolou dalalamou hagulu kuhe. Di Godikou hohobolou ba, e hu hebele fogume.

¹¹ Kegemou, Yesuha iligi, sa Jerusalemkou folomou ile, Godiha mosokou folomou, bi olou fei defeido taye dugulo hobogou. Ile, e dabai degedi o olou fei 12 kege kediabou de sa Betanikou fogou yai, aso mulu kaha degemou.

*Yesuha hebe kiyou ke kolo madayede tobou
(Matyu 21:18-19)*

¹² Sabiyomou, Yesubou dia sa Betani tou fogou mou yolugi, Yesu e hegie degei.

¹³ Yolugi, e hebe kiyou ta guo hiyedo ahu dege tafalamou dugu. Ile, kiyou yelekou ge kiyou kolo ta de dala domou defeido dugube, kiyou keme kolo ta mali mei. Guoyenou dalaguamou dugu. Yobe, kiyou kolo a mei kaha degeimou.

¹⁴ Mou dalamou duguomou, ege hebe kiyou kokou kou gue tobou, kegeligi kolo ta haba mouba, obe ta naiye. E dabai degedi o kedia e kege tobou mou dulo i.

*O kedia Godiha moso kekaimidu makisi degele imou, Yesuha folo igisei
(Matyu 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)*

¹⁵ Yesubou dia sa Jerusalemkou bohoulou mā ya fologamou, e Godiha moso kekaimidu folomou dugube, o kedia makisi degele imou duguomou igiseimou fogou yai. Sele tiga mouudi o kedia fafai kene e biligisei. Sio kulu obou kedia duwoguadi kene biligisei.

¹⁶ Godiha moso kekaimidube, bi ta mouma felegadamabeede tobolou mou akogu.

¹⁷ Kegei degemou, e o kediakou hehegie tobou, Godiha kuguokou be Ma mosobe sa sa o olou fei kedia diho бага tobolou idi mosoyode *Aisaia 56:7* nalai dala.

Kenou si ni degeiye,

Ma mosobe hiyou mo[udi o kedia womogou di moso sagai degeli. *Jeremaia 7:11*

¹⁸ Kegemou, Yesuha Godiha moso kekaimidu tobolou tafalamou, mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou kedia ta uwo ke dulomou, Yesube kage wouba tolo domou tugulo tobolou i. Yobe, hiye o kedia emokou gue degeimou, o sasai olou fei e ta ke dulomou kesigile idi kaha degeimou.

¹⁹ Habi degeimou, Yesubou dia sa Jerusalem tou fogou mou yai.

O taha damaleyodemaba, diho baga tobou babe, e yodulu sagai keme molo[u
(Matyu 21:20-22)

²⁰ Sabiyomou, Yesubou dia aba yolugi, hebe kiyou keme fafagale fiyei dugu. Guobou tefebou olou feido kege fafagale fiyei.

²¹ Pitaha duguomou, Yesuha i degei ke tawalemou tobou, Tisa Hiye, na dugu. Hebe kiyou, i na kolo haba ta madayedei kou fafagale fiyei kuheyode tobou.

²² Yesuha sima tobou, ni Godikou damaleyodemabeedei.

²³ A nimokou damaledo tobolou kuhe. O koyoha bitou kuokou, na hagua, talekou fogu fiyayedema, fimai boloubou mei, e tobolou sagai keme damaledo degeledade tawaibabe, e tobolou keme tama degeiba dugulo.

²⁴ Kegei degemou, a nimokou tobolou kuhe. Ni Godikou bi ta molo[uyodemaba, damaledo molo[udade tawaleba diho baga tobou babe, bi keme molo[uyode tobou.

²⁵⁻²⁶ Kegemou, Yesuha haba tobou, ni hagua, diho baga tobou lababe, ni o takou hagi degei ta dalababe, ke gebe meiyodemaba kuhe diho baga tobou ma. Kegeibasi, ni Aye hebenitou duwo, ege midihou kasagai ni milou ga i ke gebe meiyodele.

Hiye o kedia Yesukou, name o koyoha huya ke dabai degediya? de yodulo i
(Matyu 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Kegemou, Yesubou dia sa Jerusalemkou haba ya fologamou, e Godiha moso kekaimidu folo siei. Sumou, mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou, odo odobou kedia haguasiemou,

²⁸ emokou yodulo i, name dabai koume koyoha huya ke degediya? Name o koyoha tobou mou, dabai kou kuhe degediya?

²⁹ E o kedi mokou tobou, ane nimokou ta ta yodulamou. Ni amokou dou do dege tobou basi, ane nimokou o a tobou mou dabai degeli keme tobolou.

³⁰ Jonha fafeleya degedibe o kedia dabai? Ha hebeniha dabai? Ni amokou tobou mabeede tobou.

³¹ Kegemou, hiye o kedia dio[unou tugulo tobolou i, di hebeniha biyode tobou babe, ege ni Jonha tobou di keme kagemou damaleyodili mei de yoduye.

³² Haba di obenou tawaga degediyode tobou bane, di ta kege tobolou ne bolu meiyodele i. Hiye o kedia o sasai kedi mokou gue degemou kege kou tobolou i. Yobe o sasai olou fei kediage Jonbe habage-degele-duguo-tobou di-odade tawale i kaha degemou.

³³ Kegeimou, o kedia Yesukou ei ta tewe meiyode tobolou i. Yesuhane tobou, ane o koyoha a tobou mou dabai kou dege haguei keme a nimokou ta tobolou meiyodei.

12

Ta makaibe midihq kasagai milou ga idi o kedia hebe hai dia dalaguadi kokou ma tobou

(Matyu 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Kegemou, Yesuha Juda hiye o kediāmokou ta makainou kou gue yoma tobou mou i, o taha e hebe haimikou hebe hou sogogama kekai. Kekama mei degeimou, mihj dama, dugule bologuai, dabai degedi o ilo kedia hebe kolo kodu sama, tofou tofolou gagima, tigi kolo huej gofojudo ke kuhe milou gamabadomou. Mihj dama mei degeimou, o kaha mosone togoma tagetou haba fogolo tegei. Hiyau moye domou dia daladi o keme kotou tafalayadomou. Dabai olou fei mei degeimou, hebe hai obou kaha o ilo kediāmokou e hebe hai ke heliofej nelemou, makisi degemabeede tobou. E hebe kolo ilo kelebe e biyode tobou ma, sa ahudo kuhe fogou i.

² Habage, hebe kolo ke suwi degeimou, hebe hai obou kaha ahudo dalali, e dabai o ta ile, hebe kolo ilo kele gama haguayede tobou.

³ Kenou si hebe hai dabai degele idi o kedia e dabai o ke hagua feleimou duguomou, dia e tolou ma womamou, name mou fogou iyede tobolou i.

⁴ Kegeimou, haba hebe hai obou kaha e dabai o ta tobou mou imou, dia o kene tolou ma, widiokou woma, bou basiado makoma fogou mou, o kene fogou i.

⁵ Kegei degemou, hebe hai obou kaha haba e dabai o ta tobou mou i. Hebe haimikou foloumou, dia o ke dolodo woumou tolo i. Kegeimou, hebe hai obou kaha haba e dabai o sudo tobou mou tanou tanou yai. Kenou si hebe haimikou fologoumou, hebe hai dabai degele idi o kedia ilo kele woma tou fofou gueimou fogou yai, haba ilo kelebe woumou tofigile i.

⁶ O tanou do ta delei, keme hebe hai obou kaha yofu e dihido, yofu hohq degedido. Kenou si uwagedo, e dihi kene tobou mou hebe haimikou i. E aye ha yofusie tobou, dia ma dihiha tasi dulo ileyodei.

⁷ Dihi ke ile foloumou, hebe hai dabai degele idi o kedia e duguomou, diojunou tugulo tobolou i, o kofume, e aye toubabe, e aye ha bi olou feibe e moloju. Kegei degemou, di dihi kofune wouba tolo iba, hebe hai kofu di mofumebeede tobolou i.

⁸ Dia kege tobou ma, dihi ke tolou ma walamamou, hebe hai hagulekou hebele fileiyode tobou.

⁹ Kegemou, Yesuha haba yodu, hebe hai obou kaha kagele? E ile, o hebe hai dabai degele ili kedia wouba tofigieiba, e hebe hai ke o ilo kediāmokou neleyode tobou.

¹⁰ Yesuha haba tobou, ta Godiha kuguokou nalai dala keme nige husouma tawale ili mei? Ta keme kuhe,

Mouti, mosq togodi o kedia dugube kasagai degeimou kou igile filei keme e haba meleya mouti fogou.

¹¹ Hiye Ohq degeiyenou bolq degei dala kuhe. Ei dugulube, keme bolofeido, di tawaga tobolou sagai mei.

Buk Song 118:22-23

¹² Kegemou, hiye o kedia Yesuha ta makai keme diāmokou nou tobolou dade tawalemou, Yesube tolou ma ta salamou kou degeiye, kenou si degeli mei, dia o sasai kediāmokou gue degemou, mou fogou yai.

Obege gamani hiye o Sisarkou be gamani sibidi sele de nele, haba nele sagai mei?
(Matyu 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Hiye o kedia Yesuha tobou gai ke tefele dugulamou ta saleyodemamou degele iligi, Farisi o ilobou, Herotha dabai degele idi o ilobou kedia tobou mou yai.

¹⁴ Dia Yesukou fologamou tobolou i, Tisa, ei kou tewe, name damaledo ta tobou di o. Na omokou ta gue degediyo mei. Na tobou dibe, o hu dalabou, o hu meibou kediamokou ta tanou feinou tobou di. Na Godiha midihō hehegiedibe, damaledo kenou hehegiedi. Ei yodu ta huyadefei ta dala. Dige sibidi sele kefema, gamani hiye o Sisarkou de nele, ha nele sagai mei?

¹⁵ Kegemou, Yesuhage o kedia taenou tobolou dade tawalemou, e diamokou tobou, ni kageimou a tefele dugulo iya? Sele dio ta mala haguama. A dugulo.

¹⁶ Dia sele dio ta mala hagumou, e diamokou yodu, figisa ko^uubou, hu ko^uubou debe koyohale? Diage Sisarhaleyodele i.

¹⁷ Kegemou, Yesuha diamokou tobou, Sisarha bi debabe, Sisarkou nema. Godiha bi debabe, Godikou nemabeedei. Dia e ta ke dulomou kesigile i.

*Sadyusi o kedia Yesukou obe tolomou hagua gehe degele idi ke yodulo i
(Matyu 22:23-33; Luk 20:27-40)*

¹⁸ Kegemou, Sadyusi o kedia Yesukou yai. Diage o tofigieibe hagua gehe degele ile meiyode tobolou idi. Dia ya fologamou, Yesukou kou gue yodulo i,

¹⁹ Tisa, Mosesha dimokou ta ta kou gue nalai, o taha sobou huloba dihi ta degeli mei toubabe, e sosou mei degeiye deba, haba e malaha kuei sasai ke huloba dihi degeibabe, dihi keme e eyeha dihi degele.*

²⁰ Afudo, o eye mala dei olou feibe dioyosi kege. Wolo kaha sobou huye, dihi degeli mei tolo i.

²¹ Tolo imou, ha e malahane sobou kenou hu. Kene tolo i, dihi degeli mei. Ha e mala tahane nebe kenou tefei.

²² Kenou tefele kegega iligi olou fei dioyosi kege tofigiema mei degei. Dihi ta degeli mei. Uwagedo sobou kene tolo i.

²³ Habage, o tofigile i kedia hagua iba, sobou kene haguobabe, sasai keme o koyoha sasai? O dioyosi kege kedia sobou ke kou humou iyode tobolou i.

²⁴ Kegemou, Yesuha sima tobou, Godiha kuguokou nalagai dala keme ni ta tawale iyo mei. Godiha nelene ni ta tawale iyo mei. Kegei kaha degemou, ni ta gulai dege tobolou ili kuhe.

²⁵ O tofigiei kediamē hagua gehe degemababe, sobou hulo mei, mou kege tofolou, hebeni esol o sagai degele ileyode tobou.

²⁶ Kenou si o tofigiei kediamē hagua gehe degele ileyodili keme, Mosesha kuguokou kou gue nalai dala ko^uume ni huso^uuma tawale ili mei? Moseshage hebe ta douye noumou masele tafalamou, Godiha emokou tobou,

Ame Abrahamha Godi, Aisakha Godi, Jekopha Godi.*

Kisim Bek 3:6

²⁷ Eme tofigiei o kedia Godi mei. Godibe o gehe dalagua kedia die Godi. Ta ni ke tobolou be gulaidoyode tobou.

*Godiha ta hiyedo folodo
(Matyu 22:34-40; Luk 10:25-28)*

* 12:19 12:19 Lo 25:5

* 12:26 12:26 O kediamē afu tofigile i, kenou si Godiha e dihi ke kokou be sosou dalaguayodei.

²⁸ Sadyusi o kedia Yesubou de tae biya imou, Mosesha kuolou yo du o taha foloumou, Yesuha o kediāmokou bologuado sima tobou mou dulomou, Yesukou kou gue yodu, Godiha ta olou fei kelebe, ta sibigedobe kou?

²⁹ Yesuha tobou, Godiha ta sibigedo keme kou gue, Israel o diama, ni defeido duma. Di Hiye O Godibe tanou feido.

³⁰ Ni Hiye O Godi enou tagama. Ni solou bou ni duobou ni fimai bou ni nelebou olou fei kegeye e tagamabeedei. *Lo 6:4-5*

³¹ Godiha ta hiye tabe kuhe,

Nā no[usie tagadi sagai kenou tefe, nogo diāmokou ne kegenou tagayedei. *Wok*

Pris 19:18

Ta taeye ta bolou keme gabale sagai meiyode tobou.

³² Mosesha kuolou yo du o kaha Yesukou tobou, Tisa, na tobolou be bolofei. Damaledo, Hiye O Godibe tanou feinou dala. Godibe tabou mei.

³³ Di Godi enou tagalebe, ni solou bou ni fimai bou ni nelebou olou fei kegeye e tagaleba, haba di mogo diāmokou ne solou do degelebe, di o tae yo[usie solou do degedi sagai kenou tefe degeibasi, midihō keme sibige hiyedo. Midihō kahage gali doulukou sile Godikou nedi keme gabaiyode tobou.

³⁴ Yesuhage kuolou yo du o kaha bologua tobou mou dulomou tobou, name Godiha wolou daladi sa keme ahu dege dala meiyode tobou.

Kegemou, o sasai kedia ta ke dulomou, dia emokou gue degemou be, haba tage ta yodulo ili mei.

*Yesuha o sasai kediāmokou Godiha makai o Kelesube koyo? de yodu
(Matyu 22:41-46; Luk 20:41-44)*

³⁵ Yesuha Godiha moso kekaimidu folomou, o sasai kediāmokou hehegiligi kou gue yodu, kadegemou Mosesha kuolou yo du o kedia Godiha makai o Kelesube Devitha* dihiyode tobolou iya?

³⁶ Duo Bolofeiha degeiye, Devitha kou gue tobou keme di kou tewe, Hiye Ohā mā Hiye Okou kou gue tobou, na mā dobogo[u delekou duwoba ibe deba, a ne ho o kedia mo[umaba, ne abogo[u hayedu kefeguloyodei. *Buk Song 110:1*

³⁷ Devithanou o Kelesube e Hiye Oyodei debabe, nige kageimou o keme Devitha dihiyodele iya?

*Yesuhage kuolou yo dulo i o kediame midihō kasagai milou ga idiyodei
(Matyu 23:1-36; Luk 11:37-54, 20:45-47)*

Yesuha hehegie tobou mou be, o sasai sudo dulomou hohō degele i.

³⁸ Hehegiligi, o sasai kediāmokou kou gue tobou, kuolou yo du o kediāmokou be niou tawai bou. O kediage yukuei sasado ke kama suluguadibe, kefegudi sa kokou ge oe dia duguo agali bolofei yodele idi ke tagale idi.

³⁹ Egei mosokou ne fologamou be, egei tobolou o ke hafeido dege duwogualenou tagale idi, o sasai kedia diame hubou odade tawamabadomou. Oe nale hiyedo kefema digumou, nala idi kelegene, diame duwodi bolofeido kokou duwogualenou tagale idi.

⁴⁰ Dia kuei sobou kediāmokou ogou gama, die bimai olou fei ke hiyou mala idi. Dihō бага tobou dine, dia taenou sasado dege tobolou idi. Habage Godiha ta sale kelegebe diame hebe kasagai molo[uyode tobou.

* **12:35 12:35** Devit eme Juda o sasai kedia die kou guai hiye o.

Kuei sasai tahu Godikou tei sele dio nei
(Luk 21:1-4)

⁴¹ Yesuha Godiha moso kekaimidu sele sadi bokisi hafei dege duwoli dugube, o sasai sudo sele mouma haguasie sa imou dugu. Selebou o kediane sele sudo sa imou dugu.

⁴² Kuei sasai, eme bibou mei, e tei sele dio bolounou fei ke mala hagua, sele sadi kodu sagimou dugu.

⁴³ Yesuha ke duguomou, e dabai degedi o kedia haguismou haguasieimou tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Kuei sobou bibou mei koomaha e sele neibe hiyedo. O kedia nele i ke olou fei gabai.

⁴⁴ Selebou o kedia sele sa ibe, die bi hiye kou dalamou, huyadefeinou sa i. Kenou si kuei sasai kome e nale mojudi sele uwagefei ke olou feido sagiyode tobou.

13

Yesuha Godiha moso makolo ke tobou
(Matyu 24:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Yesu e Godiha moso ke tou fogou imou, e dabai degedi o tahu emokou tobou, Tisa, na dugu. Na moso igi hiyedoyenou togogai* bolofeido ke dugugayede tobou.

² Kege tobou mou, Yesuha kou gue tobou, na ifi moso hiye sudo kou dugulube, habagebe igi tahu igi yogoha tagetou ta tilaba dugulo mei. Obe biyolugi, moso olou fei igisema mei degele ileyode tobou.

Yesuha hagi sudo habage tama degele ke tobou
(Matyu 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Yesu e bitou Olivkou duwoli, Godiha moso buguli duwomou dugumou, Pitabou Jemsbou Jonbou Andrubou dianou fologamou, emokou yodulo i,

⁴ na tobolou keme koboge tama degele? Kei makaiye bukou tama degeiba, ei duguoba ise na tobou keme tama degeladidade kuhe tawale ile? Na eimokou tobou yede tobolou i.

⁵ Kegemou, Yesuha diamokou tobou, niou tawaibou, kegeligi o tahu ni ogou gaiye.

⁶ O sudo haguasieba, ma huya ke ogou ga kou gue tobolou ile, ame Godiha makai o. Kege ogou ga tobolou iba, o sasai sudo dulo ile.

⁷ Yesuha haba tobou, ni biyolu uwo dubabe, gue degedama. Biyaleyodei dubane, ni hobou ta kesigidama. Keme kou tama degeleye, kenou si uwage sawisie keme you.

⁸ Sa ta obiyei kaha haguasieba, sa ta o kediabou de biya ile. Sa ta hiye o tahu ile, sa ta hiye obou de biyale. Haba tabe, sa sa keleya olou fei gigima haguale. O sasai hegie hiyedone dugulo ile. Ke bukou tama degele keme sasaiye dihi mou lamou do yomogou dugudi sagai kenou tefeale dugulo ile.

⁹ Kelegebe niou tawaibou. Dia ni die kansole kediakomou wou ma ile, ta salene dala. Egei mosokou gene o ilo kele ni dofou ye wala ile. Ni amokou damaleyodeibabe, nime gamani o kediabou, hiye o ilo kediabou die dihle kokou tefegieba ta sa ile. Ta soubabe, nige diamokou be ta uwo bolofei kenou hehegie tobou ma.

¹⁰ Ta uwo bolofei ke oe sa sa o sasai olou fei kediakomou tobou ba tefeale dulo mei degeibabe, uwage sawisie kuhe tama degele.

* 13:1 13:1 Godiha moso igi hiyedoyenou togogai - Juda o kediane moso igiyenou togolo idi. Haba tabe, sa Jerusalemkou be, Godiha moso hiye delei. Moso keme tanou fei mei, moso sudo hafei hafei dege biyomou ibe, kekai dulede delei.

¹¹ Oe n̄i tā soubabe, n̄i hobōu gue degedama. Tā n̄i tobolōu be fī hiyedo maḍama. Godihā n̄imokōu tobōu ba duloba n̄i kenōu tobolōu ile. Keme n̄iōu nōu tawaga tobolōu ile mei. Duo Bolofēihā tobōu ba, n̄i kenōu kuhe tobolōu ile.

¹² Kegeba, ē eyehā ē malā tā sama wouba toloyode tobolōu . Haba aye diāne die sisigō diāmokōu ne nebe kenōu tefe degele ile. Sisigoyene aye adiōu diāmokōu dafaba, wouba tofigiemabeede tobolōu ile.

¹³ O olōu fei kediāge n̄ime dafa ile, yobe n̄i amokōu damaleyodei kahā degemōu. Kenōu si o koyohā neḷedo dege dalababe, uwage sawisiei kelegebe Godihage o keme mamoloŋu.

*Midiho kasagai milou gadi kaha bi ta tama degele
(Matyu 24:15-28; Luk 21:20-24)*

¹⁴ Yesuhā haba kōu gue tobou, n̄ige midiho kasagai milōu gadi kahā bi ta Godihā kuolōu mosō kodu o tae dogogu dalaba dugulo ile.* O koŋu husoloŋu n̄age defeido fimama tawayedei. Bi ke dugubabe, sa Judia o sasai kediā kama fosige ya, bitou kokou fologamabeedei.

¹⁵ Bi kasagai ke dugulo kelegebe, o tae ē mosō meleyatōu duwobabe, muloba, ē mosodu bi ta moŋu foloda.

¹⁶ O tahā ē hebe haimikōu dalababe, haba boholōu mā ile, mosokōu ē yukuei sasado ke moŋuda.

¹⁷ Sawisiei kelegebe, solōu do hiyedo, sasai dihi guokōu bōu kediabōu, sasai dihididiōu bōu kediame hagi hiyedo degeiba dugulo ile.

¹⁸ Kulio ā kelege kasagai degele ke tamā degeiye deba, n̄i diho bagā tobōu ma.

¹⁹ Yobe, kelegebe hagi hiyedo dugulo kahā degemōu. Godihā sa sibige koŋu milōu mamōu haguabe demōu, ifine kuhe, hagi kegei ta dugudiyo mei. Habagene kegei ke ta dugulo mei.

²⁰ Hiye Ohā sawisiei ke sasa dege dogogubabe, o sasai olōu fei mei degele. Kenōu si o sasai yoŋumakōu makai kediāmokōu solōu do degeba, sawisiei ke kuhe tou dege dogogulo.

²¹ Yesuhā haba tobou, kegeiba o tahā n̄imokōu kōu gue tobolōu, duguma, Godihā makai o Kelesube kuheyodeibabe hobōu dudama. Haba o tahā, n̄i duguma, Kelesube kele dalayode tobōu babe, n̄ige tā keme hobōu damaleyodedama.

²² Yobe, o ilo kelege haguasie, midiho gehe gehe milōu gaba, ogōu gaba, ame Godihā makai o Kelesuyode tobolōu ile. Haba o ilo kelegene ogōu gai egei tobolōu ile. O kediā neḷedo degeiba, Godihā yoŋumakōu makai o sasai kediage haba diāmokōu damaleyodemabeedemaba degele ile.

²³ Kegei kahā degemōu, n̄iōu tawaibōu. A n̄imokōu habage tamā degele keme olōu fei kōu tobōu ma mei degeiyode tobou.

*Habage O Kediā Dihi haguale
(Matyu 24:29-31; Luk 21:25-28)*

²⁴ Yesuhā haba kōu gue tobou, hagi hiyedo ke mei degele kelegebe, Asō gosoŋugōu ba huliā degele. Oguone gosoŋugōu ba hohō degele mei.

²⁵ Kuidihone agudiletōu ge fiyasigile. Damaleḷedo, bimaj olōu fei agudiletōu dalagua keme awale hobogolou.

Aisaia 13:10, 34:4

* 13:14 13:14 Daniel 9:27, 11:31, 12:11

²⁶ Kegeiba, o sasai kedia dugulobe, O Kedia Dihi ɛme neɛ hiyedo keɓou, hohobou de mabiye tou gou ma migiba dugulo ile.

²⁷ Ege ɛ esol o kedia tobou ba, o sasai yoɗu ɛ biyode makai ke asou kolobou agudio tiligai isimokou ge moɗumou iligi isimokou dele.

Ni hebe kiyou ke tawama

(Matyu 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ Yesuha haba kou gue tobou, ni hebe kiyou ke tawama. E goya kou ye foloumou, guo gehe bisoumou be, nige sa bolodo biyamou iladidade tawale idi.

²⁹ Nebe kenou tefei, ni hagi a nimokou kou tobou sagai ke dugubabe, nige O Kedia Dihi ɛme hagualadidade tawama. E hagualebe hafeido degei kehe.

³⁰ A nimokou damaledo tobolou kuhe. Ifi kou bou ge dalagua o sasai be tofigili mei dalaguaba, a koɗu tobolou ke olou feido tama degele.

³¹ Agudiobou sa sibigebou olou feibe mei degele. Kenou si ma tabe ta mei degele mei.

Hiye Ohu haguale sawisie ke me o sasai di ta tewe mei

(Matyu 24:36-44)

³² Yesuha haba kou gue tobou, kegegai ke tama degele sawisieibou aso dihoubou keme o taha ta tewe meido. Hebeni esol o kediane ta tewe mei. Godiha Dihi ɛne ta tewe mei. E Aye yoɗunou si tewe.

³³ Yesuha haba tobou, niou tawaibou. Ni defeido dia dalama, ni sawisie ke ta tewe mei kaha degemou.

³⁴ A tobolou keme koɗu sa degei, o taha ɛ moso tou fogou, sa ta ilamou. E dabai degele idi o kedianmokou tobou, ni ma moso dia dalamabeede tobou ma, o tanou tanou dabai nemou i. E o adi dia daladi kokou tobou, na defeido dia dalayede tobou ma fogou i.

³⁵ Kegei degemou, ni defeido dia dalama. Moso obou kaha hagua felebe ni ta tewe mei. Habi fele deba, huliame fele deba, sio ayomou touba fele deba, gusugu fele deba, keme ni ta tewe mei.

³⁶ Hiye o kaha totodo hagua feleba, ni tiasigei duguye.

³⁷ A nimokou tobolou keme, a o sasai olou fei kedianmokou ne tobolou. Ni defeido dia dalamabeede tobou.

14

Hiye o kedia Yesu wouba toloyodema doususulo i

(Matyu 26:1-5; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)

¹ Gabama I Sawisie* hiye kaha nale kefeguo nadi keme ou daba kege domou. Sawisie hiye ta, ou mola mei sidi sawisie kene hafei degei. Kelegebe, mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou kedia kefema tugulo tobolou i, di Yesube amafei kage tolou ma, ta sama wouba tolo ile?

² Kenou si di Gabama I Sawisie kou lege hobou degedame, o sasai kedia duguoba, gofoɗu dege biya iye domou.

* **14:1 14:1** Gabama I Sawisie, 'Pasoba' ta kaha sibigebe kou gue: Afu Godiha sa Isip sisigo wolo ke woumou tofigiei, kelegebe Israel sisigo kedianou si ta weli mei, mou gabama i. Kegei kaha ɛ tobou, ni Gabama I Sawisie ke hohobolou ba, nale kefema na demabeede tobou. Kege tobou mou, Israel o kedia sa Isip tou fogou, die sabekou fogou yai (Kisim Bek 12:1-42).

*Sasai taha huei hobou ke Yesuha widiletou sou gu
(Matyu 26:6-13; Jon 12:1-8)*

³ Yesu e sa Betanikou ile, o Saimonha mosokou folo duwei. O keme dobo do kou tou ye bolodegei. Nale nala duwoguamou, sasai taha botole igiye milou kodu hobou huei dou ke tolou fele simamou, huei hobou bolodo ke Yesuha widiletou sou gu. Huei hobou keme bolofeido, di tawaga tobolou sagai mei, afu sele hiyedoye mamou.

⁴ Kenou si o ilo kedia duwoguali, ke duguo dafamou, dioounou tugulo tobolou i, kageimou huei hobou bolodo kou mou sou guo mei degeiya?

⁵ Di makisi degemaba, sele 300 gabama folo sagai malaba, bi mei o kediakomou neli debabe boloyode tobou mamou, sasai kokou gofou dege tobolou i.

⁶ Kenou si Yesuha tobou, gofou degedama. Kageimou ni sasai kuokou hagi nele iya? Ege amokou be midihog bolofeido ke hegili.

⁷ O bi mei o kediame nibou de hiyedo dalaguale. Ni o kediame dogou gulo tagaibabe ni dogou gulonou. Anou si nibou de hiyedo dalale mei, ame toto fogou ile.

⁸ Sasai kounumaha a dogou gulo sagaibe, yofu ifi dogou gulu kuhe, tabou mei. A toubawidalaba degele sagai keme, a teli mei kou bou gedo e huei hobou ke ma tou guebou sou gulu kuhe.

⁹ A nimokou damaledo tobolou kuhe. Sa sa olou fei, oe ma ta uwo bolofei ke tobou mou suluguali, sasai kounumaha degeli kene tobolou ile. Kegeiba, o sasaiye eme ta totou degele ile meiyode tobou.

*Judasha Yesube Juda hiye o kediakomou seseguloyodema makai
(Matyu 26:14-16; Luk 22:3-6)*

¹⁰ O Judas Iskariot eme Yesuha dabai degedi o olou fei 12 kege kaha duo kile daladi o, ege mogou du dalaguadi hiye o kediakomou ile, Yesube e tolou ma o kediakomou seseguloyode tobou.

¹¹ Hiye o kedia ta ke dulomou, hohog degemou, emokou sele damaledo neleyode tobolou i. E Yesube kageligi tolou ba hiye o kediakomou sesegulo domou fi hiyedo ma delei.

*Yesubou e dabai degedi obou dia nale nala i
(Matyu 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Jon 13:21-30)*

¹² Ou mola mei sidi sawisie sasafei kelege, o kedia Gabama I Sawisie kaha dowo ke wai sipsip wili woma sidi. Kegeimou, Yesuha dabai degedi o kedia emokou yodulo i, na eibe ile, Gabama I Sawisie kaha dowo ke nalebe kiliya kekefema nale tagaiya?

¹³ Kegeimou, Yesuha e dabai degedi o bolou kedilie tobou mou, yala degeimou, diliemokou tobou, nele sa Jerusalemkou ya fologaba dugu, o ta bilika huei dou tolou iba kenou sesele ima.

¹⁴ Mosog o kaha foulou kokou nelene fologaba, mosog obou kokou kou gue yoduma, ele Tisahage kiliya keke e dabai degedi obou ei Gabama I Sawisie kaha dowo ke nale kefema nala ile? de yodumabeedei.

¹⁵ Nele kege yodubabe, o kaha fou gou mosog hiyedo kotou dala ke hegiba, fafaibou duwodibou olou fei kotou dalaba dugulo. Nele kotou nou di nale kefema dogogumabeede tobou.

¹⁶ Kege tobou mou, dilie ya, sa Jerusalemkou fologamou dugube, bi olou fei Yesuha tobou sagai keme dalaguamou dugu. Duguomou, dilie Gabama I Sawisie kaha dowo ke nale olou fei kefema dogogulo i.

17 Sa nugumōu, Yesuhā ē dabai degedi o olōu fei 12 kege kē sosogōu felei.

18 Nalē nalā duwoguali, ē diāmokōu kōu gue tobou, ā nīmokōu damalēdo tobolōu kuhe. Nī o tahage āme ho o kediāmokōu sesegulo. O kēme kōu le ābōu de nale noluyode tobou.

19 O kediā tā kē dulomōu, fī hagi degele i. O tanōu tanōu kōu gue yodugamōu i, nage ā tobolōu dei?

20 Yesuhā diāmokōu tobou, o ā tobolōu kēme nī o olōu fei 12 kege kaha duo kile daladi o. O kēme ābōu de ōu si nale si huei melekidu masa nolu.

21 Damalēdo, O Kediā Dihi ēme tolo ile, Godihā kuguokōu kōu nalaj dala sagaj kenōu tefe. Kenōu si O Kediā Dihi ho okōu sesegulo o nāme noŋu tawaibōu. Ne adiōu hage nā malā felī mei fogōu homōu de tobou.

Yesuhā ōu sibōu, tigi kolo huei gofoŋudo kēbōu de ē dabai degele idi o kediāmokōu nei

(Matyu 26:26-30; Luk 22:15-20; 1 Korin 11:23-25)

22 Yesubōu diā nalē nalā duwoguali, Yesuhā ōu si ta malā tolōu mōu, Godikōu bolofeyode tobōu mamōu, ōu si kē bafigima, ē dabai degele idi o kediāmokōu nemamōu, nī moŋumabeedei. Koŋume mā tōu yode tobou.

23 E haba huei kopekōu sōu guo maj kē malā tolōu mōu, Godikōu bolofeyode tobōu mamōu, diāmokōu neimōu, diā olōu fei nalā i.

24 Nalā imamōu, Yesuhā kōu gue tobou, koŋume mā kafei. Mā kafei koŋumahage Godibōu de mogo degedi midihō ebele kē hegili, o sasaj sudo dogōu gulamōu.

25 A nīmokōu damalēdo tobolōu kuhe. Sa kuokōu be ā tigi kolo huei gofoŋudobe haba ta nalē mei ibe deba, Godihā wolōu daladi sa kokōu genōu, ā haba tigi kolo huei gofoŋudobe kuhe naleyode tobou.

26 Kegemōu, diā diē tanōu ta fema fogōu mōu, bitōu Olivkōu fogōu yai.

Yesuhā kōu gue tobou, Pitahā āme tobekōu muguloyode tobou

(Matyu 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

27 Yesuhā ē dabai degedi o kediāmokōu kōu gue tobou, nī olōu fei ā tobekōu mugulo ile. Yobe, Godihā kuguokōu kōu gue nalaj dala kaha,

A wai sipsip dia daladi o kē wouba tolo iba, ē sipsip kefeguo dalagua kē olōu fei kusia fosiŋile. *Sekaraia 13:7*

28 Kenōu si ā haguā gehe degeibabe, ā sa Galilikōu be, nī you ile dalaba, ābukōu ileyode tobou.

29 Pitahā emokōu tobou, o ilo kediā nā tobekōu mugulo ibabe, age nāme ta tōu fogolōu meiyode tobou.

30 Yesuhā tobou, ā nāmokōu damalēdo tobolōu kuhe. Ifi huliame, sio ayomōu ye bolōu kege you talē dalaba, nage kamadia kege ā Yesu tewe meiyode tobolōu.

31 Kenōu si Pitahā tā nelēdo dege kōu gue tobou, āme nābōu de tolo ileye, kenōu si ā nā tewe meiyode ta tobolōu mei. Yesuhā dabai degedi o olōu fei kediāne kegenōu tobolōu i.

Yesuhā hebe hai sa Getsemanikōu ge Godikōu diho bagā tobou

(Matyu 26:36-46; Luk 22:39-46)

32 Yesubōu diā sa ē hū Getsemanikōu ya fologamōu, diāmokōu nīme kuokōu duwoma. A tafei ile, Godikōu diho bagā tobōu lamōu yode tobou.

³³ E wou ma ibe, Pitabou Jembou Jonbou de wou ma i. Dalali, e fi hagi hiyedo degemou,

³⁴ diamokou tobou, ame hagi hiyedo degeli kaha tolo sagaiyodei. Ni kuokou baha dalamabeede tobou.

³⁵ E tafei ile, mihikou yubu sugulo fiamou duwoli, kou gue diho baga tobou, na bologodeibabe, a hagi hiyedo koume ta dugulo sagai meiyodei.

³⁶ E haba diho baga tobou, Aye,* ma Aye, nanou si olou fei sasalenou degele sagai. A hagi ke dugulo dafa. Kenou si a tagai sagai ke degeda. Nou tagai sagai kenou degeyede tobou.

³⁷ Kegemou, Yesu e diho baga tobou ma, boholou ma haguamou dugube, o kamadia kediame yogou gua tiasigeiugu. E Pita tile haguagiemou yodu, Saimon, name yogou gua tila? Na baha dalali, aso diho tanou ta mei degele sagai mei?

³⁸ Ni kou le a diaba, Godikou diho baga tobolou dalama. Tefelegu ta haguba, ni fiasigeiye. Damaledo, fiyege kou neledo dalaye, kenou si tou be nele meiyode tobou.

³⁹ Haba e tafei ile, diho baga tobou sagai kengenou haba tage tobou.

⁴⁰ Haba boholou ma haguamou dugube, e dabai o kediame tiasigeiugu, yogou gua hiyedo degeimou. Tilimou haguamou, dia emokou tobolou ke ta tawale ili mei.

⁴¹ Kegemou, Yesuha haba tage ile, diho baga tobou ma, boholou ma hagua, e dabai o kediakou kou gue tobou, nime younou misiholo tilagua? Kege fogou ma. Duma, o ilo kelege O Kedia Dihi tolou ba, midihog kasagai milou ga idi o kediakou sesegulobe ise kuheyode tobou.

⁴² Ni haguama, di yame. Duguma, o a tolou ba, ho o kediakou sesegulo o keme hagulu kuhe.

*Judasha Yesu tolou mou ho o kediakou sesegu
(Matyu 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)*

⁴³ Yesuha kege tobolou tafalali, Judas feleimou dugu. Judas eme Yesuha dabai o olou fei 12 kege kaha duo kile daladi ta. O sudo ebou de aweki me bolou kebou, dou wou bou de tou ma haguasie felegai. O kediame mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou, odo odobou kedia tobou mou kuhe haguasie felegoumou dugu.

⁴⁴ Judasha hiye o kediakou kou tobou, a o ta nogou goubabe, o keme Yesu. Ni o ke tolou ma defeido mala imabeedei.

⁴⁵ Kegemou, Judasha Yesukou toto folo, Tisa Hiye de tobou mamou, tolou ma nogou.

⁴⁶ Kege tobou mou, o kedia Yesu hilige tolou mamou, ta salamou degele i.

⁴⁷ Kegemou, o ta, o sasai timidu tafala kaha e aweki me bolou yukuei foudou sai ke telemou, mogou du daladi hiye oha dabai degedi o ke fai, kehe taga mugu mihikou fiyei.

⁴⁸ Yesuha o kediakou tobou, kadegeimou ni awakibou biyabou de tou ma haguasie, a hiligedo tolou iya? Ame hiyou mouudi o mei, biyadi o mei.

⁴⁹ Sawisieilou fei a Godiha moso kekaimidu nibou de dalali, o sasai kediakou egei hehegediye, ha ni a ta tolou ili mei. Kenou si Godiha ta, kuguokou nalai dala keme damaledo tama degeli kuheyode tobou.

⁵⁰ Kegeimou, e dabai degedi o olou fei kedia Yesu tou fogou kama fosigei.

O gisiai ta kama fou

* 14:36 14:36 Yesuha tagege Aba dilibe, ma 'aye' dili.

⁵¹ O gisiai ta kaha Yesu sesega ile tefelege, e tou guebou yukuei fo degei muguomou tefelege. Tafalamou, o kedia o keme tou lamou degele i,

⁵² kenou si e yukuei fo degei ke dile fila fogou, bese kama fou.

*O kedia kansole dihi kokou Yesu ta sa i
(Matyu 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24)*

⁵³ O kedia Yesu tolou mamou, mogou du daladi hiye oha moso duwokou wolou ya fologai. Fologoumou, mogou du dalaguadi hiye obou, haba odo odobou, Mosesha kuolou yo dulo i obou olou fei kedia kekefegulo i.

⁵⁴ Yesu tolou youmou, Pita ene ahu dege sesele ile, mogou du daladi hiye oha moso kekaimidu felei. Folomou, kasamane o kedia dou ha duwoguamou, ene kekele dou ha duwei.

⁵⁵ Mogou du dalaguadi hiye obou, kansole obou olou fei kedia o taha ogou gai ta Yesuha degeli mei kagei ke tobou ma, kahasi eme wouba tolo sagai domou ke tugulo tobolou i. Kenou si dia midihog kasagai Yesuha milou ta dugulo ili meido.

⁵⁶ O sudo kedia e degeli mei ogou ga tobolou i keme dia fimai tanou dege tobolou ili mei, olou feibe gulokou tanou.

⁵⁷ O ilo kediane tafalaguali, ogou ga kou gue tobolou i,

⁵⁸ ei dube, o kumahage Godiha moso, o kedia tegei keme igimaba, sawisie kamadia kege mei degeiba, e haba moso ebele ta togoma mei degei ke duwoloyodei. Kenou si e dobogouye togolo meiyode tobou mou dulo iyode tobolou i.

⁵⁹ Kenou si ta ke tobolou ine, dia olou fei fimai tanou dege tobolou ili mei, ogou ganou tobolou i.

⁶⁰ Kegemou, mogou du daladi hiye oha kansole o kedia dihi kokou hagua tafalali, Yesukou yodu, na die ta sima tobolou be dafa? Ta o kudia tobolou ilibe, de damale, ha gulokou?

⁶¹ Kenou si Yesuha ta ta sima tobou li meido.

Kegeimou, mogou du daladi hiye oha haba yodu, Hiye Oha makai o Kelesube na? Di e hu hebele fogulo idi kaha e Dihibe na?

⁶² Kegeimou, Yesuha tobou, keme anou. Ni O Kedia Dihi eme O Neledo kaha dobogou delekou duwo dema, haba agudiletou ge mabiye mala migiba dugulo ileyode tobou.

⁶³ Mogou du daladi hiye oha ta ke dulo kesigiemou, gofou hiyedo degemou, yofou e yukuei ke tolou dulagimamou, tabe kehefei de tobou.

⁶⁴ Nige o koume Hiye Oha timou ke mou lamou tobolou kou de dulo ili? Ni kage tawale iya? de yodu. O olou fei kedia kou gue tobolou i, o keme midihog kasagai dala kaha wouba tolo ile.

⁶⁵ Kegemou, o ilo kedia Yesukou koso hesema, e dihog yukuei kaiye diou guo tigamamou, dobogouye wala i. Wala iligi, o koyoha na fouya? de yoduga i. Kasamane kediane tolou ma, dobogouye wala i.

*Pitah Yesube e tewe meiyode tobou
(Matyu 26:69-75; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)*

⁶⁶ Pita eme mogou du daladi hiye oha moso kekaimidu dalamou, hiye o kaha dabai degedi sasai taha migilemou,

⁶⁷ Pita dou ha duwomou duguomou, emokou maselemou tobou, nane sa Nasaret o Yesubou de deleyode tobou.

⁶⁸ Kenōu si Pitahā tobou, kegele mei, nā tā koŋu tobolōu be, a tawaiyo meiyode tobōu ma fogōu ile, kekai adi fekōu tafalamōu, [sio ayomōu tai.]

⁶⁹ Dabai degedi sasai kaha e kokōu tafalamōu duguomōu, o hafei tafalagua kediamokōu haba tobou, o koŋume die o tayode tobou.

⁷⁰ Kenōu si e haba tobou, kege meiyode tobou.

Haba o hafei dege tafalagua kedia Pitakōu tobou, damaledo, nane die o ta, name sa Galili tie oyode tobolōu i.

⁷¹ Kegeimōu, e tā neledo dege kōu gue tobou, damaledo, o ni tobolōu ili keme a tewe meido. A ogōu ga tobōu babe, Godihā a makoloyode tobou.

⁷² E kege tobōu ma mei degeimōu, kelegenōu sio ayomōu haba tage tai. Sio ayomōu toŋmōu, e Yesuhā kōu gue kōu tobou, sio ayomōu ye bolou kege you tale dalaba, nage kamadia kege a Yesu tewe meiyode tobolōu yode tobou ke tawalemōu hiligedo gesei.

15

O kedia Yesu o Pailatkōu wolōu yai

(Matyu 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Jon 18:28-38)

¹ Sabiyomōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, odo odobōu, Mosesah kuolōu yo dulo i obōu, kansole obōu olou fei kedia doususulo imamōu, Yesu dobogoŋu tabe tigama, gamani hiye o Pailatkōu wolōu yai.

² Pailathā Yesukōu yodu, Juda o kedia hiye obe nā? Yesuhā tobou, nā tobolōu be damaledo.

³ Mogōu du dalaguadi hiye o kedia Yesu e degediyo mei gulokou tā hiyedo tobolōu i.

⁴ Pailathā e haba yodu, kagemōu nā sima tobōu yo mei? O koŋudia nā degegai ke tobolōu ili keme de damaledo?

⁵ Kenōu si Yesuhā tā ta sima tobōu ho fogōu mōu, Pailathā ke dugu kesigiemōu, fi hiyedo mai.

Pailathā Yesu hebe fufuguomaikōu ikoke degemabeedei

(Matyu 27:15-26; Luk 23:13-25; Jon 18:38-19:16)

⁶ Sadebe olou fei, Gabama I Sawisie i tou mōu be, gamani o kedia didio o tanōu telemā idi. O sasai kedioŋunōu o ta maka degeimōu be, gamani o kedia o kenōu telemā idi.

⁷ Kelegebe, o ta, e hube Barabas, eme yogo diabōu de didio degei delei. Afu dia gamani kediamokōu biyolugi, o ilo kele woumōu tofigiei.

⁸ Kegemōu, o sasai kedia ya, Pailatkōu, nā afu degedi sagai kege, didio o ta telemayede tobolōu i.

⁹ Pailathā yodu, ni tagalibe, age Juda o ni hiye o koŋume telemōuba nimokōu ile?

¹⁰ E ke yodu kaha sibigebe kōu gue, mogōu du dalaguadi hiye o kedia Yesukōu kona degemōu kuhe tolou haguasieidade tawai.

¹¹ Kenōu si mogōu du dalaguadi hiye o kedia degeiye, o sasai kedia Yesukōu gofoŋu degemōu, Pailatkōu be Barabasnōu telemayede tobolōu i.

¹² Kege tobōu mōu, Pailathā haba yodu, a o ni Juda o kedia hiye oyodele ili keme kagele?

¹³ O sasai kedia tā hiligedo, hebe fufuguomaikōu ikoke degeyede tobolōu i.

¹⁴ Pailathā diāmokōu yodu, kageimōu? E midiho kasagai kagei ke milōu lou? Kenōu si o sasai kedia haba dolo hiligedo tobolōu i, hebe fufuguomaikōu ikeke degeyede i.

¹⁵ Kegemōu, Pailathā o sasai kedia hoho degemabadomōu didio o Barabas telemaj. Haba Yesu ɛme ami o kedia mokōu sesegumōu, tigi dofōu ye wala i. Wala imōu, Pailathā hebe fufuguomaikōu ikeke degemabeede tobou.

*Ami o kedia Yesu susuga tobolōu i
(Matyu 27:27-31; Jon 19:2-3)*

¹⁶ Ami o kedia Yesu wolōu ya, gamani o kaha moso kekaimidu fologamōu, yogo dia haguismōu, ami o olōu feido migigai.

¹⁷ Migigamōu, yukuei wej degei sasado ke Yesukōu kagiemōu, tigi ayebōu ta malamōu, hiye o kedia heti sagai kege milōu gamamōu, e widiletōu mugulo i.

¹⁸ Kege muguomōu, susuga tobolōu i, Juda o kedia hiye o na gusugu bolofeyodele i.

¹⁹ Biya ta malamōu, e widiletōu hiligedo woulugi, emokōu koso hesema, yubu sugulo fiya duwoguali, ogou gamōu e hu hebele fogulo i.

²⁰ Susuga tobolōu yilo imamōu, yukuei wej degei kagi ke telemōu, haba yoŋu e yukuei ke kagiemōu, tamakōu wolōu yai, hebe fufuguomaikōu ikeke degele ilamōu.

*Dia Yesu hebe fufuguomaikōu ikeke degele i
(Matyu 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)*

²¹ Ami o kedia Yesu wolōu yolugi, sa Sailini o ta hagumōu dugulo i. E hube Saimon. Eme o Aleksanderbōu, o Rufusbōu dilie aye. Ami o kedia e hagumōu geleguomōu, Yesuhā hebe fufuguomaj ke hebele iyedema fisile imōu, e hebelemōu i.

²² Kegemōu, Yesu wolōu mōu yolugi, bitou huyadefei ta, e hube Golgotakōu fologai. Hu kaha e sibigebe O Widio Dio Sa.

²³ Fologamōu, o kedia Yesukōu tigi kolo huei gofoŋudobōu mola* tabōu de neimōu, kenōu si e ta nali mei.

²⁴ Haba ami o kedia e hebe fufuguomaikōu ikeke degele i. Ikeke degemamōu, Yesuhā yukuei malā ilamōu igi sagai degei ke hebese yale i. Yaiye bolō degeimōu be, yukuei neimōu dele i.

²⁵ Gusugu 9 klok kelege o kedia Yesu hebe fufuguomaikōu ikeke degele i.

²⁶ Hebe fufuguomaj kotōu be kōu gue nalai dele,
JUDA O KEDIA HIYE O.

Kaha yoyenōu e kuhe woumōu tei.

²⁷⁻²⁸ Kelegenōu, hiyou moŋudi o boloune Yesuhā figiya ke hebe fufuguomaikōu ikeke degele i. Tabe dobogoŋu delekōu, tabe dobogoŋu fofokōu.

²⁹ Kegemōu, o sasai sudo ima haguama dele iligi, Yesukōu susuga tobolōu i. Widio bogolōu iligi kōu gue tobolōu i, ehe, na Godihā moso igile filāba, sawisie kamadia kege mei degeiba, ebele ta togoma mei degeleyode tobōu mōu ei dulo i.

³⁰ Ifi na noŋusie dogōu guoba, hebe fufuguomaj koŋu tōu fogōu migiyede tobolōu i.

³¹ Mogōu du dalaguadi hiye obōu, Mosesah kuolōu yo dulo i obōu kediane dioŋunōu kefema, Yesukōu susuga tobolōu yilo i, ege o ilo kebele kōu dogōu gudiye, kenōu si yoŋusiebe ta dogōu guyo mei.

* 15:23 15:23 Do mei degele mola sa degei.

³² O koŋume Israel o kedia hiye o Kelesu debabe, e hebe fufuguomaj̄ tōu fogōu migiba duguoba di kuhe damaleyodele ime. O bolōu hebe fufuguomaj̄kōu tafalagua kēdiliene Yesu susuga tobolōu i.

Yesu tolo i
(Matyu 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

³³ Kegemōu, agali duo kelege sa olōu fei hulia degemōu dalali, habi 3 klok degei.

³⁴ Habi 3 klok degeimōu, Yesuhā yoŋu e tae hiligedo kōu gue haguissai,
Eloi, Eloi, lama sabaktani?
Ta kahā sibigebe kōu gue,

Mā Godi, mā Godi, kageimōu nā a tōu fogōu ya? *Buk Song 22:1*

³⁵ O ilo keke hafei dege tafalagua kedia tā ke dulomōu tobolōu i, ni duma, o koŋume Elaija haguissoluyode tobolōu i.

³⁶ O tahā fōukua ile, bi suo degei ta malā, hebe kolo huei dou afido kokōu muguomōu, hebeya ta kokōu tigama malā hagua hebele fogu, Yesuhā nayadomōu. O kahā tobou, you, di Elaijahā de haguaba malā migiba dugulo deba dia dalame.

³⁷ Kegemōu, Yesu e hiligedo guāma tolo i.

³⁸ Kegemōu, yukuei hiyedo, Godihā mosokōu duladi ke sugutōu ge duoyado ke bafolōu mugu.

³⁹ Ami o kedia dia daladi o, Yesu hafei dege tafala kahā Yesu e guāma tolo imōu duguomōu tobou, damaledo, o koŋume Godihā Dihiyodei.

⁴⁰ Sasai ilo kediane ahu sagai dege masele tefeleguei. Sasai ta e hube Maria, sa Makdala sasai. Maria tabe o gisiai Jemsbōu o Josepbōu dilie adiōu. Sasai tabe Salome.

⁴¹ Yesuhā sa Galilikōu siei kelegebe, sasai kediane e dogōu guo suluguadi. Haba sasai ilo kelegene sa Jerusalemkōu e sesele kōu haguasiei. Sasai kegele i sudo kedia keke masele tefeleguei.

Yesu tei malā ile, ulou daimidu dogogu
(Matyu 27:57-61; Luk 23:50-55; Jon 19:38-42)

⁴² Nalē kefele idi sawisie kelege, Yesu e tolo i. Misiholo duwodi sawisiei keme idiba keke kahā degeimōu, habido degeimōu,

⁴³ sa Arimatea o ta, e hube Josep, e o Pailatkōu i. Eme kansole hiye o, o bolofeido. Ene Godihā hagua o sasai wolōu dalale ke dia daladi. E ta gue degeli mei ile, Pailatkōu folo yodu, nā boloyodeba, a Yesu tei moloŋu?

⁴⁴ Josephā kege yodumōu, Pailathā kesigiemōu, ami o kedia dia daladi o ke haguissoumōu, hagumōu, Yesube kōu tei? de yodu.

⁴⁵ Kōu tolo iyode tobōu mōu, Pailathā Josepkōu nā ile, o tei ke moŋuyede tobou.

⁴⁶ Kegeimōu, Josephā ile, yukuei fō degei sasado ta seleye mamalamōu ile, Yesu tei malā hebele migile, yukuei fō degei kahā tigama malā ilemōu, ulou kōu dai ta kodu dogogu. Dogoguo fogōu mōu, igi hiye ta malā wofegelemā hagua, ulou dai a tefegu.

⁴⁷ Sa Makdala sasai Mariabōu, Maria ta Josephā e adiōu bōu dilie masele tafalaguali, ulou daikōu dogogumōu dugulo i.

16

Yesu e haba hagua gehe degei
(Matyu 28:1-8; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

¹ Misiholo duwodi sawisieĩ ke meĩ degeimōu, sa Makdala sasai Mariabōu, Jemsha e adiōu Maria tabōu, sasai Salomebōu diā Yesu teĩ kaha tōu guebōu huloyodema, bi hō bolofeibōu gusege hueibōu de seleye mamala i.

² Misiholo duwodi sawisieĩ ke meĩ degemōu sabiyomōu, aso fogomōu, sasai kedia widaikōu yai.

³ Yolugi, dio unōu tugulo tobolōu i, o koyoha di dogōu guoba ulou dai a tefegu igi ke kogolo ile?

⁴ Kenōu si widai hafeĩ degeimōu dugube, igi hiyedo keme kōu kogolo ile figikōu dogogu dalamōu dugulo i.

⁵ Diā ulou dai kodu muguamōu dugube, o gisiai ta yukuei fō degei sasado ke kai dobogo u delekōu duwomōu duguo kesigile i.

⁶ Kegemōu, o kaha sasai kediāmokōu tobou, nĩ hobōu kesigidama. A tawalibe, nĩme sa Nasaret o Yesu, hebe fufuguomai kōu ikoke degele i ke ka haguasili kuhe. Eme gehe dege haguama i. Kōu le dala mei. E tilei kokōu duguma.

⁷ Kenōu si, nĩ ya, e dabai degele idi obōu, o Pitabōu diāmokōu, Yesube sa Galilikōu ebukōu ileyode tobōu ma. Diā habage ya fologaba, eme kele dalaba dugulo ile, yo u kōu tobou sagai kenōu tefeleyode tobōu mabeede tobou.

⁸ Kege tobōu mōu, sasai kedia kesigiemōu, ulou dai tōu fogōu felegamōu kama fosigei. Diame guebōu dio keibōu degemōu, omokōu ta tobolōu ili mei.

*[Sa Makdala sasai Mariaha Yesu dugu
(Matyu 28:9-10; Jon 20:11-18)]*

⁹ Misiholo duwodi sawisieĩ ke meĩ degeimōu sabiyei, Yesuha hagua gehe dege ilemōu, sa Makdala sasai Mariakōu bukōu tama degei. Sasai kokōu be, Yesuha duo kasagai olōu feĩ dioyosi kege kōu igisei.

¹⁰ Yesuha sasai kokōu tama degeimōu, sasai kahage ile, Yesubōu suluguadi o kediāmokōu Yesuha tama degei ke tobou. O kediame Yesuha sihou kōu gosolo imōu, e kuhe tobou.

¹¹ O kedia e Yesu gehe degei duguyode tobōu mōu dulo iye, ha ta damaleyodele ili mei.

*Yesuha dabai degedi o bolou kedilie eme alikou dugulo i
(Luk 24:13-35)]*

¹² Kegemōu, Yesuha dabai degedi o bolou kedilie sa hiye ke tōu fogōu youmōu, Yesuha e tōu boholōu mamōu, alikōu tama degeimōu dugulo i.

¹³ Kegeimōu dilie boholōu mā haguasie, dabai degedi o ilo kediāmokōu tawayadomōu tobolōu iye, kenōu si diame dilie tabe ta damaleyodele ili mei.

*Yesuha e dabai degedi o kediāmokōu dabai diā degele ke tobou
(Matyu 28:16-20; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)]*

¹⁴ Kegemōu, Yesuha e dabai degedi o olōu feĩ 11 kege kedia nale nala duwoguamōu, e diāmokōu ne tama degei. Tama degemōu tafalali, diāmokōu gofo u degei. Yobe, o sasai ilo kedia eme hagua gehe dege dalayode tobolōu ili keme diā ta damaleyodele ili mei, die fiibe hiligido dalagua kaha degemōu.

¹⁵ E haba diāmokōu kōu gue tobou, nĩ ya, sa sa olōu feĩ suluguali, ta uwo bolofei ko u o sasai olōu feĩ kediāmokōu tobōu mōu suluguamabeede tobou.

¹⁶ O koyohā amokōu damaleyodema, fafeleya tofōu babe, o keme Godihā mamoloŋu. Kēnōu si o koyohā damaleyode ho fogōu babe, o keme tā samaba hebe kasagai kē moloŋu.

¹⁷ O sasai dihiŋe kokōu damaleyodei o sasai kediage midihō gehe gehe milōu ga ile. Diā mā huya kē o sasai, duo kasagaiye tolōu ine duo kasagai igisele ile. Tabe, tā gehe gehe taene tobolōu ile.

¹⁸ Bei dobogoŋuye tolōu ibane, ta galale mei. Todi huei nōubane, ta tofigile mei. Diā do o kediāmokōu dobogoŋu dogogubane, do bolō degele ileyode tobou.

Godihā Yesu malā, hebenitōu fogōu i

(Luk 24:50-53; Dabai 1:9-11)

¹⁹ Hiye O Yesuhā o kediāmokōu tā tobōu ma mei degeimōu, Godihā ē malā, hebenitōu fogōu ilemōu, Godihā dobogoŋu delekōu bieŋi.

²⁰ Kegemōu, ē dabai degedi o kediā ya, sa sa olōu fei egei tobolōu suluguei. Suluguamōu, Hiye Ohā dogōu gumōu, o sasai dihiŋe kokōu diā midihō gehe gehe milōu ga i. Midihō gehe gehe milōu gōumōu, o sasai kediā duguomōu, tā koŋume damaledodade tawale i.]*

* **16:20 16:9-20** Tewe o sūdo kediā tawale ilibe, tā maka kōu guei kahā [...] mogōu du dala tā koŋume Makhā nalai mei, kēnōu si o tahā habage nalaidade tawale ili.

Ta Uwo Bolofei Lukha Nalaj

Tawale Ta

O Lukbe Yesuha o olou fei 12 kege kaha o ta meiye, kenou si eme Pol dogou guo siadi o. Haba eme Juda o mei, eme Grik o sa degei, medigo dabai degedi o.

Kuguo kofume *Ta Uwo Bolofei Lukha Nalaj* ke di huso uma dugulobe, Yesuha Israel o kediabou, haba sa sa o sasai olou fei kediabou de mamolo uyode nalaj dugulo. E dabai yoma degelamou degei kelegebe, e o sasai kediamekou kou gue tobou, Duo Bolofeiha a maka degeibe, Godiha ta uwo bolofei ke o bi mei kediamekou hehegie tobou yadomou. Damaledo, kuguo Lukha nalaj kuokou be, Yesuha o sasai hagi dugulo i kediamekou solou do dege dogou gudi kaha ta ke nalaj.

Haba Lukha nalaj tabe, e diho baga tobou di kaha tabou, haba Duo Bolofeiha degedi kaha tane hiyedo nalaj. Ta ta e nalajibe, Godikou damaleyodei kediame hebe kasagaiibe ta molo u meiyode nalaj. Haba tabe, sasaiye degele idi tane nalaj.

Lukha haba kuguo ta nalaj. Kuguo keme *Ta-Bolofei-Mala-Suluguadi-O Kedia Dabai Degele I* kaha kou gue ke. Dabai kuguokou e Yesuha hebenitou fogou imou, e tabolofei-mala-suluguadi-o kedia dabai degele i kaha ta ke dimokou hehegielamou nalaj.

Kuguo Luk kofumaha ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1:5-2:52

Elisabetha dihi Jon fafeleya degedi o ke mala feleimou, haba Mariahane dihi Yesu mala felei.

Ta Hiye 3:1-4:13

Yesuha dabai degele a ke doususu kaha ta.

Ta Hiye 4:14-9:50

Yesuha sa Galilikou ilemou, Duo Bolofeiha neleya ke dabai yoma degei.

Ta Hiye 9:51-19:28

Yesubou e dabai degedi obou dia sa Jerusalemkou yolugi, ali titiamou yai.

Ta Hiye 19:29-21:38

Yesuha sa Jerusalemkou ile, Godiha mosokou folomou, o sasai kediamekou egei hehegiei.

Ta Hiye 22-24

Yesu e do hiyedo duguomou, tolo ilemou hagua gehe degei.

Lukha ta kofu nalama, o Tiofiluskou nei

¹ Ma hiye o Tiofilus, o sudo kediage Godiha degegaiye eimokou tama degei kaha ta ke nalaga i.

² Ta ke nalaga ibe, yomogou tama degeimou, Godiha ta tolou i o ilo kedia dihoeye dugumou haguei ke eimokou hehegiele idi kenou sesega nalaga i.

³ Kegemou, a ta uwo keme nalama, namokou nelamou. Tama degei ke a defeido yodugaibe, yomogou hagua dumu kaha sibige ke defei tawalamou kuhe degei. Ifibe a dou do dege tawalemou namokou nalolu kuhe.

⁴ Na huso umaba, afu ta na kou du sagai keme damaledo tadade tawayadomou, a namokou kuguo kofu nalolu kuhe.

Elisabetha dihi Jon fafeleya degedi o ke mala feleimou, haba Mariahane dihi Yesu mala felei

(Ta Hiye 1:5-2:52)

Esol o kaha Sekaraiakou, ne sasaiha dihi Jon mala feleyode tobou

⁵ Hiye o Herotha sa Judia dia delei kelegebe, Godiha dabai degedi o ta e hu Sekaraiaabe keke delei. Eme mogou du daladi o,* Abiyaha mogo dia kile ta. E sasai be Aronha huti. Sasai kaha hube Elisabet.

⁶ Diliebe Godiha dihi kokou dou do dege dalaguali, e kuolou ta olou fei sesele idi. Godiha dihi midihog kasagai ta milolou idiyo mei.

⁷ Kenou si diliebe dihi ta mou li mei, yobe, Elisabet eme dihi molo u sagai mei kaha degemou. Dalaguali, diliebe odo sobou de degele i.

⁸ Kegemou, sawisie ta Sekaraiabou e mogo diabou de Godiha dabai degelamou i. Fologamou, Sekaraia e Godiha dihi dabai degele delei.

⁹ Dalamou, mogou du dalaguadi o kedia dabai ta tawale maka degelamou, dia dio u degedi midihog ke sesele milolou i, igi mo uma yale iligi, Sekaraiaha yayiye bolog degeimou dugulo i. E yayiye bolog degeimou, dia e maka degele i, Hiye O Godiha e mosokou folo, hog bolodo mola siba, hog gofo udo kaha folouba, Godiha dulo, hohog degeyadomou.

¹⁰ Maka degele imou, Sekaraiaha Godiha mosodu folo, hog bolodo mola ke simou, o sasai sudo mihikou kefeguo duwoguali, dihog baga tobolou i.

¹¹ Kege degeimou, mosog duledu, hog bolodo mola ke sidi dou mosog kokou, Hiye Oha esol o ta dobogu u delekou tama dege tefeilei. Tafalamou, Sekaraiaha duguo,

¹² kesigie gue hiyedo degei.

¹³ Kenou si esol o kaha Sekaraiakou kou gue tobou, na gue degeda. Ne dihog baga toboube, Godiha kou duyode tobou. Ne sasai Elisabetha o dihi ta mala fele. Na e hube Jonyode ti.

¹⁴ Na ne dihi ke duguoba, ne duoyene hohog degele. O sasai sudo kediane dihi ke mala feleiba hohog degele ile.

¹⁵ Yobe, eme Hiye Oha dihi kokou hu hiyedo dege dalale kaha degemou. E tigi kolo huei gofo udo ke ta nale mei. Eme e adiou ha guamedu dala kelegebe, Duo Bolofeyiye tou dalale.

¹⁶ Dihi kaha degeiye, Israel o sasai sudo bohoulou ba, die Hiye O Godikou yale.

¹⁷ Nele e molo ube, Elaijah degedi midihobou nelebou de malaba, eme ebukou ile, Hiye O you ile dalaba. E degeiye, sisigobou die ayebou fi tanou degele ile. O dudiyo mei o kedia fimaine doususuba, haba dou do o kedia fimai sagai kege dou do o degele ile. E o sasai kege doususuba, dia Hiye Oha haguale ke ama duwogualeyode tobou.

¹⁸ Kegemou, Sekaraiaha esol o kokou kou gue yodu, a kage ne ta kou damaleyode tawale? Ame odo degei. Ma sasaine sobou dedo degeiyode tobou.

¹⁹ Kegemou, esol o kaha sima tobou, ame Gabriel. Ame Godiha midihokou tafaladi. Godi yo u tobou mou, a ta uwo bolofei kou namokou tobou lamou haguei.

²⁰ Na du. Na ma ta kou damaleyodili mei kaha degemou, name tale mei dalali, ta a tobou ke damaledo tama degeiba dugulo. Sawisie Godiha makai kelegebe, damaledo tama degeiba, na duguloyode tobou.

* **1:5 1:5** Mogou du daladi o keme ('pris') Godiha mosog kodu dabai degedi. Dabai degeimou be, Godibe tagetou dalamou, ha o sasai kedia hayedu dalamou, yofuge mogou du daladi.

²¹ Kegeimōu, Sekaraiabe Godihā moso duledu dalamōu, o sasai sudo mihikōu dia dalaguamōu be, e toto ta migili mei. Fimaj hiyedo degele i. Sekaraiabe kageimōu migile hagueiyade tugulo tobolōu i.

²² Dia dalaguali dugube, e ise migimōu dugulo iye, e ta ta tobolōu sagai degeli mei. Kegeimōu, diage eme Godihā moso koduge midihō gehe ta dugudade tawale i. E ta tobou li mei, o sasai kediamokōu dobogo uyenōu hehegiei.

²³ Habage, Sekaraia e Godihā dabai degei ke mei degeimōu, e sabekōu fogou i.

²⁴ Dalali, habage, e sasai Elisabet e dihi guokōu degei. Kegeimōu, e mogogou duwoli, ogo houyosi kege mei degei. Dihi guokōu degemōu duwoli, kōu gue tobou,

²⁵ Hiye Ohā amokōu solou do degei. E degeiye, ame dihi guokōu degeli kuhe, a o sasai dihi sidifi degeiyo meiyode tobou.

Esol o kahā Mariakōu, dihi Yesu malā feleyode tobou

²⁶ Kegemōu, Elisabethā dihi guokōu deleibe, ogo walaiyosi kege mei degeimōu, Godihā e esol o Gebrielkōu tobou mōu, sa hu Nasaret sa Galili duo kokōu ile,

²⁷ sasai gisiai kokōu felei. Sasai keme o ta, hiye o Devithā e sosou o, e hube Josepkōu neleyodemamōu maka degele i. Sasai gisiai kamahā e hube Maria.

²⁸ Esol o Gebrielhā folomōu kōu gue tobou, gusugu bolofei. Hiye Obe nabou de dala. E na habagugueguomōu, namokōu bolodo degeiyodei.

²⁹ Mariahā ke dulo kesigiemōu, fi hiyedo mai, ko ume kei ta tobou ya? de tawai.

³⁰ Kegemōu, esol o kahā tobou, Maria, na hobou gue degeda. Name Godihā habaguguegu dala.

³¹ Na du. Na dihi guokōu degeba, o dihi ta molo u. Na e hube Yesuyode ti.

³² Dihi keme hiye degeibabe, eme hiyedo o dalale. E hube Damaledo Godihā Dihiyodele ile. Hiye O Godihā e Dihi kahā o sasai olou fei wolou dalayedema makai, ni kōu guai hiye o Devithā wolou delei sagai kenou tefele wolou dalale.

³³ E hiye o degema, Jekophā* sosou dia tofousogo tofousogo wolou dalale. E wolou dalale keme ta mei degele mei, tofousogo tofousogo kegenou wolou dalaleyode tobou.

³⁴ Kegeimōu, Mariahā esol o kokōu yodu, a dihi guokōu kage degele? Ame gisiai sasai, o huli meiyode tobou.

³⁵ Kegeimōu, esol o kahā sima tobou, Duo Bolofeiha namokōu migiba, Damaledo Godihā e nele kahanou na dogou guba dihi guokōu degele. Kegeiba, dihi keme bolodo doudo o degele. E hu Godihā Dihiyodele ile.

³⁶ Na du, ne kiya Elisabet eme sobou de degeiye, kenou si ene dihi guokōu degei, eme o dihi molo u. Sasai keme, dihi molo u sagai meiyode tobolou idiye, eme dihi guokōu degei. E dihi guokōu deleibe, ogo walaiyosi kege mei degei.

³⁷ Godihanou si milolou sagai. E milolou sagai meibe, ta dala meiyode tobou.

³⁸ Kegeimōu, Maria e kōu gue tobou, ame Hiye Ohā dabai degedi sasai. Hiye Ohā amokōu na tobolou sagai kenou tefele degele keme tabou meiyode tobou mōu, esol o ke fogou i.

Mariahā Elisabet dugu i

³⁹ Kelegenou, Mariahā toto ile, sa Judia bitou saya ke iligi, sa takou felei.

⁴⁰ Iligi, Sekaraiahā mosokōu folomōu, e Elisabet tafalamōu duguomōu, habi bolofeiye tobou.

* 1:33 1:33 Jekop e hu tabe 'Israel'. Jekophā sosou keme Israel o sasai olou fei.

⁴¹ Mariaḥa habi bolofeyodeimōu Elisabetha dulomōu, dihi e guamedu dala kahage foguo foloma fiyei. Dihi foguo foloma fiyoumōu, dihi adiōu e Duo Bolofeyiye tōu mōu,

⁴² e Mariakōu hiliḡedo kōu gue tobou, Godiḥa e midihō bolofeido namokōu hegili. E namokōu hegili kahage sasai ilo kediaḡmokōu heheḡiei keme olōu fei gabai. Dihi ne duledu dala emokōu ne Godiḥa midihō bolodo ke kōu hegi dala.

⁴³ Ame ḡubōu sasai mei. Kadeḡeiye, ma Hiye Oḡa adiōu ḡa amokōu haguya?

⁴⁴ A na amokōu habi bolofeyode tobōu mōu dulomōu, dihi ma guamedu dala koḡumaha hohō degemōu foguo foloma fiyei.

⁴⁵ Hiye Oḡa namokōu tama deḡeḡeyodei keme na damaleḡyodei kaha degemōu, na hohō hiyedo deḡeyede tobou.

Mariaḥa die

⁴⁶ Mariaḥa kōu gue tobou,
Ma duoye Hiye Oḡa ḡu hebele fogulu.

⁴⁷ Godiḥa a mamoloḡuyodeimōu dulomōu, ma duoye emokōu hohō hiyedo degeli.

⁴⁸ Ame Godiḥa dabai degedi sasai. Ame mabōu sa deḡeiye, kenōu si e a duguomōu, amokōu solōu do deḡei.

Ifibōu, habagebōu o sasai olōu fei kedia Godiḥa amokōu midihō bolodo heḡiyode tobolōu ile.

⁴⁹ Godibe neḡe hiyedo. E a dogōu guomōu, midihō bolofeido amokōu hegi.
E ḡube Godi, ḡu bolofei folodo.

⁵⁰ O sasai e hayedu dalaguadi kediaḡmokōu solōu do degedi.

E solōu do degedibe, o ifi dalaguabōu, habage dalaguale kediaḡmokōu bōu de tofousogo keḡenōu ile.

⁵¹ Yoḡu e dobogoḡuyenōu dabai gofoḡudo ke deḡegai.

O dioḡusie bolofeidyodema, dioḡu die ḡu hebele fogulo idibe Godiḥa igisedi.

⁵² Godiḡaḡe hiye o kedia ḡuyafei degema, o ḡu mei kedia ḡu ke hebele fogudi.

⁵³ O heḡie kediaḡmokōu be, e nale hiyedo neimōu, nama guokōu deḡele idi.
Kenōu si, o bi sudo dala kediaḡme tōu fogōu mōu, mōu yoḡuwa fogōu yai.

⁵⁴ Godiḥa Israel o, e dabai degedi kedia dogōu guo daladi.

E ta totōu degediyo mei, solōu do deḡenōu daladi,

⁵⁵ ta damaleḡdo di kōu guai o kediaḡmokōu kōu tobou kaha degemōu.

Damaleḡdo, e Abrahamkōu solōu do deḡei kenōu tefei, haba e sosōu habage tama deḡele kediaḡmokōu ne keḡenōu solōu do deḡeḡeyode tobou.

⁵⁶ Kegemōu, Mariaḥa oguo kamadia sagai keḡe Elisabethbōu de dala dema, e sabekōu boholōu ma fogōu i.

Elisabetha dihi Jon mala felei

⁵⁷ Elisabetha dihi mala feleiḡbe, o dihi mala felei.

⁵⁸ E sa tanōu tie obōu, e ḡutibōu olōu fei diḡaḡe Hiye Oḡa emokōu solōu do deḡeiyode tobolōu imōu dulomōu, emokōu hohō hiyedo deḡele i.

⁵⁹ Kegemōu, sawisieḡi dimayosi keḡe mei deḡeimōu, diḡ dihi kaha kolo diafōu lamōu
* yai. Fologamōu, diḡ dihi keme e aye Sekaraiaḡa ḡu kenōu tilamōu fima i.

⁶⁰ Kenōu si dihi kaha adiōu ḡa keḡele meiyode tobou. Di e ḡube Jonyode timebeedei.

⁶¹ Diḡ sima tobou, ne ḡuti o ḡube keḡei ta dala meiyodele i.

* 1:59 1:59 Juda o kedia die o sisigo kolo diaḡḡidi. Midihō keme Godiḡa biyodema makadi midihō.

⁶² Diā dihi kaha ē ayekōu dobogoŋuyenōu dihi ē hūbe kagei tile? de yodulo i.

⁶³ Nalādi bi ta malā haguayedemamōu, ē kōu gue nalai, ē hūbe Jon de naloumōu, fi hiyedo mā i.

⁶⁴ Kege degeli kelegenōu be, Sekaraia ē tā fuamōu, Godihā hū hebele foguo hiye degei.

⁶⁵ Sa tanōu tie o kedia ke duguomōu, guē hiyedo degele i. Kegeimōu, tā uwo ke bitou sa Judia olou fei tefele siei.

⁶⁶ O sasai olou fei tā uwo ke dulomōu, fi hiyedo mā i. Dihi kaha hiye dege tofolou babe, kage degeiba dugulo de tugulo tobolou i. Hiye Ohā nelebe ebou de daladade tawale i.

Sekaraiahā habage tamā degele tā hehegie tobou

⁶⁷ Dihi Jonhā ē aye Sekaraia Duo Bolofeiye tou mōu, ē habage tamā degele ke kōu gue tobou,

⁶⁸ Hiye O eme Israel o kedia Godi. Di ē hū hebele foguo hiye degeme. Yobe, ē hagueibe, yoŋu ē o sasai di dogou guoba, boholou mamoloŋu kaha degemōu.

⁶⁹ E degeiye, ē dabai degedi o Devithā sosou o neledo ta makamai, di mamouyadomōu.

⁷⁰ Afudo Godihā tā keme yoŋu ē habage-degele-duguo-tobou di-o kedia mogouya ke kōu tobolou i.

⁷¹ Godihā di mamoloŋube, ho oye tou dala ke yoŋu moloŋu. Dimokou dafa idi o kedia dobogoŋu tagetou dala kene ē figa moloŋu.

⁷² Godihā di kōu guai o kediāmokou solou do degemōu, ebou de mogo degedi midihō, ē diāmokou nei keme ē totou degeiyo mei.

⁷³ Damaledo, Godihā di kōu guai o Abrahamkōu damaledo kōu gue maka dege tobou, age name dogou guloyodema makai. Tā keme dimokou ne kōu degele dala ke makai.

⁷⁴ E di moloŋube, ho o kedia dobogoŋu tagetou dalagua ke figa moloŋu. Kegeiba, dibe guē degele mei, ē dabainou degele ile.

⁷⁵ Kege degeiba, di teli mei, sosou dege dalali, Godihā dihile kokou doudo kenou suluguali, midihō ē tagali sagai keleyanou suluguale.

⁷⁶ Mā dihi, namokou be o sasaiyege name Damaledo Godihā tā tobou di o, habage-degele-duguo-tobou di-o tayodele ile. Yobe, Hiye Obe habage haguale kaha degeimōu, nā nabukou ile, ē a ke doususulo.

⁷⁷ Nā o sasai kediāmokou hehegie tobolou be, Godihage midihō kasagai o sasai kedia milou gadi keme gebe meiyodemaba mamoloŋudade tawamabeede tobolou.

⁷⁸ Di Godihage di mamoloŋu, ē dimokou solou do hiyedo degedi kaha degemōu. Hebenikou ge tobou ba, hohō gehedo ke dimokou migileba,

⁷⁹ hulia timidu dalagua o kediāmokou hohogulo. Hohō kaha tofigieladi o kediāmokou hohoguoba, di mogo tanou dege, bologuado dalale ke hehegileyode tobou.

⁸⁰ Kegemōu, dihi Jon ē hiye degeimōu, ē fimaine neledo degei. Hiye degemōu, hebe mei mihinou sa kokou ile, titiamou sulugi, Israel o sasai kedia dihile kele tamā degeimou dugulo i.

2

Mariaḥa dihi Yesu malā felei (Matyu 1:18-25)

¹ Sawisieḥi kelegebe, sa Rom gamani hiye o, ẹ hū Sisar Ogastushage gamani o kedia o sasai olou fei hū soṣumabeede tobou.

² Hū soṣu keme dagado hū soṣu. Kelegebe, gamani o ta, ẹ hūbe Kwirinius ẹme sa Siria olou fei ke dia dalamou, gamani kedia hū soloṣu ke kuhe nalaga i.

³ Kegemou, o sasai olou fei die sabekou yai, gamani o kedia die hū soṣuyadomou.

⁴ Josep ẹne i. Ẹme hiye o Devitha huti. Ẹ sa Galili duo kele sa Nasaret tou fogou iligi, sa Judia duo kele Devitha sa Betlehemkou fogou i.

⁵ Ẹme emokou tileyodema maka i sasai Mariabou de i, gamani o kedia dilie hune soṣuyadomou yai. Kelegebe, Maria ẹme dihi guokou delei.

⁶ Sa Betlehemkou fologa duwoguali, Maria ẹ dihi moloṣu hafei degeimou dugu.

⁷ Kelege, Mariaḥa dihi malā felei, o dihi wolo malā felei. Malā felemou, ẹ dihi yukueiye tigamamou, wai bulumakou kedia nale nadi bokisi kodu dogogu, gabale tiadi mosobe o sudo fegegu kaha degemou.

Ẹsol o taha wai sipsip dia dalaguadi o kediakou tawale ta tobou

⁸ Kelegebe, wai sipsip dia dalaguadi o ilo kediame sa Betlehem figikou dalaguadi. Huliame dia wai sipsip dia dalaguamou,

⁹ Hiye Oha ẹsol o kaha diakou tama degeimou, Hiye Oha hoho kaha dia silomoumou, dia gue hiyedo degele i.

¹⁰ Kenou si ẹsol o kaha diakou tobou, ni hobou gue degedama. Duma. A ta uwo bolofei ta nimokou tobou lamou hagulu. O sasai olou feido duloba, hoho hiyedo degele ile.

¹¹ Ifi sasai taha dihi ta malā felei, Devitha sa Betlehemkou ge malā felei. Dihi keme Hiye O, Godiha makai o Kelesu, ni mamouyadomou.

¹² Ni ya dugulobe, dihi die ta yukueiye tigamamou, wai bulumakou kedia nale nadi bokisi kodu dogogu tilaba dugulo ile. Ni ya duguoba, damaledade kuhe tawale ileyode tobou.

¹³ Ẹsol o kaha kege tobou ma mei degeimou, kelegenou, hebeni ẹsol o sudo kedia migiga geleguomou, Godiha hū hebele fogulo iligi, kou gue tobolou i,

¹⁴ Godikou hohobou me. Ẹ hūbe folodo, hiyedo dala. Sa sibige kuokou be, o sasai Godiha hoho degei kediame mogo tanou dege, bologuado dalagualayode tobolou i.

Wai sipsip dia daladi o kedia dihi Yesu dugulamou yai

¹⁵ Kegemou, ẹsol o kedia fogou, hebenikou youmou, wai sipsip dia dalaguadi o kedia dioṣunou tugulo tobolou i, di sa Betlehemkou ileba, Hiye Oha tobou ke di dugumebeede tobolou i.

¹⁶ Kege tobou mamou, totodo yamou ka iligi dugube, Maria dilie Josep dilie duwoguamou dugu. Dihibe wai bulumakou kedia nale nadi bokisi kodu tilamou dugulo i.

¹⁷ Duguomou, dia dihi kaha ta, ẹsol o kaha tobou mou du sagai kenou tefele tobolou i.

¹⁸ Wai sipsip dia dalaguadi o kedia ta ke tobou mou, o sasai kedia dulo kesigile i.

¹⁹ Kenou si, Mariaḥage ta dia tobolou ili keme ẹ duledu sagiemou fidi.

²⁰ Wai sipsip dia dalaguadi o kedia dihi Yesu dugulo imamou, boholou ma yolugi, Godiha hu hebele foguomou, hohobolou i. E sol o kaha kou tobou mou dulo i kenou tefele dugu kaha dia hohobolou i.

Dihi Yesube hu tile i

²¹ Dihi ke mala felemou dalali, sawisie dimayosi kege mei degeimou, dia e kolo diafou lamou kefegulo i. Kefeguomou, e hu be Yesuyode tile i. E adiou ha guamedu deleli mei, kelege e sol o kaha e hu be kege kou ti.

Odo Simeon dilie sobou de Ana dilie Godiha moso kodu dihi Yesu dugulo i

²² Tiai mosokou baha duwei mei degeimou, Josep dilie Maria dilie dihi Yesu mala ile, sa Jerusalemkou fologai, dihi Godikou hegila mou. Yobe, dilie Mosesha kuolou ta seseiba, Godiha dihi le bolodo degeyadomou.

²³ Ta keme Hiye Oha kuolou ta kuguokou be kou gue nalai dala, O dihi wolo mala feleibabe, dihi keme ni Hiye Oha biyodema makamabeedei. *Kisim Bek 13:2, 12*

²⁴ Tabe, dilie sio bolou sile, Godikou nelamou degele i. Yobe, Hiye Oha kuolou ta e kou gue kou nalai dala, Sio kulu bolou ne de, ha, sio isusu dihinou bolou kege ne de deyedei. *Wok Pris 12:8*

²⁵ Sa Jerusalemkou be o ta delei. E hu be Simeon. Eme dou do, egei dudi o. E baha duweibe, sa Israel o sasai kedia hagi olou fei ke igile muguba dugulamou baha duwei. Duo Bolofei be ebou delei.

²⁶ Duo Bolofeiha emokou kou gue kou tobou, name toto ta tolo mei. Name Hiye Oha makai o Kelesu haguba duguoba kuhe tolo ileyodei.

²⁷ Kegeimou, Duo Bolofeiha Simeonkou tobou mou, Godiha moso kekaimidu felei. Folo tafalali dugube, dihi Yesube e aye dilie e adiou dilie mala felegoumou dugu. Dilie Mosesha kuolou ta e kou tobou sagai kenou tefele degelamou felegoumou dugu.

²⁸ Felegoumou, Simeonha dihi Yesu dobogo uye hebele tolou mou, Godiha hu hebele fogulugi kou gue tobou,

²⁹ Wolou Daladi Hiye O, na tama degeleyodema makaibe tama degei kaha degemou, na ise ne dabai degedi o a tou fogou ba, a ileba bologuado dalale.

³⁰ Yobe, na ei mamou lamou degeibe ma diho ye kou dugu kaha.

³¹ Damaledo, na ke degeibe, sa sa obiyei olou fei kedia dihilenu degei.

³² Dihi keme hoho hiyedo sa degei, o sa sa tie kediamokou hohoguba, diage ne Israel o sasai eimokou hohobolou ileyode tobou.

³³ Kegemou, Yesuha e adiou dilie e aye dilie Simeonha ta ke dulomou, fi hiyedo ma i.

³⁴ Fima imou, Simeonha diliemokou tobou, Godiha nimokou midihog bolofei hehegileyodei. Haba Dihi adiou Mariakou kou gue tobou, na du, Godiha dihi koku makai koku mahaga degeiye, Israel o sudo mihikou fiyouba, haba ilo kedia haguoba dele ile. Eme o sasai dihi le kele maka ta dogogu sagai dalaba, o sudo kedia e makoloyode tobolou ile.

³⁵ Kegeiba, o sudo die fimai womoguei ke tama degele ile. Nane hagi hiyedo tabe awekiye ne duledu fogulo sagai kegei ke duguloyode tobou.

³⁶ Godiha mosokou be, habage-degele-duguo-tobou di-sasai tane delei. E hu be Ana. Eme o Fanuelha dihi, o Aserha sosou sasai. Eme sobou dedo. E afudo o kou huye, kenou si sadebe olou fei dioyosi kegenou e mabou delei.

³⁷ E ma tolo imou, kwei sasai dalali, e sadebe olou fei 84 kege mei degei. Eme Godiha moso tou fogou diyo mei. E Godiha dabai agalibou huliamebou de degele dalali, nale kuolou dogoguomou, diho бага tobolou delei.

³⁸ Kegemou, kelegenou, Ana e diliemokou hafei dege hagua, dihi ke duguomou, Godikou bolofeyode tobou. Habage, e sa Jerusalem o sasai, Godiha dia mamolo^u ke dia dalagua kediamokou dihi kaha ta ke tobou di.

Josepbou dia sa Nasaretkou boholou ma yai

³⁹ Maria dilie Josep dilie Hiye Oha kuolou tae tobou kege degema mei degeimou, boholou ma ya, dilie sa Nasaret sa Galili duo kokou fologai.

⁴⁰ Kegemou, dihi Yesube hiye degeimou, e nelebou tewebou de hiye degei. Godiha habagugueibe ebou de delei.

O gisiai Yesuha Godiha mosokou i

⁴¹ Sadebe olou fei Yesuha aye adiou dilie sa Jerusalemkou yadibe, Gabama I Sawisieⁱ* ke kefeguo nadi sawisie kelegenou idi.

⁴² Kegemou, Yesube sadebe olou fei 12 kege mei degeimou, Gabama I Sawisie kelegebe, ebou, e aye adiou bou dia Israel o kedia degedi ke sesele, sa Jerusalemkou yai.

⁴³ Kefeguo nai mei degeimou, dilie dilie sabekou boholou ma yai. Youmou, o gisiai Yesu eme Jerusalemkou nou delei, kenou si e aye adiou dilie ta tawale ili mei.

⁴⁴ Diliege wa, eme o ilo kelebou de haguluyade tawale i. Kegeimou, dilie yolugi, sawisie tanou ta mei degei. Habage dilie sosou bou, dilie mogobou dia dalaguaya ka i.

⁴⁵ Kenou si ta dugulo ili mei. Kegeimou, dilie dihi ka sa Jerusalemkou boholou ma yai.

⁴⁶ Fologa, ka iligi, sawisie kamadia kege mei degeimou dugube, Yesube Godiha moso kekaimidu duwomou dugulo i. Eme tisa kedibou de duwoli, tisa kedia tobolou ili ke dusuamou, diamokou yoduga duwomou dugulo i.

⁴⁷ O kele dalagua kediage e tewebou, ta e tobolou bou ke olou fei duguomou kesigile i.

⁴⁸ Dilie Yesu duguomou, kesigiemou, e adiou ha tobou, dihi, na elemokou kageimou kegeiya? Ne aye ele na solou do degemou koluyode tobou.

⁴⁹ Kenou si e sima tobou, kageimou nele a ka iya? Nelege tawale iyo mei sa degei? Ame ma Ayeha mosokou nou dalabasiyode tobou.

⁵⁰ Kenou si diliege ta e tobolou kaha sibigebe ta tawale ili mei.

⁵¹ Kegemou, e diliebou de sa Nasaretkou boholou ma ile felei. Diliebou de dalali, dilie ta tobou mou dulo milolou delei. Kenou si e adiou hage e dugugai olou fei keme e duledu sagiemou fimai.

⁵² Yesu hiye degeimou, e tewene hiyedo degei. Godiha emokou hoho degeimou, haba o kediane e tagale idi.

Yesuha dabai degele a ke doususu kaha ta

(Ta Hiye 3:1-4:13)

* **2:41 2:41** Gabama I Sawisie, 'Pasoba' ta kaha sibigebe kou gue: Afu Godiha sa Isip sisigo wolo ke woumou tofigiemou, e Israel sisigo kedianou si ta weli mei, mou gabama i. Kegei degemou, e tobou, ni Gabama I Sawisie kaha dowo ke nale kefema na demabeede tobou. Kege tobou mou, Israel o kedia sa Isip tou fogou, die sabekou fogou kogolo yai (Kisim Bek 12:1-42).

3

*Fafeleya degedi o Jonhā egei tobou**(Matyu 3:1-12; Mak 1:2-8; Jon 1:19-28)*

¹ Sisar Taiberiushā sa Romkōu gamani hiye o dalali, sadebe olōu fei 15 kege mei degeimōu, o Pontius Pailathā sa Judia wolōu dalamōu, o Herothā sa Galili dia dalamōu, e eye Filiphā sa Ituriabōu sa Trakonitisbōu de dia dalamōu, o Lisaniashā sa Abilene dia delei.

² Kelegebe, o Anas dilie o Kaiafas diliebe mogōu du daladi hiye o degele imōu, Sekaraiahā dihi Jon e hebe mei mihinōu sa kokōu delei. Dalamōu, Godihā e tā ke Jonkōu hehegiei.

³ Kegemōu, Jonhā ile, tō Jordan hafei dege dala saya ke sulugi, o sasai kediāmokōu egei hehegiedibe, nī fī bohōlōu ba fafeleya tofōu ma. Kegeibasi, Godihā midihō kasagai, nī milōu ga idi ke gebe meiyodeleyode tobōu di.

⁴ Koŋu degeli keme habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiahā kuguokōu kōu gue nalai dala,

Hebe mei mihinōu sa kelege Hiye Ohā e a milōu ma doususugumabeede haguisa tobōu ba dulo ile.

⁵ Bitōu degei dalaba gobōu gileba, bologuale. Ulou dalabane, mihī sama, bologuale. A gulai degeine, bologua doususulo. A kasagai dalaba olōu fei bologuale.

⁶ Kegeiba, sa sibige o sasai olōu fei Godihā mamōŋuba dugulo ileyodei. *Aisaia 40:3-5*

⁷ Kegemōu, o sasai sudo Jonhā fafeleya degeyadomōu haguasie felegai. Felegoumōu, Jonhā kōu gue tobou, nīme hiye bei sisigo. Godihā gofoŋu degeba, nīmokōu hebe kasagai ke nele. O koyohā tobōu mōu, nī fosigelamōu degele iya? Nīge Godihā gofoŋube de gabale sagai?

⁸ Nī fī bohōu babe, midihō nī milolōu kahā hehegilebe, nīme damaledo fī kōu bohōlōu idadele kenōu hehegiema. Abraham eme ei kōu guai oyode tobōu dama. Yobe, a nīmokōu tobolōu kuhe, Godihanōu degeiye, igi koŋudiane bohōlōu ba, Abrahamhā sosōu sā dege dalaguale.

⁹ Heibe hebe yelebōu kōu dogogu dala. Hebe olōu fei kolo bologua mā idiyo mei keme oe hagima, doulukōu hebesaleyode tobou.

¹⁰ Kegeimōu, o sasai kedia Jonhā tā ke dulomōu, emokōu yodulo i, ei kageibasi?

¹¹ Jonhā kōu gue tobou, o koyohā yukuei bolōu dalababe, tabe o ta yukuei mei kokōu neyedei. O koyohā nale dalabane, nebe kenōu tefe degeyede tobou.

¹² Gamani sibidi sele kefedi o kediane Jonhā dia fafeleya degeyadomōu haguasie felegamōu, kōu gue yodulo i, Tisa, eibe kage degele?

¹³ Nī gamani sibidi sele kefelebe, gamani kedia tobou sagai kenōu tefele moŋuma. Nīōu tagai sagai bōu de hiyouye moŋudamabeede tobou.

¹⁴ Ami o kediane emokōu yodulo i, haba eibe kagele? E diāmokōu tobou, nī o woma, die bi hiyouye moŋudama. Nī o gulokou tā sama, die sele hiyouye moŋudama. Dabai nī degeli kahā hebe moloŋu keme kehefeiyode tobou.

¹⁵ Kegeimōu, o sasai kedia kegele ke duguo kesigie baha duwoli tawale ibe, Jonbe Godihā makai o Kelesuyade tawale i.

¹⁶ Kenōu si, Jonhā o olōu fei kediāmokōu tobou, age nīme talekōu nōu fafeleya degedi. Kenōu si o ta mā habage haguale kahā e nelebe hiyedo, mā nele sagai mei. E hube folodo dala kahā degemōu, e hagubabe, age e abogoŋu moso kaiibe ta tegile

sagai mei. Ege nime Duo Bolofeiha neleya ke fafeleya degele, haba douyene fafeleya degeleyode tobou.

¹⁷ E hagualebe, o sepolo touye haguadi sagai kege nale segei ke moŋu haguale. Sepolo tolou ba, ko kasagai olou fei igisema, nale sibige kenou moŋuma ile, mosodu dogogulo. Kegema, ko olou fei keme dou mei degediyo mei kokou hebesaleyode tobou.

¹⁸ Jonha kege tobolou gibe, o sasai kedia mokou dumabadomou egei hehegiemou i. E ta uwo bolofei kene dia mokou tobou.

Herotha Jon didiq degei

¹⁹ Gamani hiye o Herotha yoŋu e eyeha sobou Herodias figa hu kaha degemou, Jonha emokou gofoŋu degei. Yobe, ege midihq kasagai ilo kelene kou milou gadi kaha degemou, Jonha emokou kuhe gofoŋu dege tobou.

²⁰ Jonha emokou ta gofoŋu dege tobou ma fogou mou be, ege haba midihq kasagai tage milou mamou, Jon didiq degei.

Jonha Yesu fafeleya degei (Matyu 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Jon didiq degeli mei kelegebe, ege o sasai sudo fafeleya degedi. Yesune hagumou, Jonha fafeleya degei. Fafeleya degeimou be, Yesu e dihq бага tobolou tafalamou, hebeni a soŋugou mou dugulo i.

²² Duo Bolofeiha emokou migibe, sio isusu бага fulou migile, emokou biyei. Migimou, hebenitou ge kou gue haguisa tobou mou dulo i, name ma Dihi. Age name tagalido, namokou hohq hiyedo degeliyode tobou mou dulo i.

Yesuha e kou guai o kedia hu (Matyu 1:1-17)

²³ Yesube sadebe olou fei 30 sagai kege mei degeimou, e dabai kuhe yomogou. O sasai kediaqe eme Josepha dihiyade tawale i. Josepbe Heliha dihi.

²⁴ Helibe Matatha dihi.

Matatbe Livaiha dihi.

Livaibe Melkiha dihi.

Melkibe Janaiha dihi.

Janaibe Josepha dihi.

²⁵ Josepbe Matatiasha dihi.

Matatiasbe Amosha dihi.

Amosbe Nahumha dihi.

Nahumbe Esliha dihi.

Eslibe Nagaiha dihi.

²⁶ Nagaiibe Matha dihi.

Matbe Matatiasha dihi.

Matatiasbe Semenha dihi.

Semenbe Josekha dihi.

Josekbe Jodaha dihi.

²⁷ Jodabe Joananha dihi.

Joananbe Resaha dihi.

Resabe Serubabelha dihi.

Serubabelbe Sealtielha dihi.

Sealtielbe Neriha dihi.

²⁸ Neribe Melkiha dihi.

Melkibe Adiha dihi.
Adibe Kosamha dihi.
Kosambe Elmadamha dihi.
Elmadambe Erha dihi.
²⁹ Erbe Josuaha dihi.
Josuabe Elieserha dihi.
Elieserbe Jorimha dihi.
Jorimbe Matatha dihi.
Matatbe Livaiha dihi.
³⁰ Livaibe Simeonha dihi.
Simeonbe Judaha dihi.
Judabe Josepha dihi.
Josepbe Jonamha dihi.
Jonambe Eliakimha dihi.
³¹ Eliakimbe Meleaha dihi.
Meleabe Menaha dihi.
Menabe Matataha dihi.
Matatabe Natanha dihi.
Natanbe Devitha dihi.
³² Devitbe Jesiha dihi.
Jesibe Obetha dihi.
Obetbe Boasha dihi.
Boasbe Salmonha dihi.
Salmonbe Nasonha dihi.
³³ Nasonbe Aminadapha dihi.
Aminadapbe Atminha dihi.
Atminbe Arniha dihi.
Arnibe Hesronha dihi.
Hesronbe Peresha dihi.
Peresbe Judaha dihi.
³⁴ Judabe Jekopha dihi.
Jekopbe Aisakha dihi.
Aisakbe Abrahamha dihi.
Abrahambe Teraha dihi.
Terabe Nahorha dihi.
³⁵ Nahorbe Serukha dihi.
Serukbe Reuha dihi.
Reube Pelekha dihi.
Pelekbe Eberha dihi.
Eberbe Selaha dihi.
³⁶ Selabe Kainanha dihi.
Kainanbe Arpaksatha dihi.
Arpaksatbe Siemha dihi.
Siembe Noah dihi.
Noabe Lamekha dihi.
³⁷ Lamekbe Metuselah dihi.
Metuselabe Enokha dihi.
Enokbe Jareth dihi.
Jaretbe Mahalalelha dihi.
Mahalalelbe Kenanha dihi.
³⁸ Kenanbe Enosha dihi.
Enosbe Setha dihi.
Setbe Adamha dihi.

Adambe Godihā dihi.

4

*Tamahā Yesu tefele dugu
(Matyu 4:1-11; Mak 1:12-13)*

¹ Yesu ẹ Duo Bolofeiye tōu mōu, tō Jordan tōu fogōu bohōlōu mā i, Duo Bolofeiha wolōu mōu, hebe mei mihīnōu sa kokōu i.

² Sa mihīnōu sa kokōu be, sawisieī olōu feī 40 kege mei degei kaha duo kelegebe, Tamahā Yesu tefele duguga i.

Kelegebe, ẹme nalē nalī mei dalali, ẹ hegie degei.

³ Hegie degeimōu, Tamahā ẹmokōu tobou, nāme damalēdo Godihā Dihi debabe, nā tobōu ba, igi koŋu dala kuokōu tobōu ba bohōlōu ba, ōu si degeiba nāyedei.

⁴ Yesuhā sima tobou, Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala, Nalē nadi kahanōu be, o sasai fi gehe tofousogo tofolōu ke moloŋu meiyodei. *Lo 8:3*

⁵ Kegemōu, Tamahā Yesu bitōu sa kotōu wolōu folomōu, sa sa olōu feī hiye o kedia dia dalagua ke Yesukōu toto hehegiemamōu tobou,

⁶ a namokōu nele hiyedo neiba, sa sa olōu feī koŋu nā dia dalale. Nā hū hiyedo folodo moloŋu. Sa sa olōu feī a dia dala keme a o takōu nelababe, a nelenōu.

⁷ Nā yubu sugulo fiyaba, amokōu diho baga tobōu babe, age sa sa olōu feī koŋume namokōu neleyodei.

⁸ Yesuhā ẹ tā sima tobou, Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala, Nā ne Hiye O Godikōu nōu yubu sugulo fiya, diho baga tobolōu ba, ẹ dabainōu degeyedei. *Lo 6:13*

⁹ Kegemōu, Tamahā Yesu sa Jerusalemkōu wolōu ile, Hiye Ohā moso tagetōu do wolōu folo tefegiemōu tobou, nāme Godihā Dihi debabe, nā mihikōu mōu gule fogu fiyayedei.

¹⁰ Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala, Ẹ tobōu ba, ẹ ẹsol o kedia nā bologuado dia dalagualeyodei.

¹¹ Nā fogu fiyoubabe, dia nā hebele tōu ba, ne abogoŋu igiye ta wolo meiyodei. *Buk Song 91:11-12*

¹² Kegemōu, Yesuhā sima tobou, Godihā taege kōu gue tobou, Nā ne Hiye O Godihā nele ke hobōu tefele dugudayedei. *Lo 6:16*

¹³ Tamahā Yesu tefele dugugai mei degeimōu, ẹ haba habage tefele duguloyodema kege fogōu delei.

Yesuhā sa Galilikōu ilemōu, Duo Bolofeiha neleya ke dabai yoma degei

(Tā Hiye 4:14-9:50)

*Yesuhā sa Galilikōu ge dabai yomogōu degei
(Matyu 4:12-17; Mak 1:14-15)*

¹⁴ Duo Bolofeiha neleya kenōu Yesu ẹ bohōlōu mā, sa Galilikōu ile felei. Foloumōu, sa ke tie o sasai olōu feī kedia Yesube feleiyodeimōu dulo i.

¹⁵ Ẹ die egei mosoya ke hehegiemōu siadi. O sasai olōu feī ẹ hū hebele fogulo idi.

*Sa Nasaret o sasai kedia Yesukōu gofoŋu degele i
(Matyu 13:53-58; Mak 6:1-6)*

¹⁶ Yesu e sa Nasaretkou i. E dihifei kelegebe, sa kokou dalali hiye degei. Folomou, misiholo duwodi sawisie kelegebe, yofu kou degedi sagai kenou tefe, egei mosokou folo duwei. Duwo dema, e Godiha ta husou lamou haguai.

¹⁷ Haguomou, o tae habage-degele-duguo-tobou di-o Aisaiaha nalai kuguo ke emokou neimou, e ke haguamou dugube, ta ilo kele kou gue nalai dalamou dugu,

¹⁸ Hiye Oha e Duo Bolofeibe hagua abou dala, yobe Hiye Oha a maka degei, ta uwo bolofei ke o bi mei o kediamokou hehegie tobou yadomou.

E tobou mou a hagueibe, a o didio degei dalagua kediamokou tobou ba, didio degei ke tou fogou fogou yamabadomou.

E tobou mou a hagueibe, a o diho du degele i o kediamokou tobou ba, die diho bolo degeiba dugumabadomou.

O hagi dugulo ili kedia hagi kene fogou mabadomou a kuhe haguei.

¹⁹ E tobou mou a hagueibe, sadebe gehe bolodo kelege, Hiye O Godiha o sasai kediamokou midihog bolofei hehegiele ke tobou lamou kuhe hagueiyodei. *Aisaia 61:1-2*

²⁰ Kegemou, Yesuha kuguo husou mei degeimou, kuguo ke komuguo, egei moso dia daladi o kokou nelemou biyei. Duwomou, egei mosodu duwogua o olou fei emokou masele i.

²¹ Kegeimou, e diamokou tobou, Godiha kuguokou nalai dala, ifi ni dulo ili keme damaledo tama degeli kuheyode tobou.

²² O kele deleigui kedia e hu hebele foguomou, ta bolofei e hehegiei kokou fi hiyedo ma i. Kenou si dia tobou, o kofume Josephah dihi. Kageimou e ta kou guei hehegie tobou ya?

²³ Kegeimou, Yesuha diamokou kou gue tobou, a tawalibe, obe tobou di sagai kegenou nige amokou ne kou gue tobolou ile sagai, Medigo, na nofusie bologuuba bolog degedede.

Ei na sa Kaperneamkou ge degeiyode tobou mou dulo i sagai kenou tefe nofune sabe kuokou ne degeiba, ei duguo tawale ileyode tobolou ile sagai degei.

²⁴ A nimokou damaledo tobolou kuhe. Mosoma o taha e sabekou ge habage tama degele ke hehegieimou be, o sasaiyege ta hohog degele idiyo mei.

²⁵ A nimokou damaledo tobolou kuhe, o Elaijah delei kelegebe, Israelkou be kuei sasai sudo deleigui. Dalaguamou, huei teli mei dalali, sadebe kamadia, oguo walaiyosi kege mei degeimou, nale segei olou fei fafagalemou mei degei. Sa Israel olou feido hegie hiyedo degele iye,

²⁶ kenou si Godiha Elaijabe sa Israel kuei sasai takou ta iyedili mei. Eme sa Sarefat kuei sasai ta, sa Saidon duo kokou iyede tobou.*

²⁷ Haba o Elisa, habage-degele-duguo-tobou di-o kaha delei kelegene, sa Israelkou dobo doye tolou i o sudo deleiguiye, kenou si o tanou ta bologuomou bolog degeli mei. Haba sa ta Siria tie o Namannou si bologuomou bolog degeiyode tobou.*

²⁸ O olou fei egei mosokou duwegui kedia Yesuha ta ke tobou mou dulomou, dia gofou hiyedo degele i.

²⁹ Kegeimou dia Yesu wolou, sa kaha figikou yai. Sa keme bitou sa tigahaibou kaha, dia tigahai komou bila mugulamou degele i.

³⁰ Kenou si, e o kefei sudo kaha timiya ke fogou i.

* 4:26 4:25-26 1 King 17 * 4:27 4:27 2 King 5:1-14

*Yesuhā duo kasagai ta igile mugu
(Mak 1:21-28)*

³¹ Kegemōu, Yesu e ile mulō, sa Kaperneamkōu felei. Sa keme sa Galili duo kokōu delei. Folomōu, misiholo duwodi sawisieie kelege, e o sasai kediamokōu egei tobōu mōu,

³² diā e tā ke dulomōu kesigile i. Yobe e hehegilibe esofei, hiyedo folodo.

³³ Egei mosokōu o ta duwei, duo kasagaiye tou. O kaha guamōu hiligedo kōu gue tobou,

³⁴ sa Nasaret o Yesu, nā hagua eimokōu kei degelamōu degeiya? Nage ei makolamōu hagulu? Age nāme kōu tewe. Nāme o bolodo, Godihā tobōu mōu hagueiyode tobou.

³⁵ Kenōu si Yesuhā gofoūdo dege, duo kasagai kokōu be, nā tada. Nā o koū tou fogōu fogōu iyede tobōu mōu, duo kasagai kaha degeiye, o ke die dihi ke mihikōu fiyei. Fiyomōu, duo kasagai kaha o ke tou fogōu fogōu i, kenōu si o ke ta makeli mei.

³⁶ Tou fogōu imōu, o sasai olōu fei kesigiemōu, dioūnōu kōu gue tugulo tobolōu i, koūme kei? O koūmahā tā gehe koū tobolōu be, sibige hiyedo, nelebōu de tā tobolōu. Duo kasagai kediane e tā dulomōu fosigediyode tobolōu i.

³⁷ Kege tobolōu imōu, Yesuhā ke degei kaha tā uwo keme sa sa hafei olōu fei keleya ke tefei.

*Yesu e Pitahā sasaiha e adiōu hā do bologuomōu bolō degei
(Matyu 8:14-15; Mak 1:29-31)*

³⁸ Yesu e hagua, egei mosō ke tou fogōu ile, Saimonhā mosokōu felei. Folomōu dugube, Saimonhā e sasaiha e adiōu be suguai hiyedo degeimōu, nā sasai koū bologuayede tobolōu i.

³⁹ Kege tobōu mōu, Yesuhā teguo ile, sasai ke gaduguomōu, tā neledo dege tobōu mōu, suguai ke mei degeimōu, toto hagua, nale milōu ma, o kediamokōu nei.

*Yesuhā do o sasai sudo bologuomōu bolō degele i
(Matyu 8:16-17; Mak 1:32-34)*

⁴⁰ Asō mulā degeimōu, o ilo kedia o sasai do daga daga tolōu i moūma, Yesukōu haguasiei. Haguasiemōu, e dobogoū dogogueimōu, bolō degele i.

⁴¹ Haba o duo kasagaiye tolōu i o sudone duo kasagai igisei. Igiseimōu, duo kasagai kedia tou fogolōu gi, nāme Godihā Dihiyode haguisa tobolōu i. Kenōu si, e kuolōu dogogube, nī tadamabeede tobou, eme Godihā makai o Kelesu keme dioū kōu tewe kaha degemōu.

*Yesuhā sa sa keleya ke siei
(Mak 1:35-39)*

⁴² Sabiyomōu, Yesu e sa o mei sa kokōu i. Imōu, o sasai kedia e kamōu haguasiligi duguomōu, diā e idayedema akogulamōu degele i.

⁴³ Kenōu si, e kōu gue tobou, a Godihā tā uwo bolofei ke sa sa iloyane tobōu lamōu. Godihā amokōu tobōu mōu hagueibe, e o sasai wolōu dalale kaha tā ke hehegieyedei.

⁴⁴ Kege tobōu mamōu ile, sa Judia duo kileya ke egei mosoya egei tobōu mōu siadi.

5

*Yesuhā tobōu mōu, Pitahā miye sudo mōu
(Matyu 4:18-22; Mak 1:16-20)*

¹ Sawisieï ta Yesu e ohueiyai Genesaret* biyakou tafalamou, o sasai sudo kefeguo e silema dalaguali, e Godiha ta tobou mou dulo i.

² E tafalali dugube, mosole bolou ohueiyai biyakou tilamou dugu. Mosole keme miye mojudi o kedia dogoguemamou, neke bigile imou dugu.

³ Duguomou, e mosole ta kaha tagetou foguo felei. Mosole keme Saimonhale. E Saimonkou, na feleba, mosole huyadefei fuguo ile, to biya hafei dege fogou yede tobou. Kegeimou, e mosole tagetou duwoli, o sasai kediamokou hehegiei.

⁴ Hehegiema mei degeimou be, Saimon, na to aimikou fuguo ileba, keke neke hebele muguyede tobou.

⁵ Saimonha e sima tobou, Hiye O, huliame ei dabai hiyedo degeligi, sabiyeiye, ei miye ta mou li mei. Kenou si, na tobolou kaha degeimou, a neke haba hebele muguo dugulamou.

⁶ Kegemou, e neke haba hebele muguomou dugube, miye sudo tou dugu, neke bafou lamou degeimou dugulo i.

⁷ Miye sudo tou ke duguomou, dilie mogo, mosole takou dalagua kedia haguissai, hagua dogou gumabadomou. Dia haguasieimou, mosole bolou kokou miye mouma sa iligi, amamamou, mosole bolou ke molou gou lamou degeimou dugulo i.

⁸ Saimon Pitaha ke duguomou, Yesu hafei dege yubu sugulo fiya tobou, Hiye O, na amokou hafei degeda, ame midihog kasagai milou di o kaha degemou.

⁹ E ke tobolou kaha yobe, dia miye sudo momou kou duguo kesigile i kaha degemou.

¹⁰ E mogo bolou, Sebediha sisigo Jems dilie Jon diliene ke duguomou kesigile i. Yesuha Saimonkou tobou, na hobou gue degeda. Ifi yoma kugule ilebe, na miye mojudi sagai kenou tefele na amokou o sasai mouma haguayede tobou.

¹¹ Kegemou, dia mosole fufulo ile, to biyakou dogoguomou, die bimaine olou fei kokou nou dogoguema fogou mou, Yesu sesele yai.

*Yesuha dobo doye tou o ta bologuomou bolq degei
(Matyu 8:1-4; Mak 1:40-45)*

¹² Sawisieï ta Yesu sa ta kokou dalamou, o ta haguei. O kaha e tou olou feibe dobo doye tou. E Yesu duguomou, yubu sugulo fiya, miye duwoli, neledo dege kou gue tobou, Hiye O, na tagaibabe, na a bologouba bolq degeleyodei.

¹³ Yesuha o kaha ta ke dulomou, e dobogou susuguo kuguomou, age name bolq degele ke tagaliyode tobou. Kege tobou mou kelegenou dobo doye tou o ke bolq degei.

¹⁴ Yesuha emokou neledo dege tobou, a na bologuaibe hobou omokou tobou da. Haba na Godiha mosokou ile, ne tou bolq degei ke mogou du daladi o kokou hegiba, ege Mosesha tobou kenou seseleba, gali* sile Godikou nele, na bolq degei kaha degeimou. Kegeiba, o kedia ne do mei degei ke tawale ileyode tobou.

¹⁵ Kenou si Yesuha degedi kaha ta uwo keme sa sa keleya ke olou fei tefele silemoumou be, o sasai sudo haguasie kefeguo dalaguadi, e egei tobolou ke dulamou. Haba do o kediane dia bologouba bolq degeyadomou haguasiedi.

¹⁶ Kenou si sawisieï ilo kelegebe, e o sasai kefegu ke fogou, sa o mei sa kokou dihog baga tobou lamou idi.

* 5:1 5:1 Ohueiyai kaha hu tabe Galiliyodele idi. * 5:14 5:14 Wok Pris 14:4

*Yesuhā o ta ibigidiobōu dobogo ɔ̃udiobōu tofigiei kẹ bologuomōu bolọ degei
(Matyu 9:1-8; Mak 2:1-12)*

¹⁷ Sawisieɪ ta Yesuhā o sasai kediaṃokōu hehegie tobōu mōu, Farisi o kediaḃōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu kediaṇe olōu feɪ dulo duweguei. Dia sa Jerusalembōu, sa Judiabōu, sa Galilibōu de tōu fofōu guema haguasie duwoguamōu, Hiye Ohā neleya kẹ ẹ do o sasai bologuomōu, bolọ degele i.

¹⁸ Ẹ kege degega dalamōu, o ilo kedia do o ta malā haguasiei. O keme ibigidiobōu dobogo ɔ̃udiobōu olōu feɪ tofigiei. Dia do o kẹ botegei tagetōu tilamōu malā hebele fele, Yesukōu hafeɪ dege dogogulamōu degei.

¹⁹ Kenōu si moso fegegu kaha degeimōu, dia do o kẹ malā hebele fologale sagai mei. Kegeimōu, dia moso tagetōu malā fologa, moso igiguomōu, do o kẹ botegei tagetōu tilamōu, tigi gogomoguema, amafeɪ tōu fofōu guesa mulọ, o sasai kedia dala duo mogōu kile, Yesuhā tafala hafeɪdo dege dogogulo i.

²⁰ Yesuhā die damaleyodei kẹ duguomōu, ẹ do o kokōu kōu gue tobou, mogo, age midihọ kasagai na milōu gadi kẹ gebe meiyodili.

²¹ Mosesha kuolōu yo dulo i obōu, Farisi o kediaḃōu, dia kẹ dulomōu, kōu gue fima i, o Godiha timōu kẹ mōu laɪdi keme koyo? O taeye midihọ kasagai obe milōu gadi keme ta gebe meiyodele sagai mei. Keme Godihanōu si degeleyode tawale i.

²² O kedia kege fima imōu, Yesuhā tawalemōu, ni kageimōu kege fima iya?

²³ Age kage tobolōu? Midihọ kasagai, do o kaha milōu gadi kẹ gebe meiyodili kaha, niḡe ame ogōu ga tobōu di oyodele ili. Haba, age do o kuokōu, na haguama iyedilibe, niḡe kageimōu a ogōu ga tobolōu yode tawale iya?

²⁴ O Kedia Dihi ẹme sa sibige kuokōu be hu hiyedo dala. Ege midihọ kasagai obe milōu gadi kẹ gebe meiyodele sagaiyode tobou. Yesu ẹ yo ɔ̃usie kege tobou, o kedia ta ẹ tobolōu keme sibigeḃōu dade tawamabadomōu. Kege tobōu mamōu, ẹ do o kokōu, a namokōu tobolōu kuhe, na hagua, ne botegei kẹ malāba, ne mosokōu iyedei.

²⁵ Kege tobōu mōu, kelegenōu o kaha hagua, o kedia dihiḡe kokōu ẹ botegei kẹ malā hebele, mosokōu fogōu ma iligi, Hiye Ohā hu hebele foguomōu i.

²⁶ O sasai kedia kẹ duguomōu kesigie guẹ degemōu, Godiha hu hebele fogulo i. Ifi di midihọ gehe gehe tamā degeimōu dugulo ili kuheyode tobolōu i.

*Yesuhā o Livai hagnosisai
(Matyu 9:9-13; Mak 2:13-17)*

²⁷ Habage, Yesuhā iligi dugube, gamani sibidi sele kefedɪ moso kokōu o ta, ẹ hu Livaiḡe kokōu duwomōu dugu. Eme gamani sibidi sele kefedɪ o. Yesuhā emokōu na haguaba, da imebeede tobōu mōu,

²⁸ ẹ hagua, bimai olōu feɪ tōu fogōu mōu, Yesu sesele i.

²⁹ Kegemōu, Livaiha ẹ mosokōu ge Yesuhā nale hiyedo milōu mamōu, gamani sibidi sele kefele idi obōu, o sudo ilo kediaḃōu kefeguomōu, diliebōu de duwoguali nale nalā i.

³⁰ Farisi o kediaḃōu, die mogo kuolōu yo dulo i o ilo kediaḃōu, dia Yesuhā dabai degedi o kediaṃokōu gofo ɔ̃u dege tugulo tobolōu i, ni gamani sibidi sele kefele idi obōu, midihọ kasagai milolōu idi o kediaḃōu de duwoguali naleḃōu hueḡibōu de kageimōu nalā iya?

³¹ Kegeimōu, Yesuhā sima kōu gue tobou, o do meiyege mola mosokōu be idiyo mei. Do oyenōu si mola mosokōu yadi.

³² A hagueibe, dōudo o kediā haguissouba fi bohōu mabadomōu hagueli mei. A hagueibe, o sasai midihō kasagai milolōu idi kediā haguissouba fi bohōu ba amokōu haguasiemabadomōu kuhe haguei.

*Yesuhā nale kuolōu dogogudi kahā tā kē tobou
(Matyu 9:14-17; Mak 2:18-22)*

³³ Kegemōu, Juda hiye o kediā Yesukōu haba tobolōu i, Jonhā dabai degedi o kediāge nale kuolōu dogoguomōu diho baga tobolōu idi. Farisi o kediā die dabai degedi o kediāne kege degele idi. Kenōu si ne dabai degedi o kediāge nalebōu hueibōu nalā ili.

³⁴ Yesuhā sima kōu gue tobou, o tahā sobōu hulaba, e mogo diā diguba, haguasie felegababe, nale ta kuolōu dogogulo sagai mei. Yobe, sobōu hulo o keme diābōu de dala kahā degemōu.

³⁵ Kenōu si, o ilo kele die mogo malā fogōu iba kelege, nale kuhe kuolōu dogogulo ileyode tobou.

³⁶ Kegemōu, Yesuhā haba tā makai ta diāmokōu tobou, yukuei afukōu be, a ta dalababe, di yukuei ebele ta malā bafolōu ba, yukuei afukōu kokōu dogoguoba gofolōu mei. Kege degeibabe, yukuei ebele keme makolo, haba yukuei afukōu kene bolō degeiba dugulo meiyodei.

³⁷ Haba tabe, tigi kolo huei gofojudo, ebele milou kene wai meme kolo, oe afu kōu milou kodu sōu gudiyo mei.* Kege degeibabe, tigi kolo huei gofojudo kahā wai meme kolo kē dōu lama ile. Kegeiba, tigi kolo huei gofojudo kē ile hobogōu ba, wai meme kolo kene makolo.

³⁸ Kegei kahā degemōu, hebe kolo huei ebele keme yojū wai meme kolo ebele kodunōu sōu gubasi boloyode tobou.

³⁹ O huei afukōu kē nadi kahage huei ebele keme ta nale sagai degediyo mei. Ege huei afukōu keme bolofeyode tobou di.

6

*Yesuhā misiholo duwodi sawisie kelege dabai degele kuolōu dogogu kahā tā
(Matyu 12:1-8; Mak 2:23-28)*

¹ Misiholo duwodi sawisie ta kelege, Yesubōu diā hebe hai sa duoya kē yai. E dabai degedi o kediā nale fi kē gama, dobogojūye dosōu guema, ho kē nalāmōu yai.

² Kenōu si Farisi o ilo kediā kē duguomōu, Yesukōu kōu gue yodulo i, nime misiholo duwodi sawisie kahā kuolōu keme kageimōu gobolōu iya?

³ Kegeimōu, Yesuhā die tā sima tobou, Devithā degei kahā tā kuguokōu nalai dala keme nige husojuma tawale ili mei sā degei.* Devitbōu e mogo diābōu kediā nale nali mei, hegie degele i kē a nimokōu tobou lamōu.

⁴ Hegie degele imōu, Devithā Godihā falai mosokōu folomōu, ōu si Godihā dihiē kokōu dogogu daladi kē mojuma nai. Ōu si keme kuolōu, mogōu du dalaguadi o kedianōu nalā idiye, kenōu si Devit e nolugi, e mogo diāmokōu ne neiyode tobou.

* **5:37 5:37** Yesu e sa sibige kuokōu dele kelegebe, Juda o kediā die hueinabe di hueina sagai mei. Diā wai meme kolo gofōu mamōu hueibe kokōu dōu ma nalā idi. * **6:3 6:3** 1 Samuel 21:6

⁵ E haba diāmokōu tobou, O Kediā Dihi ɛme misiholo duwodi sawisieie ke dia daladi oyode tobou.

Misiholo duwodi sawisieie kelege, Yesuhā o dobogoꞑu kasagai degei ta bologuai (Matyu 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ Misiholo duwodi sawisieie ta kelege, Yesuhā egei mosokōu folomōu, o sasai kediāmokōu Godihā tā hehegiei. O ta ɛ dobogoꞑu dele tei kene kodu duwei.

⁷ Farisi o kediabōu, Mosesha kuolōu yo dulo i o kediabōu de Yesuhā degeladi ke defeido baha duweguei. Yobe, Yesu ɛ misiholo duwodi sawisieie kelege do o keme bologuquba bolō degeibabe, o kediage ɛ tā saleyodema fimā i.

⁸ Yesuhā o kediā kege fimā imōu tawalemōu, o dobogoꞑu tei kokōu, nā haguāba, o dihiile kuokōu tafalayedaimōu ɛge o dihiile kokōu haguā tefei.

⁹ Tafalamōu, Yesuhā o duwogua kediāmokōu kōu gue yodu, di misiholo duwodi sawisieie kelegebe, di midihō kasagai de milolōu? Ha midihō bolonōu milolōu? Di o de wouba tofigile? Haba o de bologuquba bolō degelenōu? Mosesha kuolōu taēge kage tobolōu?

¹⁰ Kege tobōu mamōu, ɛ o olōu fei kediāmokōu maseligi, dobogoꞑu tei o kokōu tobou, ne dobogoꞑu doususuguyedaimōu, o kaha dobogoꞑu doususugumōu, kuhe bolō degei.

¹¹ Kenōu si hiye o kediā hohō degeli mei, gofoꞑu hiyedo degemōu, dioꞑunōu Yesube kage degele de tugulo tobolōu i.

Yesuhā tā-bolofei-malā-suluguadi-o olōu fei 12 kege makai (Matyu 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Sawisieie ta, Yesuhā ile, bitōu ta kokōu felei, diho bagā tobōu lamōu. Folo, huliame Godikōu diho bagā tobolōu gi, sabiyei.

¹³ Sabiyomōu, ɛ dabai degedi o kediā haguismōu, diā haguasieimōu, ɛ dabai degele ile o olōu fei 12 kege makai. Nime mā tā-bolofei-malā-suluguadi-oyode tobou.

¹⁴ O ta ɛ hube Saimon. Yesuhā ɛ hū gehe tibe Pita. E malabōu de, ɛ hube Andru. Haba Jemsbōu Jonbōu Filipbōu Bartolomyubōu de.

¹⁵ Haba Matyubōu, Tomasbōu, Alfushā dihi Jemsbōu. Tabe Saimon, ɛ hū tabe Selot.

¹⁶ Haba Jemshā dihi Judas. Tabe Judas Iskariot, Yesu ho o kediāmokōu sesegulo o ke.

Yesuhā do o sudo bologuomōu bolō degele i (Matyu 4:24-25; Mak 3:7-12)

¹⁷ Kegemōu, Yesuhā ɛ dabai degedi o kediā mugua, imi sabekōu tafalaguali dugube, ɛ dabai degele idi o ilobōu, sa Jerusalem o sasabōu, haba sa Judia kile o sasabōu sudo kediā kefeguo dalaguamōu dugulo i. To biyā hafei sa Tairbōu, sa Saidonbōu tie o sasai sudone kefeguo dalaguamōu dugulo i.

¹⁸ O kediā mōu haguasili mei, Yesuhā egei hehegieiba dulamōu haguasieie, haba ɛ die do kagei kageine bologuayadomōu kuhe haguasieie. Damaledo, duo kasagaiye tolōu i kediāne haguasieimōu, Yesuhā bologuomōu bolō degele i.

¹⁹ O sasai olōu fei kediā Yesu duguomōu, kugulamōu degele i, ɛme nele hiyedo kaha degeimōu, do o koyohā, ɛ dobogoꞑuye Yesu kugumōu be, do bolō degei.

Yesuha o ilo kediāmokou hohobou mabeedei, haba o ilo kediāmokou be niou tawaibou yode tobou
(Matyu 5:1-12)

²⁰ Kegemou, Yesuha e dabai degele idi o kediāmokou maselemou kou gue tobou, Bi mei o diāma, ni hohobou ma, Godiha e sa keme ni biyodei kaha degeimou. Godihage ni wolou dalayode tobou.

²¹ Hegie dege dalagua o diāma, ni hohobou ma, habage ni nale nama guokou degele ile kaha degeimou.

O diāma, ni ifi gosolo iliye, kenou si hohobou ma, habage ni hohog dege yilo kaha degeimou.

²² O sasai diāma, nime oe dafa iliye, kenou si ni hohobou ma. Ni O Kedia Dihi ke sesele ili kaha degeimou, nime oe igile flaba, susuga tobolou ba, ni hube kasagainou degeiba dugubabe, ni hohobou mabeedei.

²³ Dia kege degeibabe, ni hohobolou, hobou ga siama, ni hebe bolodo keme hebenitou kou dala kaha degeimou. Kou guai o kedia midihog kasagai kou milolou idibe, habage-degele-duguo-tobou di-o kediāmokou ne kenou tefele milolou idi.

²⁴ Selebou o diāma, niou tawaibou, ni hebe bolog ta molo^u mei. Yobe, nime bi olou fei kou mo^uumamou, ni kou le hohog degele ili kaha degemou.

²⁵ O diāma, ni nale nama guokou dege dalaguaye, niou tawaibou, nime habagebe hegie degele ile kaha degemou.

O yilo ili o diāma, niou tawaibou, ni gosoulugi, gesei mei degele mei kaha degemou.

²⁶ O diāma, oe ni hu hebele fogulo iliye, kenou si niou tawaibou. Ni kou guai o kediage ogou gai egei tobou di o kedia hune hebele fogulo i deiyode tobou.

Yesuhage ni ho o tagamabeedei
(Matyu 5:38-48)

²⁷ Yesuha haba kou gue tobou, ma ta dudi o diāma, a nimokou tobolou kuhe. Ni ho o kedia tagama. O nimokou dafadi o kediāmokou ne midihog bolofei kenou hehegiema.

²⁸ O koyoha ta kasagai nimokou tobou babe, nige Godiha emokou midihog bolofei kenou hehegieyede tobou ma. O koyoha ni wala deibabe, nige Godiha o kokou solou do degeyedema dihog baga tobou ma.

²⁹ O koyoha ne hamogou ilokou foubabe, na haba hamogou ilone seseguyedei. O koyoha ne yukuei hiyouye mo^uubabe, haba na ne yukuei ta kene emokou neyedei.

³⁰ O koyoha namokou bi ta molo^uuyodema yodubabe, na mou nelenou. Haba o taha ne bi ta hiyouye mo^uubabe, emokou hobou boholou neyede tobou da.

³¹ Nige o ilo kedia nimokou kage degele tagale ili keme, ni diāmokou ne ke sagainou tefele degemabeedei.

³² Nige o ni tagadi kedianou tagaibabe, ni hube hiye degele mei. O midihog kasagai degedi o kediane o dia tagali o kediāmokou ne hohog degele idi.

³³ Nige nimokou midihog bolodo hehegili o kokou nou midihog bolodo hehegieibabe, ni hube hiye degele mei. O midihog kasagai degedi o kediane kenou tefele degele idi kaha degemou.

³⁴ Nige ni bi heliofei nele i ke haba boholou molo^uuyode tawaibabe, ni hube hiye degele sagai mei. Yobe, midihog kasagai degedi o kediane die mogo diāmokou bi heliofei nele i ke boholou molo^uuyode tawale idi.

³⁵ Nĩ ho o kediā tagama. Diāmokōu midihō bolofei kēnōu hehegiema. Nĩ diāmokōu bi nele, haba boholōu moloūyode tawadama. Kegeibasi, nĩ hebe bolodo kē malāba, nĩme damaledo Godihā sisigo degele. Damaledo, nĩge nĩmokōu ho degedi o tagama. Yobe, Godihage o emokōu bolofeyode tobolōu idiyo mei o kediāmokōu be midihō bolodo kēnōu hehegiedi. Midihō kasagai degedi kediāmokōu ne kēnōu tefehe hehegiedi.

³⁶ Nĩ Aye Godihā nĩmokōu solōu do degedi. Nĩne kēnōu tefehe omokōu solōu do degemabeede tobou.

*Midihō o tae degeli kē fidama
(Matyu 7:1-5)*

³⁷ Yesuhā haba kōu gue tobou, midihō o tae degeli kē fidama, Godihā nĩmokōu ne kēnōu tefehe degeiye deba. Midihō nogohā milolōu kē hobōu fidama. O tae hagi nĩmokōu ta degeibabe, mōu duguō fogōu mabeedei. Kegeibasi, Godihane midihō kasagai nĩ milolōu idi kēne gebe meiyodele.

³⁸ Nĩ bi ta o kediāmokōu neibabe, Godihane nĩmokōu bi ta nele. Ege bologua fileba, amamaj kē nĩmokōu nele. Damaledo, e fileba hiyedo folodo amamajido kē nĩ moloū. Yobe, nĩ o takōu nēdi kēme, Godihane kēnōu tefehe nĩmokōu neleyode tobou.

³⁹ Kegemōu, Yesuhā tā makai ta kōu gue tobou, diho du degei o tahā yogo diho du degei o ta wolōu ilebe de bolō? Age diliebe uloudu fiyasigiledadili.

⁴⁰ Sokōu lōu dihiyege e tisabe gabama feli mei. Sokōu lōu dihi kaha tewe moūbasi, e tisa tefehe.

⁴¹ Nā noū nē diho kōu hebe siei hiyedo kē dala kēme ta duguli meibe, kofai ne mogohā diho kōu dala kēme kageimōu duguō tobōu ya?

⁴² Nā hebe siei hiyedo nē diho kōu dala kē ta duguli meibe, nage kofai nē mogohā dihiledu dala kēme kageimōu malā filalamōu yode tobōu ya? Nāme taenōu tobōu di o. Nā hebe siei hiye, nē dihiledu dala kebukōu tele filāba, nē diho bolofei degeiba duguoba, hobōu kofai nogohā dihiledu dala kē kuhe malā filā.

*Hebe kasagaiyege kolo kasagai mādi
(Matyu 7:16-20, 12:33-35)*

⁴³ Yesuhā haba kōu gue tobou, hebe bolofeyiyege kolo kasagai degei ta male mei. Nebe kēnōu tefei, hebe kasagaiyene kolo bolofei ta male mei.

⁴⁴ Oyege hebeye kolo molū kokōu duguomōu, hebe kēme bolofeida, ha, kasagaidade kuhe tawale idi. Oye kiyōu ga idibe, aye yoya kē ga idiyo mei. Goho kolo ga idibe, hebe aye bōu kokōu ga idiyo mei.

⁴⁵ O bolofei e duledube fimaj bolofeyenōu daladi. Kegei kaha ege midihō bolofei kēnōu degedi. O dōydo mei, e duledube fimaj kasagaiyenōu daladi. Kegei kaha ege midihō kasagaienōu degedi. O e duledu fimaj kagei kagei amama dalamōu be, e mogouyene tā yoū fiye molū kēnōu tefehe tobōu di.

*Mosō togodi midihō bolōu
(Matyu 7:24-27)*

⁴⁶ Yesuhā haba kōu gue tobou, kageimōu nĩ amokōu Hiye O, Hiye O dele idiye, kēnōu si nĩ mā tā ta sesediyo mei?

⁴⁷ O koyohā amokōu hagua, mā tā kē dulo seseibabe, age o kegei kaha midihō kēme nĩmokōu hegilamōu.

⁴⁸ O keme moso togodi o sa degei. Yomogoube, o kaha asou mou gulido dege damamou, mouti gofoudo kenou fofoguei. Moutimamou, kotou moso tegei. To hiyedo gihouma, moso ke kou bilalamou degeiye, kenou si bileli mei. Yobe, e moso ke bologuado tegei kaha degemou.

⁴⁹ O koyoha ma ta ke dulo sese ho fogou babe, eme totou degei o, e mosobe mihikou do tegei ke sa degei. Mih damamou moutili mei. Habage, to gihouye haguamou, moso ke totonou bila filamou makoma mei degei.

7

*Yesuha ami hiye o kaha dabai degedi o bologuoumou bolu degei
(Matyu 8:5-13)*

¹ Yesuha o sasai kediamokou ta tobou ma mei degeimou, e sa Kaperneamkou felei.

² Sa kokou be, ami hiye o taha e dabai degedi o ta do degemou tolo ile hafei degei. Ami hiye o kaha e dabai degedi o kokou solou do hiyedo degei.

³ E Yesu dalayode tobolou imou dulomou, e Juda odo odo ilo kedia tobou mou yai, Yesuha haguaba, do o ke bologuayede tobou yadomou.

⁴ Dia ya, Yesukou fologamou, ta neledo dege tobolou i, ami hiye o keme midihou bolonou milou gadi o. Na e dogou guyedei.

⁵ Yobe, e Juda o dimokou solou do degemou, di egei moso kou tegei kaha degemou yode tobolou i.

⁶ Kegemou, Yesu e diabou de hagulugi, moso ke hafei degeimou, ami hiye o kaha e mogo dia tobou mou yolugi, Yesu alikou hagumou duguo tobolou i, ei mogo e kou gue tobou ma dogogu, Hiye O, na hobou dabai hiye degeda. Ame o bolofei mei kaha, na ma mosokou fele sagai mei.

⁷ Kegei kaha degemou, age namokou be ile mei. Na mou taenou tobou ba, ma dabai degedi o e bolu degele.

⁸ A tobolou kaha yobe kou guei, ane hiye o taha hayedu dala. Ma hayedune ami o ilo kele dalagua. A ami o takou na iyedeimou be, e idi. Haba ami o takou na haguayedeimou be, e haguadi. A ma dabai degedi o takou na dabai degeyedeimou be, e dabai degedi.

⁹ Yesuha o kaha ta ke dulomou, hiyedo fimama, boholou mou, o sasai e sesele haguasili kediamokou tobou, a nimokou tobolou kuhe. Age Israel o olou fei kediamme ami o komauma damaleyodei neledo kou sagai kou gueibe ta duguli mei.

¹⁰ O ami o kaha tobou mou yai kedia boholou ma haguasie, mosokou felegamou dugube, do o keme kou bolu degei dugulo i.

Yesuha sa Nainkou ge o gisiai tei ke haguagimou gehe degei

¹¹ Habage, Yesuha e dabai degedi obou, o sasai sudo kediabou de sa Nainkou yai.

¹² Ile, sa kaha kekai adi hafei degeimou dugube, o ilo kedia o tei ta hebele haguasieimou dugu. O ke tei kaha e adiou be kuei sasai, e dihi o dihi tanou fei ke tolo i. Sa ke tie o sasai sudo sasai kebou de haguasieimou dugu.

¹³ Hiye O Yesuha sasai ke duguo, solou do hiyedo degemou tobou, na hobou gosodayedei.

¹⁴ E teguo ile, botegei ke kugumou, o tei ke hebema haguasili kedia tafalaguamou tobou, o gisiai, a namokou tobolou kuhe, na hagua.

¹⁵ Kege tobou mou, o tei kaha hagua bilo toumou, dihi ke e adiou kou boholou nei.

¹⁶ O sasai olou fei kedia ke duguo kesigiemou, Godiha hu hebele foguo tobolou i, habage-degele-duguo-tobou di-o ta ifi dimokou tama degeli kuhe. Godibe e o sasai di dogou gulamou haguei kuheyode tobolou i.

¹⁷ Yesuha ke degei ta uwo kahage sa Judia kileya kebou, haba sa sa hafei dege dalagua keleya kebou de olou fei tefei.

Fafeleya degedi o Jonha e dabai degedi o bolou kege tobou mou, Yesukou yai (Matyu 11:2-19)

¹⁸ Kegeimou, Jonha e dabai degedi o kedia Yesuha degegadi ke emokou tobolou i.

¹⁹ Emokou tobolou imou, e o bolou kege haguismou, haguasiei, dilie ileba Hiye Okou kou gue yodumabadomou, name de o hagualeyodele idi kaha haguei? Haba you haguale dala?

²⁰ O bolou kedilie ya, Yesukou fologa tobou, fafeleya degedi o Jonha tobou mou ele namokou kou gue yodulamou kuhe haguasili, name de o hagualeyodele idi kaha haguei? Haba you haguale dala?

²¹ Dilie hagulu kelegenou be, Yesuha do o kagei kagei sudo bologuai. Duo kasagaiye tolou ine duo kasagai igiseimou bolou degele i. Haba o diho du degele i kediane bologuomou baha i.

²² Kegeimou, Yesuha Jonha dabai degedi o bolou kediliemokou tobou, nele boholou ma yaba, Jonkou a degeimou nele dulubou, nele dugulubou kou tobou mabeedei. Nele dugulube, a o diho du degei kediane bologuomou bolou dege masele imou dugulu. O ibigidio tofigiei kediane tofou tofou youmou, dobo doye tou o kediane bolou degele imou, kihyoyu tefegai kediane ta dulo imou, tofigiei kediane hagua gehe degele imou nele dugulo ili. Haba a bi mei o kedianmokou ne ta uwo bolofei kou tobou mou nele dulo ili.

²³ O koyoha a duguoba damaleyodema, fimai tabou mei debabe, o keme hohobou yedei.

²⁴ Kegeimou, o bolou Jonha tobou mou haguasiei kedilie fogou youmou, Yesuha o sasai kedianmokou Jonha kou degei sagai kenou kou gue tobou, ni hebe mei mihinou sa kokou yaibe kei dugulamou yalou? Ni wiye hiye ta tilemou ima haguama deimou ke dugu yai?

²⁵ Kegeli mei debabe, ni o koyo dugu yalou? Ni o ta yukuei bolou bolou kai ke dugu yai? Kegeli mei. O yukuei sele hiyedoye mamou ke kama similolou idi oyenou si hiye o kedia mosodu dalagua.

²⁶ Kenou si ni koyo dugu yalou? Ni habage-degele-duguo-tobou di-o ta dugu yai? Damaledo, a nimokou tobolou kuhe, o kahage habage-degele-duguo-tobou di-o olou fei kediane gabai.

²⁷ O keme Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, ni duma, A ma ta tobou di o ta tobou ba ebukou ile dalali, ne a milolou yodei ke. *Malakai 3:1*

²⁸ A nimokou tobolou kuhe, fafeleya degedi o Jon e hagua feleibe, e sa sibige o olou fei gabaiye, kenou si Godiha o sasai wolou daladi sa kokou be, o hu mei o taha Jon gabai dala.

²⁹ Kegeimou, o sasai bou, gamani sibidi sele kefele idi obou kedia Yesuha ta ke tobolou dulomou, Godiha midihobe doudoyode tobolou i, diame Jonha kou fafeleya degei kaha degemou.

³⁰ Kenōu si Farisi obōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu kediage midihō bolofei, Godiha hegi keme tobekōu mugulo i, diame Jonha fafeleya degeli mei kaha degemōu.

³¹ Yesuha haba tobou, kegeimōu, ifi kōu bōu ge dalagua o sasai kediame kadegei o? A ta makaibe midihō diā milolōu idi kokōu mā tobolōu kuhe.

³² O kediame sisigō sa degei. Yobe, sisigō kediame kefegudi sakōu duwoguali, die mogo diā haguisa idi,

Eige nī hobōu gaba diē femabadomōu kibi kōu haguisa iye, kenōu si nī hobōu ga diē feilebe tagale ili mei. Ei solōu do degedi diēne kōu feile iye, kenōu si nīge ta solōu do dege gosolo ili mei.

³³ Ifi kōu bōu gebe o sasaiyene sisigō kediā degele idi kenōu tefe degele idi. Yobe, Jonha hagua sieibe, ōu bōu, tigi kolo huei gofoūdobōu debe nadiyo mei kaha, nīge eme duo kasagaiye touyode tobolōu idi.

³⁴ O Kediā Dihi ē hagua sulube, nalebōu hueibōu nadi kaha, nī kōu gue tobolōu idi, o koūme nale hiyedo nadi. Haba tigi kolo huei gofoūdo kene hiyedo nadi. E mogo diame gamani sibidi sele kefele idi obōu, o midihō kasagai milolōu idi obōu de.

³⁵ Kege tobolōu idiye, kenōu si o sasai Godiha tewe ke tolōu hehegiedibe, ē tewebe damaledo dugulo idi.

Sasai tahā Yesuha abogoū tagetōu huei hōbōu bolodo ke sōu gu

³⁶ Farisi o tahā Yesukōu tobou, nā hagua mā mosokōu ābōu de nale namebeedemōu, Yesuha o kaha mosokōu ile folo duwoli, nale nalāmōu degei.

³⁷ Sasai ta, eme midihō kasagai milōu di sasai, ene sa kile tie. Yesube Farisi o kaha mosokōu nale noluyode tobolōu imōu du. Dulomōu, ē botole igiye milou kodu hōbōu huei dou bolodo ke tolōu haguei.

³⁸ Fele, Yesuha tobeya haguamōu, ē abogoū hafei dege gosolo tefelei. Gosoulugi, diho huei kaha Yesuha abogoū tagetōu fiyasigei. Fiyasigeimōu, sasai kaha yoū ē widio towe sasado kaha toguema nogōu gama, huei hōbōu bolodo ke ē abogoū tagetōu sōu gu.

³⁹ Farisi o Yesu digu kahage sasai kaha degeli ke duguomōu, ē kōu gue fimai, o koūme damaledo habage-degele-duguo-tobōu di-o debabe, ege sasai emokōu kugulu koūme midihō kasagai milōu di sasaidade tawali.

⁴⁰ Kegemōu, Yesuha emokōu kōu gue tobou, Saimon, ā namokōu tā ta tobōu lamōu. Tisa, tā nā tobōu lamōu degeli keme amokōu tobōu yedeimōu,

⁴¹ Yesuha tā makai kōu gue tobou, o bolōu ta ya, selebōu o ta kokōu fologa, sele heliofei malā i. Tabe sele 100 kege mōu. Tabe sele 10 kege mōu.

⁴² Dilie sele heliofei mōuye, kenōu si sele olōu fei nai mei degei. Nai mei degele imōu, sele obōu kaha diliemokōu tobou, nele mā sele nai keme tabōu mei, ā gebe meiyodiliyode tobou. Kegei kaha degemōu, o koyohanōu si sele obōu kokōu hoho hiyedo degeiya?

⁴³ Kegemōu, Saimonhage kōu gue tobou, ā tawalibe, o sele 100 kege mōu keyodeimōu, Yesuha tobou, ne fimaiibe doudoyodei.

⁴⁴ Kegemōu, Yesuha boholōu, sasai kokōu masemamōu, Saimonkōu yodu, nā sasai koū de dugulu? A ne mosokōu feleimōu, nā huei dōu ma, mā abogoū bigili mei. Sasai koūmahā ē diho hueiyenōu mā abogoū bigima, ē widio towe sasa kaha toguei.

⁴⁵ A ne mosokou feleimou be, na a ta nogou li mei. Sasai ko umahanou si a feleimou ma abogoukou nogou be kegenou nogou ga dala kuhe.

⁴⁶ Na amokou hoho degema, ma widiletou gusege huei ta sou guli mei,* sasai ko umahanou si ma abogou tagetou huei hobou bolodo ke kou sou gu.

⁴⁷ Kegei degemou, a namokou tobolou kuhe, sasai ko umahasi amokou hoho hiyedo degeimou dugulu. Kegei kaha, da duguo tawalebe, Godiha e midihou kasagai milou gadi keme gebe mei yodeidade tawame. O ta, Godiha e midihou kasagai huyadeifei ke gebe meiyodeibabe, o kaha Godikou hoho huyadeifeinou degeleyode tobou.

⁴⁸ Yesuha sasai kokou tobou, a ne midihou kasagai milou gadi keme gebe meiyodiliyode tobou.

⁴⁹ Kege tobou mou, o ebou de duwogua kedia dio unou tugulo tobolou i, o koume koyo? Midihou kasagai milou di keme kageimou gebe meiyodeiya?

⁵⁰ Yesuha sasai kokou tobou, na amokou damaleyodei kaha degeimou, name Godiha kou mamou. Na ile, bologuado dalayede tobou.

8

Sasai ilo kele Yesu sesele idi

¹ Habage, Yesuha sa sa olou fei kileya ke Godiha wolou daladi sa kaha ta uwo bolofei ke hehegiemou siei. O olou fei 12 kege kedia ebou de suluguei.

² Sasai ilo kelene Yesubou de suluguei. Sasai ilobe duo kasagaiye tou, ilo kele doye tou, kegele i ke Yesuha kou bologuai. Sasai tabe Maria, sa Makdala tie sasaiyodele idi. Eme duo kasagaiye olou fei diyosi kegeye tou ke Yesuha igiseimou bolo degei.

³ Sasai tabe Joana, eme Herotha moso dia daladi o Kusaha e sasai. Tabe Susana. Sasai kediabou, sasai sudo ilo kelene Yesubou de suluguali, die seleye nale mo uma, Yesubou diamokou milou ma nele suluguei.

Ta makaihe nale hou hebe haimikou hebesei kokou ma tobou (Matyu 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Sa sa o sasai sudo Yesukou haguasie felega kefeguo dalaguamou, e diamokou ta makai kou gue tobou,

⁵ o taha e hebe haimikou nale hou hebeselamou i. Nale hou hebeseibe, ilo kelebe alikou fiyasigemou, o kedia abogouye tofou tofolou i. Haba ilo kelebe sio kedia haguasie mo uma nala i.

⁶ Nale hou ilo kelebe mihigibou kokou fiyasigei. Nale hou kou fua feleiye, kenou si olou fei tofigiei, mihibe huei mei kaha degemou.

⁷ Nale ho ilo kelebe aye ti yo kodu fiyasigei. Nale hou foloumou, aye ti kahane folomou, nale hou ke gogu.

⁸ Nale hou ilo kelebe mihigibou kokou fiyasigei. Fiyasigemou, nale hou fua folomou, sibige hiyedo ma i, 100 kege ma iyodei. Yesuha kege tobou mamou, haba kou gue haguisa tobou, o koyo na, kihiyou dalababe, ta kou defeido du.

Yesuha ta makai hehegie tobou di kaha sibige ke tobou (Matyu 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Yesuha e dabai degedi o kedia ta makai e toboudi kamaha sibige ke tawalamou yodulo i.

* 7:46 7:46 O e widiletou gusege huei sou gudi midihou keme o kokou hohobou di.

¹⁰ E diāmokōu kōu gue tobou, Godihā o sasai wolōu daladi kaha sibige keme ni tawamabadomōu yoŋu nīmokōu kōu hegi, mogogou ta dala mei. O damaleyodele ili mei kedianōu si ta makainōu dudi, ta sibige ta dudiyo mei. Keme kōu gue nalai dala, Kegeligi, dihoŋe duguoba, tawale iye domōu. Ta duloba, ta kaha sibige ta tawale iye domōu. *Aisaia 6:9*

*Nale hou hebesei ta makai kaha sibige
(Matyu 13:18-23; Mak 4:13-20)*

¹¹ Kegemōu, Yesuhā haba kōu gue tobou, ta makai kaha sibigebe kōu gue, nale hou hebesei keme Godihā ta ke hebesei.

¹² Nale hou alikōu fiyasigei kaha sibigebe kōu gue, o sasai ilo keke Godihā ta dumōu be, Tamahā hagua, Godihā ta die duledu dala ke igisedi, dia damaleyodele iba, Godihā dia mamōŋe domōu.

¹³ Nale hou mihī igibōu kokōu hebesei kaha sibigebe kōu gue, o sasai ilo kekebe Godihā ta dulo, hohō degele idiye, kenōu si dia tefebōu mei kaha, Godihā tabe hiyefeī dulo idiyo mei. Tefeŋe duguyē hagumōu be, die damaleyodeibe tōu fogōu le idi.

¹⁴ Nale hou aye ti yokōu hebesei kaha sibigebe kōu gue, o sasai dia Godihā ta kōu dulo idiye, kenōu si sa sibige kaha hagi kagei kagei kokōu fimaiḃōu, sele hiyedo moloŋu sagai fimaiḃōu, fiye tagai daga dagabōu olōu feī kahage Godihā ta ke akoguomōu, sibige ta mā idiyo mei.

¹⁵ Kenōu si nale hou mihī bolofeī kokōu hebesei kaha sibigebe kōu gue, o sasai kedīa Godihā ta dulo defeido tolōu mōu damaleyodemā sesele ili. Die fimaiḃe dōudo, bolonōu dalagua. Neleḃe dege dala kaha degemōu, diame nale sibige mai ke sagai dalagua.

*Obe kamai dou migiemōu be, bilika hayedu dogogudiyo mei
(Mak 4:21-25)*

¹⁶ Yesuhā haba kōu gue tobou, obe kamai dou migiemōu be, bilika hayedu dogogudiyo mei. Fafai hayedune ta dogogudiyo mei, moso tamā keke dogogudi, o mosokōu feliye, kamai hohō ke dugumabadomōu.

¹⁷ Bi olōu feī wōmogou dalagua keme habage tamā degele ile. Bi olōu feī oye gogu dalagua keme habage tamā degegouba, oye kuhe duguo tawale ile.

¹⁸ Kegemōu, ni ta ta duloḃe, defeido duma. O tahā bi ilo keke dalababe, Godihage tage dogōu guba, bi sudo degele. O tahā e bi hiyefeī mei debabe, e bi huyadeŋe e fiye daladadili keme Godihā moloŋuyode tobou.

*Koyobe Yesuhā e adiōu bōu e malā diabōu?
(Matyu 12:46-50; Mak 3:31-35)*

¹⁹ Kegemōu, Yesuhā e adiōu bōu e malā diabōu de e dugulamōu kōu haguasieie, o sasai kefei sudo kaha diōu gu kaha degemōu, dia fele dugulo sagai mei.

²⁰ O tae Yesukōu tobou, ne adiōu bōu ne malā diabōu haguasie, mihikōu tafalaguali, na dugulamōu degele ili.

²¹ Kenōu si e sima kōu gue tobou, Godihā ta dulo damaleyodemā seseli o sasai kedīame mā adiōu bōu mā malā diabōu debe kehe.

*Yesuhā tobōu mōu, wi hiyedo ke mei degei
(Matyu 8:23-27; Mak 4:35-41)*

²² Sawisieɪ ta, Yesuha, ɛ dabai degedi o kediabou de mosole ta tila kokou fologamou, di ohueiyai ilobou imebeede tobou.

²³ Mosole imou, Yesu ɛ yogou gua tiei. Tilamou, wi hiyedo haguei. To bobouye mosole foudu huei hiyedo gobou gi solugi, amamamou, dia makolo hafei degei.

²⁴ Kegeimou, dia Yesu tile haguagiemou, Hiye O, Hiye O, dibe makoladiyode tobolou i. Dia kege tobou mou, Yesuha hagua, wibou to boboubou ke akogumou, olou fei mei degei.

²⁵ Mei degeimou, ɛ diamokou yodu, ni kadegemou amokou damaleyodele iyo mei? Dia kesigie, gue hiyedo degemou, dioounou tugulo tobolou i, o koume koyodo? Wibou to boboubou kahane ɛ ta dulomou, mei degeliyode tobolou i.

*Yesuha duo kasagai, o takou dala ke igile mugu
(Matyu 8:28-34; Mak 5:1-20)*

²⁶ Kegemou, Yesubou ɛ dabai degedi obou kedia mosoleye sa Gerasakou ile fologai. Sa Galilikou ge sa Gerasabe ohueiyai ilobou dala.

²⁷ Mosole dogoguo fogou imou, duo kasagaiye tou o ta hagua, Yesu gelegu. O keme yukuei kadiyo mei, yonu kege siadi. Mosokou tiadiyo mei. Eme tei widaiya tiadi.

²⁸ O kaha Yesu duguomou hagua, Yesuha tafala hafei dege yubu sugulo fiamou duwoli, ta dedeido dege haguisa tobou, Yesu, name damaledo Godiha Dihi. Na amokou kagelamou? Na a hobou makodayedei.

²⁹ Yobe, Yesuha duo kasagai kokou ta neledo dege, na o kou tou fogou fogou iyede kou tobou kaha degemou. O keme afudo duo kasagaiye tou yonu kege daladi. Oyege ɛ dobogounou abogounou tigi neledoye kou tigi idiye, kenou si ɛ tigi ke kagisemamou kama fodi. Duo kasagai kahage ɛ wolou mou, sa o meiya ke siadi.

³⁰ Kegemou, Yesuha emokou ne hube koyo? de yodu. Ma hube Amiyode tobou. Yobe, duo kasagaiye sudo ɛ duledu fologai kaha.

³¹ Kege tobou mou, duo kasagai kedia Yesukou ta neledo dege, nage eibe igisouba, ulou sasado kodu fiasigilebe dafayode tobolou i.

³² Sa kelege, bitou huyadefei ta hafei dege dala kokou be, wai sudo biye nala deleigui. Kegemou, Duo kasagai kedia Yesukou neledo dege kou gue tobolou i, na ei tobou ba, ei yaba, wai kedia duledu fologalebe de bolu? Yesuha ni imabeedeimou,

³³ duo kasagai kedia o ke tou fogou ya, wai kedia duledu fologai. Fologoumou, wai kedia foukua ya, tiahaiya ke ohueiyai kokou fogu fiasigeimou, toye togolou hobogou.

³⁴ Kegemou, wai sudo ke dia dalaguadi o kedia ke duguomou, kama fosige ya, sa hiye kileyabou, sa sa hafeiya kebou olou fei ta ke susulo tobou mou suluguei.

³⁵ Tobou mou suluguamou, o sasai kedia kage degeiye degei domou dugulamou haguasie, Yesukou felega dugube, duo kasagaiye tou fogou mou bolu degei o keme Yesuha abogounou hafei dege duwomou dugulo i. Fi totou degei keme mei degei. E yukuei kama duwomou, dia ke duguomou, gue degele i.

³⁶ O die dihoje Yesuha ke degeimou dugulo i kediage o kediamekou o duo kasagaiye tou ke bolu degei kaha ta ke susulo tobolou i.

³⁷ Sa Gerasa tie o sasai kedia ta ke dulomou, Yesukou ta neledo dege, na ei sa kou tou fogou ba, sa ta fogou iyede tobolou i. Yobe, dia gue hiyedo degele i kaha. Kege tobolou imou, ɛ mosole foudu folomou bohoulou ma ila degeimou,

³⁸ o duo kasagaiye tou bolô degei kaha emokôu neledô dege yodu, na boloyodeiba a nabôu de de ile? Kenôu si Yesuha tobou, na fogôu i.

³⁹ Na ne mosokôu ileba, Godiha na dogôu gulamôu degegai olôu fei ke diamokôu tobou yedei. Kegemôu, o kaha fogôu ile, sa kileya ke Yesuha emokôu degegai kaha ta ke tobou môu siei.

Yesuha sasai dihi tei ta haguagi, haba do sasai tane e yukueikôu kugumôu bologuomôu bolô degei

(Matyu 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Kegemôu, Yesu e boholôu ma ile, ohueiyai ilobôu foloumôu, o sasai sudo kedia hohô hiyedo degele i, diage eme toto haguayadomôu dia dalagua kaha degemôu.

⁴¹ Foloumôu, o ta haguei. E hube Jairus. Eme egei mosô dia daladi o. E hagua, Yesuha tafala kokôu hafei dege yubu sugulo fiamôu duwoli, na ma mosokôu iyede tobou.

⁴² Yobe, e sasai dihi tanôu feibe tolo iladi. Sasai dihi kaha e sadebe olôu feibe 12 sagai kege.

Kegemôu, Yesuha o kebôu de imôu, o sasai sudo kediane e silemamôu susuguo muguo yai.

⁴³ Ali duo kokôu be, sasai ta tefelei. Sasai keme tiai duguo deleibe, sadebe olôu fei 12 kege mei degei. Kenôu si o tae e do ke milôu môu be, ta bolô degediyo mei.

⁴⁴ Sasai kaha Yesuha tobeya ke amafei hagua, e yukuei sasado kaha figi kokôu kugu. Yukueikôu kugumôu, kelegenôu e tiai ke totodo mei degei.

⁴⁵ Kegemôu, Yesuha kôu gue yodu, koyoha a kugulou? Dia olôu fei, a mei, a mei de tobolôu i. Pitaha tobou, Hiye O, o sasai sudo na silemamôu, tôu golôu ma dala kuheyode tobou.

⁴⁶ Kenôu si Yesuhage, o taha a kuguyodei. Ma nele ilo kele a tôu fogôu môu duguluyode tobou

⁴⁷ Sasai kaha e ta mogogolôu sagai meidade tawai. Kegemôu, e dio koloma hagua Yesuha tafala hafei dege yubu sugulo fiamôu duwoli, o sasai dihi kele yoûu degei ke tobou, a ne yukueikôu kugumôu, ma dobe totodo bolô degeiyode tobou.

⁴⁸ Kege tobou môu, Yesuha emokôu tobou, mogo dihi, na amokôu damaleyodei kaha bolô degei kehe. Na ile, bologuado dalayede tobou.

⁴⁹ Yesu ta tobolôu tafalamôu, egei mosô dia daladi o Jairusha e dabai degedi o ta kaha hagua, Jairuskôu, ne dihibe tolo i kaha degemôu, Tisakôu delei degedayede tobou.

⁵⁰ O kaha ke tobolôu ke dumôu be, Yesuha Jairuskôu, na hobôu gue degeda. Na damaleyodeibasi, ne dihibe bolô degeleyode tobou.

⁵¹ E ile, Jairusha mosokôu falamôu, o sasai ilo kelebe folodamabeedei. E Pitabôu Jonbôu Jemsbôu, dihi kaha e ayebôu e adiôu bôu dinôu fologamebeede tobou.

⁵² Fologamôu dugube, o sasai kedia dihi kaha sihou gosolo imôu, e kôu gue akoguo tobou, ni hobôu gosodama. Dihi koûume teli mei, eme yogôu gua tiei tilayodei.

⁵³ Kege tobou môu, dia emokôu yilô i. Yobe, diage dihi keme damaledo teidade tawale i kaha degemôu.

⁵⁴ Kenôu si Yesuha sasai dihi tei ke dobogoûukôu tolôu tobou, sasai dihi, na haguayede tobou.

⁵⁵ Sasai dihi kaha e fi keme bohoulou ma ile folo, toto gehe dege haguai. Haguoumou, Yesuha dihi kaha e adiou bou e ayebou diliemokou be, dihihou nale nemabeede tobou.

⁵⁶ Sasai dihi kaha e ayebou e adiou bou diliege kesigile imou, Yesuha tobou, kou degelibe omokou tobou damabeedei.

9

*Yesuha o olou fei 12 kege kediamokou dabai nei
(Matyu 10:5-15; Mak 6:7-13)*

¹ Yesuha o olou fei 12 kege kedia haguismou, dia haguasieimou, e yoiu e huya ke diamokou nele nemou i. Ke neibe, duo kasagai igiselebou, haba do kagei kagei bologulebou kaha nele ke nemou i.

² E dia tobou mou yai, Godiha wolou daladi ta ke hehegieba, haba do o sasaine bologuamabadomou.

³ You yale dalamou, e diamokou kou gue tobou, ni dabai dege ilababe, bulukai tou dama, ye kouudama, nale sadama, sele sadama, yukuei tou mugune bolou kadamabeedei.

⁴ Ni sa ta ile, moso ta foloubabe, moso kokou nou dalali, sa ke kuhe tou fogou ya degama.

⁵ Sa ke tie o kedia ni die mosokou wolou folo ho fogou babe, sa ke tou fogou fogou ima. Ni ilababe, abogouukou duotele dala ke igile filaba kuhe fogou ima. O kediage ni kege degeli ke duguobabe, die midihou kasagai kaha hebebe moloou daladade tawale ileyode tobou.

⁶ Yesuha kege tobou mou, e dabai degele idi o kedia ya, sa sa keleya suluguali, Godiha ta uwo bolofei ke hehegiei. Do o sasaine bologuoumou, bolu degele i.

*O Herotha Yesube koyo de tawalamou degei
(Matyu 14:1-2; Mak 6:14-16)*

⁷ Kelegebe, sa Galili dia daladi o Herotha o sasaiye Yesuha dabai degegadi ke tobolou imou dulomou, e fi hiyedo mai. Yobe, o ilo kelege Yesu eme fafeleya degedi o Jon kou tolo i kaha haba hagua gehe degeiyode tobolou i.

⁸ Haba o ilo kelegebe o Elaijaha tama degeiyode tobolou i. Haba ilo kelegebe habage-degele-duguo-tobou di-o ta, afu tolo i kaha hagua gehe degeiyode tobolou i.

⁹ Kenou si Herotha tobou, Jonbe a kou gabagi diafou mou tolo i. Kenou si midihou gehe gehe degemou siadi o kou tobolou imou dulu keme koyo? A o ke dugulo sagai degeliyode tobou.

*Yesuha o 5,000 kege kediamokou nale nei
(Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Jon 6:1-13)*

¹⁰ Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia bohoulou ma haguasie felegamou, dia dabai degemou suluguei ke Yesukou susulo i. Susulo ima mei degeimou, e dianou sosogou mou, sa hu Betsaidakou yai.

¹¹ Youmou, sa ke tie o sasai kedia Yesuha ili ke obe tobolou imou dulomou, sesele yai. Kegemou, Yesuha dia e sesega haguasieimou duguomou hohou degei. E Godiha wolou daladi sa kaha ta ke diamokou hehegiei. Do o sasaine bologuoumou bolu degele i.

¹² Habido degeimōu, e dabai o olōu fei 12 kege kedia haguasiemōu tobou, na o sasai kefegu ke tobou ba ya, sa sa hafei kokou ya ke nalebou tiale mosobou de ka yamabeedeiba, dioŋu yale. Sa di dala kuokou be moso meiyodele i.

¹³ Kenou si e diamokou sima tobou, nalebe ni diamokou nale nema. Dia tobou, eibe ou si olou fei houyosi kegebou, haba miye bolou kegenou fei dalayode tobolou i. Na tagalibe, o sasai sudo koŋudia nale ei seleye mamouuyedili?

¹⁴ O olou feibe 5,000 sagai kege.

Kegemou, Yesuha diamokou, o sasai olou fei ni 50 sagai kege kefeguo biyo, 50 sagai kege kefeguo biyo demabeede tobou.

¹⁵ E dabai degedi o kedia kege tobou mou, o sasai olou fei kedia kege duweguei.

¹⁶ Duwoguamou, Yesuha ou si houyosi kege kebou, miye bolou kebou de mala tolou, hebenitou daladuguomou, Godikou bolofeyode tobou. Tobou mamou, ou si kebou, miye kebou de bafigima, e dabai degedi o kedia mokou neimou, ni o sasai kedia mokou fimabeede tobou.

¹⁷ Fimou, o sasai olou fei kedia nale nala iligi guokou degele i, nale ke olou fei mei degele ili mei. Isimo fogou ke tigi moso tegei olou fei 12 kege kodu saga i.

Pitaha Yesube Godiha makaiyode tobou

(Matyu 16:13-19; Mak 8:27-29)

¹⁸ Sawisie ta kelege, Yesuha esofei diho бага tobolou duwomou, e dabai degedi o kedia ebou de deleigui. Dalaguali, e diamokou kou gue yodu, o sasai kediage ame koyodade tawale iya?

¹⁹ Dia emokou kou gue tobou, o ilo kediage name fafeleya degedi o Jonyode tobolou ili. Haba ilo kediage Elaijayodele ili. Haba iloyege habage-degele-duguo-tobou di-o tanou ta afu kou le tofou kaha hagua gehe degeiyode tobolou iliyodei.

²⁰ Yesuha tage yodu, haba niou ge ame koyoyode tawale iya? Pitaha tobou, name Godiha makai o Kelesuyodei.

Yesuha yufido eme tolo ileba, hagua gehe degeleyodei

(Matyu 16:20-28; Mak 8:30-9:1)

²¹ Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kedia mokou neledo dege tobou, nige ame o keyode tobou damabeedei.

²² E haba tobou, O Kedia Dihi eme do hiyedo duguba, odo odobou, mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou olou fei kedia e tobekou mugulo. Eme wouba tolo ile, sawisie kamadia kege mei degeiba, haba hagua gehe degeleyodei.

²³ Kegemou, e diamokou tobou, o koyoha a seselababe, e yoŋusie huyafei degeba, yoŋu e hebe fufuguomai hebeleba, sawisie olou fei a seseyede tobou.

²⁴ O koyoha yoŋu e finou tolou subabe, e fi keme mei degeiba, tolo ile. Ha o koyoha ma habage sesele iligi toubasi, o keme fi tofousogo tofolou ke moloŋu.

²⁵ O taha sa sibige kuokou bimai olou feido kou moloŋuye, haba e fi gehe ke mou li mei dalali toubabe, bi olou fei kahage e fi be ta dogou gulo mei.

²⁶ O koyoha abou ma tabou de tobekou mugubabe, sawisie ta, O Kedia Dihiha yoŋu e hohobou, e Aye Godiha hohobou, e Ayeha esol o kedia die hohobou de haguale kelegebe, e o kene tobekou muguba, sidifi hiyedo degele.

²⁷ A nimokou damaledo tobolou kuhe. O ilo kuokou tafalagua kedia teli mei dalaguali, Godiha o sasai wolou dalale ke kuhe tama degeiba dugulo ile.

*Yesuhā tōu bohōlōu mōu gehe degeimōu dugulo i
(Matyu 17:1-13; Mak 9:2-13)*

²⁸ Yesuhā kege tobōu mamōu dalali, sawisiei dimayosi sagai kege mei degeimōu, e Pitabōu Jonbōu Jemsbōu de bitōu kotōu diho бага tobōu lamōu wōu ma i.

²⁹ E diho бага tobolōu duwoli, e midihō bohōlōu mōu gehe degemōu, e yukueine fodo degema hohō hiyedo degeimōu dugulo i.

³⁰ Hohō hiyedo degeimōu kelege dugube, o bolōu, Mosesbōu Elaijabōu * dilie Yesubōu de tā kolo imōu dugulo i.

³¹ O kedilie Godihā hohōbōu de tamā degemōu, Yesubōu de tā kolo i. Godihā e tobōu mōu haguei kaha, diliege e sa Jerusalemkōu ileba tolo ile kaha tā ke tā kolo i.

³² Pitabōu e yogo diābōu debe yogōu gua tiasigei. Tiei kesigiemōu dugube, hohō kaha Yesu silemā dalamōu dugu. O bolōu Yesubōu de tafalaguamōu dugulo i.

³³ O kedilie Yesu tōu fogōu yala deimōu, Pitahā Yesukōu tobou, Hiye O, di kōu le tofolōu be bolō. Ei mosō dihifei kamadia kege kōu le togolo. Tabe ne mosō, tabe Mosesha mosō, tabe Elaijahā mosoyodei. Tā e tobolōu keme yoŋuge ta tawali mei.

³⁴ Pitahā kege tobolōu tafalamōu, mabiye migilemōu, diā olōu fei gogumōu, diā gue hiyedo degele i.

³⁵ Mabi timi kilege tā uwo ta kōu gue tobōu mōu du, koŋume mā Dihi. A mā dabai degeyadomōu makai. Ni e tā dumabeedeimōu dulo i.

³⁶ Tā uwo ke tobou mei degeimōu dugube, Yesuhanōu tafalamōu dugulo i. Kenōu si diā ke dugube, diāge omokōu ta tobolōu ili mei.

*Yesuhā o dihi ta duo kasagaiye tou ke bologuomōu bolō degei
(Matyu 17:14-21; Mak 9:14-29)*

³⁷ Tiei sabiyamōu, Yesubōu e yogo diābōu diā bitōu ke tōu fogōu muguomōu, o sasai sudo haguasiemōu, Yesu alikōu gelegulo i.

³⁸ O ta, o sasai timi kile delei kaha tobou, Tisa, nā mā dihi koŋu dugu. Eme mā dihi tanōu do.

³⁹ Duo kasagai tahā mā dihi tōu mōu be, e kesigie gōu guāmōu, dio koulugi, mogouya tuo feledi. Duo kasagai kaha mā dihi duledu folomōu, e tōu ke makoumōu be, toto tōu fogōu fogōu idiyo mei.

⁴⁰ A ne dabai degedi o kediāmokōu duo kasagai ke igile muguyedeiye, kenōu si diā ta igile mugulo sagai mei.

⁴¹ Yesuhā tā ke dulomōu tobou, ifi kōu bōu gebe o sasai nime ta damaleyodele iyo mei. Ni fimaiḃōu, ni midihōbōu debe dōudo mei. A niḃōu de hiyedo dalalebe dafa. A ni kōu tōu fogōu lamōu degeliye, kenōu si ne dihi keme amokōu malā hagua.

⁴² Dihi malā hagumōu, duo kasagai kaha degeiye, dihi ke mihikōu fiyamōu, dio kolo tilei. Kegeimōu, Yesuhā gofoŋu dege tobou, nā dihi ke tōu fogōu fogōu iyedeimōu, dihi ke bolō degei. Bolō degeimōu, Yesuhā dihi ke e ayekōu bohōlōu nei.

⁴³ Kegemōu, o sasai olōu fei kediā Godihā nele hiyedo ke duguomōu kesigile i.

*Yesuhā haba tage eme tolo ileba, hagua gehe degeleyodei
(Matyu 17:22-23; Mak 9:30-32)*

O sasai kediā Yesuhā dabai degagai olōu fei kokōu fi hiyedo mā imōu, e yoŋu e dabai degedi o kediāmokōu kōu gue tobou,

* **9:30 9:30** Mosesbōu Elaijabōu diliebe Juda o kediā kōu guai o bolōu, afudo kōu tofigiei.

⁴⁴ nĩ tã ă tobou ladi koŋu defeido duma. O Kedia Dihibe oe ho o kediămokou sesegulo ileyodei.

⁴⁵ Kenou si tã kaha sibigebe mogogou delei kaha, dia ta tawale ili mei. Dia tã kaha sibige ke emokou yodulobe gue degele i.

O koyobe hiye o?

(Matyu 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kedia, o koyobe hiye o degele domou dioŋusie tae biya i.

⁴⁷ Yesuha die fimai ke tawalemou, e dihi huyadeŋe ta mala hagua, hafeido kele tefegi.

⁴⁸ Tafalamou, e diămokou tobou, o koyoha amokou damaleyodemaba, dihi koŋu dogou gubabe, o kahage abou de dogou gulu. O koyoha a dogou gubabe, o kahage ma Aye, a tobou mou haguei kene dogou gulu kehe. Yobe, nĩ kile o ta hu mei mabou sa degei dala keme, Godiha dihle kokou be eme hiye dege dala kaha degemou.

O nimokou ho degeiyo mei keme nĩ mogodo

(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Kegemou, Jonha Yesukou kou gue tobou, Hiye O, ei dugube, o taha ne huya ke duo kasagai, o sasai duledu fologai ke igisemou sumou dugulo i. Kenou si o keme dibou siadiyo mei kaha, ei e akogulamou degele i.

⁵⁰ Yesuha tobou, nĩge hobou akogudama. O nimokou ho degeiyo mei keme nĩ mogodo.

Yesubou e dabai degedi obou dia sa Jerusalemkou yolugi, ali titiamou yai

(Ta Hiye 9:51-19:28)

Sa Samaria o kediage Yesube diămokou hagueiye domou akogulo i

⁵¹ Godiha Yesu mala hebenitou ile sawisie hafei degeimou, Yesuha sa Jerusalemkou ileyodema fi nelede degei.

⁵² E ilamou, o ilo kediămokou, nĩme nibukou yamabeedei. Kegemou, dia ya, sa Samaria kile sa ta kokou fologamou, e haguale ke doususulamou degele i.

⁵³ Kenou si sa ke tie o sasai kedia Yesu die mosokou wolou folobe dafa i, eme sa Jerusalemkou ilamou ili kaha degemou.

⁵⁴ E dabai degedi o bolou, Jems dilie Jon dilie ke duguomou, Yesukou yodu, Hiye O, na tagaibabe, ele hebenitou haguisa tobou ba, douye migileba, sa ke tie o sasai douye nale?

⁵⁵ Kenou si Yesuha boholou mou, diliemokou gofoŋu degei.

⁵⁶ Kegemou, dia fogou ma sa takou yai.

Yesuha obe e habage sesele ile midihq ke tobou

(Matyu 8:19-22)

⁵⁷ Kegemou, Yesubou dia aba yolugi, o taha emokou, na sa kiliya ibabe, a seseganou sialeyode tobou.

⁵⁸ Yesuha sima tobou, si sobe e tiadi ulou moso dala. Haba sione die tiadi timou dalagua. O Kedia Dihi enou si tiadi moso ta dala meiyodei.

⁵⁹ E iligi, o takou, na ma habage sesega haguayede tobou. Kenou si o kaha kou gue tobou, Hiye O, na a tou fogou ba a ile, ma aye tei widamaba hobou haguale.

⁶⁰ Yesuhā ɛmōkōu tobou, gebe mei. O kōu tofigiei kediā dioŋu die o dioŋu widaga ile. Nāme ile, Godihā wolōu daladi tā kē hehegieyedei.

⁶¹ Youmōu, o tahāne Yesukōu tobou, Hiye O, āge nāme kōu seseleye, kēnōu si kōu bōu gefeibe nā ā tōu fogōu ba ā ile, mā sosōu diā egema fogōu ba hobōu haguale.

⁶² Yesuhā sima kōu gue tobou, o koyohā widio dege iligi, haba bohōu habagekōu dugubabe, ɛme Godihā wolōu daladi koŋumahā dabaibe ta degele sagai mei.

10

Yesuhā o 72 kege tobōu mōu ya, ɛ dabai degele i

¹ Kegemōu, Hiye O Yesuhā haba o 72 kege maka degemamōu, o bolōu sa ta imōu, o bolōu sa ta imōu dele i. Ɛ diāmōkōu tobōu mōu yaibe, sa olōu fei yoŋu habage kōu ileya kokōu nōu yai.

² Yala degeimōu be, ɛ diāmōkōu kōu gue tobou, nalē segei sudo hebe haimikōu suwi degeiye, kēnōu si segei moŋudi obe sudo mei. Kegei kahā, nige hebe hai obōu kokōu diho bagā tobōu basi, ege ɛ dabai o kediamōkōu tobōu ba diā ya, nalē suwi degei kē moŋuma hagua kefegulo ile.

³ Nī ima. Duma, ā nīmōkōu tobōu ba yalebe, nīme wai sipsip dihi si so timiya kile suluguale kē sagai kēnōu tefele suluguale.

⁴ Nī yalababe, sele sadi malā idama, ye koŋudama, tamakane kādama. Nī alikōu o ta gelegubabe, agali bolofeyode tobōu dama. Totonōu imabeedei.

⁵ Yolugi, mosō takōu foloubabe, nī mosō obōu kokōu bologuādo dalayede tobōu ma.

⁶ Mosō obōu kēme ɛ fi bologuādo dalababe, ɛ bologuādonōu dalale. O tanōu ta ɛ fi bologuādo dala mei debabe, nīōu nōu si bologuādo dalaguale.

⁷ Nīme mosō kokōu foloubabe, mosō kokōu nōu dalama. Nī nalēbōu hueibōu diā nelī kēnōu fei nā dema. Yobe, dabai degedi o kēme ɛ dabai degedi kahā hebe kōu moloŋu dala kahā degemōu. Mosō mosō titiamōu suluguadamabeede tobou.

⁸ Nī ya, sa ta folouba, o kediā nī wōu ma ya, die mosōkōu foloba, nīmōkōu nalē ta neibabe, nī nalēnōu.

⁹ Sa kokōu be, do o sasai bologuōba, bolō degele iba, diāmōkōu be, Godihā nī wolōu dalalebe hafei degeliyode tobōu ma.

¹⁰ Nī sa ta folouba, o kediā nīme die mosōkōu wōu ma folo ho fogōu babe, nī mulō, sa kahā alikōu tafalaguali kōu gue tobōu ma,

¹¹ nī sa koŋumahā duotele, ei abogoŋu kuokōu dala kēme ei igile filāba, hobōu fogōu ile, nī midihō kasagai milolōu kahā degemōu. Nīōu tawaibōu, Godihā o sasai wolōu dalalebe hafei degeliyode tobōu ma.

¹² A nīmōkōu tobolōu kuhe, uwage sawisieie kelegebe, sa kokōu be hagi dugulo, sa Sodomkōu dugu sagai kegei dugulo mei. Hagi, sa kē tie o sasai kediā dugulo ile kēme hagi hiyedo folodo.

O sasai damaleyodele ili mei kediamōkōu be solōu do hiyedo (Matyu 11:20-24)

¹³ Yesuhā haba tobou, sa Korasinbōu, sa Betsaidabōu kele tie o sasai diāma, nīōu tawaibōu. A sa Tairbōu sa Saidonbōu kokōu ile, midihō gehe gehe, nī dihiile kokōu milōu gai sagai kēnōu tefele milōu gai debabe, diā fi bohōu ma, midihō kasagai degele idi kē solōu do degeliyodema hegibe, yukuei kasagai kama, dou kugulokōu duweguei.

¹⁴ Kegei kaha, Godiha ta sale sawisie kelege, hagi nimokou hagua kogulobe, sa Tairbou sa Saidonbou kedia dugulo sagai kegei mei, hagi ni dugulobe hiyedo folodo dugulo ile.

¹⁵ Sa Kaperneam o sasai diama, ni niou sie hebele foguoba, hebenikou de fologale? Kegele mei, nime muguaba, o sasai tofigiedi sa kokou dalaguale.

¹⁶ Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kediakokou haba tobou, o koyoha ni ta dubabe, eme ma tane dulu. O koyoha ni tobekou mugubabe, eme ane tobekou mugulu. O koyoha a tobekou mugubabe, eme Godi, a tobou mou haguei o kene tobekou muguluyode tobou.

O olou fei 72 kege kedia boholou ma haguasiei

¹⁷ Kegemou, o olou fei 72 kege, Yesuha tobou mou yai kedia sulugua dema, boholou ma haguasie felega, hoho dege tobolou i, Hiye O, ne huya ke duo kasagai kediane ei ta dulo idiyode tobolou i.

¹⁸ Yesuha diakokou tobou, age Tamabe hebeni tou fogou, mihikou fiyoumou dugube, dibie bila nai sa degeimou duguyodei.

¹⁹ Duma, a nele hiyedo nimokou nei kaha, nige beibou homogubou sasale abogo uye tofou tofou makolonou Nele hiyedo kahage gofo u degedi o Tamaha nele kene nige sasale gabalenou. Ni ta makolo mei.

²⁰ Ni nele hiyedo kebou dalali, duo kasagai kedia ni ta dulo idi kokou hoho degedama. Godiha ni hu hebeni kuguo kokou nalagai dala kenou hoho degemabeede tobou.

*Yesuha hoho degemou, e Aye Godikou bolofeyode tobou
(Matyu 11:25-27, 13:16-17)*

²¹ Kelegebe, Duo Bolofeiha degeiye, Yesuha hoho hiyedo degemou kou gue tobou, ma Aye, name agudiobou sa sibigebou olou fei kaha Hiye O. A namokou bolofeyode tobolou. Yobe, ne nele keme na tewe o kediakokou hehegili mei, haba o sasai, dio usie sisigo sagai dege dalagua kediakokou nou hehegiei kaha degemou. Damaledo, ma Aye, no u tagai sagai kenou tefe degei.

²² Yesuha haba kou gue tobou, Aye Godihage bi olou feibe ma dobogo u tagetou kou dogogu dala. E Dihibe o tae ta tewe mei. E Dihibe Aye Godi yo unou si kou tewe. Aye Godine o tae ta tewe mei. E Dihi yo ubou, haba o sasai, e Dihiha e Aye kou hehegiei kedianou si Aye Godibe kou tewe.

²³ Kegemou, Yesuha boholou mou, e dabai degedi o kediakokou nou kou gue tobou, ni dugudi sagai ke o ilo kedia dugubabe, dia hoho degelenou.

²⁴ Kegei kaha, a nimokou tobolou kuhe. Afu kou guai o kedia deleigui kelegebe, habage-degele-duguo-tobou di-obou, hiye obou sudo kediage ifi ni dugulo ili kou me, diane dugulo sagai degele idi. Kenou si dia ta dugulo ili mei. Ni dulo ili kou me diane dulo sagai degele i. Kenou si dia ta dulo ili mei.

Yesuha ta makaibe sa Samaria o taha Juda o ta dogou gu kokou ma tobou

²⁵ Kegemou, sawisie ta Mosesha kuolou yo du o taha hagua, Yesu tefele dugulamou yodu, Tisa, ame kageibasi, fi tofousogo tofolou ke molo u?

²⁶ Kenou si Yesuha emokou yodu, Mosesha kuolou ta kahage kage tobolou? Na ta ke husube, kage tobou dugulou?

²⁷ O kaha Yesukou tobou,

Ni Hiye O Godi tagalebe, ni solou bou ni duobou ni fimai bou kaha olou feido tagamabeedei. *Lo 6:5*

Na no[usie tagadi sagai kenou tefe, nogo diamokou ne kegenou tagayedei. *Wok Pris 19:18*

²⁸ Yesuha emokou tobou, na ta dou do tobolou kemehe. Na kege degeibasi, na fi tofousogo tofolou ke molo[u.

²⁹ Kegemou, kuolou yo du o kahage yo[u e fimai be dou doyodema Yesukou hegila mou kou gue yodu, ma mogo eme koyo?

³⁰ Kegemou, Yesuha ta makai ta kou gue tobou, o ta sa Jerusalem tou fogou mou, sa Jerikokou fogou i. Imou, hiyou mo[udi o kedia alikou mogogou dalaguali duguomou tolou ma wala i. Dia e yukuei olou fei digisema, hilige do womamou, e tolou do alikou kele tilamou, dia fogou yai.

³¹ Tilamou, mogou du daladi o taha a keleya hagulugi dugube, o ke tilamou duguo fogou mou mobolou fiya fogou i.

³² Kenou tefei, o huti Livai o tahane keleya hagulugi dugube, o ke tilamou duguomou, ene mobolou fiya fogou i.

³³ Kegemou, sa Samaria o taha aba ke hagulugi dugube, o woma fogou ke tilamou duguomou, e solou do hiyedo degei.

³⁴ E hagua, hafei dege bilo fiya duwoli, gusege huei bou, tigi kolo huei gofo[udobou ke do kokou sosou guema tigigi. Tigigimamou, e wai doki tagetou dogoguomou mala ile, gabale tiadi moso kodu felei. Folomou, e do o ke bologuado wolou delei.

³⁵ Sabiyamou, e sele bolou tamou, moso obou kokou nelemou tobou, na sele ko[u mala ba, do o ko[u bologuado wolou dalayedei. A ile haguaba dugu, na sele kage mei degei debabe, a kenou tefe namokou bohoulou neleyode tobou.

³⁶ Kegemou, Yesuha Mosesha kuolou yo du o kokou yodu, na kage tawaiya? O kamadia kege aba haguasiei kedia me koyohage o, hiyou mo[udi o kedia woma fogou yai kebou de mogo degelou?

³⁷ Kuolou yo du o kaha tobou, o solou do dege dogou gu kahayodei. Kegemou, Yesuha, nane ile, midihou kenou tefe degeyede tobou.

Yesuha Martabou Mariabou dilie mosokou ile duwei

³⁸ Yesubou e dabai degedi obou dia yolugi, Yesu e sa ta kokou felei. Sa ke tie sasai ta, e hube Marta, e Yesu wolou ilemou, e sosou dia mosokou felei.

³⁹ Martaha e malasai ta delei, e hube Maria. Maria e hagua, Hiye O Yesuha abogo[u hafeido dege duwoli, e ta tobolou ke dusua duwei.

⁴⁰ Martaha esofei nale dabai hiyedo degeligi, e fi hiyedo mamou, Yesukou hagua, Hiye O, ma malasai eme dabai tou fogou mou, nale dabaibe a masofei degeli. Na keme tawaiyo mei? Nage e a dogou guyede tobou.

⁴¹ Hiye O Yesuha e ta sima tobou, Marta, Marta, name hagi kagei kagei kokou fi hiyedo molu.

⁴² Kenou si name fi tanou fei mayedei. Bi Mariaha mou lamou degeli keme bolofeido. Kegei degemou, dage keme hobou akogudamebeede tobou.

11

*Yesuha diho baga tobou di midihou ke hegi
(Matyu 6:9-15, 7:7-11)*

¹ Sawisieⁱ ta, Yesuh^a sa ta kokouⁱ dihoⁱ bagaⁱ tobolouⁱ duwei. E dihoⁱ bagaⁱ tobouⁱ mei degeimouⁱ, e dabai degedi o tahaⁱ emokouⁱ kouⁱ gue tobouⁱ, Hiye O, na ei dihoⁱ bagaⁱ tobouⁱ di hegi, afu Jonhaⁱ e dabai degedi o kediamokouⁱ hehegiei sagaiⁱ kege.

² Kegemouⁱ, Yesuh^a diamokouⁱ kouⁱ gue tobouⁱ, ni Godikouⁱ dihoⁱ bagaⁱ tobolouⁱ be, kouⁱ gue tobouⁱ ma,

Aye, ne hube Godi, ei ne hu bolodo ke hebele fogulamouⁱ.

Na hagua, ei wolouⁱ dala.

³ Na sawisieⁱ olouⁱ fei eimokouⁱ nale ne.

⁴ Ei midihⁱ kasagaiⁱ o ilo kediaⁱ eimokouⁱ milouⁱ di ke gebe meiyodedi kahaⁱ degemouⁱ, nage midihⁱ kasagaiⁱ ei milouⁱ ga idi ke gebe meiyode.

Tefeⁱle dugu ta eimokouⁱ hagubabe, na akogogue.

⁵ Kegemouⁱ, Yesuh^a diamokouⁱ haba ta makai ta kouⁱ gue tobouⁱ, ni o tahaⁱ huliamedo ile, e mogo tahaⁱ mosokouⁱ foloba, mogo, na a ouⁱ si kamadia kege ne,

⁶ ma mogo ta e ahukouⁱ gedo hagua, ma mosokouⁱ feleiye, a nale nele meiyode tobolouⁱ.

⁷ Kegeiba, o mosodu tila kahaⁱ sima tobolouⁱ, na amokouⁱ dabai hiyedo neda. Abouⁱ ma sisigobouⁱ eibe a tefema kouⁱ tiasigei kahaⁱ. A haguaba, namokouⁱ nale nele sagaiⁱ mei.

⁸ A nimokouⁱ tobolouⁱ kuhe, moso obouⁱ kahaⁱ kouⁱ dafaleye, kenouⁱ si e haguaba, bi kagei, e mogohaⁱ tagali keme e nele. Yobe, ege kouⁱ nele dafaiye, kenouⁱ si e mogohaⁱ hiligedo haguismouⁱ tobouⁱ kahaⁱ degemouⁱ, e kuhe nele.

⁹ Kegei degemouⁱ, a nimokouⁱ tobolouⁱ kuhe, ni bi ta mouⁱ laba, Godikouⁱ dihoⁱ bagaⁱ tobouⁱ babe, e ni yodulu keme nimokouⁱ nele. Ni koubabe, ni dugulo. Ni adikouⁱ kogoubabe, ege a tefei ke nimokouⁱ soⁱugolouⁱ.

¹⁰ O koyohaⁱ Godikouⁱ dihoⁱ bagaⁱ tobolouⁱ yodumouⁱ be, e moⁱudi. O koyohaⁱ kourouⁱ be, e dugudi. O koyohaⁱ adikouⁱ kogoumouⁱ be, Godihage emokouⁱ a tefei soⁱugouⁱ diyode tobouⁱ.

¹¹ Aye diama, ni kile o tae e dihihaⁱ e ayekouⁱ miye ta neyedema yodubabe, e ayehage bei kasagaiⁱ ta de malaⁱ nele? Kegele meido.

¹² Haba dihi kahaⁱ e ayekouⁱ sio ho neyede yodubabe, e ayehage homogu de malaⁱ nele? Kene kegele meidoyode tobouⁱ.

¹³ Sisigo aye diama, nime midihⁱ kasagainouⁱ kouⁱ milouⁱ ga idiye, kenouⁱ si ni sisigokouⁱ be nale bolofeinouⁱ nele idi. Kegemouⁱ, ni tewe, ni o tahaⁱ ni Aye hebenikouⁱ duwo kokouⁱ Duo Bolofei ke neyedema yodubabe, ni Ayehage hohⁱ hiyedo dege, o kokouⁱ neledade tawale ile.

O ilo kelege Yesube Belsebulbouⁱ de dabai degediyode tobolouⁱ i
(Matyu 12:22-30; Mak 3:20-27)*

¹⁴ Kegemouⁱ, Yesuh^a duo kasagaiⁱ, ta mei degei o kahaⁱ duledu dala ke igile muguomouⁱ, duo kasagaiⁱ ke fogouⁱ i. Fogouⁱ imouⁱ, o ke ta fua tobouⁱ mouⁱ dulo kesigile i.

¹⁵ O ilo kediage Yesuh^a duo kasagaiⁱ igiseli keme duo kasagaiⁱ kediaⁱ hiye o Belsebulha neleyenouⁱ degeliyode tobolouⁱ i.

* 11:13 11:14 Belsebul e hu tabe Tama.

¹⁶ Haba o ilo kedia Yesu tefele dugulamou kou gue tobolou i, na midihogeheta milou ba dugubasi, eige name Godiha tobou mou, hebenitou ge hagueidade tawaleyode tobolou i.

¹⁷ Kenou si Yesuha die fimai olou fei ke tawalemou, diamokou tobou, sa ta obiyei kedia diofusie fileba biyoubabe, sa kele obiyei keme makolo. O sosou tanou yene diofusie fileba biyoubabe, sosou keme diofusienou makoloyode tobou.

¹⁸ Kenou tefei, Tamaha e obiyei fileba, diame bologua ta dalaguale mei. Nige ame Belsebulha neleyenou duo kasagai igiseliyodili kaha degemou, a kuhe tobolou.

¹⁹ A duo kasagai igiseli keme damale Belsebulha neleyenou igiseli debabe, haba ni mogo diame koyoha neleye duo kasagai igisele iya? Ni yaba, diamokou kege yodubabe, diage ta ni tobolou keme doudo meiyode tobolou ile.

²⁰ Kenou si Godiha neleya ke, a duo kasagai igiseibabe, ni kou gue tawama, Godiha wolou daladi keme nimokou kou haguei daladade tawama.

²¹ O neledo taha aweki gofoudo ta tolou ba, e moso dia dalababe, e bimai mosodu dala keme o tae ta hiyou moloou mei.

²² Kenou si o ta, e nelebe hiyedo kaha hagua fele biyama mei degeiba, moso obou kaha awekibou, biyadi bi olou fei ke hiyouye mouma fogou ileba, e mogo diamokou fima mei degeiba, moso obou keme nele dege biyadi bi olou fei mei degele.

²³ Yesuha haba tobou, o ma mogo mei keme amokou ho mai o. O koyoha a dogou guo o sasai kefeiyo mei, keme o sasai atiladi o.

*Duo kasagai e haba boholou ma haguei
(Matyu 12:43-45)*

²⁴ Yesuha haba kou gue tobou, duo kasagai taha o ta tou fogou fogou ilemou, fafagai sa kokou misiholo timou ka sieiye, kenou si e moso ta duguli mei. Kegemou, e kou gue tobou, a boholou ma ile, moso mayoou hiyafogou haguei kokou ile foloyode tobou.

²⁵ Boholou ma hagua, e mosokou folomou dugube, moso keme kofai tigima similou dalamou dugu.

²⁶ Kegeimou, e haba ile, duo kasagai dolo kasagaido olou fei dioyosi kege wou ma haguamou, moso kokou fologa deleiguei. Kegemou, o keme yoou yufi kasagai dege delei ke fogou mou, ifibe dolo kasagaido degei dala.

O kadegei o kedia hohogeheta hiyedo degeiya?

²⁷ Yesuha kege tobolou tafalamou, o sasai kefei kilege sasai taha emokou kou gue haguisa tobou, sasai na mala felemou, bu nei kahage hohogeheta degedei.

²⁸ Kenou si Yesuha kou gue tobou, o sasai Godiha ta dulo seselibe, hohogeheta degemabeedei.

*O ilo kediage Yesuha midihogeheta milou yedele i
(Matyu 12:38-42; Mak 8:12)*

²⁹ Yesuha egei tobolou dalamou, o ilo kelene haguasie kefeguomou, suudo degeimou, e diamokou kou gue tobou, ifi kou bou gebe o sasai kedia midihogeheta doudo mei kenou milolou dalagua. Diage midihogeheta milou ba dugulamou degele iliye, kenou si midihogeheta ta milou ba dugulo ile mei. Midihogeheta, o Jonaha dugu sagai kenou tefele dugulo ile.

³⁰ Yobe, afu Jonahā sa Ninive o sasai kediaṃokōu hegibe, Godihā e tobōu mōu haguei ke hegi. Kenōu tefele, O Kedia Dihihā ifi kōu bōu ge dalagua o sasai kediaṃokōu hegilebe, ɛme Godihā tobōu mōu haguei ke hehegile.

³¹ Haba sawisieɪ Godihā tā sale kelegebe, sa aso mulu figi ilo ke wolōu daladi sasai* ɛne tā sale kokōu tafalali, ege ifi kōu bōu ge dalagua o kedia tā sale. Yobe, ɛme sa ahudo, aso mulu kahā figi ilo kokōu daladi sasaiye, hiye o Solomonhā tewe bolofei ke du haguei. Kenōu si o ta ifi nībōu de dala, ɛme Solomon gabai.

³² Sawisieɪ Godihā o sasai tā sale kelegebe, Ninive* o sasai kedia tā sale kokōu tafalaguali, diage ifi kōu bōu ge dalagua o sasai ke tā sa ile. Yobe, Ninive o kediaṃe Jonahā egei tobōu mōu dulomōu, fi boholōu i kahā degemōu. Kenōu si o ta ifi nībōu de dala, ɛme Jona gabai.

Dihobe tōu hā kamai
(Matyu 5:15, 6:22-23)

³³ Yesuhā haba kōu gue tobou, obe kamai dou migiemōu be, malā wōmogōu diyo mei. Bilika hayedu dogogudiyo mei, moso tamā kele dogogudi, o mosokōu felīye, kamai hohō ke dugumabadomōu.

³⁴ Ne dihobe ne tōu hā kamai. Ne diho bolō dalabasi, ne tōu olōu feibe hohoyenōu dalaba dugulo. Haba ne diho kasagai degeibabe, ne tōu ne olōu fei huliā degei dalaba dugulo.

³⁵ Kegei degemōu, noṽu tawaibōu, kegeligi hohō ne duledu dala keme somoṽuba huliā degeiye.

³⁶ Ne tōu be huliā degei ta dala mei, hohoyenōu dalabasi, ne duledube hohō hiyedo, kamai douye hohogudi sā degei kahā dalaba dugulo.

Yesuhage Farisi obōu, kuolōu yo dulo i obōu kediaṃe midihō kasagai milōu ga idiyodei

(Matyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 20:45-47)

³⁷ Yesuhā egei tobōu ma mei degeimōu, Farisi o tahā ɛmokōu, nā ābōu de mā mosokōu nale nā de ile? de yodu. Kegemōu, Yesuhā o kahā mosokōu ile folo, nale nalā duwei.

³⁸ Nalā duwoguali, Farisi o kahā dugube, Yesube dobogoṽu bigili mei nale nalā duwomōu duguomōu e fi hiyedo mai.

³⁹ Kenōu si, Hiye Ohā ɛmokōu tobou, Farisi o diāma, nīme nī kopebōu melekibōu be tagetōu nōu bigile idi. Duledube sibigi hiyedo dalaye, kenōu si nī ta bigile idiyo mei. Nebe, nī duledune sibigi dala. Keme kōu gue, bimai duguo tagadi midihōbōu, haba midihō kasagai gehe gehebōu sudo amamai dala.

⁴⁰ Totōu degele i o diāma, o bimai tagetōu milōu gai o kahage, haba duledu milōu gaiyode tobou.

⁴¹ Kenōu si mekeki foudu dala keme o bi mei kediaṃokōu solōu do nēma. Nī kege degeibasi, nīme Godihā dihiḽe kele sibigi ta dalale meiyode tobou.

⁴² Farisi o diāma, nīōu tawaibōu. Yobe, nī kasalabōu, sōu bōu, segei daga dagabōu olōu fei ke kefema dogoguemōu i olōu fei 10 kege dalaguamōu be, tanōu ta malamōu, Godikōu nele idi. Ha, midihō bolō ilo kelebe nī totōu degele idi. Keme dōyodo midihōbōu, Godikōu hohō degedi midihōbōu de. Midihō bolōu kene defeido degema. Midihō bolō, nī kōu degele idi kene tōu fogōu dama.

* 11:31 11:31 1 King 10:1-10 * 11:32 11:32 Jona 3:5

⁴³ Farisi o diama, niou tawaibou. Yobe, nime egei mosokou fologamou be, egei tobolou o ke hafeido dege duwogualenou tagale idi, o sasai kediage nime hubou odade tawamabadomou. Kefegudi sa kokou suluguadine, oe ni duguo agali bolofeyodele ile ke tagale idiyode tobou.

⁴⁴ Niou tawaibou. Nime tei kou widama womogou fogou ke sa degei. Obe tageya kou ima haguama dele idiye, kenou si sa keme tei widagai sadade tawale idiyo meiyodei.

⁴⁵ Mosesha kuolou yo du o tahage ta ke dulomou, kou gue tobou, Tisa, na ta kegei ke Farisi o kediakokou tobolou be, na eimokou ne bou basia tobolou keheyodei.

⁴⁶ Yesuha tobou, kuolou yo dulo i o diama, niou ne tawaibou. Ni bi hagi dege tigama, o sasai kediakokou madi* keme dia hebele sagai meiy, kenou si dia hagi ke hebeli keme niou ge ta dogou gulo idiyo mei.

⁴⁷ Niou tawaibou. Ni kou guai o kediage habage-degele-duguo-tobou di-o woumou tofigiemou, widagai sa keme ni similolou idi.

⁴⁸ Ni kege degedi kaha hegilibi, afu kou guai o kedia degedi keme nime boloyodele ili. Yobe, diage habage-degele-duguo-tobou di-o kedia woumou tofigile iye, kenou si ifibe nige widagai sa kelebe similolou idiyode tobou.

⁴⁹ Kegei kaha degemou, tewe hiyedo o Godiha kou gue kou tobou, a tobou ba, habage-degele-duguo-tobolou-idi-obou, ta-bolofei-mala-suluguadi-obou kedia o sasai kediakokou ya, egei tobolou ile. Kenou si o kediage diame ilo kele makoma wouba tofigile.

⁵⁰ Kegemou, ifi kou bou ge dalagua o sasai kedia hebe kasagai moloube, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia woumou tofigiei kaha hebe kasagai ke molo. Yobe, Godiha sa sibige kou milou kelege yomogou mou, obe Godiha dabai degedi o kedia woumou tofigiemou hagulugi ifi kuhe.

⁵¹ Woumou tofigiemou hagueibe, yomogou dia Abel woumou tolo i kelege tofogou haguabe demou, Sekaraia e wala imou tolo i. Sekaraia, e wala imou tolo ibe, gali sidi moso ilokou dalamou, ha Godiha moso ilokou dalamou, duo kele wala imou tolo i. A nimokou tobolou kuhe. Ifi kou bou ge dalagua o sasai kediame midihq kegei kaha hebe kasagai ke molouyode tobou.

⁵² Kuolou yo dulo i o diama, niou tawaibou. Yobe, Godiha ta tawalamou fologadi moso kaha abe niou tefegu dala. Nime moso kodu ta fologadiyo mei, haba oye fologala deimou be, nige akogulo idiyode tobou.

⁵³ Yesuha kege tobou ma mei degemou, moso ke tou fogou imou, Farisi o kediabou, kuolou yo dulo i obou kedia gofo. hiyedo degemou, emokou tae biyamou, ta kagei kagei emokou yoduga i.

⁵⁴ Dia ta e tobolou ke tefele duguoba, e kuhe ta sa ilamou degele i.

12

*Farisi o kedia die ogou gadi midihq kokou be niou tawaibou
(Matyu 10:26-27)*

¹ Yesuha kele dalamou, o suudo haguasie kefeguomou, o yogo dia kati tageyane tofou tofolou i. Kegemou, e yo. e dabai degedi o kediakokou boholou mou tobou, Farisi o kedia die ou sidi mola* keme ni moye. Keme dia taenou bolofei degega

* **11:46 11:46** Bi hagi keme kuolou, o kedia o sasaiye sesemabeedema ma idi ke tobou. * **12:1 12:1** Ou sidi mola keme Tok Pisin taege 'yis'. Ou sagai mola kebou de simou, hiye degedi.

suluguadi ke tobolou.

² Bi olou fei mogogou dala keme habage kou tama degele. Ta olou fei mogogou dala keme habage tama degeiba, o kedia kou duloba tawale ile.

³ Kegemou, ta ni huliame tobolou i keme, o sasai kediage agali kou dulo ile. Ta ni mosoduge amafeinou tobolou i keme, o kediage moso tagetou tafalaguali hiligedo kou tobolou ile.

*Obege Godikou nou gue degema
(Matyu 10:28-31)*

⁴ Yesuha kou gue tobou, ma mogo diama, a nimokou kou gue tobolou, o tae ni wouba tolo kokou be hobou gue degedama. Keme tou nou makoma, habage dia degelebe ta dala mei.

⁵ Kenou si o ni gue degelebe a nimokou tobolou kuhe, ni Godikou nou gue degema. Enou si o walaba doulukou hebele filale nele hiyedo dala. Damaledo, a nimokou tobolou, Godikou nou gue degema.

⁶ Ni tewe, obege dibie sio houyosi kegebe, tei sele dio bolouye mamouudiye, kenou si Godihage sio huyadefei kediame tanou fei ta totou degediyo meido.

⁷ Kenou tefei, Godihage ni widio towe tanou tanou olou feido keme kou husouumamou, ni tanou tanou defeido kou tewe dala. Ni hobou gue degedama. Nime sibige hiyedo, sio sisigefei ke gabama felei dala.

*Dige dibe Yesuha sosou dalayode tobolou be, hobou gue degedame
(Matyu 10:32-33, 12:32, 10:19-20)*

⁸ Yesuha kou gue tobou, a nimokou tobolou kuhe, o koyoha o sasai dihile kokou, ame Yesuha sosou yode tobou babe, O Kedia Dihihane Godiha esol o kediakokou, o koume ma biyode tobolou.

⁹ Kenou si o koyoha o sasai dihile ame Yesuha sosou meiyodeibabe, O Kedia Dihihane Godiha esol o kediakokou, o keme ma bi meiyodele.

¹⁰ O taha O Kedia Dihi emokou ta kasagai dege tobou babe, Godihage gebe meiyodele. Kenou si o koyoha Duo Bolofei huyafei degeibabe, Godihage midihou keme ta gebe meiyodele mei.

¹¹ O kedia ni wou ma hagua, egei mosoduge nimokou yodugoubabe, hobou gue degedama. Gamani obou, hubou obou kedia dihile kokou tefegieba ta salaba degeibane, hobou gue degedama. Haba, nige, ei kage sima tobolou deba fi hiyedo madama.

¹² Yobe, sawisie kelegebe, ta ni kage tobolou keme Duo Bolofeiha nimokou kou hehegile kaha degemou.

Ta makaibe selebou o kaha totou degei midihou milou kokou ma tobou

¹³ O sasai sudo kefei kilege, o taha Yesukou kou gue tobou, Tisa, na ma eyekou tobou ba, ele aye teiha bimai fileba, ilo kele amokou neyede tobou.

¹⁴ Kenou si Yesuha emokou yodu, kagelou? Koyohage ame nele ta sai fidi oyodema makalou? Nele aye teiha bimai ke file keme ma dabai meiyode tobou.

¹⁵ Kege tobou mamou, e o sasai kediakokou tobou, niou tawaibou, bimai kagei kagei duguo tagadamabeedei. Bimai kahage ni fi tofousogo tofolou ke ta moloou meiyode tobou.

¹⁶ Kegemōu, Yesuhā diāmokōu tā makai ta tobou, selebōu o tahā ē hebe hai segei folo sibigē hiyedo maiyodei.

¹⁷ Sibigē hiyedo mōumōu, o kahā duguo fimai, a kagele? Ame segei dogogulo mosobe ta mei.

¹⁸ Fimamōu tobou, a kōu gue degele, a mā nale segei dogogudi moso olōu fei igisemaba, haba moso hiye gehe togogale. Togogamaba, mā segeibōu, mā bimaiḃōu olōu fei keme mā moso ke togogai kodu kefema dogogule.

¹⁹ Mei degeba, a mayoḃusie kōu gue tobolōu, a degeiye bolonōu degei. Mā nale segeibōu, mā bimaiḃōu olōu fei kahā bolodo dalalebe, sadebe sudo mei degele kahā, ame misiholo duwoli, nalebōu hueḃbōu hiyedo nalāba, hohḃbolōu duwolo.

²⁰ E kege fimōumōu, Godihā o kokōu tobou, nāme totōu degei o. Ifi huliamebe nāme tolo ile. Ne nalebōu ne bimaiḃōu olōu fei ke kefei dalabe, o koyohā moloḃu? de yodu.

²¹ Yesuhā haba tobou, bimai hiyedo yoḃunōu kefedī o kokōu ke sagainōu hagua kogulo. O kegei keme Godihā diḃile kele mabōu sā degei dala.

*Di hagi duguoba, fi hiyedo madame
(Matyu 6:25-34)*

²² Tā makai ke tobōu ma mei degeimōu, Yesuhā ē dabai degedi o kediāmokōu kōu gue tobou, a nīmokōu tobolōu kuhe, nī sa sibigē kuokōu dalalibe, eibe nale kagei nale deba fi hiyedo madama. Nīōu nī tōu guebōu ne, eibe yukuei kagei malā kale deba fi hiyedo madama.

²³ Nī fiḃōu nī tōu bōu debe sibigē hiyedo. Bologuādo daladibe, nale nalā idi kenōu mei. Haba nī tōu ye bolō degedibe, yukuei kaḃi kenōu mei.

²⁴ Nī sio kediame tawama. Diame segei sogoma kefegulo idiyo mei. Diā nale dogogudi moso meiye, kenōu si Godihā diāmokōu nale neḃi. O nīme sibigē hiyedo, sio gabama folodo dalagua.

²⁵ O koyo nā sa sibigē kuokōu tofolōu kokōu fi hiyedo mōubabe, nā de sasado dege tofolōu? Kegele meido.

²⁶ Nīme sa sibigē kuokōu ta tofousogo tofolōu meiye, haba kagemōu nī sa sibigē bimai kokōu fi hiyedo mā idiya? Kecedama.

²⁷ Nī hebe fi ke defeido duguma. Hebe fi kahage kage folodiya? Diā dabai hiyedo degediyo mei. Yukueine milōu diyo mei. Kenōu si a nīmokōu tobolōu kuhe, afudo, hiye o Solomonhage yukuei bolofeido kenōu kaḃiye, kenōu si hebe fiyege Solomonhā similou keme gabai dala.

²⁸ Hebe fi Godihā similou keme ifi kōu dalaguaye, idiba o tahā diafigima, doulukōu sile. Nī damaleyodeibe kageimōu huyadefeḃi dala? Nīme hebe fibe gabai dala kahā degemōu, Godihage nīmokōu yukuei nele.

²⁹ Nīge, eibe nalebōu hueḃbōu debe kagei ke nale deba fi hiyedo madama.

³⁰ Sa ta o kediā bi olōu fei kegei kōu moloḃuyodema ka idi. Nī Ayehage nī bi kegei ke olōu fei malāba, bologuādo dalale keme ē kōu tewe.

³¹ Kegemōu, nīge nī Ayekōu, nā ei wolōu dalayede tobōu basi, ege bi kegei kene nīmokōu neleḃyode tobou.

*Bi bolofeḃi kefedī midihō
(Matyu 6:19-21)*

³² Yesuhā ē dabai degedi o kediāmokōu haba kōu gue tobou, o diāma, nīme wai sipsip sà degei, sūdo mei. Nī gue degedama, nī Ayehā kōu gue kōu tobou, ā o sasai wolōu dalalebe, nīne wolōu dalaleyodei kahā degemōu.

³³ Nī bimai kuokōu dala kē sele tiga moꞑumaba, sele kē o bi mei o kediāmokōu fima. Nī ye, toto kasagai degediyo mei kē moꞑumaba, bi bolō bolō hebenitōu dala kē, ye kokōu sama. Hebenitōu be, bi ta mei degediyo mei. Hiyōu moꞑudi oe ta folo moꞑudiyo mei. Matayene ta nale mei.

³⁴ Nīne sa bi bolō bolō dala kokōu nōu dalaguale sagai degele ile.

Dabai o bolodo kedia ama dalaguadi
(Matyu 24:42-44)

³⁵ Yesuhā ē dabai degedi o kediāmokōu haba kōu gue tobou, nī yukuei kaiḡbe tōu dege bolōu mā fiyatiye hiligeba, kamai dou migie ama dalaguama.

³⁶ Nīme hiye o tahā ē dabai degedi o sà degei. Die hiye o kēme ē mogo ta sasai hulo kahā dowo nale nalā ili kokōu i. Fogōu imōu, ē dabai degedi o kedia die hiye o kē boholōu mā hagualedademōu, ama dalagua sagai, nīne kenōu tefeḡeba ama dalaguama. Hiye o kahā haguaba, adikōu kogoubabe, diā a totodo soꞑugolōu ile.

³⁷ Hiye o kahā haguaba, ē dabai degedi o kedia yogōu gua tieli mei, baha duwoguaba dugubabe, dabai o kediame hohō hiyedo degelenōu. A nīmokōu damaleḡdo tobolōu kuḡe. Hiye o kahā ē yukuei kai tōu dege bolōu mā fiyatiye hiligeba, diāmokōu be, nī duwoguaba, ā mayoꞑunōu nīmokōu nale neḡeyode tobolōu.

³⁸ Hiye o kahā huliamedo hagua de, ha, sabiyala degeiba hagua feḡe de deiye, ē dabai degedi o kedia yogōu gua tieli mei baha duwoguaba dugubabe, diame hohō hiyedo degelenōu.

³⁹ Nī kōu gue tawama, mosō obōu kahāḡe hiyōu moꞑudi o tahā haguale kēme kōu tewe debabe, yoꞑu akoguo tafalaba, hiyōu moꞑudi o ta feḡe mei.

⁴⁰ Nīne defeḡdo ama dalaguama. O Kedia Dihi ē hagualebe, nī ta tawaiyo mei keḡeḡe, ē kuḡe hagualeyode tobou.

Tā makaibe dabai o bolobōu kasagaiḡbōu kokōu mā tobou
(Matyu 24:45-51)

⁴¹ Pitahā tā makai kē dulomōu, Yesukōu kōu gue yodu, Hiye O, nā tā makai kē tobolōu be, eimokōu nōu tobolōu? Haba, o sasai olōu feḡdo tobolōu? de yodu.

⁴² Hiye O Yesuhā tobou, o fimai bolodo, dabai defeḡ bologuaḡnōu degedi kēme hiye oyeḡe ē dabai o kedia dia dalali, diāmokōu nale yoꞑu makai keḡegenōu fiyadeba makale.

⁴³ Keḡeba, hiye o kahā ile, boholōu mā hagua feḡeba dugu, dabai dia daladi o kahā dabai bologuaḡ deḡele dalaba dugubabe, dabai dia daladi o kēme hohō degelenōu.

⁴⁴ A nīmokōu damaleḡdo tobolōu kuḡe. Hiye ohāḡe ē bimai olōu feḡibe o keḡei kahā dia dalayadeba makale.

⁴⁵ Kenōu si, dabai dia daladi o kahāḡe ē hiye obe toto haguale meidade tawaleba, dabai obōu, dabai sasaiḡbōu kedia woma, nale hiyedo nalāba, tigi kolo hueḡi gofoꞑudobōu de nolugi, fi totōu deḡeibabe,

⁴⁶ ē hiye ohā hagualebe, sawisieḡ ē ta tawali mei, asō diḡo ē ta tawali mei keḡeḡe haguale. Haguaba, dabai dia daladi o kē bōu basiado makoma, damaleyodele ili mei o kedia sakōu dogōu guba, o keḡeḡe i o kediabōu de dalale.

⁴⁷ Damaleḍo, dabai o ta e hiye oḥa tagaibe e kōu teweye, kenōu si ɛme dabai totonōu degeiyo mei debabe, o kegele keme, e hiye oḥa tigi dofōu ye hiyedo wolo.

⁴⁸ Dabai o tanōu ta e hiye oḥa tagai keme ta tewe mei, o kaḥa midihō kasagai milōu babe, e hiye oḥa ɛme tigi dofōu ye huyadeḑe wolo. Damaleḍo, o koyohā bi sudo moḥu debabe, e bi boholōu sudo nele. Hiye Oḥa o takōu bi hiyedo neḥi debabe, o kaḥa e o sasai hiyedo dogōu gulo nele.

Yesuhā hagua degeiye, o sasai fi tanōu mei, fileba bolōu degele
(Matyu 10:34-36)

⁴⁹ Yesuhā haba kōu gue tobou, a hagueibe, sa sibige kuokōu dou malā haguei. A tagalibe, dou keme toto fuaba wobolōu dalale ke tagali.

⁵⁰ Kenōu si keme you, aḡe abukōu kōu tolo ileba hobōu. A tolo keme a fafeleya degele ke sa degeinōu. A ke dia dalali, hagi hiyedo dugulu.

⁵¹ Niḡe a sa sibige kuokōu hagueibe, biyadi ke akogulamōu hagueiyade tawale ili? Kege mei. A nīmokōu tobolōu kuḡe. A hagueibe, o sasai fi tanōu mei, fileba bolōu degelamōu haguei.

⁵² Ifi yoma ke ilebe, mosō tanōu kaḥa sosō olōu ḑeḥi houyosi kege kedīa dioḡusie fileba, ho malē. Kegeiba kamadia kedīa bolōu kokōu ho moḡba, haba bolōu keḑiliene kamadia kedīamokōu ho moḡba dele ile.

⁵³ Diā duo kile filebe, oe e o dihiḡōu ho moḡba, haba e dihiḡane e ayekōu ho malē. Sasaiye e sasai dihiḡōu ho moḡba, haba e dihiḡane e adiōu kōu ho malē. Sobōu deye e o dihiḡa sasaiḡōu ho moḡba, haba e o dihiḡa sasaiḡane e maḡa adiōu kōu ho malē.

Yesuhā degegadi kaḡa yo keme o sasai kedīa ta tawale ili mei
(Matyu 16:2-3)

⁵⁴ Yesuhā o sasai sudo kedīamokōu kōu gue tobou, mabi kaḥa asō muluḡa ke feḑimōu duguomōu be, kelegenōu niḡe hueibe taladiyode tobolōu imōu, damaleḍo hueibe toulu.

⁵⁵ Haba ni wi neleḑo kaḥa asō mulu ḑiḡiya ke hagumōu duguomōu be, ifibe asō difi gofoḡudo degeleyode tobolōu imōu, damaleḍo asō difi hiyedo degeli.

⁵⁶ Niḡe taenōu tobolōu idi o. Ni miḡibōu agudiobōu kokōu dugulo idibe, sa bolō degele sagai, sa kasagai degele sagai ke kōu tawale ili. Kageiye, dabai a kōu lege degegadi kaḥa sibige keme ni totōu degele iya? de yodu.

O taḡa nā tā salaba degeibabe, nā ebōu de hagi ke doḡusus
(Matyu 5:25-26)

⁵⁷ Yesuhā haba kōu gue tobou, kageimōu niḡe midihō niōu milōu ladi keme bolō, ha, kasagai de fimā iyo mei?

⁵⁸ O taḡa nā tā salaba wolōu ibabe, nā aba iligi, toto ebōu de hagi ke doḡususuyede tobōu. Kege ho fogōu babe, o kaḥa nā wolōu ile, tā sai fidi o kokōu folouba, haba tā sai fidi o kaḥa nā wolōu ile, kasamane o kokōu folouba, nāme didiḡ degele.

⁵⁹ A nīmokōu tobolōu kuḡe, nā didiḡ degeibabe toto tōu fogōu fogōu ile sagai mei. Noḡu kege dalali, didiḡ degei ke telemale kaḥa dowo ke olōu ḑeḥi sibima mei degeibasi telemā ile.

13

O koyohā fi bohōu ho fogōu babe, ɛme makoma mei degele

¹ Yesuhā tobōu ma mei degeimōu, o ilo kelege emokōu tobolōu i, sa Galili o ilo kedia gali sile, Godikōu neimōu, Pailathā ē ami o kediāmokōu tobōu mōu, o kedia woumōu tofigile i. Woumōu tofigieimōu, die kafeibe gali si tagetōu sōu guyode tobolōu i.

² Tā kē susulo imōu, Yesuhā diāmokōu kōu gue yodu, nī tawalibe, sa Galili o kediāme midihō kasagajido kē milolōu idi kahā degemōu, diā kuhe tofigile i? Nī tawalibe, Galili o ilo kelege midihō kasagaj milolōu idiyo mei?

³ Kege meido. A nīmokōu tā dōudo tobōu ladi, nī fī bohōu ho fogōu babe, nīne diā makei sagaj kenōu tefele makolo.

⁴ Nebe, huei hiei Siloam hafei dege mosō fogoga togomōu felei sasado kē gobolōu mā fīyamōu, o olōu fei 18 kege woumōu tofigile i. Nī tawalibe, o kedia, midihō kasagaj diā milolōu idi kahāge sa Jerusalem o ilo kelege gabai dala?

⁵ Kege meido. A nīmokōu tā dōudo tobōu ladi, nī fī bohōu ho fogōu babe, nīne diā makei sagaj kenōu tefele makolo.

Tā makaibe hebe kolo mādiyo mei kokōu mā tobou

⁶ Yesuhā tā makai ta kōu gue tobou, o tahā kiyōu hou ē hebe haimikōu sogoma fogōu ile dala dema, bohōu mā hagua fele dugube, hebe kiyōube kōu feleiye, ka dugube, sibige ta malī mei dugu.

⁷ Duguomōu, ē yoū ē dabai degedi o kokōu tobou, nā dugu, a kiyōu kolo ka haguadibe, sadebe kamadia kege mei degeimōu ka haguadiye, sibige ta malī meinōu dugudi. Kegei degemōu, nā hebe kiyōu koū ha muguyedei, mihī kolo gusege kē mōu yoūwa mei degeiye domōu.

⁸ Dabai degedi o kahā sima kōu gue tobou, hiye o, yoū kege tafalali, sadebe tanōu ta kahā duo kelege a hebe kiyōu kahā yelemōu mihī dama bologuāma, wai bulumakou guabōu de tiagewoma fogolōu.

⁹ A fimolūbe, sadebe ta kahā sibige mōubabe bolō. Sibige mā ho fogōu ba hobōu, nā kuhe ha muguyede tobou.

Misiholo duwodi sawisieie kelege, Yesuhā sobōu de ta sāgi do kē bologuqumōu bolō degei

¹⁰ Misiholo duwodi sawisieie kelege, Yesu ē egei mosō ta kokōu ile folomōu, o sasaj kediāmokōu Godihā tā hehegiei.

¹¹ Kokōu be, sobōu de ta, ē sāgi balemanōu siadi sobōu de, ene kele delei. Duo kasagajye tolōu deleibe, sadebe olōu fei 18 kege mei degei, ē balemanōu siadi.

¹² Yesuhā sobōu de kē duguō haguismōu hagumōu, emokōu kōu gue tobou, sobōu de, nē sāgi dobe a bologuqumōu, nāme bolō degeli kuhe.

¹³ Kege tobōu mamōu, sobōu de kahā widiletōu dobogoū dogogumōu, kelegenōu sobōu de kahā hagua dōu dege tofolōu mōu, Godihā hū hebele fogu.

¹⁴ Kenōu si, egei mosō dia daladi o kahā gofoū degei, Yesuhā sobōu de kē misiholo duwodi sawisieie kelege bologuqumōu, bolō degei kahā degemōu. O kahā gofoū degemōu, o sasaj kediāmokōu kōu gue tobou, sawisieie walajiyosi kege kelegenōu dabai degedi. Nī do bologuale tagaibabe, nī kelegenōu haguasiema. Misiholo duwodi sawisieie do bologuale sawisieie meiyode tobou.

¹⁵ Kegemōu, Hiye O Yesuhā sima kōu gue tobou, nīme taenōu tobolōu idi o. Misiholo duwodi sawisieie kelegebe, nī olōu fei wai mosokōu ya, wai bulumakoubōu, wai dokibōu fifiyōu guema wōu ma yamōu, diā huei nalā idi.

¹⁶ Sasai ko^uunou si, ɛme Abrahamha ɛ hutɪ, ɛme Tamaha tolou deleibe, sadebe olou fei 18 kege mei degei. Age ɛme misiholo duwodi sawisie kelege bologalenou, tabou mei.

¹⁷ E kege tobou mou, o gofo^uu degeli kedia sidifi degele i. O sasai kedianou si hoho degele i, ɛ midihɔ bolofei ke milou golu kaha degemou.

Ta makaibe nale mastet ho kokou ma tobou*
(Matyu 13:31-32; Mak 4:30-32)

¹⁸ Yesuha kou gue yodu, Godiha o sasai wolou daladi midihobe kagei? Ta makaibe age kagei kokou ma tobolou?

¹⁹ Godiha o sasai wolou daladi midihɔ keme nale mastet ho sagai kegei, o taha tou ma ile sogoma fogou i sagai kenou tefei. Nale mastet hou kaha folomou hiye degemou, hebe sa degei tafalamou be, sio kedia haguasie, hebe kaha go kokou bi togolo idiyode tobou.

Ta makaibe ou sidi mola kokou ma tobou
(Matyu 13:33)

²⁰ Yesuha haba kou gue yodu, Godiha o sasai wolou daladi midihɔ kaha ta makaibe age kagei kokou ma tobolou?

²¹ Godiha o sasai wolou daladibe, ou sidi mola sa degei, sasai tae mola ke mala, ou sagai kebou de tiagewoma fogou mou dalali, yo^uunou fofamou hiye degedi sagai kenou tefei.

Ni ya, a huyadefei kodunou fologama
(Matyu 7:13-14, 21-23)

²² Yesuha sa Jerusalemkou idi aya ke iligi, sa tanou tanou a figiya dala keleya ke egei hehegiemou i.

²³ Aba imou, o taha emokou yodu, Hiye O, Godihage o ilonou mamolo^u? E diamokou tobou,

²⁴ ni nelɛdo dege ka iligi, a huyadefei kodunou fologama. A nimokou tobolou kuhe, o sudo a huyadefei kodu kou falamou degele iliye, kenou si dia ta folo sagai mei.

²⁵ Moso obou kaha a kou tefegu dalaba, ni hagua bobotigikou tafalaguali, adikou kogaba tobolou, hiye o, eibe a so^uugou yede tobolou ile. Kenou si moso obou kaha sima tobolou, nime kiliya tie o? A ni tewe meiyode tobolou.

²⁶ Kege tobou ba, nige emokou tobolou, eibe nabou de nalebou hueibou nala ima, na ei sa kileya ke eimokou kou hehegie tobou.

²⁷ Kenou si ɛ nimokou sima tobolou, a ni tewe mei. Nime kiliya tie o? Nime midihɔ kasagai milolou idi o. Ni olou feido fogou imabeede tobolou.

²⁸ Kelegebe, nige Abrahamou, Aisakbou, Jekoubou, habage-degele-duguo-tobou di-obou kediamɛ Godiha wolou daladi sa kotou dalaguaba dugulo ile. Kenou si, o tae ni feledayedema akoguo hele muguoba, ni gosoloba ni me dou gile ile.

²⁹ Kegeiba, o sasai aso haguluyabou, aso muluyabou, figi iloyabou figi iloyabou de olou fei haguasie geleguoba, Godiha wolou daladi sa kotou fologa kefeguo duwoguale. Duwoguali, nale nala ile.

³⁰ Ni duma, o ifi habagekou dalagua kediamɛ diabukou amulo yale. Haba o ifi diabukou amulo tafalagua kediamɛ habagekou yaleyode tobou.

* 13:17 13:18 Obe nale nalamou be, nale mastet muguomou, sebe degeimou kuhe nadi.

*Yesuhā sa Jerusalem o sasai kediāmokōu solōu do degei
(Matyu 23:37-39)*

³¹ Kelegenōu, Farisi o ilo kedia Yesukōu haguasie kōu gue tobou, na sa koŋu tōu fogōu, sa ta fogōu i, hiye o Herothage name wouba toloyodili.

³² Yesuhā diāmokōu sima kōu gue tobou, ni ya, si so kokōu kōu gue tobōu ma, na du, ifibōu idibabōu a duo kasagai igisema, do o sasai bologuquba bolō degele ile. Ōudababe dabai a degeli keme mei degele.

³³ Kenōu si a sa Jerusalemkōu ilebe, ifibōu idibabōu ōu dababōu ile. Yobe, habage-degele-duguo-tobōu di-obe sa takōu ge tolo mei. O kegei keme sa Jerusalemkōu genōu tolo ile.

³⁴ Sa Jerusalem o sasai, nime o wodi o. Nige habage-degele-duguo-tobōu di-o kediame wala imōu tofigile i. O Godihā tobōu mōu nīmokōu haguasiei kediane, ni igiye wala imōu kōu tofigile iye, kenōu si a nīmokōu solōu do hiyedo degeli. Sio ayomōu osobōu kaha e dihi tifiyiya hayedu kefeguo duwodi sagai kenōu tefe, age nime kōu moŋuma kefegulo tagadiye, kenōu si nige ta tagale idiyo mei.

³⁵ Duguma, obe ni sa koŋu makoma mei degeiba, mōu yoŋuwa kege dalale keme niōu ni binōu. Ni duma, a nīmokōu tobolōu kuhe, nige ame haba ta dugulo mei dalali, habage a boholōu mā hagubasi, ni a duguoba kōu gue tobolōu ile, Hiye Ohā huya ke hagulu o keme Godihā dogōu gyyedeibasi. *Buk Song 118:26*

14

Yesuhā o ta e tōu fofagai ke bologuqumōu bolō degei

¹ Misiholo duwodi sawisie i ta kelege, Yesu e Farisi kedia hiye o ta kaha mosokōu nale na i. Folo duwomōu, dia defeido diho fogōu deleigui.

² Yesuhā duwoli dugube, o ta e tōu fofagai ke hafei kele duwomōu dugu.

³ Duguomōu, e Farisi o kediabōu, kuolōu yo dulo i obōu kediāmokōu kōu gue yodu, misiholo duwodi sawisie kelegebe, Mosesha kuolōu kōu maiye, di o koŋu bologuquba bolō degelebe de bolofei?

⁴ Kenōu si dia ta tali mei. Kegemōu, Yesuhā o ke tōu mōu, e do bolō degeimōu tobōu mōu, fogōu i.

⁵ Fogōu imōu, Yesuhā diāmokōu yodu, ni o dihi sagai, wai bulumakou sagai kegei ta misiholo duwodi sawisie kelege ulou dai huei kile fiyoubabe, nige kage degele? Nige toto de mala felegale?

⁶ Kenōu si diage ta keme ta sima tobolōu ili mei.

Yesuhā obege yoŋusie huyafei degeyedei

⁷ Yesuhā dalali dugube, o ilo kele haguasiemōu, duwodi bolofeido kokōu nōu duwogualamōu degele imōu dugu. Duguomōu, e ta makai ta diāmokōu tobou,

⁸ o taha sasai hulo kaha dowo ke nale kefeguo na diguba ile folobabe, duwodi bolofei kokōu biyodayedei, duwodi bolofei keme o hūbōu o taha duwoyedema makai deleie deba.

⁹ Kegeligi, o na digu kaha namokōu, duwodi bolodo koŋume, o hūbōu kuokōu neyede tobōu ba, na sidifi dege ile, tobekōu do duweiye deba.

¹⁰ Kegei kaha, o taha nale kefeguo nalaba, na digubabe, na ile foloba, tobekōu do duwo. Na kege degeibabe, o na digu kaha duguoba tobolōu, mogo, na hagua, duwodi

bolofei kuokou duwoyede tobolou. E kege tobou babe, o nale nalamou kefei kedia dihile kokou ne hu hiye degeiba dugulo ile.

¹¹ Yobe, o koyoha yofu e hunou hebele fogubabe, Godiha o keme huyafei degele. O koyoha yofusie huyafei degeibasi, Godihage e hu hebele foguloyode tobou.

O dimokou hebe bolu ta nele sagai mei kedi mokou be, dige bologado degeme

¹² Kegemou, Yesuha e digu o kokou kou gue tobou, na nale kefeguo nalababe, ne mogo dia diguda. Ne eye mala kediane diguda. Ne huti obou, selebou o, ni sa tanou kediane hobou diguda, kegeligi diane habage nale hiyedo kefeguoba, na diguba, na hebe bolu ke bohoulou moye deba.

¹³ Na nale hiyedo kefeguobabe, bi mei obou, abogofu dobogofu gulai degei obou, ibigidio tofigile i obou, diho du degei obou kedianou diguyedei.

¹⁴ O kegei kedia nale, na nei kaha hebe ke namokou ta bohoulou nele sagai mei debabe, na hohoboulou nou. Yobe, sawisie ta, doudo o sasai tofigiei kedia widaimikou ge hagua gehe degele iba, kelege, Godiha hebe bolodo ke namokou neleyode tobou.

Ta makaihe nale hiyedo kefegumou nala i kokou ma tobou
(Matyu 22:1-10)

¹⁵ Yesubou de nale nala ili o taha, ta Yesuha tobolou ke dulomou tobou, o sasai Godiha wolou daladi sa kotou ge nale kefeguo nala ile kediane hohoboulou nou.

¹⁶ Kenou si Yesuha ta makai ta kou gue tobou, o taha nale hiyedo kefeguo nalamou, o sudo didigui.

¹⁷ Nale kefegumou, e dabai degedi o kokou tobou, na ile, o a afu kou diguo fogou kedi mokou, nale olou fei kefei dumuyode tobou ba, dia haguamabeedei.

¹⁸ Kenou si, o kedia ta ke dulomou, dia ta gehe gehe tobolou i. O ebukou kou gue tobou, a hebe hai sa ta seleye kou mamou, ke dugu ilamou. Kegei kaha ame nabou de ta ile meido.

¹⁹ O tahane tobou, a wai bulumakou 10 kege seleye kou mamou. A dia hebe hai dabai de degele sagai domou wou ma ilamou degeli. Kegei kaha ame nabou de ta ile meido.

²⁰ Haba o tahane tobou, ame sobou ebelenou hu kaha ile mei.

²¹ Kegemou, dabai degedi o kaha bohoulou ma hagua fele, e hiye o kokou dia tobolou i ke tobou mou, e gofofu hiyedo degei. Gofofu degemou, e dabai degedi o kokou tobou, na totodo o ka i. Na a fisigofeiya kebou, hiyeya kebou ile ka sulugi, bi mei obou, abogofu dobogofu gulai degele i obou, diho du degei obou, ibigidio tofigiei obou olou fei kedi mokou nale nala imabeedema, wou ma haguayede tobou.

²² Kegemou, dabai o kaha ile, o sasai kedia sosogou hagua felemou tobou, hiye o, na tobou sagai keme a kou degei. Dia kou hagueiye, kenou si moso fegeguli meiyode tobou.

²³ Kegemou, hiye o kaha e dabai degedi o kokou haba tobou, na sa kou lege tofogou, a hiyeya kebou, hebe hai sakou idi aya kebou olou fei keleya ke, o sasai kamou sulugi duguba, neledo dege tobou ma, wou ma hagua. A tagalibe, ma moso kofume o sasaiye fegeguba dugulo ke tagali.

²⁴ A nimokou tobolou kuhe, o a diabukou kou digu kediane ma nalebe ta nala ile mei.

O koyo na Yesu seselababe, defeido fimamaba seseyedei
(Matyu 10:37-38)

²⁵ Yesu e aba i, o sasai sudo e habage sesele youmou, e bohoulou mou, diamokou tobou,

²⁶ o koyoha amokou hagulugi, e aye e adiou tou fogou ho fogou babe, o keme ma dabai degedi o degele sagai mei. Nebe, o koyoha e sasibou, e dihibou, e eyebou, e malabou, e owou bou, e bobasibou olou fei ke tou fogou ho fogou babe, eme ma dabai degedi o degele sagai mei. Tabe, yoou e fimaine tou fogou ho fogou babe, eme ma dabai degedi o degele sagai mei.

²⁷ O koyoha e hebe fufuguomai hebeleba, a sese ho fogou babe, o keme ma dabai degedi o degele sagai meiyode tobou.

²⁸ Ni o taha moso fogoga sasado dege tagalababe, e moso togolo kaha sele kayedei. Sele huyadefei dugubabe, moso togolo sagai mei. Haba sele hiyedo dugubasi, moso togolonou.

²⁹ E kege ta degeli mei debabe, e kou moutileye, kenou si moso tegei mei degeli mei fogou ba, o sudoye duguoba, kou gue susuga tobolou ba yilo ile,

³⁰ o koomaha moso kou yomogou tegeiye, kenou si ta togoulugi mei degeli meiyode tobolou ile.

³¹ Nebe, hiye o taha ile, hiye o tabou de biyalababe, e fi defeido mayedei. E ami o olou feibe 10,000 kege, ha, hiye o taha hagualebe, e ami o olou fei 20,000 kege wou ma haguale. Kegei kaha degemou, e defeido kou gue tawaleba, ebou e ami obou kedia biyouba bolu degele, ha, biyolugi, ho o igisele sagai mei ke defeido tawayedei.

³² E fima dugu, biyouba bolu degele sagai mei debabe, ho o ahudo dalaguaba, e yoou e ami o ilo kele tobou ba ya, ta doususumaba, biyolu ke akoguyedei.

³³ Nebe, ni o taha yoou e bi olou fei ke tou fogou ho fogou babe, o keme ma dabai degedi o degele sagai meiyode tobou.

*Yesuha ta makaibe sole kasagai degei kokou ma tobou
(Matyu 5:13; Mak 9:50)*

³⁴ Yesuha haba kou gue tobou, solebe bolodo, kenou si sebe mei degeibabe, haba kage degeiye sebe degele?

³⁵ Sole kegei keme kasagai. Mih biyolugama bohoulou gueibane, segei hou bologua fologale sagai mei. Wai bulumakou guabou de bohoulou gueibane, segei hou fologaba, sibige male sagai mei. Sole kegei keme di mou hebesedi. O koyo na, kihyoyou dalababe, ta kou defeido duyede tobou.

15

*Ta makaibe wai sipsip fogou kokou ma tobou
(Matyu 18:12-14)*

¹ Gamani sibidi sele kefele idi obou, midiho kasagai milolou idi obou kedia Yesuha ta tobolou ke dulamou haguasie kefegulo i.

² O sasai kedia Yesu silema tafalaguamou, Farisi o kediabou, kuolou yo dulo i obou kediage gofou degemou kou gue tobolou i, o koomahage midiho kasagai milou ga idi o kedia mogo degema, diabou de nale nadiyodele i.

³ Kegemou, Yesuha ta makai kou diamokou tobou,

⁴ ni o taha wai sipsip olou fei 100 kege dalaye, tanou ta fogou babe, o kaha wai sipsip 99 kege diu nala iba fogou ile, wai sipsip tanou fei fogou ke molo uyodema ka siale.

⁵ Wai sipsip ke duguo tolou ma hebele hagulugi, hoho hiyedo degele.

⁶ Hagua, mosokou foloba, e mogo diabou, sa ke tie obou kedia haguissouba, haguassie felega kefeguba, diamokou tobolou, ni abou de hohobou me. Ma wai sipsip ta fogou mou ile kolugi duguomou, mala boholou ma haguei kaha dowoyode tobolou.

⁷ Nebe, a nimokou tobolou kuhe, o midihq kasagai milou di o taha fi bohobou babe, hebenitou ge hiyedo hohobolou ile. Midihq doudo degedi o olou fei 99 kege dalagua kedia dowo, hebenitou ge hohobou dibe huyadefeinou. O midihq kasagai milou di o tanou taha fi boholou ba, Godikou damaleyodeibasi, hohq hiyedo degele ile.

Ta makaibe sele dio ta fogou kokou ma tobou

⁸ Yesuha haba kou gue tobou, sasai taha e sele dio olou fei 10 kegeye, tanou ta fogou babe, e kagele? Sasai kaha kamai migieba, kofai tigile kolugi duguoba malabasi fogolou.

⁹ Sele dio ke dugubabe, e mogo diabou, sa ke tie o sasai kediabou de haguissouba haguassie felega kefeguba, diamokou be, ni abou de hohobou mabeedele, ma sele dio ta kolugi dugu kaha dowoyodele.

¹⁰ Nebe, a nimokou tobolou kuhe, o midihq kasagai milou di o tanou taha fi boholou ba, Godikou damaleyodeibasi, esol o kedia hohq hiyedo degele ile.

Ta makaibe o ta e o dihi bolou dala kokou ma tobou

¹¹ Yesuha haba kou gue tobou, o ta e o dihi bolou dala.

¹² Dihi huguli kaha e ayekou kou gue tobou, aye, na you tolo dala kou legebe, bimai na amokou nele sagai keme amokou toto neyedei. Kege tobou mou, e ayeha e bimai ke kefema, ilo keke dihi hugulifei kokou file nele, haba ilo kelebe dihi wolo kokou nei.

¹³ Hiyefei tieli mei, dihi hugulifei kaha e bimai ke kefema mouma, o ilo kediamokou sele tiga momumamou, e sele ke tolou, sa ahudo takou fogou i. Ile, sa kokou folo dalali, midihq kasagai gehe gehe olou fei degegamou iligi, sele olou fei nai mei degei.

¹⁴ E sele mei degeimou, sa keke tie o olou fei hegie hiyedo degele i. E bi olou feido mei degei.

¹⁵ Bi mei degeimou, e imou, sa ke tie o taha emokou wai dia daladi dabai nei.

¹⁶ Wai dia dalali dugube, wai kedia giyoli kolo nala imou duguomou, ene nale sagai degei. Kenou si o tae emokou nale ta nelj mei.

¹⁷ Kegemou, e fi bologua kou gue mai, ma ayeha dabai degedi o kediamale nale nama tiasigeimou, anou si bou basia tioludade tawai.

¹⁸ A dafa, ifi kou lege a sa kou tou fogou, ma ayekou fogou ileba, emokou kou gue tobolou, aye, a midihq kasagai milou gaibe, Godikou bou namokou bou de milou gai keme kasagai.

¹⁹ Ame o doudo mei kaha degeimou, nage ame ne dihiyodeda. Ame ne dabai degedi o degeyede tobou lamou fimai.

²⁰ E kege fimamou, e ayekou boholou ma haguei.

Kegemou, e ayeha e dihi ke aba ahuyado hagumou duguo, solou do hiyedo degeimou, foukua ile, e dihi tolou ma nogou gai.

²¹ Nogou gou mou, dihi kaha e ayekou tobou, aye, a midihq kasagai milou gaibe, Godikou bou namokou bou de milou gai keme kasagai. Ame o doudo mei kaha degeimou, nage ame ne dihiyodedayede tobou.

²² Kenōu si, e ayeha e dabai degedi o kedia haguismou, haguasieimou tobou, ni mosokou ile, ma yukuei bolo sasado ke toto mala haguaba, ma dihi kagima. Dobogou makane e dobogou kagieba, tamakane e abogou kagimabeedei.

²³ Wai bulumakou wili dalaido kene wolou hagua walaba, di olou fei nalaba hohobou mebeede tobou.

²⁴ Yobe, ma dihi koume kou tolo iye, kenou si ifi eme gehe dege hagua feleimou dugulu. Eme kou fogouye, kenou si ifi di e boholou ma hagumou dugulo iliyode tobou. Kege tobou mamou, dia nale hiyedo milou ma nalamou hohobolou i.

²⁵ Kegeimou, wolo dihi kaha hebe haimikou dabai degema fogou hagulugi, moso hafei degeimou dube, die feilemou hohobou uwo degele imou du.

²⁶ E ke dulomou, dabai degedi o ta haguismou kou gue yodu, diame kei degele iya? dei.

²⁷ Dabai degedi o kaha tobou, ne malabe boholou ma hagua feleimou, ne ayeha wai bulumakou wili dalaido ke wei, ne malabe bolonou dala dema hagua fei kaha degemou.

²⁸ Wolo dihi kaha ta ke dulomou, e gofou hiyedo degemou, mosodu folobe dafai. Dafoumou, e ayeha migilemou, himimamou, na gofou degedayede tobou.

²⁹ Kenou si, e e ayekou sima tobou, a sadebe sudo ne dabai mou yofuwa degedi. A ne ta ta gobou diyo mei. Kenou si na amokou be wai meme wili ta wala neimou, a ma mogo diabou de hohobolou nala idiyo mei.

³⁰ Ne dihi kamahage o hiyou suluguadi sasai kedibou de dalali, ne sele olou fei nama mei degei. Kenou si e boholou ma hagua feleimou be, na ne wai bulumakou wili dalaido ke wala neimou nalamou hohobolou ili kaha a dafouluyode tobou.

³¹ Kegemou, e ayeha dihi wolo kokou tobou, ma dihi, name sawisie olou fei abou denou dala. Kegei degemou, ma bimai olou fei koume ne binou.

³² Ifisi, da hohobou mebeedei. Yobe, ne mala koume kou tolo iye, kenou si ifi e gehe dege hagua feleimou da dugulu kuhe. Eme kou fogouye, ifisi e boholou ma hagua feiyode tobou.

16

Ta makaibe dabai dia daladi o kaha bi ulu mala i ke doususu kokou ma tobou

¹ Yesuha e dabai degedi o kediamokou kou gue tobou, selebou o taha, e bimai olou fei keme e dabai degedi o ta kaha dia daladi. Dia dalamou, o ilo kelege selebou o kokou haguasiemou, ne dabai dia daladi o kahage ne bimai bou ne selebou olou fei ke hiyouye noluyode tobolou i.

² Kegemou, selebou o kaha e dabai dia daladi o ke haguismou, hagumou, kou gue yodu, a na degedi ta uwo ke dulube kage? Na ile, ma bimai na dia dala ke husoumaba nalagayedei. Husouma nalagama mei degeibabe, name ma dabai dia daladi o kengenou dalale meiyode tobou.

³ Kegemou, dabai dia daladi o kaha yofusie kou gue yodu, ame kage degele? Ma hiye oha a dabai tele filalamou degeli. Dabai ta degelebe, ame nele mei kaha, mihi dale sagai mei. Haba sele hawaga sialebe, a sidifi degeliyode tobou.

⁴ A degelebe ise tawali. Kegeibasi, hiye o kaha a tele filouba, o ilo kedia a die mosokou wolou fologaba, amokou nale nele ileyode tawai.

⁵ Kegemōu, o kaha sele ulu malā i kedia olōu fei haguismōu, o taha ebukōu hagua felei. Feleimōu, dabai dia daladi o kaha emokōu yodu, na mā hiye ohā bi ulu mōbe olōu fei kage molou?

⁶ E tobou, a gusege huei dou sai olōu feibe 100 kege moyodei. Kegemōu, dabai dia daladi o kaha emokōu tobou, na bi ulu moṽudi kuguo koṽu malāba duwoli, 50 kegenōu toto nalayede tobou.

⁷ Haba o ta hagua feleimōu, emokōu ne yodu, na bimai ulu mōbe olōu fei kage molou? E tobou, a nale segei sai olōu feibe 100 kege moyodei. Kegemōu, dabai dia daladi o kaha emokōu tobou, na bi ulu moṽudi kuguo ke malāba, 80 kege kenōu nalayede tobou.

⁸ Kegemōu, selebōu hiye o kaha e dabai dia daladi o kasagai kokōu tobou, bolodo, name fi gofoṽudo o, noṽusie dogōu gudi teweyodei. Damaledo, sa sibige koṽumaha midihō ke sesele yadi kediame dioṽu die fi gofoṽuya ke dioṽusie dogōu gule idi. Hiye Ohā hohoya ke sesele yadi kediame dioṽu die fi gofoṽuya ke dioṽusie ta dogōu gule idiyo meiyode tobou.

⁹ A nimokōu tobolōu kuhe, sa sibige kaha seleye ni o sasai olōu fei mogo degemabeedei.* Kegeba, seleye wolōu daladi ke mei degeibasi, Godiha ni wōu ma ileba, e moso tofousogo tofōu di kokōu fologaleyode tobou.

¹⁰ O koyohā bimai huyadefei dia daladi ke hiyouye moṽubabe, bi hiyene nebe kege degele. Haba, o koyohā bimai huyadefei ke defeido dia dalababe, bi hiyene e bologuado dia dalale.

¹¹ Ni sa sibige koṽumaha sele keme defeido ta dia daladiyo mei debabe, o taege nimokōu, ni Godiha bi bolodo ke dia dalayedele sagai mei.

¹² Ni o taha bimai ke defeido dia dala ho fogōu babe, o koyohage niōu ni biyodema nimokōu nele?

¹³ Dabai degedi o tanōu ege hiye o bolouye dabaibe degele sagai mei. Kege degeibabe, hiye o ta ke dafama, ta kokōu nōu hohō degele. Hiye o ta kaha tobolōu be ta dulo milōu diyo mei, hiye o ta kaha tobolōu nōu dulo milōu di. Nebe, nime Godiha hayedubōu, sele hayedubōu de dalale sagai mei.

Yesuha Mosesha kuolōu tabōu, Godiha wolōu dalale kaha tabōu de hehegiei

¹⁴ Farisi o kediame sele tagale idi kaha degemōu, dia Yesuha tobolōu ke dulomōu, susuga tobolōu i.

¹⁵ Kegemōu, e diamokōu tobou, nige o sasaiye nime midihō doudonōu milōu di oyode tawale ile ke tagale iliye, Godihage ni duledu dala keme e tewe. O sasaiye duguo bolofeyodili keme Godiha dugulube bolofei mei, kasagai dugulu.

¹⁶ Mosesha kuolōu tabōu, habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia tabōu keme obe hehegie tobōu mōu haguabe demōu, Jon fafeleya degedi o e tama degei. Tama degemamōu, kelege ta uwo bolofei, Godiha o sasai wolōu daladi ta kamaha sa sa olōu fei tefemōu haguabe demōu, ifine kegenōu dala. O olōu feibe Godiha wolōu daladi sa kodu fologaleyodema nele hiyedo degele ili.

¹⁷ Agudiobōu sa sibigebōu keme olōu fei mei degele. Kenōu si Godiha kuolōu tabe huyadefei ta mei degele mei. E nalagai olōu fei keme yoṽu kegenōu dalale.

* 16:9 16:9 Tewe o ilo kedia tawale ilibe, Yesuha ke tobou kaha sibigebe kōu gue, nige bi mei o sasai kediame seleye dogōu gumabeedei.

*Yesuhā obe sobōu hulomōu hiyafogōu di kahā tā kē tobou
(Matyu 5:31-32, 19:9; Mak 10:11-12)*

¹⁸ Yesuhā haba kōu gue tobou, o koyohā ē sobōu hiyafogōu ba, haba sobōu ta hubabe, ɛme sobōu hiyouye moloŋu. Haba sobōu, oe hulomōu hiyafogou kene o tahā hubabe, ɛne hiyouye moloŋu.

Yesuhā selebōu obōu, Lasarusbōu dilie degei kahā tā kē susulo tobou

¹⁹ Yesuhā haba kōu gue tobou, afudo selebōu o ta delei. Sawisiei olōu feibe ē yukuei bolodo, weī degeibōu, fō degeibōu de kadi. ɛme nale bolodonōu nadi.

²⁰ Haba selebōu o kahā mosō adikōu be bi mei o tahā tiladi. ɛ hube Lasarus. ɛ tōu olōu feibe do sosō nōu.

²¹ Do o kahā tilalibe, selebōu o kahā nale nolugi, fi fiyasigeiba naleyode fimai. Fima tilamōu be, soye haguasie, ē do fiya idi.

²² Kegemōu, Lasarus ē tolo imōu, Godihā ɛsol o kedia haguasie, ē malā ya, Abrahamhā duwo kokōu dogogulo i. Selebōu o kene tolo imōu, oe wida i.

²³ Wida imōu, o tofigiei kedia sabekōu mulō tafalali, do hiyedo dugu. ɛ tafalali daladugube, Abraham ahudo tafalamōu dugu. Lasarus ɛne Abrahambōu de dalamōu dugu.

²⁴ Abraham dalamōu duguomōu, selebōu o kahā haguismōu kōu gue tobou, aye Abraham, nage ɛme solōu do degeba, Lasarus tobōu ba, ē dobogoŋu hueilikōu muguoba hagua, mā ikōu kuguba, kulio degeleyodei. ɛme douye nōumōu do hiye folodo dugulu.

²⁵ Abrahamhā ē tā sima tobou, dihi, nā sa sibigekōu sosou dalalibe, bi bolofei olōu fei keme nanōu moŋudi kē fimaba tawayedei. Lasarus ɛme bōu basianōu deleiye, ifibe ɛme hemeguo dala kuhe. Haba nanōu si do hiye dugulu.

²⁶ Haba tabe kōu gue, eimokōu bōu, nīmokōu bōu duo kelebe, Godihā ulou sasado kahā akogu dala. Kegei kahā degemōu, o kuokōu tafalagua eige nīmokōu ile sagai mei. Haba nī o tane eimokōu haguale sagai meiyode tobou.

²⁷ Kegemōu, selebōu o kahā tobou, aye, nā Lasaruskōu tobōu ba, mā aye hā mosokōu iyede tobōu,

²⁸ mā malā diā olōu feibe houyosi kege dala kahā degemōu. Nā Lasarus tobōu ba ile, diāmokōu egei tobōu ba, diā dulo damaleyodele ile. Kegeligī, diāne haguasie, sa kuokōu do hiyedo a dugulu sagai kē duguye deba.

²⁹ Abrahamhā ē tā sima tobou, diāme Moses hā kuolōu tā kebōu, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kedia tā kebōu de dala. Diāme dioŋu kē duloba sesele ile.

³⁰ Selebōu o kahā tobou, aye Abraham, kege meido. Kenōu si o ta kōu tolo i kahā haguama ile foloba tobōu basi, diā fī boholōu ba, damaleyodele ileyode tobou.

³¹ Haba Abrahamhā tobou, diāme Moses hā tabōu, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kedia tabōu de dulo i ho fogōu babe, o kōu tolo i kahā haguama ile tobōu bane, diā ta dulo ile meiyode tobou.

17

*Midiho kasagai kahage damaleyodei kē makodi
(Matyu 18:6-7, 21-22; Mak 9:42)*

¹ Yesuhā ē dabai degedi o kediāmokōu tobou, sa sibige midihō kasagai gehe gehe, o sasai tefeleduguba fiasigile keme nī ta akogulo sagai meiyē, kenōu si o midihō kasagai kē hehegiēdi enōu si tawaibōu.

² O kahā degeiyē, Godihā dihi ta ile, midihō kasagai milōu babe, o keme oye igi hiyedo ta, ē gabagikōu tigama, talekōu hebele muguba tolobe bolofei. Keme hebe hiye mei. Hebe Godihā nelebe hiyedo folodo. Kegei degemōu, nīōu ne tawaibōu.

³ Nā dugu, nē mogo tahā midihō kasagai milōu babe, emokōu egei tobōu yedei. Haba ē fī bohōu babe, nage midihō kasagai ē milōu di keme gebe meiyode tobōu yedei.

⁴ Sawisieī tanōu fei duo kelege, ē namokōu midihō kasagai olōu fei dioyosi kege milōu maba, haba dioyosi kege hagua tobolōu, a fī bohōuyode tobōu babe, nage midihō kasagai ē milōu gai keme gebe meiyode tobōu yedei.

Godikōu damaleyodedi midihō kē Yesuhā tobou

⁵ Kegemōu, tā-bolofei-malā-suluguadi-o kediāge Hiye Okōu kōu gue tobolōu i, nage ei namokōu damaleyodei kē hiye degeyedele i.

⁶ E diāmokōu tobou, nī damaleyodeibe nale mastet ho sagai huyadefei kegei dalali, nī hebe kōu tafala kē tobōu ba, ē duloba, ē tefe tegilemā fele ile, tō hiye kahā duledu tafalaba duguloyode tobou.

Yesuhage midihō, dabai degedi oe degele kē tobou

⁷ Yesuhā haba kōu gue tobou, nī kile hiye o tahā ē dabai degedi o ta dala, hebe hai dabai degedi o sagai, wai sipsip dabai degedi o sagai kegei. Hiye o kahā emokōu tobōu ba ile, dabai degeligi, habi kelege fogōu hagua, mosōkōu feleibabe, hiye o kahage emokōu be, hagua duwoli nale naye de tobolōu mei.

⁸ A tawalibe, hiye o kahage ē dabai degedi o kokōu be kōu gue tobolōu, nā mā nale milōu ma neyedele. A nalebōu hueibōu nāma mei degeiba, ise noūne nale kuhe naye de tobolōu.

⁹ Dabai o kahā ē hiye ohā tā kē dulo milōu gama fogōu babe, ē hiye ohage emokōu ta bolofeyode tobolōu mei.

¹⁰ Nebe, nīne kenōu tefeleduguba. Godihā nīmokōu ē dabai degemabeedeiba, dabai ke degema mei degeibabe, nī kōu gue tobōu ma, eibe dabai o bolō mei. Eige dabai nā tobou kenōu degele iyode tobōu mabeedei.

Yesuhā dobo doye tou o olōu fei 10 kege bologuomōu bolō degele i

¹¹ Kegemōu, Yesu ē sa Jerusalemkōu iligi, sa Samariabōu Galilibōu weleiya kē i.

¹² Iligi, sa huyadefei ta falamōu degeligi dugube, o dobo doye tou olōu fei 10 kege haguasieimōu dugu. Diā haguasie ahu sagai dege tefeleguei.

¹³ Tafalaguali, hiligedo kōu gue haguisa tobolōu i, Hiye O Yesu, nage eibe solōu do degeyedele i.

¹⁴ Yesuhā diā duguomōu kōu gue tobou, nī yaba, nī tōu be mogōu du daladi o kediāmokōu hehegiemōu imabeede tobōu mōu, diā yolugi, ali duo die do bolō degele i.

¹⁵ O tanōu ta kahā ē tōu bolōdo degeimōu duguomōu, ē bohōlōu mā hagulugi, hohōbolōu mōu, Godihā hū hiligedo hebele foguo tobōu mōu haguei.

¹⁶ E hagua, Yesukōu fele hafei degemōu, yubu sugulo fiya, miye duwoli, emokōu bolofeyode tobou. O keme sa Samaria o.

¹⁷ Yesuha tobou, age o olou fei 10 kege nime bolɔ degeidade tawali. Kenou si o deseyosi kege kediamе kiliya dala?

¹⁸ O ilo kediamе kadegeimou bohoulou ma hagua, Godiha hu hebele foguyo mei? O sa aikou tie kolumahanou si bohoulou ma hagua, Godikou bolofeyodili kuhe.

¹⁹ E o kokou tobou, na haguaba fogou i. Na damaleyodei kahanou be ne do bolofei degei kehe.

O Kedia Dihi ame tamakou tafalaba dugulo ile
(Matyu 24:23-28, 37-41)

²⁰ Farisi o kedia Yesukou yodu, Godiha o sasai wolou dalale keme dige koboge dugulo ile? Yesuha die ta ke sima tobou, Godiha o sasai wolou dalale keme ni ta duguo tawale sagai mei.

²¹ Obege Godiha o sasai wolou daladi keme kou le dala kuheyode ta tobolou ile sagai mei. Haba kugule dala kugeheyode ta tobolou ile sagai mei. Yobe, Godiha o sasai wolou daladi keme niou makou dala kaha degemou.

²² Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kedi mokou tobou, habagebe nige O Kedia Dihi e dugulo sagai degele ileye, kenou si ni ta dugulo ile mei.

²³ Kegeiba, o ilo kelege tobolou gi, duguma, eme kou le dalayodeiba, ha, ilo kelege eme kugule dalayodeibabe, hobou ta dulo sesega idamabeedei.

²⁴ Yobe, O Kedia Dihi e hagubabe, o sasai olou feido dugulo ile. Damaledo, dibie bila noumou be, sa sa olou fei dugulo idi sagai kegei, O Kedia Dihi e haguane, kenou tefeiba dugulo ile.

²⁵ Kenou si keme habage. Ebukou be, Godiha emokou tobou ba ile, do hiyedo duguba, ifi kou bou ge dalagua o sasai kedia e tobekou mugumabedomou.

²⁶ Kegeba, o sasai be Noaha dalamou degei sagai kenou tefele dalaguali, O Kedia Dihi e hagaladi keme ta tawale ile mei.

²⁷ Noaha tefeile kelegebe,* o sasai ye nalebou hueibou nala idi. Obene sasai hulo idi. Dia kegega degele iligi dugube, Noabe mosole foudou foloumou dugulo i. Kelegenou, to gihou hiyedo kaha haguamou, o sasai olou fei woma mei degei.

²⁸ Kenou tefeibe, Lot e tefeile kelegene,* o sasai ye nalebou hueibou nala, bi tiga mala, hebe hai segei hou sogoga, moso togoga dele i.

²⁹ Kenou si Lot e sa Sodom tou fogou mou fogou i kelegenou be, doubou, kasele igi difi hiyedo kebou de agudiletou ge huei бага tolo migilemou, o sasai olou fei douye noumou, tofigile hobogou.

³⁰ Kegemou, O Kedia Dihi e haguale kelegene, nebe kenou tefeiba dugulo ile.

³¹ Sawisie, O Kedia Dihi e haguale kelegebe, o ta e moso meleyatou duwobabe, muloba, e mosodu bi ta mou foloda. Nebe, o ta e hebe haimikou dalabane, o kaha haba bohoulou ma ile, mosokou e bi ta mou ile mei.

³² Nige Lotha sasai ha degei ke fimaba tawama.*

³³ O koyoha e fi ke younou tolou subabe, e fi keme mei degeiba, tolo ile. Ha o koyoha yoiu e fimai kenou tolou sia ho fogou basi, e iligi toubabe, o keme fi tofousogo tofolou ke moliu.

³⁴ A nimokou tobolou kuhe, O Kedia Dihi e haguale kelegebe, huliame, moso ta kokou o bolouye tiei dalababe, Godihage tanou moliugi, tabe fogolou.

* 17:27 17:27 Stat 7 * 17:28 17:28 Stat 19 * 17:32 17:32 Stat 19:26

³⁵⁻³⁶ Sasai bolouye ou ga tafalaguababe, Godihage tanou moloŋugi, tabe fogolou yode tobou.

³⁷ Yesuha dabai degedi o kedia ta ke dulomou kou gue yodulo i, Hiye O, ke tama degelebe kiliya? E tobou, o tofigiei tilagua sa kelebe, sio mou siye haguasie kefele ileyodei.

18

Ta makaibe kuei sasai tahā ta sai fidi o kahā e dogou guyadomou yodugai kokou ma tobou

¹ Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kediāmokou ta makai ta toboube, dia sawisie olou fei diho baga tobolou nou dalagualibe, diho baga tobolou hobou dafa idamabadomou.

² E kou gue tobou, sa ta kokou be, ta sai fidi o ta dala. Eme Godiha hayedu daladiyo mei. Haba o sasai kediāmokou ne ta solou do degediyo mei.

³ Sa kilebe kuei sasai ta dala. E hagua, ta sai fidi o kokou be, o amokou hagi degei keme nage ta sayede tobou di.

⁴ Yomogoube, ta sai fidi o kahage sasai ke dogou gulobe dafadi. Kegemou, ta sawisie, e yoŋusie tobou, ame Godiha hayedu ta daladiyo mei, haba o sasaine solou do degediyo meiyē,

⁵ kenou si kuei sasai kahage amokou hiyedo hagua yodudi kahā degemou, a e dogou guoba, e hagi ke ta saikou doususuma mei degele. Kegelig, e sawisie olou fei e hagi ta ke amokou hagua tobou ye deba.

⁶ Hiye O Yesuha kege tobou mamou, diāmokou tobou, nige ta sai fidi o kasagai kahā tobou keme tawamabeedei.

⁷ Nebe, o sasai Godiha yoŋu e bi makai kedia emokou diho baga tobou babe, ege dia dogou guoba, die hagi ke doususulo. Dia agalibou huliamebou olou fei diho baga tobolou nou dalababe, e dia dalale mei, totonou dogou gulo.

⁸ A nimokou tobolou kuhe, ege diame toto dogou guoba, die hagi ke doususulo. Kenou si, O Kedia Dihi e hagua dugulobe, o sasai kediame emokou de damaleyodei dugulo? Ha, damaleyodili mei dugulo? de yodu.

Ta makaibe o bolou dilie Godikou diho baga tobolou i kokou ma tobou

⁹ O ilo kediage dioŋu diame doudo o, haba o ilo kelebe bolofei meiyode tawale idi. O kegele i kediāmokou Yesuha ta makai ta kou gue tobou,

¹⁰ o bolou dilie diho baga tobou lamou, Godiha mosokou yai. Tabe Farisi o. Tabe gamani sibidi sele kefedi o.

¹¹ Farisi o e folomou, fiyenou kou gue diho baga tobou, Godi, ame o ilo kedia sa degei mei kahā degemou, a namokou bolofeyodili. Diame hiyou moŋudi o, midihō doudo mei milou ga idi o. Haba ilo kelebe sasai hiyouye mala idi. Anou si kege degediyo mei. Gamani sibidi sele kefedi o koŋune, ame e sagai mei, a sele hiyouye moŋudiyo mei kahā degemou.

¹² Fula olou fei kahā duo kelege a sawisie bolou makamou be, nale kuolou dogoguomou, diho baga tobou di. Bi olou fei a moŋudibe kefema dogoguemou i olou fei 10 kege dalaguamou be, tanou ta malamou, namokou nediyode tobou.

¹³ Kēnōu si o gamani sibidi sele kefedī ɛme ahu dege tafalali, sidifi dege wo suguama fiyamōu, biliekōu fafamōu Godikōu kōu gue dihq̄ baga tobou, Godi, ɛme midihq̄ kasagai degedi o. Nā ɛ habagugueguyede tobou.

¹⁴ A nīmokōu tobolōu kuhe, gamani sibidi sele kefedī o kē mosokōu imōu, Godiha dugube, ɛme dōudo o dalamōu dugu. Ha, o tabe ta dōudo dalamōu duguli mei. Yobe, o koyoha yoŋu ɛ hū kēnōu hebele fogubabe, Godihage o kēme huyafei degele. O koyoha yoŋusie huyafei degeibasi, Godihage ɛ hū hebele fogulo.

*Yesuhage sisigobe ɛmokōu haguasiemabeede tobou
(Matyu 19:13-15; Mak 10:13-16)*

¹⁵ O sasai kedia die dihi sisigefei kēne Yesuha kugugueyadomōu moŋuma haguasiei. Kēnōu si ɛ dabai degedi o kedia kē duguomōu gofoŋu dege tobolōu i.

¹⁶ Kegemōu, Yesuha sisigo kedia haguismomōu, haguasieimōu, ɛ dabai degedi o kediāmokōu tobou, nige sisigo kediame hobōu akogudama. Tōu fogōu ba, dioŋu ɛmokōu haguamabeedei. O sasai koyobe sisigo koŋu sã degei dala kēme Godiha wolōu dalayode tobou.

¹⁷ A nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. O koyo nã dihi huyadefei kē baga ho fogōu babe, Godiha wolōu dalale sa kokōu be nã ta folo meiyode tobou.

*Hiye o bibōu kaha Yesubōu de tã kei
(Matyu 19:16-30; Mak 10:17-31)*

¹⁸ Kegemōu, hiye o ta kaha Yesukōu kōu gue yodu, Tisa bolofeido, ɛme kage degeibasi, fi tofousogo tofolōu kē moloŋu?

¹⁹ Yesuha sima tobou, nage kageimōu ɛmokōu tisa bolofeyodeiya? O olōu feibe bolō ta dala mei, Godi enōu si bolodo.

²⁰ Nage Godiha kuolōu olōu fei kēme kōu tewe. Sasai hiyou degeda.

O hobōu woda.

Hiyōu hobōu moŋuda.

Gulokou tobolōu ba hobōu tã sada.

Aye adiōu diliemokōu be midihq̄ bolofei kēnōu hehegieyedei. *Kisim Bek 20:12-16*

²¹ O kaha ɛmokōu tobou, ɛme kuolōu tã olōu fei kēme dihifei kelege dulo sesegamōu haguabe demōu, ifine dala kuheyode tobou.

²² Yesuha tã kē dulomōu, ɛmokōu tobou, nã degeli meibe tanōu fei ta dala. Nã ileba, nē bimai olōu fei kē tiga, sele moŋumaba, bi mei o kediāmokōu fimōu i. Nã kege degeibasi, nē bi bolodo hebenitōu dala kēme nã moloŋu. Kege degema, mā habage seseyede tobou.

²³ O kaha tã kē dulomōu, hagi degei, ɛ bimai hiyedo dala kaha degemōu.

²⁴ Kegemōu, Yesuha dugube, hiye o kēme fi hagi degeimōu duguomōu, ɛ tobou, bibōu oyege Godiha wolōu daladi sa kokōu ile folobe hagi hiyedo.

²⁵ Damaledo, wai kamelyege yukuei gofōu di aye kaha aya kēme folo sagai mei, hagi hiyedo. Kēnōu tefei, selebōu oe Godiha wolōu daladi sa kokōu folone hagi hiyedo folodo.

²⁶ O kedia tã kē dulomōu yodulo i, o koyohage kageibasi ɛ fi tofousogo tofolōu kē moloŋu?

²⁷ Yesuha tobou, obe ta tawaga degele sagai mei kēme Godihanōu si sisibenōu degeleyode tobou.

²⁸ Kegemōu, Pitahā tobou, nā du. Eibe bimāi olōu fei tōu fogōu mōu, nā sesele yolu kuheyodei.

²⁹ Yesuhā tobou, a nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. O koyohā Godihā wolōu daladi sa kokōu fimāba, e moso tōu fogōu babe, o keme mōu dalale mei. Nebe, sasai, eye malā, aye adiōu, dihi olōu fei kene tōu fogōu babe,

³⁰ o kahage e moloūbe, haba hiyedo moloū. Sa kōu le tafalaba, bi Godihā emokōu nele kahā, bi e afu moūdi keme gabale. Habagesi, e fi tofousogo tofolōu kene moloū.

*Yesuhā uwagedo, ame tolo ileba, haba haguā gehe degeleyodei
(Matyu 20:17-19; Mak 10:32-34)*

³¹ Yesuhā e dabai degedi o olōu fei 12 kege kediāmokōu haguamabeede tobōu mamōu, dioūnōu kefema dalaguamōu, e tobou, ni duma, di sa Jerusalemkōu ile folouba, tā olōu fei habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia kōu nalāga i keme damaledo tamā degele. Keme hagi olōu fei, O Kedia Dihi e dugulo ke nalāga i.

³² Di sa Jerusalemkōu fologouba, oyege eme sa ta o kediāmokōu sesegulo ile. Seseguba, diage emokōu susuga tobolōu yilo ima, tā kasagai tobolōu, koso hesema,

³³ tigi dofōu ye womaba, haba dodo wala iba tolo ile. Sawisie kamadia kege mei degeiba, e haguā gehe degeleyode tobou.

³⁴ Kenōu si e dabai degedi o kediage e tobolōu kahā yobe ta tawale ili mei. Tā ke tobou kahā sibige keme diāmokōu mogogou.

*Yesuhā diho du degei o ta bologuomōu bolō degei
(Matyu 20:29-34; Mak 10:46-52)*

³⁵ Kegemōu, Yesu e iligi, sa Jerikokōu hafei degeimōu dugube, o diho du degei ta a fekōu sele hawaga duwomōu dugu.

³⁶ O kahā duwoli, o sasai sudo haguasile uwo ke dulomōu, diāmokōu kadegeiya? de yodu.

³⁷ Sa Nasaret o Yesu haguluyode tobolōu i.

³⁸ Tobolōu imōu, diho du degei o kahā haguisa tobou, Yesu, Devithā hūti, nā a solōu do degeyedei.

³⁹ O ilo diabukōu yolu kedia gofoū degemōu, nā tadayede tobolōu i. Kenōu si e haba hiligedo haguismōu tobou, name Devithā hūti, nā a solōu do degeyedei.

⁴⁰ Kegemōu, Yesuhā iligi ali duo kele tofolōu, o kediāmokōu tobou, o ke amokōu wolōu haguamabeedei. Diho du degei o ke hagua hafei degeimōu, Yesuhā emokōu yodu,

⁴¹ nage a namokōu kei degele ke tagaiya? Hiye O, ame mā diho bolō degele sagai degeliyodei.

⁴² Kegemōu, Yesuhā emokōu tobou, ne damaleyodei kahanōu, ne diho ke bologuomōu bolō degeli kuheyodei.

⁴³ Kelegenōu e diho bolodo degeimōu, Yesu sesele iligi, Godihā hū hebele fogumōu i. O ilo kediane ke degeli ke duguomōu, Godihā hū hebele fogulo i.

19

Yesuhā o Sakiushā mosokōu ile felei

¹ Yesu e sa Jerikokōu folo i.

² O ta sa kile daladi, e hūbe Sakius. O keme gamani sibidi sele kefedhi hiye o. Eme bibōu o.

³ E Yesube kagei o deimou dugulamou degeiye, o sudo haguasiei kaha, e ta dugulo sagai mei, eme tou degei kaha degemou.

⁴ Ta dugulo sagai mei degemou, ebukou foukua ile, hebe kiyou sugutou folomou gaduguomou, Yesu dugulamou degei, Yesube a keleya haguale kaha degemou.

⁵ Hebe sugutou duwomou, Yesuha hagulugi daladuguomou emokou tobou, Sakius, na toto migileba, da ne mosokou ya duwoguamebeedei.

⁶ Ta ke dulomou, Sakiusha totodo migile, hoho degemou, Yesu wolou, e mosokou ile felei.

⁷ O sasaiye ke duguomou, gofou dege tobolou i, o koume midihou kasagai milou di o kaha e mosokou wolou ile feleiyode tobolou i.

⁸ Dilie moso kodu duwoli, Sakiusha hagua tofolou, Yesukou tobou, Hiye O, na du, ifi a ma bimai olou fei ke filemou, ilobe bi mei o kediakou neli kuhe. Haba a o ilo kele die sele hiyouye mou ke a sele haba dosou dia kege dogou guoba, dioumakou boholou nemou ilamou degeliyode tobou.

⁹ E kege tobou mou, Yesuha tobou, ifi Godiha nabou ne sosou bou de mamolo kuhe. Yobe, name Abrahamha huti kaha degemou.

¹⁰ O Kedia Dihi e hagueibe, o ilo fofou guei dalagua ke kama mamou lamou haguei.

Ta makaibe dabai o 10 kege kedia sele heliofei mala i kokou ma tobou (Matyu 25:14-30)

¹¹ O sasai kedia Yesuha ta ke tobou mou dulo dalaguamou, e ta makai ta diakou tobou. Yobe, e ile, sa Jerusalem hafei dege dalamou, o sasai kedia tawale ibe, Godiha wolou daladi sabe wa, kelegenou tama degeleyade tawale i kaha degemou.

¹² Yesuha ta makaibe kou gue tobou, hubou o taha e sa ahudo fogou ile felei, sa ta tie kedia eme hiye o maka degemabadomou. A hiye o degema, boholou ma hagua fele, ni wolou dalaleyode tobou.

¹³ E ilamou be, e dabai degedi o 10 kege haguismou haguasie felegoumou, diakou sele 20 kege o tanou tanou fimou i. E kou gue tobou, ni sele kou mala fofolou dalali, a hagua feleiba kuhe fogou mabeedei.

¹⁴ Kenou si o sasai kedia e dafa i. E fogou imou, diage o koume ei hiye o degelebe ei dafayodema ta tobou ma dogogou mala ya tobou migile i.

¹⁵ Kenou si sa ahudo tie oe eme hiye o degeyedema makai. Maka imou, boholou ma hagua felemou tobou, o a sele fimou i kedia haguasie felemabeedei. Die selebe de hiye degei domou dugulamou degei.

¹⁶ Kegemou, o ta ebukou hagua felemou tobou, hiye o, a ne sele 20 kege moube fofolou gi, haba 200 kege dalayode tobou.

¹⁷ Hiye o kaha tobou, name dabai degedi o bolofeido. Name bi huyadefei bologuado dia dele kaha degeimou, a ifi namokou be, na sa olou fei 10 kege dia dalayedili.

¹⁸ Haba o ta hagua felemou tobou, hiye o, a ne sele 20 kege moube fofolou gi, haba 100 kege dalayode tobou.

¹⁹ Hiye o kaha emokou tobou, age ifi name sa olou fei 5 kege dia dalayedili.

²⁰ Haba o tane hagua felemou tobou, hiye o, a ne sele 20 kege moube dala kuhe. A yukuei kaiye tigama dogoguo deleiyodei.

²¹ Yobe, a namokou gue degelibe, name o kotido, habaguguediyo mei. O tae dogoguo fogou kene na kou mojudi. Nale o tae sogogai kene na kou mojudiyode tobou.

²² Hiye o kahā tā ke dulomōu, e dabai o kokōu kōu gue tobou, name dabai o kasagaido. Tā, noŋu tobouya ke a na tā sale. Yobe, nage ame kotido o, o sasai habaguguediyo meiyodei. Na tawaibe, bi, o tae dogogu ke a moŋudi, haba nale o tae segei ke ne a moŋudidade tawai.

²³ Na kege kōu tawaiye, ha kadegeimōu na mā selebe, sele habagie dogogudi timōu * kokōu dogoguli mei? Kege kōu dogogu debabe, a boholōu mā hagua, mayoŋu mā sele kebou, haba sele ilo kele tagetōu dogou guomōu moyode tobou.

²⁴ Kegemōu, hiye o kahā o hafei tafalagua kediāmokōu tobou, ni o kahā sele 20 kege ke malaba, o sele 200 kege dala kokōu nemabeedei.

²⁵ O kediā tobou, Hiye o, o keme sele 200 kege kōu dalayodele i.

²⁶ Hiye o kahā sima tobou, a nimokōu tobolōu kuhe, o tahā bi dalababe, Godihā bi tage dogou guoba, hiyedo degele. O ta bi hiye mei debabe, e bi huyadefei dala keme Godihā moloŋuyode tobou.

²⁷ Kenōu si ho o, a die hiye o degelebe dafa i kediāme, nige wōu ma haguaba, mā dihīle kokōu ge wouba tofigile ileyode tobou.

²⁸ Yesuhā tā makai ke tobou ma mei degeimōu, e sa Jerusalemkōu fogou i.

Yesuhā sa Jerusalemkōu ile, Godihā mosokōu folomōu, o sasai kediāmokōu egei hehegiei

(Tā Hiye 19:29-21:38)

Yesuhā sa Jerusalemkōu feleibe, gamani hiye onōu tefe fele
(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19)

²⁹ Yesuhā bitou ta Oliviyodele idi ke hafei dege, sa Betfagebou sa Betanibou de kokōu ile falamōu, e dabai degedi o bolou ta kediliemokōu tobou,

³⁰ nele sa di dugulu kokōu imabeedei. Nele ya fologaba dugu, wai doki wili ta obe bagagie fogou tafalaba dugulo. O tae wai doki kahā tagetōu ta biyeli mei. Wai doki ke fiyolōu ba wolōu haguama.

³¹ O tae nelemokōu kagelamōu wai doki ke fiyōu ya? de yodubabe, nelege, Hiye Ohā dabai degele dalayodema.

³² Kege tobou mōu, o bolou dilie ya folomōu dugube, Yesuhā tobou sagai keme dalamōu dugulo i.

³³ Dilie wai doki ke fiyōu mōu, wai obou kediā diliemokōu yodulo i, nele wai doki bagagi koŋu kagelamōu fiyōu ya?

³⁴ Diliege, Hiye Ohā dabai degele dalayode tobolōu i.

³⁵ Kegemōu, dilie wai doki fiyolōu mōu, wolōu haguasie, Yesukōu felegamōu, dilie yukuei sasado ke digima, wai doki tagetōu dogoguomōu, Yesu hebele foguomōu, wai doki tagetōu bigile i.

³⁶ Wai doki tagetōu bilo imōu, o sudo die yukuei sasado digima, e amulo aliya ke mamōu yai.

³⁷ Diā yolugi, a bitou Olivya ke mudi ke hafei degeimōu, e dabai degele idi o sudo kediā ebou de yolugi hohobolōu i. Midiho gehe gehe milōu goumōu kōu dugulo i kahā degemōu, diā Godihā hu hiligedo hebele foguo hohobolōu mōu yai.

³⁸ Hiye Ohā huya ke hagulu o keme Godihā dogou guyedeibasi. *Buk Song 118:26*

* 19:23 19:23 Bou tae 'bank'.

Hebenitōu di mogo tanōu fei dege, amafeinōu dalale. Di damaledō Godikōu hohōbōu me.

³⁹ Kegemōu, Farisi o ilo kelene o sasai kefei kodu deleigui. Diage Yesukōu tobou, Tisa, ne dabai degedi o kediame akoguba, dia ta fogolōu yode tobolōu i.

⁴⁰ E sima tobou, a nīmokōu tobolōu kuhe, dia ta i ho fogōu babe, igiye Godiha hu hiligedo hebele fogulo ileyode tobou.

Yesuha sa Jerusalem tie o sasai kediāmokōu solōu do dege gesei

⁴¹ Kegemōu, Yesu e iligi, sa Jerusalem hafei degemōu, sa ke duguomōu, e solōu do dege gesei.

⁴² Gosoulugi tobou, Jerusalem, a tagalibe, nime ifi kōu bōu ge amafeinōu dalale kaha yo ke tawamabadomōu. Kenōu si sibige keme nīmokōu mogogou dala. Ni dugulo sagai mei.

⁴³ Damaledō, habagebe ho o kedia haguasieba, ni sa koŋu mihī dai mamōu felei kahanōu silēma fogōu ba, nime kama fosigile sagai dugulo mei. Figi ilo figi ilo mihiyenōu silēma fogōu ba,

⁴⁴ dia fologaba, nībōu ni sisigobōu de wouba, mihikōu fiyasigile. Ni igi moso olōu feine, igi yogoha tagetōu ta dalale mei. Biyolugi, moso igisema mei degele ile. Yobe, Godiha hagua, ni dogōu gulamōu degelibe, ni ta tawaiyo mei kaha degemōu yode tobou.

O kedia Godiha moso kekaimidu makisi degele imōu, Yesuha folo igisei (Matyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Jon 2:13-22)

⁴⁵ Kegemōu, Yesubōu dia sa Jerusalemkōu ya fologamōu, e Godiha moso kekaimidu folomōu dugube, o kedia makisi degele imōu duguomōu igiseimōu fogōu yai.

⁴⁶ E diāmokōu tobou, Godiha kuguokōu be kōu gue nalai dala, Ma mosobe diho бага tobolōu idi moso.

Aisaia 56:7

Kenōu si ni degeiye,

Ma mosobe hiyou moŋudi o kedia womogōu di moso sagai degeli. *Jeremaia 7:11*

⁴⁷ Kegemōu, sawisie i olōu fei Yesuha ile, Godiha moso kekaimidu egei hehegie tobōu di. E kege degeimōu be, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu, kansole obōu kedia e walamōu degele i.

⁴⁸ O sasai kedianōu si egei Yesuha hehegie tobōu di ke dulo tagale i. Kegei kaha degemōu, hiye o kediage Yesube toto ta wolo sagai duguli mei.

20

Hiye o kedia Yesukōu, name koyoha huya ke dabai degediya? de yodulo i (Matyu 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ Sawisie i ta, Yesu e Godiha moso kekaimidu egei hehegieibe, ta uwo bolofei ke o sasai kediāmokōu tobolōu dalamōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu, odo odobōu kedia haguasiemōu, emokōu yodulo i,

² na eimokōu tobōu, name dabai koŋume koyoha huya ke degediya? Name o koyoha tobōu mōu, dabai koŋu kuhe degediya?

³ E o kediāmokōu tobou, ane nīmokōu ta ta yodulamōu. Ni amokōu doudo dege tobōu ma,

⁴ Jonha fafeleya degedibe o kedia dabai? Ha hebeniha dabai?

⁵ Kegemōu, hiye o kedia dio^{unou} tugulo tobolou i, di hebeniha biyode tobou babe, ege, ni Jonha tobou di keme kagemou damaleyodili mei? de yoduye.

⁶ Haba di obenou tawaga degediyode tobou bane, o kedia di igiye wouba tofigile ile. Yobe, o sasai kediage Jonbe habage-degele-duguo-tobou di-odade tawale i kaha degemou.

⁷ Kegemou, o kedia Yesukou tobolou i, Jonbe o koyoha tobou mou haguei keme ei ta tewe meiyode tobolou i.

⁸ Yesuhane tobou, ane o koyoha a tobou mou dabai kou dege haguei keme a nimokou ta tobolou meiyodei.

Ta makaibe midihō kasagai milou ga idi o kedia hebe hai dia dalaguadi kokou ma tobou

(Matyu 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Yesuha o sasai kediāmokou ta makai kou gue tobou, o taha e hebe haimikou hebe hou sogogama, o ilo kediāmokou e hebe hai ke heliofe nelemou, makisi degemabeede tobou. E hebe kolo ilo kelebe e biyode tobou ma, sa ahudo kuhe fogou i. Folomou, sa kele hiyedo delei.

¹⁰ Habage, hebe kolo suwi degeimou, hebe hai obou kaha ahudo dalali, hebe kolo ilo kele mo^{uma} hagua yo^{umakou} nemabadomou, e dabai o ta tobou mou i. Kenou si hebe hai dabai degele idi o kediage dabai o ke hagua feleimou duguomou, dia e tolou ma womamou, name mou fogou iyede tobolou i.

¹¹ Kegeimou, hebe hai obou kaha haba o ta tobou mou imou, dia o kene tolou ma, bou basiado womamou, nane mou fogou iyede tobolou i.

¹² Kegemou, e o haba ta tobou mou i. Ile foloumou, o kene dia woma hebele mugu.

¹³ Kegemou, hebe hai obou kaha tobou, a kagele? A tawali, a ma o dihi, mayo^u tagalido kokou tobou ba, e ibasi, dia e ta dulo ileyodei.

¹⁴ Dihi ke ile foloumou, hebe hai dabai degele idi o kedia e duguomou, dio^{unou} tugulo tobolou i, o kou^{ume}, e aye toubabe, e aye ha bi olou feibe e molo^u. Kegei degemou, di dihi kou^{une} wouba tolo iba, hebe hai kou di mo^{umebeede} tobolou i.

¹⁵ Dia kege tobou ma, dihi ke tolou ma mala ya, hebe hai hagulekou ge woumou tolo iyodei.

Kegemou, Yesuha haba yodu, hebe hai obou kahage diāmokou be kagele?

¹⁶ Hebe hai obou kahage ile, o hebe hai dabai degele ili kedia wouba tofigieiba, e hebe hai ke o ilo kediāmokou neleyode tobou. O kedia ta ke dulomou tobolou i, kegebe ta degeda.

¹⁷ Kenou si, Yesuha diāmokou maselemou yodu, ta Godiha kuguokou nalai dala kou^{umaha} sibige kagei?

Mouti, moso togodi o kedia dugube kasagai degeimou kou igile filei keme e haba meleya mouti fogou.

Buk Song 118:22

¹⁸ O kedia mouti kaha tagetou fiya fou^{babe}, die dio olou fei gobou gile male. Mouti kaha o tagetou fiya fou^{babe}, die dio olou feibe gagile tuweledo maleyode tobou.

¹⁹ Kegemou, Mosesha kuolou yo dulo i obou, mogou du dalaguadi hiye obou kedia Yesuha ta makai keme diāmokou nou ma tobolou dade tawalemou, Yesube toto tolou ma ta salamou kou degele iye, kenou si dia o sasai kediāmokou gue degemou kege ta degeli mei.

Obege gamani hiye o Sisarkou be gamani sibidi sele de nele, haba nele sagai mei?
(Matyu 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰ Kegemou, mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou kedia Yesu diho ebele dalaguali, die dabai degedi o kediakou tobou mou, dia amafei, Yesuha ta kage tobolou ke dulamou yai. Hiye o kediage ta e tobolou kokou ge hobou e tolou ba, gamani hiye o kokou neiba, gamani hiye o kaha e kuhe ta sayadomou degele i.

²¹ Hiye o kedia die dabai degedi o kedia Yesukou ya fologa kou gue tobolou i, Tisa, ei kou tewe, na eimokou ta doudonou hehegie tobou di. Nage o hu dalabou, o hu meibou kediakou ta tanou feinou tobou di. Na Godiha midihog hehegedibe, damaledo kenou hehegedi.

²² Ei yodu ta huyadefei ta dala. Dige sibidi sele kefema, gamani hiye o Sisarkou de nele, ha nele sagai mei?

²³ Kenou si Yesuhage diame taenou tobolou dade tawai. E diakou tobou,

²⁴ sele dio ta mala hagua, amokou hegimabeedei. Figisa kouubou, hu kouubou debe koyohale? Diage Sisarhaleyodele i.

²⁵ Yesuha diakou tobou, damaledo, Sisarha bi debabe, Sisarkou nema. Godiha bi debabe, Godikou nemabeedei.

²⁶ Yesuha o sasai dihle kokou ge kegenou tobou. E ta kasagai ta tobou mou dulo ili mei. Ta keme dia ta sima tobolou ili mei. Kesigiemou, ta mei degele i.

Sadyusi o kedia Yesukou be, o toubabe de hagua gehe degele? de yodulo i
(Matyu 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ Kegemou, Sadyusi o kedia Yesukou yai. Diage o tofigieibe hagua gehe degele ile meiyode tobolou idi. Dia ya fologamou, Yesukou kou gue yodulo i,

²⁸ Tisa, Mosesha dimokou ta ta kou gue nalai, o tah sobou huloba dihi degeli mei toubabe, e sosou mei degeiye deba, haba e malaha kuei sasai ke huloba dihi degeibabe, dihi keme e eyeha dihi degele.*

²⁹ Afudo, o eye mala olou feibe dioyosi kege. Wolo kaha sobou huye, dihi degeli mei tolo i.

³⁰ Tolo imou, ha e malahane sobou kenou hu.

³¹ Kene tolo i, dihi degeli mei. Ha e mala tahane nebe kenou tefei. Kenou tefele kegega iligi olou fei dioyosi kege tofigiema mei degei. Dihi ta degele ili mei.

³² Habagedo sobou kene tolo i.

³³ Kegeba, o tofigile i kedia hagua iba, sobou kene haguubabe, sobou keme o koyoha sasai? O dioyosi kege kedia sobou ke kou humou iyode tobolou i.

³⁴ Kegemou, Yesuha diakou kou gue tobou, ifi kou bou gebe, oye sasai hudi, sasaiyene o hudi.

³⁵ Kenou si habagebe, Godiha tobou ba, o tofigiei kediame hagua gehe degemababe, sobou hulo mei, mou kege tafalaguale.

³⁶ Yobe, dia haba tofigile mei, esol o sagai degele ile. Diame Godiha sisigo, widaimikou ge haguagiemou, gehe degele i kaha degemou.

³⁷ Moseshane o tofigiei kedia hualale ke kou hehegiei. Ege hebe ta douye noumou dugu kaha ta ke kuguokou nalai dala kuhe,
Hiye O eme Abrahamha Godi, Aisakha Godi, Jekopha Godi.*

Kisim Bek 3:6

* 20:28 20:28 Lo 25:5 * 20:37 20:37 O kediame afudo tofigile i, kenou si Godiha dihle kokou be sosou dalaguayodei.

³⁸ Eme tofigiei o kedia Godi mei. Godibe o gehe dalagua kedia die Godi. E dihile kelebe o sasai olou fei sosou dalayode tobou.

³⁹ Kuolou yo dulo i o ilo kele ta, Yesuha tobolou ke dulomou tobolou i, Tisa, ne tabe bolofeidoyodele i.

⁴⁰ Kegemou, Sadyusi o kedia emokou gue degemou be, haba tage ta yodulo ili mei.

*Yesuha o sasai kedi mokou be, Godiha makai o Kelesube koyo? de yodu
(Matyu 22:41-46; Mak 12:35-37)*

⁴¹ Kegemou, Yesuha o sasai kedi mokou kou gue yodu, kadegemou diage Godiha makai o Kelesube Devitha* dihiyode tobolou iya? dei.

⁴² Die Fedi Kuguokou be, di dugulube, Devithanou tobou, Hiye Oha ma Hiye Okou kou gue tobou, na ma dobogou delekou duwoba ibe deba,

⁴³ a ne ho o kedia momuma, ne abogou hayedu kefeguloyodei. *Buk Song 110:1*

⁴⁴ Devithage Kelesube e Hiye Oyodei debabe, nige kageimou o keme Devitha dihiyodele iya?

*Yesuhage kuolou yo dulo i o kediame midih kasagai milou ga idiyodei
(Matyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 11:37-54)*

⁴⁵ O sasai kedia Yesuha ta tobolou ke dulo dalaguamou, e you e dabai degedi o kedi mokou tobou,

⁴⁶ kuolou yo dulo i o kedi mokou be niou tawaibou. O kediage yukuei sasado ke kama suluguadibe, kefegudi sa kokou ge oe dia duguo agali bolofei yodele idi ke tagale idi. Egei mosokou ne fologamou be, egei tobolou o ke hafeido dege duwogualenou tagale idi, o sasai kedia diame hubou odade tawamabadomou. Oe nale hiyedo kefema digumou, nala idi kelegene, diame duwodi bolofeido kokou duwogualenou tagale idi.

⁴⁷ Dia kuei sobou kedi mokou ogou ga idibe, die mosokou fologa, ogou ga tobou ma, bi hiyouye momuma idi. Haba tabe, diho baga tobolou idine, dia taenou sasado dege tobolou idi. O kegele idi kediame Godiha hebe kasagai hiye folodo neleyode tobou.

21

*Kuei sasai taha Godikou tei sele dio nei
(Mak 12:41-44)*

¹ Yesuha masele dalali dugube, selebou o kedia sele momuma haguasie, Godiha moso kekaimidu sele sadi bokisi kokou sa imou dugu.

² Kuei sasai ta, eme bibou mei, ene tei sele dio bolounou fei ke sele sadi kodu sagimou dugu.

³ Yesuha ke duguomou tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Sele, kuei sobou bibou mei komumaha neibe hiyedo. O kedia nele i ke olou fei gabai.

⁴ Selebou o kedia sele sa ibe, die bi hiye kou dalamou, huyadefeinou sa i. Kenou si kuei sasai komumahage e nale moloou sele uwagefei ke sagiyode tobou.

*Yesuha Godiha moso makolo ke tobou
(Matyu 24:1-2; Mak 13:1-2)*

⁵ Kegemou, o ilo kedia tobolou ibe, Godiha mosobe igi nebou do kebou, bimai bolodo oye Godikou nele i kebou de bologuado togoga* iyode tobolou i. Haba Yesuha tobou,

* **20:41 20:41** Devitbe Juda o sasai kedia die kou guai hiye o. * **21:5 21:5** Moso togoga i - Sa Jerusalemkou be, Godiha moso hiye ta delei. Moso keme tanou fei mei, moso sudo kekai duledu hafei hafei dege biyomou i delei.

⁶ n̄i ifi moso olou fei koŋu dugulube, habagebe igi taha igi yogoha tagetou ta tilaba dugulo mei. Obe biyolugi moso igisema mei degele ileyode tobou.*

*Yesuha hagi sudo habage tama degele ke tobou
(Matyu 24:3-14; Mak 13:3-13)*

⁷ Kegemou, dia Yesukou yodu, Tisa, na tobolou keme koboge tama degele? Kei makaiye bukou tama degeiba, ei duguoba ise na tobou keme tama degeladidade kuhe tawale ile?

⁸ E tobou, niou tawaihou, kegeligi o ilo kedia ni ogou gaiye. Yobe, o sudo haguasieba, ma huya ke ogou ga kou gue tobolou ile, ame Godiha makai o, uwage sawisieibe hafei degeiyode tobolou ibabe, ni die ta duloba sesedama.

⁹ Ni biyolu uwo dubabe, hobou gue degedama. Hagi gehe gehe degeli uwo dubane, ni hobou ta kesigidama. Keme ebukou tama degemaba, ise uwage sawisieibe habage kuhe hagua koguloyode tobou.

¹⁰ Yesuha diamokou haba tobou, sa ta obiyei kedia yaba, sa ta obiyeibou de biya ile. Sa ta hiye o taha ile, sa ta hiye obou de biyale.

¹¹ Haba sa sa iloyane gigima hiyedo haguale. O sasaiye hegiebou, dobou de hiyedo dugulo ile. Haba, agudiletou gene, midihou gehe gehe tama degegouba duguo gue degele ile.

¹² Kenou si, hagi olou fei ke tama degeiyo mei kelegebe, o ilo kediage nime tolou ma makolo imaba ile, egei moso kokou ta sama didio masa ile. Ni amokou damaleyodeibabe, oe nime hiye o kediabou, gamani o ilo kediabou die dihile kokou tefegieba ta sa ile.

¹³ Ta soubabe, nige diamokou be ta uwo bolofei kenou hehegie tobou ma.

¹⁴ Tabe ni kage tobolou deba, fi hiyedo maba, gue degedama.

¹⁵ Yobe, a tawagai ta ke nimokou tobou ba, nige ta saikou foloba kenou tobou babe, diage ni tabe ta sima tobolou ile mei, mou dulo fogou le ile.

¹⁶ Aye adiou bou, eye mala diabou, sosou tanou diabou, mogo diabou, diane ni tolou ma, ho o kediakokou sesegulo ile. Seseguba, ni ilo kelege diage wouba tofigile.

¹⁷ O olou fei kediage nime dafa ile, yobe ni amokou damaleyodei kaha degemou.

¹⁸ Kenou si, fi hiyedo madama. Ni widio towe ke ta mei degele mei.

¹⁹ Ni neledo dege dalaba iligi, fi gehe tolou ba, tofousogo tofolou ile.

*Yesuha sa Jerusalemba makoloye dalayode tobou
(Matyu 24:15-21; Mak 13:14-19)*

²⁰ Yesuha haba kou gue tobou, nige ami o kedia haguasie, sa Jerusalem silemouba dugubabe, sa koŋume ise makoladidade tawamabeedei.

²¹ Kegeiba duguobabe, sa Judia o sasai kediame kama fosige ya, bitou kotou fologamabeedei. Sa Jerusalem o sasai kediame die sa hiye ke tou fogou, sa ta kokou fogou yamabeedei. Figikou dalaguadi o sasai kediame sa hiyekou hobou fologadamabeede tobou.

²² Yobe, sawisieie kelege, Godiha hebe kasagai olou fei nelebe, kuguokou kou nalaga i ke damaledo tama degele.

* 21:6 21:6 Juda o kediame igiyenou moso togolo idi.

²³ Sawisieï kelegebe, solou do hiyedo, sasai dihi guokou bou kediabou, sasai dihididiou bou kediamé hagi hiyedo degeiba dugulo ile. Yobe, sa kuokou hagi hiyedo degeiba dugulobe, Godiha gofo^u e obiyei kokou degeiba dugulo.*

²⁴ Kegeiba, ho o kedia haguasie, Juda obiyei ke aweki me bolou kaha wouba tofigile. O ilo kelegebe didio dege wou ma, sa ta iba sa ta iba dele ile. Haba, sa ta o kediage sa Jerusalemkou haguasie felegaba dalaguali, Godiha diamokou tobou ba fogou yaleyode tobou.

*Habage O Kedia Dihi e haguale
(Matyu 24:29-31; Mak 13:24-27)*

²⁵ Yesuha haba kou gue tobou, O Kedia Dihi e hagualadi kelegebe, asobou, uguobou, kuidihobou kokou be midihogehé gehe tamá degegouba dugulo. Sa sibige kuokou be, o sasai kedia fi fofou guele ile. Haba to hiye kaha fufuale uwo hiyedo kene duloba gue degele ile.

²⁶ O sasai kedia fi hiyedo ma ilebe, sa sibige kuokou be keiye tamá degelamou degeiya de fimá ile. Gue degeba, diho hebemaga ile, yobe Godiha neleyenou agudio tatabai degeiba, bimai olou fei kotou dalagua keme awale hobogolou.

²⁷ Kelegenou, dia dugulobe, O Kedia Dihi éme nelebou, hoho hiyedo kebou de mabiye tou gou ma migiba dugulo ile.

²⁸ Midihogehé keiye ke yoma tamá degeibabe, ni hagua agudiletou daladuguo masele hobogolou, Godiha ni mamolou^u keme hafei degei kaha degemou.

*Ni hebe kiyou ke tawama
(Matyu 24:32-35; Mak 13:28-31)*

²⁹ Yesuha ta makai ta diamokou tobou, ni hebe kiyou ke duguoba, haba hebe ilo kelene dugumabeedei.

³⁰ Ni dugube, guo gehe bisoumou be, sa bolodo biyamou iladidade tawale idi.

³¹ Nebe kenou tefei, ni hagi a nimokou kou tobou sagai ke dugubabe, nige Godiha wolou dalale keme hagualadidade tawamabeede tobou.

³² A nimokou damaledo tobolou kuhe. Ifi kou bou ge dalagua o sasai be tofigili mei dalaguaba, a kou^u tobolou ke olou feido tamá degele.

³³ Agudiobou sa sibigebou olou feibe mei degele. Kenou si ma tabe ta mei degele mei.

Yesuha dabai degedi o kediamé defeido tawaibou

³⁴ Yesuha haba kou gue tobou, niou tawaibou, ni tigi kolo huei gofo^uudo ke nalaba totou dege, sa sibige kaha hagi kokou nou fi hiyedo madama. Kegeligi, Hiye Oha toto haguba,

³⁵ nime salemaiye tou sagai degeiye deba. Yobe, sawisieï keme, sa sibige kuokou ge, o sasai olou fei kedia dugulo ileyodei.

³⁶ Ni defeido duwoli, Godikou diho baga tobou ba, e nimokou nele neiba, midihogehé kasagai ke gaboubabe, O Kedia Dihi e haguba, nime e dihi^{le} kokou dou^udonou tofolou ileyode tobou.

³⁷ Sawisieï olou feibe, Yesu e Godiha moso kekaimidu haguamou, o sasai kediamokou egei hehegiedi. Huliamebe, e ilemou, bitou Oliviyodele idi kotou folo tiadi.

* 21:23 21:23 Ta kou^ume Yesuha Juda o sasai kediamokou tobou.

³⁸ Sabiyoumou be, o sasai kedia haguasie, Godiha moso kekaimidu Yesuha tobolou ke dulamou felega kefele idi.

Yesu e do hiyedo duguomou, tolo ilemou hagua gehe degei
(Ta Hiye 22-24)

22

Judasha Yesube Juda hiye o kediāmokou seseguloyodema makai
(Matyu 26:1-5, 14-16; Mak 14:1-2, 10-11; Jon 11:45-53)

¹ Ou mola mei sidi sawisie i kaha dowo ke nale kefema nadi ke hafei degei. Keme Gabama I Sawisieiyodele idi*.

² Gabama I Sawisie i ke hafei degeimou, mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou kedia dio[unou] amafei kefema, Yesu gabale walamou doususulo i, yobe dia o sasai kediāmokou gue degemou.

³ Kegemou, Tamaha Judas e duledu felei. Judas eme Iskariotyodele idi. O keme Yesuha o olou fei 12 kege kaha duo kile daladi o.

⁴ O kaha ile folomou, mogou du dalaguadi hiye obou, Godiha moso dia daladi hiye obou de ta keibe, e Yesu tolou ma diāmokou sesegulo kaha ta ke doususulo i.

⁵ Hiye o kedia ta ke dulomou, hoho degemou, emokou sele neleyodeimou,

⁶ ege boloyode tobou mamou, Yesube kageligi tolou ba hiye o kediāmokou sesegulo domou fi hiyedo ma delei. O sasai sudo kefele mei kelege sesegulamou degei.

Dabai degedi o bolou kedilie nale kefei
(Matyu 26:17-25; Mak 14:12-21; Jon 13:21-30)

⁷ Ou mola mei sidi kaha sawisie kelegebe, Gabama I Sawisie i kaha dowo ke wai sipsip wili woma sidi.

⁸ Kegeimou, Yesuha Pita dilie Jon diliemokou tobou, Gabama I Sawisie i kaha dowo ke nale olou fei kefema dogogu imabeedei.

⁹ Dilie emokou yodu, nage ele nale keme kilija keke kefema dogogulo ke tagaiya?

¹⁰ E kou gue tobou, nele sa Jerusalemkou ya fologaba dugu, o ta bilika huei dou tolou iba kenou sesele ima. Moso o kaha foulou kokou nelene fologaba,

¹¹ moso obou kokou kou gue yoduma, ele Tisabou eibe Gabama I Sawisie i kaha dowo ke nalebe kilija kelege kefema nala ile?

¹² Nele kege yodubabe, o kaha fou gou moso hiyedo kotou dala ke hegiba, fafaibou, duwodibou olou fei kotou dalaba dugulo. Nele di nalebe kefema kotou nou dogogumabeede tobou.

¹³ Kege tobou mou, dilie ya fologamou dugube, bi olou fei Yesuha tobou sagai keme dalaguamou dugu. Duguomou, dilie Gabama I Sawisie i kaha dowo ke nale olou fei kefema dogogulo i.

Yesuha ou sibou, tigi kolo huei gofo[udo] kebou de e dabai degele idi o kediāmokou nei
(Matyu 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Korin 11:23-25)

* **22:1 22:1** Gabama I Sawisie i, 'Pasoba' ta kaha sibigebe kou gue: Afu Godiha sa Isip sisigo wolo ke woumou tofigiei, kelegebe Israel sisigo kedianou si ta weli mei, mou gabama i. Kegei kaha e tobou, ni Gabama I Sawisie i ke hohobolou ba, nale kefema na demabeede tobou. Kege tobou mou, Israel o kedia sa Isip tou fogou, die sabekou fogou yai (Kisim Bek 12:1-42).

¹⁴ Habi degeimōu, Yesu e nale nalāmōu baha duwomōu, e ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediāne duweguei.

¹⁵ Duwoguali, e diāmokōu tobou, a nībōu de duwoli, Gabama I Sawisieī koŋumaha dowo ke nale nalāmōu degeli koŋume a tagalido. Nāma mei degeiba, ame do hiyedo dugulo.

¹⁶ A nīmokōu tobolōu kuhe, a nale haba ta nale mei dalali, Godihā wolōu daladi sa kokōu ge Gabama I Sawisieī kaha dowo damaledo ke kuhe naleyode tobou.

¹⁷ Kegemōu, e kopekōu tigi kolo huei gofoŋudo dou ke mala tolōu mōu, Godikōu bolofeyode tobōu mamōu, diāmokōu tobou, nī koŋu malaba file nāma.

¹⁸ Yobe, a nīmokōu tobolōu kuhe, sa kuokōu be a tigi kolo huei gofoŋudo haba ta nale mei ibe deba, Godihā wolōu dalale ke kuhe sawisialeyode tobou.

¹⁹ Kegemōu, e ōu si ta mala tolōu mōu, Godikōu bolofeyode tobōu mamōu, ōu si ke bafigima, e dabai degele idi o kediāmokōu nelemōu kōu gue tobou, koŋume mā tōu, a nī dowoye neli kuhe. Nī koŋu nolugibe, amokōu fimamabeedei.

²⁰ Ōu si nāma mei degeimōu, e huei kopekōu sōu guo mai ke mala tolōu mōu tobou, koŋume mā kafei. Mā kafei koŋumahaḡe o sasai nī Godibōu de mogo degedi midihō ebele ke hegili kuhe.

²¹ Kenōu si duguma, o ta, a ho o kediāmokōu sesegulo keme abōu de duwoli, nale nolū kuhe.

²² Damaledo, O Kediā Dihi e tolo ilebe, Godihā kōu makai sagai kenōu tefeḡe tolo ileye, kenōu si O Kediā Dihi ho o kediāmokōu sesegulo o nāme noŋu tawaibōu.

²³ Yesuhā keḡe tobōu mōu, e dabai degedi o kediā dioŋusie, di dala kōu lebe koyohā kegela degeimōu tobōu ya? de yoduga i.

Hu hiyedo obe koyohā degele domōu tae biya i

²⁴ Kegemōu, Yesuhā e dabai degedi o kediā dioŋunōu kile hu hiyedo obe koyo degele domōu tae biya i.

²⁵ Tae biya imōu, Yesuhā diāmokōu kōu gue tobou, sa ilo kelegebe hiye o kediā o sasai neledo dege dia dalaguadi. Die hūbōu o kediage o sasai kediāmokōu hagi nelemōu be, dioŋusie diame o sasai dogōu gulo idi oyodele idi.

²⁶ Kenōu si nīme keḡe degedama. Widio o nībōu de kile dala eme haba o hugulidofei kaha degedi sagai kenōu tefeḡe degeyedei. Nī dia daladi obe nībōu de dabai degedi o sa dege.

²⁷ Nī fimama, o koyobe hūbōu o? O nale milōu ma fidi ke haba, o duwoli nale naḡi ke? A tawalibe, nale nolū keme hūbōu o. Kenōu si ame nībōu de dalali, nī dogōu gulamōu dabai degeli kuhe.

²⁸ Hagiye amokōu kōu hagua kogudiye, nī abōu de delei.

²⁹ Mā Ayehā amokōu be o sasai wolōu dalayede tobou. Haba kenōu tefei, aḡe nīmokōu o sasai wolōu dalamabeede tobolōu kuhe.

³⁰ Godihā wolōu daladi sa kokōu gebe, nī abōu de duwoguali, nalebōu hueibōu nala ile. Nīme hiye o degeba, duwodi bolodo kotoū duwoguali, Israel kediā hūti olōu fei 12 keḡe ke dia dalagualeyode tobou.

*Yesuhā kōu gue tobou, Pitahā ame tobekōu muguloyode tobou
(Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Jon 13:36-38)*

³¹ Kegemou, Yesuha tobou, Saimon, Saimon, na du. Oe nale segei kefedibe, kofai olou fei hebesemamou, sibigenou kefedu sagai kenou tefei, Tamahage ni amokou damaleyodei ke tefele dugulamou kege degeliyodei.

³² Kenou si a Godikou kou diho baga tobou, ne damaleyodei keme mihikou fiyeiye domou. Kegeiba, na boholou ma haguaba, ne mogo diamokou dedei sasagieyede tobou.

³³ Pitaha emokou tobou, Hiye O, ame nabou de ile, oe na kou didio degeleye, kenou si a na tou fogolou mei. A nabou de tolo ilamou yode tobou.

³⁴ Yesuha tobou, Pita, a namokou tobolou kuhe. Sabiyale hafei kelege, sio ayomou you tale dalaba, na kamadia kege kou gue tobolou, a Yesu tewe meiyodele.

Yesuhage e dabai degedi o kediame sele sadibou, yebou, awekibou de tou ma imabeedei

³⁵ Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kediamekou kou gue yodu, afu, a nimokou sele sadibou, yebou, abogou mosobou de hobou mouma idamabeede tobou mou yai kelegebe, nime bi mei yaibe de hagi dugu? Kegeli mei, ei hagi ta duguli meiyode tobolou i.

³⁶ Haba e diamokou tobou, ifnou si o koyoha sele sadi dalababe mou. Ye dalaba kene mou. Haba o koyoha eme aweki dala mei debabe, e yukuei sasado ke tiga, sele malaba, aweki me bolou ke moyuedei.

³⁷ Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, O sasayege, eme Godiha kuolou ta dudiyo mei oyodele i. *Aisaia 53:12*
A nimokou tobolou kuhe, kou le dalaguadi o sasi kediame ame o kegei keyodele ile. Yobe, Godiha kuguokou nalai keme damaledo tama degeladi kuheyode tobou.

³⁸ Dia tobou, Hiye O, na dugu, eibe aweki bolou kou le dalayode tobolou i. Ege kenou feiyode tobou.

*Yesuha bitou Olivkou ge Godikou diho baga tobou
(Matyu 26:36-46; Mak 14:32-42)*

³⁹ Kegemou, Yesuha yoku degedi sagai kenou tefele, sa Jerusalem tou fogou, bitou Olivkou i. E dabai degedi o kediame e sesele yai.

⁴⁰ E kokou ile folomou, diamokou tobou, ni diho baga tobou ma, kegeligi tefele dugu ta haguba, ni fiasigeiye.

⁴¹ E kege tobou mamou, tafei teguo ibe, ahube obe igi hebele filei fiyadi sagai kege ilemou kokou yubu sugulo fiamou duwoli, kou gue diho baga tobou,

⁴² Aye, na tagaibabe na akoguba, a hagi ke dugulo mei. Kenou si a tagai sagai keme hobou degeda. Na nou tagai sagai kenou degeyede tobou.

⁴³ Kegemou, esol o taha hebenitou ge migilemou, emokou dedei sagi.

⁴⁴ Hagi hiyedo duguomou dalali, haba diho baga hiligedo tobou mou, e duei fuamou mihikou fiasigeibe, kafei sagai kaha fiasigei.

⁴⁵ Diho baga tobou mei degemou, hagua, boholou ma haguamou dugube, e dabai degedi o kediame yogou gua tiasigei dugu. Hagi hiyedo kaha die tou tatabai degeimou, dia kuhe tiasigei.

⁴⁶ E yodu, ni kagemou tiasigei dalagua? Haguaba, Godikou diho baga tobou ma, kegeligi, tefele duguye haguba, ni fiasigeiye.

*Judasha Yesu tolou mou ho o kediamekou sesegu
(Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Jon 18:3-11)*

⁴⁷ Yesuhā kege tobolōu tafalali dugube, o sūdo haguasieimōu dugu. O ē hū Judasbe amulō hagumōu dugu. O kēne Yesuhā dabai degedi o olōu fei 12 kege kahā duo kile daladi ta. E Yesuhā tafala kokōu haguamōu, Yesu nogōu lamōu degei.

⁴⁸ Kenōu si Yesuhā emokōu yodu, Judas, nāge O Kediā Dihibe nogōu maba, ho o kediāmokōu kuhe sesegulamōu degeli? de yodu.

⁴⁹ Kegeimōu, Yesubōu de suluguadi o kediāge kē degeladi kē duguomōu yodulo i, Hiye O, ei diāme awekiye wolo de bolofei?

⁵⁰ Kege tobōu mōu, dioū kile o tanōu tahā awekiye mogōu du daladi hiye ohā dabai degedi o kē fai, kehe dele kē tagā mugu.

⁵¹ Kehe kē tagā mugumōu, Yesuhā kege fogōu mabeede tobōu mamōu, ē o kihiyōu kē kugumōu bolō degei.

⁵² Mogōu du dalaguadi hiye obōu, Godihā mosō dia dalaguadi hiye obōu, odo odobōu diāme kele tafalaguamōu, Yesuhā diāmokōu kōu gue tobou, nī kageimōu awakibōu biyabōu de tōu ma haguasie, ā tolōu iya? Ame hiyou moūdi o mei, biyadi o mei.

⁵³ Sawisieī olōu fei āme Godihā mosō kekaimidu nībōu de kōu daladiye, kenōu si nīge āme ta tolōu ili mei. Ha ifibe nī sawisieī kuhe. Huliā koūmahāge hohō kē gabama iyode tobou.

Pitahā Yesube ē tewe meiyode tobou

(Matyu 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Jon 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ O kediā Yesu tolōu mamōu, mogōu du daladi hiye ohā mosō kekaimidu wolōu ya fologai. Pita ēne ahu dege sesele i.

⁵⁵ Mosō kekaimidu kilebe, o kediā dou ha duwoguamōu, Pita ēne folomōu, diābōu de dou kē ha duwei.

⁵⁶ Pita ē dou ha duwomōu, dabai degedi sasai tahā duguomōu, emokōu maselemōu tobou, o kēme Yesubōu de daladiyode tobou.

⁵⁷ Kenōu si Pitahāge, o kēme ā tewe meiyode tobou.

⁵⁸ Haba tafei dala dema, o tahāne Pita duguomōu tobou, nāne die o tayode tobou. Kenōu si Pitahāge, āme ē dabai degedi o meiyodei.

⁵⁹ Asō diho tanōu sagai kege ta mei degeimōu, o tahāne tā neledō dege tobou, damaledō, o kēne ebōu de daladi. Eme sa Galili tie oyodei.

⁶⁰ Kenōu si Pitahā tobou, nā kē tobolōu be āge ta tawaiyo mei. E kege tobolōu tafalamōu, sio ayomōu tai.

⁶¹ Sio ayomōu tōumōu, Hiye Ohā bohōlōu mōu, Pitakōu masele dalamōu, ege Hiye Ohā kōu gue kōu tobou, sio ayomōu you talē dala kelege, nā kamadia kege ā Yesu tewe meiyode tobolōu yode tobou kē tawalemōu,

⁶² tamākōu fogōu mulōmōu, hiligedo gesei.

Diā Yesukōu susuga tobolōu yilōmōu wala i

(Matyu 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³ O Yesu dia dalagua kediā susuga tobolōu yilōmōu ē wala i.

⁶⁴ Woulugi, ē diho yukuei kaiye diōu guo tigamamōu, yilōmōu kōu gue tobolōu i, habage-degele-duguo-tobōu di-o, nāme o koyohā fōuya? de yoduga i.

⁶⁵ Diā kege degele iligi, tā kasagaine emokōu hiyedo tobolōu i.

*O kedia kansole kedia dihile kokou Yesu ta sa i
(Matyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Jon 18:19-24)*

⁶⁶ Sabiyomou, odo odo kedia kansole haguasie kefele ibe, mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou olou fei kedia haguasie kefeguo dalaguamou, o tae Yesu wolou hagua feleimou, dia emokou kou gue yodu,

⁶⁷ na eimokou tobou, Hiye Oha makai o Kelesube na? E tobou, a nimokou tobou babe, nige ta damaleyodele ile mei.

⁶⁸ Haba a nimokou ta ta yodubabe, nige amokou ta tobolou sagai mei.

⁶⁹ Kenou si ifi yoma ibe deba habage kelegebe, O Kedia Dihibe Godiha dobogou delekou duwolo. Godiha nelebe hiyedoyode tobou.

⁷⁰ Kegemou, o olou fei kedia emokou yodu, name Godiha dihi? E tobou, niou tobolou ili keme damaledo, ame kuheyode tobou.

⁷¹ Kege tobou mou, dia tobolou i, tabe kehefei. Yo e mogouye tobou mou di kou dulo hobogou kehe.

23

*O kedia Yesu gamani o Pailatha dihile ta sa i
(Matyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Jon 18:28-38)*

¹ Kegemou, hiye o olou fei kedia haguama, Yesu tolou ma, gamani hiye o Pailatkou wolou yai.

² Fologamou, dia emokou yoma tae biyamou tobolou ibe, o koumahage Juda obiyei eimokou be midihq doudo mei ke milou mabeede tobou mou dulo idi. Ege ei sibidi sele kefema, hiye o Sisarkou nedamabeede tobou di. Haba, yoku eme ei wolou daladi hiye o Kelesuyode tobou mou dulo idiyode tobolou i.

³ Kege tobolou imou, Pailatha Yesukou, Juda o kedia hiye obe na? de yodu. Yesuhage, na tobolou be damaledo-yode tobou.

⁴ Kege tobou mou, Pailathage mogou du dalaguadi hiye obou, o kele kefele ibou kediamokou tobou, a o koumahage midihq kasagai miloube ta duguyo meiyodei.

⁵ Kenou si dia ta neledo dege kou gue tobolou i, e sa Judia o sasai kediamokou ta gehe gehe hehegiemou siadi. Sa Galilikou ge yoma hehegiemou hagulugi, di sa kuokou fele, e ta ke hehegiemou sulu kuheyodele i.

O kedia Yesube hiye o Herotha dihile ta sa i

⁶ Pailatha Yesube sa Galili tou fogou hagueiyodeimou dulomou, e diamokou be, o koume sa Galili o? de yodu.

⁷ E Yesube sa Galili odade tawalemou tobou mou, dia Yesu Herotkou wolou yai. Yobe, Herot eme sa Galili dia daladi o, ene sa Jerusalemkou hagua felemou tafei delei kaha degemou.

⁸ Kegemou, Herotha Yesu feleimou duguo, hohq hiyedo degei. Yobe afudo hagulugi ifine, e Yesu dugulo sagai hiyedo degedi. Yesuha midihq gehe gehe milou goluyode tobolou imou ta uwo dudi kaha degemou, midihq gehe ta milou ba ene dugulo sagai degei.

⁹ Yesu hagua feleimou, Herotha emokou yodugaiye, kenou si ege ta tobou li mei.

¹⁰ Mogou du dalaguadi hiye obou, kuolou yo dulo i obou kedia haguasie felega tafalaguali, emokou tae biya tobolou i.

¹¹ Tae biya tobolou imou, Herotha e ami o diabou de Yesukou yilomou susuga tobolou gi, yukuei bolodo ta kagiemou tobou mou, dia Yesu Pailatkou boholou ma wolou yai.

¹² Sawisieie kelege, Herot dilie Pailat dilie mogo degele i. Afuge diliebe kege ta mogo degediyo mei.

*Pailatha Yesu hebe fufuguomaikou ikoke degemabeedei
(Matyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Jon 18:38-19:16)*

¹³ Kegemou, Pailatha mogou du dalaguadi hiye obou, gamani o kediabou, o sasai bou olou fei kedia haguismou, haguasie kefele i.

¹⁴ Kefeguo dalaguamou, e diamokou tobou, nige o koume amokou kou wolou haguasie kou gue tobolou i, o koumahage o sasai kedia midihou bolou mei hehegilyodei. Kegei kaha degemou, a ni dihi kuokou ge defeido yodugama mei degemou dugumou be, eme midihou kasagai ta milou li mei. Nige eme mou ta salamou degele iliyode tobou.

¹⁵ Herotha fimaine kegeinou dala. E o kuokou tobou mou, dimokou boholou ma kuhe hagua felei. Niou tawali kehe, o koume midihou kasagai ta degeiye tolo ile meiyodei.

¹⁶⁻¹⁷ Kegei kaha degemou, age eme dofou yenou woma tou fogou ba kuhe fogou ileyode tobou.

¹⁸ Kenou si o sasai kele tafalagua kedia hiligedo tobou, o koume wouba tolo ile. O Barabasbe telemayede tobolou i.

¹⁹ Barabas eme afu sa hiye kokou ge gamani kediabou de biyolugi, gamani o ta woumou tolo i kaha dowoye didi degei daladi.

²⁰ Pailatha haba tage o sasai kediakou, Yesube telemouba fogou ileyode tobouye,

²¹ kenou si dia Pailatkou hiligedo tobolou i, na eme hebe fufuguomaikou ikoke dege. Hebe fufuguomaikou ikoke degeyede tobolou i.

²² Haba tage yodu, kadegemou? Ege midihou kasagai kagei ke milou lou? Age midihou kasagai e miloube ta duguli mei kaha, age eme toe debe ta tobolou sagai mei. A tobou ba, o tae dofou yenou woma fogou ba yofou fogou ileyode tobou.

²³ Kenou si dia haba hiligedo tobolou ibe, hebe fufuguomaikou ikoke degeyede i. Ta uwo hiyedo kaha Pailatha tafe huyafei degei.

²⁴ Dia e ta duli mei kaha degemou, e dia tobolou ili sagai kenou degei.

²⁵ Gamani kediabou de biyolugi, gamani o ta woumou, didi degei o keme, o sasai kediage Pailatkou telemayede tobolou imou telemi. Haba, Yesube, o sasai kedia tobou sagai kenou tefe, ami o kediakou sesegumou wolou yai.

*Dia Yesu hebe fufuguomaikou ikoke degele i
(Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)*

²⁶ Ami o kedia Yesu wolou yolugi, sa Sailini o ta hagumou dugulo i. E hube Saimon. Dugumou, o ke tolou mamou, hebe fufuguomai ke e ilitou dogogumou, o kaha hebelemou, Yesuha habage sesele i.

²⁷ Youmou, o sasai sudo sesele yaibe, sasai ilo kediame e sihou gosoloma yai.

²⁸ Gosoga youmou, Yesuha boholou mou diamokou tobou, sa Jerusalem tie sasai, ni ma sihou gosodama. Ni niou ni sihoubou, ni sisigo dia sihoubou denou gosomabeedei.

²⁹ Yobe, sawisieï ta kelege, o sasaiye hagi hiyedo ta duguoba kôu gue tobolôu ile, dihi moloŋu sagai mei sasai ni hohô degema. Dihi moŋudiyo meibôu, dihi bu neŋiyo meibôu sasai ni hohô degemabeede tobolôu ile.

³⁰ Sawisieï kelegebe,

Diã bitoukôu be kôu gue tobolôu ile, nige ei diôu guoba wômogôu dalamabeede tobolôu ile. *Hosea 10:8*

³¹ Ame hebe gehe sa degei ke makolo ile. Haba nime hebe fafagai sa degei keme kagele ile? Damaledo, nime bôu basiado makolo ileyode tobou.

³² Kege yaibe, ami o kedia o bolou tane wou ma yai, Yesubou de wouba tofigile imabadomou. O bolou kediliebe midihô kasagai milolou idi o.

³³ Yolugi, bitou huyadeŋe ta, O Widio Dio Sayodele idi kokou fologamou, dia Yesu hebe fufuguomaikou ikeke degele i. Midihô kasagai milolou idi o bolou kene Yesuha figi kokou, tabe dobogoŋu delekou, tabe dobogoŋu fofoukoku, kege ikeke degele i.

³⁴ Hebe fufuguomaikou ikeke degeimou, Yesuha Godikou tobou, ma Aye, na die midihô kasagai kome gebe meiyode. Dioŋe dia degeli kome ta tawale iyo meiyode tobou. Ami o kedia e yukuei tanou tanou mala ilamou igi sagai degei ke hebesse yale i. O koyoha yaiye bolô degeimou be, yukuei tanou ta mala dega yale i.

³⁵ Kegeimou, o sasai kedia masele tafalaguamou, Juda hiye o kedia Yesukou kôu gue susuga tobolou i, ege o ilo kelege dogou gudi. O kome Godiha makai o Kelesu damaledo debabe, e yoŋusiene dogou guyede tobolou i.

³⁶ Ami o kedia haguasie, emokou yilomou susuga tobolou gi, hebe kolo huei afido ke emokou nelamou

³⁷ tobolou i, name Juda o kedia hiye o debabe, na noŋusie dogou guyede i.

³⁸ Hebe fufuguomai tagetou, Yesuha widio hebe tage kotou be kôu gue nalaiye delei,

O KOME JUDA O KEDIA HIYE O.

³⁹ Kegemou, midihô kasagai milou di o tanou ta hebe fufuguomaikou tafala kahane Yesukou kôu gue susuga tobou, name Godiha makai o Kelesuyodeibe de damale? Kegei debabe, na noŋusiebou elebou de dogou guyede tobou.

⁴⁰ Kenou si midihô kasagai milou di o ta kaha o kokou gofoŋu dege tobou, hagi o kumaha dugulu keme nane dugulu kaha degemou, na Godikou gue degedyedei.

⁴¹ Da midihô kasagai milolou idi kaha hebe keme dugulu kuhe. Keme tabou mei. O kounou si midihô kasagai ta milou li meiyode tobou.

⁴² Kege tobou mamou, e haba Yesukou tobou, na hiye o degeibabe, na a totou degeda.

⁴³ Yesuha tobou, a namokou damaledo tobolou kuhe, ifibe name hebenikou folo, abou de dalaleyode tobou.

Yesu tolo i

(Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30)

⁴⁴ Kegemou, agali duo kelege sa olou fei hulia degemou dalali, habi 3 klok degei,

⁴⁵ aso hohogudibe mei degei. Hulia degeimou, yukuei hiyedo, Godiha kuolou moso adikou diou gou duladi keme yoŋunou duoya bafolou mou, ilo imou ilo imou dei.

⁴⁶ Kegemou, Yesu e hiligedo haguisa tobou, Aye, a ma fiibe ne dobogoŋu tagetou dogogulu kuhe. E kege tobou ma fogou mou tolo i.

⁴⁷ Ami o kedia dia daladi o e olou fei ke degagai ke duguomou, e Godiha hu hebele foguomou kôu gue tobou, damaledo, o kome doudo oyode tobou.

⁴⁸ O sasaj kefeguomou masele dalagua kediane ke degegolu ke duguomou, dia solou do hiyedo degemou diousie die biliekou fafaomou fogou yai.

⁴⁹ Yesuha e mogo diane ahu sagaj dege masele tefeleigui. Sasaj, sa Galili tou fogou mou, Yesu e habage haguasiei kediane keke tafalaguali, degegolu ke masele i.

*Yesu tei malq ile, ulou daimidu dogogu
(Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)*

⁵⁰ O ta delei, e hube Josep. Eme sa Arimatea o. Sa keme sa Judia duo kile. O keme kansole o, bolofeido doudo o.

⁵¹ Kansole o olou feido kedia Yesu woloyadomou doususulo imou be, Josep ege ta boloyodili mei. Ene Godiha haguaba o sasaj wolou dalale ke dia daladi o.

⁵² E Pailatkou folo yodu, a Yesu tei moloube de bolu? Pailath boloyodeimou, e ile,

⁵³ Yesu tei mala hebele migile, yukuei fu degei kah tigama mala ilemou, ulou ta kou dama fogou kodu dogogu. Ulou kodube tei ta dogogulo ili mei.

⁵⁴ Josephah Yesu tei toto mala i kah yobe kou gue, sawisiei keme nale kefele idi sawisiei, misiholo duwodi sawisiei ke hafei degeli kah degemou.

⁵⁵ Sasaj, sa Galili tou fogou mou, Yesubou de fogou haguasiei kedianou be Josep sesele yamou, e Yesu tei ke ulou daikou dogogumou dugulo i.

⁵⁶ Dia duguo fogou mou, boholou ma ya, mosokou fologamou, bi ho bolofei ilo kelebou, huei hobou bou kenou kefema milou ga ima ma fogou mou be, misiholo duwodi sawisiei kelegebe, kuolou dogogu ke seselemou, dia dabai ta degeli mei.

24

*Yesu e haba hagua gehe degei
(Matyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Jon 20:1-10)*

¹ Misiholo duwodi sawisiei ke mei degeimou, haba sabiyomou, sasaj kedia ulou daikou yaibe, dia bi ho bolofei diou kou milou gama maj ke kefema tou ma yai.

² Yolugi dugube, ulou dai a tefegu igi hiyedo keme kogolo ilemou figikou dogogu dalamou dugulo i.

³ Kenou si ulou dai kodu muguamou dugube, Hiye O Yesu teibe mei dugulo i.

⁴ Fi hiyedo maga dalaguali dugube, o bolou dilie hafei dege tafalaguamou dugu. Dilie yukuei kaibe fu degei hoho hiyedo dugu.

⁵ Sasaj kedia o bolou kedilie duguomou, gue degemou, yubu sugulo fiya, miye duwoguamou, o bolou kedilie diamokou yodu, nime o gehe dege kou haguama i keme kagemou o tei wida i sa kuokou dugulamou hagua ka iya?

⁶ Eme kou le dala mei. E gehe dege haguama i. Afu, e sa Galilikou dalali, nimokou kou gue tobou,

⁷ O Kedia Dihi eme o ilo kediage midih kasagaj milou di o kediakou seseguba, hebe fufuguomakou ikoke degeiba, tolo ileba, sawisiei kamadia kege mei degeiba, e gehe dege haguama ileyodei ke fimaba tawamabeede tobolou i.

⁸ Kegemou, sasaj kedia ta Yesuha afu kou tobou mou du ke fimamou tawale i.

⁹ Dia ulou dai tou fogou mou boholou ma hagua felega, e dabai dededi o 11 kege kediakou tobou mamou, haba o sasaj olou fei kediakou ne dia dugugai ke olou fei tobolou i.

¹⁰ Sa Makdala sasai Mariabou, sasai ta Joanabou, Jemsha adiou Mariabou, sasai ilo diabou de deleigueibou diage ta ke ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediakou tobolou i.

¹¹ O kedia ta ke kou dulo iye, ha ta damaleyodele ili mei, totou degei tayodele i.

¹² Pita enou si toto hagua, ulou daikou fokua ile folomou, ulou daimidu dugube, yukueiyenou tilamou dugu. Kegemou, e boholou ma hagulugi, ke degei kokou fi hiyedo mamou haguei.

*O bolou dilie Yesube sa Emeuskou idi alikou dugulo i
(Mak 16:12-13)*

¹³ Sasai kedia tei ulou daikou dugu yai sawisie kelegenou be, Yesuha dabai degedi o bolou diliene sa ta Emeusyodele idi kokou yai. Sa Jerusalemkou ge sa kokou be ahube kilomita olou feibe 11 sagai kege.

¹⁴ Dilie yolugibe, degegoumou dugulo i kaha ta ke susumou yai.

¹⁵ Dilie ke susumou tugulo tobou mou yolugi dugube, Yesu habageya hagumou dugu geleguomou, diofufe yai.

¹⁶ Kenou si dilie duguomou be, eme Yesudade ta tawale ili mei.

¹⁷ Kegemou, e diliemokou, nelebe kei ta totbou mou haguasieiya? de yodumou, dilie kesigiemou diofugou tafalaguali, solou do hiyedo degele i.

¹⁸ O bolou, tanou taha e hube Kliopas, o kaha emokou be, name sa Jerusalem kou tou fogou haguluye, kenou si sa kilege we tama degei keme nage tewe mei? de yodu. A tawali, nanou si tewe mei, o ilo kediane olou fei kou tewe degele hobogou.

¹⁹ Yesuhage keiye tama degelou? de yodu.

Kegemou, dilie emokou tobou, elege sa Nasaret o Yesu tobolou ili. Eme habage-degele-dugu-tobou di-o. Godiha dihilebou, o sasai kedia dihilebou kokou eme dabai neledone degegadi, haba ta neledone tobou di.

²⁰ Kegemou, mogou du dalaguadi hiye obou, ei gamani obou kedia eme gamani hiye okou sesegumou, ta sa imamou, hebe fufuguomai kou ikoke degele iyode tobolou i.

²¹ E tolo ili mei kelegebe, eige eme sa Israel o ei mamou lamou haguei oyade tawale i.

Ta tabe, ke tama degei kelege tofogou haguamou, ifibe komasawisie.

²² Haba tabe, ifi gusugudobe, damaleyodei sasai ilo kedia widai kokou ya, boholou ma haguasie, ta ta tobou mou ei dulo kesigile i.

²³ Keme kou gue, sasai kedia ya fologamou dugube, Yesu teibe mei dugulo i. Kegemou, dia boholou ma haguasie felegamou, eimokou kou gue tobolou i, ei midihogehe ta dugube, esol o bolou dugulo i. Diliege eimokou be, eme hagua gehe degeiyode tobou mou dulo i.

²⁴ Ei sasai kedia ta ke dulomou, ei mogo ilo kediane widaimikou yamou dugube, sasai kedia tobolou imou du sagai kegeinou dalamou dugu. Kenou si diage Yesu teibe ta duguli meiyode tobolou i.

²⁵ Kegemou, Yesuha diliemokou tobou, nelebe totou degei o. Habage-degele-dugu-tobou di-o kedia tobolou i keme nele ta dulo damaleyodele ili mei.

²⁶ Nelebe Godiha makai o Kelesube kadegeimou tawale iyo mei? E do hiyedo duguma mei degeiba, Godiha e hiye o degema, emokou hohobolou ke nalagai dala keme nele tawamabeede tobou.

²⁷ Kegemōu, e diliemokōu, Mosesha Kelesu e habage degele ke nalagai kebukōu hehegiema mei degeimōu, haba, habage-degele-duguo-tobōu di-o olōu fei kedia e degele ke nalaga i ke hehegiemōu i. Damaledo, Godiha kuguokōu yoŋu degele ke nalagai ke olōu fei diliemokōu hehegiei.

²⁸ Dia yolugi, sa dilie yolu ke hafei degeimōu dugube, Yesube fogōu ila deimōuugu.

²⁹ Kenōu si dilie e fogōu ilebe dafamōu tobou, aso mulu, sa nuguladi kaha degeimōu, na elebōu de imebeede tobou. E dilie tobolōu ke dulomōu, mosokōu ile folomōu, diliebōu de duwei.

³⁰ Dilie Yesubōu de nale nalā ilamōu, e ōu si ta malā tolōu mōu, Godikōu bolofeyode tobōu ma, ōu si ke bafigima, diliemokōu nei.

³¹ Ōu si ke neimōu, dilie diho kusiamōu, Yesuha e midihō kuhe duguo tawale i. Kenōu si e kelege susuafogoube, dilie haba ta duguli mei.

³² Dilie dilōu sie tobolōu i, damaledo, da ibigi haguasiligi, e Godiha kuguokōu nalagai kaha sibige ke damokōu hehegie tobōu mōu du, kelegebe da solōu kesigile i, hele?

³³ Kegemōu, dilie sa Jerusalemkōu toto boholōu mā ya fologamōu dugube, e dabai degedi o 11 kege kediabōu, die mogo ilo kelebōu dia kefema dalaguamōuugu.

³⁴ Fologomōu, o kedia diliemokōu tobolōu i, damaledo, Hiye Obe hagua gehe degei. Hagua gehe degema, Saimonkōu tamā degeimōuugu.

³⁵ Diliemokōu kege tobolōu imōu, diliene dilōu alikōuugu ke tobolōu i. Diliege, e ōu si bafigi kelege dilie e midihō kuhe duguo tawale iyode tobolōu i.

*Yesuha e dabai degedi o kediāmokōu tamā degei
(Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23)*

³⁶ E dabai degedi o kedia tā tobolōu tafalaguamōu, Yesuha dia tafalagua kilegenōu tamā degemōu tafalali, ni bologuado dalaguamabeedei.

³⁷ E tafalamōu, dia duguomōu be, kesigie gue dege, koŋume tei boboyade tawale i.

³⁸ Kegeimōu, e kōu gue tobou, kadegeimōu ni kesigile iya? Ha kadegeimōu ni fi sudo maga iya?

³⁹ Mā dobogoŋubōu, mā abogoŋubōu duguma. Anōu dala. A kuguoba tawama, ame huiōu dala. Ame tei bobo debabe, nige ame huiōu kōu gue dalaba ta dugulo mei, dionōu dalaba dugulo.

⁴⁰ E kege tobōu mamōu, e dobogoŋubōu e abogoŋubōu diāmokōu hehegiei.

⁴¹ Hehegieimōu, dia kōu hohō degele iye, kenōu si dia fi hiyedo magamōu be, ta damaleyodele ili mei. Fi hiyedo maga imōu, e diāmokōu be, nime nale kōu lege nale ta de dala? de yodu.

⁴² Kege yodumōu, dia emokōu miye si bafou ke nei.

⁴³ E miye ke malā nōumōu dugulo i.

⁴⁴ Kegemōu, e diāmokōu tobou, a nibōu de dalali kōu gue kōu tobou, Mosesha kuolōu tā nalagai kebōu, habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia nalaga i kebōu, Die Fedi kuguobōu kokōu be, tā olōu fei a degele ke tobolōu i keme damaledo tamā degeleyode tobou.

⁴⁵ E kege toboube, ege die fimaiyege tā Godiha kuguokōu nalagai dala ke defeido tawale imabadomōu tobou.

⁴⁶ E haba diāmokōu tobou, Godihā kuguo kahage kōu gue tobou, Godihā makai o Kelesu ɛme do hiyedo duguoba, sawisieĩ kamadia kege mei degeiba, ɛ haguā gehe degeleyodei.

⁴⁷ Yoŋu ɛ huya ke oe sa sa obiyei olōu fei kediāmokōu hehegieiba, diage fi bohōu babe, Godihā die midihō kasagai milolōu idi keme gebe meiyode tobolōu. E huya ke oe sa Jerusalem kōu lege tofogōu ba kuhe hehegiemōu imabeedei.

⁴⁸ Nīōu dugugai kebōu du kebōu de hehegie tobōu mabeede tobou.

⁴⁹ Duma, Duo Bolofeibe, mā Ayehā nīmokōu neleyodema kōu makamaj, keme a tobōu ba nīmokōu migile. Nī sa kuokōu nōu dalaguaba, hebeni dedei kahanōu migileba, nī kuhe wolōu dalaleyode tobou.

*Godihā Yesu malā, hebenitōu bohōlōu mā felei
(Mak 16:19-20; Dabai 1:9-12)*

⁵⁰ Kegemōu, Yesuhā ɛ dabai degedi o kedia sosogōu ile, sa Betani figikōu fologai. Fologamōu, ɛ dobogoŋu hebele foguomōu, Godihā diāmokōu midihō bolofei hehegieyadomōu yodu.

⁵¹ E tobolōu dalali, dia tōu fogōu mōu, Godihā ɛ malā, hebenitōu fogōu i.

⁵² Fogōu imōu, dia yubu sugulo fiya duwoguali, ɛmokōu diho bagā tobolōu i. Hohobolōu mā, sa Jerusalemkōu bohōlōu mā fogōu yai.

⁵³ Ya fologamōu, dia Godihā mosokōu duwoli, sawisieĩ olōu fei ɛ hu hebele fogulo idi.

Ta Uwo Bolofei Jonha Nalaj

Tawale Ta

O Jon ɛme Yesuha dabai degedi o ta.* Ege yoŋu ɛ hudo Jonbe naladiyo mei. Eme Yesuha mogoyodenou nalagadi.

Godiha ta kuguo olou fei Jonha nalagaibe kuhe:

Ta Uwo Bolofei Jonha Nalaj

Egei Sasafei Jonha Nalama Nei

Egei Sasama Jonha Nalama Nei

Egei Koma Jonha Nalama Nei

Mogogou Ta Yesu Kelesuha Jonkou Hegi

Jon ɛme gisiai kelegebe, Yesu sesele sulugi, odo degeimou be, ɛ kuguo sudo nalagai.

Ta Uwo Bolofei Jonha Nalaj kuguo kuokou be, ege Yesube Ta Bolodo keyode nalaj. Ta Bolodo kaha o bagama hagua, o sasaj dibou de delei. Jonha o sasaj olou fei Godiha Dihi Yesukou damaleyodemabadomou, Yesube Kelesu, Godiha maka dege tobou mou, di mamouuyadomou hagueiyode nalaj. O koyoha Yesukou damaleyodebabe, o keme fi tofousogo tofousogo tofolou ke molouyode nalaj.

Haba tabe Jonhage ta makai sudo Yesuha hehegiei ke nalagai. Sa sibige koŋumaha bi sudo kuokou ta makai ke tobou dibe, Yesuha damaleyodele kaha midihog ke dimokou hehegiedi. Kegei degemou, ta makai kuguo kuokou nalajibe wibou, hueibou, ou bou, hohobou, tigi kolo huei gofoudobou, wai sipsip dia daladi obou olou fei kokou ma tobou ke nalagai.

Kuguo Jon koŋumaha ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1

Ta Bolodo kaha o бага haguamou o sasajbou de delei.

Ta Hiye 2-4

Yesuha ɛ hubou ɛ nelebou hiyedo ke dimokou hegilamou midihog gehe gehe yoma milou gai.

Ta Hiye 5-10

Yesuha ɛ dabai degeligibe, misiholo duwodi sawisieibou, Godiha sawisie hiye kebou olou fei hehegiedi.

Ta Hiye 11-12

Yesu ɛ sa Judiabou Jerusalebou keke ile folo sumou, hiye o kedja ɛ walamou doususulo i

Ta Hiye 13-17

Yesuha ɛ dabai degedi o kediamokou, ame ni tou fogou, ma Ayekou boholou ma ileyode tobou.

Ta Hiye 18-20

Yesu ɛ do duguo tolomou, haba hagua gehe degei.

Ta Hiye 21

Yesuha ɛ dabai degedi o kediamokou haba tage tama degei.

Ta Bolodo kaha o бага haguamou o sasajbou de delei

* : (Tawale Ta) Jon, kuguo koŋu nalaj keme fafeleya degedi o Jon mei. Yesuha ɛ dabai o ta.

*(Ta Hiye 1)**Ta yoŋu kegenou dalale ta kaha o bagai*

¹ Afudo, Godiha bi ta milou li mei kelegebe, Ta Bolodo keme yoŋu kegenou delei. Ta keme Godibou de delei. Haba Ta kenou be eme Godi.

² Afudobe, Ta Bolodo keme Godibou de delei.

³ Godiha degeiye, Ta Bolodo kaha bi olou fei milou gai. Haba Ta Bolodo keme ta deleli mei debabe, bi olou fei ta tama degeli mei.

⁴ Ta Bolodo keme fi gehe yoŋu kegenou dalale ke nedi o. O sasaiye e dugumou be, hohu hiyedo ke dugulo idi.

⁵ Hohu hiyedo kaha hulia kokou hohogumou be, hulia kahage hohu keme ta somouudiyo mei.

⁶ Kegemou, Godiha o ta tobou mou haguei, e hube Jon.

⁷ Jon e hagueibe, hohu hiyedo ke hehegielamou haguei, o sasai olou fei damaleyodemabadomou.

⁸ Eme hohu hiyedo ke mei. E hagueibe, hohu hiyedo kenou hehegielamou kuhe haguei.

⁹ Hohu keme damaledo hohu. O sasai olou fei dimokou hohogudi kaha hagualadi.

¹⁰ Godiha degeiye, Ta Bolodo kaha sa sibige olou fei koŋu kou milouye, kenou si e sa sibige kuokou migile dalamou be, sa sibige o sasai kediage eme ta tawale ili mei.

¹¹ Eme yoŋu e sabekou hagua feleiye, kenou si yoŋu e obiei kediage emokou hohu degele ili mei.

¹² O sasai emokou hohu degemou, damaleyodele imou be, e degeiye diame Godiha sisigo degele i.

¹³ Godiha sisigo degei keme aye adiou kedia bi mei, tou ha bi mei, o ta e bi meido. Godiha sisigo degei keme Godiha yoŋu e binou.

¹⁴ Ta Bolodo kaha o бага hagua felemou, o dibou de delei. Di dugube, e hubou, e nele hiyedo kebou de dalamou dugu. Aye Godiha yoŋu e huya e Dihido ke tobou mou hagua dalali, di habaguguemou, e Ayeha ta damaledo ke dimokou hehegiei.

¹⁵ Jonha o kaha degele ke hehegielibe, e ta hiligedo, o ma habage haguale o kahage ame gaba feleido. Yobe, a deleli mei kelegebe, eme yoŋu kegenou delei kaha.

¹⁶ Eme o habaguguedi o kaha degemou, e di hiyedo habaguguemou idi.

¹⁷ Godiha Moses tobou mou, kou guai o kediakomou e kuolou ta ke kou nei. Kenou si Godiha haba tobou mou, Yesu Kelesuha hagua, di habagugueguomou, e ta damaledo ke dimokou hegi.

¹⁸ Godibe o tae ta duguli meido. Godiha e Dihi diliebe bolou mei, tanou feido, yoŋu e Dihido, e Ayeha duwo kokou duwo, enou si e Aye duguomou, dimokou kou hegi.

*Fafeleya degedi o Jonha egei tobou**(Matyu 3:1-12; Mak 1:7-8; Luk 3:15-17)*

¹⁹ Juda hiye o, sa Jerusalem tie kediage mogou du dalaguadi obou,* Livaiha huti obou kedia tobou mou ya, Jonkou name koyo? de yodulo i.

²⁰ Kege yodulo imou, e ta ogou gali mei, tama dege, ame Godiha makai o Kelesu* meiyodei.

* **1:19 1:19** *Mogou du daladi o keme* ('pris') Godiha moso kodu dabai degedi. Godibe tagetou dalamou, ha o sasai kedia hayedu dalamou, eme mogou du daladi. * **1:20 1:20** *Kelesube* Godiha di mamouyadomou makai o.

²¹ Diā yodulo i, hababe nāme koyo? Nāme Elaija? Kē mei, āme Elaija mei. Nāme habage-degele-duguo-tobōu di-o ei ē haguale kē baha duwogua o kē? Kē mei, āme o kē meido.

²² Diā emokōu haba yodulo i, nāme koyo? O eimokōu tobōu mōu haguasiei kediamokōu be, eige kage tobolōu? Nāge noūsiebe kage tobōu ya?

²³ E habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiaha kōu tobou sagai kegenōu, Hebe mei mihinōu sa kelege Hiye Ohā ē a doususumabeede tobolōu tā uwo kē, *Aisaia 40:3* kēme anōu.

²⁴ Juda hiye o kedia tobōu mōu haguasiei, o ilo kelebe Farisi o.

²⁵ O kediane Jonkōu kōu gue yodulo i, nāme Godiha makai o Kelesu mei, nāme Elaija mei, nāme habage-degele-duguo-tobōu di-o kē mei debabe, kageimōu nā o sasai fafeleya degeiya?

²⁶ Jonhā kōu gue tobou, āge talekōu nōu fafeleya degedi. Kenōu si o tabe nibōu de kile kōu dalaye, nige ta tawale iyo mei.

²⁷ O kēme mā habage haguale. E hūbe folodo dala kahā degemōu, ē hagubabe, āge ē abogoū moso kaj kēme ta tegile sagai mei.

²⁸ Jonhā tā olōu fei kē toboube, sa Betanikōu ge tobou. Sa kēme to Jordan ilobōu dala. Kokōu ge Jon ē o sasai fafeleya degedi.

Yesube Godiha wai sipsip wili

²⁹ Sabiyomōu, Jonhā Yesu emokōu hagumōu duguomōu tobou, duguma, Godiha wai sipsip wili ēme hagulu kuhe. Eme sa sibige o sasai di midiho kasagai kē igile mugulamōu hagulu.

³⁰ O koūme, ā o mā habage haguale o tahage āme gaba feleido. Yobe, ā deleli mei kelegebe, ēme yoū kegenōu deleyodeibe kuhe.

³¹ Ane ēme defeido o kedade tawali meiye, kenōu si Israel o sasai nī ē tawamabadomōu, ā nī kuhe talekōu fafeleya degega dala.

³² Kegemōu, Jonhā ē dugu kē kōu gue hehegiei, Duo Bolofeiha hebenitōu ge sio isusu бага fulōu migile emokōu biyoumōu duguyodei.

³³ Ane ēme defeido tawali meiye, kenōu si o amokōu tobōu mōu, talekōu fafeleya degeli kahā amokōu kōu gue kōu tobou, nā dugulobe, Duo Bolofeiha o ta kokōu migile duwoba dugubabe, kēme o ē Duo Bolofeiha neleyenōu o sasai fafeleya degeleyodeibe kehe.

³⁴ A duguo tawalemōu, nimokōu kōu gue kōu tobou, o koūme damaledo Godiha Dihiyodei.

O kamadia kege Yesuha dabai degedi o degele i

³⁵ Sabiyomōu, Jon ē haba ē dabai degedi o boloubōu de kele tefeleguei.

³⁶ Tafalaguali dugube, Yesu hagua dohōu gōu imōu, Jonhā tobou, nī duguma, Godiha wai sipsip wilibe ili kuhe.

³⁷ Dabai degedi o bolou kedilie tā kē dulomōu, diliene Yesu sesele yai.

³⁸ Youmōu, Yesuha boholōu mōu dilie duguomōu, yodu, nele kei tagaiya? Dilie yodulo i, Rabai, nāme kiliya tiadiya? Tā Rabai kahā sibigebe Tisa Hiye.

³⁹ Yesuha tobou, nele dugu haguama. Dilie habi degeimōu ya fologamōu, ē tiadi moso kē duguo, ebōu de kele dalaguali, huliā degei.

⁴⁰ O bolou, Jonhā tobōu mōu, Yesu sesele yai tabe Andru, Saimon Pitahā ē malā.

⁴¹ Andru e toto ile, e eye Saimon duguomōu, Mesaiabe ele duguyodei. Hu kaha sibigebe Grik taege Godihā makai o Kelesu.

⁴² Kegemōu, Andruha e eye Simon Yesukōu wolōu i. Yesuha emokōu masemamōu tobou, name Saimon, Jonha dihi. Kenōu si ne hu tabe Sifasyodele ile. Grik taege Pita.
*

Yesuha o Filipbōu o Natanielbōu hagnosisai

⁴³ Sabiyoumōu, Yesu e sa Galilikōu fogōu ilamōu degei. E o Filip geleguomōu, emokōu tobou, na a sesele hagua.

⁴⁴ Filip eme sa Betsaida o. Andrubōu Pitabōu diā sa tanōu.

⁴⁵ Kegemōu, Filiphā o Nataniel geleguomōu tobou, Mosesha e kuolōu tā nalagai kokōu,* o ta hagualeyodei keme hagumōu, ei kōu dugulo i. Habage-degele-duguo-tobōu di-o kediane o kaha degele ke kōu nalaga i.* Eme sa Nasaret o Yesu, o Josepha dihi.

⁴⁶ Natanielha kesigiemōu yodu, sa Nasaret o? Sa Nasaretkōu ge bi bolō ta de tama degele? Filiphā tobou, na ile dugu.

⁴⁷ Kegemōu, Yesuha Nataniel hagumōu duguomōu tobou, o keme Israel o bolodo. Eme ogōu gai tā tobōu diyo mei.

⁴⁸ Natanielha Yesukōu yodu, nage ame kage duguo tawai? Yesuha tobou, Filiphā na hagnosisali mei kelegedo, age name hebe kiyōu yokōu duwomōu dugu.

⁴⁹ E tobou, Tisa Hiye, name Godihā Dihi. Name Israel o sasai ei Hiye O.

⁵⁰ Natanielha kege tobōu mōu, Yesuha kōu gue sima tobou, age name hebe kiyōu yokōu duwomōu duguyode tobou kahanōu, na amokōu kuhe damaleyodei. Habagesi, a midihō gehe hiyedo milōu ba na dugulo.

⁵¹ Yesuha haba tobou, a nimokōu damaledo tobolōu kuhe, habage hebeni a soŋugou dalaba nī dugulobe, Godihā esol o kediage O Kedia Dihi e tageya foloma muma dele iba dugulo ile.

Yesuha e hubōu e nelebōu hiyedo ke dimokōu hegiamōu midihō gehe gehe yoma milōu gai

(Tā Hiye 2-4)

2

Sa Kanakōu o tahā sasai hu yoti

¹ Sawisieī bolōu mei degemōu, sa Galili o tahā sasai hulo yoti. Sa Galili duo kile sa ta deleī, e hube Kana. Sa kokōu be, o sasai ilo kele ya fologa, o kaha sasai hulo yotilamōu degei. Yesuha adiōu ene ile kele deleī.

² Yesubōu e dabai degedi obōu diāne digumōu, kele ya deleigui.

³ Tigi kolo huei gofoŋudo ke nalā iligi olōu fei mei degeimōu, Yesuha e adiōu ha emokōu kōu gue tobou, ei tigi kolo huei gofoŋudobe mei degei.

⁴ E sima tobou, adiōu, keme ne bi. Ma bi mei. Dabai a degelebe you.

⁵ Kegemōu, e adiōu ha mosō kodu dabai o sasai kediamokōu kōu gue tobou, e nimokōu tā ta tobōu babe, nige defeido milōu ma.

⁶ Mosō kokōu be, igiye milōu gai hueina hiyedo olōu fei walaiyosi kege deleī. Mou yoŋuwa ta deleli mei, Juda o dioŋu diabōu, die nale milōu di bibōu olōu fei bigile idi,

* **1:42 1:42** Hu bolōu kaha sibigebe Bogo. * **1:45 1:45a** Stat 3:15, 49:10 * **1:45 1:45b** Aisaia 7:14; Jeremaia 23:5

diame Godihā dihile kokou bolodoyodemamou. Hueina olou fei keme hiyedo, tanou tanou e makabe 100 lita kege.

⁷ Kegemou, Yesuha moso kaha dabai degedi o sasai kediāmokou kou gue tobou, ni hueina olou fei kokou huei sosou gueligi, amagamabeedeimou, dia kege sosou gule iligi, hueina hiyedo ke olou fei amaga i.

⁸ Hueina ke olou fei amaga imou, Yesuha diāmokou tobou, huei huyadefei dou laba, nale kefei dia daladi o kokou mala ya neyedeimou, dia kege degele i.

⁹ Huei keme kou tigi kolo huei gofoūdo ke bagai kaha nale kefei dia daladi o kaha huei ke nai. Kenou si tigi kolo huei gofoūdo keme kiliya kele dou la i keme e ta tawali mei. Moso kaha dabai degedi o sasai kedianou si kou tewe. O kaha sasai hu o ke hagnosisai,

¹⁰ hagumou emokou tobou, tigi kolo huei gofoūdo koūme sebedo. Kagemou, na tigi kolo huei gofoūdo koū habagie dalali, o sasai kediāmokou nelamou degeiya? O ilo kele yotile idibe, tigi kolo huei gofoūdo sebedo kebukou neimou nala idi. Habage, tigi kolo huei gofoū kaha o totou degele imou be, tigi kolo huei gofoū sebe mei ke o kediāmokou kuhe nedi. Nanou si kegeiyo meiyode tobou.

¹¹ Midiho gehe, Yesuha sa Galili duo kile sa Kanakou ge milou keme midiho gehedo. E milou ma hegibe, yoū e hubou, e nele hiyedo kebou de hegimou, e dabai degedi o kedia duguomou, emokou damaleyodele i.

¹² Kegemou, e bitou sa ke tou fogou mou, e adiou bou, e mala diabou, e dabai degedi o kediabou de sa Kaperneamkou muguai. Mugumou, sawisie i ilo kele kokou deleigui.

*O kedia Godihā moso kekaimidu makisi degele imou, Yesuha folo igisei
(Matyu 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)*

¹³ Juda o kedia Gabama I Sawisie^{*} hiye kaha nale kefeguo nadi ke hafei degeimou, Yesu e sa Jerusalemkou ile felei.

¹⁴ Godihā moso kekaimidu folomou dugube, o kedia makisi degele imou dugu. Wai bulumakoubou, wai sipsipbou, sio kulubou de makisi degele imou dugu. Sele tiga moūdi o ilo kelene duwoguamou dugu.

¹⁵ Makisi degele imou duguomou, e tigi dofou ta mala milou mamou, obou, wai sipsipbou, wai bulumakoubou olou fei ke igiseimou fogou yai. Sele tiga moūdi o kedia selene bohou sema, die fafai biligisei.

¹⁶ Sio kulu makisi degeli o kediāmokou kou gue tobou, ni sio olou fei moūuma fogou ima. Ma Ayeha mosobe makisi degedi moso degedama.

¹⁷ E dabai degedi o kedia e degeli ke duguomou, Godihā kuguokou ta kou gue nalai dala ke tawale i,

A ne mosobe tagalido kaha, moso keme bologuado dalayadomou, a dabai hiyedo degeli.

Buk Song 69:9

¹⁸ Kegemou, Juda o kedia emokou kou gue tobolou i, na kegele kaha, na midiho gehe kagei ke milou ba ei duguoba, name Godihā tobou mou kuhe hagueidade tawale ile?

^{*} **2:13 2:13** Gabama I Sawisie, 'Pasoba' ta kaha sibigebe kou gue: Afu Godihā sa Isip o sisigo wolo ke woumou tofigeimou, e Israel sisigo kedianou si ta weli mei, mou gabama i. Kegei degemou, e tobou, ni Gabama I Sawisie kaha dowo ke nale kefema na demabeedei. Kege tobou mou, Israel o kedia sa Isip tou fogou, die sabekou fogou yai (Kisim Bek 12:1-42).

¹⁹ Yesuha die ta sima tobou, ni Godiha moso koŋu igile muguba, sawisie kamadia kege mei degeiba, a haba togoma mei degele.

²⁰ Juda o kedia tobolou i, o kedia moso koŋu togomou hagueibe, sadebe olou feibe 46 kege mei degei. Igile mugubabe, haba nage sawisie kamadianou mei degeiba haba togoma mei degele?

²¹ Kenou si Godiha moso Yesuha tobou keme yoŋu e tou ke.

²² Habage, e tolo imou, Godiha haguagimou, gehe degeimou, e dabai degedi o kedia e tobou ke tawalemou, ta Godiha kuguokou nalagai dalabou, ta Yesuha toboubou kokou damaleyodele i.

Yesuhage o sasai olou fei midihobe kou tewenou

²³ Jerusalemkou ge Gabama I Sawisie kaha kefegu kelegebe, Yesuha midihoge gehe gehe milou goumou, o sasai sudo duguomou, eme damaledo Godiha tobou mou hagueidademou, e huya ke damaleyodele i.

²⁴ Diage emokou be kou damaleyodele iye, kenou si ege diage ta doudo damaleyodele ilidadili mei, yobe e o sasai die midihobe olou fei kou tewe kaha degemou.

²⁵ Midihoge o sasai kedia duledu dala keme o tae emokou ta tobolou sagai mei, ege die midihobe yoŋu olou fei kou tewe kaha degeimou.

3

Yesuha o Nikodemusbou de ta kei

¹ Farisi o ta e hube Nikodemus. Eme Juda o kedia kansole hiye o.

² E huliame Yesukou ilemou tobou, Tisa Hiye, ei tewe name hehegiedi o, Godiha tobou mou haguei. Yobe, Godiha nabou de dala mei debabe, midihoge gehe gehe na milou gadi keme na ta milou diyo mei.

³ Kegemou, Yesuha emokou tobou, a namokou damaledo tobolou kuhe, o koyo name fi boholou ba, haba dihi бага mala fele gehe dege dala mei debabe, Godiha wolou dalale sa keme nage ta dugulo mei.

⁴ Nikodemusha emokou yodu, o eibe kou odo degei keme haba kage dihi бага mala fele gehe degele? Eibe ei adiou ha guamedu foloba, ei adiou ha haba dihi бага ta mala fele sagai mei.

⁵ Kegemou, Yesuha emokou sima tobou, a namokou damaledo tobolou kuhe, o koyobe, Duo Bolofeibou hueibou kaha e fi boholou, dihi бага mala fele gehe degeli mei debabe, eme Godiha wolou dalale sa kokou be folo mei.

⁶ Tou ha mala feli keme tou ha bi. Haba Duo Bolofeihaga mala feli keme fihaga bi.

⁷ A odo ni, ni fi boholou ba dihi бага mala fele gehe degemabeede tobolou ke duloba, na hobou kesigida.

⁸ Wiyege yoŋu tagali sagaiya kenou ima haguama dedi. Obege wi uwobe kou dudiye, kenou si wi kaha kiliyage haguya, haba kiliya iya keme obe ta tawadiyo mei. Nebe, Duo Bolofeihane yoŋu tagali sagaiya kenou o sasai ilo kelebe e nele kaha gehe dege dalagua.*

⁹ Kegemou, Nikodemusha kou gue yodu, na tobou keme kage degele?

* 3:8 3:8 Wibou, duobou, fibou olou feibe Grik tage tanou fei 'pneuma'-yodedi.

¹⁰ Yesuha tobou, nãme Israel o sasai kedia tisaye, kenou si nage a tobou keme kageimou totou degeiya?

¹¹ A namokou damaledo tobolou kuhe, eige ei kou tewebou, ei kou dugubou, kenou nimokou hehegie tobolou iliye, kenou si ei tabe nige dafa ili.

¹² A nimokou kou tobou keme sa sibige bi kenou tobouye, kenou si ni ta damaleyodele iyo mei. A hebeni bi kene tobou babe, ni ta damaleyodele ile mei.

¹³ O taha ta hebenitou feli meido. O Kedia Dihi enou si hebeni tou fogou mou migi, haba boholou ma folo dala.

¹⁴ Hebe mei mihinou sa kelege, Mosesha bei ke hebele fogu* sagai kenou tefe, o ilo kelege O Kedia Dihi e hebele fogulo ile.

¹⁵ Kegeiba, o sasai koyoha emokou damaleyodebabe, fi tofousogo tofousogo tofolou ke molou.

¹⁶ Godiha sa sibige o sasai olou fei solou do hiyedo degemou, you e Dihi tanou fei ke dimokou nej. O koyoha emokou damaleyodebabe, o keme makolo mei, fi tofousogo tofousogo tofolou ke molou.

¹⁷ Godiha e Dihi tobou mou migibe, sa sibige o sasai di ta salamou migili mei. Di mamou lamou migi.

¹⁸ O koyoha Godiha Dihikou damaleyode ho fogou babe, o keme ta saiye tou dala, Godiha Dihiha huya ke ta damaleyodili mei kaha degemou. O koyoha e Dihikou damaleyodebasi, o keme ta saiye tolou mei.

¹⁹ Ta sale kaha yobe kou gue, sa sibige kuokou hoho kou migiye, kenou si o sasai kedia hoho ke dafamamou, huliānou tagamou, midihō kasagainou milolou idi kaha degeimou.

²⁰ Midihō kasagai milolou idi kediage hoho keme dafa idi. Dia die midihō kasagai ke tama degeiye domou, hoho kokou haguasile kuhe dafa idi.

²¹ Kenou si o damaledo midihō kenou milolou kahage hoho kokou haguadi. Obe eme Godiha neleya kenou dabai degeidade defei duguo tawamabadomou.

Fafeleya degedi o Jonha Yesube Godiha makai oyode tama dege tobou

²² Kegemou, Yesubou e dabai degedi obou dia sa Jerusalem tou fogou, sa Judia duo kodu yamou diabou de kele dalali, o sasai fafeleya degegai.

²³ Sa Aion, sa Salim hafei kokou ge Jon ene o sasai fafeleya degegai. To keme hiyedo kaha, o sasai sudo kedia Jonha fafeleya degeyadomou haguasiei.

²⁴ Kelegebe, Jon eme o Herotha didio degeli mei delei.

²⁵ Kegemou, Jonha dabai degedi o ilo kediabou, Juda o tabou de Godiha dihile kokou douo o degelamou to todi midihō kaha ta ke tobolou mou tae biya i.

²⁶ Tae biya iligi, Jonkou ya kou gue tobolou i, Tisa Hiye, o nabou de to Jordan ilobou dalamou, na e degele kaha ta tobou o kaha o sasai fafeleya degeimou be, o olou feibe emokou yolu.

²⁷ Jonha diamokou tobou, hebeni Hiye Oha o takou makali mei debabe, o kahage dabai ta degele mei.

²⁸ Age ame Godiha makai o Kelesu mei, ame Godiha tobou mou mabukou hagua dalayode tobou keme niou kou dulo i.

* **3:14 3:14** Namba 21:9 - Mosesha igiye bei milou mamou, hebe sasado kokou sigama hebele ile mihikou fogou fogou mou, you kege tefe. O ta damaledo beiye galoumou be, e igi bei kotou daladugumou bolō degedi.

²⁹ Sasai o taha hu keme, o e hu kaha bi. Sasai ke hu o kaha ta tobou mou, e mogo taha e ta uwo ke dulomou, hoho hiyedo degedi. Ame sasai hu o kaha mogo ke sa degei. Kenou tefei, hoho keme ma bi, ma duledu amamai dala.

³⁰ Ame hiye o mei. Ma mogo e hunou si sibige hiyedo degeiba, ma hube sibige mei degele.

³¹ O hebenitou ge migi keme hiyedo folodo. Sa sibige obe, sa sibige onou. Sa sibige kaha tanou tobou di. O hebenitou ge migi o enou si hiyedo folodo.

³² O hebenitou ge migi kaha hehegiedibe, yonu dugudibou dudibou kenou hehegiediye, kenou si o sasai kediage ta dulomou damaleyodele idiyo mei.

³³ Kenou si, e ta ke dulomou tolou sulu o kahage eme Godiha tabe damaledo-yodema, Godi eme damaledo ta tobou diyodedi.

³⁴ Yobe, o Godiha tobou mou migi o, ege Godiha tanou tobou di, Duo Bolofeibe e duledu hiyedo dala, Godiha emokou nei kaha degeimou.

³⁵ Aye Godiha e Dihikou hoho hiyedo degemou, bi olou fei ke e Dihia dobogonu tagetou nou dogogu.

³⁶ O koyoha Godiha Dihikou damaleyodeibabe, eme fi tofousogo tofousogo tofolou ke molo nu. Haba o koyoha Godiha Dihi tobekou mugubabe, eme fi gehe dege tofousogo tofolou mei, Godiha gofoube o kebou de dala.

4

Yesuha sa Samaria sasai tabou de ta kei

¹ Farisi o kedia, Yesuha o sasai fafeleya degeimou, e dabai degedi o sudo degeliyodemou dulo i. Haba Jonha fafeleya degei obe hiyefei meiyode tobolou imou dulo i.

² Kenou si Yesuhage o ta fafeleya degediyo mei. E dabai degedi o kedianou o sasai fafeleya degele idi.

³ Hiye O Yesuha o kedia kege tobolou imou dulomou, sa Judia tou fogou mou, sa Galilikou haba fogou i.

⁴ E ile, sa Samaria duo kileya ke i.

⁵ Kegemou, e iligi, sa Samaria duo kile sa ta, e hu Sikarkou felei. Sa keme, sa Jekopha e dihi Josepkou nei ke hafeido.

⁶ Sa kokou be ulou dai huei ta delei, kou guai o Jekopha huei dou lamou dai. Agali duo kelege, Yesuha ilemou, ulou huei dai fe kokou misiholo duwei.

⁷ Duwoli dugube, sa Samaria sasai ta huei dou hagumou duguomou, amokou huei ta dou la neyedei.

⁸ E ke yodu kaha yobe, e dabai degedi o kediame olou fei e tou fogou, sa hiye kokou seleye nale mo nu yai kaha.

⁹ Yesuha amokou huei dou la neyede tobou mou, Samaria sasai kaha kesigiemou tobou, name Juda o, ame Samaria sasai, kegei keme age namokou be kage huei dou la nele? Yodu kaha yobe, Juda o sasai kediage sa Samaria o sasai kediabou de ta mogo dege daladiyo mei kaha degeimou.

¹⁰ Yesuha tobou, bi Godiha namokou nelamou degeli keme nage ta tewe mei. Haba o huei dou la neyede tobou o keme na tewe debasi, na emokou yoduba, e fi nedi huei ke dou la nele.

11 Hiye O, nāme hueina ta mei. Ulou dai huei koŋume mōu gulido. Nā fi nedi huei keme kiliya dolōu?

12 Sasai kaha haba tobou, ulou dai huei keme di kōu guai o Jekopha eimokōu nei. Yoŋu ebōu, e sisigobōu, e wai bulumakoubōu, sipsipbōu olōu fei kediane huei koŋunōu nalā idi. Jekopbe nā gabai dala?

13 Yesuha tobou, o koyoha hueido koŋu nōubabe, e haba huei nale sagai degele.

14 Kenōu si o koyoha huei a emokōu nelamōu degeli ke nōubabe, eme haba huei nale sagai degele mei. Huei kamaha e duledu tō sounōu tefe, felenōu dalaba, eme fi tofousogo tofousogo kegenōu tofolōu.

15 Sasai kaha tobou, Hiye O, nā huei ke amokōu dōu la ne, a huei nale sagai degeiba, haba huei dōu hagueiye deba.

16 Kegemōu, Yesuha sasai kokōu tobou, nā ile, ne mā duguoba, ebōu de boholōu mā hagua.

17 Sasai kaha kōu gue tobou, ame obōu mei. Kege tobōu mōu, Yesuha emokōu, nage nāme obōu meiyode tobolōu keme damaledo.

18 Yobe, afuge nāme o olōu fei houyosi kege kōu huye fogōu mōu, o gehe hu ifi nabōu de dala keme nā hiyouye mōu. Nā tobou keme damaledo.

19 Sasai kaha tobou, Hiye O, a tawali, nāme habage-degele-duguo-tobōu di-o.

20 Ei kōu guai o kediage bitōu kuokōu ge* Godikōu diho бага tobōu haguasiedi. Kenōu si Juda o nige eibe sa Jerusalemkōu nōu ya, Godikōu diho бага tobōu mabeede tobolōu idi.

21 Kegemōu, Yesuha kōu gue tobou, sobōu de, nā mā tā du. Sawisiei ta, ni bitōu kotōu ge Aye Godikōu diho бага tobolōu bōu, sa Jerusalemkōu ge diho бага tobolōu bōu ke mei degelebe hagua koguladi.

22 Sa Samaria o sasai nige o ni tewe mei kokōu diho бага tobolōu idi. Haba Juda o sasai eige o ei kōu tewe kokōu diho бага tobolōu idi. Yobe, Godihage o sasai mamoloŋuyodema, e Juda o ta kōu tobōu mōu haguei kaha degeimōu.

23 Sawisiei ta kelege, damaleyodei o sasai kedia Aye Godikōu diho бага tobolōu ilebe, dia Duo Bolofeiha neleya kenōu diho бага tobolōu ile. Mōu diho бага tobolōu ile mei, damaleyodema diho бага tobolōu ile. Ifi kōu bōu gene, o sasai ilo keke degele ili. Aye Godihage o kegele i kedia emokōu damaleyodema, diho бага tobolōu ile ke tagali.

24 Godibe duonōu. O sasai kedia Aye Godikōu be Duo Bolofeiha neleya kenōu diho бага tobōu ma. Mōu diho бага tobōu dama. Godikōu damaleyodema diho бага tobōu ma.

25 Sasai kaha Yesukōu tobou, o Mesaia, Godiha makai o Kelesuha hagualebe a kōu tewe. Haguaba, dimokōu sibige olōu fei koŋu hehegileyodei.

26 Kege tobōu mōu, Yesuha emokōu tobou, o keme anōu, nabōu de tā kolu kuhe.

27 Kelegenōu, Yesuha e dabai degedi o kedia boholōu mā haguasiemōu dugube, eme sasai tabōu de tā koumōu duguo kesigile i, kenōu si dia Yesukōu nā kei tagaiya? de ta yodulo ili mei. Haba nā kagemōu sasai kebōu de tā kouya? dene ta yodulo ili mei.

28 Kegemōu, sasai kaha e hueina ke keke dogoguo fogōu ile, sa hiyekōu folomōu, o sasai kediāmokōu tobou,

* 4:20 4:20 Bitōu kaha e hube Gerisim.

²⁹ nī a sesele yaba, o ta duwo ke duguma. Midiho a milou gai keme e olou fei kou tewenou, amokou kou kusigile tobou. Age o keme Godiha makai o Kelesuyade tawali.

³⁰ Kege tobou mou, o sasai kedia sa hiye ke tou fogou mou, Yesukou haguasiei.

³¹ Haguasieimou, e dabai degedi o kedia Yesukou tobou, Tisa Hiye, na nale na.

³² Kenou si e tobou, nale a dala koume ni ta tewe mei.

³³ Kege tobou mou, dia diousie yoduga i, o tae emokou nale ta kou nei?

³⁴ Yesuha diamokou kou gue tobou, ame Godiha tobou mou haguei kaha, e tagali sagai ke seseleba, e dabai degega iligi mei degele keme ma nale sa degei.

³⁵ Ni tobou dibe, ogo bolou bolou kege mei degeiba, nale segei kuhe suwi degeleyodele idi. Kou kegeiye, a nimokou tobolou kuhe, hebe haibe nale olou fei kou suwi degei moloounou dala.

³⁶ Nale segei mojudi o kaha e dabai kaha hebe bolodo keme nale segei e moloube, ta mei degele mei, yonu kegenou dalale. Kegeba, nale hou sogodi obou, nale segei mojudi obou dilie hoho degele ile.

³⁷ Kegeimou, o sasaiyege o taha nale hou sogoumou, haba o tahage hagua, nale segei ke mojudiyodele idi keme damaledo ta.

³⁸ A tobou mou, hebe hai, ni ta dabai degeli mei, o ilo kelegenou dabai degei kokou ni ya, die segei dia nele kusiei kenou mala i.

³⁹ Kegemou, sa Samaria duo kile sa hiye Sikar tie o sasai sudo kedia Yesukou damaleyodele i. Yobe, sasai kahage midiho olou fei e kou milou gai keme Yesuha emokou kusia tobouyodei kaha.

⁴⁰ Samaria o sasai kedia Yesukou damaleyodema haguasiemou, na eibou de dalayede tobolou imou, e sa hiye kokou sawisie bolou kege diabou de delei.

⁴¹ E kele dalali, Godiha ta hehegie tobou mou, o sasai sudo ilo kediane emokou damaleyodele i.

⁴² Dia Yesukou damaleyodema, sasai kokou kou gue tobolou i, ei Yesukou damaleyodele ilibe, ta na tobou kahanou mei. E ta hehegieimou, eiyou dulo ilibe, o koume sa sa o sasai di mamolou odade tawale ili kaha.

Yesuha gamani o taha dihi bologuomou bolo degei

⁴³ Yesu e sa Samariakou diabou de sawisie bolou kege dala dema, sa Galilikou fogou i.

⁴⁴ Yesu yonu kou gue kou tobou, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia hube mosoma oyege ta hebele fogulo idiyo mei.

⁴⁵ Kegemou, e ile sa Galilikou foloumou, sa kele tie o sasai kedia e duguomou hoho degele i. Yobe, Gabama I Sawisie kelegebe diane sa Jerusalemkou dalaguali, midiho daga daga e milou gai olou fei ke kou dugulo i kaha.

⁴⁶ Kegemou, e sulugi, sa Galili duo kile sa Kanakou haba felei. Sa kokou gebe, e hueido ke boholou mou, tigi kolo huei gofoudo ke degeimou dia kou dugulo i. Kelegebe sa hiye Kaperneamkou gamani o ta delei. O kaha e o dihi do degei.

⁴⁷ Dihi do tilamou, e ayeha dube, Yesube sa Judiakou ge, sa Galilikou boholou ma hagueiyodeimou dulomou, e Yesukou ilemou, ma dihibe tolo iladi, na muloba, ma dihi bologuayedei.

⁴⁸ Yesuha o kokou tobou, o sasai nige a midiho gehe gehe ta milou goumou dugulo ili mei debabe, ni amokou kege ta damaleyodele iyo mei.

⁴⁹ Gamani o kaha tobou, Hiye O, na totodo abou de ime, kegeligi ma dihi tolo iye.

⁵⁰ Yesuha tobou, na i. Ne dihibe tolo mei, eme bolq dege dalaleyode tobou mou, o kaha ta keme damaleyodemamou fogou i.

⁵¹ Kegemou, gamani o kaha iligi, ali duo kelege e dabai degedi o kedia haguasie geleguomou, ne dihibe tolo ili mei, bolq degeyodei.

⁵² E diamokou yodu, dihibe koboge bolq degelou? Dia tobou, i agali kelege, suguai do ke meido degei.

⁵³ Kege tobou mou, dihi aye kahage, i agali kelegenou Yesuha ne dihi tolo mei, bolq dege dalaleyode tobou ke tawai. Kegei kaha degemou, ebou e sosou bou olou fei Yesukou damaleyodele i.

⁵⁴ Midiho gehe, Yesuha sa Galilikou ge milou keme midiho gehe tage milou. Yesu e sa Judia tou fogou hagua felemou, e midiho gehe ke milou, keme o sasai kedia eme Godiha tobou mou hagueidade tawale imabadomou milou.

**Yesuha e dabai degeligibe, misiholo duwodi sawisieibou,
Godiha sawisie hiye kebou olou fei hehegiedi**

(Ta Hiye 5-10)

5

Yesuha huei hiei Betesdakou ge do o ta bologuomou bolq degei

¹ Sawisie ilo kele mei degeimou, Yesu e sa Jerusalemkou i, Juda o kedia kefegulo sawisie hiye ke hafei degeimou.

² Sa Jerusalem kekai kaha adi ta kaha hube Wai Sipsip Kedia Ayodele idi. Adi ke hafei dege kokou be huei hiei ta dala. Hibru taeye Betesda-yodele idi. Huei hiei keme kefegudi mosq olou fei houyosi kege silema togolo i.

³ Kefegudi mosq olou fei kokou be, do o sasai sudo tilaguadi. Dihq du degele i obou, ibigidio tofigile i obou, abogo[u] dobogo[u] olou fei tofigile i obou olou fei kedia [huei kaha uwo degeiba dulamou kele dia tilaguadi.

⁴ Yobe, Hiye Ohq esol o taha migile huei hiei kokou uwo degeiba, do o taha ebukou huei hiei kokou solo[u] mumou be, do olou fei e dala keme mei degedi kaha.]

⁵ O tanou ta e kele do tilei. E do tileibe, sadebe olou fei 38 kege mei degei.

⁶ O ke tilamou Yesuha dugube, eme afudo do tilei degemou e tawalemou yodu, name de bolq degele sagai degeli?

⁷ Kegemou, do o kaha Yesukou tobou, Hiye O, huei hiei kaha uwo degeimou be, o tae a kodu mala mudiyoy mei. Mayo[unou] mulamou degeimou, o tae toto ebukou mudu.

⁸ Do o kaha kege tobou mou, Yesuha tobou, hagua ne botegei ke malaba fogou i.

⁹ Kelegenou do o ke bolqdo degeimou, e hagua, e botegei mala fogou i.
Sawisie keme misiholo duwodi sawisie.

¹⁰ Kegemou, Juda o kedia o kokou, ifibe misiholo duwodi sawisie, Juda o di kuolou be na ifi kege ne botegei hebele siadayedei.

¹¹ O kaha sima tobou, o a bologuai kaha amokou, ne botegei ke malaba fogou iyedei.

¹² Kege tobou mou, dia emokou kou gue yodulo i, o namokou ne botegei ke mala iyedei o keme koyo?

¹³ Kenou si o do bolq degei kahage, o e bologuai o keme ta tawali mei, Yesuha o sasai sudo kefei kiliya ke amafei fogou i kaha degeimou.

¹⁴ Kegemōu, Yesuhā ile, Godihā moso kekaimidu folomōu dugube, o do bolō degei keme keke tafalamōu tobou, nā du, nāme bolō degei. Nā midihō kasagai haba ta milōu gada, nā hagi hiyedo ta duguye domōu.

¹⁵ Yesuhā keke tobōu mōu, o kahā Juda o kediāmokōu ilemōu, o a bologuajibe Yesuyode tobou.

¹⁶ Kegemōu, Juda o kediā Yesu makolamōu degele i, e misiholo duwodi sawisieie kelegebe kegenōu degedi kahā degeimōu.

¹⁷ Yesuhā e makolamōu degele imōu duguomōu, diāmokōu kōu gue tobou, mā Ayehā e dabai degega hagulugi, ifi kuhe. Ane dabai degedi.

¹⁸ Juda o kediā e keke tobōu mōu dulomōu, diā e woloyodema fi hiyedo mā i. Yobe, ege misiholo duwodi sawisieie kahā kuolōu kenōu gobōu li mei, ege Godibe yoū e Ayeyodemōu Godibōu diliebe tanōu feiyodedi kahā degeimōu.

Godihā Dihibe e Ayehā huya ke haguei, e dabai degeyadomōu

¹⁹ Kegemōu, Yesuhā Juda o kediā tā ke sima tobou, a nīmokōu damaledo tobolōu kuhe, dihi yoūnōu be dabai ta degele sagai mei. Dabai olōu feibe e Ayehā degeimōu dugudi sagai kenōu degedi.

²⁰ E Ayehā e Dihikōu hohō hiyedo degemōu, dabai yoū degedi olōu fei ke e Dihikōu hehegiendi. Nī kesigimabeedemaba, Ayehā midihō gehe gehe ilo keke, yoū degegai ke gaba folodo kene e Dihikōu hehegile.

²¹ E Ayehā tofigiei o sasai haguagiema, fi gehe ke nedi sagai kenōu tefe, e Dihihane yoū tagaiya ke fi gehe ke nedi.

²² Haba tabe, Aye Godi ege o sasai tā sadi dabai ke tōu fogōu mōu, dabai ke e Dihikōu nei.

²³ E ke degei kahā yobe, o sasai kediā Aye Godihā hū hebele fogulo idi sagai kenōu tefe, e Dihihā hūne hebele fogumabadomōu kuhe degei. O koyohā Dihi kahā hū hebele fogu ho fogōu babe, Dihi ke tobōu mōu haguei o kahā hūne ta hebele foguyo mei.

²⁴ A nīmokōu damaledo tobolōu kuhe, o koyohā mā tā duloba, a tobōu mōu haguei o kokōu damaleyodebabe, o keme tofousogo tofousogo tofolōu. Tā saiye tolōu mei. O keme todi ke kōu tōu fogōu mōu, fi gehe yoū kegenōu dalale ke mōu dala.

²⁵ A nīmokōu damaledo tobolōu kuhe, sawisieie ta kelege, ifi sawisieie koūmahā, o tofigiei kediā Godihā Dihihā tā uwo dulo ile. O sasai dulo kediame fi tofousogo kegenōu tofolōu ke moloū.

²⁶ Yobe, Aye Godibe tofousogo tafaladi kahā obōu kahā degemōu, e degeiye e Dihihane fi tofousogo tofolōu ke nedi.

²⁷ Eme O Kediā Dihi kahā degeimōu, e Ayehā e hū hiyedo ke emokōu nelemōu, nā o sasai tā sayedei.

²⁸ Nige a tobolōu kokōu fi hiyedo madama. Yobe, sawisieie ta kelege o tofigieimōu wida i kediame Godihā Dihihā tā uwo duloba,

²⁹ haguagilemā fologaba, midihō bolofei milōu di o kediame fi tofousogo tofolōu ile. Haba o midihō kasagai milōu di kediame tā saiye tolōu ba, diame makolo.

O ilo kelegene Yesube Godihā makai oyode tobolōu i

³⁰ Yesuhā haba kōu gue tobou, a mayoū mā fimaiyenōu dabai ta degele sagai mei. A o sasai tā sadibe, mā Ayehā tobōu mōu du sagai kenōu sesele tā sadi. Aye o sasai

doudonou ta sadi. Yobe mayou tagai sagaiya ke ta sadiyo mei. O a tobou mou haguei kaha tagaliya kenou ta sadi kaha.

³¹ A ma midihō ke tama dege tobou babe, a tobolou keme obe ta dulo damaleyodele ile sagai mei.

³² O ta dala,* enou si ma midihō ke tama dege tobolou sagai, a tewe, ta e tobolou keme damaledo.

³³ Nige o ilo kele tobou mou, Jonkou ya yodumou, e nimokou ta damaledo kou tobou.*

³⁴ A tawalibe, o tae a dogou guo tobou keme mabou sa degei, kenou si Jonha tobou keme a nimokou tobolou kuhe, yobe ni e ta ke dulo damaleyodeibasi, Godiha ni mamolo uyodei kaha.

³⁵ Jon eme kamai sa degei kaha hohoguo dalamou, ni e hohō ke duguomou, emokou huyadefei hohō degele i.

³⁶ Kenou si, dabai a degeli kahage ta Jonha tobou keme gabai. Ame Aye Godiha e dabai ke degema mei degeyede tobou mou kuhe haguei. Ni a dabai ke degeimou, ame e tobou mou hagueidade duguo tawale ili kuhe.

³⁷ Aye Godi, a tobou mou migi kahane a degedi ke tama dege tobou. Kenou si nige e ta uwobe ta dulo idiyo mei. E midihone ta dugulo idiyo mei.

³⁸ E tane ni ta tolou ili mei, yobe ni o e tobou mou haguei kokou ta damaleyodele ili mei kaha.

³⁹ Nige Godiha ta e kuguokou dala ke husolou kahage, nime tofousogo tofolou ileyode tawalemou defeido husolou idi. Kenou si ta keme midihō a degedi kenou ye,

⁴⁰ ni amokou haguasie, fi gehe yoku kegenou dalale ke molo ube dafa idi.

⁴¹ A ta kou tobolou kaha yobe ni ma hu hebele fogumabadomou tobou yo mei.

⁴² Kenou si nime age kou tewe. Nige Godibe tagale iyo mei.

⁴³ Ame ma Ayeha huya ke hagueiye, kenou si nige ma ta ta dudiyo mei. O taha yoku e huya ke hagubabe, ni e ta ke dulo ile.

⁴⁴ Nime niou sie yogoha hu kenou hebele fogumou fogumou delesi tagale idi kaha degemou, ni amokou kage damaleyodele? Godiha ni hu hebele fogulobe ni ta tagale idiyo mei.

⁴⁵ Nige a ma Ayeha dihile kokou ni ta saleyode tawale idama. Moseshasi ni ta sale. Nige e ni dogou guloyode tawale iliye, kenou si ege nime ta dogou gulo mei.

⁴⁶ Ni e ta kokou damaleyodei debabe, ni amokou ne damaleyodele i, yobe e a degele ke nalagai kaha degeimou.

⁴⁷ Kenou si ni ta e nalagai kokou ta damaleyodeiyo mei kaha degemou, ta a tobolou ne ni ta damaleyodele ile mei.

6

*Yesuha o 5,000 kege kediakomou nale nei
(Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)*

¹ Kegemou, Yesubou dia mosole samou, ohueiyai Galili dama, ilobou fologai. Ohueiyai kaha hu tabe Taiberias.

² O sasai sudo kediane sesele yai. Yobe, diage e midihō gehe gehe milou gamou, do o sasai bologuomou bolō degeimou kou dugulo i kaha degemou.

* 5:32 5:32 Yesuha o tayode tobou keme Godi. * 5:33 5:33 Jon 1:19-23

³ Fologamōu, Yesubōu e dabai degedi o kediabōu de diame bitōu ta fologa duweguei.

⁴ Juda o kedia Gabama I Sawisieī keme hafei dege dala.

⁵ Duwoguali, Yesuha dugube, o sasai sudo haguasieimōu duguomōu, e Filipkōu yodu, dige ōu sibe kiliya mamalaba, o sasai kediāmokōu neiba nala ile?

⁶ E ta ke yodube, Filip tefele dugulamōu yodu. E degele keme yoŋu kōu tawalemōu.

⁷ Kegemōu, Filipha sima tobou, di sele 200 kege* dala debane ya, ōu si mamalaba bafigima fibane, o sasai kediame olōu fei tefele nala ile sagai mei.

⁸ E dabai degedi o ta, e hube Andru, eme Saimon Pitaha e mala, e dalali tobou,

⁹ dihi ta kōu le tafala, e ōu si hu baliyodele idi ke olōu fei houyosi kegebōu, haba miye bolounōu kege tolōu dala. Koŋunōu feibe o tefele sagai meiyode tobou.

¹⁰ Yesuha o sasai kediame tobōu ba duwoguamabeedei. Sa kelebe diŋ sunōu. Kegemōu, o sasai kedia duweguei. O kele duwegueibe olōu fei 5,000 sagai kege.

¹¹ Kegemōu, Yesuha ōu si ke mala tolōu mōu, Godikōu bolofeyode tobōu ma, o sasai duwogua kediāmokōu ōu si ke fimōu i. Fibe, o sasai kedia tagale sagai kegenōu fimōu i. Miyene kenōu tefele fimōu i.

¹² Nala iligi guokōu degele imōu, Yesuha e dabai degedi o kediāmokōu tobou, nale ilo kele fogouye deba isimo fogou ke moŋuma kefema.

¹³ Kege tobōu mōu, diage ōu si baliyodele idi olōu fei houyosi kege kaha isimo, o kedia fogou ke tigi moso tegei olōu fei 12 kege kodu saga i.

¹⁴ Kegemōu, o sasai kedia midihō gehe gehe e milōu goulu ke duguomōu kōu gue tobolōu i, o koŋume habage-degele-duguo-tobōu di-o ta, sa sibige kuokōu hagualeyodele idi keme ifi hagua felei kuhēyode tobolōu i.

¹⁵ Kege tobolōu imōu du, diage Yesu eme tolōu ba, die gamani hiye o degeleyodema degele imōu tawalemōu, e sa ke tōu fogōu, haba esofei bitōu takōu fogōu i.

*Yesuha ohueiyai tageya tofōu tofōu i
(Matyu 14:22-33; Mak 6:45-52)*

¹⁶ Habi degeimōu, Yesuha e dabai degedi o kedia ohueiyai biyakōu muguamōu,

¹⁷ ohueiyai ilobōu mosole sama sa Kaperneamkōu boholōu mā yai. Hulia degeimōu be, Yesube diabōu de geleguli mei, you.

¹⁸ Mosoleye youlugi, wibōu tō boboubōu hiyedo hagumōu dugulo i.

¹⁹ Wibōu tō boboubōu hiyedo degeimōu, diā bala dege youlugi, huyadefei ahu dege kilomita olōu fei 5 sagai, 6 sagai kege dohōu gōu mōu dugube, Yesube ohueiyai tageya ke tofōu tofōu hagulugi, mosole hafei degeimōu duguo gue hiyedo degele i.

²⁰ Kenōu si e diāmokōu, nī hobōu gue degedama. Koŋume anōu yode tobou.

²¹ Kege tobōu mōu dulomōu, diā hohō degele ima, Yesu dobogoŋukōu tolōu mōu, mosole foudu sagile i. Kegemamōu, diā youlugi sa dioŋu fologalamōu yolu kokōu fologai.

O sasai kedia Yesu dugulamōu ka i

²² Sabiyamōu, o sasai ohueiyai ilobōu kefema deleiguei kedia tawale ibe, mosole tanōu feibe i kege kōu fogōu i. Yesube mosole foudu ta foloumōu dugulo ili mei, e dabai degedi o kedianōu mosole sama youmōu dugulo i.

* **6:7 6:7** Die tae sele hube 'denarius'. Sawisieī tanōu kaha dabai degei hebe keme sele 'denarius' tanōu fei moŋudi.

²³ O sasai mōu yoŋuwa dalaguamōu, sa Taiberias o kedia mosole ilo kelene haguasie felegai. Sa kelebe, Hiye Ohā Godikōu bolofeyodemamōu, o sasai kedia ōu si nalā i.

²⁴ O sasai sudo kediaḡe Yesubōu ē dabai degedi obōu kediaḡe sa kokōu dalaguamōu dugulo ili mei. Kegemōu, diā mosole samamōu, sa Kaperneamkōu Yesu ka yai.

Yesu ɛme fihā ōu

²⁵ Kegemōu, o sasai kedia mosoleya ya, ohueiyai ilobōu fologa, Yesu ka iligi duguomōu, ɛmokōu, Tisa Hiye, nāme kōu lebe koboge hagua felou? de yodulo i.

²⁶ Yesuhā tobou, ā nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. Godihā ā makoumōu, ā nīmokōu midihō gehe gehe ke milōu gai kahā ā kuhe ka haguasieyo mei. Ōu si nāma guokōu degele i kahā degemōu, nī ā kuhe ka haguasili.

²⁷ Nīge nalē tabale ke moloŋu kahā dabai ke degedama. Nalē tabale mei ke moloŋu kahā dabai kenōu degema. Nalē ke moŋubabe, O Kedia Dihi ege nīmokōu fī tofousogo tofolōu ke nelē. Aye Godihāḡe ē Dihibe kege degeyadomōu tobōu mōu hagua dala kuhe.

²⁸ Kegemōu, o sasai kedia Yesukōu kōu gue yodulo i, Godihā ei ē dabai ke degeyedeibabe, eige kage degele?

²⁹ Yesuhā tobou, Godihā dabai kēme kōu gue, nīge yoŋu tobōu mōu haguei o kokōu nōu damaleyodema.

³⁰ Kegemōu, diā ɛmokōu yodu, eige nā midihō gehe kagei ke milōu ba, ei duguoba, nā tobou kēme damaledade tawale ile?

³¹ Di kōu guai o kedia hebe mei mihīnōu sa keleya suluguali, ōu mana fīyasigeimōu nalā idi. Kēme Godihā kuguokōu be, E hebeni ōu ke diāmokōu neimōu nalā idiyode nalāi dala. *Kisim Bek 16:4*

³² Yesuhā diāmokōu tobou, ā nīmokōu damaledo tobolōu kuhe, Mosesḡe hebeni ōu be nīmokōu ta nelī mei. Damaledo mā Ayehānōu si hebenitōu ge mīgi ōu ke nīmokōu nelī kuhe.

³³ Godihā nēdi ōu kēme, o Godi yoŋu tobōu mōu migile, sa sibige o sasai kediaḡmokōu fī tofousogo tofolōu ke nelī kuhe.

³⁴ O sasai kedia kōu gue tobolōu i, Hiye O, nā sawisieī olōu feido ōu kēme eimokōu nelenōu dalayede tobolōu i.

³⁵ Yesuhā kōu gue tobou, āme fī nēdi ōu. O koyohā āmokōu hagubabe, ɛme hegie degele mei. O koyo nā, āmokōu damaleyodeibabe, nāme hueī nalē sagai degele meiyode tobou.

³⁶ Yesuhā haba tobou, ā nīmokōu kōu gue tobou, nīge āme kōu duguye, kenōu si nī āmokōu ta damaleyodele iyo mei.

³⁷ Aye Godihā āmokōu makai o sasai kediaḡe āmokōu haguasile. O koyohā āmokōu hagubabe, āge o kēme ta igile mugulo mei.

³⁸ Yobe, āme mayoŋu mā tagai sagai ke degelamōu migili mei. Āme o ta kahā yoŋu ē tagali sagai kenōu degeyedema tobōu mōu kuhe mīgi.

³⁹ Ā tobōu mōu haguei o kahāḡe yoŋu āmokōu makai o sasai kediaḡe, tanōu ta fogōu dayede tagali. Kenōu si uwage sawisieī kelegebe, diame olōu feī haguāgieiba haguāma gehe degele ileyode tobou.

⁴⁰ Yobe, mā Ayehā tagalibe, o sasai koyohā ē Dihi duguoba damaleyodili kēme, ɛme fī tofousogo tofolōu ke moloŋu. Uwage sawisiale kelegebe, o kēme ā haguāgiba, gehe degele.

⁴¹ Kegemōu, Juda o kedia gofoŭu degele i, Yesuhage ame hebenitōu ge migi ōu keyodei kaha degeimōu.

⁴² Diage o Yesu koŭume, o Josepha e dihiyodele i. Dige e ayebōu e adiōu bōu be di kōu tewe. Ege haba kageimōu ame hebenitōu ge migiyode tobōu ya? de yodulo i.

⁴³ Yesuha tobou, niōu nōu gofoŭu dege tugulo tobōu dama.

⁴⁴ O taha yoŭu e tagaiyenōu amokōu haguale sagai mei. Ma Aye, a tobōu mōu migi kahanōu si o kaha fi kodu tobōu ba, o keme amokōu kuhe haguale. Uwage sawisiale kelegesi, o keme a haguagiba gehe degeleyode tobou.

⁴⁵ Habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia kōu gue nalaga i,

O sasai kediaame Godihanōu hehegile.

Aisaia 54:13

O sasai, Aye Godiha tobolōu ke duloba tolōu ile kediaame amokōu haguasileyode tobou.

⁴⁶ Yesuha haba tobou, o taega Aye Godibe ta duguli mei, Godiha tobōu mōu migi o kahanōu si e Aye kōu dugu.

⁴⁷ A nimokōu damaledo tobolōu kuhe, o sasai koyoha amokōu damaleyodebabe, eme fi tofousogo tofolōu ke moloŭu.

⁴⁸ Ame fihā ōu.

⁴⁹ Ni kōu guai o kedia hebe mei mihinōu sa keleya suluguali, ōu mana fiyasigeimōu moŭuma nala idi. Kenōu si diame olōu fei tofigile i.

⁵⁰ O koyoha hebenitōu ge migi ōu koŭu nōubabe, eme tolo ile mei.

⁵¹ Ame fihā ōu, hebenitōu ge migi. O koyoha ōu koŭu nōubabe, eme tofousogo tofolōu. Ōu koŭume ma tōu, a sa sibige o sasai nimokōu neiba, nime fi tofousogo tofolōu ke mala ile.

⁵² Kegemōu, Juda o kedia dioŭunōu tae biya i. O koŭumaha e tōu keme di kage nayedema neleyode tobōu ya? de yodulo i.

⁵³ Kegemōu, Yesuha kōu gue tobou, a nimokōu damaledo tobolōu kuhe, O Kedia Dihaha e tōu ke ni na ho fogōu babe, ni tofousogo tofolōu mei. E kafei kene ni na ho fogōu babe, nime fi tofousogo tofolōu keme ta mala ile mei.

⁵⁴ O koyoha ma tōu bōu ma kafeibōu ke nōubabe, eme fi tofousogo tofolōu ke moloŭu. Uwage sawisiale kelege, o keme a haguagiba, gehe degele.

⁵⁵ Yobe, ma tōu be damaledo nale, haba ma kafeine damaledo huei.

⁵⁶ O koyoha ma tōu bōu ma kafeibōu ke nōubabe, o keme abōu de dalale, haba ane ebōu de dalale.

⁵⁷ Aye Godi, eme yoŭu kegenōu daladi, e a tobōu mōu migile, yoŭu e neleya ke ane yoŭu kegenōu dala. Nebe kenōu tefei, o koyoha ma tōu nōubabe, eme ma neleya ke tofousogo tofousogo tofolōu.

⁵⁸ Ōu koŭume hebenitōu ge migi. Ni kōu guai kedia ōu mana ke nala imamōu be, diame olōu fei tofigile i. Kenōu si o koyoha ōu koŭu nōubabe, eme tofousogo tofousogo tofolōu.

⁵⁹ Yesuha sa Kaperneamkōu dalali, die egei mosoduge hehegie tobōu di kelegebe, e ta ke hehegie tobolōu delei.

Ta Yesuha tobolōu keme fi tofousogo tofolōu kaha ta

⁶⁰ Yesuha e tōu bōu e kafeibōu kaha ta ke tobōu mōu, e dabai degele idi o sasai sudo kedia dulomōu, e egei tobolōu keme hagido duguluyode tobolōu i. Di ta dulo sagai meiyode tobolōu i.

⁶¹ Gofou dege tobolou imou, Yesuha tawalemou, diamokou kou gue yodu, a ta ke tobou kahage ni amokou damaleyodei ke dafa ili?

⁶² O Kedia Dihi keme yofu delei sa kokou haba boholou ma folouba duguobabe, nige kage tawale ile?

⁶³ Duo Bolofeiha nele kahage ni fi tofousogo tofolou ke molofo. Ni tou ha nele kahage nime mou yofuwanou dala. Ta a tobolou keme ni dulo tou babe, Duo Bolofeiha nele kahage ni tofousogo tofousogo tofolou ile.

⁶⁴ Kenou si ni o ilo kelebe damaleyodele iyo mei. Ta e tobou kaha e sibigebe kou gue, o damaleyodele ili mei kediabou, haba o e tolou ba, ho o kediamakou sesegulo o kebou olou fei keme afu kugulege yofu kou tawalemou haguei.

⁶⁵ Kegemou, e haba tobou, kegei kaha degemou a nimokou kou gue kou tobou, Aye Godiha o takou tobou li mei debabe, o keme amokou ta haguale sagai mei.

⁶⁶ Kegemou, Yesuha e dabai degele idi o sasai sudo kedia ta e tobolou ke dulomou, e tobekou muguomou, e sesele yalebe dafa i.

⁶⁷ Dafa imou, Yesuha e dabai degedi o olou fei 12 kege kediamakou, nime a tou fogou yalamou degele ili? de yodu.

⁶⁸ Kegemou, Saimon Pitaha kou gue tobou, Hiye O, eige o koyokou yale? Eibe ne ta kenou dubasi, ei fi tofousogo tofolou ke molofo.

⁶⁹ Eige name o bolodo, Godiha tobou mou hagueidade tawale ili.

⁷⁰ Kegemou, Yesuha tobou, damaledo, nime ma dabai degedi o olou fei 12 kege. Age nime kou makaiye, kenou si ni o tanou tabe Tamaha dihi.

⁷¹ Ta Yesuha tobou keme Saimon Iskariotha dihi Judas tobou. Judashage eme ho o kediamakou sesegulo ke yofu kou tawale delei.

7

Yesu e ba moso togoga imamou kefegulu kokou i

¹ Kegemou, Yesube sa Galiliya kenou siei. E sa Judiakou ilebe dafai, yobe Juda o kedia e wala ila domou.

² Sa Galiliya ke sumou be, Juda o kedia ba moso togogama kefegudi sawisie hiye keme hafei degei.

³ Kefegulo ke hafeido degeimou, Yesuha e mala dia emokou tobou, name sa kofu tou fogou ba, Judiakou iba, ne dabai degele idi o kediage na midihoge gehe gehe milou gouba duguloyode tobolou i.

⁴ O taha dabai e degedi keme o sasai sudo kedia tawamabadomou be, e mogogou degediyo mei. Na ileba, midihoge daga daga na milou gadi ke sa sa o olou fei kedia dihi kokou ge milou gayede tobolou i.

⁵ E mala diane emokou ta damaleyodele ili meido.

⁶ Kegemou, Yesuha diamokou tobou, dabai a degele kaha sawisie keme you dala. Nime nibukou ile deba, haba habage ile deba kene tabou mei.

⁷ Sa sibige o sasai kediage nibou dafa iyo mei, anou dafa ili, yobe a die midihoge kasagai ke tama dege tobolou kaha degeimou.

⁸ Nime kefegulu kokou yama. Ame habage ile. Yobe, dabai a degele kaha sawisie keme you dala kaha degeimou.

⁹ E kege tobou mamou be, sa Galilikou nou delei, ta ili mei.

¹⁰ Kegemōu, ɛ malā diā kefegulu kokōu diābukōu youmōu, ɛne habage amafei wōmōu gue ibe, o sasai kediā ta tawale ili mei.

¹¹ Kegeimōu, Juda o kediā kefeguo dalaguali, ɛ dugulamōu ka isemōu, o keme kou? de yodulo i.

¹² O sasai kediāne amafeinōu, ɛme o bolōdoyodele i. Haba ilo kediage, ɛme ogōu gai tā tobōu di oyodele i.

¹³ Kenōu si diā Juda hiye o kediāmokōu guɛ degeimōu, Yesuhā degeli keme tama dege tobolōu ili mei, amafeinōu tobolōu i.

¹⁴ Kegemōu, kefegudi sawisieie kelege kefeguo dalaguali, duo tofōu mōu, Yesu ɛ Godihā moso kekaimidu folomōu, egei yomogōu hehegiei.

¹⁵ Ɛ Godihā tā hehegie tobolōu dalamōu, Juda o kediā kesigiemōu, o koŋume tewebe kilīya kele molōu? Kuolōu yo dulo i o kediage ɛmokōu be ta hehegili meiyode tobolōu i.

¹⁶ Yesuhā kōu gue tobou, tā ɔ hehegie tobōu di keme mayoŋu mā tā mei. O ɔ tobōu mōu migi o kahā, ɛ tayode tobou.

¹⁷ O koyohā Godihā tagali sagai ke sesele tagaibabe, ɛnōu si tā ɔ tobolōu keme damaledo Godihā tadade tawale.

¹⁸ O koyohā tā yoŋu tagali sagai kenōu tobōu babe, o keme yoŋu ɛ hunōu hebele foguomōu tobolōu. Dabai degedi o koyohā o ɛ tobōu mōu haguei o kahā hu kenōu hebele foguobasi, o keme damaledo tā tobōu di o, ogōu gai tā ta tobōu diyo mei.

¹⁹ Yesuhā haba tobou, Mosesahē nīmokōu kuolōu tā kōu maiye, kenōu si nī o taha ta kuolōu tā ke sesele idiyo mei. Nī kageimōu ɔ walamōu degele iya? de yodu.

²⁰ Diā tobolōu i, nāme duo kasagaiye tou o. O koyo diā nā walamōu degele iya?

²¹ Kegemōu ɛ sima tobou, nige ɔ misiholo duwodi sawisieie kelege midihō gehe tanōu fei ke milou kokōu nōu fi mā ili.

²² Mosesahē nīme o sisigo kediā kolo diafigile idi ke* hegi. Kenōu si nī kōu guai o kediage, Mosesahē kuolōu tā ke malī mei kelege kōu yomogolōu i. Kegei kahā degemōu, misiholo duwodi sawisieie kelegene, nige nī o sisigo kediā kolo diafigile idi.

²³ Misiholo duwodi sawisieie kelege, nī o sisigo kediā kolo diafigile idi keme Mosesahē kuolōu tā gobōu diyo mei debabe, misiholo duwodi sawisieie kahā ɔ do o milōu goumōu bolō degei keme, kageimōu gofoŋu degele iya?

²⁴ Midihō ta obe milōu goubā, nī dugubabe, nī mōu figa tobōu dama. Midihō ɛ milōu ga i ke figa tobōu lababe, nige dōndonōu tobōu mā.

O sasai kediage Yesu ɛme koyo domōu defeido tawalamōu degele i

²⁵ Sa Jerusalem o sasai ilo kediā Yesuhā degegolu ke duguomōu, hiye o kediā walamōu degele i obe kuhe? dema dioŋusie yoduga i.

²⁶ Ɛ tamakōu tafalali, ɛ tā ke hehegie tobōu mōu be, o tae ta ɛ akoguyo mei. Di hiye o kediage ɛme damaledo Godihā makai o Kelesudade de tawale ilidei?

²⁷ Kenōu si o koŋume dige ɛ sabe kōu tewe. Godihā makai o Kelesuhā hagubasi, o taeye ɛ sabe ta tawale meiyode tobolōu i.

²⁸ Kegemōu, ɛ Godihā moso kekaimidu egei hehegie tobolōu gi, hiligedo yodu, nī tawalibe nige ɔme kōu teweyodele ili? Haba mā sane nī kōu teweyodele ili? Ɔme

* **7:22 7:22** Juda o kediā die o sisigo kediā kolo diafigidi keme Godihage diame yoŋu ɛ biyodema makadi. Stat 17:12 kokōu Godihā Abrahamkōu, nī o dihi malā feleba, die sawisieie olōu fei dimayosi kege mei degeibabe, die kolo diafigimabeede tobou.

mayoŋu mā tagaiya ke hagueli mei. Damaledo tanou tobou di o kaha tobou mou, a kuhe haguei. O keme ni ta tewe mei.

²⁹ Anou si eme kou tewe. Yobe ame ebou de dalali, e a tobou mou kuhe migi kaha degemou.

³⁰ Kege tobou kaha dowoye, o kedia e tou lamou degele i. Kenou si ta tolou ili mei, yobe sawisie Godiha o kedia e tolou ile ke makai keme you dala kaha degeimou.

³¹ O sasai kefegu kilegebe, o sudo emokou damaleyodema, kou gue tobolou i, Godiha makai o Kelesu e hagubabe, midihog gehe gehe e milou gale kahage o koŋumahā milou golu keme gabale sagai meiyodele i.

Juda hiye o kedia die kasamane o tobou mou Yesu didio degelamou haguasiei

³² O sasai kedia Yesuha degeli ke amafeinou tobolou imou, Farisi o kedia dulomou, diabou mogou du dalaguadi hiye obou kedia die kasamane o kedia tobou mou, Yesu tolou ba ta salamou haguasiei.

³³ Kegemou Yesuha diamokou tobou, ame nibou de huyadefeinou dala demaba, o a tobou mou haguei o kokou haba boholou ma ile.

³⁴ A fogou ibabe, ni a kouba ta dugulo mei. A ileba dalale kokou be nige ta ile sagai mei.

³⁵ Kege tobou mou dulomou, Juda o kedia dioŋusie yoduga i, o koŋumahā di e kouba ta dugulo meiyode tobolou keme e kiliya ilamou? Eme Juda o sasai ilo kele, Grik sabekou dalagua kediamokou ilamou? Haba Grik o sasai kediamokou egei hehegie ilamou? de tobolou i.

³⁶ E fogou ibabe, ni a kouba ta dugulo meiyodei. Haba e ileba dalale kokou be nige ta ile sagai meiyode tobou kaha e sibigebe kagei? de yodulo i.

Yesuha ta makaibe fi nedi huei kokou ma tobou

³⁷ Kefegudi kaha uwage sawisie keme sawisie hiyedo. Sawisie hiye kelege, Yesuha hagua tafalali, hiligedo kou gue tobou, o koyoha huei nale sagai degeibabe, amokou haguaba, huei koŋu nayede tobou.

³⁸ Godiha kuguokou nalai dala keme kou gue, o amokou damaleyodili o keme e duledube fi nedi huei kaha folo amamouba ilenou dalaleyode tobou.

³⁹ Yesuha fi nedi huei ke tobou kaha sibigebe Duo Bolofei. Habage damaleyodele i o sasai kedia tou yedema, Godiha Duo Bolofei tobou ba migile. Yesuha ta ke tobou kelegebe Duo Bolofei keme neli mei, yobe Godihage Yesuha hube soloŋumou hebele foguli mei, you kelege e ta ke kuhe tobou.

O sasai filemou sosou bolou degei

⁴⁰ O sasai kedia Yesuha kege tobou mou dulomou, ilo kediage, o koŋume habage-degele-duguo-tobou di-o di e haguale ke dia dalaguabe kuheyode tobolou i.

⁴¹ O ilo kediage o koŋume Godiha makai o Kelesuyode tobolou i. Ilo kelege tobolou ibe, Yesu eme Godiha makai o Kelesu mei. Yobe, Kelesuha hagubabe, eme sa Galilikou ge tofogou haguale meiyodele i.

⁴² Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, Godiha makai o Kelesube hiye o Devitha hutu. Kegei kaha degemou, eme Devitha sa Betlehemkou ge mala feleyode tobolou i.

⁴³ Kege tobolou iligibe, o ilo kele Yesukou damaleyodele i, haba ilo kediame dafa i. Fi tanou degele ili mei.

⁴⁴ O ilo kediā ẹ toloū ba didiọ degelamoū degele iye, kenoū si ẹme o tahā ta toū li mei.

Juda hiye o kediā Yesukoū damaleyodele ili mei

⁴⁵ Kegemoū, kasamane o kediā boholoū mā yai. Mogoū du dalaguadi hiye oboū, Farisi oboū kediāmokoū ya folougoumoū, diage nī kageimoū o ke toloū mā woloū haguasieiyo mei? de toboloū i.

⁴⁶ Kasamane o kediā tobou, tā o kahā toboū di keme daga. O tae tā ẹ toboū di sagaī kege ta toboū diyo meiyode toboloū i.

⁴⁷ Farisi o kediāge, nine ẹ toboloū kokoū damaleyodele ili? de yodulo i.

⁴⁸ Nī dugulube, gamani oboū, Farisi oboū oloū feī eige emokoū de damaleyodele imoū dugulo ili? Ei ta damaleyodele iyo mei.

⁴⁹ O sasaī kuoloū tā ta tawale ili mei kedianoū si emokoū damaleyodele i. O sasaī kediāme Godihā toboube, diame habage makoloyode toboloū i.

⁵⁰ Farisi o ta Nikodemus ẹne kokoū duwei, ẹme Yesukoū koū i o. O kahā yogo diāmokoū yodu,

⁵¹ di kuoloū tāge, o tabe moū de tā sa idi? Di kege ta degediyo mei. O ta tā salamoū be, o kahā yōū degegai ke toboū moū, di defeidō dulomoū kuhe tā sa idiyode tobou.

⁵² Yogo diā Nikodemuskoū koū gue toboloū i, nane sa Galili o sā degei. Nā ile, Godihā kuguokoū habage-degele-duguo-toboū di-o sa Galilikoū ge ta de haguei deba husōuma duguye de toboloū i.

[O kediā midihọ kasagaī miloū sasaī ke woloū haguasie, Yesukoū felegaī]

⁵³ Kegemoū, o kediā die mosokoū fogoū yai.

8

¹ Yesu ẹ bitoū Olivkoū ile felei.

² Sabiyomoū, ẹ boholoū mā ile, Godihā mosō kekaimidu foloumoū, o sasaī sudō haguasie kefeguo silemā dalaguamoū, ẹ duwoli, egei hehegiei.

³ Egei toboloū duwomoū, Moseshā kuoloū yo dulo i oboū, Farisi oboū kediā sasaī ta, o hiyou degei ke toloū haguasie, o sasaī kediā dihīle kokoū tefegile i, ẹ midihọ kasagaī miloū moū koū dugulo i kahā degeimoū.

⁴ Sasaī ke tafalamoū, diā Yesukoū koū gue toboloū i, Tisa, eige sasaī kōume o tahā hiyouye woloū sumoū dugulo i.

⁵ Moseshā kuoloū tāge sasaī kegei keme igiye wouba tolo iyedei. Nage kage tawaiya?

⁶ Diā ke yodulo ibe, moū yōuwa yodulo ili mei. Yesu ẹ tā ta toboū ba diā tefele duloba, ẹ kuhe tā salamoū degele i. Kenoū si ẹ balē mulomoū, dobogōūye mihikoū nalagaī.

⁷ Kegemoū, diā haba yoduga imoū, ẹ haguamoū tobou, nī kile o koyohā midihọ kasagaī ta miloū li mei debabe, sasaī keme o kahā ebukoū do igi malā fayede tobou.

⁸ Ẹ kege toboū ma, haba balē fiamoū dobogōūye mihikoū nalagā duwei.

⁹ Diā Yesuhā tā ke toboū moū dulomoū, diā tanoū tanoū fogoū ma yolugi mei degei. Odo kediā diābukoū youmoū, o ilo kediāme habage yai. Kelebe Yesuhā esofeī dalamoū, sasaī kenoū si kele tefelei.

¹⁰ Kegemoū, Yesuhā haguamoū, sasaī kokoū yodu, o kediāme kilijā yolou? O tae namokoū nē midihọ kasagaī kahā hebe keme nelī mei?

11 Hiye o, kegesi mei, dia amokou ma midihō kasagai kaha hebe keme ta neli meiyode tobou. Yesuha emokou kou gue tobou, ane namokou hebe kasagai ke ta neli mei. Na ileba, midihō kasagai haba ta milou dayede tobou.]*

Yesube sa sibige koumaha hoho hiyedo

12 Kegemou, Yesuha o sasai kediamokou haba kou gue tobou, ame sa sibige koumaha hoho hiyedo. O koyoha a sesele ibabe, e huliaya ta siale mei, eme fihā hoho hiyedo ke moloū.

13 Kege tobou mou, Farisi o kediage, na nou degedi kou tobolou kahage, o eige ne ta keme ta dulo damaleyodele sagai meiyode tobolou i.

14 Yesuha sima tobou, a mayoū degedi ke kou tobolou ye, kenou si nige ma ta duloba damaleyodema. Yobe, sa a dala dema haguei kebou, a ile sabou keme mayoū kou tewe kaha degeimou. Ninou si sa a dala dema haguei keme ni ta tewe mei. Haba a ile sa kene ni ta tewe mei.

15 Nime sa sibige koumaha midihoya kenou figa ta sa idi. Anou si ta sadibe dafaiye,

16 kenou si a figa ta soubabe, a damaledo kenou tobolou. Yobe ame masofei dala mei kaha degemou. Ame ma Aye a tobou mou haguei o kebou de dala.

17 Niou ni kuolou ta kuguo kokou be kou gue nalai dala, o bolouye ta tanou fei tobou babe, ta keme damaledo tobolou yode tobou.

18 Kegemou, a mayoū degedi ke tobolou kuhe. Haba, ma Aye Godi, e a tobou mou haguei o kahane a degedi ke tobolou.

19 Kegemou, Farisi o kedia emokou ne ayebe kou? de yodulo i.

E tobou, nige ame tewe mei. Ma Ayene nige ta tewe mei. Ni a tawali debabe, nige ma Ayene tawaliyode tobou.

20 Yesuha ta ke tobou kelegebe, eme Godiha moso kekaimiduge sele sa idi ke hafei dege tafalali, egei hehegie tefelei. Kenou si o tae e ta tou li mei, yobe sawisie Godiha makai keme you dala kaha degeimou.

Yesuha sa e ile kokou be o sasai kedia ta yale sagai meiyode tobou

21 Yesuha haba o sasai kediamokou tobou, a fogou ibabe, nige a ka ile. A ile kokou be ni ta ile sagai mei, nime midihō kasagai milou ga idi kaha degemou, nime tofigile ile.

22 E kege tobou mou dulomou, Juda o kedia dioūsie kou gue tobolou i, eme yoūsie wouba tolo ilamou tobolou dei? Kegei kaha a ile kokou be ni ta ile sagai meiyode kuhe tobouyode tobolou i.

23 Kegemou Yesuha diamokou tobou, nime hayemou o. Ame tagetou o. Nime sa sibige koumaha o, ame sa sibige koumaha o mei.

24 Age nime midihō kasagai milou ga idi kaha degemou, nime tofigilenou yode tobou. Ame Yoū Kegenou Daladi O,* ni amokou damaleyode ho fogou babe, nime tofigile ile, midihō kasagai milou ga idi kaha degemou.

25 Kegemou, dia emokou name koyo? de yodulo i. Kegemou e kou gue tobou, afu a tobou mou niou kou dulo i o anou be kuhe.

26 Ta a nimokou tobou lamou degeli kouume ni midihō kasagai milou ga i kaha hebe kaha ta ke tobou lamou degeli. Kenou si o e a tobou mou haguei o keme damaledo

* **8:11 7:53-8:11** Tewe o ilo kedia tawale ibe, maka [...] koūmahā mogou du dala ta koūme Jonhā nalali mei, kenou si o tae habage nalajdade tawale i. * **8:24 8:24** Yesuha hu tabe Yoū Kegenou Daladi O. Godiha hune Yoū Kegenou Daladi O. Dilie hube tanou fei.

tanōu tobōu di o. E amokōu tobōu mōu du kenōu be age haba sa sibige o sasai nīmokōu tobōu di.

²⁷ Kege kōu tobouye, kenōu si diage ɛme e Ayeha ta tobolōu dade ta tawale ili mei.

²⁸ Kegeimōu, Yesuha diāmokōu tobou, nī O Kedia Dihi ke sugutōu hebele fogubabe, nige ame Yoŋu Kegenōu Daladi Odade tawale ile. Kegeibasi, nige ame mayoŋu ma tagaiya ke degediyo meidade tawale ile. Age ma Ayeha amokōu tobōu mōu du kenōu tobōu mōu ili.

²⁹ O e a tobōu mōu haguei o kahage ame dogōu guonōu dala. E a tōu fogōu li mei, age e hohō degedi kenōu degegadi kaha degeimōu.

³⁰ E kege tobōu mōu, o sasai sudo kedia dulomōu, emokōu damaleyodele i.

Damaledo ta kahage o sasai di kofou ga degele dala

³¹ Kegemōu, Yesuha Juda o sasai emokōu damaleyodele i kedia mokōu, nī ma ta ke dulo defeido tōu babe, nime ma dabai degedi o bolodoyode tobou.

³² Nī ma ta damaledo ke tawale ibabe, nime kofou ga degele ile.

³³ Kegeimōu dia kōu gue sima tobolōu i, eibe Abrahamha huti, eibe sa ta o kedia hayedu ta deleli mei. Fisimōu dabai degele idi keme ei ta degele idiyo mei. Nage eibe habage kageimōu kofou ga degele ileyode tobōu ya? de yodulo i.

³⁴ Kegemōu, Yesuha diāmokōu tobou, a nīmokōu damaledo tobolōu kuhe, midiho kasagai milōu di o keme kofou ga dege ta daladiyo mei, ɛme midiho kasagai kaha dabainōu degele daladi.

³⁵ Midiho kasagai kaha dabai degele idi o kedia me Godiha sosōu bōu de ta tofousogo tofolōu ile mei. Godi yoŋu e sisigo kedianōu si tofousogo tofousogo tofolōu ile.

³⁶ Godiha e Dihiha degeiyenōu, nī kofou ga degele ile keme damaledo kofou ga dege yoŋu kegenōu kuhe dalale.

³⁷ A tewe, nime kōu Abrahamha hutiye, kenōu si nige ame wouba tolo ileyodema ama dalagua kaha degemōu, ma ta koŋume nige ta dulomōu tolōu ili mei.

³⁸ Age nīmokōu be ma Ayeha amokōu hegi ke tobōu di. Nīne nī ayeha nīmokōu tobou kenōu degele idi.

³⁹ Kegemōu, diage Abraham ɛme ei kōu guai oyode tobolōu i. Yesuha sima tobou, Abrahambe nī kōu guai o debabe, nīne midiho e milōu gadi sagai kenōu milōu ga idi.

⁴⁰ Damaledo ta Godiha amokōu tobou keme a nīmokōu kōu tobouye, kenōu si nī a wouba toloyode tobolōu ili kuhe. Midiho keme Abrahamha kege ta degeli mei.

⁴¹ Nīme niōu nī ayeha degegadi sagai, nīne kenōu degele iliyode tobou. Kegeimōu, dia sima tobou, eibe sasai hiyou moŋudi o kedia sisigo mei. Ei Ayedobe Godinōu yode tobolōu i.

⁴² Yesuha diāmokōu kōu gue tobou, Godibe nī Aye debabe, nī amokōu hohō degele ili. Yobe ame Godikōu ge hagua dala kaha degeimōu. Ame mayoŋunōu tawaga hagueli mei. Godiha tobōu mōu a kuhe haguei.

⁴³ A tobolōu keme nī kageimōu tawale iyo mei? Yobe, nī ma ta dulo dafa idi kaha degemōu.

⁴⁴ Nīme nī aye Tamaha sisigo. Nī ayeha tagali kenōu degelamōu degele ili. Nī aye ɛme afudo o womōu tofigie haguabe demōu, ifine kegenōu dala kuhe. Eme ta damaledo ta tobōu diyo mei, damaledo ta keme e tōu li mei kaha degemōu. E ogōu

gai tã tobôu dibe yoŋu e taenôu tobôu di. Yobe ɛme ogôu ga tobôu di o, ogôu gadi midihô kaha e obôu kaha degemôu.

⁴⁵ Anôu si damaledo tanôu tobôu diye, ni ma ta damaleyodele iyo mei.

⁴⁶ Nige a midihô kasagai milou ta de tawale ili? Kegei ta tawaibabe, ni toto tama dege tobôu ma. Age damaledo tãbe kôu hehegiediye, nige ma tãbe kagei kaha degeimôu damaleyodele iyo mei?

⁴⁷ O sasai Godiha e sisigo kediane Godiha ta dulo sesele idi. Nime Godiha sisigo mei kaha degemôu, nige ma ta dulo ile mei.

Yesuhage Abrahambe e adiôu ha mala felî mei kelege, ame mayoŋu kege deleiyode tobou

⁴⁸ Kegemôu, Juda o kedia Yesuha ta simamôu, name Samaria o, duo kasagaiye toudei? de tobolôu i.

⁴⁹ Kege susuga tobolôu imôu, Yesuha kôu gue tobou, ame duo kasagaiye tou o mei. Ame ma Aye ha hunôu hebele fogudi. Kenôu si nige ma hu huyafei degele ili.

⁵⁰ Ame mayoŋu ma hu hebele fogulamôu degeiyo mei. O tahasi ma hu hebele fogulamôu degeli. O keme ta sai fidi Hiye O.

⁵¹ A nimokôu damaledo tobolôu kuhe, o koyoha ma ta ke duloba defeido tôu babe, o keme tolo ile mei.

⁵² Kegemôu, Juda o kedia emokôu, eige name duo kasagaiye toudade tawale iliyode tobolôu i. Abrahambe tolo i. Habage-degele-duguo-tobôu di-o kediane tofigile hobogouye, kenôu si nage o koyoha ma ta duloba defeido tôu babe, ɛme tolo ile meiyode tobolôu.

⁵³ Nage ei kôu guai o Abrahambe huyafei degema nanôu si hiyedo o dala dale? ɛme tolo i. Habage-degele-duguo-tobôu di-o kediane kôu tofigile hobogou. Noŋuge name koyoyode tawaiya?

⁵⁴ Yesuha sima tobou, a mayoŋusie hohobôu babe keme môu yoŋuwa degeli. Ma Aye, nige ni Godiyode tobolôu idi kahanôu si ma hu hebele fogudi.

⁵⁵ Nige ɛme tewe mei, anôu si ɛme kôu tewe. Age ɛme tewe meiyode tobôu babe, ame ogôu gai tã tobôu di o, ni sa degei dala. Kenôu si age ma Ayebe kôu tewe, e tãbe a dulomôu tolôu daladi.

⁵⁶ Ni kôu guai o Abrahamhage a migile ke duguloyodema hohô dege dalali, a migimôu duguomôu hohô hiyedo degei.

⁵⁷ Juda o kedia emokôu tobolôu i, name ne sadebebe olôu fei 50 kege degeli mei, you dalaye, kenôu si nage Abrahambe kôu dugu dale?

⁵⁸ Yesuha tobou, a nimokôu damaledo tobolôu kuhe, Abraham e deleli mei kelege, ame Mayoŋu Kegenôu kuhe Delei.*

⁵⁹ E kege tobôu môu, Juda o kedia igi moŋuma, e walamôu kôu degele iye, kenôu si e Godiha mosô kekai ke tôu fogôu, amafei fogôu i.

9

Dihô du degei o kaha ta

¹ Yesuha sulugi dugube, dihô du degei o ta duwomôu dugu. O keme e adiôu ha dihô du degei kegei kuhe mala felei.

* 8:58 8:58 Ta Yesuha tobou kaha sibigebe ame Godiyode tobou. O Yoŋu Kegenôu Daladi O keme Godiha yoŋu e hu ta.

² Yesuhā o kē dugumōu, ē dabai degedi o kediā emokōu yodulo i, Tisa Hiye, o koŋume ē adioū hā malā felemōu dugube, ē dihq du degei dugu keme kageimōu degei? O koŋumaha yoŋu ē midihq kasagaiye degei? Haba, ē aye ē adioū dilie midihq kasagaiye degei?

³ Kegemōu, Yesuhā tobou, kegele mei, o koŋume midihq kasagai ta milou kaha hebeye degeli mei. E ayebou ē adioū bou diliene midihq kasagai ta milou li mei. Keme Godiha ē neleye o koŋu bologuquba bolq degeiba ni dugulo ile kaha degeimōu, ē dihq kuhe du degei.

⁴ Ifi sabiyei dala kōu bou ge, o ē a tobou mōu haguei o kaha ē dabai keme di degeme. Huliā degeibabe, o tae ta dabai degele sagai mei.

⁵ A sa sibige kuokōu dala kōu legebe, ame sa sibige kuokōu hohogudi hohq sa degei.

⁶ Kege tobou ma, Yesuhā koso mihikōu hele muguo, kosobou mihibou tiagewoma, dihq du degei o kaha dihq kokōu dogoguomōu,

⁷ nā ile, huei hiei Siloamkōu tq toyede tobou. Tā Siloam kaha ē sibigebe kōu gue, o taha o ta tobou mōu i. Yesuhā dihq du degei o kē tobou mōu ile, tq toma, bohōlou mā hagulugi, ē dihq bolq degeimōu ē bimaj olou fei bologua dugu.

⁸ Kegemōu, dihq du degei o keme, ē mosoma diabou, haba afu ē sele hawagoumōu kōu dugulo idi o kediabou diage ē dihq bolq degei kē duguomōu yoduga i, o koŋume sele hawaga duwodi obe kuhe? dele i.

⁹ O ilo kediage, damaledo, eme kuheyodele i. Haba o ilo kelege tobolou ibe, kegele mei, eme o ta, ē midihqbe sele hawaga duwodi o kaha midihq sa degei. Kegeimōu, o kaha yoŋu tobou, o keme anou kuheyode tobou.

¹⁰ Kegemōu, o kediā emokōu, ne dihqbe kageiye bolq degelou? de yodulo imōu,

¹¹ ē tobou, o ta ē hube Yesuyodele idi kaha mihj kosobou de tiagewoma, mā dihqkōu dogoguomōu, amokōu nā ile, huei hiei Siloamkōu tq toyedeimōu, a ile tq tomamōu, a kuhe bologua duguluyode tobou.

¹² Diage o keme kou? de yodulo imōu, ege a tewe meiyode tobou.

¹³ Kegemōu, diā o ē dihq bolq degei o kē Farisi o kediāmokōu wolou yai.

¹⁴ Sawisiei Yesuhā kosobou mihibou tiagewoma, dihq du degei o kē bologuai sawisiei keme misiholo duwodi sawisiei.

¹⁵ Kegei kaha degemōu, Farisi o kediāne o emokōu, ne dihqbe kageiye bolq degei? de yodulo i. Ege, o kaha kosobou mihibou tiagewoma, mā dihqkōu dogogumōu, a tq toma, dihq bolq degeimōu bologua duguluyode tobou.

¹⁶ Kege tobou mōu, Farisi o ilo kediage, o dihq du degei o bologuai o keme Godiha tobou mōu hagueli meiyode tobolou i. Yobe, eme misiholo duwodi sawisiei kaha kuolou kē sesediyo mei kaha degeimōu. Haba o ilo kelege kōu gue tobolou i, eme Godiha tobou mōu hagueli mei debabe, ege midihq gehe gehe kē ta milou gadiyo mei. Midihq kasagai degedi oyege kege degediyo meiyode tobolou i. Kege tobolou imamōu, diā fi tanou degele ili mei, filemōu sosou bolq degei.

¹⁷ Kegemōu, diā o ē dihq bolq degei o kokōu haba yodulo i, o ne dihq bologuai o keme nage kagei oyode tawaiya? O kahage, o keme habage-degele-duguo-tobou di-oyode tobou.

¹⁸ Kenou si Juda o kediage o dihq du degei kē bologuomōu bolq degei keme ta damaleyodele ili mei. Diā o ta tobou mōu ile, o dihq du degei kē bolq degei kaha ē ayebou ē adioū bou wou ma hagumōu,

¹⁹ diliemokōu yoduga i, o koŋume de nele dihi? Nelege o koŋume e adiōu ha malā feleimōu dugube, de diho du degei dugulo i? E ifibe kageiye diho bolō dege duguomōu suya? de yoduga i.

²⁰ E aye dilie e adiōu diliege, o koŋume ele dihido. E adiōu ha malā feleimōu dugube, diho du degei keme yoŋu kegei kuhe dugulo iyode tobolōu i.

²¹ Kenōu si, e kageiye bolō dege duguu sulu keme ele ta tawaiyo mei. O ele dihi e diho bologuai o keme koyo kene ele ta tawaiyo mei. Ele dihibe hiye degei kaha, ni yoŋumakōu nōu yoduba, yoŋu tobolōu ke duma.

²² E aye dilie e adiōu diliege Juda o kediāmokōu guē degemōu kege kuhe tobolōu i. Yobe, Juda o kediage o koyoha Yesube Godiha makai o Kelesuyode tobōu mōu be, o keme egei mosokōu folodayede tobolōu idi kaha degeimōu.

²³ Juda o kedia kuolōu ke mā i kaha degeimōu, o e diho bolō degei kaha e aye dilie e adiōu dilie, ele dihibe hiye degei kaha degeimōu, ni yoŋumakōu yodumabeede kuhe tobolōu i.

²⁴ Kegemōu, Juda o kedia o e diho bolō degei ke haba haguismōu haguomōu tobolōu i, na Godiha huya ke damaledo tanōu tobōu yedele i. Ei tawalibe, o nabōu de ta kei o keme midihō kasagai milōu di odadele ili.

²⁵ O kaha tobou, o keme midihō kasagai milōu di o sagai, haba kegediyo mei sagai, kene a ta tewe mei. Tanōu fei a tawalibe, ame kōu diho du degei oye, ifibe ame bologua duguomōu sulu kuhe.

²⁶ Kegemōu, dia emokōu, o kahage namokōu kage degelou? Ne diho be e kage degeiye bolō degelou? de yoduga i.

²⁷ E diāmokōu tobou, age nimokōu kōu tobouye, ni ta dulo ili mei. Nige haba kadegeimōu dulamōu degele iya? Nine e dabai degedi o degelamōu degele ili?

²⁸ Kegemōu, dia e susugamōu be, nanōu si o kaha e dabai degedi o. Haba eibe Mosesha dabai degele idi oyodele i.

²⁹ Ta Godiha Moseskōu tobou keme ei kōu tewe. Haba ne diho bologuai o kaha sa e tofogōu mōu haguei keme ei ta tewe mei.

³⁰ O afu diho du degei o kaha tobou, nime totōu degemōu tobolōu ili. Nige e tofogōu haguei sa keme tewe meiye, kenōu si e mā diho bologuomōu bolō degei.

³¹ Di tewe, o sasai midihō kasagai milolōu idi kedia diho бага tobōu mōu be, Godihage die diho бага tobolōu keme dudiyo mei. Godikōu hohobōu di o sasai, Godiha tagali kenōu degele idi kedia diho бага tobōu mōu si, Godiha die ta dudi.

³² O e adiōu ha diho du degei kegei kuhe malā felei ke bologuomōu bolō degei kaha tabe di afu ta dulo idiyo mei.

³³ O keme Godiha tobōu mōu hagueli mei debabe, ege dabai kege ta degele mei.

³⁴ Kegemōu, Farisi o kedia gofoŋu degemōu, o e diho bolō degei kokōu, name ne adiōu ha na malā feleimōu kelege, na midihō kasagai yomogōu milōu gamōu hagulugi ifine kuhe. Na eimokōu egei tobōu dayedele ima, hele mugulo i.

Damaleyodili mei o kediame diho du degei o sa degei

³⁵ Yesu dube, hiye o kedia o e diho bolō degei o ke hele muguyode tobolōu imōu dulomōu, e o ke kolugi duguomōu, o kokōu, nage O Kedia Dihi kokōu be de damaleyodili? de yodu.

³⁶ O kaha yodu, Hiye O, O Kedia Dihi keme koyo? Na amokōu tobōu ba, ane tawaleba emokōu damaleyodeleyode tobou.

³⁷ Yesuha tobou, nage o keme kou dugu. Eme nabou de ta kolu kuheyode tobou.

³⁸ Hiye O, ame ifi namokou damaleyodili kuheyode tobou ma, yubu sugulo fiya duwoli, Yesukou diho бага tobou.

³⁹ Kegemou, Yesuha tobou, a sa sibige kuokou hagueibe, o sasai figalamou haguei. Kegeiba, o diho du degele i kedia diho bolu degeiba, haba o diho bolu kediame diho du degele ileyode tobou.

⁴⁰ Farisi o ilo, ebou deleigui kedia ta ke dulomou, nage eine diho du degei dugulu? de yodulo i.

⁴¹ Yesuha tobou, ni diho du degele iyodele i debabe, nime midihou kasagai kaha hebe ta molo[u] dala mei. Kenou si ni niou sie nime diho boloyode tobolou i kaha degemou, nime midihou kasagai kaha hebe keme molo[u] dala.

10

Yesube wai sipsip dia daladi o bolofeido

¹ Yesuha kou gue tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe, o koyoha wai sipsip kekaimidu folobe, folodi a kou dalaba, kekai tageya gabama fiyoubabe, o keme wai sipsip hiyou mo[u]di o.

² O kekai aya kenou solo[uma] folodi o keme damaledo wai sipsip dia daladi o.

³ Wai sipsip dia daladi o kaha falamou be, kekai kaha adi dia daladi o kaha a tefei so[ugou] mou, e folo toumou be, wai sipsip kedia e ta ke dulo idi. Die hu tanou tanou solo[u] haguismou dulo imou be, e sosogou tamakou fogou idi.

⁴ Sosogou tamakou folomou, eme ebukou imou be, e wai sipsip kediage e habage yadi, yobe dia e ta kou tewe kaha degeimou.

⁵ O tae ibabe ta sesele yale mei. Dia mou kama fosigile, yobe o kaha tabe dia ta tewe mei kaha degeimou.

⁶ Yesuha o kediakou ta makai ke tobou mou be, o kediage sibige ta tawale ili mei.

⁷ Kegemou, Yesuha haba kou gue tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe, mayo[u] ame wai sipsip kekaimidu folodi a.

⁸ A hagueli mei kelegebe, o ilo kediabukou haguasiemou, gule wai sipsip dia daladi oyodele idi. Kenou si o kediame wai sipsip hiyou mala idi o. Dia tobolou be, wai sipsip kediage ta dulo idiyo mei.

⁹ Ame wai sipsip kekaimidu folodi a. O koyoha a keleya ke feleibabe, a o ke mamolo[u]. Kegeiba, o keme muma felema dega dalalibe, hegie ta degele mei.

¹⁰ Hiyou mo[u]di o kediage haguasie, wai sipsip hiyouye mo[uma], ilo kele woumou tofigile idi, haba ilo kelebe makolo idi. Anou si, diame tofousogo tofousogo tofolou ke mala iyadomou kuhe haguei.

¹¹ Ame wai sipsip dia daladi o bolodo. Wai sipsip dia daladi o boloyege wai sipsip kaha dowoye, tolo ilebe tabou mei.

¹² Sele dabainou degedi o wai sipsip dia daladi o keme, wai sipsip kedia obou mei. Si soye haguba duguba, wai sipsip kedia tou fogou kama folo. Kama foubu, si soye folo, wai sipsip ilo kele wouba, ilo kele kama fosigile.

¹³ O kegei kaha e kama fodi, eme sele dabainou degedi kaha degemou. Wai sipsip kediakou be e ta solou do degele mei.

¹⁴ Ame wai sipsip dia daladi o bolodo. Age ma wai sipsip kediame olou feido tewe. Diane ame defeido tewe.

¹⁵ Aye Godihā a tewe. Ane mā Aye Godibe tewe, nebe kenōu tefeibe, mā wai sipsip kediane ame tewe. Ame mā wai sipsip kedia dowoye tolo ile

¹⁶ Mā wai sipsip ilo kele kekai ta kokōu dalagua kene a ile, wōu ma haguale. Mā tabe dioū kōu tewe kaha degemōu, diā mā tā duloba, mā wai sipsip kōu le dalagua kebōu de geleguo tanōu degele. Wai sipsip olōu fej ke dia dalale obe tanōu fej.

¹⁷ Mā Ayehā amokōu hohō degeli kaha yobe, age oe a wouba tolo ilebe tabōu mei kaha degeimōu. Wouba tolo ileba, haba hagua gehe degele.

¹⁸ Ame o taha tagaiya ke tolo ile mei. A mayoū mā tagaiya kenōu tolo ile. Ame mayoū tagaiya kenōu toloba, haba hagua gehe degele. Mā Ayehā amokōu kege degeyede tobou kaha degeimōu.

¹⁹ Yesuhā kege tobōu mōu dulomōu, Juda o kedia dioūsie fi tanōu degele ili mei, haba filemōu sosōu bolou degele i.

²⁰ O sudo kedia kōu gue tobolōu i, o koūme duo kasagaiye touye, fi totōu dege tobōu mōu sulu. Di e tā dudamebeede tobolōu i.

²¹ Haba o ilo kediage kōu gue tobolōu i, duo kasagaiye tou oyege kege ta tobōu diyo mei. Duo kasagaiyege diho du degei obe ta bologuadiyo mei.

Juda o kedia Yesukōu tae biyamōu tobolōu i

²² Kegemōu, Juda o sasai kedia Godihā mosō kaha dowo hohobōu di ke kefegulo i. Keme kulio a kelege.

²³ Kelegebe, Yesu eme Godihā mosō kekaimidu dalali, kefegudi mosō, obe Solomonhā mosoyodele idi kodu siei.

²⁴ Sumōu, Juda o kedia haguasie silēma dalaguali yodulo i, name o keyodebe kōu bōu ge tobolōu? Name Godihā makai o Kelesu deba, haba o ke mei deba eimokōu totodo tobōu yede tobolōu i.

²⁵ Kegemōu, Yesuhā tobou, a nimokōu kōu tobouye, kenōu si nī mā tā ke ta damaleyodele ili mei. Midiho gehe gehe a mā Ayehā huya ke milōu gadi kahage nimokōu ame mā Ayehā tobōu mōu hagueiyodema hegidi.

²⁶ Kenōu si nī ta damaleyodele ili mei, yobe nime mā wai sipsip mei kaha degemōu.

²⁷ Mā wai sipsip kediage mā tā uwo ke dulo idi. Age diame tewe, kegei kaha degemōu diā a sesele yadi.

²⁸ Mā wai sipsip kediāmokōu be a fi tofousogo tofousogo tofolōu ke nei kaha degeimōu, diame makolo ile mei. O sasai mā dobogoū tagetōu dalagua kediamē o tae ta igile mugulo mei.

²⁹ Mā Ayehā o sasai kediamē amokōu nei. Mā Aye eme nele hiyedo folodo. Mā Ayehā e dobogoū tagetōu dalagua kediamē o taha ta igile mugulo mei.

³⁰ Abōu mā Ayebōu elebe tanōu fej.

³¹ Haba, Juda o kedia igi moūma, e igiye wouba toloyodema degele i.

³² Kenōu si Yesuhā diāmokōu tobou, Aye Godihā a tobōu mōu hagua dalali, midiho gehe gehe sudo nimokōu kōu hehegiedi. Kelege a midiho gehe kou degei kahage, nī dafale sagai degeimōu, nī a kuhe igiye walamōu degele iya?

³³ Kegemōu, Juda o kedia sima tobou, midiho gehe gehe milōu gai keme tabōu mei. Nā Godi huyafei degei kaha degeimōu, ei nā igiye kuhe walamōu degele ili. Yobe, name sa sibige oye, kenōu si nage name Godiyode tobōu di.

³⁴ Kegemōu, Yesuhā die tā simamōu tobou, nī kuolōu tā kokōu be Godihā, Age nime godiyode tobōu.

Buk Song 82:6

Ke nalai dala.

³⁵ Godihage niou ni kou guai o kediame godiyode tobou. Yoou e ta ke nalai kuguo diamokou nei keme yoou kengenou dalale, di ta igile sagai mei.

³⁶ Kenou si ame Aye Godiha yoou e biyode makama tobou mou sa sibige kuokou kuhe haguei. A mayoousie ame Godiha Dihiyode tobou keme, nige kageimou ame Godi huyafei degeiyode tobolou iya?

³⁷ A ma Ayeha dabai ta dege ho fogou babe, ni ma ta kuokou ta damaleyodedama.

³⁸ A tobou di keme nige ta damaleyodele ili meye, kenou si a ma Ayeha dabai degelemou, midihogehe gehe a milou gadi kokou be ni damaleyodema. Kegeiba, ni tawalebe, Aye Godibe abou de dogou guo dala, haba ane ebou de dogou guo daladade tawale ile.

³⁹ Kegemou, Juda o kedia haba e tou lamou degele iye, kenou si e dohou gou imou dia tou defega i.

⁴⁰ Kegemou, Yesuha bohoulou ma i, to Jordan dama ilemou, Jonha afu fafeleya degedi sa kokou folo delei.

⁴¹ Dalamou, o sasai sudo emokou haguasie felegamou, dioounou tugulomou, Jonhage midihogehe ta milou li meye, kenou si e o kou tobou di keme damaledo tama degei kuheyode tobolou i.

⁴² Sa kele tie o sasai sudo Yesukou damaleyodele i.

**Yesu e sa Judiabou Jerusalembou kele ile folo sumou,
hiye o kedia e walamou doususulo i**

(Ta Hiye 11-12)

11

Lasarus e tolo i

¹ O ta, e hu Lasarus keme do degei. E sabe Betani. Sasai bolou Mariabou e owou Martabou diliene sa Betanikou deleigui.*

² Sasai Maria keme sasai, Hiye O Yesuha abogou kokou huei hobou ke sou guomou, e widio towe sasado kaha toguei sasai ke.* Do o Lasarus eme Mariabou Martabou dilie mala.

³ Lasarus e do tilamou, e owou bolou dilie Yesukou, Hiye O, ne mogo eme do dalayode tobou ma dogogulo i.

⁴ Yesuha ta ke dulomou tobou, do keme tolo do tila mei. O kaha do ke tilabe, o sasai kedia Godiha nele ke duguoba, Godiha Dihi e hu hebele fogulo iyadomou kuhe do tila.

⁵ Yesuha Martabou, e malasai Mariabou, haba dilie mala Lasarusbou kediakomou solou do degei.

⁶ Kenou si Lasarusbe do tilayode tobou mou dulomou, e toto ta ili mei, sawisie bolou kege tiamou,

⁷ ise e dabai degedi o kediakomou, di sa Judiakou bohoulou ma imebeede tobou.

⁸ Dabai degedi o kedia tobolou i, Tisa Hiye, wefei Juda o kediage name igiye walamou degele i keme nage haba toto kageimou bohoulou ma ilamou degeiya?

* 11:1 11:1 Luk 10:38-42 * 11:2 11:2 Ta keme na Jon 12:3 kokou dugu.

⁹ Yesuhā die tā simamōu, e tā makai kōu gue tobou, sabiyei hohōbe gusugu aso felemōu iligi aso mumōu kuhe huliā degedi. Obe sabiyei sumōu be, fiyadiyo mei, yobe eme sabiyei sulu kahā degemōu.

¹⁰ O koyohā huliame subabe, o keme fiyale, yobe, hohō ta mei kahā degeimōu.

¹¹ E kege tobou mamōu, e dabai degedi o kediamokōu haba kōu gue tobou, di mogo Lasarusbe tiei tila. Tiei kahā degeimōu, a ile tiliguba, e haguale.

¹² Diā sima tobolōu i, Hiye O, eme tiei tilababe, e dobe mei degeladiyode tobolōu i.

¹³ Yesuhā Lasarusbe tolo iyode tobolōu keme diage ta tawale ili mei. Diā tawaibe Lasarusbe yogōu gua tiei tobolōu yade tawale i.

¹⁴ E tobou kahā sibige ke tawale ili mei kahā degeimōu, e diamokōu tamā dege, Lasarusbe tolo iyode tobou.

¹⁵ Ame e tolo i kokōu be deleli meiye, kenōu si a nī mā nele ke duguoba, damaleyodele kahā degeimōu a hohō degeli. Di emokōu ime.

¹⁶ Kegemōu, Tomashā, e hū tabe Didimus*, e yogo diamokōu be, dine ime, di yolugi, di Tisabōu de tofigiemebeede tobou.

Yesuhage eme tofigiei haguagiedi o, haba enōu be fi nēdi oyode tobou

¹⁷ Kegemōu, Yesuhā ile, sa Betanikōu folomōu, o sasai kedia tobolōu imōu dube, Lasarusbe toumōu widaimikōu dogogube, sawisie bolou bolou kege mei degeiyode tobolōu imōu du.

¹⁸ Betanibe sa Jerusalem hafeido, kilomitabe 3 kegenōu.

¹⁹ Kegei kahā degemōu, Juda o sasaine sudo haguasie, Martabōu Mariabōu dilie dogōu guomōu, dilie malā Lasarusahā sihou gosolo deleigui.

²⁰ Kegemōu, Martabe o kedia Yesu haguluyodele imōu dulomōu, Yesu gelegulamōu a kaga i. Mariabe mosokōu duwei.

²¹ Martahā Yesu geleguomōu tobou, nā kōu le delei debabe, mā malabe tolo ili mei.

²² Kenōu si a tawali, nā ifi Godikōu diho bagā tobou babe, ege nā yodulu keme namokōu neleyode tobou.

²³ Kegemōu, Yesuhā Martakōu, nē malabe haba haguā gehe degeleyode tobou.

²⁴ Martahā tobou, a tewe, uwage sawisie kelege, tofigiei olou fei haguā iba, mā malā ene haguā gehe degele.

²⁵ Kegemōu, Yesuhā emokōu tobou, ame o tofigiei haguagiedi o. Haba fi nēdi one anōu. O koyohā amokōu damaleyodemā, tolo ibane, e fi tofousogo tofousogo tofolōu.

²⁶ O koyohā fi tofousogo tofousogo tofolōu ke mōu lababe, amokōu damaleyodebasi, eme haba ta tolo meiyode tobou mamōu, Martakōu, nage a tobolōu keme de damaleyodili? de yodu.

²⁷ Kegemōu, ege Yesukōu, Hiye O, damaledo, age nāme Godihā Dihidade tawali. Age nāme Godihā makai o Kelesu, sa sibige kuokōu hagualeyodele idi kahā hagueidade tawaliyode tobou.

Yesuhā Lasarus solōu do degeimōu, e sihou gesei

²⁸ Martahā kege tobou ma fogōu, bohōlōu mā ilemōu, e malasajikōu amafei kihiyōudu, Tisahā hagua dalali, nā iyede tobolōu yodei.

²⁹ Mariahā tā ke dulomōu, Yesu duguloyodemā toto haguāma i.

* **11:16 11:16** Hū Didimus kahā sibigebe kōu gue, sawisie tanōu kelege, e adiōu hā dihi bolou malā felei.

³⁰ Yesube mosokou feli mei, hagulekou Martaha ile gelegu sa kokou nou delei.

³¹ Mosokou be, Juda o sasai kedia Maria dogou guo gosolo duwoguali dugube, emetotonou haguama mumou duguomou, diage wa, e mala tei widaimikou gasalamou iliyademou, diane sesele yai.

³² Mariaha ile, Yesuha tafala kokou folomou, Yesukou yubu sugulo fiya duwoli, Hiye O, na kou le delei debabe, ma mala eme tolo ili meiyode tobou.

³³ Kegemou, Yesuha dugube, Mariabou, o sasai e sesele haguasiei kediabou de gosolo imou duguomou, ene gosolo sagai degei.

³⁴ Ni e teibe kiliya dogogulou? de yodu. Hiye O, di ile dugumebeede tobolou i.

³⁵ Yolugi, Yesu e gesei.

³⁶ Gosoumou, Juda o sasai kediage, Lasarusbe e mogodo kaha degeimou, ene solou do degeimou gosolu keheyode tobolou i.

³⁷ Kenou si o ilo kediage, o kounmahage diho du degei o bologuoumou kou bolo degei. Ege Lasarusha tolo i keme kageimou akoguli mei de tobolou i.

Yesuha Lasarus tei haguagimou gehe degei

³⁸ Kegemou, Yesube solou do hiyedo degeimou, e ile tei dogogu ulou kokou folo, hafei dege tefeiei. Tei keme uloudu dogoguomou, igi hiyedo kaha ulou adi ke goguo fogou le i.

³⁹ E diamokou tobou, igi ke kogolo imabeedei. Kege tobou mou, o tei kaha e owou Martahage, Hiye O, o tei uloukou deleibe, sawisie bolou bolou kege mei degei. Hue kasagai hiyedo duguloyode tobou.

⁴⁰ Yesuha e ta simamou, age namokou be, na damaleyodeibasi, Godiha nele hiyedo keme na duguloyode kou tobou.

⁴¹ Kege tobou mou, dia igi hiye ke kogolo i. Igi kogolo imou, Yesuha hebenitou daladuguomou kou gue tobou, Aye, na ma ta du kaha degeimou, a namokou bolofeyodili.

⁴² A namokou diho бага tobou mou, na ma ta dudi keme a kou tewe. Kenou si age o sasai kou le dalagua kediage ame na tobou mou hagueidade tawamabadomou, a namokou kuhe diho бага tobou.

⁴³ Yesuha kege tobou ma, hiligedo haguismou, Lasarus, na tamakou feleyede tobou.

⁴⁴ Yesuha kege tobou mou, o tei ke haguama tamakou felei. E dobogouubou, e abogouubou e midihobou olou fei yukueiye tigei kebou de felei. Yesuha diamokou tobou, ni yukueiye tigei ke kusiouba youtu fogou ile.

Hiye o kedia Yesu wouba toloyodema doususulo i (Matyu 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ Kegemou, Juda o sasai sudo kedia Yesukou damaleyodele i. Yobe, dia Maria dogou guo solou do degelamou haguasieiye dugulo ibe, Yesuha o tei ke haguagimou dugulo i kaha degemou.

⁴⁶ Kenou si o ilo kedia Farisi o kediakou ya fologamou, Yesuha degei ke tobolou i.

⁴⁷ Kege tobolou imou, mogou du dalaguadi hiye obou, Farisi obou kedia kansole o olou fei haguismou, haguasie kefeguomou, diounou tugulo tobolou i. Di kage degele? O kounmahage midihou gehe gehe sudo milou goluyode tobolou i.

⁴⁸ Di akogu ho fogou babe, o sasai olou fei kediage eme Godiha tobou mou hagueiyodema emokou damaleyodele ile. Kegeiba, sa Rom hiye o kedia ke duloba, die ami o tobou ba haguasie, Godiha mosobou Juda o sasai dibou olou fei makolo ile.

⁴⁹ Hiye o tanou ta, e hube Kaiafas. Eme Yesu wei sadebe kilegenou, mogou du daladi hiye o degei. Ege yogo diamokou be, nime ta tawale iyo meidoyode tobou.

⁵⁰ Sa Rom o kedia haguasie, Juda o di woma mei degeiye deba, o tanou feiye di dogou guyadeba tolo ilebe bolu, keme nige tawale iyo mei.

⁵¹ Kaiafasha habage degele ta ke toboube, e yofu e fimaiyenou tobou li mei. Eme Yesu wei sadebe kilegenou, mogou du daladi hiye o degei kaha, ege Yesuha Juda o sasai dogou gulaba tolo ileyodema kuhe tobou.

⁵² Haba, Juda o sasai kedianou mei, Yesuha teibe, Godiha sisigo sa tanou tanou dalagua olou fei kefeguo sosou tanou fei degeleyodema kuhe tolo i.

⁵³ Kaiafasha kege tobou mou kelegenou, Juda o kedia Yesu wouba toloyodema, diofunou amafei tugulo tobolou i.

⁵⁴ Kegeimou, Yesube o sasai kedia dihile keleya sieli mei. Sa ke tou fogou mou, sa ta, hebe mei mihinou sa hafei dege dala kokou fogou i. Sa kaha hube Efraimyodele idi. E e dabai degedi o kediabou de sa kokou delei.

⁵⁵ Juda o kedia Gabama I Sawisiei ke hafei degeimou, o sasai sudo die sa tou fofou guema, sa Jerusalemkou yai. Gabama I Sawisiei kelege, Godiha dihile kokou bologuado dalaguleyodema diofu die tou bigile ilamou yai.

⁵⁶ Fologamou, dia Godiha moso kekaimidu fologa kefema, diofusie yoduga i, ni kage fima iya? E di kefegulu kuokou be de haguale sagai, haba haguale sagai mei? de yoduga i.

⁵⁷ Kenou si, mogou du dalaguadi hiye obou, Farisi obou kedia ta kou gue tobolou i, o koyo na Yesuha dala ke tawaibabe, na hagua eimokou tobou ba, ei e tolou ba didio degele ileyode tobou ma deleigui.

12

*Mariaha huei hobou ke Yesuha abogofukou sou gu
(Matyu 26:6-13; Mak 14:3-9)*

¹ Gabama I Sawisiei ke hagua hafei degeimou, sawisie walaiyosi kegenou dalamou, Yesube sa Betanikou ile felei. Sa keme o Lasarus ha sa, o tolo imou, Yesuha haguagimou gehe degei o kaha sa.

² Sa kokou be, diame Yesukou hohobolou mou nale kefeguo nala i. Martabe nale fimou, Lasarusne o Yesubou de nale nala ili kediabou de duwei.

³ Kegemou, Mariaha hobou huei dou bolodo ke tolou felei. Huei hobou keme bolofeido, di tawaga tobolou sagai mei, afu sele hiyedoye mamou. E Yesuha abogofu tagetou huei hobou ke olou fei sou guomou, yofu e widio towe sasado kaha togueimou, o sasai mosodu duwogua kedia ho bolodo ke dulo i.

⁴ Kenou si, Yesuha dabai degedi o ta, Judas Iskariot, habage Yesu tolou ba ho o kediakokou sesegulo o kaha huei hobou bolodo ke sou gumou duguomou e dafamou tobou,

⁵ di makisi degemaba, sele 300 kege malaba, bi mei o kediakokou neli debabe bolu.

⁶ Judas ege bi mei o sasai kediakokou ta solou do degemou tobou li mei. Eme Yesubou dia sele sai dia daladi oye, kenou si sele sa imou be, e ilo kele hiyouye nadi.

⁷ Kegemōu, Yesuhā Judaskōu tobou, sasai kuokōu gofoū degeda. E huei hōbōu dou ke yoū kege dogoguo dalali, habage a toubā widalaba mā tōu guebōu sōu guloyode tobou.

⁸ O bi mei o kediame nībōu de hiyedo dalaguale. Anōu si nībōu de hiyedo dalale mei, ame toto fogōu ile.

Mogōu du daladi hiye o kedia Lasarus wouba toloyode tobolōu i

⁹ Juda o sudo kediage Yesube sa Betanikōu dalayode tobolōu imōu dulomōu, Yesubōu, haba o kōu teiye Yesuhā haguagi o Lasarusbōu de dugulamōu haguasiei.

¹⁰ Kegei kaha degemōu, mogōu du daladi hiye o kediage Lasarus ene wouba toloyode tobolōu i.

¹¹ Yobe, Yesuhā Lasarus tei haguagimōu, Juda o sasai sudo kedia mogōu du dalaguadi hiye o kedia tā dulo idi ke tōu fogōu mōu, Yesukōu damaleyodele i kaha degeimōu.

*Yesuhā sa Jerusalemkōu feleibe, gamani hiye onōu tefe felei
(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)*

¹² Gabama I Sawisiei ke hafei degei kaha degeimōu, o sasai sudo sa Jerusalemkōu ya fologa kefeguo tiei sabiyei dalaguali dube, Yesube sa Jerusalemkōu haguluyode tobolōu imōu dulo i.

¹³ Dulomōu ya, fagai guo sagai ke diafigima tōu mamōu, Yesu gelegulamōu aba yai. Yolugi hiligedo kōu gue tobobōu mōu yai, Di hohobōu me.

Hiye Ohā hūya ke hagulu o keme Godihā dogōu gyyedeibasi.
Eme Israel o sasai di Hiye O.

Buk Song 118:26

¹⁴ Kegemōu, o tae wai dōki ta wolōu hagumōu, Yesuhā kotōu folo bilomōu i. Wai dōki tagetōu bilomōu i keme Godihā kuguokōu kōu gue nalai dala,

¹⁵ Sa Saion* tie o sasai nī hobōu gue degedama. Duguma, nī Hiye Obe wai dōki wili kaha tagetōu folomōu haguluyode tobou.

Sekaraia 9:9

¹⁶ Kenōu si, Yesuhā e dabai degedi o kediage eme wai dōki tagetōu folo duwomōu duguomōu be, diage kaha sibigebe ta tawale ili mei. Habage, Godihā Yesu e hū damaledo ke soloūmōu hebele fogumōu, kelegesi diage oe kuguokōu habage tamā degele ke nalagai keme Yesukōu kege kuhe tamā degeidade tawale i.

¹⁷ O sasai sudo Yesubōu de dalaguali, e Lasarus tei widai kokōu ile, haguasimōu, tei haguagimōu, tamakōu feleimōu dugulo i o sasai kedia tā ke tobobōu mōu suluguei.

¹⁸ O sasai sudo kedia midihō gehe, Yesuhā milou kaha tā ke dulo i kaha degemōu, dia e gelegulamōu yai.

¹⁹ O sasai kedia Yesu alikōu ge gelegulo imōu, Farisi o kedia dioūnōu tobolōu i, dugume, di degelamōu degeli keme di ta degele sagai mei. O sasai olōu feibe enōu sesele yolu.

Sa Grik o ilo kediāne haguasie, Yesu dugulamōu degele i

²⁰ Gabama I Sawisiei ke kefegulo i kelebe, sa Grik o ilo kediāne haguasie, Godikōu diho baga tobōu lamōu degele i.

²¹ Haguasie felegamōu, Filipkōu yai. Filipbe sa Galili duo kodu o, e sabe Betsaida. Sa Grik o kedia ya, Filipkōu fologamōu, hiye o, eibe Yesu dugulamōu yode tobolōu i.

* 12:15 12:15 Sa Saion keme sa Jerusalem.

²² Kege yodulo imōu, Filipha ile, Andru tobōu ma, dilie ya, Yesukōu tobolōu i.

²³ Yesuha diliemokōu be, sawisie Godiha makai keme hafei degei. O Kedia Dihi e hu damaledo keme Godiha solo^uba hebele foguloyode tobou.

²⁴ A nimokōu damaledo tobolōu kuhe, nale hou mihikōu fiya, mihiko kolo dulemōu tabali mei debabe, nale hou keme tanōu feinōu kege dalale, ta sudo degele mei. Nale hou fiyaba, mihiko kolo dulemōu tabaibasi, nale hou kahage foloba, haba hou sudo degele.

²⁵ O koyoha yo^u e fi kenōu tagaibabe, e fi keme mei degeiba tolo ile. Haba o koyoha sa sibige kuokōu tofolōu ke dafoubabe, eme e fi ke tolōu ba, tofousogo tofousogo tofolōu.

²⁶ O koyo na ma dabai degeibabe, name ma habage sesele i. A dala kokōu be, ma dabai degedi one dalale. Ma Ayeha ma dabai degedi o kaha hube hebele fogulo.

O Kedia Dihi e tolo ile ke tobou

²⁷ Yesuha haba kōu gue tobou, ame hagi hiyedo dugulu keme. Age keiyode tobolōu? Aye, nage hagi amokōu hagualadi keme na akogulobe de bolofei? Kege mei, keme bolomei. Ma Ayeha ame hagua, hagi kōu gue duguyede tobōu mōu, a kuhe haguei.

²⁸ Aye, nage ne nele hiyedo ke hegiba, o sasai kedia ne hu hebele foguyede tobou. Yesuha kege tobōu mōu, ta uwo ta hebenitōu ge kōu gue tobou, a kōu hegi ke, haba tage hegileyode tobōu mōu dulo i.

²⁹ O sasai keke tefeleguei kedia ta uwo ke dulomōu, keme dibieye toluyode tobolōu i. Ilo kelege tobolōu ibe, esol o taha ebōu de ta koluyode tobolōu i.

³⁰ Kegemōu, Yesuhage, ta uwo keme a dogōu gulamōu tobōu yo mei. Ni dogōu gulamōu tobolōu yode tobou.

³¹ Ifibe Godiha sa sibige o sasai kedia midihō bolobōu midihō kasagabōu ke file aso diho. Ifibe sa sibige kaha hiye one Godiha igile mugulo.

³² Ame ifi sa sibige kuokōu dala, kenōu si o kedia a hebele fogulo ibabe, a degeiye, o sasai olōu fei amokōu haguasile.

³³ E kege tobou kaha e sibigebe, e do hiyedo duguoba tolo ile kokōu ma tobou.

³⁴ Kegemōu, o sasai kedia tobolōu i, Mosesha kuolōu ta kuguo kokōu toboube, Godiha makai o Kelesube haguaba yo^u kegenōu dalaleyode tobou dulo idi. Kenōu si na tobolōu be, O Kedia Dihi eme o kedia hebele fogulo ileyodili,* nage kageimōu kege tobōu ya? O Kedia Dihi eme koyo? de yodulo i.

³⁵ Kegemōu, Yesuha diamokōu tobou, hohobe nibōu de huyadefeinōu dalale. Hoho dala kōu bōu gebe nime hohoya kenōu suluguama, kegeligi hulia kaha hagua ni goguye. O koyoha huliame subabe, eme e ili keme ta tawalemōu iyo mei.

³⁶ Hoho ko^u dala kōu bōu gebe, ni hoho kokōu damaleyodebasi, nime hoho kaha binōu degele.

Juda o sasai sudo Yesukōu damaleyodele ili mei

Yesuha kege tobōu ma mei degeimōu, e o sasai tōu fogōu, ile amafei mogogou.

³⁷ O sasai dihi ke kokōu e midihō gehe gehe sudo kōu milōu gadiye, kenōu si eme damaledo Godiha tobōu mōu hagueidade tawale ili mei.

³⁸ Keme kōu gue, Godiha ta, habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiaha nalai keme damaledo tama degeli. Yobe, Aisaiaha kōu gue tobou,

* 12:34 12:34 Hebele fogulo ile kaha sibigebe hebe fufuguomaitōu hebele fogulo ile.

Hiye O, o koyohage egei ei tobou di ke dulomou damaleyode iya?

Haba o koyohage Hiye Ohā dabai hiyedo ifi degeli sagai kegei ke degemou dugulou?
Kegeli mei, o tae ta duguo tawaiyo mei. *Aisaia 53:1*

³⁹ Diā Yesukou ta damaleyodele ili mei. Kegei keme Aisaiaha haba kou gue nalai,

⁴⁰ Godiha degeiye, diame diho du degei, die fi be hiligido dalagua. Kegeli, die diho ye duguo, sibige tawaleba, fi boholou amokou haguasieiba, a bologuoba, bolodegele iye domou. *Aisaia 6:10*

⁴¹ Aisaiaha kegei tobou keme, e mou yoyuwa tobou li mei. E Yesu migili mei kelege, Yesuha nelebou hohobou ke kou duguomou tobou.

⁴² Kansole o sudo kediane Yesukou kou damaleyodele iye, kenou si diā Farisi o kediamokou gue degemou, ta tama degei tobolou ili mei. Yobe, Farisi o kediage, o koyoha Yesukou damaleyodeibabe, o keme egei mosokou folodayede tobolou i kaha degeimou.

⁴³ Yesukou damaleyodele i kansole kediage obe die hu hebele fogulo kenou tagale idi. Haba Godiha die hu hebele fogulo keme ta tagale idiyo mei.

Ta Yesuha tobou di kahage o sasai fleba, midihio diou milou ga idi kaha hebe kenou nemou ile

⁴⁴ Kegemou, Yesuha hiligedo kou gue tobou, o taha amokou damaleyodeibabe, eme amokou nou damaleyodeiyo mei, o e a tobou mou haguei o kokou ne damaleyodili.

⁴⁵ Amokou damaleyodei o kaha a dugulu keme, ege o e a tobou mou haguei o kene dugulu.

⁴⁶ A sa sibige kuokou hagueibe, hoho sa degeiye haguei. O koyoha amokou damaleyodei keme, eme hulia kokou ta dalale mei.

⁴⁷ O koyoha ma ta duloba, sese ho fogou babe, age eme ta ta sale mei. Yobe, a hagueibe, sa sibige o sasai ta salamou hagueli mei. A hagueibe, sa sibige o sasai mamou lamou haguei.

⁴⁸ O koyoha a tobekou muguoba, ma tane mou dulo fogou babe, eme uwage sawisie kelege hebe kasagai ke molo. Ta a hehegie tobou di kahage, eme ta sale.

⁴⁹ Yobe, a mayou ma tagaiya ke tobou diyo mei. Aye Godi e a tobou mou haguei o kaha amokou na ma ta ke o sasai kediamokou tobou yede tobou mou, a kuhe tobou di.

⁵⁰ A tewe, o sasai koyoha Godiha ta dubabe, eme fi tofousogo tofousogo tofolou ke molo. Ta olou fei a hehegie tobou di keme Aye Godi yoyu amokou tobou sagai kenou tobou di.

**Yesuha e dabai degedi o kediamokou, ame ni tou fogou,
ma Ayekou boholou ma ilamou yode tobou**

(Ta Hiye 13-17)

13

Yesuha e dabai degedi o kedia abogo bigi

¹ Gabama I Sawisie ke hafei degeimou, Yesuhage eme sa sibige kou tou fogou, e Aye Godikou fogou faladidade tawai. E yoyu e o sasai sa sibige kuokou dalagua kediamokou solou do degemou dalali, e kuhe fogou i.

² Hulia degeladi kelege, Yesubou dia nale nala duweguei. Tamahage Saimonha e dihi Judas Iskariotkou be, Yesu tolou ba ho o kediamokou seseguyadomou fimai be agalikou kou nei.

³ Yesuha tawai, Aye Godihage bi olou fei keme e dobogou tagetou dogogu daladade tawai. Eme Godikou ge hagua dalali, haba Godi yomakou bohoulou ma iladidade tawai.

⁴ Kegemou, Yesu e nale nai hiyafogou mou, hagua, e yukuei sasado ke telemamou, towole mala silema kai.

⁵ Towole silema kamou, dilise ta mala kokou huei sou guomou, e dabai degedi o kedia abogou ke bigima, towole silema kai kaha toguema dega iligi,

⁶ Saimon Pitaha abogou bigilamou degeimou, ege Hiye O, name ma abogou bigilamou degeli? de yodu.

⁷ Kegeimou, Yesuhage ifi a degeli keme na ta tawaiyo mei, habagesi na tawaleyode tobou.

⁸ Kenou si Pitahage ma abogou bigidayede tobou. Kegeimou, Yesuhage a ne abogou bigi ho fogou babe, name abou de dalale meiyode tobou.

⁹ Pitaha tobou, Hiye O, kegeibabe, ma abogounou bigima fogou da, ma dobogoubou, ma widiobou kene olou feido bigiyede tobou.

¹⁰ Yesuha e ta simamou, ta makai kou gue tobou, o to toma mei degei keme sibigi ta dala mei. E abogounou bigibabe keme bolu. Nime to toma mei degei, sibigi ta dala mei. Kenou si ni o tabe kege ta degeli mei.

¹¹ E tobou kaha yobe kou gue, o kahage eme ho o kediamokou seseguloyode tawai. Kegei kaha degemou, ege ni o tabe sibigibou dalayode kuhe tobou.

¹² Die abogou bigima mei degeimou, e yukuei sasado dile mai ke mala kamou, e yomou duwodi kokou bilo fiya duwolige, diamokou, a kou degeli kaha sibige keme ni de tawali? de yodu.

¹³ Ni amokou tobolou idibe, Tisayo, haba Hiye Oyodele idi. Ni amokou Tisayo, Hiye Oyodele idi keme dou do tobolou idi.

¹⁴ Damaledo, ame ni Hiye O, ni Tisa a ni abogou bigi kaha degeimou, nine niou sie yogoha abogou bigiba bigiba dema.

¹⁵ A ifi midihou bolu nimokou hegi keme nine kenou tefe degeimou ima.

¹⁶ A nimokou damaledo tobolou kuhe, dabai degedi oyene, e hiye obe gabama feli mei. O taha o ta tobou ba ile, sa takou dabai degeibabe, emokou dabai nei o keme dabai o kahage ta gaba feli mei.

¹⁷ Midihou a nimokou hegi kaha sibige keme ni kou tawale i. Ni defeido seseibabe, nime hohobou ma.

¹⁸ Age ni olou feido tobou yo mei. O a makama fogou kediamou a tewe. Kenou si Godiha kuguokou nalai dala keme damaledo tama degele. Ta keme kou gue, Ni o ta abou de ou nala duwo kahage ma widiletou e abogoutiye tofogou ba makolo.

Buk Song 41:9

¹⁹ Ke tama degeli mei, you kelege, a nimokou tobolou kuhe. Habage a tobolou ke tama degeibabe, nige duguoba, ame Yomou Kegenou Daladi Odade tawale ile.

²⁰ A nimokou damaledo tobolou kuhe, o koyoha o a e tobou mou haguei o ke duguo hohu degeibabe, eme amokou hohu degeli. O koyoha amokou hohu degeibabe, eme o e a tobou mou haguei o kokou hohu degeli.

*Judasha Yesube ho o kedi̱mokou̱ sesegulo
(Matyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)*

²¹ Yesuha kege tobou̱ mamou̱, hagi̱ hiyedo degeimou̱ tobou, a̱ nimokou̱ damaledo tobolou̱ kuhe. Ni o tahage ame ho o kedi̱mokou̱ sesegulo.

²² Kege tobou̱ mou̱, e dabai degedi o kedi̱a dio̱usie masele i. Diage o keme kehede ta tawale ili mei.

²³ Die o tabe, Yesuha e mogodo,* eme Yesu hafei dege duwei.

²⁴ O e mogo hafei dege duwo kokou̱, Saimon Pitaha widioyenou̱ hegiemou̱, o koyo deba nage yoduyedei.

²⁵ E bohoulou̱ mou̱ Yesuha kihiyodu, nage o koyo tobou̱ ya? de amafei yodu.

²⁶ Yesuha tobou, a̱ ou̱ si nale si huei̱ melekidu muguoba, o a̱ tobolou̱ kokou̱ neleyode tobou̱ ma, e̱ ou̱ si nale si huei̱kou̱ muguomou̱, Saimon Iskariotha̱ dihi Judaskou̱ nei.

²⁷ Judasha̱ ou̱ si ke mala̱ nou̱mou̱, Tamaha̱ e duledu foloumou̱, Yesuha̱ emokou̱ tobou, na̱ degeladi keme totodo degeyede tobou.

²⁸ E kege tobou̱ mou̱ o kedi̱a kou̱ dulo iye, kenou̱ si diage Yesuha̱ emokou̱ ta̱ ke tobou kaha̱ sibige keme ta tawale ili mei.

²⁹ Judasbe sele sai dia daladi o kaha̱ degeimou̱, o ilo kediage Yesuha̱ emokou̱ Gabama I Sawisiei kelege nale nale mamou̱uyadomou̱ tobolou̱, haba bi mei o kedi̱mokou̱ sele neyadomou̱ tobolou̱ de tawale i.

³⁰ Judasha̱ ou̱ si ke mala̱ nama mei degeimou̱, e mihikou̱ fogou̱ mumou̱, sa hulila̱ degei.

Yesuha̱ e dabai degedi o kedi̱mokou̱ egei gehe hehegiei

³¹ Judas fogou̱ imou̱, Yesuha̱ tobou, ifi kou̱ bou̱ gebe O Kedi̱a Dihi e hu damaledo keme solo̱uba hebele fogulo iladi. E Godiha̱ nele hiyedo ke hehegie kaha̱ degeimou̱, o sasai̱ kedi̱a e Ayeha̱ hune hebele fogulo ile.

³² Godiha̱ e Dihia̱ degeiye, dia̱ Godiha̱ hu damaledo ke solo̱uba hebele fogulo ibabe, ene e Dihia̱ hu hebele fogulo. E Dihia̱ hube totonou̱ do hebele fogulo.

³³ Ma̱ sisigo diama, a̱ nibou̱ de huyadefeinou̱ dalale. A̱ fogou̱ ibabe, ni a̱ hiyedo ka ile. A̱ Juda o kedi̱mokou̱ tobou sagai̱ kenou̱ haba nimokou̱ ne tobolou̱ kuhe, a̱ ili sa kokou̱ be nige ta haguale sagai̱ mei.

³⁴ A̱ egei gehe ni dumabeede kou̱ gue tobolou̱, ni o yogokou̱ solou̱ do degema. A̱ nimokou̱ solou̱ do degei sagai̱ kenou̱ tefele nine niou̱ sie yogokou̱ solou̱ do degeiba solou̱ do degeiba dema.

³⁵ Ni mogo degenou̱ dalababe, o sasai̱ kedi̱a ke duguoba, nime ma̱ dabai degedi odade tawale ile.

*Yesuha̱ kou̱ gue tobou, Pitaha̱ ame tobekou̱ muguloyode tobou
(Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)*

³⁶ Saimon Pitaha̱ Yesukou̱ kou̱ gue yodu, Hiye O, name kiliya ile? Yesuha̱ tobou, a̱ ile kokou̱ be, na̱ toto sesele ile sagai̱ mei, habagesi na̱ ma̱ habage hagualeyode tobou.

³⁷ Pitaha̱ emokou̱ yodu, Hiye O, ifibe kageimou̱ a̱ na̱ sesele sagai̱ meiyode tobou ya? A̱ na̱ dogou̱ guba, o kedi̱a abou̱ de wolone tabou̱ meiyode tobou.

³⁸ Kegemou̱, Yesuha̱ emokou̱ yodu, nage a̱ dogou̱ guba dia̱ nane wolone tabou̱ meiyodili dale? A̱ namokou̱ damaledo tobolou̱ kuhe, sio ayomou̱ tali̱ mei dalaba, nage kamadia kege a̱ Yesu tewe meiyode tobolou̱.

* **13:23 13:23** Yesuha̱ e mogodobe Jon, e kuguo ko̱u nalai.

14

Yesu ɛme Aye Godikoū idi a

¹ Yesuhā haba kōu gue tobou, nī hobōu hagi degedama. Godikōu damalēyodemaba, amokōu ne damalēyodema.

² Mā Ayehā mosodube fōu gou mosō sudo dala. Kegemōu, ɛme nī timōu milōu ga ili. Kegei ta dala mei debabe, ɛ nīmokōu tā kege ta tobōu yo mei.

³ A ɛbukōu ile folo, nī timōu bologuā milōu ma mei degeiba, haba boholōu mā migile, nī wōu ma foloba, nīne ɛ dala kokōu dalaguale.

⁴ Sa ɛ iladi kokōu idi abe nī kōu tewe degele i.

⁵ Kegemōu, Tomashā tobou, Hiye O, sa nā ile keme ei ta tewe mei. Sa kokōu idi a keme ei kage tawale? de yodu.

⁶ Yesuhā tobou, ɛme a, ɛme damalēdo tā kahā yo, haba ɛme fī gehē nēdi o. Aye Godikōu yale abe ta dala mei. Godikōu yale abe tanōu fēi, ɛnōu.

⁷ Nīge ɛme tawai debabe, mā Ayene nīge tewe degele i. Ifi kōu bōu gesi nīge ɛme tawale ili, nīge ɛme kōu dugulo i kahā degemōu.

⁸ Kegemōu, Filiphā tobou, Hiye O, nage Aye Godi eimokōu hegibabe, kahage eibe tefele fogolōu.

⁹ Yesuhā tobou, ɛme afudo hagua, nībōu de deleibe, kegenōu dala keme, Filip nage ɛme kageimōu tewe meiyodeiya? O koyohā ɛ dugu debabe, ege mā Ayene dugu. Nage Aye Godi eimokōu kageimōu hegiyede tobōu ya?

¹⁰ ɛme Aye Godibōu de dogōu guo dala, haba ɛne ɛbōu de dogōu guo dala keme nage kageimōu damalēyodeiyo mei? Tā ɛ nīmokōu tobolōu keme mayōu mā tā mei. Aye Godi, ɛbōu de dogōu guo dala kahā, yōu ɛ dabai degeli.

¹¹ A nīmokōu ɛme Aye Godibōu de dogōu guo dalamōu, haba ɛne ɛbōu de dogōu guo dalayode tobolōu kokōu nī damalēyodema. Haba, mā tā toto damalēyode ho fogōu babe, midihō gehē gehē ɛ milōu golu ke duguoba, kokōu ge nī kuhe damalēyodema.

¹² A nīmokōu damalēdo tobolōu kuhe, o sasaī koyohā amokōu damalēyodeibabe, ɛne dabai ɛ degedi sagaī kenōu tefele degele. Dabai ɛ degele kahage ɛ degei keme gabama folodo degele. Yobe, ɛme Aye Godikōu ili kahā degeimōu.

¹³ Nī mā huya ke dihō baga amokōu yodubabe, age nī yodulu keme degele. Kegeiba, Aye Godihā hū damalēdo keme ɛ Dihihā degeiye, o sasaī kediā solōuba hebele fogulo ile.

¹⁴ Bi olōu fēido nī mā huya ke amokōu dihō baga yodubabe, nī tagali keme, ɛ milōu gale.

Yesuhā Duo Bolofeī tobōu ba migileyode tobou

¹⁵ Yesuhā haba kōu gue tobou, nī ɛ tagaibabe, tā ɛ tobolōu keme nī defēido sesele yale.

¹⁶ A Aye Godikōu yoduba, ege nī dogōu gulo o ta tobōu ba migile. O keme nībōu de dolodo kegenōu dalale.

¹⁷ Nībōu de dogōu guo dalale obe Duo Bolofeī, ege nīmokōu damalēdo Godi ke hehegile. Sa sibige o sasaī kediāge ɛme migiba tolōu ile sagaī mei, yobe ɛme duguo tawale sagaī mei kahā degemōu. Kenōu si nīge ɛme kōu tewe, ɛ nībōu de dala, haba hagua, nī duledu dalale.

¹⁸ A nī tōu fogōu ba, nīme gube dihi dege dalaguale mei. A me haba nīmokōu boholōu mā haguale.

¹⁹ Huyadefeī dala demaba, sa sibige o sasai kediage a me ta dugulo ile mei. Nīnōu si a dugulo, a me haba gehe degele kaha degeimōu, nīne gehe dege tafalaguale.

²⁰ Sawisieī kelegebe, nī tawalebe, a me mā Ayeboū de dalamōu, nīne abōu de dalamōu, haba a me nībōu de dalamōu dilidade tawale ile.

²¹ O koyoha mā tā defeīdo dulo sesele ibabe, ege a me tagaido. O a tagali keme mā Ayehane e me tagali. Ane e tagaiba, a mayoūsie emokōu tamā degele.

²² Kegemōu, Judas ta, e me Iskariot mei, kaha Yesukōu yodu, Hiye O, nā eimokōu tamā degele kelegebe, haba sa sibige o sasai kediāmokōu be kageimōu tamā degele meiyode tobōu ya?

²³ Yesuha tobou, o koyoha a tagaibabe, ege tā a hehegieili keme defeīdo sesele. Mā Ayeha e tagaiba, ele emokōu hagua, ebōu de tofousogo kegenōu dalaguale.

²⁴ O koyoha a taga ho fogōu babe, e me egei a hehegiedi keme ta dudiyo mei. Tā a tobolōu koūme mayoū mā tā mei, o e a tobōu mōu haguei o kaha tā.

²⁵ A nībōu de dalali, nīmokōu olōu feī ke tobolōu kehe.

²⁶ Kenōu si, nībōu de dogōu guo dalale o ta, Aye Godiha mā huya ke tobōu ba haguale keme Duo Bolofei. Ege haguaba, nīmokōu egei a kōu hehegiei ke olōu feī haba hehegie tobolōu. E degeiye, afu a nīmokōu hehegieimōu kōu dulo iye haba totōu degele i olōu feibe nī haba tawale ile.

²⁷ A nī tōu fogōu fogōu ilamōu, nīmokōu fī hemele fiyadi ke nībōu de dalayadomōu nīmokōu nelī. A fī hemele fiyadi ke nelībe, sa sibige o sasai kediā nēdi sagai kegei mei. Nī hagi degeba, fī hiyedo māba, gue degedama.

²⁸ Nige a nī tōu fogōu fogōu ileba, haba nīmokōu boholōu mā hagualeyode tobōu mōu kōu dulo i. Nī a tagale i debabe, nīme hohō degele ile, a me Aye Godikōu ili kaha degeimōu. Yobe a me hiye o mei, Aye Godinōu si hiye o folodo.

²⁹ A you ile dala kelege nīmokōu kōu tobou kehe. Habage, a fogōu ibabe, nī damaleyodele ile.

³⁰ Mā tābe sasado dege ta tobolōu mei, yobe sa sibige hiye o keme hagulu kaha degeimōu. O kaha a me tolōu sagai meiyē,

³¹ kenōu si sa sibige o sasai kediage a mā Ayebe tagai hiyedo kaha, age e tobolōu kenōu dulo milōu gadidade tawamabadomōu. Nī haguama, di ime.

15

Yesu e me hebe bolodo

¹ Yesuha haba tā makai kōu gue tobou, a me hebe bolodo, hebe haimikōu tafala. Mā Aye e me hebe hai obōu.

² Hebe go, sibige mādiyo mei keme mā Ayeha diafigima hebesedi. Hebe go sibige mādi keme huyadefeī kasagai degei ta dugumōu be bologuama fogōu di, sibige hiyedo māyadomōu.

³ Tā a nīmokōu tobōu di kahage, nīme hebe go bologuomōu bolō degele i kenōu tefei dalagua.

⁴ Nī abōu de dogōu guo dalaba, a ne nībōu de dogōu guo dalale. Hebe gobe yoūnōu dalamōu be, sibige mādiyo mei. Hebe gobe yoū e tōu guebōu asōu gie dalamōu si,

sibige maḍi. Nebe kenōu tefei, nīne amokōu asōu gie dala mei debabe, nī sibige ta mā ile mei. Amokōu asōu gie dalabasi, nī sibige mā ile.

⁵ Ame hebe tōu, nīme hebe go. O koyo nā, abōu de dogōu guo dalaba, ane nabōu de dogōu guo dalaba debabe, nā sibige hiyedo male. Nā a tōu fogōu, neṣofei dalababe, nā sibige ta male mei.

⁶ O ta abōu de dogōu guo dala ho fogōu babe, o keme hebe gonōu tefei, o tae diafolōu muguba fafagale fiyale. Kegele i keme, moḥuma, doulukōu hebesoumōu, douye wobolōu fiyadi.

⁷ Nī abōu de dogōu guo dalaba, mā tane nībōu de dalababe, nī bi ta tagaiba amokōu yodubabe, age nī yodulu keme nele.

⁸ Nī sibige hiyedo moḥuba, o sasai kedia nīme mā dabai degele idi odade tawale ibabe, mā Ayeha hū damaledo ke diā soloḥuba hebele fogulo ile.

⁹ Aye Godiha amokōu hohō degedi sagai kenōu tefele ane nīmokōu hohō degedi. Nī abōu de dalababe, di mogo dege dalame.

¹⁰ A mā Ayeha nā duyedei ke dulo seseimōu, ele mogo degenōu daladi. Nebe kenōu tefei, nīne a nī dumabeedei ke dulo seseibabe, di mogo dege dalaguale.

¹¹ A nīmokōu ke tobolōu kaha yobe kōu gue, a hohō degedi sagai nīne kenōu tefele hohō degemabadomōu tobolōu. Kegeibasi, hohō nī dugulo keme hiyedo, nī duledu amamale.

¹² A nī dulo kōu gue tobolōu kuhe. A nīmokōu solōu do degedi sagai kenōu tefele nīne nīou sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba dema.

¹³ O taha e mogo diamokōu solōu do dege dogōu guba, o tae e wouba tolo ilebe tabōu mei. O kamaha e solōu do degedi midihō kahage solōu do degedi midihō ilo keme gabama folodo dala.

¹⁴ Nī a tobou ke dulo seseibabe, nīme mā mogo diā.

¹⁵ Ifi kōu bōu gebe age nīme dabai degedi oyode tobolōu mei. Yobe, dabai degedi oege dabai nēdi o kaha degedi olōu fei keme tewe mei kaha degeimōu. Mā Ayeha amokōu hehegiei olōu fei keme a nīmokōu kōu hehegiei kaha degemōu, age nīme mā mogo diānōu yode tobou.

¹⁶ Nīge ame nī bi degeleyodema makali mei. Nīnōu si kolo mamabadomōu, age nīme mā bi degeleyodema makai. Kolo nī mā ile keme tabale mei, yoḥu kegenōu dalale. Kegeiba, nī mā hūya ke Aye Godikōu diho бага tobōu babe, ege nī yodulu keme nīmokōu nele.

¹⁷ A nī dulo kōu gue tobolōu kuhe. Nī nīou sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba dema.

Sa sibige o sasai kedia Yesuha e dabai degedi o kediāmokōu dafa ile

¹⁸ Yesuha haba kōu gue tobou, sa sibige o kedia nīmokōu dafa ibabe, totōu degedama, amokōu dafa i sagai kenōu tefele nīmokōu ne dafa ilidade tawama.

¹⁹ Nīme sa sibige o sasai sagai dalagua debabe, diage nībōu de mogonōu dala. Kenōu si nīme diā sagai dala mei. A nī makamōumōu, nī sa sibige o sasai kedia tōu fogōu, amokōu haguasiei kaha degeimōu, diage nīmokōu kuhe dafa ili.

²⁰ A nīmokōu kōu gue tobou keme, nī defeido tawama, dabai degedi oyene, e hiye obe gabama feli mei.*

O a makolo i kediage nīne makolo ile. Haba mā tā dulo i kediage nī tane dulo ile.

* 15:20 15:20 Jon 13:16

²¹ Nî amokou damaleyodele i kaha degeimou, dia nimokou bou basiado degele ile. Yobe, o e a tobou mou haguei o keme dia tewe mei kaha degemou.

²² A hagua o kedi amokou tobou li mei debabe, o sasai kedia midihou kasagai milou gadi kaha hebe ke ta moloou dala mei. Kenou si a hagua, egei hehegiei kaha degeimou, dia midihou kasagai milou gadi kaha hebe keme tou fogolou sagai mei.

²³ O koyoha a dafolu keme, eme ma Ayene dafolu.

²⁴ A o sasai dihiile kokou dabai, o tae ta degeli mei ke degemou ili mei debabe, o sasai olou fei midihou kasagai kaha hebe ta moloou dalayodili mei. Kenou si dia midihou gehe gehe a milou gadi ke kou dugulo idiye, haba ma Ayebou elemokou dafa idi kaha degemou, dia midihou kasagai kaha hebe ke mala ile dala.

²⁵ Midihou dia milou ga i keme die kuolou tae kou gue tobou kenou tefe degele idi. Dia amokou be mou dafa i. *Buk Song 35:19*

²⁶ Duo Bolofei, nibou de dogou guo dalale o eme Aye Godibou de dala. A e tobou ba hagua, damaledo Godibe nimokou hehegiemou ile. Eme ma Aye Godikou ge haguaba, nimokou ma midihobou a degedibou olou fei ke hehegiele.

²⁷ Nine o sasai kedi amokou a degedi ke hehegie tobou ma. Yobe, nime abou de yoma dabai degemou haguabe demou, ifine kegenou dala kaha degemou.

16

¹ Yesuha haba kou gue tobou, ta olou fei a nimokou kou hehegieibe, ni damaleyodei ke tou fogouye domou kuhe tobou.

² Hiye o kedia nime egei mosokou folodamabeede akogulo ile. Haba sawisie i ta kelege, o iloye ni wouba tofigieiba, diage keme Godiha dabai bolodo degeliyade tawale ile.

³ Dia midihou kegei ke degele ile kaha yobe, diame Aye Godibou abou debe defei ta tawale iyo mei kaha.

⁴ A kou tobolou kaha yobe, habage ni hagi olou fei kou duguba, egei a nimokou tobou kou tawamabadomou kuhe tobolou.

Yesuha, Duo Bolofeiha dabai degele ke tobou

Yesuha haba kou gue tobou, afuge ta kou tume age nimokou tobou li mei, yobe ame nibou de dele kaha.

⁵ Ame o a tobou mou haguei kokou boholou ma ilamou. Kenou si, ni o taha amokou, name kiliya iya? de ta yodulo iyo mei.

⁶ A ta kou tobolou kahage ni hagi hiyedo degeli.

⁷ A nimokou damaledo tobolou kuhe. Ame ni dogou gulamou fogou iladi. A ni tou fogou fogou i ho fogou babe, ni dogou guo dalale obe nimokou haguale mei. A ibasi, a tobou ba, e nimokou haguale.

⁸ E migileba, sa sibige o sasai kedi amokou, midihou kasagai kaha sibigebou, midihou bolodo kaha sibigebou, Godiha ta sale kaha sibigebou olou fei ke hehegieiba, dia defeido tawale ile.

⁹ Midihou kasagai kaha sibigebe, o sasai kedia amokou damaleyodele iyo mei ke.

¹⁰ Midihou bolodo kaha sibigebe, a Aye Godikou ibabe, ni a haba ta dugulo mei.*

* **16:10 16:10** Juda o kediage Yesube midihou kasagai milou di oyade tawale i. Kenou si Godiha e hebenitou mala felei kaha hegibe, eme midihou bolodo milou di oyodei.

11 Godihā tā sale kaha sibigebe, sa sibige kaha hiye o ɛme tā saiye tolōu yode tobou.*

12 A n̄imokōu tā hiyedo kōu tobolōu dalaye, kēnōu si n̄i toto dulo tawale mei.

13 Duo Bolofei ɛ hagubasi, ɛge Godihā tā damalēdo kēnōu hehegile. E yoŋu ɛ tā ta tobolōu mei. Godihā tobōu mōu du sagai kēnōu tobolōu. Ege n̄imokōu habage degele kēnōu hehegile.

14 E n̄imokōu mā tā kēnōu malā hehegieiba, mā hūbōu mā nelebōu hiyedo degele.

15 Aye Godihā bi olōu feibe mā binōu kaha degeimōu, a n̄imokōu kōu gue kuhe tobou, Duo Bolofei hage mā tanōu malāba n̄imokōu hehegileyodei.

Hagi duguo mei degeiba, haba hohobolōu ile

16 Yesuhā haba kōu gue tobou, huyadefei dala demababe, n̄i a dugulo mei. Haba habage huyadefei dala demaba, n̄i a dugulo ile.

17 E dabai degedi o ilo kedia dioŋusie kōu gue yoduga i, ɛ huyadefei dala demababe, n̄i a dugulo mei. Haba huyadefei dala demaba, n̄i a duguloyode toboubōu, haba tabe, yobe ɛme Aye Godikōu ileyode toboubōu kaha sibigebe kei?

18 Haba dioŋusie kegenōu yoduga i, huyadefei dalaleyodei kaha sibigebe kei? E tā ke tobou kaha yobe di ta tewe mei.

19 Dia ɛmokōu yodulamōu degele imōu Yesuhā tawalemōu, diamokōu kōu gue tobou, n̄i a huyadefei dala demababe, n̄i a dugulo mei. Haba huyadefei dala demaba, n̄i a duguloyode tobou kaha sibigebe tawale iyo mei kaha degemōu, n̄i ɛmokōu yodulamōu degele ili.

20 A n̄imokōu damalēdo tobolōu kuhe, n̄ige mā sihou gosolo ile, kēnōu si sa sibige o sasai kediamē hohobolōu ile. N̄i hagi duguo dalagua dema mei degeiba, n̄i haba hohobolōu ile.

21 Sasaiye dihi mōu lamōu be, ɛ do hiyedo dugudi. Kēnōu si dihi malā felemōu be, ɛ do dugu ke ta fimadiyo mei, ɛ dihi kokōu nōu hohobolōu di.

22 Nebe kēnōu tefei, n̄ine hagi duguluye, kēnōu si a haba n̄i dugubabe n̄i hohobolōu ile. N̄i ke hohobolōu ile keme o tae ta igile mugulo sagai mei.

23 Sawisiei kelegebe, n̄i ɛmokōu ta yodulo ile mei. A n̄imokōu damalēdo tobolōu kuhe, n̄i mā huya mā Ayekōu bi ta yodubabe, bi n̄i yodulu keme ɛ n̄imokōu nele.

24 Afudo tofogōu haguabe demōu ifine, n̄i mā huya bi ta yodulo idiyo mei. N̄i mā huya ke yoduma, kegeibabe n̄i bi ke malāba hohobolōu be hiyedo folodo.

Yesu ege sa sibige kaha nele ke gabai dala

25 Yesuhā haba kōu gue tobou, age n̄imokōu be tā makainōu tobōu di. Sawisiei tabe a n̄imokōu tā makai ta tobolōu mei, age n̄imokōu mā Ayehā degelebe tamādo tobolōu.

26 Sawisiei kelegebe, n̄i n̄iōu nōu mā huya ke Aye Godikōu diho baga tobolōu ile. Age n̄imokōu be a Aye Godikōu n̄i dogōu guyedema diho baga tobolōu yodeiyo mei.

27 Damalēdo, Aye Godihage n̄imokōu hohō degeli, yobe n̄i ɛmokōu hohō degemōu, ɛme Godibōu de dalali hagueidade damaleyodele ili kaha degeimōu.

28 Aye Aye Godibōu de dalali, sa sibige kuokōu kuhe migi. Aye haba sa sibige koŋu tōu fogōu, Aye Godikōu bohōlōu mā iladi.

* 16:11 16:11 Yesu ɛ hebe fufuguomaikōu tolo i kelegebe, o sasai kediage ɛme yoŋu ɛ midihō kasagai kaha hebe ke moloŋuyade tawale i. Kēnōu si kege degeli mei. E sa sibige o sasai di dogōu gulamōu tolomōu hagua gehe degei. Yesuhā tei keme, Godihā Tamā tā sama abogoŋutiye tofogōu.

²⁹ Kegemou, e dabai degedi o kedia emokou kou gue tobolou i, ta na ifi tobolou be, ta makai ta tobou yo mei. Na tamanou tobolou.

³⁰ Ise ei tawale ili, na olou fei kou tewe kaha, obe namokou you yoduladi keme na kou tawale dalamou habage kuhe yodudi. Kegei kaha degemou, ei name Godibou de dalali hagueidade damaleyodele ili.

³¹ Kegemou, Yesuha tobou, ise ni damaleyodele ili?

³² Ni duma, sawisie ta mei, ifi degeladi, ni a tou fogou, niou ni sabekou kusia fosigeiba, a masofei dalale. Kenou si, masofei dalale mei, ma Aye e abou de dalale.

³³ A tagalibe ni abou de dogou guoba, himi dege dalamabadomou, a nimokou ta kou kuhe tobolou. Sa sibige kuokou be, nime hagi dugumou ile, kenou si ni neleda dege tafalama. Sa sibige kaha nele keme a kou gabai dala.

17

*Yesuha Godiha e dogou guyadomou diho baga tobou**

¹ Yesuha e dabai degedi o kedi mokou ta ke hehegiema mei degeimou, e hebenitou daladuguomou diho baga tobou,

Aye, sawisie na makaibe kuhe. Na ne Dihia hu hebele fogu. Kegeiba ne Dihiane ne hu hebele fogulo.

² Yobe, na ne Dihikou hu hiyedo nelemou migile, sa sa o sasai kedia die hiye o dege dalali, o sasai na emokou makai kedi mokou fi tofousogo tofousogo tofolou ke neyadomou.

³ Fi tofousogo tofousogo tofolou keme kou gue, o sasai fi gehe ke mala i kediage name damaleda Godi tanou do, gehe ta dala meiyode tawale ili. Yesu Kelesu, na tobou mou haguei, ene dia tawale ili.

⁴ A dabai na amokou degeyedei ke degema mei degei kahage, ne hubou ne nelebou hiyedo ke sa sibige o sasai kedi mokou hegi.

⁵ Aye, na sa sibige kou milou li mei kelegebe, a nabou de hu hiyedo kegenou delei. Ifi na haba hu hiye ke amokou neiba, a nabou de dalale.

Yesuha Godiha e dabai degedi o sasai, ebou de suluguei kedia dogou guyedema diho baga tobou

⁶ Yesuha haba kou gue diho baga tobou,

Age ne hube sa sibige o sasai na amokou nei kedi mokou kou hehegiei. Diame ne o, na amokou neimou, dia ne ta defeido dulo sesele i.

⁷ Ifi dia tawale ili, bi olou feido na amokou nei keme namokou genou hagueidade tawale ili.

⁸ Ta olou fei na amokou hehegiei keme a di mokou ne hehegieimou, dia defeido dulo damaleyodemata, ame nabou de kou deleiye, na tobou mou a kuhe migidade tawale ili.

⁹ Age na ma o sasai kedianou dogou guyadomou diho baga tobolou. Sa sibige o sasai olou feido dogou guyadomou diho baga tobou yo mei. O sasai na amokou makai kedianou dogou guyadomou, a namokou kuhe diho baga tobolou, diame ne bi degei dalagua kaha degeimou.

* 17: (17:0 widio ta) Kalai ta kuguo Ta Hiye 17 kuokou be widio tqkamadia dala. Pisin ta kuguokou be tanou fei dala.

¹⁰ Mā o sasai olou feibe ne bi. Haba ne o sasai olou feibe mā bi. Sa sibige o sasai kedia da bi kedia dugulo ilibe, dia mā hubou mā nelebou hiyedo ke dugulo ili.

¹¹ Ame sa sibige kuokou hiyedo dalale mei, namokou iladi. Kenou si mā o sasai kedia me sa sibige kuokou dalaguale. Aye, name damaledo Godi, na sagai be ta dala meido. Nage diame ne hu amokou nei kaha neleyenou dia dala. Da fi tanou dala sagai kenou tefei diane kegenou dalamabadeba.

¹² A diabou de dala kou legebe, age diame hu na amokou nei kaha dia daladi. Tanou ta fogou li mei. O tanou si a tou fogou mou, e yo[usie makoloyadomou fogou i. Yobe, Godiha kuguokou nalai dala keme damaledo tama degeyadomou.*

¹³ Ame namokou fogou iladi. Iyo mei, sa sibige kuokou you dala kou lege, a hohobou di mā duledu dala sagai kenou tefele diane kege hohobou mabadomou kuhe diho baga tobolou.

¹⁴ A ne ta ke mā dabai degedi o sasai kedi amokou hehegieimou be, haba sa sibige o sasai kedia ge di amokou dafa idi. Yobe, mā o sasai kedia me sa sibige o kedia bi mei, ane sa sibige o kedia bi mei kaha degeimou.

¹⁵ Age na mā o sasai, sa sibige kuokou dala ke toto mo[uma iyedema diho baga tobou yo mei. Age Tamaha dia makeiye domou, na dia dia dalayadomou kuhe diho baga tobolou.

¹⁶ Ame sa sibige ko[umaha o mei, diane sa sibige ko[umaha o mei.

¹⁷ Ne tabe damaledo. A tagalibe, na ne ta kaha degeiye, die duledu dabai degeligi, diame no[u ne sosou do dege.

¹⁸ Na tobou mou, a migile, sa sibige o sasai bou de dala sagai kenou tefei, age diame ya, sa sibige o sasai bou de dalaguamabeedei.

¹⁹ A mā o sasai dogou gulamou, mayo[usie namokou neli kuhe, diane no[u ne sosou bolodo degemabadomou.

Yesuha Godiha damaleyodei o sasai olou fei kedia dogou guyadomou diho baga tobou

²⁰ Yesuha haba kou gue diho baga tobou,

Age na mā dabai degedi o sasai kedianou dogou guyadomou diho baga tobou yo mei. O sasai olou fei die ta duloba amokou damaleyodele ile kedia ne dogou guyedema diho baga tobolou,

²¹ fi tanou degemabadomou. Aye, na abou de dala, haba ane nabou de dala sagai kenou tefele, diane dabou de dalamabadomou. Sa sibige o kedia ge kegeiba duguobabe, ame na tobou mou migidade tawale ile.

²² Mā hubou mā nelebou hiyedo, na amokou nei keme, age di amokou ne nei, diame fi tanou fei dege, da dala sagai kenou tefele dalamabadomou.

²³ Ame diabou de dalamou, haba nane abou de dalamou dei kaha degeimou, diane fi tanou fei degemabadomou a kuhe diho baga tobolou. Kegeibasi, sa sibige o sasai kedia ge, ame na tobou mou migi, haba na amokou hoho degeli sagai kenou tefele na di amokou ne hoho degelidade tawale ile.

²⁴ Aye, o sasai na amokou nei kedia me, age abou de a dalakou dalali, mā hohobou mā nelebou hiyedo na amokou sa sibige ko[u milou li mei kelege nei keme diane dugulo ke tagali.

* 17:12 17:12 Buk Song 41:9

²⁵ Aye, n̄ame d̄oūdo o, sa sibigē o sasai kediage n̄ame tewe meiye, n̄ame a tewe kaha degeimōu, o sasai amokōu damaleyodele i kediage ame n̄a tobōu mōu migidade tawale ili.

²⁶ A diamokōu hehegieimōu, diā n̄a tewe degei. A haba hehegile, n̄a a tagadi sagai kenōu tefe, diāne diōusie yogo tagaiba tagaiba deiba, ̄ane diābōu de dalale.

Yesu e do duguo tolomōu, haba hagua gehe degei
(Tā Hiye 18-20)

18

Judasha Yesu tolōu mōu ho o kediāmokōu sesegu
(Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Diho baga tobōu ma mei degeimōu, Yesuha e dabai degedi o kediābōu de tō Kidron dama yai. Tō kaha ilobōu be hebe hai ta delei. Diā yamōu, hebe hai kokōu fologai.

² Yesu ho o kediāmokōu sesegulo o Judas, ene hebe hai ke kōu tewe, Yesubōu e dabai degedi obōu diā kokōu kōu kefegulo idi kaha.

³ Kegemōu, Judas e ami o kediā sosogōu haguei. Mogōu du dalaguadi hiye obōu, Farisi obōu kediā kasamane o ilo kelene tobōu mōu, Judasbōu de kamaibōu, disio mibōu, biyadi bibōu de tōu ma haguasiei.

⁴ Haguasieimōu, Yesu e hagi yōumakōu haguale keme yōu kōu tewe kaha, e ilemōu diāmokōu yodu, n̄ime koyo ka haguasieiya?

⁵ Kege yodumōu, o kediā tobou, eibe sa Nasaret o Yesu ka haguasili. Yesuha tobou, o keme a. Judas ene ho o kediābōu de tefelei.

⁶ Yesuha o keme ayode tobōu mōu, o kediā dulo kesigiemōu tegulo iye, mihikōu fiyasigei.

⁷ Kegemōu, Yesuha haba yodu, n̄ime koyo ka haguasieiya? Kege yodumōu, diā tobolōu i, eibe sa Nasaret o Yesu ka haguasili.

⁸ A n̄imokōu kōu tobou, o keme anōu. N̄i a ka haguasili debabe, o abōu de dalagua kōudiame tōu fogōu ba diōu yale.

⁹ E kege tobou kaha yobe, afu e o n̄a amokōu makai kediame, age tanōu ta tōu fogōu li meiyode tobou.*

Keme damaledo tamā degeyadomōu kuhe tobou.

¹⁰ Kegemōu, Saimon Pitahā e aweki mē bolōu, yukuei foudu sai ke telemōu, mogōu du daladi hiye o kaha dabai o ke faj, kehe dele ke taga mugu mihikōu fiyei. Dabai o kaha hube Malkus.

¹¹ Kehe ke mihikōu fiyoumōu, Yesuha Pitakōu tobou, ne aweki ke boholōu sagi. Hagi mā Aye Godihā a duguyedei keme, nage a hagi ke dugulobe dafoluyode tawali?*

Diā Yesu o Anaskōu malā yai

¹² Kegemōu, ami o kediābōu, die hiye obōu, haba Juda o kediā kasamane o kediābōu de Yesu tolōu tigama,

¹³ o Anaskōu malā yai. O keme Kaiafashā e kei. Kaiafasbe sadebe diā Yesu woumōu tolo i kelegebe mogōu du daladi hiye o delei.

¹⁴ O keme, afu, Juda o kediāmokōu, o olōu fei dowobe o tanōu ye tolosi bolofeyode tobou ke.*

* 18:9 18:9 Jon 6:39 * 18:11 18:11 Pisin t̄agege tā makainōu tobou. Kalaj t̄agege tā sibigē kenōu nalaj. * 18:14 18:14 Jon 11:50

Pitahā Yesube e tewe meiyode tobou

(Matyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Kegemōu, o kediā Yesu tolōu tigama malā youmōu, Saimon Pitabōu, Yesuhā dabai o tabōu dilie Yesu sesele yai. Yesuhā dabai o ta keme mogōu du daladi hiye o kahāge kōu tewe kahā degeimōu, e Yesu sesele, mogōu du daladi hiye o kahā mosō kekaimidu felei.

¹⁶ Kenōu si Pita ɛme feli mei, kekai adi hafei dege tefelei. Tafalamōu, Yesuhā dabai o, mogōu du daladi hiye ohā kōu tewe kahā bohōlōu mā hagua, kekai adi dia daladi sasai kokōu tobōu ma, Pita kuhe wolōu felei.

¹⁷ Pita foloumōu, kekai adi dia daladi sasai kahā duguomōu yodu, didiō degei o kahā dabai o tabe nā? E sima tobou, kege mei, ɛme o kahā dabai o meido.

¹⁸ Folomōu dugube, mogōu du daladi hiye ohā dabai obōu, kasamane obōu kediā sa kulio degeimōu, dou tōu ma ha tafalaguamōu, Pita ɛne diābōu de dou kē ha tefelei.

Mogōu du daladi hiye ohā Yesu tā sai

(Matyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Kelege, mogōu du daladi hiye ohā Yesukōu e dabai o kediābōu, egei e hehegiedi kebōu de tawalamōu yodugai.

²⁰ Yesuhā sima tobou, ɛge tamakōu genōu o sasai kediāmokōu hehegiedi. ɛge Juda o sasai di kefegudi egei mosōdugebōu Godihā mosō kekaimidugebōu denōu egei hehegiedi, mogogōu ta hehegiediyo mei.

²¹ Nā ɛmokōu kageimōu yodugouya? Nā o sasai mā tā dulo idi kediāmokōu yoduga, tā ɛ toboudibe diā tewe.

²² Yesuhā kege tobōu mōu, kasamane o hafei dege tafala kahā e midihokōu fāmōu tobou, kageimōu nā mogōu du daladi hiye o kokōu kege sima tobōu ya?

²³ Yesuhā tobou, ɛ tā kasagai tobou debabe, nā ɛmokōu defeido tobōu. Haba ɛ tā bolodo tobou debabe, nā kageimōu ɛ fōuya?

²⁴ Kegemōu, Anashā tobōu mōu, haba Yesu wōu ma, mogōu du daladi hiye o Kaiafaskōu yai. Tigiye tigei kē kusieli mei, kege dalamōu.

Pitahā haba Yesube e tewe meiyode tobou

(Matyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Saimon Pita e dou ha tafalamōu, o kediā ɛmokōu yodu, nāne didiō degei o kahā dabai o ta? E haba sima tobou, kege mei, ɛme o kahā dabai o mei.

²⁶ Kegemōu, mogōu du daladi hiye ohā dabai o Malkushā* sosōu tahā Pitakōu kōu gue tobou, ɛge nāme didiō degei o kebōu de hebe haikōu tafalamōu dugu.

²⁷ Pitahā haba, kegei meiyode tobōu mōu, kelegenōu sio ayomōu tai.

O kediā Yesu o Pailatkōu wolōu yai

(Matyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸ Sabiyoumōu, Juda o kediā Kaiafashā mosō tōu fogōu mōu, Yesu gamani hiye o kokōu wolōu yai. Kenōu si diāme Gabama I Sawisiei kahā dowo kē wai sipsip nalā ilamōu degele ili kahā degemōu, diā gamani o kahā mosōdu fologali mei, adikōu nōu tefeileigui. Kegeli, diā Godihā dihile kokōu sibigi degeiye domōu.*

* 18:26 18:26 O Malkusbe Pitahā fai kehe dele taga mugu o kē (Jon 18:10). * 18:28 18:28 Gamani o keme Pailat. Pailat ɛme Juda o mei, ɛme sa Rom o. Juda o kediā kuolōu yege, diā sa ta o tahā mosōdu fologaba, diā Godihā dihile kele sibigibōu dalali, Gabama I Sawisiei kahā dowo kē wai sipsip nalā ilebe kuolōu hiyedo.

²⁹ Adikou tafalaguamou, Pailatha migilemou, diamokou yodu, nige o koume kei dowoye ta salamou degele iya?

³⁰ Dia tobolou i, o koume midihou kasagai milou gadiyo mei debabe, ei namokou ta wolou haguasieiyo mei.

³¹ Kegemou, Pailatha Juda o kediakou kou gue tobou, ni o ke wolou ya, niou ni kuolou sesele ta sama. Pailatha kege toboumou, Juda o kediage, eibe o ta wouba tolo ilebe kuolou yodele i.*

³² Juda o kedia kege tobolou i kaha yobe, afu Yesuha eme obe wouba tolo ileyodei keme damaledo tama degeli kehedomou kuhe tobolou i.

³³ Kegemou, Pailatha mosokou boholou ma folomou, Yesu haguismou foloumou yodu, Juda o kedia hiye obe na?

³⁴ Yesuha sima tobou, na nou tawaga amokou yodulu? Haba o tae a degegai ke tobou mou dulomou kuhe yodulu?

³⁵ Pailatha sima tobou, ame Juda o mei. Nou ne sosou bou, mogou du dalaguadi hiye obou kedia na amokou sesegulo ili. Na kei degeiye dia na amokou wolou haguasilou?

³⁶ Kegemou, Yesuha tobou, ame sa sibige o sasai kedia hiye o mei. A sa sibige o sasai wolou dala debabe, ma o dia biyoubu, ame o taha Juda o kediakou sesegulo sagai mei. Kenou si ma sabe sa sibige kuokou mei.

³⁷ Kege tobou mou, Pailatha yodu, name damaledo o sasai kedia hiye o? Yesuha sima tobou, nage ame o sasai kedia hiye oyodilibe nou tobolou. Ma adiou ha a sa sibige kuokou mala feleibe, a dabai tanou fei damaledo ta kenou hehegielamou. O olou fei ta damaledo ke dulo seseli kediame ma ta dulo idi.

³⁸ Pailatha yodu, ta damaledo keme kei?

*Pailatha Yesu hebe fufuguomai kou ikeke degemabeedei
(Matyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)*

Pailatha kege tobou ma fogou, haba mihikou mulomou, Juda o kediakou tobou, age o koume midihou kasagai milou ta duguli mei.

³⁹ Kenou si age sadebe olou fei, Gabama I Sawisie tou mou be, didio o tanou telemadi. Ni tagalibe, age Juda o ni hiye o koume telemale?

⁴⁰ Kenou si, o kedia ta digio degemou, o ke mei, o Barabas telemayedele i. Barabas eme sa Rom gamanibou de biyoumou kuhe didio degei.

19

¹ Kegemou, Pailatha tobou mou, ami o ilo kedia Yesu tigi dofou ye woma,

² tigi ayebou ta malamou, hiye o kedia heti sagai kege milou gamamou, Yesuha widiletou mugulo i. Yukuei wei degei sasado ta kene emokou kagile i.

³ E midihoya ke ima haguama dele iligi susuga tobolou i, Juda o kedia hiye o na gusugu bolofeyodele imou, e midihokou fa i.

⁴ Kegemou, Pailatha haba tamakou migile, Juda o kediakou tobou, a o ke nimokou wolou migiba, ni tawama, age eme midihou kasagai ta milou li mei dugulu.

* **18:31 18:31** Sa Rom o kedia Juda o kediakou o ta sama wodamabeedema kuolou dogogulo i. O ta sama hebe fufuguomai kou ikeke degedi midihobe sa Rom o kedia midihou.

⁵ Kege tobou mamou, Yesu telemoumou tamakou migimou dugulo ibe, tigi ayebou heti бага milou ke widiletou mugu kebou, yukuei wej degei sasado kebou de kaj kaha migimou dugulo i. Pailatha tobou, duguma, o koume kuhe.

⁶ Kegemou, mogou du daladi hiye obou, kasamane obou kedia Yesu duguomou, ta digio dege, hebe fufuguomaikou ikeke dege. Hebe fufuguomaikou ikeke degeyede tobolou i. Pailatha sima tobou, niou wolou ya, ikeke degema. Age eme midihog kasagai ta milou li mei dugu.

⁷ Kenou si Juda o kedia kou gue sima tobolou i, ei kuolou ta dala, kuolou kahage o koume toyedei, yobe e yousie eme Godiha Dihiyode tobou di kaha.

⁸ Kege tobolou imou, Pailatha dulomou, gue hiyedo degei.

⁹ E mosodu boholou ma folomou, Yesukou yodu, ne sabe kiliya? Kenou si Yesuha ta ta sima tobou li meido.

¹⁰ Kegeimou, Pailatha yodu, na amokou ta tobolou dafa? Nage ame hiye o ke de tawali? A ikeke degemabeede tobou babe, dia na ikeke degele ile. Haba a na tou fogou mabeedeibabe, dia na tou fogou le ile.

¹¹ Kegemou, Yesuha Pailatkou tobou, o hebenitou duwo kaha namokou hu hiye ke neli mei debabe, name nelebou mei, na a huyafei degele sagai mei. Kegeimou, midihog kasagai na milolou keme huyadefei. O a wolou hagua, namokou sesegu o kesi e midihog kasagai hiyedo folodo.

¹² Pailat e Yesuha kege tobou mou dulomou, e Yesube kage tou fogolou domou fima delei. Kenou si Juda o kedia ta digio dege tobolou i, na o kou tou fogou babe, name hiye o Sisarha mogo mei. O koyoha yousiebe o sasai wolou daladi hiye oyode tobou babe, o keme Sisarha ho o.

¹³ Kege tobolou imou dulomou, Pailatha Yesu mihikou wolou mulog, Igiye Fafai Sa kokou yamou, Pailat e ta sai fidi o kaha duwodi kotou duwei. Igiye Fafai Sa keme Hibru tae Gabata-yodele idi.

¹⁴ Sawisieie keme Gabama I Sawisieie kaha nale kefele idi sawisieie. Agali degeimou, Pailatha Juda o kediamakou tobou, duguma, o koume ni hiye o.

¹⁵ Kenou si o kedia ta digio dege tobolou i, mala ile, hebe fufuguomaikou ikeke degeyedele i. Pailatha yodu, a ni hiye o kou de ikeke degele? Mogou du dalaguadi hiye o kedia kou gue tobolou i, ei hiye obe ta dala mei, tanou fei sa Rom o Sisarnou.

¹⁶ Kegemou, Pailatha ise Yesu hebe fufuguomaikou ikeke degemabadomou, ami o kediamakou sesegumou, wolou yai.

*Diā Yesu hebe fufuguomaikou ikeke degele i
(Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)*

¹⁷ Yesuha youu e hebe fufuguomai ke hebele iligi, O Widio Dio Sakou fologai. Hibru taege Golgotayodele idi.

¹⁸ Fologamou, o kedia e hebe fufuguomaikou ikeke degele i. O boloune Yesubou de ikeke degele i. Ta ilokou, ta ilokou. Yesube duo kile.

¹⁹ Kegemou, Pailatha tobou mou, dia ta ta nalamamou, Yesuha widio hebe kotou diou golou i. Nalai keme kou gue:

SA NASARET O YESU,
JUDA O KEDIA HIYE O.

²⁰ Nalaj̄ keme Hibru taboū, Rom taboū, Grik taboū de nalaga i. Yesu hebe fufuguomaikoū ikoke degele i sa keme Jerusalem hafei kaha, Juda o sasai sudo kedia haguasie nalagai ke husoloŋu i.

²¹ Kegemoū, mogoū du daladi hiye o kedia nalaj̄ ke husoŋuma, Pailatkoū tobou, na Juda o kedia hiye oyode nalada, o kahage, ame Juda o kedia hiye oyode tobouyode nalaj̄.

²² Kegemoū, Pailatha sima tobou, a kage nalaj̄ keme kehefei.

²³ Ami o kedia Yesu hebe fufuguomaikoū ikoke degema fogoū moū, e yukuei ke dosoū yosi kege kefema mamamoū, dia maj̄ tanoū tanoū mala i. E toū mugu sasado keme sasai kedia gofoloū ili mei, yukuei tanoū feiye miloū gai dugulo i.

²⁴ Kegeimoū, dia toboloū i, toū mugu koŋume diafoū dame. Di yame. O koyoha yayiye bolō degeibabe, yukuei keme e moloŋu. Dia ke degele i keme Godiha kuguokoū, Dia ma yukuei fimamoū, ma toū mugube dia yama, o taha yai bolō degeimoū, e moyodei
Buk Song 22:18

ke damaledo tamaj̄ degei.

²⁵ Yesuha e adioū boū, e adioū taboū, Klopasha sasai Mariaboū, sa Makdala sasai Maria taboū dia hebe fufuguomaj̄ hafei dege tefeleguei.

²⁶ Tafalaguamoū, Yesuha dugube, e adioū boū, e dabai o ta, e mogodo, keboū dilie hafei dege tafalaguamoū, e adioū koū tobou, adioū, o koŋume ne dihi.

²⁷ Haba e dabai o kokoū tobou, sasai koŋume ne adioū. Kelege tofogoū moū, o kaha Yesuha adioū e mosokoū woloū ile delei.

Yesu tolo i

(Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Yesuha ise e dabaibe oloū fei mei degeidade tawalemoū, a huei nale sagai degeliyodei. Ta ke tobou kahage, ta ta Godiha kuguokoū nalaj̄ dala ke* damaledo tamaj̄ degeiyodemoū tobou.

²⁹ Ami o kedia ke dulomoū, hebe kolo huei dou afido ta kele dala kodu bi suo degei ke muguomoū, hebeya ta kokoū tigama, hebele foguomoū, Yesuha mogoukoū elegulo i.

³⁰ Yesuha hebe kolo huei ke namamoū, mei degeliyode tobou ma, e widio suguama fiyamoū tolo i.

Ami o taha Yesuha figikoū malaye ti

³¹ Sawisie, o kedia Yesu ikoke degele i kelegebe, misiholo duwodi sawisie hiye kaha nale kefedu sawisie kaha degeimoū, Juda o kedia o ikoke degei kediam kege dalaguale dafoumoū, Pailatkoū die ibigidio goboū giba, toto tofigieiba, oe moŋuma yamabadomoū toboloū i.

³² Pailatha ta ke dulomoū, ami o ilo kele tobou moū ya, Yesuboū de ikoke degele i o boloū kedia ibigidio goboū gile i.

³³ Kenoū si Yesube koū tolo i degeimoū, e ibigidio ta goboū gile ili mei.

³⁴ Haba ami o taha malaye Yesuha figikoū timoū, kelegenoū kafeiboū hueiboū de migimoū dugu.

³⁵ O ke dugu kaha ta damaledo toboloū kuhe.* O kahage ta e toboloū koŋume damaledadili. Nij̄e damaleyodemabadomoū kuhe nalolu.

* 19:28 19:28 Buk Song 69:21 * 19:35 19:35 O keme kuguo koŋu nalaj̄ o Jon sa degei.

³⁶ Midiho olou fei ke hagua kogu keme mou yo^uwa tama degeli mei. Godiha kuguokou nalagai ke damaledo tama degeyadomou kuhe tama degei. Nalai ta keme kou gue nalai,

Dia e dio ta gobolou ile mei.

Kisim Bek 12:46

³⁷ Nalai ta keme kou gue nalai,

O figikou malaye ti keme dia dugulo ile.

Sekaraia 12:10

*Yesu tei mala ya, ulou ebele dai ta kodu dogogulo i
(Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)*

³⁸ Sa Arimatea o, e hu Josep, ene Yesuha dabai oye, kenou si e Juda o kedi^amokou gue degeimou, e damaleyodei tama degeli mei. Kegemou, Josepha Yesu tei mala ilamou, Pailatkou ile yodumou, Pailatha deyodemou, e ile Yesu tei mala i.

³⁹ Yesu tei mo^u ibe, o ta e hu Nikodemusha Josepbou de i. Nikodemusha hebe kolo mola ho bolodo tei hudi ke hiyedo 30 kilo sagai kege mala i. Nikodemusbe o huliame ta kelege Yesubou de ta kei o ke.*

⁴⁰ Dilie Yesuha tou kokou mola ho bolodo ke humamou, yukuei fo degei kaha tiga i. Keme Juda o kedia tei widalamou degedi sagai kenou tefe^ele degele i.

⁴¹ Yesu hebe fufuguomaikou ikoke degele i sa kelege, hebe hai sa ta hafei kele delei. Hebe hai sa kokou be, obe ulou ebele dama fogou ta delei. Ulou kodube tei ta dogogulo ili mei.

⁴² Sawisieⁱ keme Juda kedia nale kefele idi sawisieⁱ kelege kaha degeimou, dilie Yesu tei toto mala ya, ulou dai kodu dogogulo i, ulou dai keme hafeido dala kaha.

20

*Yesu e haba hagua gehe degei
(Matyu 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)*

¹ Misiholo duwodi sawisieⁱ ke mei degeimou, sa you biyoumou, sa Makdala sasai Mariaha Yesu widaikou ile dugube, ulou a tefei igi hiyedo keme kogolo i figikou dogogu dalamou dugu.

² Duguomou, boholou ma foukua hagua, Saimon Pitabou, Yesuha e mogodo, e dabai o kebou diliemokou tobou, di Hiye O tei widai keme oe mala ya, dogogulo i sa keme ei ta tewe mei.

³ Kegemou, Pitabou, dabai o ta kebou dilie haguamou, toto widaikou yai.

⁴ Dilie foukua yaibe, o ta kaha Pita gabamou, widaikou ebukou ile felei.

⁵ Folomou, adikou genou ulou daimidu dugube, yukueiyenou tilamou dugu, kenou si e dugule feli mei.

⁶ Adikou nou tafalamou, Saimon Pitaha habage haguamou, uloududo folomou dugube, Yesu tigei yukuei kahanou dalamou dugu.

⁷ Haba e widio tigei yukuei keme defei bologuado tigama esofei dogogu dalamou dugu.

⁸ Ise, dabai o, ulou dai kokou ebukou ile felei, ene ulodu folomou, Yesu tei tila mei ke duguomou damaleyodei.

⁹ Kelegebe Godiha kuguokou Yesube toloba hagua gehe degeleyodei keme,* dilie ta tawale ili mei.

¹⁰ Kegemou, dilie boholou ma mosokou yai.

* 19:39 19:39 Jon 3:1-21 * 20:9 20:9 Buk Song 16:10

*Sa Makdala sasai Mariaḡ Yesu dugu
(Matyu 28:9-10; Mak 16:9-11)*

¹¹ Kegemōu, Maria ẹ ulou dai adi kokōu gosolo tafalali, ulou daimidu dugube,

¹² ẹsol o yukuei fọ degei kaj bolou Yesu tei dogogu kokōu duwoguamōu dugu, tabe widio hebekōu, tabe kati hebekōu.

¹³ Ẹsol o bolou kedilie yodu, sasai, na kageimōu gosouya? Ẹ tobou, o kedia ma Hiye O tei mala yai, dia dogogu sabe a tawaiyo mei kaha kuhe gosoulu.

¹⁴ Kege tobou ma, boholou mou dugube, Yesu tafalamou dugu, kenou si ege o keme Yesudade tawali mei.

¹⁵ Kegemōu, Yesuḡ Mariakou yodu, na kageimōu gosouya? Na koyo ka haguei? Maria ẹ tawaibe, o keme hebe hai sa ke dia daladi oyademou, o kokou, tei koume na mala i debabe, na dogogu sa ke amokou tobou ba, a ile molo uyode tobou.

¹⁶ Kege tobou mou, Yesuḡ ẹ hu sou, Maria deimou, ẹ haba boholou mou Hibru ta ẹ Rabonai de tobou. Ta kaha sibigebe Tisa Hiye.

¹⁷ Yesuḡ tobou, na a tou da, yobe ame Aye Godikou ili mei, you dala kaha. Kenou si na ma mogo diamokou ileba, ame ma Aye, ni Ayekou iliyode, ma Godi, ni Godikou iliyode tobou.

¹⁸ Kegemōu, sa Makdala sasai Maria ẹ ile, Yesuḡ ẹ dabai degedi o kedia mokou, age di Hiye Obe kou duguyodema, Yesuḡ emokou tobou ke olou fei diamokou tobou.

*Yesuḡ ẹ dabai o kedia mokou tama degei
(Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)*

¹⁹ Misiholo duwodi sawisie i ke mei degeimou, sawisie i ta kaha hulia degeimou, Yesuḡ dabai o kedia Juda o kedia mokou gu ẹ degeimou, mosokou kefema, a tefegama duwoguamou, Yesuḡ dia duwogua kilegenou tama degemou tafalali, ni bologuado dalaguamabeede tobou.

²⁰ Kege tobou mamou, ẹ dobogo ubou, ẹ figikou bou malaye ti ke diamokou hehegiei. Dia Hiye O duguomou, hohu hiyedo degele i.

²¹ Hohu hiyedo degele imou, Yesuḡ haba tage nime bologuado dalamabeede tobou. Aye Godiha a tobou mou haguei sagai kenou tefele ane ni tobou ba yaleyode tobou.

²² Kegemamou, ẹ diamokou mogouye haguiguomou, ni Duo Bolofei mo umabeede tobou.

²³ Ni o taha midihou kasagai milou ke gebe mei ho fogou babe, o keme hebe kasagai molo u. Ni o taha midihou kasagai milou ke gebe meiyodeibasi, Godihane o kaha midihou kasagai keme gebe meiyodeiba mei degele.

Yesuḡ Tomaskou tama degei

²⁴ Yesuḡ ẹ dabai degedi o kedia mokou tama degei kelegebe, o olou fei 12 kege suluguadi o ta Tomas, ẹ hu tabe Didimus, ẹme kokou deleli mei.

²⁵ Kegemōu, dabai degedi o ilo kedia emokou be, eige di Hiye Obe kou dugulo iyode tobolou i. Kenou si ẹ tobou, ikeke degele i a, ẹ dobogo ukou dala kokou, a ma dobogo u dosou muguo dugu ho fogou babe, age ta damaleyodele mei. Ẹ figikou malaye ti a kokou ne a dobogo u mugu ho fogou babe, age damaleyodele mei.

²⁶ Fula ta mei degeimou, Yesuḡ ẹ dabai degedi o kedia haba mosokou kefema duwoguamou, Tomas ene duwei. A tefega ima duwoguamou, Yesuḡ dia duwogua kilegenou haba tama degema tafalali, ni bologuado dalamabeede tobou.

²⁷ Kele tafalali, Tomaskou tobou, na hagua, ma dobogo^uukou ne dobogo^u dosou ye muguo dugu. Haba, ne dobogo^uuye ma figikou ne muguo dugu. Na hobou fi bolou degeda, amokou nou damaleyode.

²⁸ Kege tobou mou, Tomashage name ma Hiye O, ma Godiyode tobou.

²⁹ Kegemou, Yesuha emokou, name a duguomou kuhe damaleyodili. Kenou si o a duguli mei damaleyodele i kediame hohobou mabeede tobou.

Kuguo koumah e sibigedo

³⁰ Yesuha e dabai degedi o kedia dihile kokou midihou gehe gehe sudo milou gai. Kuguo kuokou be olou fei keme nalagali mei.

³¹ Midihou gehe gehe milou gai ke nalagai kaha yobe kou gue, nige Yesu eme Godiha Dihi, Godiha makai o Kelesudade tawamabadomou . Ni emokou damaleyodebabe, e huya ke fi tofousogo tofousogo kegenou tofolou ke molo^u.

Yesuha e dabai degedi o kedi amokou haba tage tama degei

(Ta Hiye 21)

21

Dabai degedi o dioyosi kege kedia Yesu dugulo i

¹ Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kedi amokou haba ta tama degeibe, e ohueiyai Taiberias* biyakou ge kou gue tama degei.

² Saimon Pitabou, Tomas, e hu tabe Didimusbou, haba sa Galili duo kile sa Kana o ta Natanielbou, haba o Sebediha dihi bolou kegebou, haba Yesuha e dabai degedi o bolou tabou de dio^uufe keke kefema deleigui.

³ Kele kefema dalaguali, Saimon Pitaha, ame neke ma ilamou degeliyode tobou mou, o ilo kediame, di dio^uufe imebeede tobolou i. Dia mosole sama ya, hulia sogo dabai hiyedo kou degele iye, kenou si miye ta mala ili mei.

⁴ Neke maga iligi sabiyomou dugube, Yesube ohueiyai biyakou tafalamou dugulo i. Dia e o keme Yesudade tawale ili mei.

⁵ E tafalali di amokou haguisa yodu, mogo diama, ni miye ta de mala i? Eibe miye mo^uyoyo meiyode tobolou i.

⁶ Kege tobolou imou, e di amokou tobou, neke mosole figi deleya hebele muguoba, miye mo^umabeede tobou mou, dia ke dulomou neke deleya ke hebele muguomou dugube, nekebe miye sudo sai amamaj dugu. Mosole foudu mala folo sagai duguli mei.

⁷ Kegemou, dabai degedi o Yesuha e mogodo kaha Pitakou tobou, o keme di Hiye Oyodei. Saimon Pitaha ke dulomou e yukuei sasado digima maj ke kamou, ohueiyaikou fogu fiamou i, Yesuha tafala kokou felei.

⁸ E fogu fiya imou, dabai degedi o ilo kediame mosoleye e habage sesele yai. Ohueiyai biya ahu mei, mita olou fei 100 sagai kegenou fei kaha degeimou, neke foudu miye sai kege dalamou, ohueiyai biyakou gisigama yai.

⁹ Ohueiyai biyakou ya fologamou, dou wobolou kokou dugube, miyebou ou bou de si dalamou dugulo i.

* **21:1 21:1** Ohueiyai kaha hu tabe Galiliyodele idi.

¹⁰ Yesuhā diā fologoumōu duguomōu tobou, miye nī malā i keme ilo kelebe amokōu malā haguama.

¹¹ Kege tobōu mōu, Saimon Pitahā mosole foudu folomōu, neke gisigama biyakōu felei. Neke keme miye sai amamai. Miyēbe hiye hiyedo olōu fei 153 kege moye, kenōu si nekebe dulali mei, yoŋu bolodo kegenōu delei.

¹² Kegemōu, Yesuhā diāmokōu, nī hagua, nale namabeede tobou. Die o tahā ta name koyo? de yodulo ili mei. Gue kōu degele iye, kenōu si o keme die Hiye Odade tawale i.

¹³ Fologoumōu, Yesuhā doulukōu ōu si ke moŋuma, diāmokōu nei. Miyene moŋuma nei.

¹⁴ Yesuhā tolomōu haguā gehe degemōu, e dabai degedi o kediāmokōu tamā degeibe, ohueiyai biyakōu keme komā tamā degei.

Yesuhā Pitakōu, name mā wai sipsip wōu ma dalayede tobou

¹⁵ Kegemōu, nale nalā ima mei degeimōu, Yesuhā Saimon Pitakōu yodu, Jonhā dihi Saimon, nage ame tagai hiyedo kahā degeimōu, o ilo koŋudia a tagai keme nage de gabai? Pitahā tobou, Hiye O, nā tewe, a nā tagai keme nā kōu tewe. Kegeimōu, Yesuhage, name mā wai sipsip sisigefei ke dabayede tobou.

¹⁶ Kegemōu, Yesuhā Saimon Pitakōu haba yodu, Jonhā dihi Saimon, nā a tagaibe de hiyedo? de yodu. Pitahā tobou, Hiye O, nā tewe, a nā tagali keme nā kōu tewe. Kegeimōu, Yesuhage, name mā wai sipsip kedia wōu ma dalayede tobou.

¹⁷ Kegemōu, Yesuhā Saimon Pitakōu haba tage yodu, Jonhā dihi Saimon, nage ame de tagali? Tage kege yodumōu dulomōu, Pitahā yoŋusie solōu do dege fimamōu tobou, Hiye O, nā olōu fei tewe. A nā tagali kene nā kōu tewe. Kegeimōu, Yesuhage, nā mā wai sipsip olōu fei ke dabayede tobou.

¹⁸ Kegemōu, Yesuhā Pitakōu tobou, a namokōu damaledo tobolōu kuhe, name gisiai kelegebe, nā yukuei noŋunōu mōu sama, noŋu tagali sagai kele siadi. Nā odo degeibabe, nā dobogoŋudio doususuguba, o tae nā yukuei mōu samaba, sa nā ile tagali mei kokōu wolōu ile.

¹⁹ Yesuhā tā ke tobou kahā sibigebe kōu gue, Pitabe kagei toubasi, o sasai kedia Godikōu hohobolōu domōu kege kuhe tobou. Yesuhā kege tobōu mamōu, Pitakōu da imebeede tobou.

Dabai degedi o, Yesuhā e mogodo kahā degele tā

²⁰ Kegemōu, Pitahā boholōu mōu dugube, dabai degedi o Yesuhā e mogodo kahā, dilie sesele hagumōu dugu. Afu nale nalā i kelege, o kahage Yesuhā kihiyōudu amafei, Hiye O, name o koyohado ho o kediāmokōu sesegulo? de yodu.

²¹ O ke hagumōu duguomōu, Pitahā Yesukōu yodu, Hiye O, o keme kagele? de yodu.

²² Yesuhā Pitakōu tobou, age o keme yoŋu kegenōu dalaba ibe deba, a boholōu mā haguale ke tagali. A emokōu degele keme ne biyodema tobolōu? Name anōu sesele haguayede tobou.

²³ Yesuhā tā kege tobou uwo keme damaleyodele i o sasai kedia dulomōu tawale ibe, dabai degedi o keme damaledo tolo meiyade tawale i. Kenōu si Yesuhage o keme tolo ile meiyode tobōu li mei. Ege kōu gue tobou, age o keme yoŋu kegenōu dalaba ibe deba, a boholōu mā haguale ke tagali. A emokōu degele keme ne biyodema tobolōu? de tobou.

²⁴ Dabai degedi o kahage olou fei ke nimokou hehegiemou nalagai kuhe. Di tewe, ta e hehegili kome damaledo ta.

²⁵ Yesuha dabai sudo ilo kelene kou degegadiye, kenou si dabai tanou tanou olou fei e degegai keme oe kuguokou olou fei nalaga i debabe, dige kuguo sudo olou fei ke kiliya maga ile? Di sa sa olou feibe kuguo sudo ke magalebe timou mei degele, mou fegegulo.

Ta-Bolofei-Mala-Suluguadi-O Kedia Dabai Degele I

Tawale Ta

Kuguo koŋume o Lukha nalaj. Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia dabai degele i kaha ta ke nalaj. E kuguo tane kou nalaj. Kuguo keme Yesuha degei kaha ta, di Ta Uwo Bolofei Lukha Nalajodele ili.

Kuguo koŋume e nalama, o Tiofiluskou nei. O keme Juda o mei. Kuguo ke nalama nei kahage dine o kedia dabai gehe gehe degele idi ke tawamabadomou kuhe nalama nei dala.

Kuguo koŋumaha ta sibigebe kou gue: Duo Bolofeiha neleya kenou ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia sa sa o sasai kediāmokou Yesuha ta hehegiemou suluguei.

Ta hiye 1 ile 12 keme Pitaha dabai degei kaha ta. Ta Hiye 13 ile 28 keme Polha dabai degei kaha ta. Sawisiei ilo kelegebe Luk e Polha sulu sesele siei.

Luk eme medigo dabai degedi o sa degei. Kolosi 4:14 kokou duguma.

Dabai kuguo koŋumaha ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1:1-8:3

Sa Jerusalemkou ge, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia Yesuha degei kaha ta ke hehegile i.

Ta Hiye 8:4-12:25

Sa Judiabou, sa Samariabou keleya ke, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia Yesuha degei kaha ta ke hehegiemou suluguei.

Ta Hiye 13:1-21:14

Polha sa sa sudo keleya ke Yesuha degei kaha ta ke hehegiemou siei.

Ta Hiye 21:15-26:32

Sa Judiakou ge, o kedia Pol e didio degemamou, ta sa i.

Ta Hiye 27-28

Ami o kedia Pol sa Romkou tolou yai.

Sa Jerusalemkou ge, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia Yesuha degei kaha ta ke hehegile i

(Ta Hiye 1:1-8:3)

Yesuha Duo Bolofei tobou ba hagualeyodema makai

¹ Mogo Tiofilus, ta dagado a namokou nalama nei kokou be, Yesuha degegai kebou, ta e hehegiei kebou olou fei nalaj.

² Yesuha dabai degega haguabe demou, Godiha e hebenitou mala felei keme a kou nalaj. Godiha e mala ili mei kelege, Yesuha e ta-bolofei-mala-suluguadi-o, e kou makagai kediāmokou tama degemou, Duo Bolofeiha neleya ke diāmokou egei tobou.

³ E tolo ilemou hagua gehe dege dalali, diāmokou tama degemou, eme gehe dege dalayodemamou hehegiemou siei. Sawisiei olou fei 40 kege diabou de dalali, Godiha o sasai wolou dalaleyode tobolou delei.

⁴ Sawisieⁱ ta, Yesu^ha di^abou^u de na^le na^la duwo^li, egei kou^u gue tobo^u, nⁱ sa Jerusalem tou^u fogou^u dama. A nⁱmokou^u ma^u Ayeh^a bi ta neleyodeiyode tobo^u mou^u du ke dia dalama.

⁵ Jonhage hueilikou^u fafeleya degedi. Kenou^u si sawisieⁱ hiyefeⁱ tieli mei, nⁱme Duo Bolofei^ha fafeleya degeleyode tobo^u.

⁶ Kegemou^u, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia^u kefeguomou^u, emokou^u yodulo i, Hiye O, ifi na^u di sa Israel hiyedo degemaba, di hiye o tah^a di sa haba de wolou^u dalale?

⁷ E sima tobo^u, keme nⁱ bi mei. Sawisieⁱ keme Aye Godi yo^uunou^u makaiyode tobo^u.

⁸ Kenou^u si habage, Duo Bolofei^ha migileba, nⁱmokou^u ne^le hiyedo neiba, nⁱ ma^u ta sa Jerusalem^u, sa Judiabou^u, sa Samariabou^u olou^u fei kokou^u hehegiemaba, habage sa sa olou^u fei kene tefe^le hehegiemou^u sulugaleyode tobo^u.

Yesu hebenitou^u fogou^u i

(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁹ Yesu^ha ta ke tobo^u mei degeimou^u, o kedia^u dugube, Godi^ha neleye e mala^u foulugi, mabi tah^a e gogumou^u, dia^u e dugulo ili mei.

¹⁰ Fogou^u imou^u, dia^u agudiletou^u baha tafalaguamou^u, o bolou^u ta toto tama^u degemou^u, di^abou^u de tefe^leigui. O bolou^u kedilie yukueibe fo^u degele i dugulo i.

¹¹ Dilie tobo^u, Galili o diama, nⁱ kageimou^u agudiletou^u baha tafalagua? Ifi Yesube nⁱ tou^u fogou^u mou^u, Godi^ha hebenitou^u mala^u i. Habagesi, nⁱ e imou^u dugu sagai^u kenou^u tefe^le bohoulou^u ma^u hagualeyode tobolou^u i.

O kedia^u Judash^a timou^u molo^uu o ta makai

¹² Kegemou^u, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia^u bitou^u Oliv tou^u fogou^u, sa Jerusalemkou^u bohoulou^u ma^u yai. Ahu mei, hafeido.

¹³ Sa Jerusalemkou^u fologamou^u, fou^u gou moso^u dio^uu duwoguadi kotou^u fologai. O kedia^u, die hube olou^u fei kuhe, Pita, Jon, Jems, Andru, Filip, Tomas, Bartolomyu, Matyu, Alfusha^u dihi Jems, Saimon e hu^u tabe Selot, Jemsha^u dihi Judas.

¹⁴ O kedia^ume fi^u tanou^u dege kefeguo duwoguali, diho^u baga^u tobolou^u idi. Sasai^u ilo kelebou^u, Yesu^ha e adiou^u Mariabou^u, e mala^u di^abou^u olou^u feine, o kedia^ubou^u de duwoguali diho^u baga^u tobolou^u idi.

¹⁵ Kelegebe, damaleyodei o sasai^u olou^u feibe 120 sagai^u kege delei. Kegemou^u, Pitaha^u duo kile hagua^u tafalali tobo^u,

¹⁶ mogo diama, Judash^a degei kaha^u ta, o Devitha^u Duo Bolofei^ha neleya ke kou^u tobo^u keme Godi^ha kuguokou^u nalai^u dala.* Kegemou^u, Judash^a Yesu o kedia^umokou^u sesegumou^u kuhe tolou^u ma^u ta sa i kaha^u degemou^u, ta Devitha^u toboub^e damaledo tama^u degei kehe.

¹⁷ Judas eme eibou^u de kou^u dalali, dabai tanou^u degediyode tobo^u.

¹⁸ Kegemou^u, Judash^a midih^u kasagai^u milou kaha^u hebe ke sele malamou^u, asou^u kolo ta mamou^u. Asou^u kolo ke mamou^u kokou^u ge eme mihikou^u fiyamou^u, gua olou^u fei tigile mugumou^u, e tolo i.

¹⁹ Sa Jerusalem o kedia^u e degei ta ke dulomou^u, die tae asou^u kolo kaha^u hube Akeldamayodele idi. Hu^u kamaha^u e sibigebe Kafeibou^u Sa.

²⁰ Kegemou^u, Pitaha^u haba tobo^u, ke degei keme Die Fedi Kuguokou^u be kou^u gue nalai^u dala, Sa e tiadi keme yo^uu mou^u kege dalale. Kelebe o ta daladayedei. *Buk Song 69:25*

* 1:16 1:16 Buk Song 41:9

Tabē kōu gue,
O tahā ē timōu kē moṽubane bolō.

Buk Song 109:8

²¹ Kegei kahā degemōu, di o ta makame. Hiye O Yesuhā dibōu de sumōu, o ilo dibōu de suluguei o kele ta makame.

²² Jonhā Yesu ē fafeleya degei kelege haguabe demōu, Godihā ē hebenitōu malā imōu dugu o kele ta makame. O kegei kamahā dibōu de dabai degeleba, Yesube tolo ilemōu haguā gehe degeiyode tobōu mōu sialeiyode tobou.

²³ Kegemōu, o kediā o bolōu ta maka degele i. O ta ē hūbe Josep, ē hū tabe Barsabasyodele idi. E hūnōu tabe Jastus. O tabe ē hūbe Matias.

²⁴ O kediā o bolōu kege maka degemamōu, dihq bagā tobolōu i, Hiye O, o fi olōu fejdobe nā tewe. Nā o koyo maka degeiya, nā eimokōu hegiyedele i.

²⁵ Judas ɛme di dabai kē tōu fogōu, sa yoṽu dalale sagai kokōu fogōu i. O koyohā ē timōu kē malāba, tā-bolofej-malā-siadi-o degele kē eimokōu hegiyedema dihq bagā tobolōu i.

²⁶ Dihq bagā tobōu mamōu, igi yalē iligi, Matiashā ē hū tamā degeimōu duguomōu, ɛme tā-bolofej-malā-siadi-o ta degemamōu, o kegele i 11 kege kediāmokōu geleguomōu, olōu feibe 12 kege degei.

2

Duo Bolofejhā migi

¹ Misiholo duwodi sawisieī Pentikos* tōu mōu, damaleyodei o sasai kediā kefeguo duwei.

² Duwoguali, agudiletōu ge uwo ta toto degeimōu dulo i. Uwo keme wi hiyedo uwo sa degei kahā mosq diā duwogua kodu olōu fei tefei.

³ Uwo kē dulomōu dugube haba dou i sagai kegei kahā o olōu fei tolōu hobogou dalamōu dugulo i.

⁴ Dou i sagai kē dugumōu, Duo Bolofejhā diā tolōu hobogōu mōu, kelege diā tā daga daga tāenōu yoma tobolōu i. Keme Duo Bolofejhā degeiyenōu diā tā daga daga kē kuhe tobolōu hobogou.

⁵ Kelegebe, sa sa tie o sasai sudo sa Jerusalemkōu kōu haguasie felega deleiguei. O sasai kediame die hutibe Juda, egei dudi o.

⁶ Uwo kē hagumōu dulomōu, sa sa o sasai kediā kesigiemōu kefegulo i. Yobe, Yesukōu damaleyodele i o sasai kediā die Galili tae tobolōu ili mei, kenōu si sa sa o sasai dioṽu die tāenōu tobolōu imōu dulo i.

⁷ Kege dulo kesigiemōu tobolōu i, tā koṽu tobolōu ili o olōu fei kediame Galili o sasainōu.

⁸ Kageiye tā diā tobolōu ilibe, di diyōu di tāenōu tobolōu imōu dulo iya?

⁹ Di koṽu hagua kefeguo dalagua o sasai di sa sa hū olōu feibe Partia, Midia, Elam, Mesopotemia, Judia, Kapadosia, Pontus, Esia,

¹⁰ Frigia, Pamfilia, Isip. Di ilo kelebe sa Libia tie o, sa Sairini hafei dege dalaguadi o. Di o ilo kelebe sa Rom tie o.

¹¹ Di o ilo kelebe damaledo Juda o. Di o ilo kelebe Juda o kediā egei dudi o. To tibi sa Krit obōu, sa Arebia obōu, di olōu feibe Godihā dabai neledo dege degedi kahā tā kē diyōu di tāenōu tobolōu imōu dulo ili kuheyode tobolōu i.

* **2:1 2:1** 'Ista' sawisieī mei degeimōu, sawisieī olōu fei 50 kege mei degeimōu be, *Pentikos* sawisieī kē kuhe tōu di. *Pentikos* sawisieī dagado kelege, Kelesuhā Duo Bolofej tobōu mōu migi.

12 Diā dio^u die tae tobolou imou dulo kesigiemou, fi hiyedo ma imamou, dio^uunou tugulo tobolou i, ko^uume kejyedo tama degeiya?

13 Kenou si o ilo kelege susuga tobou mou iligi, o kedia tigi kolo huei gofo^uudo ke nai kaha degemou, fi totou degele iyode tobolou i.

Pitaha egei tobou

14 Kegemou, Pitaha ta-bolofei-mala-suluguadi-o 11 kege kediabou de dogou guo tafalali, o sasai kediāmokou ta neledo dege kou gue tobou, ma mogo diama, huti Juda o nibou, sa Jerusalem tie o nibou olou fei, ta a ko^uu tobou lamou degeli ko^uume ni olou fei defeido duma. Ni ko^uu dugulu kaha sibige keme ni tawayadomou a tobou ladi kuhe.

15 Nige wa, o ko^uudiame tigi kolo huei gofo^uudo ke nama fi totou degele iliyade tawale ili. Kege meido. Kou bou gebe gusugudo dala. Gusugu kou bou ge obege tigi kolo huei gofo^uudo nama fi totou degele idiyo mei.

16 Ko^uu degelibe, o Joelha kou tobou sagai kenou tefele degeli. O habage-degele-duguo-tobou di-o kaha tobou keme kuguokou nalai dala kuhe,

17 Godiha kou gue tobou, uwage sawisie kelege, a ma Duo Bolofei tobou ba mulo, o sasai olou fei tou ba, ni o sisigobou ni sasai sisigobou kedia ma ta, habage tama degele kaha ta ke hehegie tobolou ile. O gisiai kedia diho boholou maba, tawale hobogolou. Odo kedia tieimi dugulone, damaledo kenou dugulo ile.

18 Damaledo, sawisie kelegebe, a ma Duo Bolofei tobou ba mulo, ma dabai degele idi obou, ma dabai degele idi sasibou kedia tou ba, dia habage tama degele ke tobolou ile.

19 A degeiye, agudiletou ge midihogehe gehe ke tama degegouba oe duguoba hiyedo kesigile ile. Haba asou be ko^uune a midihogehe gehe hehegie. Kafeibou, doubou, dou dahai^ubou de hiyedo tama degeleyode tobou.

20 Asone hulia degele, oguone duhido kafei sagai degele. Kegeibabe, Hiye Ohagaguale sawisieibe hafei degeli kehe. Sawisie keme Hiye Ohagaguale nelebou e hohobou ke hegie sawisie.

21 Kegeba, o koyoha Hiye Ohagaguale huya ke a dogou guyedema diho baga tobou babe, o keme Godiha mamolo^u.

Joel 2:28-32

22 Israel o diama, ni ma ta duma. Sa Nasaret o Yesu eme Godiha tobou mou hagua, niou ni dihile kokou midihogehe gehe ke milou gamou sumou ni duguomou hiyedo kesigile i keme ni olou fei kou tewe. Godiha nige o keme yo^uu tobou mou hagueidade tawamabadomou e kuhe degei.

23 Godiha Yesube nimokou seseguloyodema fogou, habage degele ke e kou tewe. Kegemou, habage, Godiha Yesube nimokou sesegumou, nige Godiha ta dudiyo mei o kediāmokou sesegumou, hebe fufuguomaikou ikeke degele imou, kuhe tolo i.

24 Kenou si Godiha Yesu e todi kaha do degeli ke mou duguo fogou li mei, haguagimou gehe degei dala. Yobe, todi kahage eme ta tolou dalale sagai mei.

25 Afu Devithane e degei ke kou gue tobou,

Hiye Ohagaguale hafei dege dalamou dugudi. E ma dobogo^uu delekou duwo kaha degemou, ame neledo dege dala kuhe. Gue ta degediyo mei.

26 Kegei degemou, ma fi^ube bolofeido, hohonou. A ta tobolou ne, hohoge dege tobolou. Ame Godiha amokou midihoge bolodo degele ke dia dala.

27 Nage a ta tou fogou ba, tofigiei sa kokou dalale mei. Na nou ne biyodema makai o bolodo keme widaimikou be ta tabale mei.

28 Na amokou tofousogo tofousogo tofolou kaha midihog ke kou hegi. A nabou de dalaba, na degeiye a hohog hiyedo degeleyode tobou. *Buk Song 16:8-11*

29 Mogo diama, a nimokou damaledo tobolou kuhe, di kou guai o Devit eme kege nalamamou tolo imou, oe e wida i. Widai keme ifi kou bou gene dibou de dala.

30 Kenou si Devit eme habage-degele-duguo-tobou di-o kaha degemou, Godiha yonu e huya kenou makamamou kou gue tobou keme e kou tewe, Habage a ne huti o ta makamaba, e hiye o dege nebe nou na sagai kege dalaleyode tobou. *Buk Song 132:11*

31 Devitha ke toboube, e Godiha habage degele ke kou duguomou, Godiha makai o Kelesube* hagua gehe degeleyodei. Godiha eme o tofigiei sa kokou ta dalaba duguo fogolou mei. Widaimikou ne ta tabale meiyode tobou.

32 O keme Yesu. O Yesu eme Godiha haguagimou, gehe degei dala. Ei olou fei eme kou dugulo i. Kegemou, eige ei dugulo i kaha ta ke tobolou idi.

33 Eme hagua gehe degeimou, Godiha tobou mou hebenitou folomou, e Godiha dobogonu delekou duwoli, Duo Bolofei e Ayeha neleyode tobou ke mou. E Duo Bolofei malamou tobou mou migimou, ni Duo Bolofeiha dabai degeli ke duguomou dulo ili kuhe.

34 Devit e Yesuha hebenitou felei sagai kenou tefele feli mei, kenou si e kou gue tobou, Hiye Oh a ma Hiye Okou kou gue tobou, na ma dobogonu delekou duwoba ibe deba,

35 a ne ho o kedia momumaba, ne abogonu hayedu kefeguloyodei. *Buk Song 110:1*

36 Israel o diama, kegei degemou, ni defeido tawama. Yesu, ni hebe fufuguomaitou ikoke degele i keme Kelesu, Godiha makoumou, eme Hiye O degei, o sasai olou fei mamolouuyodei.

O sasai sudo fi boholou mou, fafeleya tofolou i

37 O sasai kedia Pitaha ta ke dulomou kesigie gue degemou, Pitabou e mogo diamokou bou de yodulo i, mogo diama, eibe kagele?

38 Kegemou, Pitaha diamokou tobou, ni olou feido fi boholou ba, Yesu Kelesuha huya ke fafeleya tofolou ibasi, midihog kasagai, ni milou ga idi ke Godiha gebe meiyodemaba, e Duo Bolofeine nimokou nele.

39 Godiha Duo Bolofei neleyode tobou keme ni sisigo diamokou bou, o sasai olou fei, ahuya dalagua kedia mokou bou de nele. Damaledo, o sasai, di Hiye O Godiha yonumakou haguamabadomou haguislamou degeli, o sasai kedia mokou be Godiha e Duo Bolofei neleyode tobou.

40 Pitaha egei ilo kele tobou mou iligi, ta neledo dege kou gue tobou, niou tawaibou, nime o midihog kasagai milou ga idi kediabou de makeiye.

41 Ta ke tobou mou, o sasai sudo dulomou fafeleya tofolou i. Sawisie kelegebe, o sasai 3,000 sagai kege kedia Yesukou kou damaleyodei kediabou de geleguo sudo degei.

Damaleyodei o sasai kedia fi tanou dege delei

* 2:31 2:31Kelesube Godiha di mamouuyadomou makai o.

⁴² Damaleyodei o sasai kedia ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia hehegili ke dulomou, dio[usie yogo dogou gumou dogou gumou dele idi. Haba kefeguomou be, nale nalamou, diho бага тоболу idi.

⁴³ Godihanou degeiye, e ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia midihogee gehee gehee ke milou ga idibe, o sasai kedia dihiile kokou milou goumou duguomou kesigie gue degele idi.

⁴⁴ Damaleyodei o sasai olou fei kediage fi tanou dege kefeguomou, dio[unou bimai neimou neimou dele idi.

⁴⁵ Dia die asou kolobou, die bimaihou olou fei ke tiga nemamou be, sele ke mo[umamou, o bi mei obou, nale mei obou kediakokou file idi.

⁴⁶ Sawisiei olou feibe, dia Godiha mosog kekaimidu fologa kefegulo idi. Haba die mosog tanou tanou yane nale nalamou suluguadi. Fimai tanou dege, hiyedo hohobolou nale nala idi.

⁴⁷ Dia Godiha hunou hebele fogulo imou be, o sasai damaleyodili mei kediane diakokou hohog degele idi. Sawisiei olou feibe Hiye Oha o sasai ilo kele mamou[umou be, o ebukou damaleyodei kediabou de geleguo sudo degedi.

3

O ta ibigidio tofigiei ke bolog degei

¹ Sawisiei olou fei, Juda o kedia diho бага тобу dibe, habi 3 klok kelege tobou di. Sawisiei ta Pitabou Jonbou diliene diho бага тобу lamou, Godiha mosokou yai.

² Dilie fologoumou, o ilo kelege o ta, e ibigidio tofigiei ke hebele haguasiei. O keme e ibigidio be e adiou ha tofigiei kegei kuhe mala felei. Sawisiei olou feibe, o kedia o ke hebema haguasiemou, Godiha mosog kaha kekai adi ta kokou dogogulo idi. Adi kaha hube Nebou do Adiyodele idi. O sasai Godiha mosog kekaimidu fologoumou be, e sele hawaga duwodi.

³ E Pitabou Jonbou dilie Godiha mosokou fologoumou duguomou, e diliemokou sele ta neyadomou hawai.

⁴ Pita dilie Jon dilie emokou hiligedo masemamou, Pitaha tobou, na elemokou dugu.

⁵ Dilie emokou sele ta neleyademou e diliemokou masele duwei.

⁶ Kenou si Pitaha tobou, ame selebou mei. Bi a dala keme namokou nelamou. Nasaret o Yesu Kelesuha huya ke na haguama iyede tobou.

⁷ Kege tobou mamou, Pitaha o kaha dobogo[delekou tolou haguagimou, kelegenou ibigidio tofigiei o ke bolog degei.

⁸ E foguo folo fiya tofogou mou tofou tofou i. Dio[ufe Godiha mosog kekaimidu fologai. E hobou ga sulugi, Godiha hunou hebele foguo, hohobolou mou hobou ga siei.

⁹ O sasai kedia dugube, eme sulugi, Godiha hu hebele fogumou dugulo i.

¹⁰ Dia e midihog duguo tawale i, eme Nebou do Adi kokou duwoli, sele hawagadi odadele i. Eme bolog degei duguomou, dia kesigie, fi mei degele i.

Pitaha Godiha mosodu egei tobou

¹¹ Sa ke tie o sasai kediage ke degei ke dulomou, kesigie, Godiha mosokou foukua ya, kefegudi mosog, dia Solomonha mosoyodele idi kokou fologa dugube, hawagadi o kaha Pitabou Jonbou dilie tolou ma tafalamou dugu.

¹² Pitahā diā haguasieimōu duguomōu, diāmokōu tobou, Israel o diāma, kageimōu nī koŋu duguo kesigile iya? Kageimōu, nī elemokōu masele iya? Nī tawalibe, ele neleyenōu degeiye o koŋu kōu gue haguāma sulu, he, elebe Godihā dihile bologuādo daladi kahā o koŋu kuhe haguāma suluyode tawale ili? Kege mei.

¹³ Keme Godihā neleya kenōu Yesuhā degei. Di kōu guai o Abrahamōu Aisakbōu Jekopbōu die Godihānōu si ē dabai degedi o Yesukōu be hū hiyedo kōu neī. O kenōu be nī ho o kediāmokōu seseguomōu, Pailatkōu woyede tobolōu i. Kenōu si Pailathage tōu fogōu ba yoŋu ileyodeiye, haba nīge kegelebe dafamōu, tōu fogōu dayede tobolōu i.

¹⁴ Eme Godihale, Midiho Doudo kenōu Degedi O. Kenōu si, nīge eme dafamōu, Pailatkōu o wodi o ta ke tōu fogōu ba, nīmokōu haguayede tobolōu i.

¹⁵ O fī nēdi o eme nī wala imōu tolo i. Kenōu si Godihā eme widaikōu haguagimōu, haguā gehe degeimōu ele duguomōu kuhe tobolōu ili.

¹⁶ Yesukōu damaleyodei kahanōu, o kasagai, nī kōu dugudi tewe kahā ibigidio ke kuhe nele degei dala. Nī o keme Yesuhā huya ke damaleyodema, bolō degeimōu dugulo ili kuheyode tobou.

¹⁷ Mogo diāma, a tawali, nī Yesu woumōu tolo ibe, nī defeī ta tawale ili mei. Nebe, nī hiye o kediāne kenōu tefei.

¹⁸ Kenōu si habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā Godihā o makai Kelesube do duguloyode tobolōu ibe, diā nī degele i ke tobolōu i. Kegemōu, die tā keme olōu feī damaledo tamā degeiyodei.

¹⁹ Kegei kahā degemōu, nī fī boholōu ba, Godikōu damaleyodema. Kegeibasi, Godihā nī midiho kasagai milōu di kahā hebe keme togule mugulo.

²⁰ Damaledo, nī fī bohōu babe, Hiye Ohā degeiye nī misiholo duwolo. Kegeibasi, Godihā yoŋu makai o Kelesu tobōu ba hagua nī dogōu gulo. O a tobolōu keme Yesu.

²¹ Ifibe, eme hebenitōu dalali, Godihā bimāi olōu feī gehe degeleyode tobou ke dia dala. Godihā afudo tā keme yoŋu ē habage-degele-duguo-tobōu di-o kediāmokōu kōu tobōu mōu dulomōu tobolōu iyode tobou.

²² Moseshāne kōu gue kōu tobou,

Nī Hiye O Godihā o ta makalebe, ē nī o habage haguale ta makale. O keme nebe anōu tefei, habage-degele-duguo-tobōu di-o degele. Tā ē tobōu babe, nīge defeīdo duloba sesegama.

²³ Habage-degele-duguo-tobōu di-o ke haguba, o koyohā ē tā ke ta du ho fogōu babe, o keme Godihā sosōu o kediābōu de ta tofousogo dalale meiyode tobou. *Lo 18:15, 18-19*

²⁴ Habage-degele-duguo-tobōu di-o olōu feī kediā koŋu tamā degei keme kōu tobolōu i. Yomogoube, o Samuelhā tobōu mōu haguabe demōu, o ilo kele tanōu tanōu tobōu mōu haguasiebe demōu, ifine kuheyode tobou.

²⁵ Nīme habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā sosōu degei. Afudo, Godihage nī kōu guai o kediāmokōu ebōu de mogo degedi midiho ke ē milolōu yodema hegibe, ē Abrahamkōu kōu gue tobou,

Ne habage haguale o kahā degeiyege, Godihā sa sa o sasai olōu feī kediāmokōu midiho bolofei hehegileyode tobou. *Stat 22:18*

²⁶ Damaleḏo, Godihā ē dabai degedi o kē haguagie tobōu mōu, nīmokōu bukōu hagua felei, midihō bolofei kē hehegieiba, nī tanōu tanōu midihō kasagai kē tōu fofōu guemabadomōu.

4

Hiye o kedia Pitabōu Jonbōu didio mugulo i

¹ Pita dilie Jon dilie o sasai kediāmokōu tā tobolōu imōu, mogōu du dalaguadi o kediabōu, Godihā mosō dia daladi hiye obōu, Sadyusi* o kediabōu de haguasiei.

² O kedia gofoū degele i, dilie o sasai kediāmokōu tobōu mōu iligi, Yesu ē tolo ilemōu hagua gehe degei kaha degemōu, tofigile i o sasai kediāne hagua gehe degele ileyode tobōu mōu dulomōu dia gofoū degele i.

³ Dia dilie tolōu mōu, tā salamōu degei, sa nugumōu, idiba kege tā saleyodemamōu, didionōu mugulo i.

⁴ Kenōu si, o sasai sudo egei kē dulomōu, damaleyodele i. Ebele damaleyodeibōu, ebukōu damaleyodeibōu geleguo olōu feibe folodo, 5,000 sagai kege.

Hiye o kedia Pitabōu Jonbōu kansole o kedia dihile kokōu tā sa i

⁵ Sabiyomōu, Juda hiye o kediabōu, haba odo odobōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu kedia sa Jerusalemkōu kefegulo i.

⁶ Mogōu du daladi hiye o Anasbōu, o Kaiafasbōu, o Jonbōu, o Aleksanderbōu, haba mogōu du dalaguadi hiye o ilo kediabōu de kefegulo i. Mogōu du daladi hiye o kediame sosou tanōu fei.

⁷ O kedia kefeguomōu, dilie tefegiemōu, kōu gue yodulo i, nele dabai kōu degeibe, o koyoha neleya kē degelou? Koyoha huya kē degelou de yodulo i?

⁸ Kegemōu, Pita ē Duo Bolofeiha tōu mōu, o kediāmokōu tobou, Israel hiye o diama, odo odo diama,

⁹ ele o ibigidio kasagai kē dogōu gu kaha degemōu, nī ele kuhe tā solu. Nī o kē kage degeiye bolō degei domōu tawalamōu degele ili.

¹⁰ Kegei kaha degemōu, nībōu Israel obōu, nī olōu fei kōunōu tawama, sa Nasaret o Yesu Kelesu, nī hebe fufuguomaikōu ikoke degeimōu, Godihā haguagimōu gehe degei o kaha, ē huya kenōu o ibigidio kasagai kē kuhe bolō dege tafalamōu nī dugulo ili kuhe.

¹¹ Yesuha degei keme o taha Godihā kuguokōu kōu gue nalai, Mouti, mosō togodi o nī dugube kasagai degeimōu igile filei keme ē haba meleya mouti fogou.

Buk Song 118:22

¹² O taha di mamoloū sagai ta dala mei. Yesuha huya kenōu si o sasai di bolofei dege dalale. Enōu si Godihā di mamōuyadomōu makaiyode tobou.

¹³ Pitaha tā tobōu mōu be, hiye o kediage fi hiyedo mā i. Dia kōu tewe, Pita dilie Jon diliebe sokōu lōu hiyedo duwegueli mei, mōu yoūwa o. Kenōu si dia dugube diliebe gue degeiyo mei, tā dilie tobolōu be neḓo. Kegeimōu, diage diliebe Yesubōu de kōu deleyode tawale i.

¹⁴ O ē ibigidio bolofei degei keme diliebōu de tafalamōu duguomōu, diliemokōu tā ta sima tobōu li mei.

* **4:1 4:1** Sadyusibe sa hū mei, egei hū ta sā degei. Sadyusi o kediage o tofigiei kediame ta hagua gehe degele meiyade tawale idi.

¹⁵ Kegemōu, hiye o kedia diliemokōu kansole kedia moso ke tōu fogōu mugua, mihikōu tafalaguamabeedemōu, dilie muguomōu, dioṽunōu tugulo tobolōu i.

¹⁶ Di o bolou keme kage degele? Midiho gehe, dilie milou keme sa Jerusalem tie o sasai olou fei kou tawale i. Dige ta gale sagai mei.

¹⁷ Kegei kaha degemōu, di o bolou kediliemokōu be o kaha huya ke hobou ta ta tobou damabeedeme. Kegeligi, ta koṽu sa sa o sasai olou fei tefeledue.

¹⁸ Hiye o kedia dioṽunōu tugulo tobou ma mei degemōu, dilie haguismōu, felegomōu, nele Yesuha huya ke hobou ta tobolou ba hehegedamabeede tobolou i.

¹⁹ Kenou si Pita dilie Jon dilie die ta simamōu, kou gue tobolou i, Godiha dihle kokou be, midiho kage degeibasi doudo? Elege ni ta sesele, ha, Godiha ta sesele ke doudo? Njou nou file duguma.

²⁰ Kenou si ele ta koṽu tobolou be ta fogolou mei. Ele dihoeye dugu kebou kihiyoye du kebou de ele hehegielamou yode tobolou i.

²¹ Kegemōu, kansole kedia diliemokōu ta neledo dege tobolou ima, diliebe fogou imabeede i. Yobe, o sasai olou fei kedia ke degei ke kou duguomōu, Godiha hu hebele fogulo i kaha degemōu, hiye o kedia diliemokōu hebe kasagai nelebe gue degele i.

²² Yobe, midiho gehe ke milouye bologuomōu bolu degei o kaha e sadebe olou feibe 40 kege gabama i.

Damaleyodei o sasai kedia egei tobou di kaha nele ke moloṽuyodema diho baga tobolou i

²³ Kansole o kedia Pitabou Jonbou dilie tōu fogou mou, dilie boholou ma, dilie mogo diamokou fogou yai. Ya fologamou, ta olou fei mogou du dalaguadi hiye obou, odo odobou kedia diliemokou tobolou i ke, diliene dilie mogo diamokou tobolou i.

²⁴ Dilie mogo dia ta ke dulomou, fi tanou dege, Godikou kou gue diho baga tobolou i, ei Wolou Daladi Hiye O, name agudiobou mihibou to dawalabou, bimai olou fei du dala koṽu milou gai o.

²⁵ Afudo, na kou tobou mou Duo Bolofeiha neleya ke, ei kou guai o, ne dabai degedi o Devitha kou gue tobou,

Kagemou sa sa o olou fei gofoṽu degele iya? Kagemou o sasai kedia midiho kasagai milou lamou tugulo tobolou iya?

²⁶ Sa sa olou fei dia daladi o kedia biyalamou doususulo ili. Hiye o kedia kefeguomou, Hiye O Godibou, e makai o Kelesubou de huyafei degemebeede tobolou ili. *Buk Song 2:1-2*

²⁷ Damaledo, ei sa kuokou be, Herotbou, Pontius Pailatbou, haba sa ta o ilo kelebou, Israel o kediabou de kefeguomou, ne dabai degedi o Yesu, noṽu ne dabai degeyadomou makai ke huyafei degele ileyodema tugulo tobolou i.

²⁸ O kedia ke degeibe, ne neleyenou na kou degeleyode tobou sagai kenou kuhe degele i.*

²⁹ Hiye O, na dugu, o kedia eimokou tae biyamou tobolou ili. Kenou si na ne dabai degedi o ei dogou guba, ei ne ta kuhe tobou mou suluguale, ei ta gue degele ile mei.

* **4:28 4:28** Kenou si o kedia dioṽunou tawaga degele iliyade tawale i.

³⁰ Nā do o kediāmokōu ne dobogoŋu dogoguoba bologua. Haba o sasai kedia dihiŋle kokōu be, ne dabai degedi o Yesuha huya ke midihō gehe gehe ke milōu ba, dia olōu fei duguoba kesigile ileyodema diho бага тоболōu i.

³¹ Damaleyodei o sasai kedia diho бага тоболōu ma mei degeimōu, moso duwo ke ffigimōu dugulo i. Moso duwo ke ffigile dalamōu, Duo Bolofeiha dia tolōu hobogōu mōu, dia Godiha ta yomogōu тоболōu i. Dia ta guē degele ili mei, hiŋgedo egei тоболōu i.

Damaleyodei o sasai olōu fei kedia dioŋusie yogo dogōu gumōu dogōu gumōu dele idi

³² Yesukōu damaleyodei o sasai olōu fei kedia mogo tanōu degemōu, die fimaine tanōu fei degele i. Die bimaiŋbe mā bidoyodele idiyo mei, dioŋusie yogokōu neimōu neimōu dele idi.

³³ Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia egei neŋedo dege tobolōu mōu sulugualibe, ei Hiye O Yesube tolo ilemōu hagua gehe degeimōu duguomōu, ei kuhe hehegiemōu suluguayode тоболōu idi. Hehegiemōu suluguamōu, Godiha damaleyodei o sasai olōu fei kedia habaguguei.

³⁴ Dia nalebōu, bimaiŋbōu ta mei degediyo mei. Yobe, die o taha asōu kolo sagai, moso sagai kegei ta dalamōu be, o kaha ke tiga sele malamōu ile,

³⁵ ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediāmokōu neimōu, o kediage damaleyodei o bibōu nalebōu mei kediāmokōu file idi.

³⁶ Kegeimōu, o ta delei, e huŋbe Josep. Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia e hu ta tibe Barnabasyodei. Hu kaha sibigebe Dedei Sagidi O. O keme e hutibe Livai. E sabe to tibi sa Saiprus.

³⁷ O kaha e asōu kolo ta tiga sele mala ile, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediāmokōu neŋi.

5

Ananias dilie Safaira dilie Godi ogōu galamōu degele i

¹ O ta delei, e huŋbe Ananias. E sasaiha huŋbe Safaira. Diliene dilie asōu kolo ta tiga sele mala i.

² Sele ke malamōu, ilo kele Ananaiasha yoŋu e bi degeleyodema, mogogōu dogogu. E sasaihaŋe ke degeibe kōu tewe. Sele ilo kele mogogōu dogoguomōu, ilo kenōu mala ile, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediāmokōu folo neŋi.

³ Kegeimōu, Pitaha tobou, Ananias, na kageimōu Tamaha ne duledu dabai degeiya? Na ne asōu kolo tigei sele ilo kelebe noŋu mogogōu dogoguo fogōu mōu, name Duo Bolofei ogōu galamōu degeli.

⁴ Ne asōu kolobe tiga sele mōu li mei kelegebe, noŋu ne asōu kolo. Asōu kolo dowo sele kene noŋu ne sele. Kageimōu na sele ilo ke mogogōu mōu, eimokōu sele olōu fei nelŋyode tobolōu ya? Na o einōu ogōu gouyo mei, na Godine ogōu goluyode tobou.

⁵ Ananias e ta ke dulomōu, tolo fiyei. O sasai kedia ta uwo ke dulomōu, guē hiyedo degele i.

⁶ Kegemōu, o gisiai kedia haguasiemōu, e tōu ke yukueiye tigama, hebema yamōu wida i.

⁷ Aso diho kamadia sagai kege mei degeimōu, kelege Ananaiasha e sasai hagua felei. E maha tolo i keme e ta tawali mei.

⁸ Pitahā ẽmokou tobou, na dugu, nele asou kolo dowo sele moube kounou fei? Sasai kaha tobou, damaledo, na tobolou be doudayode tobou.

⁹ Pitahā haba tobou, kageimou, nele Hiye Ohā Duo Bolofei ogou gamebeedema ogou ga ilou? Na du, ne ma wida i o kediame haguasie, adikou felegaladido. Haba nane hebema yaleyode tobou.

¹⁰ Pitahā ta ke tobolou kelegenou ene Pitahā abogu hafei dege kele tolo fiyei. Tolo imou, o gisiai kedia haguasie felegamou dugu, sasai kene tei tilamou duguomou, e tou kene hebema yamou, e ma widai hafei kele wida i.

¹¹ Kegemou, damaleyodei o sasai kediabou, haba o sasai ilo, ta uwo ke dulo i kediabou olou fei gue hiyedo degele i.

Midiho gehe gehe tamq degeimou dugulo i

¹² Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia o sasai kedia dihile kokou midiho gehe gehe ke milou goumou duguomou hiyedo kesigile i. Damaleyodele i kediame mogo tanou degemou, kefegudi moso, Solomonha mosoyodele idi kokou fologamou kefegulo idi.

¹³ O sasai damaleyodili mei kediage damaleyodei o sasai kediakokou hohobolou idiye, kenou si diabou de kefegulo idiyo mei, dia gue degele idi.

¹⁴ Kenou si o sasai sudo Hiye Okou damaleyodemamou o ebukou damaleyodei kediabou de geleguomou, olou fei sudo degei.

¹⁵ Kegei kaha degemou, o sasai kedia do o mouma haguasiemou, a Pitahā ileya kaha feya ke fafai tageya dogogule i. Yobe, Pitahā haguba, e taye kaha do o ilo kediakokou diou guyadomou degele i.

¹⁶ O sasai, sa Jerusalem hafei dege tie kediame do o sasaiabou, duo kasagaiye tolou i o sasaiabou de mouma haguasie dogogueimou, olou fei bologuomou bolq degele i.

Esol o kaha ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia dogou gumou, didio moso ke tou fogou fogou yai

¹⁷ Kegemou, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia dabai degeimou, mogou du daladi hiye obou, e mogo Sadyusi o kediabou de duguomou, gofo degemou, kona degele i.

¹⁸ Gofou degemou, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediame tou gama, didio degeimou, midiho kasagai degele idi o kediabou de deleigui.

¹⁹ Kenou si huliame Hiye Ohā esol o taha hagua, didio moso a sougou mou, dioufe tamakou muguamou tobou,

²⁰ ni ya, Godiha moso kekaimidu fologaba, o sasai kediakokou fi gehe koumahā midiho kou dugulu kou olou fei hehegie tobou mabeede tobou.

²¹ Esol o kaha kege tobou mou, dia dulo i. Sabiyomou dia ya, Godiha moso kekaimidu fologa, o sasai kediakokou yomogou hehegie tobolou i.

Kegemou, mogou du daladi hiye ohā e mogo diabou de haguasie kefegulo i. Kefeguomou, hiye o kediage kansole o kediabou, Israel odo odo kediabou olou fei haguismou, haguasie kefegulo i. Olou fei kefeguomou, die dabai degedi o kedia tobou mou, didio mosokou yai, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia wou ma haguasiemabdomou.

²² Kenou si dabai degedi o kedia didio mosokou fologamou dugube, diame didio mosodu mei dugu. Mei duguomou, boholou ma haguasiemou, hiye o kediakokou kou gue tobou,

²³ ei dugube, didiō mosō a tefeibe hiliġedo tefegu dugu. Adi dia dalaguadi one kōu tafalaguamōu dugu. Kenōu si ei a tefei soloġumōu dugube, didiō o olōu feibe mei duguyode tobolōu i.

²⁴ Godihā mosō dia daladi hiye obōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu kedia tā ke dulomōu, fī hiyedo mā imamōu tobou, o kediame kage kama fosigelou?

²⁵ Fima imōu, o taħā hagua, hiye o kediāmokōu kōu gue tobou, duma, o nī didiō masai kediame kōu bōu gebe Godihā mosō kekaimidu tafalaguali, Godihā tā o sasai kediāmokōu hehegie tobolōu iliyode tobou.

²⁶ Tā ke dulomōu, Godihā mosō dia daladi hiye obōu, ę dabai degele idi obōu kedia yamōu, tā-bolofei-mala-suluguadi-o kedia wōu ma haguasiei. Kenōu si hiye o kediage dia ta makolo ili mei. Yobe, dia o sasai kediāmokōu gue degele i, o sasai kedia dia igiye wala iye domōu.

Tā-bolofei-mala-suluguadi-o kedia kansole kediāmokōu tā tobolōu be ta gue degele ili mei

²⁷ Godihā mosō dia dalaguadi o kedia tā-bolofei-mala-suluguadi-o kedia wōu ma haguasie, kansole kedia diħile kokōu tofōu giesama fogōu mōu, mogōu du daladi hiye oħa diāmokōu kōu gue tobou,

²⁸ eige nīmokōu o kaħā ħuya hobōu hehegie tobōu damabeedema kōu kuolōu mā i. Kenōu si nī ta dulo ili mei, sa Jerusalem kōu lebe nī tā keme olōu fei kōu tefei. Nī eimokōu o ke woumōu tolo i kaħā hebe kasagai ke nelāmōu degeli kuħe.

²⁹ Kenōu si Pitabōu dia sima kōu gue tobou, eige Godihā tā kenōu sesele, o taħā tā ta sesele meiyode tobou.

³⁰ Nige Yesube hebe fufuguomaikōu ikoke degeimōu kōu tolo iye, kenōu si di kōu guai o kedia Godihā ę haguagimōu hagua ġeħe degei.

³¹ Ɛme Godihā mala hebenitōu folomōu, Godihā dobogoġu delekōu dogogumōu duwo. Yobe, ęme Hiye Oħa Diħi, ę dimokōu a hegieba, di mamōu lamōu. Ɛ Israel o di dogōu guo dala, di fī bohōu ba, midihō kasagai, di milōu ga idi ke Godihā gebe meiyodeyadomōu.

³² Eige Godihā degeli olōu fei ke kōu duguomōu kuħe tobolōu ili. Duo Bolofei, Godihā ę tā dulo idi o sasai kediāmokōu nei, ęne ke kōu duguomōu tobolōu dalayode tobou.

Kansole o Gamalielħa tā-bolofei-mala-suluguadi-o kediāmokōu hebe kasagai ta neđamebeede tobou

³³ Kansole o kedia Pitahā tā ke dulomōu gofoġu degemōu, tā-bolofei-mala-suluguadi-o kediame wouba tofigileyode tobolōu i.

³⁴ Kenōu si kansole o ta, ęme Farisi* o, ę ħube Gamaliel, Mosesħa kuolōu yo du o. O sasai olōu fei ę ħu hebele fogulo idi. O kaħā haguamōu tobou, didiō o kedia mosō tōu fogōu mulō, mihikōu baha tafalamabeede tobou.

³⁵ Mihikōu muguomōu, Gamalielħa kansole o ilo kediāmokōu kōu gue tobou, Israel o diama, nī o kediāmokōu hebe kasagai nelababe, nī defeido fimamaba hobōu yode tobou.

³⁶ Nī tewe, sadebe sudo mei degeli mei, kelege o Teudas ę hagua, ęme hiye o, ęnōu be ħubōu yode tobou. Kege tobōu mōu, o 400 sagai kege kedia emokōu damaleyodele

* **5:34 5:34** Farisi ħube sa ħu mei, eġei ħu ta sa degei. Farisi o kedia tawaibe, o tofigiei kediame hagua, ġeħe degele iledade tawale i.

i. Kēnou si o tae e woumou tolo i. Tolo imou, o emokou damaleyodele i kediane kama fosigei. Dabai e degelamou degeibe, mou mei degei.

³⁷ Habage kelege, gamani o kedia o sasai hu soloou imou, Galili o Judas e hagua tobou mou, o sasai kedia e ta dulo sesele i. Dia e sesele ya biyama, gamani o kedia igile mugulamou degele i. Kēnou si o kene o tae woumou tolo i. O emokou damaleyodele i o kediane kama fosigei.

³⁸ Kegei kaha degemou, a ifi nimokou tobolou kuhe, ni o koudiame tou fogou ba fogou imabeedili. Yobe, dia dabai ke degelibe dioou die fiyenou degeibabe, dabai keme ile kasagai degele.

³⁹ Kēnou si dabai keme Godi yoou tobou mou degeli debabe, nige diame ta akogulo sagai mei. Kegeligi, ni Godikou biya iye.

Gamalielha ta ke tobou mou, kansole o kedia ke dulomou,

⁴⁰ ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia haguismou, haguasieimou, dofou ye wala i. Dofou ye wala imamou, kuolou ma i, ni Yesuha huya ke hehegie tobou damabeedema, tou fofou gueimou, dia fogou yai.

⁴¹ Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia kansole kedia moso ke tou fogou fogou yamou hoho degele i. Yobe, Godihage kou tawai, diame Yesuha dowoye hagi malaba, neledo dege tafalagualebe tefeidadei.

⁴² Sawisie i olou fei, dia Godiha ta hehegie idibe, Godiha moso kekaimidu fologa hehegie idi. Haba ya, o sasai kedia moso tanou tanou yane ta uwo bolofei ke tobou mou suluguadi. Dia hehegie idi ta fogou le ili mei, Yesu eme Godiha makai o Kelesuyode tobolou mou hehegie idi.

6

Damaleyodei o kedia o olou fei dioyosi kege maka degei, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia dogou gumabadomou

¹ Kelegebe, Yesuha dabai degedi o kediane sudo degei. Dia olou feibe o huti Juda oye, kēnou si o ilo kelebe Grik ta tobolou idi, haba ilo kelebe Hibru ta^{*} tobolou idi. Kegemou, o Grik ta tobolou idi o kediage o Hibru ta tobolou idi o kediakou be dafamou kou gue tobolou i, nige nale mei o kediane kou dogou gulo idiye, kēnou si ei kuei sobou kediane nige ta dogou gulo idiyo mei.

² Kegei kaha degemou, ta-bolofei-mala-suluguadi-o olou fei 12 kege kedia Yesuha dabai degedi o olou fei haguismou, haguasieimou, diakou tobou, eibe Godiha ta hehegedi ke fogou ba, nale fidi dabai ke degeibabe, douo mei.

³ Mogo diama, ni o dioyosi kege ni dala duo kile kama. O koyobe o sasai dihi kokou douo o, Duo Bolofeiha e tou mou, e tawagai douo dala, o kegele i kedianou nale fidi dabai ke degemabeedema maka degema.

⁴ Eiyou ge sawisie i olou fei diho baga tobolou ba, Godiha ta hehegielamou yode tobou.

⁵ Damaleyodei o sasai kedia ta ke dulomou, hohobolou i. O dioyosi kege makamai, dia o Stivenbukou makamai. Eme neledo dege damaleyodei o, Duo Bolofeiha e tou dala. Tabe o Filipbou, o Prokorusbou, o Nikanorbou, o Timonbou, o Parmenasbou, o Nikolasbou. O Nikolas e sabe Antiok. O keme Juda o meiye, kēnou si eme Juda o kedia egei dudi o.

^{*} 6:1 6:1 Ta Hibru sagai, ta Aram sagai kegei tobolou idi.

⁶ O kediame damaleyodei o sasai kedia ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediāmokou wou ma youmou, dia die widiletou dobogo^u dogoguomou, diho бага tobolou i, o kediame nale file dabai ke degemabadomou.

⁷ Kegemou, Godiha tabe sa Jerusalem kilebe olou fei tefei. Sa ke tie o sasai sudo Yesuha dabai degedi o degele hobogou mou, olou fei sudo degei. Mogou du daladi o sudo kediame Godiha ta dulomou, damaleyodele i.

Juda o kedia o Stiven ta sa i

⁸ O Stiven eme Godiha habagugueguo, nele neimou, o sasai dihle kokou midihogehge gehe ke milou goumou duguo kesigile i.

⁹ Kenou si o ilo kedia haguasiemou, emokou tae biya i. O kediame afu fisimou dabai degedi ke tou fogou mou, bologuado dalaguali, dio^uunou diesofei egei gehe dudi. O kediame Juda oye, kenou si die sa hiyedobe sa Sairinibou sa Aleksandriabou. Haba ilo kelebe sa Silisia duo kile sa sabou, haba sa Esia duo kile sa sabou kele tie o.

¹⁰ O kedia Stivenkou tae biya imou, Duo Bolofeiha degeiye, Stiven e tawagai dou do kaha degeimou, o kedia eme gabali mei.

¹¹ Kegemou, dia o ilo kediāmokou amafei womogou mou, nige kou gue tobou mabeedei, eige Stivenhage Mosesbou Godibou dilie huyafei degelamou tobou mou dulo iyodemabeede tobolou i.

¹² O ilo kedia ta ke dulomou, Stivenha degeli mei ke o sasai kediāmokou ogou ga tobolou i. Haba odo odobou, Mosesha kuolou yo dulo i obou kediame ogou gai ta ke dulomou, gofo^u degemou, e tolou mamou, kansole o kediāmokou tolou ya fologai.

¹³ E tolou fologamou, dia o ilo kele makamamou, ta sai kokou ge e degeli mei ke tae ogou ganou tobou mabeedele i. Ta ke dulomou, o kedia kou gue tobou, sawisieilou fei ei dudibe, o kahage Godiha mosobou, Mosesha kuolou tabou kokou bou basia tobou mou dulo idiyode tobolou i.

¹⁴ Damaledo, eige e sa Nasaret o Yesuhage Godiha moso ko^u makomaba, haba Mosesha kuolou ta dimokou nei kene igile muguoba, ta gehe ke hehegileyode tobou mou dulo i.

¹⁵ Ogou gai ta ke tobou mou, kansole o olou fei kele duwogua kedia emokou masele iligi dugube, e midihobe hohogehgedo, esol o midihogehge sagai degeimou dugulo i.

7

Stivenha kansole o kediāmokou egei tobou

¹ Kegemou, mogou du daladi hiye oha Stivenkou yodu, o kedia ta ko^u tobolou ilibe de damale, ha gulokou?

² Stivenha tobou,* mogo diama, aye diama, ni duma. Afu kelege, di kou guai o Abraham e sa Mesopotemiakou duwei, sa Harankou ili mei, you kelegebe, Godi, e hohobou e nelebou hiyedo, e hagua tama degemamou,

³ Abrahamkou kou gue tobou,
Na ne sabou ne hutibou de tou fogou ba, sa a namokou hegile kokou fogou iyede tobou.

Stat 12:1

* 7:2 7:2 Ta sasado (7:2-53) Stivenha ko^u tobou keme 'Stat' kuguobou, 'Kisim Bek' kuguobou kele dagado nalagai dala.

⁴ Kegemōu, Abrahamhā sa Kaldia* o sasai kedia tōu fogōu mōu, e aye dilie sa Harankōu fogōu yai. Fologa dalaguali, e aye tolo imōu, Godihā haguayede tobōu mōu, e hagua, sa nī dalagua kuokōu felei.

⁵ Feleimōu, Godihā emokōu asōu kolo ta ka nelī mei, eme asōu kolo meido. Kenōu si Godihā sa koṽume olōu feido emokōu neleyodema makamamōu kōu gue tobou,

A sa koṽume nabōu, ne sosōu bōu, ne habage hagua ilebōu nīmokōu neiba, nī sa kuokōu haguasie tofolōu ileyode tobou. Stat 17:8

Abraham eme dihi mei kelege, Godihā tā ke kuhe tobou.

⁶ Godihā Abrahamkōu be kōu gue tobou,

Ne sosōu, ne habage hagua ile kediame asōu sabekōu ya dalaguali, fisiba dabai degele ile. Fisiba dabai degele iba, sa obōu kedia diā makomōu iligi, sadebe olōu fei 400 kege mei degele.

⁷ Kenōu si nī fisiba dabai degele kaha hebe kasagai keme a sa obōu kediāmokōu neleyode tobou. Kegeiba, ne habage hagua ile kediame asōu sa ke tōu fogōu haguasie felegaba, sa kuokōu mā dabai degele ileyode tobou. Stat 15:13-14

⁸ Kegemōu, Godihā Abrahamkōu mogo degedi midihō ta hegieba, nī o sisigo olōu fei kolo diafigima, diame mayoṽu mā biyodema kege makamamabeede tobou. Abrahamhā ke dulomōu, e sasaihā dihi Aisak malā feleimōu, sawisieī olōu fei dimayosi kege mei degeimōu, Abrahamhā dihi Aisakhā kolo diafou. Kolo diafōu mōu, habagedo, Aisakhā sasai kaha dihi Jekop mala felei. Malā feleimōu, habage Jekopha sasai diāne dihi olōu fei 12 kege moṽuma felegai. O kediame di hūti yodo.

⁹ Kegemōu, di kōu guai o kedia die malā Josepkōu kona degemōu, o ilo kediāmokōu sesegu, fisiba dabai degeyadomōu. Sesegumōu, o kedia Josep wolōu, sa Isipkōu yai. Kenōu si Godihā Josep dogōu guo delei.

¹⁰ Godihā dogōu gumōu, Josep e hagi olōu fei mei degei. Godihā emokōu tewe hiyedo neimōu, e Isip kedia hiye o kebōu de tā koumōu, o kaha emokōu hohō degemōu, makamomōu, e gamani dabai degeligi, sa Isip kile bimai olōu fei ke dia daladi.

¹¹ Kegemōu, sa Isipbōu sa Kenanbōu kile hegie hiyedo hagua kogumōu, o sasai hagi hiyedo degele i. Di kōu guai o kediāne nale olōu fei mei degele i.

¹² Kenōu si o Jekop e sa Isipkōu nale dalayode tobolōu imōu dulomōu, e di kōu guai o kediāmokōu tobōu mōu, dagado yamōu, nale moṽuma haguasiei.

¹³ Haba tage ya fologoumōu, Josepha e eye diāmokōu ame Josepyode tobou. Isip o sasai kedia hiye o kahane Josepha e sosōu diame dalayodele imōu dulo tawai.

¹⁴ Ke dulomōu, Josepha e aye Jekopbōu, e sosōu ilo kelebōu olōu fei 75 kege kedia haguamabeedemamōu tā tobōu ma dogogu.

¹⁵ Kegemōu, Jekop e sa Isipkōu ile dalali tolo i. E sisigo, di kōu guai o kediāne olōu fei tofigile hobogou.

¹⁶ Tofigile hobogōu mōu, habagedo, di kōu guai o ilo kele tofigiei olōu fei moṽuma haguasiemōu, sa Sekemkōu wida i. Widai sa keme, afudo Abrahamhā o Hamor hūti kedia sa ke e seleye kōu tiga moṽu.

¹⁷ Tā Godihā Abrahamkōu kōu tobou keme damaledo tamā degele hafei degeimōu, kelege di Israel o sasaine sa Isipkōu sudo degei.

* 7:4 7:4 Sa kaha hū tabe 'Mesopotemia'.

18 Di Israel o sasaj sudo degeimou, sa Isip hiye o ta hagua tofou. Hiye o kahage Josephe ta tewe mei.

19 Sa Isip hiye o kaha di kou guai o kedia ogou gama, o sasaj makolamou, dihi diefei tofigieyadomou, aye adiou kediamokou dihi die mouma hebesemabeeede tobou.

20 Kelegebe, Mosesha adiou ha dihi Moses mala felei. Godiha dugube, dihi keme bolofeido. Mala feleimou, e aye dilie dihi ke hebele fileli mei, dilou dilie mosokou fofolou dalali, ogo kamadia kege mei degei.

21 Ogo kamadia kege mei degeimou, dilie dihi ke aikou dogogu dalamou, sa Isip hiye o kaha sasaj dihi kaha sulugi dihi ke duguomou, e mosokou mala ile, fofolou gi, hiye degei.

22 Moses eme sokou lou duwoli, Isip o kedia tawagai ke e olou fei mou. Eme ta nelede dege tobou di o, dabaine nelede dege degedi.

23 Kege dalali, Mosesha e sadebe olou fei 40 kege mei degeimou, e yonu e o Israel o kediamokou ileyodema i.

24 E ilemou dugube, Isip o taha Israel o ta woumou duguomou, e yogoha dowoye Isip o ke woumou tolo i.

25 E tawaiye, e mogo diage Godiha degeiye e dia dogou guloyode tawale iliyade tawaiye, kenou si dia ta tawale ili mei.

26 Tiei sabiyomou, e iligi dugube, Israel o bolou ta biya imou dugu. Duguomou, biyolu ke akogulamou tobou, nelebe eye mala. Kagemou nele nolou sie makolo iya? de yodu.

27 Kenou si o e yogo walamou degeli kaha Moses ka filamou tobou, Name o koyoha makaiye, hiye o degemamou, ei ta souya?

28 Na i Isip o wei sagaj kenou tefe, na ane kege walamou degeli? *Kisim Bek 2:14*

29 Mosesha ta ke dulomou, kama folo ile, sa ta o Midiankou delei. Dalali, e sasaj hulomou, o dihi bolou kege mou.

30 Kegemou, Moses e dalali, sadebe 40 kege mei degeimou, ilemou, sa hebe mei mihinou sa, bitou Sainai hafei dege dala kokou ge, esol o taha emokou tama degeimou dugu. E tafalali dugube, hebe huyadefei taha goya ke olou fei dou wobolou imou, esol o kaha dou i kaha duo kile tafalamou dugu.

31 E ke degeli ke duguomou, fi hiyedo mai. E ile, hafei dege dugulamou degeimou, Hiye Ohā kou gue tobou mou du,

32 Ame ne kou guai o kedia Godi. Damaledo, ame Abrahamha Godi, Aisakha Godi, Jekopha Godi. *Kisim Bek 3:6*

Mosesha ta ke dulomou, gue degemou dio koulugi kokou ta maseli mei.

33 Kegemou, Hiye Ohā emokou haba tobou,

Na ne tamaka tigiga. Yobe, sa na tafala koume ma sanou.

34 A dugulube, Isip o kediage ma Israel o sasaj makolo imou dugulu. A ma o sasaj kedia gosolo uwo dula kaha degemou, a dia dogou gulamou migile dala kuhe. Kegei degemou, na sa Isipkou iyede tobou. *Kisim Bek 3:5, 7-8, 10*

35 O keme Moses. Afu e mogo dia eme tobekou muguomou kou gue yodulo i,

Name o koyoha makaiye, hiye o degemamou, ei ta souya? *Kisim Bek 2:14a*

Moses eme Godiha hiye o degeba, Israel o kedia mamouyede tobou. Esol o hebe douye wobolou kodu tama degeimou dugu kelege Godiha emokou kege tobou.

³⁶ Kege tobou mou, e fogou hagua, Israel o sasai sosogou, sa Isip tou fogou fogou haguasiei. E o sasai kedia dihi kokou midihoge hehe gehe ke milou goumou duguomou kesigile ibe, e sa Isipbou, dawala Wei Degeibou,* haba hebe mei mihinou sabou kokou e midihoge hehe gehe milou gamou sulugi, sadebe olou fei 40 kege mei degei.

³⁷ O keme Moses. E Israel o kedi mokou kou gue tobou, Godiha o ta makalebe, e ni o habage hagale ta makale. O keme nebe anou tefei, habage-degele-duguo-tobou di-o degeleyodei. *Lo 18:15*

³⁸ Di kou guai o kedia hebe mei mihinou sa kokou dalaguali, Mosesha bitou Sainakou felei. Foloumou, esol o ta kaha Godiha ta emokou hehegie tobou. Ta kenou be e di kou guai o kedi mokou ne hehegie tobou. Haba dimokou ne tobolou dala kuhe. Ta keme ta mei degele mei, yonu kegenou dalale.

³⁹ Kenou si di kou guai o kediage Mosesha tabe ta dulo ili mei. Dia e tobekou muguomou, sa Isipkou bohoulou ma ile sagai degele i.

⁴⁰ Dia o Aronkou * kou gue tobolou i, O Moses, sa Isipkou ge di wou ma haguei keme kagelou? Eige ta tawaiyo mei. Kegei kaha, na ei godi ilo kele milou gamaba, ei sosogou ba iyede tobolou i. *Kisim Bek 32:1*

⁴¹ Kelege, dia ogou gai godi ta wai bulumakou dihi sa dege igiye milou mamou, gali sile nelemou, die ogou gai godi kaha hu hebele foguo, hohoboulou i.

⁴² Kenou si, Godiha dia tobekou mugumou, diage asobou uguobou kuidihobou kokou nou diho baga tobolou mou, die dabai kenou degele idi. Habage-degele-duguo-tobou di-o kedia ke tobolou idi ke die kuguo kokou kou gue nalai dala, Israel o diama, nime hebe mei mihinou sa kokou sulugualibe, sadebe olou feibe 40 kege kelege, ni wai sipsipbou, gali ilo kelebou de woma sidibe, ni amokou sima nele idi? Kegeli mei, ni amokou sima nele idiyo mei.

⁴³ Ni ogou gai godi Molekha falai moso ke hebema suluguadi. Ogou gai godi Refanha kuidihoge figisa kene ni hebema suluguadi. Damaledo, ni ogou gai godi figisa ke milou gamamou, yubu sugulo fiyamou, diho baga tobolou idi. Kegei kaha degemou, a ni igiseiba, ni niou ni sa tou fogou fogou ile, asou sa Babilon figi ilokou dalaleyode tobou. *Amos 5:25-27*

⁴⁴ Afudo, di kou guai o kedia hebe mei mihinou sa kokou deleibe, dia Godiha falai moso keme diabou de delei. Falai moso keme Godiha kuolou ta dala kaha moso. O kedia moso ke togolo ibe, Godiha Moseskou tobou mou du sagai kenou tefelemou togolo i. Damaledo, Godiha Moseskou hegimou dugu sagai kenou tefele togolo i.

⁴⁵ Dia Godiha falai moso ke togoma, die sisigo di mokou nemou haguasiligi, o Josuah di kou guai o kedia sosogou mou, dia falai moso ke hebema haguasiei. Godiha ho o kou le afu deleigui ke igiseimou, dia sa kou malamou, falai moso kebou de mala haguasie felegai. Felegoumou, falai moso ke kou le kegenou dalali, Devitha hagua hiye o degei.

⁴⁶ Devitbe Godiha habaguguegu dala. E Jekopha Godiha moso ta togoloyodema diho baga tobou.

⁴⁷ Kenou si Devit e Godiha moso ke ta tegeli mei, e dihi Solomonha tegei.

⁴⁸ Kenou si Damaledo Godi eme moso oe tegei kodu daladiyo mei. Kegei keme habage-degele-duguo-tobou di-o kahage kou gue tobou,

* **7:36 7:36** To dawala kaha hu tabe Fefe Su. * **7:40 7:40** Aronbe Mosesha e eye.

49 Hiye Ohā kōu gue tobou, hebenibe a duwodi sa. A kuokōu duwoli, nī wolōu daladi. Sa sibigekōu be a abogoŋu muguo tofogu duwo. Kegei kahā nige mā moso kagei ke tagalamōu? Ame kiliya misiholo duwolo?

50 Bi olōu fei keme a mayoŋunōu milōu gaiyode tobou. *Aisaia 66:1-2*

51 Stivenhā kansole o kedia mokōu haba tobou, nime dulo idiyo mei o. Nime asōu sa o sa degei, nī kihiyōube tefegai dala. Nime Godikōu damaleyodele ili mei o sa degei, nī fine totōu degele inōu. Nime nīōu nī kōu guai o kedia degedi sagai kenōu tefeli, Duo Bolofeiha tā dulo idiyo mei.

52 Nī kōu guai o kedia ge habage-degele-duguo-tobōu di-o olōu fei kedia me makolo idi. Damaledo, Midiho Dodo kenōu Degedi O hagualeyodele imōu, nī kōu guai o kedia dia wala imōu tofigile idi. Habage, e hagumōu ne, nige eme ho o kedia mokōu sesegumōu, wala imōu tolo i.

53 Godiha kuolōu tā keme esol o kedia nimokōu kōu neye, kenōu si nige tā keme ta dulo sesele idiyo meiyode tobou.

O kedia Stiven igiye wala imōu tolo i

54 Kansole o kedia Stivenhā tā ke dulomōu, gofoŋu hiyedo degemōu, me tiliga i.

55 Kenōu si Stiven e Duo Bolofeiha tōu mōu, agudiletōu daladugube, Godiha hoho hebenitōu dalamōu dugu. E dugube, Yesube Godiha dobogoŋu delekōu tafalamōu dugu.

56 E ke duguomōu tobou, nī duguma. Hebeni a soŋugou dalamōu, O Kedia Dihi eme Godiha dobogoŋu delekōu tafalamōu a duguluyode tobou.

57 O kedia ge Stivenhā tā ke tobōu mōu dulomōu, hiligedo tige fuamōu, die kihiyōu tefele ima, emokōu foukua yamōu, e tolōu mā i.

58 Dia e tolōu mōu wolōu, sa kahā figikōu yamōu, igiye wala i. E tā sai o kedia die yukuei sasado ke digima, o gisiai ta, e hube Sol, dia Solha tafala hafei kokōu yukuei ke dogogle i.

59 Igiye wala imōu, e kōu gue diho baga tobou, Hiye O Yesu, nage mā fi moŋuyedei.

60 E yubu sugulo fiya duwoli, neledo dege tobou, Hiye O, midiho kasagai koŋu milolōu ili kahā hebe keme, nage diamokōu hobōu nedayede tobōu mamōu, e kuhe tolo i.

8

1 O Solha Stiven wala ibe doudoyode tawai.

Sol eme damaleyodei o sasai makodi o

Sawisie, o kedia Stiven wala i kelegebe, sa Jerusalem tie o kedia damaleyodele i o sasai kedia yomogu makomōu i. Makomōu imōu, damaleyodele i kedia kama fosige ya, sa Judiabōu sa Samariabōu keleya ke ya deleigui. O tā-bolofei-mala-suluguadi-o kedianōu si fosigili mei, sa Jerusalemkōu kile deleigui.

2 Hagi ke duguomōu, egei dudi o ilo kedia Stiven tei widamamōu, e sihou hiyedo gosolo i.

3 Kenōu si Solhane damaleyodei o sasai makolamōu ile, die moso tanōu tanōu folo gisigima ile, didiq degedi.

Sa Judiabou, sa Samariabou keleya ke, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia Yesuha degei kaha ta ke hehegiemou suluguei

(Ta Hiye 8:4-12:25)

O kedia ta uwo bolofei ke Samariakou tobolou i

⁴ O sasai kama fosigei kedia sa sa olou fei yai. Yamou, ta uwo bolofei ke o sasai kediāmokou tobou mou suluguei.

⁵ O Filip ene sa Samariakou ilemou, sa kaha duo kile sa ta ile felei. Folomou, e Godiha makai o Kelesuha degei ke hehegiemou siei.

⁶ Hehegiemou sulugi, midihō gehe gehe kene milou gougou, o sasai kedia duguomou, e ta tobou mou be diage kihyō dogoguo, defeido dulo idi.

⁷ Yobe, Filipha duo kasagaiye tolou i o sudone duo kasagai igiseimou, gou guama fosigeimou dugulo idi. O sudo abogouubou dobogouubou kasagai degele i kene bologuomou, bolō degele imou dugulo idi.

⁸ Sa ke tie o kedia kegei ke duguomou, hohō hiyedo degele i.

⁹ Sa kelebe o ta delei, e hube Saimon. Eme hou milou gadi o. Afudo kege milou gamou iligi, kegenou delei. Sa Samaria o sasai kedia ke duguomou be, fi hiyedo ma idi. E yousie hiye degemou,

¹⁰ hou kege milou gougou, o hubou obou, o hubou mei obou kedia e ta dulomou tobou mou iligi, Godiha nele, di Nele Hiyedoyodele idi keme o kouubou de dala kuheyode tobolou i.

¹¹ Damaledo, o kedia e ta defeido dulo idi. Yobe, afudo hou kegenou milou gougou duguo kesigile idi kaha degeimou.

¹² Kenou si Filipha haguamou, ta uwo bolofei ke tobou mou, o sasai kedia e ta kenou dulo i. Filipha Godiha dia wolou dalaleyodema, Yesu Kelesuha huya ke tobou mou, o kediabou haba sasai kediabou de damaleyodele imamou, fafeleya tofolou i.

¹³ Saimon ene damaleyodemamou, fafeleya tofou. E Filipbou de sulugi, Filipha midihō gehe gehe sudo milou gougou duguomou e fi hiyedo mai.

¹⁴ Kegemou, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia sa Jerusalemkou dalaguali dube, sa Samaria o sasai kediame Godiha ta dulomou damaleyodele iliyodeimou dulomou, Pitabou Jonbou tobou mou, dilie o sasai kediāmokou yai.

¹⁵ Dilie ya fologamou, Godiha Duo Bolofeiha sa Samaria o sasai kedia tou yadomou diho бага tobolou i.

¹⁶ Yobe, Duo Bolofeiha o sasai kediame ta tou li mei delei kaha. Dia fafeleya tofolou ibe, Hiye O Yesuha huya kenou fafeleya tofolou i.

¹⁷ Kegemou, Pitabou Jonbou dilie diho бага tobou mamou, o sasai kediāmokou dobogou dogogumou, Duo Bolofeiha dia tou mou i.

¹⁸ Kegemou, Saimonha dilie dobogou dogogumou, Duo Bolofeiha o sasai olou fei tolou hobogou mou duguomou, e sele ta diliemokou mala haguamou tobou,

¹⁹ nele dedei ke amokou ne nema. Kegeiba, ane o takou dobogou dogoguba, o kene Duo Bolofeiha tolou yode tobou.

²⁰ Kenōu si Pitahā kōu gue tobou, nāme nē selebōu de makoloyodei. Nāge Godihā solōu do nēdi kēme seleye mamōūdiyade tawai, kenōu si kēme seleye moūdi bi meido.

²¹ Godihā dihīle kokōu be nē fībe dōudo mei kahā degemōu, ele dabai koū degelibe, nabōu degele mei.

²² Nā fī boholōu ba, nē midihō kasagaī kē tōu fogōu ba, Hiye Okōu dihō bagā tobōu basi, ē nē fimaī kasagaī kē gebe meiyodele sagaī.

²³ Ā kege tobolōu kahā yobe āge nāme kona degeimōu duguluyodei. Nē midihō kasagaī kahāge nāme didiō degei sagaī kenōu tefei dalamōu duguluyode tobou.

²⁴ Saimonhā tobou, nele Hiye Ohā ā habagugueguyadeba dihō bagā tobōu ma, nele tobou kahāge amokōu hagua koguye domōu.

²⁵ Kegemōu, dilie egei tobolōu iligi, Hiye Ohā degeimōu dugu kē hehegie tobolōu i. Tobolōu imamōu, sa Jerusalemkōu boholōu mā haguasiei. Haguasiligi, tā uwo bolofeī kē sa Samaria duo kileya kē tobōu mōu haguasiei.

Filiphā tā uwo bolofeī kē sa Itiopia o ta kokōu hehegie tobou

²⁶ Kegemōu, Hiye Ohā esol o tahā Filipkōu kōu gue tobou, nā kōu le tōu fogōu ba dolōu gi, sa Gasakōu yadi a, sa Jerusalemkōu ge hebe mei mih̄inōu sa duoya kē idi kokōu folo.

²⁷ Filiphā tā kē dulomōu iligi, ali duo kelege sa Itiopia o ta gelegu. O kēme gamani o, sa Itiopia dia daladi sasaī Kandasihā gamani hiye o, gamani sele olōu feī kē dia daladi. O kēme sa Jerusalemkōu hagua, dihō bagā tobōu mamōu, boholōu mā imōu dugu.

²⁸ Sa Itiopia o kahā ē sabekōu boholōu mā ibe, kalōu wai hosye gisigama idiya kē i. Ē tagetōu duwoli, kuguo habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiahā nalaī kē husoloū duwei.

²⁹ O kē imōu duguomōu Duo Bolofeīhā Filipkōu tobou, nā ileba, kalōu kē hafeī dege iyedei.

³⁰ Filiphā tā kē dulomōu, fōukua ile hafeī degemōu dube, o kēme habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiahā kuguo nalaī kē husoūmōu dulomōu, ē kōu gue yodu, tā nā husoloū kahā sibigebe nā de tawali?

³¹ O kahā tobou, o tae amokōu tobōu ho fogōu babe, sibigebe ā ta tawale meiyodei. Filipkōu haba tobou, nā kalōu tagetōu felē duwoba da imebeede tobou.

³² Kuguo o kahā husoloū kēme kōu gue nalaī dala, Ēme wai sipsip walamōu malā imōu degedi sagaī kenōu tefei, ē ta tal̄i mei. Haba wai sipsip dihi, oe ē towe kagimōu ne, ē ta tadiyo mei kē sagainōu tefei.

³³ O kediā ē mabōu sagaī dege tā sa ibe, tā dōudo tā sali mei. Haba ēme ē sosōu bōu mei o kahā degemōu, oe ē sosōu diā degele idi kahā tā ta susulo tobolōu sagaī mei, oe ē wala imōu tolo i. Ēme sa sibige kuokōu be ta dala mei. *Aisaia 53:7-8*

³⁴ Kegemōu, kuguo nalaī kē husoūmamōu, hiye o kahāge Filipkōu yodu, mogoya, habage-degele-duguo-tobōu di-o kahāge koyohā degei kē tobolōu mōu nalaī? Haba, ē yoū degei kē nalaī, ha o tae degei kē nalaī? de yodu.

³⁵ Kege yodumōu, Filiphā emokōu kuguo kahā tā kokōu ge yomogōu hehegie tobōu mōu iligi, Yesuhā degei tā uwo bolofeī kē olōu feī tobou.

³⁶⁻³⁷ O bolōu kēdilie kalōu ya kē iligi, tō ta duguomōu, sa Itiopia o kahāge Filipkōu tobou, tō koū dugu. Nā ā de fafeleya degele? de yodu.

³⁸ Kegemōu, ẹ kalōu malā siadi o kokōu kalōu dogoguyede tobou. Dogogumōu, dilie talekōu mulomōu, Filipha ẹme fafeleya degei.

³⁹ Tō ẹ tōu fogōu fologoumōu, kelegenōu Hiye Ohā ẹ Duo Bolofeiha Filip mala fogōu imōu, ẹge Filip haba ta duguli mei. Ẹ hohō degemōu, kalōu ya ẹ fogōu i.

⁴⁰ Filip yoṽu dugube, ẹme sa Asdotkōu tafalamōu dugu. Ile, sa sa olōu fei keleya ẹ sieibe, ẹ tā uwo bolofei Yesuha degei kaha tā ẹ tobōu mōu iligi, sa Sisariakōu felei.

9

Solha fi bohau

(Dabai 22:4-16, 26:9-18)

¹ Kelegebe, o Solha gofoṽudo degemōu, Hiye Ohā dabai degedi o sasai olōu fei woma mei degeleyode tobōu di. Kegei kaha degemōu, ẹ o mogōu du daladi hiye okōu ilemōu,

² kōu gue tobou, a sa Damaskuskōu ile, sa ẹ tie o sasai, midihō gehe ẹ sesele ili ẹ dugubabe, didiō tōu ma haguaba, sa Jerusalem kuokōu ge tā saleyodei. Nā tawale tā kaha kuguo ilo kele nalagama, amokōu neiba, a moṽuma ile, Juda o, egei moso dia dalaguadi o kediamokōu neiba, diane a degele ẹ tawale ile.

³ Solha kuguo olōu fei ẹ moṽuma, sa Jerusalem tōu fogōu, sa Damaskuskōu fogōu i. Iligi, sa Damaskus hafei degeimōu, hohō ta agudiletōu ge toto migilemōu, ẹ silemaj.

⁴ Silemōumōu, ẹ mihikōu fiamōu tilali, tā uwo ta kōu gue tobōu mōu du, Sol, Sol, nā kageimōu a makouya?

⁵ Ẹ yodu, Hiye O, nāme koyo? Kege yodumōu, Hiye Ohā, ame Yesu, nā anōu makodiyode tobou.

⁶ Kenōu si nā haguaba, sa Damaskuskōu folouba, o taha nā degele ẹ tobolōu yode tobou.

⁷ O Solbōu de yolu kedia kesigiemōu, ta talī mei. Tā uwo ẹ kōu dulo iye, kenōu si o ẹ tolū kaha tōu be ta dugulo ili mei.

⁸ Talī mei tafalaguamōu, Sol ẹ hagua, diho kusiamōu dugube, dugulo sagai kegei duguli mei. Kegeimōu, ẹ mogo dia ẹ dobogoṽu tolōu, sa Damaskuskōu fologai.

⁹ Dihō du dege deleibe, sawisie kamadia kege delei. Ẹ nale nali mei, haba huejine ta nali mei.

¹⁰ O ta, Hiye Ohā dabai degedi o, ẹ hube Ananias, ẹme sa Damaskus tie o. Ẹ diho boholōu mamōu dube, Hiye Ohā ẹ hū Ananias de soloṽu haguismōu du. Dulomōu ẹ tobou, Hiye O, ame dala kuhe.

¹¹ Hiye Ohā emokōu tobou, nā haguama ileba, a ẹ hube A Doudo ẹ ile, o Judasha mosokōu foloba, nā o kediamokōu be sa Tarsus o Solbe kōu le de dala? de yodu. O keme kōu bōu gebe diho бага tobolōu dala.

¹² O kaha ẹ diho du degei ẹ kegenōu dalali, diho boholōu mamōu dugube, o ta, ẹ hube Ananias hagua feleimōu dugu. O Ananiasha emokōu haguamōu, ẹ haba duguyadomōu ẹ dihoṽu dobogoṽu dogogumōu dugu.

¹³ Kegemōu, Ananiasha sima tobou, Hiye O, a o sudo kedia Solha ne o sasai sa Jerusalem tie kediamokōu midihō kasagai milōu gamōu hiyedo makodi ẹ tobolōu imōu du.

¹⁴ Ẹme mogōu du dalaguadi hiye o kedia tobōu mōu hagua, o sasai ne hū hebele fogudi kedia olōu fei tōu ma ile, didiō masaleyode tobou.

15 Kenôu si Hiye Ohâ Ananaiaskôu be nâ iyede tobou. Age Solbe mâ dabai degeyadomôu kôu makai. E ileba, sa ta o sasai bôu, die hiye o olôu feibôu, Israel o sasai bôu kediâ mokôu mâ huya ke egei tobôu môu siale.

16 Mâ dowoye e hagi gehe gehe ke dugulo ke age emokôu kôu hehegie tobolôu yodei.

17 Kegemôu, Ananaiashâ ile, moso Solhâ duwo kokôu folomôu, e dobogoŋu Solkôu dogoguomôu tobou, mâ mogo Sol, Hiye O Yesu, nâ alikôu gelegu kahâ tobôu môu a kuhe hagulu, ne diho haba bolô degeiba duguba, Duo Bolofei hâ nâ tôu yadomôu yode tobou.

18 Kege tobôu môu, kelegenôu miye gebe sagai kahâ dogoma deleigui ke gugusoumôu, Sol e diho bologuomôu bolô degeimôu, e haguama ile, fafeleya tofou.

19 Fafeleya tofou mei degemôu, e nale nama nele degei.

Solhâ sa Damaskuskôu tâ uwo bolofei ke hehegie tobou

Kegemôu, Sol e sa Damaskuskôu huyadefei deleibe, Hiye Ohâ dabai degedi o kediâ bôu de delei.

20 E kele dalali, Juda o kediâ egei moso tanôu tanôu ya Yesube Godihâ Dihiyode tobôu môu siei.

21 Sa ke tie o sasai kediâ e tâ ke dulo kesigiemôu, dioŋunôu kôu gue tobolôu i, o koŋume Yesuhâ hû hebele fogulo idi o sasai makodi oyodele i. Sa Jerusalemkôu kôu kegema fogôu hagua, haba kôu le o sasai kegele i kediâ ne didiô tôu ma sa Jerusalemkôu ile, mogôu du dalaguadi hiye o kediâ mokôu seseguba, tâ salamôu degeli sagai yode tobolôu i.

22 Kenôu si Sol e nelebe hiye degeligi, Yesu eme Godihâ makai o Kelesuyodema tamâdo hehegie tobôu môu, Juda o, sa Damaskus tie kediâ dulo kesigiemôu, ta tâ ili mei.

Juda o kediâ gofoŋu degele imôu, Sol e kama fou

23 Sol eme sa Damaskuskôu hiyedo dalali kelege, Juda o kediâ kefeguomôu, e wouba tolo ileyodema doususulo i.

24 Kenôu si Solhâ o kediâ degelamôu degele ili ke du. Sa Damaskus kekai adi tanôu tanôu kokôu be, oe agalibôu huliamebôu ama dalaguadi yode tobolôu imôu du.

25 Kenôu si huliame ta kelege, e dabai degedi o kediâ e kekai tagetôu wolôu fologamôu, tigi moso tegei kodu sagiemôu, tinôu tôu fofôu guemôu mulugi, mihikôu mulô kogu.

Sol e sa Jerusalemkôu ile delei

26 Kegemôu, Sol e sa Jerusalemkôu ile folomôu, damaleyodei o sasai kediâ gelegulamôu degeimôu, o sasai kediâ ge wa, eme Yesuhâ dabai degedi o degeli meiyade tawalemôu, gue degele i.

27 Kenôu si o Barnabashâ e wolôu môu, tâ-bolofei-malâ-suluguadi-o kediâ mokôu i. O kahâ o kediâ mokôu susulo toboube, Solbe Hiye O ali duo dugumôu, Hiye Ohâ emokôu tobôu môu, e sa Damaskuskôu felei. Folomôu gue degeli mei, e Yesuhâ huya ke egei tobôu môu sieiyode tobou.

28 Kegemôu, Sol e o kediâ bôu de dalali, sa Jerusalem keleya ke siei. E ta gue degeli mei, Hiye Ohâ huya ke egei tobôu môu siei.

29 Juda o ilo kelebe Grik taenôu tobolôu idi. E o kediâ bôu de tâe biyadi, kenôu si o kediâ e walamôu degele i.

³⁰ E mogo diā tā kē dulomōu, diā e wolōu mugua, sa Sisariakōu fologa emokōu tobōu mōu, e sa Tarsuskōu fogōu i.

³¹ Kegemōu, damaleyodele i o kediā sa Judiabōu, sa Galilibōu, sa Samariabōu kile bologuado dalaguadi. Oe ta makodiyo mei, die damaleyodei neledo dege dalaguadi. Hiye Ohā hayedu dalaguamōu, Duo Bolofeihā dedei sasagiemōu, o sasai sudo ebele damaleyodemamōu, olōu fei sudo degei.

Pitahā o Ainias bologuomōu bolō degei

³² Pita e sa sa keleya kē sulugi, sa ta Lidakōu ne folomōu, Godihā o sasai sa kele tie kediabōu de delei.

³³ Sa kokōu o ta, e hū Ainias, eme dobogoꞑubōu abogoꞑubōu olōu fei tofigiei dalamōu dugu. O keme haguale sagai mei dalali, sadebe olōu feibe dimayosi kege mei degei.

³⁴ Pitahā o kokōu tobou, Ainias, name Yesu Kelesuhā bologuomōu bolō degeli kuhe. Nā haguaba, ne tiadi bimai kē bologuayede tobōu mōu, kelegenōu o kahā haguai.

³⁵ Sa Lida o sasai bōu, imi sa Saron o sasai bōu kediā o kē bolō degeimōu duguomōu, fī boholōu mōu, Hiye Okōu damaleyodele i.

Pitahā sasai Tabita kōu tolo i kē haguagimōu gehe degei

³⁶ Sa Jopakōu Yesuhā dabai degedi sasai ta delei, e hube Tabita, Grik taege Dorkasyodele idi. Sasai kahage o sasai kediāmokōu midihō bolofei kenōu milōu gamōu, haba bi mei o sasai kediāne dogōu gudi.

³⁷ Sawisie i ta kelege, e do duguomōu, tolo i. Tolo imōu, e mogo diā e tōu ke bigimamōu, fōu gou mosō kotōu malā fologa dogogulo i.

³⁸ Sa Jopabe sa Lida hafei dege dala kahā degemōu, Yesuhā dabai degedi o kediā Pitabe sa Lidakōu dalayodeimōu dulomōu, die o bolōu ta tobōu mōu ya fologamōu, Pitakōu nā sa Jopakōu totodo iyede tobou.

³⁹ Kegemōu, Pita e o bolōu kedilie bōu de i. Yolugi, mosokōu fologomōu, dilie e wolōu, fōu gou mosō kotōu fologai. Fologomōu, kwei sasai kediā kefeguo, e silēma gosolo i. Sasai kahā gehe dalali, yukuei gofōu gai kē moꞑuma, Pitakōu hehegiemōu gosolo i.

⁴⁰ Yukuei kē hehegile imōu, Pitahā sasai kediā tobōu mōu, mihikōu mugua hobogōu mōu, e yubu sugulo fiya duwoli, dihō baga tobōu mōu iligi, sasai tei kokōu midihō degemōu tobou, Tabita, nā haguayede tobōu mōu, sasai kahā dihō kusiamōu, e duguomōu, haguā biyei.

⁴¹ E sasai kahā dobogoꞑū tolōu haguagimōu, haguā tefeiei. Haguā tafalamōu, e Godihā o sasai bōu, kwei sasai bōu olōu fei kediā haguismōu, fologomōu, e Tabita tei gehe degei kē hegimōu dugulo i.

⁴² Pitahā kē degei tā kē sa Jopa tie o sasai olōu fei dulo tefemōu, o sasai sudo Hiye Okōu damaleyodele i.

⁴³ E sa Jopakōu hiyedo deleibe, o gali kolo dabai degedi o, e hū Saimonbōu de delei.

10

Esol o tahā Korniliuskōu tamā degemōu tobou

¹ Sa Sisaria tie o ta, e hube Kornilius, eme sa Itali ami o kediā dia daladi o.*

* **10:1 10:1** E ami o olōu feibe 100 kege dia delei.

² Eḅōu e sosōu bōu diame olōu fei egei dulomōu, Godihā hayedu dalaguadi o sasai. Ege Juda o sasai bibōu mei kedia dogōu gudi. Godikōu ne diho baga tobōu di.

³ Sawisie i ta kelege, habi 3 klok sagai kege, e diho bohōlōu mamōu tamado dugube, Godihā esol o tahā folomōu kōu gue tobou, Kornilius deimōu du.

⁴ E ke dulomōu, gue hiyedo degemōu yodu, Hiye O, na kageimōu amokōu tama degeiya?

Kegemōu, esol o kahā emokōu kōu gue tobou, na Godikōu diho baga tobōu dibōu, haba bi mei o kedia mokōu bi nedibōu keme Godihā ta totōu degeli mei, e hoho degediyode tobou.

⁵ I fi na o ilo kele tobōu ba, sa Jopakōu ile, o ta, e hube Saimon, e hu tabe Pitayodele idi ke tobōu ba, namokōu haguayedei.

⁶ Pita eme o ta, e hube Saimonbōu de dala, gali kolo dabai degedi o kahā mosokōu. Moso keme to dawala ko kokōu duwoyode tobou.

⁷ Kegemōu, esol o kahā Korniliuskōu ta ke tobōu ma fogōu imōu, Korniliushā e dabai degedi o bolobōu, haba ami o tabōu de haguasai. Ami o kene egei dudi o, Korniliusbōu de daladi.

⁸ O kamadia kedia haguasieimōu, e diamokōu e dugu ke olōu fei tobōu mamōu, ni sa Jopakōu imabeede tobōu mōu, fogōu yai.

Pitahā diho bohōlōu mā dugu

⁹ O Korniliushā tobōu mōu yai kedia yolugi ali tiasigei. Sabiyomōu yolugi, agali duo sa Jopa hafei degeimōu be, Pita eme moso tagetōu * diho baga tobōu lamōu felei.

¹⁰ E duwoli, hegie degemōu, nale nale sagai degei. O tae nale you sili kelege, e diho bohōlōu mā dugube,

¹¹ agudio a soloūmaj. Yukuei ye sagai degei ke migimōu dugube, ti bolou bolou kahā tolōu mōu tōu fofōu gue, mihikōu migimōu dugu.

¹² Yukuei ye kodu gali sudo dalamōu dugu, wai sagai bōu, sabi sagai bōu, siobōu sudo dalaguamōu dugu.

¹³ E ke maseligi, ta uwo ta kōu gue tobōu mōu du, Pita, na haguaba, gali koū woma nayedeimōu du.

¹⁴ Kenōu si Pitahā tobou, Hiye O, a gali koū meido. Gali kuolōu maj dalamōu be a ta nadiyo mei. Ne dihi le kokōu gali koū nou baba kasagaiyode tobou.

¹⁵ Ta uwo kahā emokōu haba tage kōu gue tobou, gali Godihā nayede tobou keme hobōu kasagaiyode tobōu dayede tobōu mōu du.

¹⁶ Yukuei ye kahā kamadia kege tama degemamōu, kelegenōu bohōlōu mā, agudiletōu malā foloumōu dugu.

¹⁷ Kegemōu, Pita e yoū dugu kahā sibigebe kage domōu fi hiyedo mā duwomōu, o Korniliushā tobōu mōu haguasiei o kedia haguasiligi, omokōu Saimonhā mosobe kiliya duwo de yodugamōu haguasiligi, moso adikōu felegai.

¹⁸ Felegamōu tafalaguali kōu gue haguisa tobou, o Saimon, e hu tabe Pita, o keme kōu le de dala?

¹⁹ Pita e yoū dugu kenōu fimā duwomōu, Duo Bolofei hā emokōu tobou, na du, o kamadia kege na ka haguasiliyodei.

* 10:9 10:9 Die mosobe mele yabōu mei, mōu bo degeinōu.

²⁰ Na haguama muloba, o kediabou de i. Na hobou fi hiyedo mada. Diame a tobou mou, haguasieiyode tobou.

²¹ Kegemou, Pitaha mulo, o kedia duguo tobou, o ni dugulamou kolube, a kuhe. Nime kadegeimou haguasieiya?

²² O kedia tobou, eibe ami o kedia dia daladi o Korniliusha tobou mou, haguasili. Eme doudo o, Godiha hayedu daladi. Juda o olou fei kediane eme o bolodoyode tobolou idi. Kegemou, e tobou mou, ei kuhe haguasili. Yobe, Godiha esol o taha name e mosokou ileba, egei tobou ba ege duyede tobou.

²³ Pitaha ta ke dulomou tobou, ni kou le tiamabeedei. Tiei sabiyomou, hagua, o kediabou de i. O ilo, damaleyodei o sa Jopa tie o kediane yai.

Pita e ile, Korniliusha mosokou felei

²⁴ Pitabou dia yolugi, ali tanou tiasigemou, sa Sisariakou fologai. Kelegebe, Kornilius eme yo[u] e sosou bou, e mogodo diabou olou fei kedia kou haguismou, e mosokou kefeguo baha duwoguamou, Pita kuhe felei.

²⁵ Pitabou dia mosodu falamou degeimou, Korniliusha mulomou, Pitaha e abogo[u] hafei dege yubu sugulo fiamou duwei.

²⁶ Kenou si Pitaha e dobogo[u] tolou haguagiemou, na haguayedei. Ane sa sibige onou yode tobou.

²⁷ Dilie ta komou mosodu fologamou, Pitaha dugube, o sasai sudo kefeguo duwoguamou dugu.

²⁸ Kegemou, Pitaha o sasai kediakomou tobou, Juda o eibe sa ta obou de geleguo duwolobe kuolou hiyedo keme niou kou tewe. Mosesha eimokou be, ni sa ta o kediane gelegudamabeedema kuolou dogogu. Kenou si Godiha amokou hegibe, sa ta o kediane Godiha dihle kokou ta kasagajyodema, diabou gelegulo ke ta kuolou dogogudayede tobou.

²⁹ Kegei kaha, ni amokou haguayede toboube, a dulomou hagulu kuhe. A dafali mei. Haba a nimokou yodulube, kageimou ni a haguayede tobolou?

³⁰ Kegemou, Korniliusha tobou, sawisie 4 kege you mei degele dalamou kelege, habi 3 klok nebe kou gueimou, a ma mosokou duwoli, diho бага tobou. A diho бага tobolou duwoli dugube, o ta toto haguamou, amokou midihog dege tafalamou dugube, e yukueibe fo degei hohog hiyedo dugu.

³¹ Esol o kaha amokou kou gue tobou, Kornilius, Godihage na diho бага tobou dibe kou du. Haba na o sasai bi mei kediakomou bibou selebou nedi kene e kou tewe.

³² Kegemou, na o ilo kele tobou ba, sa Jopakou ile, o Saimon, e hu tabe Pitayodele idi ke tobou ba, haguayedei. O keme o gali kolo dabai degedi o Saimonha mosokou dala, mosog to dawala ko kokou duwo ke.

³³ Esol o kaha ta ke tobou mou, kelegenou a o ilo kele totodo tobou mou yai, na tobou ba haguayadomou. Ei name haguei kaha bolofeyodili kuhe. Ifibe ei olou fei haguasie, Godiha dihle kuokou kefeguo duwogua kuhe, Hiye Ohag namokou tobou ke na eimokou hehegie tobou ba, ei olou fei dulamou.

Pitaha Korniliusha mosog kokou ge egei tobou

³⁴ Kegemou, Pitaha kou gue tobou, damaledo, ifibe a tawali, Godiha sa sibige o sasai dibe esofei esofei dei mei, olou fei tefelenou do dugulu.

³⁵ Sa sa o sasai koyoha Godiha hayedu dalali, midihō dōūdo kenō milō mōu be, o keme Godihage tobekō mugudiyo mei, o kokō hohō hiyedo degedi.

³⁶ Ta, Godiha Israel o sasai eimokōu nei keme ni kōu tewe. Ta uwo bolofei keme kōu gue, Yesu Kelesube o sasai olōu fei di Hiye O. E degeiye, di Godibōu de mogo tanōu degei.

³⁷ Sa Israel kokōu tamā degemōu ibe ni kōu tewe. Keme sa Galilikōu ge yomogoube, Jonhā fafeleya tofōu mabeedei kelege yomogou.

³⁸ Godihā sa Nasaret o Yesu emokōu Duo Bolofeiōu, nele hiyedobōu de nelemōu, ebōu de dalamōu, e sa sa olōu fei sulugi, midihō bolofei milōu gamōu, o sasai Tamaha tōu mōu suluguadi kedia olōu fei bologuomōu, bolō degele i.

³⁹ Eibe e sa Judabōu sa Jerusalembōu kokōu ge e milōu ga sumōu dugu ke hehegie tobolōu idi. Eme o kedia hebe fufuguomaitōu dogoguomōu, ikeke degele imōu tolo i.

⁴⁰ Kenōu si sawisie kamadia kege mei degeimōu, Godihā e haba haguagimōu, e gehe dege haguama ilemōu, o sasai dihile kokōu sumōu dugulo i.

⁴¹ E tamā degeibe, e Juda o olōu fei kedia mokōu tamā degeli mei. E Godihā makai o eimokōu nōu tamā degei. E widaikōu ge haguama hagua felemōu, eibōu de duwoli, nalebōu hueibōu de nalā duwei.

⁴² E eimokōu be o sasai kedia mokōu egei tobolōu ba, haba Godihā eme o sasai tofigili meibōu tofigieibōu olōu fei kedia tā sai fidi oyodema makamaiyode tobōu mabeede tobou.

⁴³ Habage-degele-duguo-tobōu di-o olōu fei kedia e habage degele ke kōu gue tobolōu idi, o sasai olōu feibe e huya ke damaleyodeibasi, die midihō kasagai milōu gadi keme Godihā gebe meiyodele.

Duo Bolofeiha sa ta o kedia tolou hobogou

⁴⁴ Pitahā egei ke tobolōu dalamōu, o sasai tā ke dulo ili ke Duo Bolofeiha tolōu hobogou.

⁴⁵ Juda o damaleyodele i, Pitabōu de haguasiei kedia ke duguo kesigiemōu tobolōu i, Godihā e Duo Bolofei tobōu mōu migimōu, sa ta o sasai kedia mokōu ne solōu do neliyode tobolōu i.

⁴⁶ Kege tobolōu i kaha yobe kōu gue, sa ta o sasai kedia me tā gehe gehe tae tobolōu mōu, Godihā hū hebele foguo tobolōu imōu dulo i kaha degemōu. Pitahā ke dulomōu, kōu gue tobou,

⁴⁷ Godihā eimokōu be Duo Bolofei kōu nei sagai kenōu tefei, ege sa ta kedia mokōu ne neli kuhe. Kegei kaha degemōu, o sasai kedia hueilikōu fafeleya tofolōu keme obe akogulo sagai meiyode tobou.

⁴⁸ Pitahā haba o sasai kedia mokōu, ni Yesu Kelesuhā huya ke fafeleya tofōu mabeede tobou. Fafeleya tofōu mamōu, dia Pitakōu diabōu de huyade fei dalayede tobolōu i.

11

Pitahā sa Jerusalemkōu boholōu mā ile folomōu, sa ta kokōu tamā degei kaha tā ke susu

¹ Tā-bolofei-malā-suluguadi-obōu, damaleyodele i o sa Judiakōu dalaguabōu olōu fei kedia sa ta tie o sasai kedia Godihā tā dulo iliyodeimōu dulo i.

² Kegemōu, Pita ē sa Jerusalemkōu ile foloumōu, Juda o damaleyodei o, kolo diafigidi o kediage emokōu gofoū dege tobolōu i.

³ Gofōū dege kōu gue tobolōu i, nāme kageimōu o kolo diafigidiyo mei o kedia mosokōu folo duwoli, o kediabōu de nale nadiya?

⁴ Kegemōu, Pitahā midihō emokōu tamā degei kē olōu fei susulo tobolōu gi,

⁵ a sa Jopakōu diho baga tobolōu dalali, diho boholōu mamōu, a yukuei ye sagai degei kē migimōu dugube, ti bolōu bolōu kahā tolōu mōu tōu fofōu gue, a dalakōu migimōu dugu.

⁶ A defeido tawalamōu dugube, yukuei ye kodube gali sudo dalamōu dugu. Dabai wai sagaiabōu, fia wai sagaiabōu, sabi sagaiabōu, siobōu sudo dalaguamōu dugu.

⁷ A kē masele dalali, tā uwo ta kōu gue tobōu mōu du, Pita, nā haguāba gali koū woma nayedeimōu du.

⁸ Kenōu si a tobou, Hiye O, a gali koūme nale meido. Gali kuolōu mai dalamōu be, a ta nadiyo mei. Ne dihilē kokōu gali koū nōubabe kasagaiyode tobou.

⁹ Tā uwo kahā hebenitōu ge haba tage kōu gue tobou, gali bolōdo Godihā nayede tobou kēme hobōu kasagaiyode tobōu dayede tobōu mōu du.

¹⁰ Yukuei ye kahā kamadia kege tamā degemamōu, haba bimai kē boholōu mā, agudiletōu malā foloumōu dugu.

¹¹ Kegemōu kelegenōu, o kamadia kege ta sa Sisaria o tahā tobōu mōu haguasiei kedia mosō a dala kokōu felegai.

¹² Felegoumōu, Duo Bolofeiha amokōu kōu gue tobou, nā o kediabōu de ilebe, fi hiyedo madayedei. Kege tobōu mōu, a i. Damaleyodei o olōu fei walaiyosi kege koūdiāne abōu de yolugi, o kahā mosokōu fologai.

¹³ Fologoumōu, o kahā eimokōu toboube, esol o tahā ē mosokōu tamā degema, emokōu kōu gue tobou, nā o ilo kele tobōu ba, sa Jopakōu ya, o Saimon, ē hū tabe Pitayodele idi kē tobōu ba, haguayede tobou kē tobōu mōu dulo i.

¹⁴ Nā o kahā egei tobolōu kē dubabe, Godihā nabōu nē sosōu bōu olōu fei kege mamoloūyode tobou.

¹⁵ E amokōu kege tobōu ma mei degeimōu, a egei tobolōu gi, Duo Bolofeiha o kedia mokōu migimōu dugu. Diamokōu migine, afu dimokōu migi sagai kenōu tefelegi.

¹⁶ A kē duguomōu, Hiye Ohā kōu gue kōu tobou kē tawai, Jonhage o sasai be hueilikōu fafeleya degedi. Kenōu si nime Duo Bolofeiha fafeleya degeleyodei kē tawai.

¹⁷ Dibe Hiye O Yesu Kelesukōu damaleyodeimōu, Godihā ē Duo Bolofei dimokōu solōu do nei. Nebe kenōu tefei, ē o sasai kedia mokōu ne solōu do nei. Kegei kahā degemōu, age Godihā dabai kēme ta akogulo sagai meiyode tobou.

¹⁸ Juda o damaleyodei kedia Pitahā tā kē dulomōu, tabōu meiyode tobolōu i. Dia Godihā hunōu hebele foguomōu tobolōu iligi, ifi Godihā sa ta o sasai kedia ne fi boholōu ba, fi gehe kē malā iyadomōu dogōu guluyode tobolōu i.

Sa Antiok o sasai kedia Kristen degei

¹⁹ Stiven wala imōu tolo i kelege, Yesukōu damaleyodei o sasai ilo kedia ne makolo imōu, o ilo kele kama fosigei. Kama fosige ya, ilo kele sa Fonisiakōu youmōu, ilo kele to tibi sa Saipruskōu youmōu, ilo kele sa Antiokkōu youmōu dei. O sasai olōu fei kedia Yesuhā degei tā kēme Juda o kedia mokōu nōu hehegie tobolōu i.

²⁰ Kenōu si o ilo kelege, tō tibi sa Saiprusbōu sa Sairinibōu kele tie o kediā sa Antiokkōu ya fologa, Hiye O Yesuhā degei tā uwo bolofei ke Grik tā tobōu di o sasai kediāmokōu ne tobolōu i.

²¹ Hehegie tobolōu deleigueibe, Hiye Ohā dedei ke o kediābōu de dalamōu, o sasai sudo fī boholōu mōu, Hiye Okōu damaleyodele i.

²² Damaleyodei o, sa Jerusalem tie kediā sa Antiokkōu ge degeli ke dulomōu, o Barnabas tobōu mōu, e sa Antiokkōu i.

²³ E ile folomōu dugube, Godihā habaguguei midihō ke duguomōu, e hohō hiyedo degei. E hohō hiyedo degemōu diāmokōu Hiye Ohā tā defeido sesemabeedema dedei sasagiei.

²⁴ Barnabas eme o bolodo, Duo Bolofeiha tou dalali, neledo dege damaleyodei o. O sasai sudo kediāne Hiye Okōu damaleyodema haguasiei.

²⁵ Kegemōu, Barnabas e sa Tarsuskōu o Sol ka i.

²⁶ E Sol duguomōu, sa Antiokkōu wolōu haguei. Sadebe tanōu ta dilie damaleyodei o sasai kediābōu de dalali, Hiye Ohā tā ke o sasai sudo kediāmokōu hehegie tobolōu i. Hū Kristen keme sa Antiokkōu ge yoma hū tile i.

²⁷ Kelege, habage-degele-duguo-tobōu di-o ilo kele sa Jerusalem tōu fogōu mōu, sa Antiokkōu haguasie felegai.

²⁸ Die o ta e hube Agabus, e Duo Bolofeiha neleya ke tafalali, sa sa olōu feibe hegie hiyedo tamā degeleyode tobou. Habage, Sisar Klodiushā sa sa dia delei kelege, hegie hiyedo ke damaledo kuhe tamā degei.

²⁹ Yesuhā dabai degedi o sasai kediāge Agabushā tā ke dulomōu, tā doususuma, sele diā dala sagai ke kefema, damaleyodele i o sasai, sa Judiakōu dalagua kediāmokōu nelamōu degele i.

³⁰ Sele kefema, Barnabasbōu Solbōu diliemokōu neimōu, dilie malā ya, damaleyodei o sasai wolōu daladi o kediāmokōu nei.

12

Herothā Jems woumōu tolo imōu, haba Pita didiq mugu

¹ Kelege, hiye o Herothā damaleyodei o sasai ilo kele makomōu i.

² E o ilo kele tobōu mōu, aweki me bolou kaha Jems walamōu tolo i. Jemsbe Jonhā e eye.

³ Juda o kediā e ke degei kokōu hohō degele imōu duguomōu, e haba Pitane tou, didiq mugulamōu. O mola mei ōu sidi sawisiehi hiye kelege e ke degei.

⁴ E Pita tolōu mōu, wolōu ile, didiq muguomōu, ami hiye okōu e ami o olōu fei 16 kege Pita dia dalaguamabeedei, dosōu dia dosōu dia kegega degemōu ileba, Gabama I Sawisiehi* tolōu kelege, Herothā Pita telemāba, o dihiile kokōu tā salamōu degei.

⁵ Kegemōu, ami o kediāge Pitabe didiq mosokōu dalamōu dia deleiguei. Kenōu si damaleyodei o sasai kediā Godihā Pita dogōu guyedema hiyedo diho bagā tobolōu i.

Esol o tahā Pita dogōu gumōu, didiq mosq tōu fogōu fogōu i

* **12:4 12:4** Gabama I Sawisiehi, 'Pasoba' tā kaha sibigebe kōu gue: Afu Godihā sa Isip sisigo wolo ke woumōu tofigieimōu, e Israel sisigo kediānōu si ta weli mei, mōu gabama i. Kegei degemōu, e tobou, nī Gabama I Sawisiehi kaha dowo ke nale kefema nā demabeede tobou. Kege tobōu mōu, Israel o kediā sa Isip tōu fogōu, die sabekōu fogōu kogolo yai (Kisim Bek 12:1-42).

⁶ Kegemōu, sawisiei Herothā Pita tā saleyodema maka degeibe idiba kege domōu. Huliā kahage ami o ta ilokōu haba ta ilokōu dema, Pita ume mogōu du tiei. Eme tigi neledō bolouye tigei, haba ami o ilo kelene adikōu dia deleigui.

⁷ Kelegenōu, Hiye Ohā esol o tahā didiō mosō kodu totonōu tamā degeimōu, hohō hiyedo hohogu. Pita tilamōu esol o kahā ē figikōu kuguo tiliguomōu, nā toto haguayede tobōu mōu, tigi neledō, ē dobogoū tigei kē kusiana, mihikōu fiyasigei.

⁸ Esol o kahā emokōu nē yukueibōu nē tamakabōu kayede tobou. Pita ē kenōu tefeledgeimōu, esol o kahā haba tobou, nē yukuei sasado kē kaba, ā sesele haguayedei.

⁹ Kege tobōu mōu, Pitahā didiō mosō ē tiei kē tōu fogōu, esol o kē sesele i. Kenōu si ege esol o kahā kē degelibe damaledade tawali mei, ege wa, tieimi duguluyade tawai.

¹⁰ Dilie ya, ami o bolou adikōu tafalaguamōu dohōu gōu fogōu yamōu, haba ami o ilo kelene dohōu gue yolugi, kekai adi neledō dege tefei kokōu fologai. A kē soloūmā muguamōu be sa hiyekōu yadi. Dilie kodu tafalaguali dugube, a kē yoūnōu soloūmōumōu dilie telema, tamakōu muguai. Aba huyadefei yamōu, kelegenōu esol o kahā Pita toto tōu fogōu fogōu i.

¹¹ Kegemōu, Pitahā ise keme damaledade tawai. Herotbōu Juda obōu kediā ā bōu basia makolamōu degeimōu, Hiye Ohā ē esol o tobōu mōu hagua, ā kuhe dogōu guludade tawai.

¹² E damaledade tawalemōu, Mariahā mosokōu i. Sasai keme Jonhā ē adiou. Jon ē hū tabe Mak. O sasai sudo sasai kahā mosokōu kefeguomōu, diho baga tobolōu duweguei.

¹³ Pitahā ile falamōu, mosō adikōu koga tafalamōu, dabai degedi sasai ta, ē hū Rodahā a tefei sōu lamōu haguei.

¹⁴ Kenōu si ē Pitahā tā uwo kē dulo tawalemōu, hohō hiyedo degeiye, kenōu si a tefei sōu li mei, toto boholōu mā mosodu folomōu, Pitabe hagua fele, adikōu tafalayode tobou.

¹⁵ O sasai kediage emokōu be, gulokou, nā fi totōu dege tobolōu yode tobolōu i. Kenōu si ē damaledō damale, Pitahā tafalayode tobōu mōu be, haba diage nāme Pitahā ē esol* duguyode tobolōu i.

¹⁶ Kenōu si Pita ē adikōu koganōu dalamōu, diā a tefei soloūmōu dugube, damaledō ē tafalamōu duguo kesigile i.

¹⁷ E dobogoūye tadamabadomōu akoguomōu, diamokōu, Hiye Ohā degeiye, ē didiō degei kē tōu fogou kē susulo tobōu mamōu, nige Jemsbōu, damaleyodei o sasai ilo diamokōu bōu, ā nimokōu tobolōu kē tobōu mabeede tobou. E kege tobōu mamōu, sa ta fogōu i.

¹⁸ Sabiyoumōu, ami o kediā dugube, Pitabe mei degeimōu, diā kesigiemōu, gue hiyedo degemōu, dioūsie Pitabe kagelou? de yoduga i.

¹⁹ Pita didiō mosokōu meiyode tobolōu imōu dulomōu, Herothā ē ami o kediā tobōu mōu ya, Pita ka sulugueiye, kenōu si dugulo ili mei kahā degemōu, Herothā ē ami o, Pita dia deleigui kediā kefemamōu yodugoumōu, Pitabe diā dugulo ili meiyode tobolōu imōu, ē gofoū hiyedo degemōu, ami o kediame wouba tofigileyode tobou. Kege tobōu ma, sa Judia tōu fogōu, sa Sisariakōu fogōu ile tefelei.

Herot ē tolo i

* **12:15 12:15** Esol keme Godihā esol mei. Afudo Juda o ilo kediage esol sagai o tanōu tanōu dogōu guo suluguadi kediā midihobe o sasai midihō sagaiyode tawale idi.

²⁰ Hiye o Herothā sa Tair o sasaiḅōu, sa Saidon o sasaiḅōu kediaḡmōkōu gofoḡu hiyedo degeimōu, o kediaḡ keḡemamōu, e dugu yai. Yobe, o sasaiḡ kediaḡme asōu kolo mei. E asōu kolo kokōu nōu naleḡ malā idi kahaḡ degemōu. Ya fologamōu, e tiadi mosōdu dabai degedi o Blastusbōu tā dōusumamōu, Herot emokōu ya, nā ei solōu do degeba, gofoḡu degeli ke fogōu yede tobolōu i.

²¹ Kegemōu, sawisieḡ yoḡu kōu makai kelege, Herothā yoḡu e yukueḡ bolōdo keḡ kama, yoḡu duwodi bolōdo kotōu duwoli, o kediaḡmōkōu tā hiyedo tobou.

²² O sasaiḡ kediaḡ e tā tobolōu keḡ dulomōu, hiligedo kōu gue tobolōu i, koḡume obe tobōu yo mei, godiḡ tahaḡ tobolōu yode tobolōu i.

²³ Herothā tā keḡ dulomōu, Godiḡ hū hebele foguli mei. Kegeimōu, kelegenōu Hiye Ohā esol o tahaḡ e woumōu, do hiyedo emokōu hagua kogumōu, diabeye e duledu nalā iligi tolo i.

²⁴ Kenōu si Godiḡ tābe neḡdo degemōu, sa sa olōu feḡ tefeḡ siei.

²⁵ Kegemōu, Barnabasbōu Solbōu dilie sa Jerusalemkōu sele keḡ neḡ fogou. Dilie sa Antiokkōu bohōlōu mā yalamōu be, o Jon Makbōu de wolōu yai.

Polḡa sa sa sūdo keleya ke Yesuhā degeḡ kahaḡ tā ke hehegiemōu siei

(Tā Hiye 13:1-21:14)

13

Damaleyodeḡ o kediaḡ Barnabasbōu Solbōu dilie Godiḡ dabai degemabadomōu makamḡ

¹ Sa Antiokkōu, damaleyodeḡ ili o sasaiḡ kediaḡ dalagua kilebe habage-degele-duguo-tobōu di-obōu, Godiḡ tā hehegiēdi obōu ilo kelene deleigui. O kegeḡ tabe o Barnabas. Tabe o Simeon, e hū tābe Niger.* Tabe o Lusius, o keme sa Sairini tie o. O ta e hūbe Manain, o keme gamani hiye o Herothā e mogo. Haba o ta eme Sol.

² Damaleyodeḡ o kediaḡ Hiye Ohā dabai degelemōu, naleḡ nalā iyo mei kelege, Duo Bolofeiḡ o kediaḡmōkōu kōu gue tobou, nḡ Barnabasbōu Solbōu dilie mā dabai, a dilie degemabeedeḡ keḡ degele keḡ maka degemabeede tobou.

³ Tā keḡ dulomōu, o kediaḡ naleḡ nalḡ mei diḡo baḡa tobolōu iligi, diliemokōu dobogoḡu dogoguēmamōu, neḡ Godiḡ tā tolōu fogōu imabeede tobolōu i.

Barnabas dilie Sol dilie tā uwo bolofeiḡ keḡ tō tibi sa Saipruskōu tobolōu i

⁴ Duo Bolofeiḡ tobōu mōu, dilie sa Selusiakōu yai. Sa Selusia tōu fogōu mōu, mosoleye tō tibi sa Saipruskōu yai.

⁵ Yolugi, dilie sa Salamiskōu fologai. Fologamōu, Juda o kediaḡ egeḡ mosō tanōu tanōu ya Godiḡ tā hehegiemōu sulugueḡ. Jon Mak ene dilie dogōu guo siei.

⁶ Dilie tō tibi sa Saiprus kileya keḡ olōu feḡ tefeḡ hehegiemōu suluguali, sa Pafoskōu fologamōu, Juda o ta, e hūbe Barjisas e duwomōu dugulo i. Eme hōu milōu gadi o, ogōu gai egeḡ keḡ tobōu di.

⁷ E gamani hiye o tabōu de daladi. Hiye o kahaḡ e hūbe Sergius Paulus, fḡ gofoḡudo degeḡ o. O kahaḡ Barnabasbōu Solbōu de haguamabeede tobou, Godiḡ tā dulo sagai degemōu.

* 13:1 13:1 Niger - O dosogo degeiyodele idi.

⁸ Hōu milōu gadi o, Grik tæge Elimasyodele idi, ege dilie dabai degeli ke akogulamōu degei, gamani hiye o keme Yesukōu damaleyodeiba dugulobe dafamōu.

⁹ Kenōu si Sol, e hu tabe Pol, eme Duo Bolofeiha tōu mōu, Elimaskōu maselemōu tobou,

¹⁰ name Tamaha dihi. Name midihō bolofei ke dafadi o. Ogōu gadi midihōbōu, midihō kasagai bōu olōu fei kegele i keme ne duledu amamai dala. Na Hiye Oha a dōdo ke gulai degelamōu degedi midihō keme ta tōu fogolōu sagai mei?

¹¹ Na du. Ifi Hiye Oha dobogoŋu ye na wouba, ne diho du degele. Sawisieie huyadefei tiamōu ilebe, na aso ta dugulo meiyode tobou. Polha kege tobōu mōu, kelegenōu, mabi hulia degei kaha Elimasha diho gogumōu, e diho du degeimōu e dobogoŋu tolōu ile o ta ka siei.

¹² Gamani hiye o kaha ke degei ke duguomōu e damaleyodei. Yobe, Polbōu Barnabasbōu dilie Hiye O Yesuha degei ta ke hehegie tobōu mōu dulo kesigi kaha degemōu.

Barnabasbōu Polbōu dilie sa Pisidia duo kodu sa hiye Antiokkōu egei tobolōu i

¹³ Polbōu dia sa Pafos tōu fogōu mōu, mosoleye sa Pamfilia duo kodu sa hiye Pergakōu ya fologai. Kenōu si Jon Makbe dilie tōu fogōu mōu, haba sa Jerusalemkōu boholōu ma i.

¹⁴ Dilie sa Perga tōu fogōu mōu, sa Pisidia duo kodu sa hiye Antiokkōu ya fologai. Misiholo duwodi sawisieie kelege dilie Juda kedia egei mosodu fologa duweguei.

¹⁵ Dilie duwoguamōu, o ilo kedia Mosesha kuolōu tabōu, habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia tabōu de husoloŋu imōu dulo i. Husoloŋu imamōu, egei moso dia daladi o kedia o ta tobōu mōu, diliemokōu kōu gue tobou, mogo dilie, nele eimokōu dedei sasagile ta ta dalababe, tobōu mabeedei.

¹⁶ Kegemōu, Polha haguamōu, dobogoŋu ye tadamabadomōu akoguomōu tobou, Israel obōu, haba sa ta o, Godiha hayedu dalaguadi obōu, ni olōu fei duma.

¹⁷ Israel o sasai ei Godiha ei kōu guai o kediame makamōumōu, yoŋu e sosou degei. Dia die sa tōu fogōu mōu, sa Isipkōu fogōu ya dalaguali, Godiha degeiye dia sudo degeimōu, Godiha yoŋu e neleyenōu sosogōu boholōu ma haguei.

¹⁸ Hebe mei mihinōu sa kokōu suluguamōu be, Godiha die midihō kasagai milolōu ke duguomōu hagi dege deleibe, sadebe olōu fei 40 sagai kege mei degei.

¹⁹ Sa Kenankōu be, Godiha tobōu mōu, dia obiyei olōu fei dioyosi kege woma mei degemamōu, sa keme Godiha Israel o sasai kediāmokōu nei, die sa degeyadomōu.

²⁰ Kegegāmōu iligi, sadebe olōu feibe 450 sagai kege mei degei. Kegemōu, Godiha die ta sai fidi o tanōu tanōu makamāmōu hagulugi, habage-degele-duguo-tobōu di-o Samuel kuhe hagua tofou.

²¹ Samuelbe Godiha dabai degedi o dalamōu, dia hiye o ta mōu lamōu yodumōu, Godiha o ta makamai, e hu be Sol. O kaha hiye o degema dia deleibe, sadebe olōu fei 40 kege delei. O keme Kisha dihi, Benjaminha huti.

²² Kenōu si habage Godiha Sol igile muguomōu, e Devit die hiye o maka degei. Maka degemōu, kōu gue tobou,

A dugube, Jesiha dihi Devit eme ma fimaiya ke dabai degeimōu dugu. Ege a tagali sagai kenōu seseleyode tobou.

1 Samuel 13:14; Buk Song 89:20

²³ Godihā yoŋu kōu tobou sagai kenōu tefelemōu, e Devithā hūti o Yesu Israel o sasai eimokōu nei, ei* mamōuyadomōu.

²⁴ Yesu e dabai yomogōu li mei kelege, Jonhā Israel o eimokōu tobou, nī fī bohōlōu, fafeleya tofōu mabeedei.

²⁵ Jonhā e dabai degedi ke fogōu lamōu kelege, e o kediāmokōu kōu gue yodu, nige ame koyoyode tawale iya? Ame o nī baha duwogua ke mei. Kenōu si nī duma, habage o ta haguale. O kahā tamaka kai keme age ta tegile sagai mei, ame o bolō mei kahā degemōu.

²⁶ Mogo diāma, Abrahamhā hūti obōu, sa ta o, Godihā hayedu dalaguadibōu, nī olōu fei duma. Godihā o sasai mamolouyode tobou tā keme dimokōu tobou. Tā keme ifi dibōu de dala.

²⁷ Jerusalem o sasai bōu, die hiye o olōu feibōu kediage Yesube defei ta tawale ili mei. Misiholo duwodi sawisie i olōu feibe diā Godihā tā kōu dulo idiye, kenōu si diā ta tawale idiyo mei. Diā Yesube wouba tolo ileyodei kelege, tā habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā kōu tobolōu i sagai kenōu tefele damaledo tamā degei.

²⁸ Diā Yesu tā samamōu dugube, e midihō kasagai miloube ta dugulo ili meiye, kenōu si diage eme wouba tolo ileyodema Pailatkōu sesegulo i.

²⁹ Habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā oe emokōu degele kōu tobolōu i sagai ke olōu fei tefele degemamōu, diā Yesu hebe fufuguomaitōu delei ke malā migilemōu wida i.

³⁰ Kenōu si eme Godihā haba haguagimōu, gehe degei.

³¹ E gehe dege haguama ilemōu, o sasai, sa Galilikōu ge e sesele ya sa Jerusalemkōu fologai kediāmokōu sudo tamā degegai. Kōu bōu gebe, o sasai kediame Juda o eimokōu Yesuhā haguā gehe degei ke hehegiemōu suluguadiyode tobou.

³² Godihā ei kōu guai o kediāmokōu tobou keme tā uwo bolofei ele nimokōu tobolōu kuhe.

³³ Ifi die sisigo ei dihile tā keme damaledo tamā degei. Godihā Yesu haguagimōu, gehe degei dala. Keme Die Fedi Kuguo tā hiye 2 kokōu kōu gue nalai dala, Name mayoŋu mā Dihi. Ifibe ame ne Aye degei. *Buk Song 2:7*

³⁴ Godihā Yesu tei haguagimōu gehe degei kahā, e widaikōu ta tabale mei kene kuguokōu nalai dala,

A nī hiye o Devitkōu midihō bolofei hegileyodei keme a nimokōu ne hehegile.

Damaledo, nige mayoŋu tobou sagai kenōu tefele tamā degeiba dugulo ile.

Aisaia 55:3

³⁵ Haba Godihā kuguokōu tā ta kōu gue nalai dala,

Nā noŋu ne biyodema makai o bolodo keme widaimikōu be ta tabale mei. *Buk Song 16:10*

³⁶ Di tewe, hiye o Devit eme sa sibige kuokōu Godihā tā sesele iligi tolo i. Tolo imōu, o ilo kelege yoŋu e kōu guai o wida idi kokōu nōu wida imōu tabale fiyei.

³⁷ Kenōu si Godihā haguagimōu, gehe degei o eme ta tabali mei.

³⁸ Mogo diāma, kegei kahā ele nī tawayadomōu tobolōu be, Yesuhā haguā, midihō kasagai, nī milōu ga idi keme gebe meiyodelamōu haguei ke tobolōu kuhe.

³⁹ Nime Mosesahā kuolōu tā seselebe tefei mei kahā, Godihage nime dōudo o sasaiyode tobolōu mei. O sasai koyohā Yesukōu nōu damaleyodeibasi, eme Godihā dihile kokōu dōudo o degele.

* 13:23 13:23 Nā Dabai 13:26 dugu.

⁴⁰ Kegei kaha degemou, niou tawaibou, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia tobou ke nimokou tama degeiye. Kou gue nalai dala,

⁴¹ Susuga tobou di o nime makouba niou duguo kesigile ile. Ni dalagua kile a degele keme ni ta damaleyodele ile mei. Haba o taha nimokou tobou bane, ni ta damaleyodele ile mei. *Habakuk 1:5*

⁴² Polha ta ke tobou mamou, Barnabas dilie egei moso tou fogou fogou yala degeimou, o kedia tobou, nele misiholo duwodi sawisie ta kamaha haba haguasieba, ta kegei ke hehegiemabeedele i.

⁴³ Dia olou fei egei moso tou fogou youmou, Juda obou, die egei dudi obou sudo kedia dilie sesele yai. Sesele youmou, dilie o sasai kedi mokou egei tobou mou yolugi, kou gue tobolou i, Godiha habaguguei keme nibou de dalabanou suluguamabeedei.

⁴⁴ Kegemou, misiholo duwodi sawisie ta kahage sa ke tie o sasai sudo Hiye Oh ta du yai.

⁴⁵ Juda o kedia o sasai sudo kefegulo i ke duguomou, kona degemou, Polha tobolou ke huyafei degelamou susuga tobolou i.

⁴⁶ Kenou si Pol dilie Barnabas dilie gue degele ili mei, die ta simamou tobou, ele Godiha ta Juda o sasai nimokou bukou tobolou sagaiye, kenou si ni dafamamou, niou degeiye, fi gehe ke moloube ta tefei mei kaha, ele ni tou fogou ileba, sa ta o sasai kedi mokou hehegielamou.

⁴⁷ Yobe, Hiye Oh elemokou kou gue tobou,

Age name sa ta o sasai kedi mokou hoho sagai degeyadomou makamai.

Kegeiba, na sa sa olou fei ma dabai degemou suba, sa sa o sasai kediame mayo u mamolo uyode tobou. *Aisaia 49:6*

⁴⁸ Kegemou, sa ta o sasai kedia Polha kege tobou mou dulomou hohobolou i. Hohobolou mou, Hiye Oh ta keme bolofeidoyodele i. Kegeimou, o sasai olou fei, Godiha tofousogo tofousogo tofolou yodema makamai kediame damaleyodele i.

⁴⁹ Hiye Oh ta keme sa kokou olou fei tefei.

⁵⁰ Kenou si Juda o kedia degeiye, hubou sasai, Juda kedia egei dulo idibou, sa ke dia dalaguadi obou kedia Polbou Barnabasbou diliemokou gofo u degeimou, sa ke tie o sasai olou fei kediame gofo u degemou dilie hele mugulo i.

⁵¹ Hele mugumou, dilie fogou yalamou be, dilie abogou ukou duotele dala ke igile filei, sa ke tie o sasai kedia dio u die midihog kasagai ke tawamabadomou. Duotele ke igile filamou, dilie sa Antiok tou fogou mou, sa Aikoniamkou fogou yai.

⁵² Kenou si Yesuha dabai degele idi o sasai, sa Antiok tie kediame Duo Bolofeiha tou mou, hohobolou idi.

14

Barnabasbou Polbou dilie sa Aikoniamkou egei tobolou i

¹ Sa Aikoniamkou fologamou, Polbou Barnabasbou dilie nebe dilou degei sagai kenou tefele, Juda o sasai kedia egei mosodu fologa, egei tobolou i. Dilie ta bolodo ke tobolou imou Juda o sasai bou, Grik o sasai bou sudo kedia dulomou damaleyodele i.

² Kenou si Juda o ilo kediage egei ke dulomou be, ta damaleyodele ili mei, gofo unou degele i. Dia degeiye, sa ta o kediame Yesukou damaleyodele i o sasai kedi mokou gofo u degele i.

³ Polbōu Barnabasbōu dilie sa Aikoniamkōu hiyedo dalaguali, damaleyodele i o sasai kediāmokōu egei tobolōu ta guē degele ili mei. Hiye Ohā habaguguei kaha tā ke hehegiemōu iligi, Hiye Ohā neleya ke midihō gehe gehe o sasai kedia dihiē kokōu milōu gōumōu duguomōu kesigile i. Kegei kaha degemōu, Hiye Ohage tā dilie tobolōu ili keme damaledo kuhe hehegiēdi.

⁴ Kenōu si sa ke tie o kedia dioūsie filemōu, ilo kediame Juda o kediabōu de fi tanōu degele i. Haba ilo kediame Pol dilie Barnabas diliebōu de fi tanōu degele i.

⁵ Fi tanōu degele ili mei, Juda o ilobōu, sa ta o ilobōu, haba die hiye obōu diage diliebe makoma, igiye wouba tofigileyodele i.

Barnabasbōu Polbōu dilie sa Likonia duo kodu egei tobōu mōu suluguei

⁶ Dilie walamōu degele ili tā uwo ke dulomōu, dilie kama fosige ya, sa Likoniakōu fologai. Fologamōu, sa kaha duo kile suluguali, sa Listrabōu, sa Derbebōu, sa huyadefejibōu kileya ke suluguei.

⁷ Dilie sa kileya tā uwo bolofei ke tobōu mōu suluguei.

⁸ Sa Listra kelebe o ta delei. O keme ibigidio tofigiei. E adiōu hā kegei kuhe mala felei, ta siadiyo mei.

⁹ E Polhā hehegili ke dulo duwomōu, Polhā emokōu masele dugube, eme yoū e damaleyodei kaha bolofei degele sagai dugu.

¹⁰ Polhā ke duguomōu, hiligedo tobou, nā haguayedeimōu, o kaha foguo folo tofogōu mōu tofōu tofōu siei.

¹¹ Kegemōu, o sasai sudo kedia Polhā ke degeli ke duguomōu, sa Likonia tae kōu gue tobolōu i, godi bolōu kedilie o bagamamōu, dimokōu migiyodele i.

¹² O sasai kedia Barnabashā hūbe Susyodele i. Haba Polhā hūbe Hermesyodele i,* Pol eme tā tobōu di o kaha degemōu.

¹³ Ogōu gai godi Suskōu gali sidi mosobe sa hiye kaha figikōu duwei. Moso ke dia daladi hiye o kaha wai bulumakou oye bolōubōu, haba hebe fibōu guobōu tigiye fagai kebōu moūma, sa hiye kaha kekai adikōu haguei. Hagumōu, o sasai kefeguomōu, diliemokōu wai bulumakou sima nelamōu degele i.

¹⁴ Kegemōu, tā-bolofei-mala-suluguadi-o Polbōu Barnabasbōu diliege o kedia kege degele iladi ke dulo kesigiemōu, dilōu dilie yukuei kai ke dulagile i. Dilie foukua yamōu, o sasai kefei sudo kodu fologamōu kōu gue tobolōu i,

¹⁵ mogo diama, ni kageimōu kege degele iya? Elebe o nebe ni sagai degei. Ele hagua, tā uwo bolofei koū nimokōu tobolōu be, ni ogōu gai godi, sibige ta dala mei ke tōu fogōu ba, yoū kegenōu daladi Godikōu haguamabadomōu. Damaledo Godi eme agudiobōu, sa sibigebōu, tō dawalabōu, bi olōu fei kodu dalagua kebōu de milōu gai Godi.

¹⁶ Damaledo, afudo, kōu guai o kedia deleigui kelegebe, obiyei olōu fei kedia dioū tagai sagai degele imōu, e mōu duguo fogōu di.

¹⁷ Kenōu si Godibe ni duguye domōu, mogogōu daladiyo mei. Sawisiei olōu feibe Godihā nimokōu midihō bolofeinōu milōu di. E degeiye, agudiletōu ge huei toumōu be, segei moūdi a kelege ni segei moūdi. Damaledo, Godihā nimokōu nale hiyedo neimōu, ni hohō hiyedo degele idiyode tobolōu i.

* 14:12 14:12 Susbōu Hermesbōu diliebe Likonia kedia kōu guai o kedia ogōu gai godi bolōu.

¹⁸ Dilie kege tobolou iye, kenou si o sasai kedia diliemokou wai sile neleyodema nele degele i. Nele degele imou, diliene neledo dege akogulamou degele i.

¹⁹ Kegemou, Juda o Antiokbou Aikoniambou kile dalagua kedia haguasiemou, sa Listra o sasai kedia fimai ke bohoulou mou, o kediane dilie dafamou, Pol igiye wala i. Walamou, diage eme teiyademou, e tou ke gisigama ya, sa hiye kaha figikou mamou fogou yai.

²⁰ Kenou si Yesuha dabai degele idi kedia haguasie, e silema tafalaguamou, e haguamou, sa hiye kodu felei. E folo tiei sabiyoumou, Barnabas dilie sa Derbekou yai.

Barnabasbou Polbou dilie Yesukou damaleyodele i o sasai kedi mokou dedei sasagiei

²¹ Dilie ta uwo bolofei ke sa Derbekou tobou mou, o sasai sudo Yesukou damaleyodele i. Kegemou, dilie haba bohoulou ma sa Listrabou, sa Aikoniambou keleya ke titiamou yolugi, sa Antiokkou fologai.

²² Dilie yolugi, Yesuha dabai degedi o sasai kedia dedei sasagiemou, kou gue tobou mou yai, ni Yesukou damaleyodeibe neledo dege dalama. Godiha e sa di wolou dalale kokou fologalababe, di hagi hiyedo kebukou dugumou iligi kuhe fologaleyode tobolou i.

²³ Dilie yolugi, sosi tanou tanou, damaleyodele i o sasai wolou dalale o maka degegamou yai. Maka degegamou, nale nali mei diho бага tobou mou yolugi, o damaleyodele i kediane Hiye Ohu dobogou tagetou dogoguemou yai.

Barnabasbou Polbou dilie sa Siria duo kodu sa hiye Antiokkou bohoulou ma ya fologai

²⁴ Barnabasbou Polbou dilie sa Pisidia duo kileya yolugi, haba sa Pamfiliakou fologai.

²⁵ Fologamou, sa kileya suluguali, sa hiye Perga tie o sasai kedi mokou egei hehegiemamou fogou yolugi, sa hiye Ataliakou muguai.

²⁶ Dilie sa Atalia tou fogou mou, mosoleye sa Antiokkou bohoulou ma yai. Afu, sa kelegebe damaleyodei o kediage diliebe Godiha dobogou tagetou kou dogoguomou, Godiha habagugueiya ke dabai degemabeede tobolou i. Dabai ke mei degeimou, kelege dilie sa Antiokkou bohoulou ma ya fologai.

²⁷ Dilie fologamou, damaleyodei o sasai haguasiemabeede tobou mou, haguasie kefegulo imou, midihq Godiha degei olou fei dilie dugulo i ke susulo tobolou i. Godihage sa ta o sasai kedia Yesukou damaleyodele ile abe solo umai dalayode tobolou i.

²⁸ Ke olou fei susulo tobou mamou, dilie Yesuha dabai degedi o kediabou de sa Antiokkou hiyedo deleigui.

15

Sosikou dabai degele idi o kedia sa Jerusalemkou kefegulo i

¹ Kegemou, sa Judia tie o ilo kedia sa Antiokkou ya fologamou, damaleyodei o kedi mokou kou gue hehegie tobolou i, ni Mosesha kuolou ta ke seseleba, kolo diafigi ho fogou babe, nime Godihage ta mamolou meiyodele i.

² Pol dilie Barnabas dilie tã ke dulomou, o kediabou de tãe biya imou, damaleyodele i o kedia diliebou, o ilo kelebou de maka degegāmou, nĩ sa Jerusalemkou ya, tã-bolofei-mala-suluguadi-o kediabou, damaleyodei o sasai wolou daladi o kediabou de hagi koũu doususumabeede tobolou i.

³ Kegemou, damaleyodei o kedia Polbou dia tobou mou, sa Jerusalemkou yai. Dia sa Fonisiabou sa Samariabou duoya ke yolugi, sa ta o sasai kedia fi boholou i ke totobou mou yai. Sa sa ke tie o sasai, Yesukou damaleyodele i kedia tã ke dulomou, hohõ hiyedo degele i.

⁴ Polbou dia yolugi, sa Jerusalemkou fologoumou, damaleyodei o sasai bou, die wolou daladi obou, tã-bolofei-mala-suluguadi-obou olou fei kedia diamokou agali bolofeyodele i. Kegemou, dilie diamokou midihõ Godihã degei olou fei dilie dugulo i ke tobolou i.

⁵ Kenou si Farisi* o ilo kelebe Yesukou damaleyodele i o. O kedia haguamou kou gue tobolou i, sa ta damaleyodele i o kediame kolo diafigimaba, Mosesã kuolou tã kene defeido sesele imabeede tobolou i.

⁶ Kegemou, tã-bolofei-mala-suluguadi-o kediabou, damaleyodei o sasai wolou daladi o kediabou olou fei kefeguomou, hagi ke doususulo i.

⁷ Hagi kahã tã ke hiyedo tugulo tobolou imamou, Pitahã haguamou kou gue tobou, mogo diama, afu, Godihã dimokou dabai nemou ibe, ame sa ta tie o kediāmokou tã uwo bolofei tobolou ke makamai,* o sasai kedia ke duloba, damaleyodemabadomou.

⁸ Godihãge o sasai di duo olou fei kou tewe, e Duo Bolofeiibe sa ta o sasai kediāmokou nei, afu dimokou nei sagai kenou tefele nei. Godihã ke degei kahãge dimokou hegilibi, e sa ta o kediame ta tobekou muguyo mei, diamokou ne hohõ degeli ke hegili kuhe.

⁹ Godihãge dimokou midihõ esofei ta degema, haba sa ta o kediāmokou midihõ esofei ta degema dediyo mei. Sa ta o sasai diāne damaleyodei kahã degemou, Godihãge die midihõ kasagai milou gadi kahã hebe ke togule muguomou, yoũu e dihiẽ kokou sibigibou mei dalagua.

¹⁰ Kegei degemou, nĩ kageimou Godi tefele dugulo iya? Damaleyodele i o sasai kediāmokou be hagi nedamabeedei. Afu di kou guai o kediabou, ifi dine hagi keme ta tolou sagai mei.

¹¹ Di Hiye O Yesuhã habaguguei kahanou si Godihã di mamoudadele i. Nebe, Godihã di mamou sagai kenou tefele, sa ta o sasai kediāne kengenou mamouyode tobou.

¹² Pitahã tã ke tobou mou, o kefei dala kedia tã ta tobou li mei. Barnabasbou Polbou dilie Godihã neleya ke sa ta o sasai kedia dihiẽ kokou midihõ gehe gehe milou goumou dia duguo kesigile i ke tobolou imou dusua duweguei.

¹³ Dilie tã ke tobou ma mei degeimou, Jemshã kou gue tobou, mogo diama, nĩ a tobolou koũu duma.

¹⁴ Saimonhã* Godihã sa ta o sasai kediāmokou dagado solou do degemou, ilo kele mamouma, yoũu e biyodema makai ke kou susulo tobou.

¹⁵ Tã e tobou keme habage-degele-duguo-tobou di-o kedia tobolou i sagai kenou tefei, Godihã kuguokou be kou gue nalai dala,

¹⁶ Devithã huti o kediame mosõ bilama i sagai dala. Hiye O a habage boholou ma muloba, mosõ gehe ta togolo.

* 15:5 15:5 Farisi o kedia Mosesã kuolou tã ke hiligedo tolou dalaguadi.

* 15:7 15:7 Nã Dabai 10 dugu.

* 15:14 15:14 O Saimon e hũ tabe Pita.

Moso kasagai bilama i keme a haba togouba, gehe dege duwolo.

¹⁷ Kegeba, o ilo kediage Hiye O ame ka suluguale.

Sa ta o sasai olou fei mayo^u ma biyode kou makamai kedia a ka sulugualeyode tobou.

Ta, Hiye Oha kou tobou, keme habage damaledo tama degele. *Amos 9:11-12*

¹⁸ Afudo, Hiye Oha tobou keme o sasai kedia dumou hagulugi, ifine kegenou dulo ili kuhe.

¹⁹ Kegei kaha, ma fimai^{be} kou gue, sa ta o kediame die fi Godikou bohoul degemou, dige hagi ta nedame.

²⁰ Di kuguo ta diamokou nalama neibasi de. Di nalalebe, kou gue nalame, nime ogou gai godikou wai si kasagai keme nadama, sasai hiyoubou, o hiyoubou de siadama, gali oe gabagidu tigamamou wei keme nadama,* haba kafeine nadamabeede tobolou ba nalame.

²¹ Di tewe, sa sa kiliya olou feibe obe Mosesha ta ke hehegiemou hagulugi ifine kuhe. Misiholo duwodi sawisieⁱ olou fei kelege, e ta ke obe husolo^u tobolou idiyode tobou.

O kedia sa ta o sasai damaleyodele i kedi^{amokou} kuguo nalama nele i

²² Kegemou, ta-bolofei-mala-suluguadi-obou, damaleyodei o sasai wolou dalaguadi obou, damaleyodele i obou olou fei kedia hagi ke doususumamou, dio^u die o bolou ta makamai. O tabe Judas, e hu tabe Barsabas. Haba o tabe Sailas. O kediliebe damaleyodele i kedia wolou dalaguadi o. Kegei degemou, dia Judasbou Sailasbou diliebe Polbou Barnabasbou de sa Antiokkou imabeede tobolou i.

²³ Dia kuguokou ta kou gue nalai ke, diliemokou neimou mala yai.

Ta-bolofei-mala-suluguadi-o eibou, haba damaleyodei o sasai wolou dalaguadi o eibou, eibe ni mogodo. Ei kuguo ko^u sa ta o sasai nimokou nalolube, ei sa Antiok tie o sasai^{bou}, haba sa Siriabou sa Silisiabou duo kile sa sa tie o sasai^{bou} olou fei nimokou agali bolofeyodili kuhe.

²⁴ Ei o ilo kedia nimokou ya fologamou, ta dia tobou keme ni dulomou hagi degele iyodeimou du. Kenou si diame ei imabeedeimou yali mei.

²⁵ Kegei kaha degemou, ei tugulo tobolou ima, fi tanou degemou, o bolou ta makamai, nimokou yamabadomou. O kediliege ei mogodo Barnabasbou Polbou dilie sesele yale.

²⁶ Diliebe oe kou wala ile sagaiye, kenou si dilie ta gue degele ili mei, di Hiye O Yesu Kelesuha huya ke egei tobou mou suluguadi.

²⁷ Kegei kaha degemou, ei Judas dilie Sailas dilie tobou ba, nimokou ile foloba, ta ei nalai sagai kenou dilie mogouye tobou ba, ni duma.

²⁸ Duo Bolofei^{be} eibou dala kaha ei fi tanou dege, nimokou hagi ta nele sagai mei. Kegei kaha degemou, eige nimokou kuolou malebe, dosou yosi kege male kenou do sesemabeedili kuhe.

²⁹ Ogou gai godikou gali si keme nadama, kafei nadama, gali oe gabagidu tigamamou wei kene nadama, haba sasai hiyoubou, o hiyoubou dene siadamabeedei. Ni midihou kasagai olou fei ko^u dege ho fogou babe, keme bolofeido. Ei ta kenou fei. Ni defei dalama.

³⁰ Dia kuguo nalama mei degemou, Polbou diamokou tobou mou, sa Antiokkou mala ya fologamou, damaleyodele i o sasai kedia haguasie kefegumabeede tobou mou, kefegumou, kuguo nalai ke nei.

* **15:20 15:20** Kafei du dala kaha degemou.

³¹ Damaleyodele i o sasaj kedia huso^uumamou, hoho degele i, dedej sasagiei ta bolofej ke mou kaha degemou.

³² Judas dilie Sailas diliebe habage-degele-duguo-tobou di-o kaha degemou, dilie damaleyodei o kediāmokou dedej sasagiemou, egei hiyedo tobolou i.

³³⁻³⁴ Sa Antiokkou dalaguali, damaleyodele i o kedia diliemokou, nele tobou mou haguasiei o kediāmokou bologuado boholou ma imabeedeimou, dilie fogou yai.

³⁵ Kenou si, Pol dilie Barnabas diliebe yali mei, sa Antiokkou kege dalaguali, sa ke tie o sudo kediabou de Hiye Oha ta uwo bolofej ke tobolou deleigui.

Pol dilie Barnabas dilie fi tanou degeli mei

³⁶ Sawisie i lo kele mei degeimou, Polha Barnabaskou tobou, sa sa, da Hiye Oha ta hehegiemou i kokou be, da haba boholou ma ya, da mogo diame bologua dalagua, haba bou basia dalagua deba duguo tawamebeede tobou.

³⁷ Kege tobou mou, Barnabashage o Jon, e hu tabe Makbou de wolou ilamou degei.

³⁸ Kenou si Polha dafamou kou gue tobou, afu, o keme sa Pamfiliakou ge da tou fogou mou, dabou de dabai degemou sialebe tagali mei. Dage o keme wolou idamebeedei.

³⁹ Dilie dilou sie tae biya imamou, yogo esofej imou, yogone esofej imou dele i. Barnabasha Mak wolou ilemou, mosoleye to tibi sa Saipruskou yai.

⁴⁰ Haba Polha Sailas wolou ilamou degeimou, damaleyodei o kediage Hiye Oha habagugueibe nelebou de dalayodema diho бага tobou ma fogou mou, dilie fogou yai.

⁴¹ Yolugi, sa Siriabou sa Silisiabou duoya ke o sasaj damaleyodele i kediāmokou dedej sasagiemou yai.

16

Polha o Timoti wolou i

¹ Pol dilie Sailas dilie ya, sa Derbekou fologamou, haba sa Listrakou ya fologai. Sa kele Yesuha dabai degedi o ta dele, e hube Timoti. E adiou be Juda sasaj, Yesukou damaleyodei. Haba e ayebe sa Grik o.

² Sa Listra damaleyodei o sasajibou, sa Aikoniam damaleyodei o sasajibou kediage Timoti eme o bolofejidoyodele idi.

³ Polha Timoti e wolou ilamou, e kolo diafou. Yobe, Juda o, sa ke tie kediage Timotiha e ayebe sa Grik odade tawale i kaha.*

⁴ Kolo diafolou mou ya, sa sa keleya ke kuolou ta, hiye o kedia* sa Jerusalemkou ge ma i ke o sasaj kediāmokou hehegiemou, ni ta ke sesemabeede tobou mou suluguei.

⁵ Egei tobou mou suluguamou, sa sa o sasaj damaleyodele i kedia ke dulomou, neledo dege damaleyodele i. Haba sawisie i olou feido o sasaj ilo kediame damaleyodemamou, ebukou damaleyodei kediabou de geleguomou olou fei sudo degemou i.

Polha sa Masedonia o ta dugu

* 16:3 16:3 Sa Grik o kedia die o sisigo kolo diafigidiyo mei.

* 16:4 16:4 Hiye o kediame ta-bolofej-mala-suluguadi-obou, damaleyodei o sasaj wolou dalaguadi obou kedia.

⁶ Polbōu diā sa Esia duo kileya kē Godihā tā hehegiemōu sulugualamōu degeimōu, Duo Bolofeiḥā diā akogu. Akogumōu, diā haba sa Frigiabōu, sa Galesiabōu duo kileya suluguali,

⁷ sa Misiahā figikōu fologai. Fologamōu, haba sa Bitiniahā duo kodu fologalamōu degei, kēnōu si Yesuhā Duo Bolofeiḥā haba akogu.

⁸ Kegeimōu, diā sa Misia duoya kē mōu yoḥuwa yolugi, sa hiye Troaskōu muguamōu kele tiasigei.

⁹ Huliame Polhā diḥo boholōu māmōu dugube, sa Masedonia tie o ta tafalali, emokōu kōu gue tobou, nā mosole saba, sa Masedoniakōu hagua, ei dogōu guyedeimōu du.

¹⁰ Polhā ē dugu kē tobōu mōu, ei* toto sa Masedoniakōu yalamōu a ka i. Godihā tā uwo bolofei kē ei o sasai kediaḡmokōu tobōu yadomōu hegilidade tawale i.

Sasai Lidia, e Kristen degei

¹¹ Kegemōu, ei sa Troas tōu fogōu mōu, mosoleye sa Samotreskōu ya fologai. Kele tiei sawisieḥi, ei haba mosole sama, sa Neapoliskōu ya fologai.

¹² Ei sa Neapolis tōu fogōu ile, sa Filipaikōu fologai. Keme sa hiyedo, Rom o kedia afu ya kokōu fologa deleigui sa, sa Masedonia duo tie o sasai die sa hiyedo. Ei sa hiye kokōu sawisieḥi ilo kelenōu deleigui.

¹³ Misiholo duwodi sawisieḥi kelege, ei sa hiye kahā kekai aya kē telemā ya, tō ko kokōu muguai. Ei tō ko kokōu be, obe diḥo baḡa tobolōu idi sa daladadema yamōu dugube, sasai ilo kedia kele kefeguo duwoguamōu dugulo i. Ei geleguo duwoguali, sasai kediaḡbōu de tā kolo i.

¹⁴ Kē tā kolo duweguei kilebe, sasai ta, ē hūbe Lidia, ene kile dusuā duwei. Eme yukuei weḥi degei kahā sele tiga moḥudi sasai. E sadobe sa Taiataira. Eme Godikōu hohobōu di sasai. Polhā tā tobōu mōu, Hiye Ohā degeiye, ē fi boholōu mōu, tā kē defeḥido dulo duwei.

¹⁵ Defeḥido dulo duwo dema, ebōu ē sosōu bōu diā fafeleya tofōu māmōu, ē eimokōu, nige ame Hiye Okōu damaleyodei sasaidade tawaibabe, nī mā mosokōu ile dalamabeede tobou. Ege eibe ē mosokōu doḡdo dege imabeede tobōu mōu, ei ebōu de yai.

Polbōu Sailasbōu dilie sa Filipaikōu didiḡ degei

¹⁶ Sawisieḥi ta, ei diḥo baḡa tobōu di sa kokōu yolugi, fisimōu dabai degedi sasai ta alikōu gelegu. Sasai keme duo kasagaiye tōu mōu, habage tamā degele kē duguo tobōu di. Sasai kahā dabai kē degedi kahā, ē bose diame sele hiyedo malā idi.

¹⁷ Sasai kē geleguomōu, ē Polbōu ei seselemōu, neḥedo dege, o koḥudiame Damaleḡdo Godihā dabai degedi o, Godihā nī mamoloḥu kahā tā kē hehegile idiyode tobōu mōu i.

¹⁸ Sawisieḥi sudo kege degeimōu, kelege Polhā dafamōu boholōu mōu, duo kasagai kokōu, a Yesu Kelesuhā hūya kē namokōu tobolōu kuḥe, nā sasai koḥu tōu fogōu fogōu iyede tobou. E kege tobōu mōu, duo kasagai kahā sasai kē tōu fogōu fogōu i.

¹⁹ Kegemōu, fisimōu dabai degedi sasai kahā ē bose diage sele moḥudi kē mei degei kē tawalemōu, Polbōu Sailasbōu dilie tolōu dufolōu yamōu, gamani o, sa kefegudi sa kokōu duwogua kediaḡmokōu fologai.

* 16:10 16:10-17 Kuguo koḥu nalai o Lukhage ē Polbōu de sulu kelegebe eiyode naladi.

20 Dilie tã sai fidi o kediã dihile kokou tefegiemou kou gue tobolou i, o koudiliebe Juda o. Dilie di sa kuokou hagi hiyedo mouuma felegai.

21 Felegamou, sa Rom o di degediyo mei midihq keme diliege di degemabeedele iliyode tobolou i.

22 O sasai ilo kediane dogou guomou, ta keme damaleyodemou, diliemokou tae biya ibe demou, ta sai fidi o kediã dilie yukuei tegisema, o ilo kediãmokou tobou mou, tigiye wala i.

23 Dilie bou basiado wala imamou, didiq masa i. Masamamou, didiq moso dia daladi o kokou defeido dia dalayede tobolou i.

24 O kahage ta ke dulomou, dilie didiq moso duledudo wou ma folomou bibigei. Dilie abogou hebe kou bolouye hiligedo timogu kaha, tele sagai mei degema fogou.

25 Kegemou, huliame duodo kelege, Polbou Sailasbou dilie Godikou dihq baga tobou de, die fei de dega duwoguamou, didiq o olou fei dusua duweguei.

26 Dusua duwoguamou, gigima hiyedo toto haguamou, moso mouti ke olou fei biligiselumou degeligi a olou fei sousei. Didio o olou fei kediã tigigi ti kene olou fei kusigise hobogou.

27 Didio moso dia daladi o kaha tiei kesigiemou dugube, a olou fei sousei ke duguomou, didio o olou fei kama fosigeiyade tawalemou, e aweki me bolou ke telemou, yousie walamou degei.

28 Kenou si Polha haguissama, nelede dege tobou, na nousie woda. Eibe olou fei dalayode tobou.

29 E ta ke dulomou, o ta tobou mou, disio mile tolou hagumou, e malamou, moso Pol dilie Sailas dilie duwogua kodu foukua felei. Folomou, e gue hiyedo degemou, dio koulugi, yubu sugulo fiyei.

30 E haguamou, dilie wou ma, mihikou mulomou yodu, hiye o bolou dilie, ame kageibasi, Godiha a mamolou?

31 Kegemou, dilie kou gue tobolou i, na Hiye O Yesukou damaleyodeibasi, Godiha nabou ne sosou bou olou fei mamolouuyodele i.

32 Kege tobou mamou, dilie Hiye Oha ta didio moso dia daladi obou, e sosou bou olou fei kediãmokou hehegile i.

33 Huliame kilegenou, o kaha dilie wou ma ile, hebe kouye timogu do ke hueiye bigimamou, kelegenou ebou e sosou bou olou fei fafeleya tofolou i.

34 Fafeleya tofou mamou, e dilie wou ma ile, e mosokou fologamou, nale neimou nala i. Ebou e sosou bou dia olou fei Godikou damaleyodele i kaha degemou hohq hiyedo degele i.

35 Tiei sabiyomou, ta sai fidi o kediage kasamane o kediã tobou mou ya, didio moso dia daladi o kokou tobolou i, ta sai fidi o kediage o bolou ke tou fogou ba yaleyodele i.

36 O kahage ta ke dulomou, Polkou ta sai fidi o kediage nelebe tou fogou ba imabeedei. Kegemou, nele bologuado imabeedema egele tobou.

37 Kenou si Polha kasamane o kediãmokou tobou, elebe sa hiye Rom o. Kageimou ta sai fidi o kediage ele ta ke defei duli mei fogolou? O sasai dihile kokou dia ele wala imamou, didio degei. Haba kageimou dia ele amafeido tele filouba fogou ile? Dia kege degedama. Dioounou haguaba, ele kuhe telemamabeede tobou.

³⁸ Kegemōu, kasamane o kediā Polhā tobou ke dulomōu, boholōu mā ya, tā sai fidi o kediāmokōu, o koṽudiliebe Rom oyode tobolōu i. Diā ke dulomōu, guē hiyedo degele i.

³⁹ Guē degemōu, diā didiō mosōkōu ya fologamōu, diliemokōu solōu do tā tobōu mamōu, mihikōu wōu ma muguamōu, nele ei sa tōu fogōu fogōu imabeede tobolōu i.

⁴⁰ Dilie didiō mosō tōu fogōu muguamōu, sasai Lidiahā mosōkōu yai. Ya fologamōu dugube, damaleyodele i o kediā duwoguamōu duguomōu, diāmokōu dedei sasagiedi tā tobōu mamōu fogōu yai.

17

Sa Tesalonaika o kediā Polbōu Sailasbōu dilie walamōu degele i

¹ Polbōu diā sa Amfipolisbōu sa Apoloniabōu keleya ke titiamōu yolugi, sa Tesalonaikakōu fologai. Sa kokōu be Juda o kediā egei mosō ta duwei.

² Pol e yoṽu degedi sagai kege egei mosōkōu folo, misiholo duwodi sawisie kamadia kege, Godihā tā, kuguokōu nalai dala ke o kediābōu de dōsusuga tobolōu deleigui.

³ E Godihā tā kahā sibige ke tobōu mamōu, haba diāmokōu kōu gue tobou, Godihā makai o Kelesube do hiyedo duguoba, tolo ile, haba haguā gehe degele kahā tā kene kuguokōu nalai dala. A nīmokōu Yesu eme Godihā makai o Kelesuyode tobolōu kuhe.

⁴ Polhā tā ke dōdo dege tobōu mōu, Juda o sasai ilo kele tā ke dulomōu damaleyodema, Polbōu Sailasbōu dilie sesega suluguei. Sa Grik o sasai, Godikōu hohobolōu idi o ilo kediābōu, haba hūbōu sasai sudo kediāne damaleyodema, dilie yolu ke sesega yai.

⁵ Kenōu si Juda o kediā dugube, o sasai kediā dilie sesele youmōu duguomōu, kona dege dafa i. Dafamōu, midihō kasagai degedi o, aliya mōu suluguadi ilo kediābōu de kefeguomōu, sa ke tie o sasai sudo kediā fufuguemamōu, dioṽufeṽ gofoṽu dege biyalamōu, foukua ya, o Jesonhā mosō adi ke bafolōu mugulo i, Polbōu Sailasbōu duguoba, tolōu mā o sasai kediāmokōu sesegulamōu degele i.

⁶ Kenōu si diliebe mosō kodube mei degemōu, diā Jesonbōu, damaleyodele i o ilo kelebōu denōu tōu ma dufolōu mā yai. Dufolōu mā yolugi, sa ke dia daladi hiye o kediāmokōu fologamōu, hiligedo tobolōu i, o koṽudiame sa sa olōu feṽ hagi nēmōu suluguadi o. Ifi kōu lene haguasie dalagua kuhe.

⁷ Diame Jesonhā e mosōkōu wōu ma delei. Di hiye o Sisarhā kuolōu tābe diā ta dulo idiyo mei, hiye o ta dala, e hube Yesuyode tobolōu idi.

⁸ Juda o kediā kege tobolōu imōu, sa ke tie o sasai bōu, sa kahā hiye obōu diā dulo kesigiemōu, gofoṽu hiyedo degele i.

⁹ Kegemōu, sa kahā hiye o kediā tobōu mōu, Jesonbōu, damaleyodele i obōu diā tā sai fidi o kokōu sibimōu, diā nṽ fogōu yamabeede tobolōu i.

Pol dilie Sailas dilie sa Beriakōu ya dabai degele i

¹⁰ Hulīā degeimōu, damaleyodele i o kediā Pol dilie Sailas dilie tobōu mōu, sa Beriakōu yai. Dilie ya fologamōu, Juda o kediā egei mosōkōu yai.

¹¹ Juda o sasai, sa Beria tie kediāme bolodo. Die midihōbe Juda o, sa Tesalonaika tie kediā midihō sagai kegei mei. Yobe, Polhā egei tobōu mōu dulomōu, hohō hiyedo degele i kahā. Sawisie olōu feṽ Godihā kuguo husoṽuma, Polhā tā keme gulokou, haba de damaledo domōu file idi.

¹² Juda o sasaj sũdo Yesukou damaleyodele i. Sa Grik sasaj hu dala kediabou, sa Grik o sũdo kediabou de damaleyodele i.

¹³ Kenou si, Juda o, sa Tesalonaika tie kedia Polha Godiha ta sa Beriakou hehegie dalayodeimou dulomou, ya fologamou, sa Beria tie o sasaj fufugue tobou mou, o kediane diliemokou gofoou degele i.

¹⁴ Gofoou degele imou, kelegenou, damaleyodei o kedia Pol tobou mou, to hiye kaha ko kokou i. Sailas dilie Timoti dilienou si yali mei, sa Beriakou kege deleigui.

¹⁵ Damaleyodele i o ilo kedia Pol wolou mou, sa Atenskou ya fologai. Fologamou, Pol kele dalamou, dia boholou ma yala degeimou, Polha Sailasbou Timotibou diliebe toto haguamabeedema ta dogogu.

Polha sa Atenskou egei tobou

¹⁶ Polha sa Atenskou Sailasbou Timotibou dilie haguba dugulamou dia dalali dugube, ogou gai godi milou gai sũdo dalaguamou duguomou, e hagi hiyedo degei.

¹⁷ Kegei kaha degemou, e ilemou, Juda o kedia egei mosokou folomou, Juda o kediabou, sa ta o, Godikou hohobou di kediabou de doususuga tobolou deleigui. Haba e kefegudi sa kokou ne ile folomou, o sasaj kefeguo dala kediabou de doususuga tobolou deleigui.

¹⁸ Kefegudi sa kokou be, Epikurian tewe obou, Stoik tewe obou kediane deleigui. Dalaguali, dia Polbou tae biya i. Ilo kedia kou gue tobolou i, ta sebe degega siadi o kamahage eimokou be kei ta tobou lamou? Haba ilo kediage e sa ta godi kedia ta tobou lamou degeliyode tobolou i. Yobe, Pol ege Yesubou, e hagua gehe degeibou kaha ta uwo bolofei kenou hehegie tobou di kaha.

¹⁹ Doususuga tobolou mou, tewe o kedia Pol wolou ya, die kansole o kedia sa bitou Areopaguskou kefeguomou, Polkou kou gue tobolou i, ta gehe, na o kediakou hehegie tobou di keme eine tawale sagaj degeli.

²⁰ Ei dumou be, ne ta keme esofei kaha, eige ta kaha sibige ke tawalamou degeliyode tobolou i.

²¹ Sa Atens tie o kediabou, sa ta o, sa Atenskou dalaguadi kediabou olou fei dabai ta degele idiyo mei. Ta uwo gehe kenou dulo sagaj degele idi. Ta gehe ta dulomou be, dioounou doususuga tobolou idi.

²² Kegemou, kansole kedia bitou Areopaguskou kefeguomou, Polha die dihile kokou ge haguamou tobou, sa Atens o diama, age nime godi sũdo kokou nou hohobolou imou dugulu.

²³ A ni sa kuokou sulugi, ni godi milou gai dalaguamou dugu. Igi milou gai ta kokou be kou gue nalai dala, Koume godi ei ta tewe mei kaha igiyodei dugu. Godi ni ta tewe mei, mou younuwa hohobolou idi keme a ifi nimokou hehegie tobou ladi kuhe.

²⁴ Godi sa sibige kou milou, enou si damaledo Godi. Eme bimaj agudiletou dalaguabou, mihikou dalaguabou olou fei kaha Hiye O. Eme egei moso obe tegeikou be daladiyo mei.

²⁵ Godi e bi ta mei degele mei. O di dobogouye bi ta milou maba, emokou nele sagaj mei. Younou si fibou hohobou, bi olou fei ke o sasaj dimokou nedi.

²⁶ Godiha o tanou ta milou ma dogogumou kaha hutigamou hagueibe, ifi dine sa sa olou fei dalagua kuhe. E o di dalale aso diho ke maka degema, haba sa di suluguale kene maka degele i.

²⁷ Yobe, Godihage o sasaj e kolugi duguomou emokou haguasili ke tagadi. Kenou si eme ahudo dala mei, eme di tanou tanou hafei dege dala.

²⁸ Godiha degeiye, dibe fibou dalali, e neleyenou di sulugua kuhe. Damaledo, afu, niou ni tewe o kediage dine yofu e sisigoye dalaguayodele i.

²⁹ Dibe Godiha sisigo kaha degemou, di Godibe sele igi golye milouyode tawadame. Eme sele igi silvaye milou li mei. Igido igiye milou li mei. Eme o taha fimama dobogofu ye milouyode tawadamebeede tobou.

³⁰ Afu o kediage Godibe ta tewe mei kelegebe, Godihage dia midihog kasagai milou ga imou be, e mou duguo fogou di. Kenou si ifibe e neledo dege, sa sa olou fei o sasaj dibe fi bohoun mabeede tobolou.

³¹ Yobe, e sa sibige o sasaj di ta sale sawisie keme kou makamai kaha degemou. Sawisie kelegebe, yofu e midihog dou do keleyanou, ta sai file o, e kou makai kaha di midihog ke file. Ta sai file o keme tolo imou kou widaiye, haba haguagimou gehe degei kaha, dige Godiha ta sai file dabai keme o kokou nou neidade tawamebeede tobou.

³² Polha o tabe tolomou haguaiyode tobolou ke dulomou, o ilo kedia emokou susuga tobolou i. O ilo kedianou si na ta ke haba tobou ba ei dulo sagaj degeliyode tobolou i.

³³ Kege tobolou imou, Pol e tewe o kedia tou fogou fogou i.

³⁴ Kenou si o ilo kele e ta dulomou damaleyodele i. O ta, e hube Dionisius, o keme kansole o, bitou Areopaguskou e yogo diabou de kefema dabai degedi. Sasaj ta, e hu Damaris, ene damaleyodei. O sasaj ilo kediane damaleyodele i.

18

Polha sa Korinkou egei tobou

¹ Kegemou, Pol e sa Atens tou fogou, sa Korinkou i.

² Folomou, Juda o ta gelegu, e hube Akwila, e sadobe sa Pontus duo kile delei. E sasaj Prisila diliebe sa Itali tou fogou ya, sa Korinkou be ebelenou fei fologai. Yobe, Hiye o Sisar Klodiusha Juda o sasaj olou feibe sa Rom tou fogou fogou yamabeedeimou. Kegemou, dilie sa Korinkou dalaguamou, Polha dilie dugulamou i.

³ Pol e sele dabai degedibe falai moso togogadi, dilie dabai degedi sagaj kenou degedi. Kegei kaha degemou, e diliebou de dalali, dabai ke degele deleigui.

⁴ Misiholo duwodi sawisie olou fei kelegebe, e Juda o kedia egei mosokou folomou be, o kediabou de ta kolo duwodi. Ta kolo duwoli, Juda obou Grik obou kediakomou dou do dege, ni Yesukou damaleyodemabeede tobou di.

⁵ Kegemou, Sailasbou Timotibou dilie sa Masedonia tou fogou, sa Polha dala kokou ya fologai. Fologoumou be, Pol eme sele dabai degedi fogou mou, egeinou tobolou delei. E Juda o kediakomou Yesu eme Godiha makai o Kelesube a kou teweyode tobou di.

⁶ Kenou si Juda o kedia e ta ke dafamou susuga tobolou imou, Pol ene dafamou, e yukueikou kofai ke ffigimamou, kou gue tobou, nime tou fogou babe, a mei, yobe niou degeiyenou. Ifi a ni tou fogou ili, sa ta o sasaj kediakomou egei tobou lamou.

⁷ Polha kege tobou mamou, egei moso ke tou fogou ilemou, o ta e hube Titius Jastusha mosokou felei. O keme Godikou hohobou di o. E mosobe Juda o kedia egei moso ke hafei dege delei.

⁸ Kenōu si egei mosō ke dia daladi o, e hu Krispusbōu e sosōu bōu olōu fei diame Hiye O Yesukōu damaleyodei. Sa Korin o sasai sudo kediane Polha tobolōu ke dulomōu, damaleyodemamōu, fafeleya tofolōu i.

⁹ Kegemōu, hulia ta kelege, Polha diho boholōu mamōu dugube, Hiye Ohā tama degemōu, emokōu tobou, na gue degeda. Na egei kegenōu tobōu mōu iyedei.

¹⁰ Ame nabōu de dala. O taha ta na makolo mei, yobe, sa koŋu tie o sasai be ma bi degele i sudo dalagua kaha degemōu yode tobou.

¹¹ Pol e ta ke dulomōu, sadebe tanōu oگو walaiyosi kege kele dalali, o sasai kediamokōu Godiha ta hehegie delei.

¹² Kenōu si, gamani o Galioha sa Akaia duo kile sa sa olōu fei wolōu delei kelegebe, Juda o kedia gofoŋu degemōu, fimai tanōu dege kefema, Pol tolōu, ta saikōu yamōu, kōu gue tobolōu i,

¹³ o koŋumahage o sasai kediamokōu be di kuolōu be sesedamabeedema, haba egei ta, e hehegiedi kenōu dumabeede tobōu diyode tobolōu i.

¹⁴ Polha die ta sima tobōu lamōu degeiye, kenōu si Galioha Juda o kediamokōu tobou, Juda o diama, o koŋumaha kuolōu, gamani o ei mai ke gobolōu ba, midihō kasagai milou debasi, a ni ta dulo.

¹⁵ Kenōu si kegele mei, ni tobolōu ili keme sibige ta dala mei. Niōu sie tae biya idi. Hu gehe gehebōu, niōu ni kuolōu mai kebōu keme ma bi mei. Niōu nōu doususuga tobōu ma. Age ta sai filebe dafayode tobou.

¹⁶ Hiye ohā kege tobōu ma, Juda o kediame igiseimōu, fogōu muguai.

¹⁷ Dia olōu fei muguamōu, o Sostenes tolōu i. O keme egei mosō dia daladi o. Dia o ke ta sai fidi mosō midōu kokōu tolōu ma wala imōu, Galioha mōu duguo fogou.

Pol e sa Siria duo kodu sa hiye Antiokkōu boholōu ma i

¹⁸ Polha sa Korinkōu hiyedo dala dema, damaleyodele i o kediamokōu egema fogōu ile, sa Senkriakōu felei. Kelege, haba mosole foudu folomōu, sa Siriakōu i. Sasai Prisila dilie o Akwila diliene Polbōu de yai. Pol e sa Senkria tōu fogōu li mei kelegebe, e widio towe waj, Godiha dihi le kokōu ta degeleyodema kōu makai kaha degemōu.*

¹⁹ Mosoleye yolugi, sa Efesuskōu fologamōu, Polha dilie tōu fogōu mōu, yoŋunōu ile, Juda o, sa kele tie kedia egei mosōdu folomōu, diabōu de ta kolo duwei.

²⁰ Duwomōu, dia emokōu tobolōu i, nāme eibōu de kōu le dalayedele imōu, e sima tobōu, kegele mei, ame kōu le dalale meiyodei.

²¹ Egema fogōu ilamōu, e haba tobou, Godiha boloyodeibabe, ame haba boholōu ma hagualeyodema, mosole foudu folomōu, sa Efesus tōu fogōu fogōu i.

²² Ile, sa Sisariakōu folomōu, Pol e mosole tōu fogōu mōu, sa Jerusalemkōu ilemōu, damaleyodele i o kediamokōu folomōu, agali bolofeyode tobōu ma fogōu mōu, sa Antiokkōu kuhe ile felei.

²³ Sa Antiokkōu folomōu, Pol e sawisie si sagai dala demamōu, e ile, sa Galesiabōu sa Frigiabōu duo keleya ke sulugi, o sasai Yesuha dabai degele idi kediamokōu dedei sasagiemōu siei.

O Apoloshā sa Efesuskōu egei tobou

* **18:18 18:18** Juda o kedia midihōbe kōu gue, dia Godiha dihi le kokōu ta degeleyodema makama dalali, degeleyodema makai ke degemamōu be, die widio towe wa idi.

²⁴ Kelegebe, Juda o ta, e hube Apolos, e sadobe Aleksandria, e ilemōu, sa Efesuskōu delei. Eme ta bologuado tobōu di o. Haba, Godihā tā kuguokōu nalagai dala kene e tewedo.

²⁵ O ilo kelege emokōu Hiye Ohā midihō dōdo ke kōu hehegiedi kahā degemōu, e egei neledo dege tobōu di. Yesuhā degei ke defeido hehegiediye, kenōu si eme Jonhā fafeleya degedi midihō kenōu tewe.

²⁶ E ta gue degeli mei, Juda o kedia egei mosokōu folomōu, Godihā tā yomogōu hehegiei. Prisilabōu Akwilabōu dilie e tā ke dulomōu, e wolōu yamōu, dilie mosokōu ge emokōu Godihā midihō ke defeido tawayadomōu hehegie i.

²⁷ Hehegie imōu, e sa Akaia duo kodu ilamōu degeimōu, damaleyodei o kedia e dedei sagiemōu, kuguo ta, Yesuhā dabai degedi o sasai, sa ke tie kedia e wolōu dalamabeedema nai. Apoloshā kuguo ke malā ile, sa Akaia duo kodu folomōu, e o sasai, Godihā habagugueimōu, damaleyodele i kedia hiyedo dogōu guo delei.

²⁸ Yobe, sa ke tie o sasai dihiile kokōu e Juda o kedia tā tobolōu idi ke doususulomōu, o kediāmokōu tamado kōu gue hehegie tobōu di, Godihā kuguoyege Yesu eme Godihā makai o Kelesuyodei ke hehegie delei.

19

Polhā sa Efesuskōu egei tobou

¹ Apolos e sa Korinkōu dalamōu, Polhā bitōu saya ke iligi, sa Efesuskōu felei. Folomōu, e Yesuhā dabai degedi o ilo kele geleguomōu,

² e o kediāmokōu yodu, nī ebelenōu fei damaleyodeimōu be, Duo Bolofeiḥage nīme de tolōu i? Kegeli mei, eige Duo Bolofeiḥbe ta dalayodeimōu dulo idiyo meiyode tobolōu i.

³ E haba yodu, nīme kagega fafeleya tofolōu ilou? Eibe Jonhā fafeleya degedi sagai kenōu tefele tofolōu iyode tobolōu i.

⁴ Kegemōu, Polhā tobou, Jonhā o sasai fafeleya degeligibe, nī fī bohōlōu ba, hobōu fafeleya tofōu mabeedei. O ta mā habage haguale dala kokōu damaleyodemabeede tobou. Jonhā o ta e habage hagualeyodei keme Yesu.

⁵ O kediage tā ke dulomōu, Hiye O Yesuhā huya ke fafeleya tofolōu i.

⁶ Polhā e dobogoḥu diāmokōu dogogumōu, Duo Bolofeiḥa diāmokōu migimōu, tā gehe gehe tāe tobolōu i. Haba habage tamā degele kene tobolōu i.

⁷ O kediame olōu feiḥbe 12 sagai kege.

⁸ Kegemōu, Polhā Juda o kedia egei mosokōu folomōu, egei yomogōu tobou. E ta gue degeli mei, ogo olōu feiḥbe kamadia kege, e sa ke tie o sasai kediabōu de dalali, neledo dege Godihā di wolōu dalayode tobolōu delei.

⁹ Kenōu si Juda o ilo kelege, die fimaiya kenōu suluguei, damaleyodele dafa i. O sasai dihiile kokōu midihō gehe keme bōu basiado tobolōu i. Bōu basiado tobolōu imōu, Polhā o kedia tōu fogōu mōu, Yesuhā dabai degedi o sasai wōu ma fogōu ilemōu, sawisieḥ olōu fei o Tiranushā sokōu lōu mosokōu fologamōu be, o kediabōu de tā kolo idi.

¹⁰ E egei hehegie dalali, sadebe bolōu kege mei degei. Kegemōu, sa Esia duo kile, Juda o sasaiḥbōu Grik o sasaiḥbōu olōu fei Hiye Ohā tā dulo hobogou.

O Skevahā sisigo diage o duo kasagaiye tolōu i ke igiselaḥmōu degele i

¹¹ Godihā degeiyege, Polhā midihō gehe gehe milōu gadi.

¹² Haba, yukuei kai, Polhā kōu malā siadi kē, obe moŋuma yamōu, do o sasai kediāmokōu dogogule imōu be, bolō degele idi. Haba duo kasagaiye tolōu i o sasai kediāne bolō degele idi.

¹³ Juda o ilo kediāne duo kasagaiye tolōu i kē igisemōu suluguadi. Ilo kelebe Hiye O Yesuhā hūya kē igisemōu, kōu gue tobolōu idi, Yesu, Polhā hehegiēdi kahā hūya kē, a duo kasagai nīme fogōu imabeedele idi.

¹⁴ Juda o ta, mogōu du daladi hiye o, e hūbe Skeva, e o dihi olōu feibe dioyosi kege. Diāne Yesuhā hūya kē duo kasagaiye tolōu i kē igisemōu suluguadi.

¹⁵ Sawisieī ta kelege, diā Yesuhā hūya kē dabai degemōu suluguamōu, duo kasagai tahā tobou, Yesubōu Polbōu diliebe a kōu tewe. Kēnōu si nīme koyo?

¹⁶ Kege tobōu mōu, duo kasagaiye tou o kahā woulugi, die yukuei dulagisema, kolo kagiseimōu, diā mosō kē tōu fogōu mōu, bese kama fosigei.

¹⁷ Juda obōu Grik obōu, sa Efesuskōu dalaguadi kediā kē degei kē dulomōu, gue degemōu, Hiye O Yesuhā hū hebele fogulo i.

¹⁸ Damaleyodele i o sūdo kediā haguasiemōu, o sasai dihi kōkōu ge midihō kasagai, dioŋu afu milōu ga idi kē kusigile tobolōu i.

¹⁹ Hagai wodi obōu, hōu milōu gadi obōu sūdo kediāne die midihō milōu gadi kē nalagai kuguo olōu fei kē dou tolōu ibe, o sasai die dihi kōkōu ge dou tolōu i. Afu kuguo olōu fei kē mamōube, sele 50,000 kegeye mamalā i.

²⁰ Hiye Ohā nele kahage e tā kēme sa kilebe olōu fei tefeimōu, one sūdo damaleyodema neledō dege deleigui.

Sa Efesus o kediā Polkōu gofoŋu degele i

²¹ Olōu fei kē degegāmāmōu, Duo Bolofeiha degeiye, Pol e sa Jerusalemkōu ileyodema, sa Masedoniabōu sa Akaiabōu duo keleya kē iligi, sa Jerusalemkōu kuhe foloyodei. Kele dala demababe, haba sa hiye Romkōu ne ileyode tobou.

²² Kegeleyodemāmōu, yoŋu e dabai degedi o bolōu, Timoti dilie Erastus dilie sa Masedoniakōu imabeede tobōu mōu, diliebukōu yai. Pol yoŋuge sa Esiakōu huyadeifei delei.

²³ Kelegebe, o ilo kediā Hiye Ohā midihō gehe kē dafāmōu, gofoŋu dege, tae biya i.

²⁴ O ta, e hūbe Demetrius, eme sele igi silvaye bi milōu gadi o. Sele dabai kē degedibe, e sele igi silvaye ogōu gai sasai godi, e hū Artemishā egei mosō sagai kegei fisigofei dege togogadi. O ilo, ebōu de dabai tanōu degele idi kediāne sele hiyedo malā idi.

²⁵ Kegemōu, Demetriushā e yogo diabōu, haba o bi gehe milōu gadi o ilo kediabōu olōu fei haguismōu, emokōu haguasieimōu tobou, dabai tanōu degedi o diāma, di dabai kahage di sele hiyedo moŋudi kēme nī kōu tewe.

²⁶ Nī dulomōu dugube, tā o Polhā tobōu mōu, o sasai sūdo dulo kesigiemōu, midihō dōdō mei sesele imōu dugu. E kē degedibe, sa Efesuskōu nōu degediyo mei, sa Esia duo olōu fei kileya kēne tā e tobōu di kahā tefele siama mei degeladi. Di dobogoŋuye milōu gama damaledō godiyodele idi kēme ege damaledō meiyode tobōu di.

²⁷ Tā, e tobolōu kahage di sele dabai kahā hū kē huyafei degeiba, haba di sasai godi Artemishā egei mosō kēne oe damaledō meiyode tobolōu iye. Ifibe sa Esia tie o sasai bōu, sa sibige o sasai bōu olōu fei kediāne sasai godi kōkōu damaleyodema, e hū hebele foguomōu hiye degele idi. Kēnōu si o Polhā tā kahage di sasai godi kahā hū kēme huyafei degele sagaiyode tobou.

²⁸ Kegemōu, o kedia tā ke dulomōu, gofoŋu degemōu, hiligedo kou gue tobolōu i, di godi Efesus sasai Artemis, ɛme bolodo.

²⁹ Kege tobolōu mōu, uwo hiyedo degemōu, fimai tanōu dege foukua yolugi, o bolou ta tolōu dufolōu ya, sa kefegudi sa kokōu fologai. O kediliebe sa Masedonia o, Polbōu de suluguadi. Dilie hube Gaiusbōu Aristarkusbōu.

³⁰ Polha biyolu kodu ilamōu degeiye, kenōu si Yesuha dabai degedi o kedia idayedema sima tobolōu i.

³¹ Sa Esia duo kodu gamani o ilo kediage, Polbe die mogodo kaha degemōu, kefegudi sa kokōu be hobōu idayedema tā dogogulo i.

³² O sasai kele kefema deleigui kedia fi totōu degemōu, tā daga daga hiligedo tobolōu i. Ke kefele i kaha yobe o sudo kediage ta tawale ili mei.

³³ Juda o kedia o Aleksander tolōu fugumōu, ɛ ile, o sasai kedia dihiile kokōu tefelei. Tafalamōu, o ilo kelege duguomōu be, ɛme hagi kaha yobe eyade tawale i. E die tā ke sima tobōu lamōu, dobogoŋu ye tadamabadomōu akogu.

³⁴ Kenōu si o sasai kedia ɛme Juda oyode tawalemōu, tā hiligedo tobolōu i, di godi Efesus sasai Artemis, ɛme bolodo. Kegenōu tobolōu iligi, aso diho bolou kege mei degei.

³⁵ Kegemōu, sa Efesuskōu, die kuguo nalagadi gamani o kaha tadamabeede tobōu mamōu, ɛ haba kōu gue tobou, sa Efesus o diama, ni duma. Sa Efesus o di sasai godi Artemisha egei moso ke dia daladibe sa sa o sasai olōu fei kedia kōu tewe. Haba igi agudiletōu ge migi ke di dia daladi kene o sasai olōu fei tawale i.

³⁶ Di ke degedi keme o tae ta gulokouyode tobolōu sagai mei. Kegemōu, ni tadama, toto hobōu gofoŋu degeba kage ta degedama.

³⁷ Ni o bolou koŋu kuokōu kōu wōu ma haguasieiye, kenōu si dilie ta kasagai degeli mei. Dilie egei mosodu bi ta hiyouye mōu li mei. Haba sasai godi koŋumaha hune ta huyafei dege tobolōu ili mei.

³⁸ Demetriusbōu, dabai tanōu degele idi o kediabōu de hagi ta dalababe, tā sai fidi mosobe a tefeli mei dala. Hiye o tā sai filamōu dia dalagua kedianōu doususuloyodei.

³⁹ Haba ni hagi ilo kele dala debabe, gamani o ei tobōu ba, kelegenōu di olōu fei kefemaba doususume.

⁴⁰ Kegeiye, gamani hiye o kedia di ifi degeli koŋu duloba, tā sa iye. Tā soubabe, dige tā ta sima tobolōu ile sagai mei. Gofōu dege biya ili kaha yobe ta dala meiyode tobou.

⁴¹ Sa Efesus gamani o kaha tā ke tobōu ma mei degemōu, ni imabeede tobou.

20

*Polha sa Masedoniabōu sa Grikbōu * kele i*

¹ Gofōu dege biya i olōu fei ke mei degeimōu, Pol ɛ Yesuha dabai degedi o sasai kedia haguasieyede tobōu mōu, haguasie kefegumōu, ɛ o sasai kediāmokōu dedei sasagiemamōu, egema fogōu, sa Masedonia duo kodu fogōu i.

² Iligi, sa sa keleya ke damaleyodele i o sasai kediāmokōu dedei sasagiemōu, egei tobōu mōu i. Kege iligi, sa Grikkōu kuhe felei.

* 20: 20:0 Sa kaha hu tabe 'Akaia'.

³ Folomōu dalali, oگو kamadia kege mei degeimōu, ے sa Siriakōu bohōlōu mā ilamōu fimaj. Mosoleye ilamōu degeligi dube, Juda o kedia ے woloyodei ke du. Kegemōu, ے abogoū a sa Masedonia duo keleya ke bohōlōu mā fogōu i.

⁴ Bohōlōu mā fogōu imōu, o sudo ebōu de yai. O ta, ے hube Sopater, o keme Pirusha dihi, ے sadobe Beria. O bolōu tabe sa Tesalonaika tie o, dilie hube Aristarkusbōu Sekundusbōu. O tabe Gaius, ے sadobe Derbe. Tabe Timoti. O bolōu tabe sa Esia tie o, dilie hube Tikikusbōu Trofimusbōu.

⁵ O kedia diabukōu yamōu, sa Troaskōu fologamōu, ei haguasieiba dugulamōu dia deleigui.

⁶ Ōu mola mei sidi sawisie i ke mei degeimōu, ei sa Filipai tōu fogōu yamōu, mosoleye yolugi, sawisie houyosi kege mei degeimōu, sa Troaskōu fologai. Fologamōu, ei mogo dia geleguomōu dalaguali, sawisie dioyosi kege mei degei.

Polha sa Troaskōu ge o gisiai Yutikus tei ke haguagimōu gehe degei

⁷ Dalaguali, misiholo duwodi sawisie kelege, ei ya kefeguomōu, nale nala imamōu, Polha damaleyodei o sasai kedia mokōu egei sasado tobolōu gi, hulia duo degei, ے idiba kege fogōu ileyodei kaha degemōu.

⁸ Fōu gou mosō, ei kefegu kotōu be, kamaj mimigiei sudo delei.

⁹ Fōu gou mosō sugutōu kaha akai kotōu be, o gisiai ta duwei, ے hube Yutikus. Pol ے ta sasado tobolōu mōu imōu, Yutikusha egei ke dulo duwoli yogōu gua tieye wilōu mā fiyei. Fiyomōu, ei mugua foguomōu dugube, kōu tolo i dugu.

¹⁰ Pol ene mulō, o gisiai kaha tagetōu fiya tilali tolōu mōu, o sasai kedia mokōu ni hagi degedama, ے teli mei, sosou dalayodei tobolōu.

¹¹ Kege tobolōu mamōu, haba bohōlōu mā fologa, nale nala imamōu, ے egei tobolōu gi, sabiyomōu, ے fogōu i.

¹² O gisiai keme sosou dalamōu, o ilo kedia ے mosokōu wolōu yamōu, hohō hiyedo degele i.

Polha sa Troas tōu fogōu mōu, sa Miletuskōu i

¹³ Ei Pol tōu fogōu, eibukōu mosoleye sa Asoskōu ya fologamōu, Pol abogoū a hagulu ke dia deleigui. Yobe, Polha eibe eibukōu mosoleye kōu imabeedema, ے abogoū a ileyodei kaha degemōu.

¹⁴ Kegemōu, Pol sa Asoskōu felemōu, ei ے wolōu, mosole sama yolugi, sa Mitilnikōu fologai.

¹⁵ Ei sa Mitilini tōu fogōu mōu, mosoleye yolugi, sabiyomōu to tibi sa Kios dohōu gōu yolugi, haba sabiyomōu yolugi, sa Samoskōu fologai. Haba sabiyomōu yolugi, sa Miletuskōu fologai.

¹⁶ Yobe, Polha sa hiye Efesus dohōu golōu yodei kaha, ei sa Miletuskōu toto ya fologai. ے sa Esia duo kodu hiye sialebe dafai. Sa Jerusalemkōu totodo ilamōu degei, misiholo duwodi sawisie Pentikos* kelegebe, ے sa Jerusalemkōu kōu folo duwobasi boloyodei kaha degemōu.

Polha sa Efesus damaleyodei o sasai wolōu daladi hiye o kedia mokōu egele tobolōu

¹⁷ Ei sa Miletuskōu fologamōu, Polha sa Efesus damaleyodei o sasai wolōu daladi o kedia haguasiemabeedema ta dogogu.

* 20:16 20:16 Pentikos - Dabai 2:1 kokōu tawale ta dala. Na dugu.

18 O kedia haguasieimou, e kou gue tobou, a afu sa Esia duo kodu dagado felemou, midihou bolonou degemou hagulugi, ifine kegenou degeli keme ni kou tewe.

19 Juda o kedia a makoloyodele imou be, a hagi hiyedo duguomou gosodi. Kenou si a Hiye Oha dabai degele dafadiyo mei, kegenou degedi. A mayoou ma hu hebele fogudiyo mei kene olou fei ni kou tewe.

20 A ni dogou gulamou egei olou fei tobou mou i keme ni kou tewe. A ta gue degediyo mei, o sasai kedia dihile nimokou hehegiedi, haba ni moso tanou tanou yane hehegiemou siadi.

21 A egei neledo dege hehegiedibe, Juda o sasaihou Grik o sasaihou olou fei kediamokou hehegiedi. Age dibe Godikou fi boholou ba, di Hiye O Yesukou damaleyodemebeede tobou di.

22 Mogo diama, ifine ni duma. Duo Bolofeihanou degeiye, a sa Jerusalemkou ile. A iba, amokou midihou kageiye tama degele keme a ta tewe mei.

23 Kouunou si a kou tewe, sa sa keleya a idibe, Duo Bolofeiha ame didiobou, hagiou hiyedo duguloyode tobou di.

24 Kenou si o tae a wouba tolo keme a gue degeiyo mei. Ma fimai tanou feibe kou gue, a ma dabai degema mei degelamou. Damaledo, Hiye O Yesuha a e dabai degeyede tobou kaha degemou, a Godiha di habaguguei kaha ta uwo bolofei ke kuhe hehegielamou yode tobou.

25 Mogo diama, ni duma. A nibou de dalali, Godiha di wolou daladi ke hehegiemou siadi. Kenou si ifi a tawalibe, a fogou ibabe, ni a haba ta dugulo mei.

26 Kegei kaha degemou, ifi a tamado nimokou kou gue tobolou, ni ma ta, a afu tobou di ke sese ho fogou dalali toubabe, yobe a mei, niou nou.

27 Yobe, a nimokou Godiha fimai olou fei kou hehegiedi kelegebe, a ta gue degediyo mei.

28 Niou tawaibou, niou sie defeido dia dalama. Yesukou damaleyodei o sasai kediane defeido dia dalama. O sasai kediane Godiha bi, e Dihia kafeiyenou mamou. Duo Bolofeiha ni Godiha wai sipsip ke dia dalamabadomou makamai.

29 A ni tou fogou iba, si so gofoudoye nimokou haguasieba, wai sipsip wala idi kenou tefele nine wala ile ke a kou tewe.

30 O ilo niou dalagua kilegene ta gulokou tobolou ba, Yesuha dabai degedi o sasai sosogou yaba, dioou degeli sagai kenou sesele imabeedema degele iba dugulo ile.

31 Kegei degemou, niou tawaibou. Sadebe olou fei kamadia kege mei degei kaha duo kilegebe, agalibou huliamebou de, a solou do degemou geseibou, ni tanou tanou nimokou egei tobou di. Ni ke totou degedamabeede tobou.

32 Ifi age nime Godiha dobogoou tagetou dogogulu, ege nime kou solou do degeleyode tobou kaha degemou. Godiha habaguguei kahanou, ni fi neledo dege dalaguabasi, e yoou e biyodema makai o sasai kediamokou neleyodei bi bolodo keme nimokou ne neleyode tobou.

33 Age selebou yukueibou o taha bi keme ta tagadiyo mei.

34 Age mayoou ma dobogoouye sele dabai degedi kahanou nale mamoudi. Abou de dalaguadi o kediane mayoounou dogou guo wolou daladi keme niou kou tewe.

35 Midihou olou fei a milou gadi kaha nimokou hegibe, dabai hiyedo kegei kokou gebe, dige o sasai dioousie dogou gulo sagai mei kedia dogou gumbadomou milou

gadi. Hiye O Yesuha toboube, o bi moṣudi o keme hohṣ huyadeṣei. O bi neḍi o kenou si hohṣ hiyedo folodo. Yoṣu tobou keme di totou degedamebeede tobou.

³⁶ Polha kege tobou ma, yubu sugulo fiyamou, o kediaḥou de diḥṣ baḡa tobou.

³⁷ Diḥṣ baḡa tobou mamou, o olou ṣei kedia gosolomou, e tolou ma nogou lou i.

³⁸ O kedia solou do hiyedo degele i, ni ma midihṣ haba ta dugulo meiyode tobou kaha degemou. Kegemou, o kedia e mosole dalakou wolou yamou, e mosole foudu felei.

21

Polha mosoleye sa Jerusalemkou i

¹ Ei sa Efesus o kedia tou fogou mou, mosole foudu fologamou yolugi, to tibi sa Kosbou, to tibi sa ta Rodesbou keleya ke titiamou yolugi, sa Patarakou fologai.

² Sa kelege ei mosole ta, sa Fonisiakou ilamou degeimou duguomou, ei mosole kokou fologamou yolugi,

³ to tibi sa Saiprus dobogoṣu fofouṣkou dalamou duguog fogou yolugi, sa Siria duo kodu sa hiye Tairkou fologai. Yobe, dabai degedi o kedia mosole kodu bisai keme kele talama dogogulo ile kaha degemou.

⁴ O kedia bisai tala dalaguamou, ei ya, Yesuha dabai degedi o sasai ilo kele duguomou diaḥou de dalaguali, sawisie dioyosi kege mei degei. Duo Bolofeiha degeiye, dia Pol e sa Jerusalemkou idayede tobolou i.

⁵ Sawisie dioyosi kege mei degeimou, ei sa ke tou fogou fogou yala degeimou, dia Polbou ei to biyakou wou ma yai. Die sasibou, die sisigobou olou ṣei kedia ei sesele ya, to biyakou muguamou, yubu sugulo fiya duwoguali, diḥṣ baḡa tobolou i.

⁶ Ei yogokou egeimou egeimou demamou, ei mosole foudu fologoumou, o kedia die mosokou bohoulou ma yai.

Sa Sisariakou ge habage-degele-duguog-tobou di-o Agabusha Polkou egei tobou

⁷ Kegemou, ei sa Tair tou fogou mou, fogou yolugi, sa Toleskou fologai. Fologamou, ei damaleyodei o sasai kediaḥou agali bolofeiṣyode tobou mamou, die mosokou tiasigei.

⁸ Sabiyomou, ei fogou yolugi, sa Sisariakou fologai. Fologamou, ei o Filipha mosokou deleigui. O keme ta uwo bolofei ke hehegiendi o, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia dogou gudi, o dioyosi kege kaha duo kile daladi o.*

⁹ O kaha e sasai dihi gisiai olou ṣeiḥe bolou bolou kege delei. Sasai gisiai kedia egei tobolou idibe, habage tama degele ke tobolou idi.

¹⁰ Kegemou, ei sa Sisariakou be sawisie ilo kele dalaguamou, habage-degele-duguog-tobou di-o ta, e huḥe Agabus, e sa Judia tou fogou hagua felei.

¹¹ E eimokou fele, Polha fiyati ke malamou, yoṣu e dobogoṣubou abogoṣubou de tigamamou kou gue tobou, Duo Bolofeiha tobolou be, Juda o, sa Jerusalemkou dalaguadi kedia fiyati koṣumaha e obou be koṣunou tefele tigamaba, sa ta o kediaḥou sesegulo ileyode tobou.

¹² Kegemou, ei ta ke dulomou, eibou sa ke tie o sasibou ei Pol e sa Jerusalemkou idayedema neḥedo dege tobolou i.

* 21:8 21:8 Na Dabai 6:5-6 kokou dugu.

¹³ Kenōu si Polhā sima tobou, nī kageimōu gosolo iya? Nī gosolo ili kahā ame hagi hiyedo degeli. Ame Hiye O Yesukōu damaleyodei kahā degemōu, sa Jerusalemkōu ile folouba, oe a didio degeibane, wouba tolone tabōu mei.

¹⁴ E kege tobōu mōu be, eige haba tā ta tobolōu ili mei. Yobe, ege ei t̄abe ta dulo sagai mei kahā. Eige Hiye Ohā tagai sagai ke yoŋu emokōu tamā degeleyodele i.

Sa Judiakōu ge, o kedia Pol e didio degemamōu, tā sa i
(Tā Hiye 21:15–26:32)

Polhā sa Jerusalemkōu ile felei

¹⁵ Sawisie i ilo kele mei degeimōu, ei bi kefemamōu, sa Jerusalemkōu kuhe yai.

¹⁶ Sa Sisaria tie o ilo, Yesuhā dabai degedi kedia eibōu de yai. Fologamōu be, o kedia ei wōu ma, o Nasonhā mosokōu yamōu, ei kele deleigui. O keme t̄o tibi sa Saiprus tie o, Yesuhā dabaibe afudo degemōu haguei.

¹⁷ Ei sa Jerusalemkōu fologomōu be, damaleyodele i o kedia eimokōu bolofeyode tobōu ma, hohobolōu i.

¹⁸ Sabiyomōu, Polbōu ei Jems dugulamōu ya fologai. Damaleyodei o sasai wolōu daladi o kediane haguasie kefele i.

¹⁹ Kefegumōu, Polhā gusugu bolofeyode tobōu ma, dabai yoŋu degedi kahā tā olōu fei ke susulo tobou. Godihā degeiye, e dabai degeimōu, sa ta o sasai kediane fi bohōlōu mōu, Yesukōu damaleyodele i ke susulo tobou.

Damaleyodei o sasai wolōu daladi hiye o kedia Pol tobōu mōu Godihā mosokōu i

²⁰ Damaleyodei o sasai wolōu daladi hiye o kedia Polhā tobou ke dulomōu, Godihā hū hebele fogulo i. Kegemōu, diā Polkōu kōu gue tobolōu i, mogo, sa Jerusalem kuokōu Juda o suudo Yesukōu damaleyodei keme nā de dugulu? Damaleyodemamōu, Mosesha kuolōu tā kene dulo, defeido sesele ili.

²¹ Sesele iligi, gulokou tā uwo ta, Juda o, asōu saya dalaguadi kediāmokōu nage Mosesha kuolōu tā keme sesedamabeede tobōu diyodele i ke dulo i. Kolo diafigidi midihobōu, haba ei kōu guai o kedia midihō olōu fei kebōu debe nage sesedamabeede tobōu diyodele i ke dulomōu gofoŋu hiyedo degele i.

²² Diā nā hagueiyode tobōu ba dulo ile. Kegei kahā degemōu, di kagele?

²³ Nā ei tobōu ladi koŋu du. Ei kōu lebe o bolōu bolōu kege kedia Godihā dihile kokōu ta degeleyodema makamā dalagua.

²⁴ Nā o bolōu bolōu kedia wōu ma ileba, Godihā dihile kokōu sibigi igile mugudi midihō, di kōu guai o kedia degedi ke degemaba, noŋu ne seleye wai sipsip ta mamalaba, Godikōu sile neleba, nī widio towe wama.* Nī kege degeiba, o sasai kedia duguo tawalebe, tā uwo keme damaledo mei, gulokoudade tawale ile. Nane Mosesha kuolōu tā kōu sesedi odade tawale ile.

²⁵ Kenōu si sa ta o sasai, Yesukōu damaleyodele i kediāmokōu be, di kōu d̄oususuma kōu gue nalai, nīme ogōu gai godikōu gali si keme nadama, kafei nadama, gali oe gabagidu tigamamōu wei kene nadama, haba sasai hiyoubōu, o hiyoubōu dene siadamabeedema nalaiyode tobolōu i.

²⁶ Polhā die tā ke dulomōu tiei sabiyomōu ile, o bolōu bolōu kedia sosogōu ilemōu, Godihā dihile kokōu sibigi igile mugudi midihō ke milolōu i. Milolōu imamōu, Pol e

* 21:24 21:24 Widio towe wadi kahā sibigebe, nā Dabai 18:18 kahā tawale tā kokōu dugu.

ile, Godihā mosokōu folomōu, mogōu du daladi o takōu kōu gue tobou, ei Godihā dihile kokōu sibigibe mei degemaba,* ise, ei tanōu tanōu gali kuhe sima, Godikōu nēmōu ileyode tobou.

Juda o kediā Pol Godihā mosoduge tolōu mā i

²⁷ Sawisieī dioyosi kege mei degela degeimōu, Juda o, sa Esia duo kile tie kediā haguasie, Pol e Godihā moso kekaimidu tafalamōu dugulo i. Kodu tafalamōu duguomōu, diā o sasai fufuguemamōu, dioṽufeī Pol tolōu māi.

²⁸ Diā hiligedo kōu gue tobolōu i, Israel o diāma, nī ei dogōu guma. O koṽumahage sa sa olōu feī sulugi, tā gehe hehegiemōu be, Juda o sasai di huyafeī degedi. Haba e Mosesha kuolōu tabōu, Godihā moso koṽubōu dene huyafeī degedi. Haba tabe, e Grik o ilo kediā wōu ma haguamōu, Godihā moso kekaimidu felegai. Kegei kaha, Godihā moso koṽume kasagai degei dala kuheyode tobolōu i.

²⁹ Kege tobolōu i kaha yobe kōu gue, diā sa Efesus o Trofimusbe, Polbōu de sa Jerusalem kodu kōu sumōu dugulo i kaha degemōu, diage o keme Polha wolōu, Godihā moso kekaimidu feleiyade tawalemōu kuhe tobolōu i.

³⁰ Kegemōu, sa ke tie o sasai olōu feī kediā kesigie gofoṽu hiyedo degemōu, foukua haguasie kefeguomōu, Pol tolōu mā gisigama muguomōu, o ilo kediā Godihā moso kekai a olōu feī totonōu tefega i.

Sa Rom ami o kediā Pol tolōu mā i

³¹ Sa ke tie o kediā Pol walamōu degele imōu, ami kediā hiye oha sa Jerusalem o olōu feī kediame gofoṽu dege biya iliyodeimōu du.

³² E ke dulomōu, e ami o kediabōu, ami dia daladi o kediabōu de totodo muguamōu foukua yamōu, o sasai kefema dalagua kele fologai. O sasai kediā ami o kediā haguasieimōu duguomōu, gue degemōu, Pol wala ili ke fogōu le i.

³³ Ami kediā hiye oha ile hafeī degemōu, Pol tolōu mamōu, ami o kediāmokōu, o koṽu tigi nelēdo bolou kaha tigamabeede tobōu mamōu yodu, o koṽume koyo? E keī degelou?

³⁴ O sasai sudo dalagua kediā hiligedo tamōu, tā gehe gehe tobolōu i. Uwo hiyedo degele i kaha ami kediā hiye oha tā kaha sibigebe ta tawali mei. Ami o kediāmokōu be, nī o koṽu tolōu ile, di mosokōu wolōu folomebeede tobou.

³⁵ Ami o kediā Pol tolōu yamōu, die moso kaha boba yokōu fologamōu dugube, o sasai kediā biyei hiyedo degeimōu duguomōu, diā Pol hebema fologai.

³⁶ O sasai sudo kediā habage haguasiligi, hiligedo o keme wouba toloyode tobōu mōu haguasiei.

Polha Juda o kediāmokōu yoṽu damaleyodei kaha sibige ke tobou

³⁷ Ami o kediā Pol wolōu, die mosokōu falamōu degele imōu, Polha ami kediā hiye okōu Grik tae, a namokōu tā ta de tobolōu de yodu? Kege yodumōu be, haba hiye o kaha simamōu be, name Grik tabe kōu tewe de yodu?

³⁸ Age name wa sa Isip o, gamani kediāmokōu biyalamōu, we awekiye biyadi o olōu feī 4,000 kege wōu ma, hebe mei mihinōu sa kokōu i obe nayade tawai.

* 21:26 21:26 Sawisieī dioyosi kege mei degeimōu be, diame Godihā dihile kokōu sibigi ta dala meiyode tawale i. Na Dabai 21:27 dugu.

³⁹ Kēnōu si, Polhage ame Juda oyodei. Ame sa Silisia duo kodu sa hiye Tarsus tie o. Ma sa keme hu hiyedo dala. A o sasai kediāmokōu ta ta de tobolōu?

⁴⁰ Kegemōu, ami kedia hiye oha boloyode tobōu mōu, Polha bobagekōu tafalali, dobogoŋu ye tadamabadomōu akogu. Die ta olōu fei mei degeimōu, e o sasai kediāmokōu Hibru tae tobou.

22

¹ Mogo diama, aye diama, ni duma. Ame midihō kasagai ta milōu li meiyode tobou.

² O sasai kediage Polha dioŋu die ta Hibru tae tobōu mōu dulomōu, ta mei degema, amafeido duweguei.

Kegemōu, Polha haba kōu gue tobou,

³ ame Juda o. Ma adiōu ha ame sa Silisia duo kodu sa hiye Tarsuskōu mala felei. Kēnōu si ei sa ke tōu fogōu haguamōu, sa Jerusalem kuokōu dalali, a kuhe hiye degei. A dihifei delei kelegebe, Farisi hiye o Gamalielbe ma tisa dalali, amokōu di kōu guai o kedia kuolōu yo ke bologuado hehegiedi. Hehegieimōu, a kuolōu Mosesha dogogu ke olōu fei hiligedo tōu lamōu degei. A Godiha tagai sagai ke seselamōu dabai hiyedo degedi, ifi ni degeli sagai kēnōu tefelegegedi.

⁴ Midihō gehe ke sesele ili o sasai kediame age makolamōu degedi. Damaledo, age woloyodema, tigiye tigigimamōu, didio mosokōu moŋuma idi.

⁵ A ke deggadibe, mogōu du daladi hiye obōu, kansole o kediabōu de kōu tewe kaha degemōu, diage nimokōu tobolōu nōu. Haba afune, o kedia kuguo nalagama amokōu neimōu, a di mogo Juda o, sa Damaskus tie kediāmokōu nelamōu mala i. Kuguo kokōu be, age Yesukōu damaleyodei o sasai, sa ke tie kedia didio tōu ma, sa Jerusalemkōu wōu ma haguaba, ta sama, hebe kasagai ke nelamōu degei ke nalaga i.

Polha e Kristen degei ke susu (Dabai 9:3-19, 26:12-18)

⁶ Polha haba tobou, a titiamōu iligi, sawisie i ta agali duodo kelege, sa Damaskus hafei degeimōu, hohō hiyedo ta agudiletōu ge toto migilemōu, a silemai.

⁷ Silemōumōu, a mihikōu fiyamōu tilali, ta uwo ta kōu gue tobōu mōu du, Sol, Sol, na kageimōu a makouya?

⁸ A yodu, Hiye O, name koyo? Kege yodumōu, Hiye Oha, ame sa Nasaret o Yesu, na anōu makodiyode tobou.

⁹ O abōu yolu kediage hohobe kōu dugulo i, kēnōu si ta uwo amokōu tobou keme ta dulo ili mei.

¹⁰ Kegemōu a haba yodu, Hiye O, ame kagele? Hiye Oha amokōu kōu gue tobou, na haguaba, sa Damaskuskōu folouba, o taha namokōu haguaba, dabai olōu fei a namokōu makai ke tobolōu yode tobōu mōu du.

¹¹ Hohō hiyedo kaha ma diho du degeimōu, o abōu yolu kedia a dobogoŋu tolōu, sa Damaskuskōu fologai.

¹² Kegemōu, o ta e hu Ananaiasha a dugu haguei. Eme egei dudi o, Mosesha kuolōu ta sesedi. Juda o sa Damaskus tie o olōu fei kediage eme o bolodoyodele idi.

¹³ E hagua felemōu, amokōu hafei dege tafalali tobou, mogo Sol, ne dihoye duguyedeimōu, kelegenōu do ma diho bolō degeimōu, a e dugu.

¹⁴ E haba tobou, di kōu guai o kediā die Godihage name yoŋu tagali sagai ke tawayadomōu makai. Kegemōu, na Midihō Doūdo kenōu Degedi O ke duguoba, yoŋu tobōu ba dulo.

¹⁵ Nage na kōu dugubōu, na kōu dubōu, haba na habage dugulobōu dulobōu keme olōu fei o sasai kediāmokōu hehegiemōu siayedei.

¹⁶ Na kageimōu kegenōu duwo? Na hagua, fafeleya tofōu yedei. Na Hiye Ohā hu soŋuba, ege ne midihō kasagai ke bigima mei degeleyode tobou.

Godihā Pol e sa ta o kediāmokōu egei tobōu mōu siayede tobou

¹⁷ Polhā haba tobou, a sa Jerusalemkōu bohōlōu mā hagua felemōu, a Godihā mosokōu ile folomōu, dihō baga tobolōu duwoli, dihō bohōlōu mamōu,

¹⁸ Hiye O dugu. Hiye Ohage amokōu kōu gue tobou, na totodo haguāba, sa Jerusalem tōu fogōu fogōu iyedei. Nage mā tā keme sa kuokōu hehegieibabe, o sasai kediage ta dulo ile mei, diā dafa ileyode tobōu mōu duyodei.

¹⁹ A tobou, Hiye O, o kediage a egei mosō tanōu tanōu ya damaleyodele i o sasai didiō degegāmāmōu, tigi dofōu ye womōu siadi keme diage defeido kōu tewe.

²⁰ Diā ne tā malā siadi o Stiven wala i kelegebe, ame hafei dege tafalamōu, mā dihīle keke ke degeibe bolofeido dugu. A diā Stiven wala ili ke maselemōu, die yukuei mai ke dia tefelei.

²¹ Kenōu si Hiye Ohā amokōu be na iyedei. Name a tobōu ba, o gehe sa sa ahudo dalagua kediāmokōu fogōu ileyode tobou.

Polhā ami o kediāmokōu eme sa hiye Rom oyode tobou

²² Juda o kediā Pol eme sa ta o sasai kediāmokōu fogōu ileyode tobōu mōu dulomōu, dafa i. Dafāmōu, hiligedo o keme wouba toloyodele i. O kegei keme eibōu de dalale sagai mei.

²³ Gofōŋu degemōu hiligedo kege tobolōu mōu, yukuei digimāmōu, mihibōu de hebesele i.

²⁴ Ami kediā hiye ohā gofōŋu tā uwo hiyedo ke dulomōu, e ami o ilo kediāmokōu, Pol tolōu ya, di mosokōu fologaba, tigi dofōu ye woulugi, e midihō kasagai kage degei ke yodugamabeede tobou. E o sasai kediā Polkōu gofōŋu degemōu, hiligedo tobolōu ili kahā sibige ke tawalamōu.

²⁵ Ami o kediā Pol wolōu fologāmōu, e dobogoŋubōu e abogoŋubōu tigiye tigāmāmōu, dofōu ye walamōu degele imōu, Polhā ami o kediā dia daladi o ta hafei dege tafalamōu duguomōu, o kokōu tobou, nige ame tā sali mei keme kageimōu dofōu ye walamōu degele iya? Ame sa Rom o. Niōu nī kuolōu mai kokōu gebe Rom o dofōu ye wolobe de bolo, haba kasagai?

²⁶ Kegemōu, ami o kediā dia daladi o kahā ke dulomōu ilemōu, e hiye okōu tobou, na o koŋume kagele? Eme sa Rom oyode tobou.

²⁷ Ami kediā hiye ohā tā ke dulomōu, Polkōu ile folomōu kōu gue yodu, name sa Rom oyodeibe damale? Polhā damaleyode tobou.

²⁸ Kegemōu, hiye o kahā tobou, mā sele hiyedoye kōu tiga mamōu kahā degemōu, ame sa Rom o degeiyode tobou. Haba Pol e tobou, ame mā adiōu hā keke malā felei kahā degemōu, ame sa Rom o degeiyode tobou.

²⁹ Ami o kediā tā ke dulo kesigiemōu, Polkōu yodugama tobeye toto fogōu yai. Ami kediā hiye ohage Polbe sa Rom oyode tawalemōu, ene guē degei, e Pol kōu tigamabeede tobou kaha degemōu.

Polhā Juda kansole o kediāmokōu tā tobou

³⁰ Ami kediā hiye ohage Juda o kediā Polkōu tae biya ili kaha sibige ke tawalamōu, sabiyomōu, e Pol tige i tigi ke kusia filei. Kusia filamōu, e mogōu du dalaguadi hiye obōu, kansole obōu olōu fei kediā haguasiemabeede tobōu mōu, haguasie kefeguo dalaguamōu, e Pol wolōu migilemōu, die dihi le kokōu tefegi.

23

¹ Kegemōu, Polhā kansole kediāmokōu maselemōu tobou, mogo diāma, ame Godihā diho tageyanōu sulugi, ifine kegenōu sulu kuhe. Mā duledube bolonōu dalayode tobou.

² Mogōu du daladi hiye o Ananaiashā ke dulomōu, Polkōu hafei dege tafalagua kediāmokōu tobou, nige e mogoudu famabeedei.

³ Kege tobōu mōu, Polhā hiye o kokōu tobou, Godihage noŋu nanōu wolo. Name tōu bōu midihobōu kōu boloye, kenōu si ne duledube kasagai ta mogogou dala. Na Mosesha kuolōu tā kokōu tofogōu mōu, a tā sai filamōu kōu hagua duwoye, kenōu si na o kediāmokōu mā mogoudu famabeede tobolōu kaha kuolōu tā keme na gobolōu kuheyode tobou.

⁴ Kegemōu, o hafei dege tafalagua kediā tā ke dulomōu, Polkōu, Godihā mogōu du daladi hiye o kokōu be na tā bōu basia kege tobōu dayede tobolōu i.

⁵ Polhā sima tobou, mogo diāma, age o koŋume mogōu du daladi hiye odade tawali mei. A kōu tewe debabe, kege ta tobōu li mei. Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala,

Ni wolōu daladi hiye o kokōu be tā bōu basia ta tobōu damabeedei. *Kisim Bek 22:28*

⁶ Kegemōu, Polhā tafalali dugube, kansole o ilo kelebe Sadyusi o, ha ilo kelebe Farisi o dalaguamōu, e kansole o kediāmokōu neledo dege tobou, mogo diāma, ame Farisi o taha dihi. Ane Farisi o. A o sasai tofigile i kediame haba hagua, gehe degele iledade tawadi kaha degeiyenōu, a kōu le tafalaba, ni a tā salad kuhe.

⁷ Kegemōu, Farisi obōu, Sadyusi obōu kediā Polhā tā ke tobōu mōu dulomōu, tae biya iligi, duoya filemōu, ilo kefegumōu ilo kefegumōu dei.

⁸ Yobe, Sadyusi o kediage o tofigiei kediame ta hagua ile meiyodele idi. Haba tabe, esol obōu duo kasagabōu kene ta dalagua meiyodele idi. Kenōu si Farisi o kediā olōu fei kokōu damaleyodele idi.

⁹ Kegemōu, o olōu fei kediā hiligedo tā i. Mosesha kuolōu yo dulo i o ilo kelebe Farisi o. O kediā tafalaguali, tā hiligedo kōu gue tobolōu i, eige o koŋumahage midihō kasagai ta milōu li mei dugulu. Tā e tobōu dibe damaledo sa degei. Esol o tae sagai, ha duo bolofei tae sagai kaha emokōu kōu migile tobou sa degeiyode tobolōu i.

¹⁰ Tāe hiyedo biya imōu, ami kediā hiye ohā guē degei, Juda o kediā Pol wala iba teiye domōu, e ami o kediāmokōu, ni Pol o kediā dobogoŋu tagetōu dala ke ka muguoba, wolōu ile, mosokōu folomabeede tobou.

¹¹ Mosokōu foloumōu, huliame, Hiye O Yesuha hagua, Pol hafei dege tafalali, kōu gue tobou, na guē degeda. Sa Jerusalem kuokōu ge na a degei kaha tā ke hehegiedi sagai, haba sa Romkōu ne kenōu tefehe hehegie tobōu yede tobou.

Juda o kedia Pol wouba toloyodema doususulo i

¹² Sabiyomou, Juda o kedia mogogou kefema, Pol wouba toloyodema, neledo dege kou gue maka dege tobolou i, di nalebou hueibou ta nale meido dalali, o Polbe wouba toloyodele i.

¹³ O ke degeleyodema mogogou doususulo i kediame olou fei 40 gabama folo kege.

¹⁴ Doususulo imamou ya, mogou du dalaguadi hiye obou, odo odobou kediamokou fologamou, ei nale ta nale mei dalali, Polbe wouba tolo ileyodema doususulo iyode tobolou i.

¹⁵ Kegei kaha degemou, nibou kansole obou, ni olou fei ami kedia hiye o tobou ba, e Pol wolou, nimokou haguayede tobou ma. Nige emokou ou ga kou gue tobou ma, ei Pol ta sai kaha sibige ke tugulo tobou ma tawalamou yode tobou ma. Kegeiba, e Pol wolou haguba, ei alikou ama duwoguali, Pol tolou ma wouba tolo ileyode tobolou i.

¹⁶ Kenou si Polha e bobou sieha o kedia ama duwogualeyode tobolou ili ke dulomou, e ile, ami o kedia mosokou folomou, ta e du ke Polkou tobou.

¹⁷ Polha ta ke dulomou, ami o kedia dia daladi o ta haguismou hagamou tobou, na o gisiai kou wolou, ami kedia hiye okou folouba, e ta ta tobolou yode tobou.

¹⁸ Ami o kaha e wolou ile, ami kedia hiye okou folomou tobou, didio o Polha a haguisa toboube, o gisiai kou wolou iyedeimou, a kuhe wolou hagulu. E namokou ta ta tobou lamou yode tobou.

¹⁹ Kegemou, ami kedia hiye oha o gisiai ke dobogou tolou tafei ilemou kou gue yodu, na amokou kei ta tobou lamou?

²⁰ O gisiai kaha tobou, Juda o kediage na idiba ma babou wolou, kansole o kedia mosokou muba, dia ta sai kaha sibige kenou tawalamou yode tobolou ile. Kenou si ta keme gulokou.

²¹ Na die ta ke dulo seseda. Die o olou feibe 40 dohou gou folo kege alikou ama duwogualeyodele i. Dia nalebou hueibou nale mei dalali, ma babou wouba tolo ileyodema maka degei. Na boloyode tobou ba, ma babou aba wolou haguba dugulamou ama duwogualeyodele i.

²² Ami kedia hiye oha ta ke dulomou, e o gisiai kokou tobou, na i. Na ta amokou tobolou koume, o takou hobou kege tobou dayede tobou.

Ami o kedia Pol gamani hiye o Feliskou wolou yai

²³ Kegemou, ami kedia hiye oha e ami o dia daladi o bolou ta haguismou, haguasieimou, diliemokou kou gue tobou, nele ami o kediamokou yale ama dalamabeede tobou ma. Ami o olou fei 200 kegebou, haba ami o, wai hos tagetou duwodi olou fei 70 kegebou, haba ami o mala tou di olou fei 200 kegebou olou fei kedia tobou ba, ifi huliame 9 klok kelege sa Sisariakou imabeedei.

²⁴ Pol ene wai hos tagetou bigeba, gamani hiye o Feliskou kuhe defeido wolou ima. Haba wai hos ilo kelene moumaba, mou yowuwa wou ma imabeedei.

²⁵ Ami kedia hiye oha diliemokou kege tobou ma, kuguo ta kou gue nalai,

²⁶ Ame Klodius Lisias, a kuguo kou gamani hiye o Feliks namokou nalama neli. Agali bolofeyode tobolou kuhe.

²⁷ Juda o kedia o kou tolou mou walamou degele iye, kenou si a ma ami o kedibou de yamou, ka muguomou wolou haguasiei. Yobe, eme sa Rom oyode tobou mou du kaha degemou.

²⁸ Age o kedia e ta sai kaha sibige ke tawalamou, a e wolou ile, Juda kansole o kediamokou folomou, die dihile kokou tefegi.

²⁹ O kedia tobolou ibe, a o kothumaha diou die kuolou mai kenou gobou giyode tobolou imou du. Dia ta sa iye, kenou si age file dugube, eme wouba tolo ile sagai midihobou, didio degele sagai midihobou de milou gaibe ta duguli mei.

³⁰ Ifi a o taha tobou mou dube, o ilo kedia e wouba tolo ileyodeimou du kaha degemou, a ma ami o kediamokou, e wolou, namokou totodo yamabeede tobou. E ta sale o kediane, a namokou imabeede tobou. Kegeba, nage ta sa ile kaha sibige ke duloba tawayadomou.

³¹ Kegemou, ami kedia hiye oha kuguo ke nalama, o takou neimou, e ami o kedia e ta ke dulo seselemou, huliame kelege, Pol wolou ya, sa Antipatriskou fologai.

³² Tiasigei sabiyomou, ami o, hos tagetou duwoguadi kedia Pol wolou, sa Sisariakou youmou, haba ami o ilo kedia boholou ma, sa Jerusalemkou yamou, die mosokou fologai.

³³ Wai hos tagetou duwoguadi kedia yamou, sa Sisariakou fologai. Fologamou, kuguo nalai ke gamani hiye o kokou nelemou, haba Polne e dobogou tagetou dogogulo i.

³⁴ Gamani hiye o kaha kuguo nalai ke husothumamou, Polkou yodu, name sa kiliya tie o? Polhage ame sa Silisia tie oyode tobou.

³⁵ Gamani hiye o kaha tobou, o na ta sa i o kedia haguasieiba, a ne ta kuhe duloyode tobou. Kegemou, e ami o kediamokou, ni o kothume gamani o Herotha mosokou wolou ya, didio degemabeede tobou.

24

Juda hiye o kedia Pol ta sa i

¹ Sawisiei houyosi kege mei degeimou, mogou du daladi hiye o Ananiasbou, odo odo ilo kediabou de sa Sisariakou muguai. O ta, sa Rom o kedia kuolou yo du o, e hube Tertulus, ene diabou de mu. Dia gamani hiye o kaha dihile kokou ge Pol ta salamou muguai.

² Muguomou, gamani hiye o kaha Pol haguismou hagua feleimou, Tertulusha Pol ta salamou, yomogou kou gue tobou, hiye o Feliks, na ei dogou gumou, ei bologuado deleibe, biyei ta duguli mei. Ne fimai bolodo kaha degemou, midihou ei afu milou gadi keme nage doususugai.

³ Hiye o Feliks, na ei olou fei dogou gudi ke duguomou, ei namokou bolofeidoyode tobolou ili kuhe.

⁴ Kegeligi, a ta sasado dege tobouye. Na eimokou solou do degeba, ei ta tou degeifei kou du.

⁵ Ei dugudibe, o kothumahage omokou hagi nemou sulugi, Juda o, sa sa olou fei kile tie kediamokou biyamabeedema fufugue tobou mou sumou dugudi. O sasai ilo kelebe ei tou fogou mou, ebou de geleguomou, midihou gehe ta sesele yadi. Diame obege Nasaret o sasaiyodele idi. Eme die widio hiye o.

⁶⁻⁷ E Godiha mosodune midihou kasagai degelamou kou degeiye, kenou si ei e tolou mamou didio degei.

⁸ Kegei kaha degemou, nage emokou yoduba, youtu e mogouya tobolou ke duloba ise, ei e ta sa i kaha sibige ke olou fei kuhe tawaleyode tobou.

⁹ Tertulusha ta ke tobou mou, Juda o kediane ta keme damaledo-yodemou dogou guo tobolou i.

Polha o Feliskou egei tobou

¹⁰ Kegemou, gamani hiye o kaha Polkou ise ta tobou yadomou dobogo uye hegimou, Polha kou gue tobou, age name sa kou tie o sasai kedia ta sai fidi o degemou hagueibe sadebe sudo mei degei keme kou tewe. Kegei kaha degemou, a Juda o kedia ta sima tobolou be ta gue degeiyo mei, hohodo degeli.

¹¹ Sawisie 12 kege you mei degele dalamou kelege, a sa Jerusalemkou ilemou, Godiha mosokou diho бага tobou lamou felei. Na o koudiamokou yodubabe, a kou tobolou koume nage defeido tawale.

¹² Juda o kediage a Godiha mosoduge tae ta biyoumou dugulo ili mei. Haba egei moso tanou tanou yabou, sa hiye kodoubou debe a ta fufuguemou sumou dugulo ili mei.

¹³ Ifi o koudia a ta sa ili koume damale mei kaha, ta sai kumaha sibigebe namokou be doudo ta hegile meiyode tobou.

¹⁴ A midihogehe, obege ebele midihoge kasagaiyodele idi ke sesele ili keme a kusigile tobolou kuhe. Kenou si ei kou guai o kedia Godine a ta tou fogou li mei, a e dabai kegenou degedi. Haba Mosesha kuolou tabou, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia kuguokou nalagai tabou olou fei kokou ne a damaleyodei dala.

¹⁵ A Godiha o sasai, doudobou, doudo meibou olou fei tofigiei ke haguagiba gehe degele ile ke dia dala. Nebe kenou tefei, Juda o kou le dalagua kediane Godiha ke degele kenou dia dalagua.

¹⁶ Kegei kaha degemou, a ma duledube bolonou degelamou degeli, Godibou o sasai olou fei kediabou die diho tageya amokou kasagai ta deleiye domou.

¹⁷ A sa sa olou fei sulugi, sadebe ilo kele mei degeimou, boholou ma ile, ma obiyeikou felei. A sele, sa ta o ilo kedia kefei ke mala ilemou, bi mei o sasai kediakou filamou degei. Haba tabe, a Godiha mosodu gali silamou degei.

¹⁸ A Godiha moso kekaimidu feleibe, a mou feli mei. A ei kou guai o kedia sibigi igile mugudi midihoge ke milou mamou, Godiha dihile kokou o bolodo degemamou kuhe foloumou dugulo i. A tafalamou be, o sasai sudo ta kefeguomou, amokou ta gofo dege biya ili mei.

¹⁹ Kenou si, a kele tafalamou, Juda o, sa Esia tie ilo kedia fologamou, a tolou ma i. O kedia a ta salababe, diounou kou le hagua felegaba, hiye o Feliks ne dihile kou le ta samabeedei.

²⁰ Haguasie ho fogou babe, Juda hiye o, kou haguasie dalagua kediame tobou mabeedei. Die kansole dihile kokou ge dia a kou ta sai file imamou, midihoge kasagai a kage degei ke dugu keme haba namokou tobou mabeedei.

²¹ Kenou si a die dihile kele tafalali, hiligedo kou gue tobou, o sasai tofigile i kediame haba haguama gehe degele ile kokou a damaleyodeiyode tobou. A tawalibe, a kokou damaleyodei kaha ta ke tobou kahanou, a kuhe ta sa iliyode tobou.

²² Kegemou, Polha ta tobou ma mei degeimou, gamani o Feliks, e midihogehe ke kou tawalemou, sabiyei ta kelege kuhe ta sama mei degeleyodei. Ami kedia hiye o Lisias migiba, a kuhe ta doususuloyode tobou.

²³ E ami o kedia dia daladi o kokou Pol didio degeyede tobouye, kenou si didio hiyedo degedayedei. Polha e mogo dia emokou nale dogou gulo ke hobou akogudayede tobou.

Feliksha Polbe didio mugumou dalali, sadebe olou fei bolou kege mei degei

²⁴ Sawisieie ilo kele mei degeimou, Feliksbou, e sasai Drusila, Juda sasai kebou dilie haguasie felegamou, Pol haguismou haguei. E Polha Yesu Kelesukou damaleyodei kaha ta ke tobou ba dulamou.

²⁵ Polha midihou doudo degedi kebou, haba tou e tagadi midihou kasagai ke akogudi kebou, Godiha habage di ta sale kebou de tobou mou dulomou, e gue hiyedo degemou, Polkou na iyedei. Habage a dabai ta mei deba hobou, na haba kuhe haguayede tobolou.

²⁶ E ta fimaiibe, Polha emokou sele ta neiba, e didio degei ke telemouba fogou ileyode tawai. Kege tawalemou, e sawisieie sudo Pol haguismou hagumou, dilie ta kolo idi.

²⁷ Kegemou, sadebe bolou mei degeimou, gamani o ta, Porsius Festusha Feliks e timou mou. Feliksha Juda o kedia hohobou mabadomou, e Pol telemali mei, didio mosodu yonu kegenou delei.

25

Polha sa Rom hiye o Sisarhage e ta sai fiyede tobou

¹ O Festus eme sa Judia o kedia gamani hiye o degei. E sawisieie kamadia kege kele dala dema, sa Sisaria tou fogou, sa Jerusalemkou ile felei.

² Foloumou, mogou du dalaguadi hiye obou, Juda hiye obou olou fei kedia emokou haguasiemou, Pol ta sale ta neledo dege kou gue tobolou i,

³ nage ei dogou guo, o ta tobou ba ile, Pol sa Jerusalemkou boholou ma wolou haguale ke tobou yede tobolou i. Ta ke tobolou i kaha yobe, Juda o kedia alikou ama duwoguali, Pol haguba, wouba tolo ile ke fimamou kuhe tobolou i.

⁴ Festusha die ta ke dulomou sima tobou, Polbe sa Sisariakou didio degei dala. Huyadefei dala dema, mayonou sa kokou ile.

⁵ Kelege, ni hiye o ilo kediane abou de sa Sisariakou muguaba dugu, e midihou kasagai ta kou milou debasi, dia e ta sale boloyode tobou.

⁶ Festusha kege tobou mamou, e o kediabou de sawisieie olou fei 8 sagai, haba 10 sagai kege dala dema, sa Sisariakou mulu felei. Folomou, tiei sabiyoumou, e ta sai fidi mosodu folo duwoli, Pol wolou haguamabeede tobou.

⁷ Pol e hagua feleimou, Juda o, sa Jerusalemkou ge migigai kedia e silema tafalaguali, e degeli mei ta tobolou mou, hiyedo ta sa i. Kenou si ta sai kaha sibigebe Festuskou be doudo ta hegili mei.

⁸ Dia ta sa ima mei degeimou, Polha die ta simamou kou gue tobou, age Juda o ei kuolou ta kebou, sa Rom hiye o Sisarha ta kebou debe, a ta gobou li mei. Haba Godiha moso kene ta huyafei degeli mei.

⁹ Kenou si Festusha Polha ta ke tobolou ke dulomou, e Juda o kediabou de mogo degelamou, e Polkou kou gue yodu, da sa Jerusalemkou ileba, a na kelege ta sai filebe de tagali?

¹⁰ Polha sima tobou, moso a ifi tafala kome hiye o Sisarha ta sai fidi moso. Moso kuokou genou Sisarha dabai degedi o taha a ta sai fiyedei. A Juda o kediakou midihou kasagai ta degeli mei keme na kou tewe.

¹¹ Age midihō kasagai, a wouba tolo sagai ta milou debasi, a tolo ile keme tabou mei. Kenou si Juda o kodiā a ta sa ili keme damaledo mei kaha degemou, o tae ta ame o kodiamokou sesegulo sagai mei. A tagalibe, sa Rom hiye o Sisarhanou a ta sai file sagaiyode tobou.

¹² Festusha ta ke dulomou, e kansole o kediabou de tugulo tobolou imamou, e Polkou kou gue tobou, na Sisarhanou na ta sai fileyode tobolou kaha degemou, o tae na Sisarkou wolou ileyode tobou.

Festusha hiye o Agripakou Polbe kagele de yodu

¹³ Sawisieie ilo kele mei degeimou, hiye o Agripabou e bobasi Bernaisibou dilie sa Sisariakou hagua felegamou, Festuskou agali bolofeyodemamou ebou de deleigui.

¹⁴ Dilie sawisieie ilo kele kile dalaguamou, Festusha Pol didio degei kaha ta ke hiye okou kou gue tobou, o ta, Feliksha didio degei dalali, ifine yofu kegenou dala.

¹⁵ A sa Jerusalemkou imou, Juda o kedia die mogou du dalaguadi hiye obou, die odo odobou olou fei kedia didio o ke ta sa imamou, amokou be, na ta sai ke fimaba, hebe kasagai o kokou neyede tobolou i.

¹⁶ Kenou si a die ta simamou kou gue tobou, sa Rom o eige hebe kasagai be mou yofuwa nedio mei. Ei o ta ta sai fimamou be, emokou yodugama, e tobolou keme ei defeido dulo idiyode tobou.

¹⁷ Kegemou, a sa Sisariakou boholou ma hagueibe, Juda o kediane abou de haguasieie. Felegamou, a mou yofuwa duweli mei, tiei sabiyoumou, a ta sai fidi mosokou ile duwoli, didio o Pol amokou haguayede tobou.

¹⁸ Hagumou, Juda o kedia hagua imou, a tawaibe, midihō kasagai, Polha milou ta tobou lamou degele ileyade tawai. Kenou si kegei ta tobolou ili mei.

¹⁹ Dia diofu die egei dudi midihō kenou tobolou mou, emokou tae biya i. Haba o ta tolo i kaha e hube Yesu, o keme Polhage hagua gehe degeiyode tobou di kaha degemou, dia emokou tae biyamou kuhe tobolou i.

²⁰ A ta kaha sibige ke tawalamou degeiye, kenou si ta tawali mei. Kegemou, a Polkou yodu, na sa Jerusalemkou iba, sa ke tie hiye o kedia na ta sai filebe de tagali?

²¹ Kenou si Polhage eme didio degei kege duwoba, hiye o Sisarhanou ta sai fiyede tobou. Kegemou, age eme didio mosokou kege duwoba, a ami o tae Sisarkou kuhe wolou iyede tobolou yode tobou.

²² Hiye o Agripaha ta ke dulomou tobou, a mayoounou o kaha ta ke dulo sagai degeli. Kege tobou mou, Festusha, name idiba duyede tobou.

²³ Tiei sabiyoumou, hiye o Agripabou, e bobasi Bernaisibou dilie bologuado momoumamou, kefegudi mosokou yai. Yamou, ami kedia hiye obou, sa kaha hiye obou olou fei kefegudi mosodu fologa duweguei. Duwoguali, Festusha o ta tobou mou, Pol wolou haguei.

²⁴ Wolou hagumou, Festusha kou gue tobou, hiye o Agripabou, o eibou de kou le dalagua obou, ni olou fei o kou duguma. Juda o olou fei, sa Jerusalembou, sa kou tie obou kedia amokou o kou woyedema, eige eme sosou dalalebe dafayodele idi.

²⁵ Anou si e wouba tolo ile sagai midihobe ege ta milou duguli mei. Ege di hiye o Sisarhanou e ta sai fiyede tobou kaha degemou, age eme Sisarkou ile keme kou doususu dala.

²⁶ Kenōu si a tā sai kaha sibigebe di hiye o Sisarkōu kage nalama nele, keme a defeido ta tawaiyo mei. Hiye o Agripa, kegei kaha degemōu, a o koŋume nābōu, o ilobōu nīmokōu wolōu haguei. Di e tā tobōu ladi kaha sibige defeido dulo tawaleba, a kuguokōu kuhe nalalamōu.

²⁷ A didio o ta tobōu ba mōu yoŋuwa ibabe, midihō keme dōudo mei. E tā sai kaha sibige ke tawaleba tā ke tolōu ibasi bolō.

26

Polha hiye o Agripakōu egei tobou

¹ Kegemōu, hiye o Agripahā Polkōu nā noŋu ne tā ke tobōu yedeimōu, Polha dobogoŋu foguomōu, kōu gue tobou,

² hiye o Agripa, age Juda o kedia a tā sai ke boholōu tobōu ba, nā filebe a hohō degeli.

³ Damaledo, a hohō degelibe, nage midihō, Juda o ei milōu ga idibōu, ei tae biya idibōu olōu fei keme nā kōu tewe kaha a hohō degeli. Kegei kaha degemōu, nā duwoli, mā tā koŋu defeido du.

⁴ Juda o olōu fei kedia age a tofōu mōu haguei keme kōu tewe. Damaledo, a dihifei kelegebe, mā obiyeibōu de dala demamōu, haba ile, sa Jerusalemkōu delei keme dia kōu tewe.

⁵ Ame gisiaifei kelege, Farisi o degeibe kegenōu dalali, ifine kegenōu dala kuhe. Ame Juda o ilo kedia egei dudiyo mei, Farisi o kedia egeinōu dulomōu, die kuolōu tā olōu feibe a defeido sesele haguei keme dia ke kōu tawale hobogou kaha degemōu, dioŋu tobolōu be bolō.

⁶ Juda o kedia a tā sai ke ifi nā file kaha yobe, a Godihā ei kōu guai o kedia mokōu tobou sagai ke degeiba dugulamōu dia dala kuhe.

⁷ Juda o eibe huti olōu fei 12 kege, ei Godikōu damaleyodema, agalibōu huliamebōu e dabai degeligi, yoŋu tobou ke damaledo degeiba dugulamōu dia dalagua. Hiye o Agripa, nā du. Ane kenōu dia dala kaha degeimōu, Juda o kedia a kuhe tā sa ili.

⁸ Kageimōu, nī o ilo kedia Godihā o tofigiei ke haguagiba gehe degele kokōu damaleyodele iyo mei?

⁹ Afudo, ane sa Nasaret o Yesuhā hube huyafei degeleyode tawai.

¹⁰ Kegemōu, a sa Jerusalemkōu gene midihō kenōu degedi. Mogōu du dalaguadi hiye o kedia tobōu mōu, age Hiye O Yesuhā o sasai sudo didio masadi. Haba o ilo kelege damaleyodei o sasai womabeede tobolōu imōu be, ane bolofeyode tobōu di.

¹¹ Haba tabe, a egei mosō tanōu tanōu yane sulugibe, o sasai tōu ma ilemōu, tā sama hebe kasagai nedi. A Yesu huyafei degemabeedemamōu ne fufuguedi. Damaledo, a gofoŋu hiyedo degemōu ile, sa sa ahudo o sasai kedia ne kamōu sulugi duguomōu makodi.

Polha yoŋu Kristen degei ke susu (Dabai 9:3-19, 22:6-16)

¹² Polha haba kōu gue tobou, kegega sulugi, mogōu du dalaguadi hiye o kedia tobōu mōu, a die huya ke sa Damaskuskōu i.

¹³ Hiye o Agripa, a agali duodo kelege, aba iligi dugube, hohō hiyedo ta agudiletōu ge migimōuugu. Hohō keme hiyedo folodo, asō hohōbe gabai. Hohō kahage abōu, o abōu yolu kebōu olōu fei silemaj.

¹⁴ Silēmōmōu, ei olōu feido mihikōu fiyasigemōu, a tilali, ta uwo ta amokōu Hibru tae kōu gue tobōu mōu du, Sol, Sol, na kageimōu a makouya? Na hebe toū do kokōu abogoŋuye woulu keme na noŋusienōu do neli.

¹⁵ Kegemōu, a yodu, Hiye O, name koyo? Kege yodumōu, Hiye Oha, ame Yesu, na anōu makodiyode tobou.

¹⁶ Kenōu si na hagua tofōu . A ifi namokōu hagua, na ma dabai tolōu ba degeyadomōu maka degeli kuhe. Kegeiba, na ifi dugulu kebōu, a habage namokōu hehegile kebōu olōu feido na o sasai kediāmokōu hehegie tobōu mōu sia.

¹⁷ Kegeiba, noŋu ne obiyeibōu, sa ta o sasaikebōu olōu fei kedia namokōu midihō kasagai milōu babe, a na dogōu guba, na makolo ile mei. A na tobōu ba, o sasai kediāmokōu ileba,

¹⁸ diho bagai dalagua ke kusigiba, die fi boholōu ba, hulia ke tōu fogōu ba, tamakōu felegale. Damaledo, dia Tamaha nele ke tōu fogōu ba, Godikōu haguasie felegouba, Godiha die midihō kasagai milōu gadi ke gebe meiyodeiba, diame Godiha yoŋu makai o sasai, amokōu damaleyodei kediabōu de geleguo dalagualayode tobou.

Polha hiye o Agripakōu e dabai degega siei ke susu

¹⁹ Polha haba kōu gue tobou, hiye o Agripa, a hebenitōu ge tobou ke dulomōu, a e ta ta gobōu li meido.

²⁰ A egei ke sa Damaskus o sasai kediāmokōu hehegiemamōu, haba sa Jerusalemkōu ile, sa ke tie o sasai kediāmokōu hehegiei. Hehegiema fogōu mōu, sa Judia duo kileya ke hehegiemōu siei. Sa ta o sasai kediāmokōu ne a egei tobōu mōu siei. A egei tobōu mōu sieibe, kōu guenōu hehegiedi, ni fi boholōu ba, Godikōu damaleyodemā, midihō dōdo, oe nime fi bohōu o sasaidade tawale sagai kenōu milōu mabeede tobōu di.

²¹ A egei kegei ke hehegiedi kaha degemōu, Juda o kedia a Godiha moso kekaimiduge tolōu ma walamōu degele i.

²² Kenōu si Godiha a dogōu guo haguabe demōu ifine kuhe. Kegei kaha degemōu, a kōu le tafalali, o hūbōu bōu, o hūbōu meibōu kediāmokōu ta damaledo kenōu hehegiedi. A ta gehe ta tobōu yo mei, Mosesbōu, habage-degele-duguo-tobōu di-obōu kedia kōu tobolōu idi sagai kenōu tefele tobolōu kuhe.

²³ Dia kōu gue kōu tobolōu deleigui, Godiha makai o Kelesu eme do hiyedo duguoba, tolo ile, haba ebukōu hagua gehe dege dalali, Godiha hohoya ke Israel obōu, sa ta obōu kediāmokōu egei tobolōu.

Polha hiye o Agripa, name Yesukōu damaleyodeyede tobou

²⁴ Polha tolo ile, hagua gehe degele kaha ta ke tobōu mōu, Festusha hiligedo tobou, Pol, name fi totōu degei. Name sokōu lōu hiyedo duwoli tewe kahanōu degeiye, fi totōu degeiyode tobou.

²⁵ Polha tobou, hiye o Festus, ame fi totōu degei mei. Age damaledo kōu tawagamōu tobolōu.

²⁶ Ta a koŋu tobolōu be, hiye o Agripahane kōu tewe. Kegei kaha degemōu, a ta gue degeiyo mei, a di hiye okōu dōdo kuhe tobolōu. A tewe, olōu fei ke degegai keme e kōu tewe, ta mogogōu degeli mei.

²⁷ Hiye o Agripa, nage habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kedia tobolōu idi keme de damaleyodei? Age na kōu damaleyodei dalayode tawali.

²⁸ Polhā kege tobōu mōu, hiye o Agripahā yodu, nāge aso diho tōu degeifei kōu bōu gebe, ne tā koŋumahanōu degeiye, ame de Kristen degele sagai tawali?

²⁹ Polhā kōu gue tobou, aso diho sasa debane, tōu debane tabōu mei. Age nābōu, o sasai mā tā dulo ili olōu feibōu, nīne a sagai degele imabadomōu a Godikōu diho baga tobolōu. Kenōu si nī didio degele ile keme, age ta tagaiyo meiyode tobou.

³⁰ Kegemōu, Polhā kege tobōu ma mei degeimōu, hiye o Agripabōu, sasai Bernaisibōu, gamani hiye o Festusbōu, haba o ilo kele, diabōu de dalaguabōu dia olōu fei haguamamōu,

³¹ moso ke tōu fogōu mōu, dioŋunōu kōu gue tobōu mōu yai, o koŋume wouba tolo ile sagai midihobōu, didio degele sagai midihobōu debe ta milōu diyo meiyode tobolōu i.

³² Hiye o Agripahā Festuskōu kōu gue tobou, o kahage di hiye o Sisarhanōu e tā sai fiyedili mei debabe, nāge eme didio degei ke tōu fogōu ba fogōu ilebe boloyode tobou.

Ami o kedia Pol sa Romkōu tolōu yai

(Tā Hiye 27-28)

27

Ami o kedia Pol mosole foudu sagiemōu sa Romkōu yai

¹ Gamani o kedia doususumamōu, ei* mosoleye sa Italikōu imabeedema, Polbōu didio o ilo kelebōu de ami o kedia dia daladi o kahā dobogoŋu tagetōu dogogulo i. O kahā e hūbe Julius. Eme hiye o Sisarhā ami dabai degedi o.

² Ei sa Adramitium o kedia mosole sama yai. Mosole keme sa Esia duo kodu sa sa, tō dawala kahā ko kokōu dalagua keleya ke sialamōu. O ta, e hūbe Aristarkus, e sabe Masedonia duo kodu sa hiye Tesalonaika, o kene eibōu de i.

³ Yolugi sabiyomōu, ei sa Saidonkōu fologai. Fologamōu, Juliushā midihō bolofeido ke Polkōu hegiemōu, nā ile, ne mogo dia duguba, dia namokōu nalē neibabe boloyode tobou.

⁴ E ile, boholōu mā hagumōu, eiyōu fei mosole foudu fologamōu, sa Saidon ke tōu fogōu yolugi, wi kahā dōudo ile sagai mei degeimōu, ei tō tibi sa Saiprushā figiya ke yai. Keleyabe wi kasagai keme ta hagueli mei.

⁵ Ei tō dawala duoya ke dama, sa Silisiabōu sa Pamfiliabōu hafei dege dohōu gōu mōu yolugi, sa Lisia duo kodu sa hiye Mairakōu fologamōu, mosole ke kele tōu fogou.

⁶ Kelege, ami o kedia dia daladi o kahā sa Aleksandria o kedia mosole ta, sa Italikōu ilamōu degeimōu dugu. Duguomōu, e ei mosole kodu sagimōu yai.

⁷ Ei amafei amafeinōu yai, wi kasagaiye akogudi kahā degemōu. Mosole foudu dabai degedi o kedia dabai hiyedo degele iligi, sa Nidus kuhe hafei degei. Kenōu si wi kahā haba akogumōu, ei ile sagai mei degeimōu, ei huyadeifei boholōu mōu, tō tibi sa Krit a taya ke yai. Yolugi, tō tibi kahā bitōu Salmone buguli dalamōu duguomōu yolugi, tō tibi kahā figiya ke yai. Kelebe wi kasagai keme ta haguyo mei.

⁸ Mosole foudu dabai degedi o kedia dabai hiyedo degele iligi, tō tibi sa Krithā figiya ke yolugi, sa ta kahā hūbe Mosole Gabōu Bolofeiyodele idi kokōu fologai. Sa keme sa hiyedo Lasea hafei dege dala.

* 27:1 27:1-28:16 Kuguo koŋu nalai o Lukhage e Polbōu de sulu kelegebeeiyode naladi.

⁹ Ei sawisieĩ sudo kele dalaguamōu, Juda o kediā nale nala idiyo mei sawisieĩ hiye keñe mei degei. Kelegebe, wi kasagai hiyedo haguadi kahanōu, mosoleye ile sagai mei. Kegei kaha degemōu, Polha kōu gue tobou,

¹⁰ o diama, ni duma. A tawalibe, di ifi ibabe, di ta bologua yale mei. Mosole makouba, bisai olōu fei mei degele. Haba, diyōu dine makoloyode tobou.

¹¹ Kenōu si ami o kediā dia daladi o kahage Polha tabe ta duli mei. Mosole tolōu siadi o kebōu, mosole kaha obōu kebōu dilie tanōu dulo seselemōu, di imebeede tobou.

¹² Wi kasagai haguadi kelegebe, mosole gabōu ei deleĩ keme bolofei mei, wiye mosole makolo sagai kaha degemōu. O sudo kediā, di mosole gabōu ta Finiskōu ileba, wi hiyedo hagulu ke mei degele ke dia dalaguamebeedei. Mosole gabōu Finiksbe tō tibi sa Krit kaha mosole gabōu ta. Mosole gabōu kokōu ge tafalali dugube, tō hiyedo asō mulu kokōu tilamōu dugu. Haba dugube, figi iloya iloya olōu feibe toyenōu dalamōu dugu.

Wi gofoudobōu tō boboubōu kaha mosole mouma hebeseimōu siei

¹³ Ei baha duwoguamōu, wi asō mudi kokōu ge figi ilo fofouya ke hagumōu dugulo i, kenōu si wi hiyefei mei. Kegemōu, hiye o kediā mosole gabōu Finiskōu sasale iledade tawale i. Kege tawalemōu, mosole ti gisigama fologamōu, ei tō tibi sa Krit hafeiya ke dohōu gōu yai.

¹⁴ Kenōu si youmōu, wi kahage totonōu boholōu mōu, tō tibi sa Krit kokōu ge neledo dege haguei. Wi gofoū kaha hube asō haguadi kokōu ge figi ilo fofoū wi. Wi neledo kaha haguamōu,

¹⁵ mosole kokōu tilemōu mala iligi, tō tibi sa ke ahudo degei. Mosole foudu dabai degele idi o kediā boholōu mā ilamōu degeiye, kenōu si ile sagai mei, hagi hiyedo degeimōu diā sesegumōu, wi kaha mosole mala, tō duokōu do i.

¹⁶ Wi kaha mosole tolōu iligi, tō tibi huyadefei ta kaha e hube Kadayodele idi ke dohōu gōu mōu, tō tibi sa kaha wi ke akogumōu, ei dabai hiyedo degele iligi, diou dalaguo mala hagua, mosole foudu folo dogogu.

¹⁷ Mosole foudu dabai degedi o kediā diou ke mosole foudu dogoguomōu bagagiemōu, mosole hayeya tigiye silema, hiligedo gomogulo i, mosole gagiye domōu. Yolugi, sa Afrika hafei dege tō duo kele welikōu folo dogoguye domōu gue degemōu, diā falai sugutōu diōu golōu i* ke tulo dogogumōu, wi kaha mosolekōu nōu timōu amafei kuhe i.

¹⁸ Wibōu tō boboubōu kaha mosole ke mouma hebeseimōu sulugi, sabiyomōu, diā bisai ilo kele talama, talekōu hebesa i.

¹⁹ Haba sabiyomōu, diā fi hiyedo mā iligi, mosole falaibōu, falai diōu gōu di hebebōu ilo kele mouma, talekōu hebesa i.

²⁰ Ei sawisieĩ sudo yolugi, asō hohobōu kuidihobōu ta dugulo ili mei. Wi kasagai kaha mosole timōu, eibe kama folo mei, ei olōu feido toyē wolodade tawale i.

²¹ Ei nale nala ili mei hiyedo dalaguali, Polha hagua tofolōu mōu kōu gue tobou, o diama, ni mā tā dulo seseleba, di tō tibi sa Krit tōu fogōu li mei debabe, hagi koū ta dugulo iyo mei, di bisaibe ta mei degeli mei.

²² Kenōu si a ifi nimokōu gue degedamabeede tobolōu kuhe. Dibe tanōu ta tolo mei. Mosolenōu si makolo.

* 27:17 27:17 Falai sugutōu diōu golōu i kokōu wiye timōu, mosole kuhe totonōu idi.

²³ Ame Godihā bi, ẽ dabai degedi o. I huliame Godihā ẽsol o kaha hagua, a hafei dege tafalali, kōu gue tobōu mōu du,

²⁴ Pol, nā hobōu gue degeda. Nā hiye o Sisarhā dihile kokōu tafalayedei. Nā du, Godihā solōu do degeiba, o olōu fei nābōu de mosole kodu dalagua keme ta tofigile meiyode tobou.

²⁵ O diāma, ẽsol o kaha kege tobou kaha degeimōu, nī gue degedama. Age Godihā amokōu tobou sagai keme damaledo kege degeledade tawali.

²⁶ Kenōu si, wi koꞑumaha di mosole mala ileba, tō tibi sa ta kokōu tolōu maleyode tobou.

²⁷ Fula bolou mei degeimōu, wi kaha timōu, mosolebe dawala Mediterenianya ke iligi, huliame duo kelege, mosole foudu dabai degedi o kediage mosolebe ise tō biya ta hafei degelidade tawale i.

²⁸ Kegemōu, diā tō ai tefedi bi ke tō dulemōu hebele muguomōu dugube, tō ai makabe 40 mita dalamōu dugulo i. Ke duguomōu, mosole tafei teguo ilemōu, tō ai tefedi bi ke haba hebele muguomōu dugube, tō ai makabe 30 mita dalamōu dugulo i.

²⁹ Diā kegeligi, mosole kaha ileba, bogo, tō dulemōu dala tagetōu foloba gagiye domōu gue degele i. Gue degemōu, diā dio bimai hagido mosole tolōu mā duwodi* dosōu yosi kege ke mosole siowoꞑukōu ge tō dulemōu hebesa i, wiye mosole mala iye domōu. Hebesamamōu, toto sabiyayedema diho бага tobolōu duweguei.

³⁰ Sabiyomōu, mosole foudu dabai degedi o kediā mosole tōu fogōu kama fosigelamōu degele i. Diā diou, mosole foudu tila ke ti kokōu tolōu amafei tōu fofōu gue mulō, talekōu dogoguomōu, ogōu ga kōu gue tobolōu i, ei dio bimai hagido mosole tolōu mā duwodi ilo kele mosole widiokōu ge tō dulemōu hebesalamōu yode tobolōu i.

³¹ Kenōu si Polhā ami o kediā dia daladi obōu, ẽ ami obōu olōu fei diāmokōu kōu gue tobou, mosole foudu dabai degedi o koꞑudiā di tōu fogōu fogōu ibabe, nī olōu feibe makolo sagaiyode tobou.

³² Polhā kege tobōu mōu, ami o kediā diou ti ke diafigimōu, diou ke toye mala i.

³³ Sabiyala degeimōu, Polhā, nī olōu fei nale namabeedei. Nī fula bolou kegebe hagi hiyedo ke duguomōu nale nalā ili mei deleigui kaha.

³⁴ Kegei kaha degemōu, nī nale nama. Duma, nīme tafei makolo mei. Nī olōu feibe bolonōu dalagualeyode tobou.

³⁵ E kege tobōu mamōu, ōu si ta mala tolōu, die dihile kokōu ge Godikōu bolofeyode tobōu ma kagimamōu, ta mala nai.

³⁶ Nqumōu, o olōu fei kediāne hohō degemōu nale nalā i.

³⁷ Mosole foudu dala o eibe olōu fei 276 kege.

³⁸ Nale nalā ima mei degeimōu, alasi sagai* makisi degelamōu sai ke talama, talekōu hebesomōu, mosole howo degei.

Mosole makei

³⁹ Sabiyomōu, tō dawalakōu ge, mosole foudu dabai degedi o kediage tō biya ta duguomōu, sa kedade ta tawale ili mei. Kenōu si diā dawala ko keme we bolodo dalamōu duguo, mosole kaha keleya ile bolofeinōu dade tawale i.

* **27:29 27:29** Dio bimai hagido mosole tolōu mā duwodibe Tok Pisin tæge 'anka'. Dio bimai hagi hiyedo tigikōu bagagi daladi ke tō dulemōu hebele mugumōu mosole tolōu mā duwodi. * **27:38 27:38** Alasi sagai - keme wit, di ōu sagai milōu ga idi ke.

⁴⁰ Diā dio bimai hagido mosole tolou mā duwodi ti ke to dulemou diafigisai. Diafigisamamou, mosole mala siadi bala tigei ke kusiei. Kusiamou, haba falai wiye timou mosole kuhe idi ke tigikou bagagiemou dalagumou tou gule foloumou, wi kaha mosole to biyakou mala i.

⁴¹ Ilemou, mosole widio kaha to duo kele welikou folo dogogumou, to bobou kaha mosole siowo u ke hebele fofogueligi gagi.

⁴² Mosole yomogou gagimou be, ami o kediage didio o olou fei wouba tofigileyodele i, kegeligi to ilobou suwa fologaba kama fosigeiye domou.

⁴³ Kenou si ami o kedia dia daladi o kahage Pol dogou gulo fimamou, didio o wouba tofigileyodele ili ke akogu. E o to suwadi tewe ke nime nibukou fogu fiyasigeba, to suwa dasigemabeede tobou.

⁴⁴ O ilo nime hebe tofo ubou, mosole bafigiseibou ke mo umaba kaha to suwa damabeede tobou. Ei olou fei ta ke dulomou, to biyakou dama fologai, ei ta makeli mei.

28

Pol e to tibi sa Maltakou folo delei

¹ Ei to biyaya ke dama fologamou, to tibi sa kaha hube Maltayodele imou dulo i.

² O sa ke tie kediage midihq bolofeinou eimokou hehegile i. Huei tou mou, kulio degeimou be, dia ei wou ma yamou, dou tou ma fogou mou, ei dou ke ha duweguei.

³ Polha dou kefema tou lamou degeimou, bei taha dou kefei kodu duwoli, dou ne degeimou, telema folomou, Polha dobogo ukou gala homogou delei.

⁴ Sa ke tie o kedia bei kaha Polha dobogo ukou gala homogou dalamou duguomou, dia dio unou, o ko ume o woumou tofigiedi oyodele i. Eme toye wala teli meiye, kenou si sasai godi kaha hebe kasagai neimou, beiye gololu kuhe, kegeligi e sosou dege tofouye domou.

⁵ Kenou si Polha e dobogo u fifigiligi bei ke ka mugu, doulukou fiyei, e do ta duguli meido.

⁶ O sasai ilo kediage e dobogo ube fofaleyadele i. Haba ilo kediage eme kelegenou tolo ileyade tawale i. Dia baha deleigueiye, kenou si emokou hagi ta tama degeimou dugulo ili mei. Kegeimou, diage eme godi tayade tawale i.

⁷ Sa ei folo deleiguei kaha hafei kelebe, to tibi sa ke dia daladi o e hu Publiusha asou kolo. O kaha e mosokou ei wou ma ile folomou, sawisie kamadia kege ei bologuado wou ma delei.

⁸ Publiusha e aye suguaibou, guadobou de do tilamou, Polha folomou, dihq бага tobou mamou, dobogo u dogoguomou, do ke bologuomou, bolq degei.

⁹ O ke bolq degeimou duguomou, do o sasai ilo, kile tie kediane Polkou youmou, bologuomou, bolq degele i.

¹⁰ O sasai kedia eimokou midihq bolofeido kenou hehegile i. Ei tou fogou yalamou degeimou ne, dia bi ei dala mei ke eimokou nele i.

Polha sa Romkou ile felei

¹¹ Ei to tibi sa Maltakou dalaguali, ogo kamadia kege mei degeimou, ei mosole ta kokou fologai. Mosole keme wi hiyedo haguadi kelegebe to tibi sa kokou tiladi. Mosole keme sa Aleksandria o kedia mosole. Mosole kaha widio kokou be, ogou gai godi Susha o sisigo bolou kedilie figisabou. Ei mosole kaha yai.

¹² Yolugi, sa Sirakyuskou fologamou, sawisiei kamadia kege kele delei.

¹³ Sa Sirakyus tou fogou mou, mosoleye yolugi, sa Regiumkou fologai. Kele tiei sabiyomou, wi aso mudi kokou ge figi ilo fofouuya ke hagumou duguomou, ei sa ke tou fogou mou mosoleye yai. Yolugi, sawisiei bolou mei degeimou, ei sa Puteolikou fologai.

¹⁴ Sa kokou be ei damaleyodele i o ilo kele gegelegule i. O kedia eimokou diabou de dalamabeedema yodulo imou, ei sawisiei olou fei dioyosi kege diabou de deleigui. Dalagua dema, ei sa hiye Romkou abogu a fogou yai.

¹⁵ Sa Rom tie o, damaleyodele i kedia ei haguasiliyodei ke dulomou a kaga haguasieimou, ilo kelebe makisi sa Apiuskou ge gelegulo i. Haba ilo kelebe habage haguasieimou, Gabale Tiadi Moso Kamadia duwo kele gelegulo i. Polha o kedia duguo geleguomou, Godikou bolofeyodei. Kegei kaha e fi be neledo degei.

¹⁶ Kegemou, ei sa Romkou ile fologoumou, gamani o kaha Polbe esofei moso takou dalalebe boloyodei. Ami o tae e kama fouye domou dia delei.

Polha ta uwo bolofei ke sa Rom tie o sasai kedi mokou hehegiei

¹⁷ Sawisiei kamadia kege mei degeimou, Polha Juda hiye o kedia haguasiemabeede tobou. Hagua kefeguo dalaguamou, e o kedi mokou kou gue tobou, mogo diama, age di Juda o sasai ta huyafei degeli mei. A di kou guai o kedia degedi midihou kene ta huyafei degeli mei. Kenou si sa Jerusalem o kedia a tolou mou didio degemamou, sa Rom o kedi mokou sesegulo iyodei.

¹⁸ Rom o kedia a ta samamou dugube, ame wouba tolo ile sagai midihou miloube ta dugulo ili mei kaha, ame telemalamou kou degele iye,

¹⁹ kenou si Juda o kedia ta ke gobolou mugulo imou, a hiye o Sisarhanou a ta sai fiyede tobou. Yo u a ta sai fiyede tobouye, kenou si a ma obiyei ke ta ta salamou degeli mei.

²⁰ Kaha yoyenou, a ni duguoba, nimokou ta tobou lamou haguismou haguasiei kuhe. Ame Israel o di dia dalagua ke damaledo degeiba dugulamou dia dala kaha degemou, a ifi didio degei dala kuheyode tobou.

²¹ Kegemou, Juda o, sa ke tie o kediage kou gue tobolou i, Judia o tae na degei ta ke kuguokou nalama, eimokou ta mala hagueli mei. Ei mogo diane haguamou, na midihou kasagai ta milou kaha ta susumou, ei ta dulo ili meiyodele i.

²² Kenou si ei tagalibe, nage nou ne fimai ke susuyedele i. Yobe, sa sa o sasai olou fei kedia midihou gehe keme kasagaiyodele ili keme ei dulo tawale ili kaha degemou.

²³ Kegemou, sawisiei ta maka degemamou kelege, o sudo haguasie, moso, Pol e duwo kokou kefegulo i. Kefeguo dalaguamou, e Godiha wolou dalale ta ke gusugu yomogou hehegiemou iligi habi degei. E Mosesha kuolou ta kebou, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia tabou de hehegiemou dou do dege, ni Yesukou damaleyodemabeede tobou.

²⁴ O ilo kediage e ta ke tobolou be damaleyodele i. Haba o ilo kediage ta damaleyodele ili mei.

²⁵ Dio unou tae biya i. Yalamou degele imou, Polha haba tobou, Duo Bolofeiha habage-degele-duguo-tobou di-o Aisaiaha mogouya ke di kou guai o kedi mokou damaledo kou gue tobou,

²⁶ Na ileba, ne Juda o kedi mokou kou gue tobou,

Nĩ kōū duloye, kēnōū si sibigē ta tawale ile mei.

Nĩ kōū duguloye, kēnōū si sibigē ta dugulo ile mei.

²⁷ O sasai kedia die fibe hiligido dalagua.

Die kihiyoye dulobe dafa idi.

Die dihone бага idi.

Kegeligi, die dihoŷe duguo, kihiyoye duloba, sibigē tawaleba, fi boholōū amokōū haguasieiba, a bologuquba, bolō degele iye domōū. *Aisaia 6:9-10*

²⁸⁻²⁹ Kegemōū, Polha haba kōū gue tobou, kegei kaha degemōū, Godiha tobōū mōū, ei yoū di mamoloū kaha ta ke sa sa o sasai olōū fei kedia mokōū hehegiemōū sulugua. O sasai kedia ge dulo ileyode tobou.

³⁰ Kegemōū, Polha moso kodu dalali, sadebe olōū fei bolou kege mei degei. Moso kokōū be e heliofe i dalali, moso obōū kokōū sele nedi. O e mosokōū haguasieimōū duguomōū be, e hoho dege wōū ma folodi.

³¹ E o sasai kedia mokōū be Godiha wolōū dalale ta kebōū, Hiye O Yesu Kelesuha degei kaha ta kebōū de hehegi edi. E ta gue degediyo mei. O tae e ta akogudiyo mei.

Egei Polhā Sa Rom O Kediāmokōu Nalāma Neī

Tawale Tā

Polhā sa Korinkōu dalali, kuguo koŋu nalai. Tewe o ilo kediage kuguo koŋume Polhā nalāmamōu, sasai ta, e hu Fibikōu neimōu e malā ile, sa Rom o sasai, Yesukōu damaleyodele i kediāmokōu kuhe neidade tawale i. Sa Romkōu be damaleyodele i o sasai ilo kelebe Juda o, haba ilo kelebe Juda o mei.

Kuguo koŋumaha tā sibige hiyedobe kōu gue, o sasai di olōu feibe midihō kasagai milolōu idi o. Di kuolōu tā olōu feibe sesegale sagai mei. Di Yesu Kelesukōu damaleyodeibasi, Godihā di midihō kasagai milōu di kaha hebe ke igisema, e dihile kokōu dibe dōdo o sasaiyodemaba, di kuhe mamoloŋu.

Sibige tabe, di Yesukōu damaleyodeiba, Yesuha yoŋunōu dogōu guo dalaba suluguabasi, Duo Bolofeiha dedeiya ke, di midihō bolofeinōu milolōu sagai.

Haba tabe, Juda o kediage Godibe tobekōu kōu mugulo iye, kenōu si habage Godihage o sasai kediāne mamoloŋu ke nalai.

Kuguo Rom koŋumaha tā sibige tanōu tanōu olōu feibe kuhe:

Tā Hiye 1–4

Di damaleyodeibasi, Godihā dibe e dihile kokōu dōdo o sasaiyode tobolōu.

Tā Hiye 5–8

Dibe Yesubōu de tolo ilemōu, haba ebōu de hagua gehe dege dalagua.

Tā Hiye 9–11

Polhā midihō Godihā Israel obiyei kediāmokōu degeli ke tobou.

Tā Hiye 12:1–15:13

Polhā midihō Kelesukōu damaleyodei o sasai kediā degele ke tobou.

Tā Hiye 15:14–16:27

Polhā dabai yoŋu degedi kaha tā kebōu, haba sa Rom o kediāmokōu agali bolofeyodene tobou.

Di damaleyodeibasi, Godihā dibe e dihile kokōu dōdo o sasaiyode tobolōu

(Tā Hiye 1–4)

Polhā e tā-bolofei-malā-siadi dabai degedi ke tobou

¹ Ame Pol, Yesu Kelesuha dabai degedi o. Godihage ame tā-bolofei-malā-siadi-o degema, e tā uwo bolofei ke tobōu yedema makai kaha degemōu, a kuhe tobolōu.

² Tā uwo bolofei keme Godihā afu e habage-degele-duguo-tobōu di-o kediāmokōu kōu tobōu mōu dulomōu, Godihā kuguokōu nalāga i dala kuhe.

³ Tā uwo bolofei, o kediā nalāga i keme Godihā Dihi e degele kaha tā. E hagua, o degemōu, hiye o Devithā hūti kele tofou.

⁴ Godihā e widaimikōu haguagi kelegebe, Duo Bolofeiha dimokōu be eme Godihā Dihi neledoyodemōu hegi. Eme di Hiye O Yesu Kelesu.

⁵ E ke degei kahanou Godiha ei habaguguemou, e huya kenou eimokou tabolofei-mala-suluguadi dabai kou kuhe nei, sa sa o sasai olou fei kedia emokou damaleyodema, e ta kenou dulo sesele imabadomou.

⁶ Nime e sosou yenou dalagua. Yobe, Godiha nime Yesu Kelesukou haguamabeede tobou mou, ni dulo i kaha degemou.

⁷ Sa Rom o diama, Godihage nimokou solou do degemou, ni emokou haguamabeede tobou. Nime e sosou do. Di Aye Godibou, di Hiye O Yesu Kelesubou dilie nimokou habagugueiba, nime bologuado dalamabadomou.

Polha sa Rom o sasai dugulo sagai degei

⁸ Yomogoube, a nimokou kou gue tobou lamou. Sa sa olou fei o sasai kediage ni nelede dege damaleyodema dalagua ke tobolou idi kaha, a Yesu Kelesuha huya ke ma Godikou bolofeiode tobolou dala.

⁹ A Godiha dabai nelede dege degedibe, e Dihaha degei kaha ta uwo bolofei ke hehegiendi. A e ni dogou guyedema diho бага tobou di keme yoou kou tewe.

¹⁰ Godi yoou tagaiyanou amokou a hegiba, a nimokou totodo ileyodema diho бага tobou di.

¹¹ Ame ni dugulo sagai degeli. A Duo Bolofeiha nele daga daga ke nimokou solou do neiba, ni nelede dege dalaguamabadomou.

¹² Ma fimaiibe kou gue, ni damaleyodei kaha a dedei sagiba, ma damaleyodei kaha ni dedei sasagieiba dema, di olou fei nele dege dalaguale ke tagali.

¹³ Mogo diama, a nimokou ile kou fimadi ke tawama. Ile ke hiyedo fimadiye, kenou si a ili mei. A sa sa obiyei kediame dogou gue sumou, ilo kediame kou damaleyodema dalagua. A o sasai ni dalagua duo kile kediame Kelesukou damaleyodemabadomou dogou gu ilamou degediye, kenou si hagiye felegamou a akogoguemou hagulugi, ifine kuhe.

¹⁴ Godiha dabai kou amokou neibe, sa Grik obou, sa sa ilo obou, haba tewe obou, tewe mei obou olou fei kedia dogou guyadomou kuhe nei.

¹⁵ Kegei kaha degemou, a sa Rom o sasai nimokou ne ta uwo bolofei ke tobolou sagai degeli.

Ta uwo bolofei keme Godiha dedei

¹⁶ A ta uwo bolofei ke hehegilebe ta gue degediyo mei, Godiha dedeibe ta uwo bolofei kokou kou dala kaha degemou. Dedei keme damaleyodei o sasai mamoloou dedei. Mamolooue, Juda o kediabukou mamalaba, haba sa sa o sasai kedia kuhe mamoloou.

¹⁷ Ta uwo bolofei kokou gebe, Godiha dibe doudo o sasai degele ile kaha midiho ke hegili kuhe. Di damaleyodele iba, e dibe doudo o sasaiyode tobolou. Damaledo, Kelesukou damaleyodei kahanou si di Godiha dihiile kokou doudo o sasai degele. Keme Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, O taha damaleyodemaba, Godiha dihiile kokou doudo o degeibabe, eme yoou kegenou dalale.

Habakuk 2:4

O sasai olou fei Godi tobekou mugulo i

¹⁸ Godibe hebenikou duwoli, e gofooue omokou tama degeli kuhe. O sasai e tobekou mugulo ili kediamekou be Godiha hebe kasagai ke neleyodei, dia midiho

kasagai milou ga idi kaha dowoye. Die midihq kasagai milolou idi kahage damaledo ta keme huyafei degeli.

¹⁹ O kediage midihq olou fei, Godiha milou gadibe kou tewe. Godi yofu diamokou kou hehegile hobogou. Kenou si dia midihq kasagai kegenou milou ga imou, Godiha hebe kasagai ke neleyodei.

²⁰ Godiha sa sibige kofu milou mamou, bimai olou fei e milou gai keme o sasaiye dugumou haguabe demou, di ifine dugulo ili kuhe. Kegeimou, di Godiha midihq di dugulo sagai mei kebou, e nele hiyedo, yofu kegenou dalale kebou, haba eme Godidadene di sasale tawale ile sagai. Kegei kaha degemou, midihq kasagai milou ga idi o kediage Godibe ta dala meiyode tobolou ile sagai mei.

²¹ Dia Godi kou teweye, kenou si eme damaledo Godiyode tawale idiyo mei. E hu hebele fogulo idiyo mei, emokou bolofeyodele idiyo mei. Die fiye totou degele i, sibige ta tewe mei, die duledube hulia degei dalagua.

²² Dia diofusie hiye degemou, eibe tewe oyodele idiye, kenou si diame totou degele inou.

²³ Dia Godi, yofu kegenou dalale kaha hohq ke tobekou muguomou be, e hu hebele fogulo idiyo mei. Ogou gai godi milou gamamou, o tofigiedi sagai kebou, sio sagai kebou, wai sagai kebou, beibou sabibou sagai kebou kegele i kokou nou damaleyodema, bimai kegele i kaha hunou hebele fogulo idi.

O sasai olou fei midihq kasagai gehe gehe milou ga idi

²⁴ O sasai kedia Godi tobekou mugulo imou, Godiha dia tou fogou mou, diofu die fimai kasagai kenou degelemou, kefema, diofusie tou e tagadi midihq kasagai yogoha yogokou milou mou milou mou dele idi.

²⁵ Kegele idi o sasai kediage Godiha ta damaledo keme tou fogou mou, gulokou ta kenou tolou idi. Dia bi olou fei milou gai o keme tou fogou mou, bimai e milou gai kokou nou hohobolou mou, bimai kaha dabai kenou degele idi. Kenou si Godibe bimai olou fei kaha e obou do kaha degemou, di sawisie olou feibe e hunou hebele foguo dalame. Damaledo.

²⁶ Dia Godi tobekou mugulo i kaha, ege diame diofu die midihq kasagai milou gadi kokou tou fogou mou dalaguali, die sasaiyene o hulobe dafamamou, boholou sasai yogo hudi.

²⁷ O diame kenou tefei, sasai hulobe dafamamou, boholou o yogo hudi. O diofusienou yogo tagaimou tagaimou dema, sidifi degedi midihq ke diofusie yogoha yogokou milou mou milou mou dele idi. Kegei kaha, hebe kasagai keme midihq kasagai diofu milou ga idi sagai kenou tefele molo fu dala kehe.

²⁸ Diage Godibe kou teweye, kenou si dia dafa idi. Kegei kaha degemou, Godiha dia tou fogou mou, dia diofu die fiye tagali kenou milou gamou be, midihq dou do mei kenou degele idi.

²⁹ Midihq dou do mei, dia milou ga idibe kou gue, midihq kasagai milou di midihq, bimai duguo tagadi midihq, ho madi midihq, kona degedi midihq, o woumou tofigiedi midihq, tae biyadi midihq, ogou gadi midihq, o ta kasagaiyodedi midihqobou olou fei ke milou ga idi. Midihq kasagai kegele i keme omokou hiyedo dala. Haba tobe tobou di midihq,

³⁰ yogo susuga tobou di midihō, Godi dafadi midihō, tā kasagai tobou di midihō, dioŋu die hū hebele fogudi midihō, dioŋusie hiye degedi midihō, midihō kasagai gehe gehe milou gadi midihō, aye adiou tā dudiyo mei midihobou olou fei ke milou ga idi.

³¹ Die fimai be totou degele i. Dia ta degeleyodema maka degele idiye, kenou si dia ta degele idiyo meido. Yogokou solou do degele idiyo mei, ta habaguguediyo mei.

³² Midihō kegegai milou di o sasai kediage Godiha kuolou yege o kegele i keme tofigileyodei keme dioŋu kou teweye, kenou si dia midihō kegele i kenou milou gamou, die mogo tae midihō kegei ke milou mou be, diage boloyode tobolou idi.

2

Godiha doudo ta sale

¹ Kegei degemou, o ta na midihō nogoha milolou ke hobou fida. Yobe, midihō nogoha milolou sagai kenou tefele nane milou di kaha degemou. Na midihō nogoha milolou ke filababe, na noŋusiene file dugulo. Kegelig, nane ta saiye touye deba.

² Midihō kegegai ke milou gadi kaha hebe kasagai be kou nele dalaye, kenou si dige Godiha doudo ta salebe kou tewe.

³ Na midihō nogo dia milou ga idi ke figaba, nane midihō dia milou gadi sagai kenou tefele milou babe, na tawalibe, Godiha na ta sale meiyode tawali? Kegele mei, Godiha nane habage ta sale dala.

⁴ Godiha namokou midihō bolofeinou milou di. Hebe kasagai toto nelebe solou do degedi. Na fi bohōu yadomou e dia daladi, dafadiyo mei. Keme na tewe mei? Nage keme mabou sa degei dugulu?

⁵ Name ne fi be hiligido dala kaha degemou, na fi bohōu yo mei. Godiha gofoŋu degele keme na noŋusie kefemou ili. Sawisie Godiha doudo ta sale kelege, e gofoŋu ke tama degeiba, na hebe kasagai ke moloŋu.

⁶ Godiha hebe ke nelebe,

Midihō di milou ga idi ke fileba, hebe kasagabou, hebe bolobou de o sasai tanou tanou dimokou kuhe nemou ile.

Buk Song 62:12

⁷ O sasai ilo kedia midihō bolofei ke defeido milou gamou iligi, hebeni hohōu kebou, Godiha dihile kele hū hiye kebou, fi gehe yoŋu kegenou dalale kebou de mou lamou degele ili o sasai kediāmokou be Godihage fi gehe neiba, tofousogo tofousogo tofolou ile.

⁸ Kenou si, o sasai ilo kedia gili degemou, damaledo ta ke tobekou muguomou, midihō doudo mei ke milou gamou ili o sasai kediame Godiha gofoŋu ke duguoba, hebe kasagai ke mala ile.

⁹ Midihō doudo mei ke milou ga idi o sasai kediame habagebe hagibou dobou kou dugulo ileye dala. Hagibou dobou keme Juda o kediabukou duguoba, haba sa sa o sasai kedia kuhe dugulo ile.

¹⁰ Kenou si Godihage midihō bolofei ke milou ga idi o sasai kediāmokou be hebeni hohobou, hū hiye kebou de neiba, dia bologuado dalaguale. Ke nelebe, Juda o kediāmokou bukou neleba, haba sa sa o sasai kediāmokou kuhe nele.

¹¹ Godiha sa sibige o sasai di fidi midihobe, esofei esofei dege fidiyo mei, olou fei tefelenou do fidi.

¹² Kegemōu, o sasai Mosesha kuolōu ta tewe mei kedia midihō kasagai milōu babe, diame makoloye dala. Haba o kuolōu ta kōu tewe kediame midihō kasagai milōu babe, Godihage kuolōu ta kenōu sesegaba ta sale.

¹³ O sasai kuolōu ta ke mōu dulu kediame Godiha dihile kokōu be dōudo mei. O sasai kuolōu ta ke dulomōu seseli kediānōu si, Godihage diame dōudo o sasaiyode tobolōu.

¹⁴ Kegemōu, sa sa o kediame Mosesha kuolōu ta ta dala mei, mōu kege dalaguaye, ha dioŋu die fimaiyenōu kuolōu ta kaha midihō ke seseibabe, die fimaike kuolōu ta sagai dala.

¹⁵ Midihō dia degegolu kaha dimokōu hegiliba, Godiha kuolōu ta olōu feibe die duledu nalagai dala kehe. Die duledugebe, dia midihō kasagai milōu mamōu be, midihō dia milolōu keme kasagaidade tawale idi. Haba dia midihō bolō milōu mamōu ne, midihō dia milolōu keme bolodade tawale idi.

¹⁶ Ta sale sawisie, Godiha makai kelegebe, di kenōu tefei dugulobe, Godiha Yesu Kelesukōu tobōu ba, e o sasai di ta souba dugulo. Midihō di milōu ma mogoguei dala ke olōu fei tama degeba ta sale. Ta uwo bolofei a tobōu di koŋumahage olōu fei ke tobolōu nōu dala.

Juda o kediage Mosesha kuolōu ta kahage diame ta sale kokōu ge dogōu gulodade tawale idi

¹⁷ Juda o diama, ni fimaike, Mosesha kuolōu ta kahage nime ta sale kokōu ge dogōu gulodade tawale idi. Nime niōu sie hiye degemōu, eibe Godiha sosōu dade tawale idi.

¹⁸ Ni kuolōu ta tawale hobogou kaha degemōu, Godiha tagadibōu, midihō bolofebōu olōu fei keme ni kōu teweyodele idi.

¹⁹ Kegemōu, ni tawadibe, nige diho du degei kediame sasale sosogōu idiyodema, haba huliakōu dalagua o kediāmokōu ne hohō hohogudiyode tawale idi.

²⁰ Kenōu tefei, ni tawadibe, nige o sasai ta tawaiyo mei kedia hehegiediyodema, sisigo kedia tisa dabai degediyode tawale idi. Yobe, nige Mosesha kuolōu ta kokōu gebe tewe kebōu, damaledo ta kebōu olōu feibe ni kōu tawale hobogou keheyade tawale idi kaha degemōu.

²¹ Damaledo, ni o sasai kediāmokōu hehegile idi. Haba kageimōu ni niōu sie hehegie ho fogōu ya? Ni omokōu hiyou moŋudamabeede kōu tobolōu idiye, kenōu si niōu ne hiyou malā idi.

²² Ni sasai hiyou moŋudamabeede kōu tobolōu idiye, kenōu si niōu ge kege degele idi. Ni ogōu gai godibe dafaiyodele idiye, kenōu si ni ogōu gai egei mosokōu fologa bi hiyou malā idi.

²³ Nige niōu sie hiye degemōu, Mosesha kuolōu tabe kōu teweyode tobolōu idiye, kenōu si nige ta keme gobōu gilemōu, Godi huyafei degele idi.

²⁴ Keme Godiha kuguokōu be kōu gue nalai dala, Ni degeiyenōu, sa sa o sasai kedia Godiha hube huyafei degele idi. *Aisaia 52:5*

Kolo diafigidi midihō dōudo

²⁵ Juda o di Mosesha kuolōu ta ke dulo seseibabe, di kolo diafigidi midihō kene bolodo.* Kenōu si Juda o na kuolōu ta ke sese ho fogōu babe, name kolo diafigili mei o kedia sa degei dala.

* **2:25 2:25** Juda o kedia die o sisigo kolo diafigidi kaha sibigebe sisigo kediame Godiha biyodemōu maka degele idi.

²⁶ O kolo diafou li mei taha Mosesha kuolou ta ke dulo seseibabe, o keme kolo diafou o sagai dalale.

²⁷ Juda o dibe Mosesha kuolou ta nalagai ke kou dalamou, di kolo kuhe diafigile hobogou. Kenou si Juda o ta na kuolou ta ke gobou babe, o gehe ta, kolo diafou li meiye, haba kenou si di kuolou tanou sesedi o kaha na ta sale.

²⁸ O koyoha huyenou Juda o dege dalababe, o keme damaledo Juda o mei. Kolo diafigidi midihq keme tou ha binou mei.

²⁹ O e duledugedo Juda o dege dala kesi damaledo Juda o. Kolo diafigidi midihq kene e duledugedo feleibasi bolq. Midihq keme kuolou ta kaha e duledu milou li mei. Duo Bolofeiha e duledu dalali milou. O kegei kokou be oe ta bolofeyode tobolou sagai mei. Godihanou bolofeyode tobolou.

3

Midihq kasagai kahage midihq bolofei ke huyafei degele sagai mei

¹ Kolo diafigidi midihq keme tou ha binou mei debabe, Juda o dige sa sa o sasai kedame kage gabale? Di kolo diafigidi midihqbe sibige de dala?

² Sibige hiyedo dala, Juda o dibe mabou sagai mei. Olou fei Godiha dimokou nei, sibige hiyedobe kou gue, Godiha yo[u] e ta ke Juda o dimokou nei, di dia dalayadomou.

³ Damaledo, Juda o ilo kedia Godiha ta kokou damaleyodele ili meiye, kenou si Godiha tabe damaledo, e degeleyodema degelenou.

⁴ Godiha e degeleyodei keme e ta totou degediyo mei. O olou feibe ogou ga tobolou idi, kenou si Godi eme damaledo ta kenou tobou di. Keme e kuguokou be kou gue nalai dala,

Godi, eige na ta doudo kenou tobou ba dulo ile.

Oe na kou ta saleye, ta sai kahage name ta tolou mei.

Buk Song 51:4

⁵ Ha kagele? Di midihq kasagai kaha Godiha midihq doudo ke tama degeibabe, di kage tobolou? Godiha gofo[u] degeba, dimokou hebe kasagai ke neibabe, e defega degeli? Meido. E defega degeiyo mei. Fimai kegei keme o di fimainou.

⁶ Godi eme doudo o mei? Kege meido. Godiha midihq bolq milolou mei debabe, e sa sibige o sasai di ta sale sagai mei.

⁷ Nebe kenou tefei, o tae yo[usie] kou gue tobolou sagai, a ogou ga tobou di kahage, Godiha damaledo ta tobou di ke tama degeiba, o sasaiye Godikou hohobou babe, kageiba, e a ogou gai midihq kasagai milou di kaha hebe ke amokou neleyode tobolou?

⁸ Haba tabe, o ilo kelege ei kou gue tobolou idiyodele idi, midihq kasagai milou di kahage, midihq bolofei kenou tama degele. Kenou si ei kege ta tobolou idiyo mei. Keme gulokoudo. Godiha ta sale kelegebe, o kedame die ta kasagai ke tobou di kaha hebe ke mala ile.

O taha ta midihq doudo ke milou diyo mei

⁹ Di kage tobolou? Juda o dige sa sa o ilo kele gabai sa degei? Kege meido. Juda o sasaihou, Grik o sasaihou di olou feibe midihq kasagai milou dinou.

¹⁰ Keme Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, Godiha dihile kokou be dibe o doudo ta dala mei. O doudo ta meido.

¹¹ Midihq doudo keme o tae ta tawaiyo mei. O tae ta Godi kadiyo mei.

¹² O sasai olou fei Godi tobekou mugulo i. Olou feidobe midihq kasagai milou gadi o. Midihq bolofei milou di o tanou ta dala mei. Meido.

Buk Song 14:1-3

¹³ Die mogoube tei widai a solo^umai dala ke sa degei. Gulokou ta kasagai hiyedo tobolou idi. *Buk Song 5:9*

Die mogouyege o walamou doususulo idi, hiye bei me kaha galadi sagai kenou tefei. *Buk Song 140:3*

¹⁴ Ta kasagai o makoma, omokou hagi nele ta tobolou idi. *Buk Song 10:7*

¹⁵ Toto ya, o woumou tofigiedi.

¹⁶ Suluguali, o sasai makolo imou, hagi hiyedo degele idi.

¹⁷ Mogo degedi midihq ta tawale iyo mei. *Aisaia 59:7-8*

¹⁸ O kege degele idi kediage Godikou gue degele idiyo mei. *Buk Song 36:1*

¹⁹ Kuolou ta keme Godiha Juda o sasai dimokou nelemou, ni ma ta dumabeede tobou, dibe kuolou ta kaha hayedu dalaguamabadomou. Kenou si, Godiha dihile kokou be dibe dou do o ta dala mei. O tae ta eme dou oyode tobolou sagai mei. Godiha sa sa o sasai di olou feido kou ta saleye dala.

²⁰ Kegemou, o tae kuolou ta ke seselaba degeibabe, o keme Godiha dihile kokou be dou do o mei dalaba dugulo. Kuolou ta kahasi dibe midihq kasagai milou di o sasaiyodemou hehegiedi.

Yesu Kelesukou damaleyodei obe Godiha e dihile kokou dou do o degei

²¹ Kenou si ifi kou bou gebe, Godiha o sasai di e dihile kokou dou do degele kaha midihq gehe keme dimokou kou hegi dala kuhe. Midihq keme kuolou ta ke seselamou degedi midihq meiye, kenou si Mosesbou, habage-degele-duguo-tobolou-idi-obou dia kuguokou nalai dala.

²² Midihq gehe keme kou gue, o sasai Yesu Kelesukou damaleyodei kediame Godihage dou do o sasaiyode tobou di. Godiha dihile keke dou do degele kaha midihqbe gehe ta dala meido.

²³ O sasai di olou feibe midihq kasagai milou di kaha degemou, dige Godiha hoho, hebenitou dala keme ta molo^uu sagai mei.

²⁴ Kenou si Godiha di habaguguemou, Yesu Kelesu dimokou solou do nei. Yesuha degeiye, Godiha di mamo^uumou, nime dou do o sasai degei dalayode tobou.

²⁵ Godiha Yesu dimokou neibe, e toloba e kafei kaha o sasai emokou damaleyodei kedia midihq kasagai milou gadi kaha hebe ke igile muguyadomou nei. Midihq keme Godiha di dou do o degele kaha midihq ke hegi. Afuge Godihage o sasaiye midihq kasagai milou gadi kaha hebe nelebe solou do degedi.

²⁶ Ifi kou bou gebe, Godihage yo^uu enou si douyodemou dimokou hegili. Haba, e degeiye, o sasai Yesukou damaleyodele i kediame dou do o sasaiyodemou hegili.

²⁷ Kegei kaha degemou, o taha yo^uu e hu hebele fogulobe de bolq? Bolq meido. O tae Mosesha kuolou ta olou fei ke dulo sesedi debabe, o kaha yo^uu e hu ke hebele fogulobe tabou mei. Haba o taha Yesukou damaleyodemabasi, yo^uu e hu hebele fogudayedei.

²⁸ Yobe, di kou gue tawali, Mosesha kuolou ta seselamou degedi kahage dibe Godiha dihile kokou dou do o sasai degele mei. Yesukou damaleyodeibasi, Godiha dibe dou do o sasaiyode tobolou.

²⁹ Godibe Juda o sasai di Godinou? Sa sa ilo obiyei kediabou Godi mei? Kege meido. Godibe Juda o sasai^ubou, sa sa o sasai^ubou olou fei di Godi.

³⁰ Yobe, Godibe tanōu feido. E o kolo kōu diafigile hobogoubōu, haba kolo diafigili mei obōu olōu fei Yesukōu damaleyodele imōu duguomōu, nime mā dihile dōdo oyode tobou.

³¹ Di Yesukōu damaleyodeibe sibige hiyedoyode tobolōu idi kahage, kuolōu tā keme huyafei degele sagai? Kege meido. Dibe Mosesha kuolōu tā keme neledo dege tou dalagua.

4

Godiha Abrahambe dōdo oyode tobou

¹ Di kōu guai o Abrahamkōu be dige keiyode tobolōu?

² Abrahamha dabai yoŋu degedi kaha ɛme dōdo o degei debabe, dabai ɛ ke degedi kokōu ge ɛ yoŋu ɛ hu hebele fogulobe tabōu mei. Kenōu si kegei debabe, Godiha dihile kokōu be ɛme dōdo mei.

³ Godiha kuguokōu be kage nalai dala?

Abraham ɛme Godikōu damaleyodei kaha degemōu, Godihage ɛme dōdo oyode tobou. *Stat 15:6*

⁴ O taha dabai ta degeimōu be, ɛ bōsehage dabai ke degei kaha hebe kenōu nedi. Solōu do nediyo mei, dabai ke degei kaha hebe kenōu nedi.

⁵ Kenōu si o taha Godiha dihile kokōu dōdo o degelababe, ɛ kage degeiye dōdo o degele? E dabai hiyedo degeligi, midiho bolodo ke milōu laba dege ho fogōu ba, Godikōu damaleyodeibasi, Godihage o keme dōdo oyode tobolōu. Yobe, Godihanōu midiho kasagai milōu di obe dōdo o degedi kaha degemōu.

⁶ Devit ɛne kegenōu tobou, o midiho bolō ta milou deba, haba ta milōu li mei deba, Godikōu damaleyodeibasi, Godiha o keme dōdo oyode tobolōu. O kegele i kediamē hohobōu mabeedei.

⁷ Damaledo, Devitha kōu gue tobou,

O, Godihage ɛ tā dulo idiyo mei ke gebe meiyodei kediamē hohobōu ma. Midiho kasagai milōu ga idi kaha hebe kasagai ke moloŋu mei kaha hohō degema.

⁸ Hiye Ohage die midiho kasagai ta daladade tawaiyo mei kaha degemōu, o sasai kediamē hohō hiyedo degemabeedei. *Buk Song 32:1-2*

⁹ O kolo diafigile hobogou kedianōu * hohō degele ile? Ha, o kolo diafigile ili mei kediane de hohō degele ile? Abrahambe ɛ damaleyodei kahanōu Godihage ɛme dōdo oyode tobou.

¹⁰ Abraham ɛ kage dalamōu, Godiha ɛme dōdo oyode tobolou? ɛme kolo kōu diafou? Ha, diafōu li mei, you? A nīmokōu tobolōu kuhe, ɛme kolo diafōu li mei kelegebe, Godiha ɛme dōdo oyode tobou.*

¹¹ E kolo diafōu li mei kelege, Godikōu damaleyodeimōu, Godihage ɛme dōdo oyode tobou. Godiha ɛme dōdo o degeimōu duguomōu, kolo diafōu yede tobou. Kolo diafou keme Godiha ɛme dōdo degeiyodemōu maka degei. Kegei kaha degemōu, Abraham ɛme kolo diafigili mei o, Godikōu damaleyodele i kedia die kōu guai o. Diamē kolo diafigili meiyē, kenōu si Godiha dihile kokōu be dōdo o.

* **4:9 4:9** O kolo diafigidi o kediamē Juda obiyei. O kolo diafigili mei o kediamē sa sa obiyei. * **4:10 4:10** Abraham ɛ Godikōu damaleyodemā dalali, sadebe 14 kege mei degeimōu, o tae ɛ kolo kuhe diafou (Stat 15:6, 16, 17:24-25).

¹² Kolo diafigile i o ilo kediāne, Abrahambe die kōu guai o. O kediāme mōu yoŋuwa kolo diafigili mei. Diāne Abraham ɛ kolo diafōu li mei kelege, Godikōu damaleyodei sagai kenōu tefeledamaleyodele i o.

Godihā Abrahamkōu neleyodema makai tā keme damaleyodele i o sasai dimokōu bōu de tobou

¹³ Godihā Abrahambōu, ɛ sosōu bōu diāmokōu sa sa olōu fei neleyodema makai keme kuolōu tā sesedi kaha mei. Abraham ɛ Godikōu damaleyodei kaha degeimōu, Godihā kege kuhe tobou.

¹⁴ Godihāge kuolōu tā ke sesele idi o sasai kediāmokōu sa sa olōu fei neleyode tobou debabe, Yesukōu damaleyodei midihō keme sibigebōu mei, haba Godihā neleyodema makai kene mōu yoŋuwa hiyafogou.

¹⁵ Kuolōu mai dalamōu be, kuolōu tā ke gobōu gile idi kene dala. Kege degeli keme Godihā gofoŋu hiyedo degeli. Kenōu si kuolōu tā ta dala mei debabe, tā ta gobōu gile idiyo mei.

¹⁶ Godikōu damaleyodeibe sibigebōu. Ni duma, Godihā Abraham habaguguegu keme o habage haguā ile kediābōu de tanōu habaguguegu. Godihā habaguguemōu, bi ta solōu do neleyodeibe, kuolōu tā seseli o kediāmokōu nōu nele tobōu li mei, Abrahamhā Godikōu damaleyodei sagai kenōu tefeledamaleyodele i o sasai kediāmokōu ne tobou. Damale, Abraham ɛme di olōu fei di kōu guai o.

¹⁷ Keme Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala, A degeiye, sa sa obiyei sudo kediage name die kōu guai oyode tobolōu ile. *Stat 17:5* Damaledo, Abrahamhā Godikōu damaleyodeimōu, ɛme Godihā dihile kokōu di kōu guai o degei. Godi, Abrahamhā damaleyodei keme tofigiei kediāmokōu fi gehe nedi Godi. Haba ɛ taenōu tobōu mōu ne, bi kegei ta deleli mei kene tama degedi.

¹⁸ Abraham ɛ Godihā ɛmokōu solōu do neleyodei keme kage nele keme ɛ ta tawali meiye, kenōu si ɛ Godikōu damaleyodema dia dalali, Godihā degeiye, ɛme sa sa obiyei sudo die kōu guai o degei. Yobe, Godihā kōu gue kōu tobou kaha, Name nabukōu tafalaba, o ne habage haguā ile kediāme sudo degemōu ileyode tobou.

Stat 15:5

¹⁹ Godihā Abraham ɛmokōu ke tobou kelegebe, ɛ sadebebe olōu fei 100 sagai kege. E tōu be olōu fei nele mei dege, tolo ile sagai delei. E sasai Sarane, sobōu dedo degei, dihi ta moloŋu sagai mei. Kenōu si Abraham ɛ Godikōu damaleyodeibe, neledo dege delei.

²⁰ Godihā ɛmokōu ke neleyodeimōu, ɛ ta fi bolou mali mei, Godikōu nōu damaleyodei. Damaleyodema, neledo dege dalali, Godikōu hohobōu di.

²¹ E Godihā degeleyodema makai keme damaledo kege degeledade tawai.

²² Kegei kaha degemōu, Godihāge ɛme doudo oyode tobou.

Stat 15:6

²³ Godihā kuguokōu Abraham ɛme doudo oyode nalagai dala keme ɛmokōu nōu tobōu li mei.

²⁴ Dimokōu bōu de tobou, dine Godi, di Hiye O Yesu tei haguagi kokōu damaleyodei kaha degemōu, ege dine doudo o sasaiyode tobolōu.

²⁵ Damaledo, Godihā di midihō kasagai kaha hebe ke igile mugulamōu, ɛ Yesu kuhe tōu fogōu mōu, oe wala imōu tolo i. Haba, Godihā dibe doudo o sasaiyodele domōu, ɛ Yesu kuhe widaimikōu ge haguagi.

Dibe Yesubou de tolo ilemou, haba ebou de hagua gehe dege dalagua

(Ta Hiye 5-8)

5

*Godiha dibe doudo o sasaiyode tobou**

¹ Di Godikou damaleyodei kaha, Godihage dibe doudo o sasaiyodei. Kegei kaha, di Hiye O Yesu Kelesuha degeiyenou, dibe Godibou de mogo tanou degei dala kuhe.

² Di damaleyodei kaha degemou, Yesuha degeiye, dibe Godiha habaguguei kodu fologa dalagua. Haba di Godiha hoho, hebenikou dala kokou fologale ke dia dalagua kaha degemou, di hoho hiyedo degele ili kuhe.

³ Di ke degele kokou nou hoho hiyedo degediyo mei. Di hagi dugumou ne, hoho degele idi, di hagi dugulu kahage dibe neledo dege tafalaguamabadomou kuhe dugudi.

⁴ Di neledo dege tafalaguali, tefele duguye tama degeibabe, di mihikou ta fiyale mei. Di mihikou fiyale mei, Godiha dimokou midihog bolodo degele ke dia dalaguale.

⁵ Di Godiha dimokou midihog bolodo degele ke dia dalagualibe, di ta mou yo[u]wa dia dalaguadiyo mei. Yobe, Godihage di solou do degemou, Duo Bolofei dimokou neimou, e solou do degedi midihog ke di duledu dala kaha.

⁶ Di nele dege dalali mei, Godi tobekou muguo dalaguamou, Godiha sawisie kou maka degei kelegenou, Kelesu e di dowoye kuhe tolo i.

⁷ Dige doudo o taha dowoye di ta tolo ile sagai mei. O midihog bolofeido milou gadi o taha dowoye dige e dogou gulabasi tolo ile sagai.

⁸ Kenou si dibe midihog kasagai milou di o sasai kegenou dalamou, Kelesu e di dowoye kuhe tolo i, di dogou gulamou. Midihog keme Godiha dimokou solou do hiyedo degedi midihog.

⁹ Tolomou, e kafeiye di hebe kasagai ke togule mugu kaha degemou, dibe e dihi ke kokou doudo o sasai degele i. Kegei degemou, di tewe, Godiha midihog kasagai milou gadi o sasai kediamokou gofo[u] degeibabe, Kelesuha degeiye dibe bologua dalaguale.

¹⁰ Di Godibou ho degei kegenou dalamou be, Godiha e Dihi e teibe di ho degei midihog ke mei degei. Ifi dibe Godibou de mogo tanou degei dala kaha, di Godiha di mamolo[u]dade tawale ili, e Dihibe hagua gehe dege dala kaha degemou.

¹¹ Haba tabe, di Hiye O Yesu Kelesuha degeiyenou dibe Godibou de mogo tanou degei. Dibe Godibou de mogo tanou degemou, di emokou hoho hiyedo dege dala kuhe.

Adamha degeiye todi midihog ke tama degei, kenou si Yesuha degeiye fi gehe degedi midihog ke tama degei

¹² O tanou fei kaha midihog kasagai milou kahanou degeiye, midihog kasagai sa sibige kuokou tama degei. Midihog kasagai kahage todi midihog kene hagua kogumou, sa sa o sasai dibe olou fei tofigile o sasainou dala, midihog kasagai milou gadi kaha dowoye.

¹³ Mosesha kuolou ta ta mali mei kelegebe, sa sibige kuokou be o sasaiye midihog kasagai milou ga idi. Kenou si, kuolou ta ta mali mei kaha degemou, Godihage midihog kasagai olou fei keme mou duguo fofou guei, ta huso[u]uma nalagali mei.

* 5: 5:0 Yesube di dowoye tolo i kaha degemou.

¹⁴ Kenôu si Adamhâ tofougôu môu, o sasai olôu fei tofigiemôu haguabe demôu Moseshâ haguamôu delei. O ilo kediage kuolôu tâ, Adamhâ gobou sagai kenôu tefeletâ gobou li meiye, kenôu si olôu fei tofigiemôu haguei.

Adambe habage haguale o kahâ maka sagai delei.

¹⁵ Kenôu si midihô kasagai milou obôu, Godihâ solôu do nei obôu diliebe tefeinôu mei. Dilie tanôu tahâ Godihâ tâ gobou kahânôu be, o sasai olôu fei tofigile idi. Kenôu si, Godihâ Yesu Kelesu dimokôu solôu do nei kahage e habagugueibe o sasai olôu fei dibôu de hiyedo dala kuhe.

¹⁶ Haba nebe, solôu do nei kebôu, midihô kasagai milou kebôu diliene ta tefeinôu mei. Midihô kasagai, dilie tanôu tahâ milou kahage, o sasai olôu fei tâ sale kelegebe hebe kasagai ke malâ ileyodei. Kenôu si o sasai sudo midihô kasagai milôu ga imôu be, Godihâ habaguguemôu, tâ saiye tolôu ile meiyodei, Godihâ o sasai kediame kôu doudoyode tobou kahâ degemôu.

¹⁷ Damaledo, o tanôu kahâ Godihâ tâ ke gobolôu môu, midihô kasagai ke milou kahânôu be, todi midihô ke tamâ dege hiye degemôu, o sasai olôu fei tofigile idi. Kenôu si Godihâ habaguguei kahage todi midihô ke gabamôu, hiyedo degemôu ili. O koyohâ Godihâ solôu do nei ke moŋûba, Godihâ o keme doudo oyode tobôu babe, o keme fi gehe malâba, tofousogo tofousogo tofolôu. Dabai kene Yesu Kelesuhâ degeiyenôu dalali, hiyedo degemôu ili kuhe.

¹⁸ Kegemôu, di defeido fimame. O tanôu kahâ kuolôu ke gobou kahâ degemôu, Godihage o sasai di olôu feibe tâ saiye tolôu yode tobou. Kenôu si Yesu Kelesuhâ midihô doudo ke milou kahâ, Godihâ o sasai dibe doudoyode tobou, tâ saiye di ta tolôu mei.

¹⁹ O tanôu kahâ Godihâ tâ gobou kahânôu degeiye, o sasai olôu fei kediame midihô kasagai milôu ga idi. Kenôu si, Yesu Kelesuhâ Godihâ tâ ke dulo sesedi kahâ degemôu, o sasai olôu fei kediame Godihâ dihile kokôu doudo o sasai dege dalaguale.

²⁰ Godihâ e kuolôu tâ ke maiibe, o sasai kedia midihô kasagai milôu gale domôu kuhe mai. Midihô kasagai hiyedo milôu ga idiye, kenôu si Godihâ o sasai di habagugueibe hiye folodo dala kuhe.

²¹ Midihô kasagai milôu di kahage todi midihô ke tamâ degemôu, hiyedo degei. Kenôu si Godihâ habagugueimôu, di Hiye O Yesu Kelesuhâ degeiyenôu, dibe doudo o sasai degemôu, fi gehe moŋûmaba, tofousogo tofousogo tofolôu ile.

6

Dibe Kelesubôu de tofigiei

¹ Ha kagele? Di midihô kasagai sudo milôu gadibe, Godihâ habaguguei midihô keme de hiye degele domôu kuhe milôu gadi?

² Kegele meido. Dibe tofigiei o sagai kahâ, di midihô kasagai kahâ nelebe olôu fei mei degei. Kegei kahâ, dibe kageiba midihô kasagai ke kegenôu milôu ga ile?

³ Dibe Yesu Kelesu yoŋû kôu dogôu guomôu fafeleya tofolôu i kahâ degemôu, dibe ebôu de tofigiei dalagua. Keme nige ta tawale iyo mei?

⁴ Di fafeleya tofolôu ibe, dibe tofigiemôu Kelesubôu de widai dalagua, dibe Aye Godihâ nele hiyedo kahânôu Kelesu haguagimôu gehe degei sagai kenôu tefei, dine fi gehe ke moŋûmabadomôu.

Di Kelesubōu de fī gehe degele dala

⁵ Dibe Kelesubōu de dogōu guomōu, Kelesu e tei sagai kege dine tofigiei. Nebe kenōu tefele, e haguamōu, fī gehe degei sagai kegenōu dine hagua, fī gehe mala ile.

⁶ E hebe fufuguomaitōu tolo i kelegebe, dine ebōu de dogōu guomōu, di tōu keme e tei sagai kenōu tefele tolo i, tōu e tagadi midihō kaha di ta tōu ba, midihō kasagai kaha dabai degeiye domōu.

⁷ Yobe, o ta tolo imōu be, midihō kasagai kaha neleye o ke ta dia daladiyo mei kaha.

⁸ Damaledo, dibe Kelesubōu de tofigiei kaha degemōu, di ebōu de fī gehe moūmaba tofousogo tofousogo tofolōu kokōu ne damaleyodele idi.

⁹ Godiha Kelesu e tei kōu haguagi kaha degemōu, e haba ta tolo ile mei keme di kōu tewe. Eme todi midihō kahage ta gabale dala meido.

¹⁰ E tanōu fei tolo i kelegenōu, midihō kasagai kaha nelebe olōu fei mei degei. E haba ta tolo ile mei. Ifibe eme gehe degei, Godibōu de dala.

¹¹ Nebe kenōu tefei, nīne tofigiei sa degei kaha, nī midihō kasagai kaha nelebe olōu fei mei degei. Yesu Kelesuha yoūnōu dogōu guo dalamōu, nī fī gehe degemōu, Godibōu de sulugua ke tawama.

¹² Nī nī tōu ta seseguba, midihō kasagai kaha nī tōu dia daladama. Tōu keme todinōu. Kegeligī, midihō kasagai kaha nī tōu ba, nī ke seseiye.

¹³ Midihō kasagai kaha nī dobogoūbōu, nī abogoūbōu nī tōu ilo kelebōu dia dalayedema sesegudama, nī midihō kasagai milōu ye deba. Nīme tofigiei o, hagua i ke sa degei kaha degemōu, nīōu sie Godikōu nēma. Midihō bolō kahanōu nī tōu olōu fei dia dalayedema seseguoba, nī midihō dōudo kenōu milōu ma.

¹⁴ Midihō kasagai kahage nīme haba ta dia dalale mei. Yobe ifibe nīme Mosesha kuolōu ta kaha hayedu dala mei. Nīme Godiha habaguguei hayedu dalagua kaha.

Dibe midihō dōudo kaha dabai degedi o dalagua

¹⁵ Dibe Mosesha kuolōu ta kaha hayedu dalagua mei, Godiha habaguguei kaha hayedunōu dalagua. Kegei kaha degemōu, di kage degele? Di midihō kasagai milolōu de bolofei? Kege meido.

¹⁶ Nīme nīōu sie bōse o takōu seseguoba, e dabai ke degeibabe, nī e ta olōu fei kenōu dulo sesemabeedei. Keme nīge ta tawale iyo mei? Nebe kenōu tefei, nī midihō kasagai milōu dibe, nīme todi midihō kaha dabai degedi. Nī Godiha ta duloba, e dabai degeibasi, nīme dōudo o sasai degeiba dugulo.

¹⁷ Bolodo, afuge nīme midihō kasagai kaha dabainōu degediye, kenōu si ta Godiha nīmokōu hehegiei keme nī tolōu mōu sesedi. Kegei kaha, di Godikōu bolofeiye toboū me.

¹⁸ Nī midihō kasagai milōu di kelegebe, nīme didiō o sagai deleiguei. Dalaguamōu, Godiha nī mamōūmōu, nī didiō degei ke tōu fogōu mōu, midihō dōudo kaha dabai degedi o degele i.

¹⁹ Nī a tobolōu be olōu fei ta tawale iyo mei kaha degemōu, a haba oe toboū di sagai kenōu tefele toboū ladi. Duma, afuge nīge midihō kasagai kaha nī dobogoūbōu, nī abogoūbōu dia dalayedema seseguomōu, midihō kasagai sibigibōu ke milōu ga idi. Nī Godiha ta tobekōu muguomōu, e ta ta dulo idiyo mei. Ifibe nī midihō kasagai ke hiyafogōu ma. Midihō dōudo kaha nī tōu olōu fei dia dalayedema seseguoba, dabai kenōu degema. Kegeiba, Godiha dihi ke kokōu bolofeido degeiba, e nīme yoū e biyode tobolōu.

²⁰ Nĩ midihō kasagaj kaha dabai degele idi kelegebe, midihō doudo kaha dabaibe ta degele idiyo mei.

²¹ Nĩ midihō, ifi nĩou sidifi degeli sagaj kenou milou ga idi kelegebe, nĩ hebe bolofei ke de mou? Mou li meido. Midihō kegei kahage o di tofigilenou.

²² Ifi kou bou genou, Godiha degeiye, nĩme midihō kasagaj kaha didio degei ke tou fogou mou, Godiha dabai degedi o degele i. Kegei kaha degemou, nĩ hebe bolofei kenou mala ile. Godiha nĩme e dihile kokou bolofeido degele iba, nĩme youtu e biyode tobolou. Uwagebe, nĩ fi gehe kene mala ile.

²³ Midihō kasagaj milou di kaha hebebe todinou. Kenou si Godiha dimokou fi gehe ke solou do neimou, di Hiye O Yesu Kelesuha degeiye, di tofousogo tofousogo tofolou ile.

7

Ifi dibe fi gehe kaha dabai ke degele ili

¹ Mogo diama, a ta kou tobou ladibe, o Mosesha kuolou ta ke kou tewe nimokou tobou ladi. O ta teli mei kelegebe, eme kuolou ta kaha hayedu dala. Toubabe, eme kuolou ta kaha hayedube haba ta dalale mei. Keme nĩge de tewe?

² Sasaj taha o hulomou, e ma teli mei dalamou be, Mosesha kuolou maiyege sasaj kahage e mabou de dogou gu dalayedei. Kenou si e ma toumou be, kuolou keme mei degeimou, eme mou youtuwa daladi.

³ E ma teli mei kelege, o ta humou be, eme o hiyou mou sasayodele idi. E ma tolo ibasi, kuolou ta dalale mei. E o daga hulobe, kasagaj mei, bolofei.

⁴ Mogo diama, nĩne kenou tefei. Kelesu e tolo i kelege, nĩne ebou de tofigile i. Kegei kaha degemou, nĩme Mosesha kuolou ta kaha hayedu dala mei. Ifibe nĩme o toumou widaimikou dogogumou, e haba hagua gehe degei o kaha youtu e sosou degei, dibe Godiha tagadi midihō bolofeido kenou milolou ile domou degei.

⁵ Di diyou di tou e tagadi midihō kasagaj kaha di dia delei kelegebe, kuolou kaha degeiye, di midihō kasagaj milou galamou hiyedo degele idi. Midihō keme tofigile midihonou.

⁶ Kenou si midihō kasagaj, di didio degei keme Kelesubou de tolo i kaha degemou, dibe Mosesha kuolou kuguokou nalagai kaha hayedube ta dala meido. Ifi di dabai degelibe, di midihō gehe, Duo Bolofeihā dimokou hegiya kenou dabai degele ili.

Midihō kasagaj kahage di kou makei

⁷ Ha kagele? Mosesha kuolou ta kaha degeiye, di kuolou ke gobolou ba, midihō kasagaj milou babe, di kage tobolou? Kuolou be kasagaj? Kege mei. Kuolou ta dala mei debabe, a midihō ilo kelege kasagaidade tawadiyo mei. O taha bi ke hobou tagadayede* tobou li mei debabe, age midihō kegei keme kasagaidade tawadiyo mei.

⁸ Age kuolou ta kaha nĩ hobou degedamabeedei ke dulomou be, a midihō kasagainou milou galamou degedi. Tagadi midihō kasagaj daga daga ke ma duledu hiyedo tama deggadi. Kuolou ta ke dala mei debasi, midihō kasagaj a milou lamou degedi keme o tei sagaj degei, nele meido.

⁹ Afuge a Godiha kuolou ta ta tawali mei delei. Kenou si habage, a kuolou ta kaha na hobou degedayedei ke dulomou, midihō kasagaj milou lamou degeli midihō ke ma duledu tama degei.

* 7:7 7:7 Kisim Bek 20:17

¹⁰ Kegei kaha degemou, ame tei sagai delei. Mosesha kuolou mai kaha yobe o fi gehe ke moyadomou mai. Kenou si a kuolou ta ke dulo seselamou degeimou be, a fi gehe ke ta mou li mei. Kuolou ta kaha degeiye, ame todi kokou delei.

¹¹ A kuolou ta kaha ni hobou degedamabeedei ke dulomou, a midihō kasagainou milou galamou degedi. Midihō kasagai kaha kege ogou gama, a woumou tei sagai degei.

¹² Dige Mosesha kuolou ta keme kage tobolou? Kuolou ta keme Godiha bi, Godi yomakou genou haguei. Haba, ta olou fei kuolou ta kaha duledu dala kene Godiha yoi e binou kaha, Mosesha kuolou ta keme dou do bolofeido.

¹³ Kenou si kagele? Kuolou ta bolofei kahage a de woumou tei sagai degei? Kege meido. Midihō kasagai kaha a wei. Mosesha kuolou be bolofeiyē, kenou si midihō kasagai kahage kuolou ta bolofei kebou de geleguomou, a kuhe wei. Kegemou, midihō kasagai keme tamado feleimou, di tawalibe, midihō kasagai keme kasagaido. Midihō keme dolodo kasagaido gabama folodo.

*Di duledube fi kasagibou fi gehebou dilie biya idi**

¹⁴ Di Mosesha kuolou tabe Godi yoi maiyode kou teweye, kenou si ma tou e tagadi midihō kaha degeiye, a Godiha ta ke dulo sesele sagai mei, ame midihō kasagai kaha dabai degedi o kaha degemou.

¹⁵ Midihō a milou gadi kaha yobe a ta tawaiyo mei. Midihō a tagadi keme a milou gadiyo mei. Kenou si midihō a tagadiyo mei keme a olou fei milou gadi.

¹⁶ A mayoou tagadiyo mei ke milou gadi kaha hegilibē, a Mosesha kuolou tabe bolofeidade tawali.

¹⁷ Kegei kaha, midihō a milou gadi keme a mayoounou milou gadiyo mei. Midihō kasagai, ma duledu dala kaha degeiyenou milou gadi.

¹⁸ A tewe, ma duledube bolofei ta dala mei. A ma tou e tagadi kenou tobolou. Damaledo, a midihō bolofei kou milolou sagaiye, kenou si a ta milou diyo mei.

¹⁹ Midihō bolofei, a tagadi keme a milou gadiyo mei. Kenou si midihō kasagai, a tagadiyo mei keme a milou gadi.

²⁰ Damaledo, midihō a tagadiyo mei keme a milou gadi. Kegei degemou a tawali, a mayoounou milou gadiyo mei. Midihō kasagai, ma duledu dala kaha degeiyenou milou gadi.

²¹ Kegemou, a ma duledube midihō kou guei kaha dalamou dugulu, a midihō bolofei milou lamou degeimou be, midihō kasagai kahage akogoguedi.

²² Ma fimai kokou gebe Godiha kuolou ta kenou tagali.

²³ Kenou si a midihō taha ma tou ke dia dalamou dugulu. Midihō kasagai kahage midihō bolo, ma fimai kou dala kebou de biyolugi, ame didio o sagai tolou mou, ma dobogoubou, ma abogoubou olou fei ke dia dala.

²⁴ Ame o kasagai, hagi hiyedo dugulu. Ma tou e degeiye a olou fei tolo ile sagai. O koyoha a dogou guba, a todi midihō ke tou fogolou?

²⁵ Bolofeido. A Godikou bolofeyode tobolou. Di Hiye O Yesu Kelesuha degeiye, Godihanou si a dogou gulo.

* 7:13 7:14 widio ta Good News Bible kaha widio ta.

Kegemōu, abōu mā fībōu olōu feibe Godihā kuolōu tā kahā hayedu dalaye, kenōu si mā tōu e tagadi midihō kahā degeiye, ame midihō kasagai kahā hayedu dala, kenōu si a dogōu gulo o dala.

8

Yesu Kelesu e di midihō kasagai kahā hebe ke igile muguomōu, haba Duo Bolofei dimokōu nei

¹ Kegei kahā degemōu, o sasai di Yesu Kelesubōu de dogōu guo dalaguababe, dibe tā saiei ta tolōu ile mei.

² Yobe, dibe Yesu Kelesubōu de dogōu guomōu, Duo Bolofeiha hayedu dalaguamōu, e dimokōu be fī gehe nei kahā, di midihō kasagai kahā didio degei keme tōu fogōu mōu, todi midihō kahā hayedu ta dalagua mei kahā degemōu.

³ Mosesha kuolōu tā seselamōu degedi midihō kahage di midihō kasagai kahā hebe keme ta igile muguli mei, yobe di tōu e tagadi midihō kasagai kahā di kuolōu tā ke dulo seseli ke akogudi kahā degemōu. Kuolōu tā kahā ta degeli mei, keme Godihanōu degei. Godihā yoŋu e Dihi tobōu mōu migile, midihō kasagai milōu di o di бага mala felemōu, di dowoye Godihā eme tā saikōu dogogumōu, e toumōu, di midihō kasagai milōu gadi kahā hebe keme olōu fei emokōu neimōu, mei degei.

⁴ Godihā ke degei kahā yobe kōu gue, Mosesha kuolōu tābe doudoye, kenōu si di seselamōu degele iye, Godihā dihiile kokōu dibe ta doudo o sasai degele ili mei. Kegemōu, dibe Godihā e dihiile kokōu doudo o sasai degemabadomōu, e midihō gehe ke dimokōu hegi. Midihō keme tōu e tagadi midihō mei, Duo Bolofeiha dogōu guo dalamōu suluguadi midihō ke hegi.

⁵ O sasai, tōu e tagadi midihō sesega idi kediage die tōu e tagadi kokōu nōu fimā idi. Kenōu si o sasai, Duo Bolofeiha dia dalagua kediage Duo Bolofeiha tagai sagai kokōu nōu fimā idi.

⁶ O sasai die tōu e tagai kokōu nōu fimā idi kediame tofigile ile. Kenōu si o sasai, die fimai Duo Bolofeiha dia daladi kediame bologuado dalaguali, fī gehe tofousogo tofousogo tofolōu ke mala ile.

⁷ O e tōu e tagadi kokōu nōu fimoubabe, o keme Godikōu be ho mai dala. O kegei keme Godihā kuolōu tā kahā hayedube dala mei. Ege kuolōu tā keme sesele sagai meido.

⁸ Tōu e tagadi midihō kasagai kahā dia dalaguadi o sasai kediage Godihā tagali keme ta degele sagai meido.

⁹ Nime tōu e tagadi midihoya ke sulugua mei. Nime Godihā Duo Bolofeiha yoŋu dogōu guo dalamōu sulugua. O Kelesuha e Duo Bolofei diabōu de dala mei kediame Kelesuha bi mei.

¹⁰ Midihō kasagai kahage nī tōu be woumōu tofigiei dalagua. Kenōu si Kelesube nī duledu dalababe, nime fī gehe degei dalagua, Godihā dihiile kokōu nime doudo o sasai degei kahā degemōu.

¹¹ Godihā Yesu Kelesu tei haguagimōu gehe degei. Kegemōu, Godihā Duo Bolofei nī duledu dalabasi, nī tofigieiba, haba hagua gehe degele ile.

Duo Bolofeiha degeiye, dibe Godihā sisigo degei

¹² Mogo diama, age di midihō tanōu fei kokōu yanōu siamebeede tobolōu, ha di tōu e tagadi midihoya ke ta siamebeede tobōu yo mei.

¹³ Yobe, ni tōu e tagadi midihō kasagai kokōu suluguababe tofigile ile. Ni Duo Bolofeiha neleyenōu midihō ke tobekōu mugubasi, ni fi gehe tofousogo tofousogo tofolōu ile.

¹⁴ Yobe, Godiha Duo Bolofeiha dogōu gumōu suluguadi o sasai kediame Godiha sisigo degei dalagua kaha degemōu.

¹⁵ Duo Bolofei, Godiha nimokōu nei kahage nime e fisimōu dabai degedi o degemabeede tobōu li mei. Damaledo, ni haba ta gue degele ile mei. Duo Bolofeiha degeiye, nime Godiha sisigo degei dalagua. Dibe Godiha sisigo kaha degemōu, dige Aye,* mā Aye de haguisa idi.

¹⁶ Duo Bolofeiha yoŋunōu di fimai dogōu guomōu tobolōu be, dibe Godiha e sisigo degei dalaguayode tobolōu.

¹⁷ Dibe Godiha e sisigo degei dala kaha degemōu, di bi bolodo Godiha dimokōu neleyodema makai ke dia dalagua. Keme Kelesu di eyeha kōu moy. Di hagi, Kelesu e dugu sagai ke dine duguoba, di Godiha sisigo degei dalaguababe, di habage hebeni hohō ke malaba, ebōu de dalaguale.

Habage di hebenikōu bologuado duwoguale ke mala ile

¹⁸ Damaledo, a hagi di ifi koŋu dugulo ili koŋume hiyefei meidade tawali. Di hebeni hohō ke malaba, bologuado duwoguale keme bolodo, di ta tawaga tobolōu sagai mei.

¹⁹ Bimai olōu fei Godiha milōu gai kediage yoŋu e sisigo di tama degeiba dugulamōu dia dalagua.

²⁰ Yobe, ifi sa sibige koŋumaha bi olōu fei, Godiha milōu gai kediame mōu dalagua. Keme dioŋu tagaiya ke dalagua mei. Godi yoŋu degeiye, kuhe kege dalagua. Dalaguali, midihō bolofei diamokōu tama degele ke dia dalagua.

²¹ Damaledo, ifi kōu bōu ge sa sibige koŋumaha bimai olōu feibe makodi keme didio degei sagai dala. Habage, e tōu fogōu basi, bimai olōu fei kediame Godiha sisigo dibōu de bologuado dalaguale.

²² Bi olōu fei Godiha milōu gai kediame hagi dege dalali do hiyedo, sasaiye dihi mōu lamōu dugudi sagai kenōu tefele duguomōu gosomōu hagulugi ifine kegenōu dala keme di kōu tewe.

²³ Bimai olōu fei kedianōu gosolo iyo mei, dine gosolo ili. Godiha e Duo Bolofei dimokōu kōu nei keme bi dagado e dimokōu nei. Kenōu si dine hagi dege gosolo iligi, Godiha dibe e sisigoyode tobōu ba, di tōu be bolodo, tawaga tobolōu sagai meido degele ke dia dalagua.

²⁴ Godihage dibe kōu mamōu, kenōu si dige di dihoie ta duguli mei, you dala. Di e midihō bolodo ke dimokōu hegiba dugulo ke dia dalagua. Damaledo, di ke olōu fei kōu dugulo i debabe, di ke ta dugulamōu dia dalagua mei.

²⁵ Kenōu si di Godiha midihō bolodo hegiba dugulamōu dia dalaguabe, di dedeido dege dia dalagua, di duguli mei, you kaha degemōu.

²⁶ Haba, Duo Bolofeiha o sasai di dedei mei degeimōu duguomōu be, e di dogōu gudi. Di tawadiyo mei, mōu yoŋuwa diho бага tobolōu imōu be, e Godikōu di dogōu guyedema diho бага tobōu di. Duo Bolofeiha diho бага tobōu dibe, hilige tobōu diyo mei, duledugenōu wodi.

* 8:15 8:15 Yesuha taege Aba dilibe, mā 'aye' dili.

²⁷ Kegemōu, Godihage o duledune dugudi, haba Duo Bolofeiha fimaine e kōu tewenōu. Yobe Duo Bolofeiha Godi yoŋu tagaiya kenōu e o sasai di dogōu guyadomōu emokōu diho бага tobōu di kaha degemōu.

²⁸ Godikōu hohō degele idi o sasai, Godiha yoŋu tagai sagai kenōu degemabadomōu makai kediame Godiha hiyedo dogōu gudi, keme di kōu tewe.

²⁹ Yobe, o sasai, Godiha kōu mamoloŋuyodema makai kediame yoŋu e Dihi sagai kenōu tefemabadomōu, e Dihido keme e sisigo sudo di eyedo degele domōu kuhe makai.

³⁰ O sasai, Godiha kōu makai kediāmokōu be ege haguissama haguamabeede tobou. O sasai yoŋu haguissai kediame ege dōdo o sasaiyode tobou. Dōdo o sasaiyode tobōu mamōu, e hohōbōu e nelebōu ke diāmokōu nei.

Godiha di solōu do degedi midihō keme midihō tae ta akogulo sagai meido

³¹ Ha kagele? Di Godiha degei kuokōu be kage tobolōu? Godiha di dogōu gubabe, o koyoha dimokōu ho male?

³² Damaledo, Godiha e Dihido ta habali mei. E tobōu mōu migile, di dogōu gulamōu tolo i. Kegei kaha degemōu, di tewe, Godiha dimokōu bi bolodo olōu fei kene nele.

³³ Dibe Godiha makai o sasai, yoŋu e binōu. Kegei kaha, o tae di ta sale sagai meido. Godihage dibe yoŋu e dihi kokōu dōdo o sasaiyode tobou.

³⁴ O koyoha tobouye, di hebe kasagai ke moloŋu? Ta meido. Yobe, Yesu Kelesu e tolo imōu, Godiha haguagimōu, gehe degemōu, ifibe Godiha dobogoŋu delekōu duwoli, di dogōu guyedema diho бага tobōu di.

³⁵ Kelesuhage dimokōu solōu do hiyedo degedi kaha degemōu, midihō taege e solōu do degedi keme ta akogulo meido. Di hagi dugubane, do dugubane, oe dimokōu midihō kasagai hegibane, hegie degeibane, yukuei mei degeibane, ho oe di makoubane, biyaba di woubane, kegegai olōu fei kahage Kelesuha dimokōu solōu do degedi keme ta akogulo meido.

³⁶ Keme Godiha kuguokōu be kōu gue nalai dala,

Eibe ne bi kaha degemōu, ho o kedia ei woumōu tofigile idi. Eibe wai sipsip sagai degei duguomōu, di womebeede tobolōu idi. *Buk Song 44:22*

³⁷ Kelesuha dimokōu solōu do degedi kaha degemōu, dige hagi kegei ke duguomōu be gabama folodi.

³⁸ Damaledo, Godiha dimokōu solōu do hiyedo degedi kaha degemōu, a tawalibe, midihō tae e solōu do degedi keme ta akogulo sagai mei. Todibōu, todiyo meibōu, esol o kediabōu, duo kasagai kediabōu, bi ifi dala kebōu, sabita dalale kebōu, duo daga daga neledo neledo olōu fei kebōu,

³⁹ duo sugutōu dalagua kebōu, mihi dulemōu dalagua kebōu, Godiha milōu gai kebōu olōu fei kediage Godiha solōu do degedi keme ta akogulo sagai meido. Godiha di Hiye O Yesu Kelesu dimokōu nei kahanōu be, Godiha dimokōu solōu do degedi ke hegi dala kuhe.

Polha midihō Godiha Israel obiyei kediāmokōu degeli ke tobou

(Ta Hiye 9-11)

9

Polha Israel obiyei kediāmokōu solōu do hiyedo degei

¹ Ame Kelesubōu de dogōu guo dala kaha degemōu, a gulokou tobōu yo mei. Duo Bolofeiha degeiye, a ma duleduge tawalibe, a damaledo tanōu tobolōu kuhe.

² A hagi hiyedo degemōu, fi hiyedo mamōu, ma duleduge gosolomōu solōu do hiyedo degedi.

³ Age Godiha ma Israel obiyei kedia mamoloū ke tagali. Godiha a Kelesubōu dala ke akoguoba, a makolo debabe, ma Israel obiyei kedia ma timōu moloūne tabōu mei.

⁴ Diame Israel o sasai, Godihage diame yoū e sisigoyodemamōu, e hohobōu e nelebōu ke diāmokōu hegi. E mogo degedi midihobōu, e kuolōu tabōu, e egeibōu olōu fei ke diāmokōu nei. Haba, e midihō bolōdo kene diāmokōu degeleyodema makai.

⁵ Israel o die kōu guai o kediame hūti hiye o. Dia dihi moūmōu haguasiligi, Kelesu ene haguai. Eme o degeiye, kenōu si eme Godi. Bi olōu feibe e hayedunōu dala. Sawisiei olōu feibe di e hunōu hebele foguo dalame. Damaledo.

Polha midihō Godiha Israel obiyei kediāmokōu degeli ke tobou

⁶ Midihō ma Israel obiyei kediage milolōu idi kaha, a hagi hiyedo degeliye, kenōu si Godiha diāmokōu midihō bolō ta milolōu yodema makai keme age mabōu sa degeiyode tobōu yo mei. Dia dihi moūmōu haguasilibe, a tawali, ilo kelebe damaledo Israel o mei.

⁷ Nebe, Abrahamha sosōu ye, kenōu si olōu feibe e sisigodoyode tobōu li mei. Di tewe, Godiha emokōu kōu gue kōu tobou, Ne dihi Aisakha dalali, ise habage ne hūti obe hiyedo dege kuhe biyomōu ileyodei.

Stat 21:12

⁸ Ta koūmahā e sibigebe kōu gue, sisigo, Abrahamha degei ilo kelebe Godiha sisigo mei. Dihi, Godiha Abrahamkōu neleyodema nei kaha e sisigonōu si e hūtiyodei.

⁹ Godiha dihi neleyodema kōu gue makai, A haguale makai kelege, a boholōu ma hagua feleba dugulobe, Sarabe o dihi ta malamaj duguloyode tobou. *Stat 18:10, 14*

¹⁰ Nebe, di kōu guai o Aisakha sasai Rebeka ene dihi bolōu guokōu degei.

¹¹ Dalali, dihi bolōu mala felī mei, you kelegebe, sisigo bolōu kediliege midihō bolō, ha midihō kasagai ta degele ili meiye, kenōu si Godiha midihō yoū degedi kenōu sesegamōu, yoū tagai sagaiya ke dihi tanōu fei ta maka degei.

¹² Damaledo, Godihage dabai obe degedi kokōu ta fimadiyo mei, yoū tagai sagaiya kenōu o maka degedi. Kegei kaha degemōu, dihi bolōu ke mala felī mei kelegebe, Godiha dilie adiōu kōu tobou,

Dihi ebukōu mala fele keme e mala, habage mala fele kaha dabai degedi o degeleyodei. *Stat 25:23*

¹³ Keme Godiha kuguokōu be kōu gue nalai dala, Age Jekopsi tagaliye, kenōu si Isobe dafoulu. *Malakai 1:2-3*

¹⁴ Kegei kaha di kage tobolōu? Di Godihage midihō doudo mei ke milolōu yode tobolōu? Kege meido.

¹⁵ Godiha Moseskōu kōu gue tobou keme di kōu tewe, A o takōu solōu do degelababe, a solōu do degelenōu. Haba, a o takōu habaguguegu-lababe, a habaguguegunōu. *Kisim Bek 33:19*

¹⁶ Kegei kaha degemou, Godiha o ta maka degedibe oe tagai sagai kokou ge mei, haba oe dabai degedi kokou ge mei, Godiha yo[u] e solou do kokou genou o maka degedi.

¹⁷ Godiha kuguoyege, Godiha sa Isip o kedia hiye okou kou gue tobou keme di kou tewe,

A degeiye, na hiye o degei, a ma nelebe namokou hegiba, haba o sasai sudo ma hu hebele foguoba, a namokou degei ke sa sa olou fei tobou mou suluguamabadomou. *Kisim Bek 9:16*

¹⁸ Kegei kaha degemou, di tewe, Godiha o takou solou do degelababe, e o kokou solou do degelenou. Nebe, e o taha fi hiligilababe, e o kokou kegelenou.

¹⁹ Kenou si a tawalibe, ni o tae amokou kou gue tobolou, Godi e kege degeibabe, kageiye e di midihog kasagai kaha hebe ke dimokou neleyode tobou ya? Godiha degele fimai keme oe ta igile mugulo sagai meiyode tobolou.

²⁰ O ta na Godikou hobou gofo[u] dege tobou da.

Bilika mihye milou kahage o e milou kokou be na kageimou a milouye a kou gue dala de de yodulo? *Aisaia 29:16*

Kegebe ta yodulo meido.

²¹ O mih bilika milou di kahage mih malamou be, yo[u] tagai sagai kokou nou milou di. Mih ilobe bilika bolofeido ke milou di, haba ilobe bilika kasagai degei milou di. Midihog keme dou do mei? Age keme midihog douyode tobolou kuhe. E yo[u] tagai sagai kokou nou milou di.

²² Godihane kege degedi. O sasai ilo kelebe mih bilika kasagai dege milou ke sagai kenou tefei dalaguamou, e mou duguo fogou dalaye, kenou si e gofo[u] degeba, o sasai kegele i kedia makoloba, e nele ke omokou hehegileyodema dia dala.

²³ Haba nebe, o sasai ilo kelebe Godiha habagugueimou mih bilika bolofei degei ke sagai kenou tefei dalagua. Godiha o sasai kedia mokou e hohobou e nelebou ke hehegileyodemamou, e hebeni hohog kebou, bologua duwodi kebou de milou ma tou fogou fogou, o sasai kedia mokou habage nelamou dia dala.

²⁴ Mih bilika, Godiha habaguguei keme o sasai Godiha kou maka degei, di. Keme Juda obiyei dinou mei, sa sa ilo obiyeibou olou fei Godiha hagnosisai.

²⁵ Habage-degele-duguo-tobou di-o Hosea e Godiha tobou ke kuguokou kou gue kou nalai dala,

O sasai ilo kedia me ma sosou meiyeye, a ma sosou yode tobolou. O sasai ilo kedia me a tagali meiyeye, habagesi age ma tagaidoyode tobolou. *Hosea 2:23*

²⁶ Haba,

Sa, Godiha nime ma o sasai meiyode tobou kokou ge, nime yo[u] kengenou daladi Godiha e sisigoyodele. *Hosea 1:10*

²⁷ Aisaia ene e Israel obiyei kedia mokou fimamou, hiligedo kou gue tobou, Israel o sasai kedia me suudo, to ko we sa degeiye, kenou si Godiha ilo kelenou mamolo[u].

²⁸ Hiye Oh sa sa o sasai olou fei ta samaba, hebe kasagai ke totonou nele hobogolou. *Aisaia 10:22-23*

²⁹ Ke tama degegalebe afu Aisaiaha kou gue kou tobou,

Hiye O Godi e nelebe hiyedo folodo kaha di sosou do dia me kefeguli mei dio[u] kege dalagualeyodei debabe, di olou feibe sa Sodomou Gomorabou makei sagai kengenou kou makoma mei degeiyodei. *Aisaia 1:9*

Israel o sasai kediame defeido damaleyodele ili mei kaha degemou, diame doudo o mei

³⁰ Ha kegei kaha di kage tobolou? Sa sa ilo obiyei kediage Godiha dihile kokou doudo o degelamou dabai hiyedo degele ili meiy, kenou si dia Yesukou damaleyodele i kahanou be Godihage diame doudo o sasaiyodei.

³¹ Kenou si Israel obiyei kedia Mosesha kuolou ta ke seselamou degele i. Diage kuolou ta sesedi kahage Godiha dihile kokou doudo o sasai degeleyade tawale iye, kenou si Mosesha kuolou ta kahage diame ta doudo degele ili mei.

³² Yobe, diame damaleyodili mei. Kuolou ta ke seselamou dabai hiyedo degei kahage diame doudo o sasai degeiyade tawale i. Die abogo^u iye igi sa degei kokou kuwamou, mihikou fiyasigei.*

³³ Igi keme Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, Ni duma, a bitou Saionkou igi ta dogogulu. Die abogo^u iye igi kokou kuwagaba fiyasigile. Damaledo, igi hiyedo kokou be obe kuwagaba, mihikou fiyasigile.

Aisaia 8:14

O taha emokou damaleyodebasi, o keme habage ta sidifi degele mei. *Aisaia 28:16*

10

Israel obiyei kediage Godiha midihobe tewe mei

¹ Mogo diama, age Godiha Israel obiyei kedia mamolo^u ke tagalemou diho бага tobou di.

² Israel o kediame a tewe kaha degemou, age diame midihou Godiha tagali ke seselamou dabai hiyedo degele ilidade tawali. Kenou si a dugulube, Godiha tagalido keme diage defeido ta tawale iyo mei dugulu.

³ Godiha dihile kokou doudo o sasai degedi midihou keme dia ta tawale idiyo mei. Mosesha kuolou ta kenou sesele iligi dio^uunou doudo o degelamou degele idi. Godihage diame doudo o degele ke tobekou mugu. E hayedu dalagua mei.

⁴ Kelesuha hagueiye, Mosesha kuolou ta ke mei degei. Kelesukou nou damaleyodebasi, Godiha dihile kokou dibe doudo o sasai degele.

⁵ Kuolou ta sesedi kaha doudo o degele keme Mosesha kou gue nalai, O koyoha kuolou ta ke olou feido sesele ibasi, eme tofousogo tofousogo tofolou. *Wok Pris 18:5*

⁶ Godiha kuguokou ge damaleyodei kaha doudo o degele keme kou gue nalai dala, Ni niou sie hebenitou be o koyoha ile de yodudama. *Lo 30:12*

Ta kegei keme ni Kelesu wolou migilamou tobolou ili sagai.

⁷ Haba,

Ni niou sie tofigiei kedia sakou be o koyoha mulu dene yodudama. *Lo 30:13*

Ta kegei keme ni Kelesu widai sakou ge tamakou wolou felamou tobolou ili sagai.

⁸ Ta kaha sibigebe kou gue,

Godiha tabe ni hafeido dege dala. Ni duledune, haba ni mogoudune dala. *Lo 30:14*

Ta keme Yesukou damaleyodele kaha ta, ei hehegile idi ke.

⁹ Ta keme kou gue, ni Yesube Hiye Oyode tama dege tobolou ba, ni duleduge Godiha Yesu widaikou ge haguagi kokou damaleyodeibasi, Godiha ni mamolo^u.

* **9:32 9:32** Igi keme damaledo igi mei, keme Yesu. Bitou Saion (9:33) keme sa Jerusalem.

¹⁰ Di duledube damaleyodei dala kaha degemou, Godihage dibe doudo o sasaiyodele. Di mogouye damaleyodei ke tama dege tobou di kaha, Godiha di mamolou.

¹¹ Keme Godiha kuguokou kou gue nalai dala keme di kou tewe, O koyoha emokou damaleyodebasi, o keme habage ta sidifi degele mei. *Aisaia 28:16*
¹² Juda obou, Grik obou kediame Godiha dihile kokou be tefeinou do dala. Die Hiye One tanou fei, di olou feido, di Hiye O. O koyoha Hiye Oha a dogou guyedema diho бага tobou mou be, Hiye Ohage o kokou midihog bolonou hiyedo hehegiedi.

¹³ Yobe,
 O koyoha Hiye Oha huya ke a dogou guyedema diho бага tobou babe, o keme Godiha mamolou ke nalai dala. *Joel 2:32*

¹⁴ Kenou si, o sasai damaleyodili mei kediage Hiye Okou dia dogou guyedema ta yodulo ile sagai mei. Dia Hiye Oha ta ke ta tobou ba dulo ili mei debabe, emokou kage damaleyodele ile? Ha o taha egei tobou ho fogou babe, dia kage dulo ile?

¹⁵ Ha, o ilo kele egei tobou di o ta iyede tobou mou iyo mei debabe, egei ta tobolou mei. Keme Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, O sasaiye ta uwo bolofei hehegiedi o kedia haguasieiba duguoba, hohog hiyedo degele ile. *Aisaia 52:7*

Israel obiyei kedia ta uwo bolofei ke kou dulo iye, ta tolou ili mei

¹⁶ Kenou si Israel o sasai ilo kedia ta uwo bolofei ke kou dulo iye, ta tolou ili mei kaha, Aisaiaha kou gue yodu,

Hiye O, o koyohage egei ei tobou di ke dulomou damaleyode iya? *Aisaia 53:1*

¹⁷ Kegemou, di egei dulo hobogou kahage di damaleyodei dalagua ke tawali. Egei di dulo idi keme Kelesuha ta.

¹⁸ Kenou si, a yodulube, Israel o kediage egei ke ta dulo ili mei? de yodulu. Kege mei, dia kou dulo i. Godiha kuguokou kou gue nalai dala keme di kou tewe, Ta tobolou idi keme sa sibige o sasai olou fei kedia kou dulo hobogou. Sa sa olou fei tefele dulo i. *Buk Song 19:4*

¹⁹ Haba, a yodulube, Israel o kediage ta kaha sibigebe ta tawaiyo mei? de yodulu. Kege mei, dia kou tewe. Yomogoube, ta Godiha kou tobou keme Mosesha nalai dala kuhe,

Age hubou mei obiyebou, haba totou degele i o sasai bou kedianou mamouba, ni kona degeba, gofou degele ileyode tobou. *Lo 32:21*

²⁰ Habage, Aisaia e gue degeli mei, ta Godiha kou tobou keme e nalai dala kuhe, O a ka ili mei kediage ame kou dugulo i. Haba, o sasai, a dugulamou yoduga ili mei kediakou be a tama degeiyode tobou. *Aisaia 65:1*

²¹ Kenou si Israel o kediakou be e kou gue tobou, Nime fi hiligido o sasai, ta dulo idiyo meiyee, kenou si sawisie i olou fei a nimokou dobogou eleguomou, ni mamou lamou degeliyodei. *Aisaia 65:2*

11

Godiha Israel o ilo kedia habaguguegu

¹ A yodulube, Godihage yofu e Israel obiyei kediame tobekou mugu dala? de yodulu. Kegeli mei, tobekou muguli mei. Ane Israel o. Ma kou guai obe Abraham. Ame Benjaminha huti o.

² Godihā ē obiyēi, yoŋu kōu makai kediāme tobekōu muguli meido. Elaijahā degei kaha tā, Godihā kuguokōu nalai dala keme ni kōu tewe. Elaijahā Israel o kedia tā salamōu, Godikōu neledō dege kōu gue diho бага tobou,

³ Ma Hiye O, o kediage ne habage-degele-duguo-tobōu di-o kediame woumōu tofigile i. Tofigieimōu, ne gali sidi moso olōu fei kene igisei. Tanōu anōu si dala kuheye, dia ane walamōu degele iliyodei. *1 King 19:10, 14*

⁴ Kenōu si, Godihage emokōu be kage tobolou? Kōu gue tobou, A ma o sasabe olōu fei 7,000 kege dalaye, diage ogōu gai godi Balkōu be ta yubu sugulo fiya diho бага tobolōu idiyo meiyodei. *1 King 19:18*

⁵ Ifine nebe kenōu tefei, Israel o ilo kediame Godihā habaguguegumōu, yoŋu ē bi degei dala.

⁶ Die dabai degegadi kokōu be ē ta fimali mei, ē dia habagugueguomōu maka degei. Kegeli mei debabe, Godihā habaguguegu keme sibigebōu mei.

⁷ Ha di kage tobolōu? Israel obiyēi kedia mōu lamōu degele i keme dia tā malā ili mei. Dia dabai hiyedo degele iye, kenōu si ta malā ili mei. Israel o ilo, Godihā yoŋumakōu makai o sasai kedianōu si malā i. Ke ta mōu li mei kediame fi be hiligido dalagua.

⁸ Keme Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala, Godihā degeiye, o kediame fi totōu degei. Die diho du degemōu dugulo sagai mei. Die kihiyōune tefegamōu, uwo dulo sagai mei. Kegenōu haguabe demōu, ifine yoŋu kegenōu dala kuhe. *Lo 29:4*

⁹ Devithane kege kōu tobou,

O kedia nale hiyedo kefema nolu kelege, a tagalibe, diame salemaiye gali tōu di sagai kenōu tefele tōu bane, haba ulou dai sagai kodu fiasigeibane bolō. Haba die abogoŋu ye igi sa degei kokōu kuwaba fiasigeiba, hebe kasagai ke malā ibane bolō.

¹⁰ Die diho du degeiba, haba ta dugulo sagai mei. Die sagi do degeibane, haba ta hagua tofolōu sagai mei, yoŋu kegenōu kuhe dalaleyode tobou. *Buk Song 69:22-23*

Godihā sa sa ilo obiyēi kedia mamoloŋu

¹¹ Kegemōu, a yodulube, Israel obiyēi kedia igi kokōu abogoŋu ye kuwamōu fiasigei kelegebe, dia hualē sagai mei? de yodulu. Kegeli mei, diame kōu hualēye dalagua. Kenōu si dia Godi tobekōu mugulo i kaha degemōu, Godihā sa sa ilo obiyēi kedia mamōu lamōu degeliyode tobou. Kegeiba, yoŋu ē Israel obiyēi kedia duguoba, kona degemabodomōu.

¹² Israel o kedia Godi tobekōu mugulo i kaha degemōu, Godihage boholōu mōu, sa sibige o olōu fei kedia hiyedo dogōu guo dia dala. Damaledō, Israel o kediame mihikōu fiasigei kaha, Godihage midihō bolodo keme sa sa ilo obiyēi kediāmokōu nōu hehegie dala. Haba, Israel obiyēi olōu fei kedia Godikōu boholōu mā hagubabe, midihō bolofeido, tawaga tobolōu sagai mei keme dimokōu tamā degemōu ile.

¹³ A sa sa ilo obiyēi nimokōu tobōu ladi kuhe. Ame Godihā tā-bolofei-malā-siadi-o. Godihā tobōu mōu a ile, ē tā ke sa sa sudo hehegiemōu siadi. A dabai degedi kokōu hohō hiyedo degeli.

¹⁴ A Godihā tā sa sa keleya ke hehegiemōu suba, mā Israel obiyēi kediage midihō bolofei Godihā nimokōu hehegili ke duguo kesigieba, nimokōu kona

degemabadomōu. Midiho a koŋu degeli kahage, ma Israel obiyei ilo kelene fi bohōlou ile sagai, Godiha mamōuyadomōu.

¹⁵ Godiha Israel obiyei kedia igile mugu kelegebe, e degeiye, sa sibige o sasai di olou feibe ebou de mogo tanou degei. Nebe, Godiha Israel obiyei kedia haba mamōubabe, age yoŋu degeiyenou, o sasai tofigieimou kou wida i kediame haba hagua gehe degele iledade tawali.

¹⁶ O tae ou si ta huyadefei bafolou ba, Godikou neibabe, ilo olou fei kene Godiha binou. Hebene nebe, tefe keme Godiha bi debabe, hebe go olou fei kene Godiha binou.*

¹⁷ Israel obiyei kediame hebe bolofei, haimikou tafala ke sa degei. Tafalamou, Godiha hebe go ilo kele diafigisei. Sa sa ilo obiyei nime hebe dibikou mou yoŋuwa tafalagua ke sa degei. Kegemou, Godiha dibi hebe go ilo kele diafigima moŋuma hagua, hebe bolofei kokou asou gieimou, hebe bolofei kaha go diafigisei kaha timou ke mou. Ni die timou ke malamou, hebe bolou kaha kou ke moŋudibe, yoŋu e goye moŋudi sagai kenou tefe moŋudi.

¹⁸ Kenou si ni hebe bolou kaha go afu delei ke huyafei degeba, niou ni hu hebele fogudama. Ni hebe tefe kokou ta kou nediyō mei. Hebe tefe kahage go nimokou kou nedi ke tawama.

¹⁹ Kenou si ni kou gue tobolou sagai, Godiha hebe go ilo kele diafigisei kaha yobe di die timou ke moŋuyadomou.

²⁰ Damaledo, Godiha kege degei. Kenou si ke degei kaha yobe kou gue, Israel obiyei kediame damaleyodili mei kaha degemou, Godiha diafigisei. Ninou si damaleyodei kaha degemou, nime hebe bolodo kokou asou giei dalagua. Niou tawaibou, ni kegeligi, niou ni hu hiye degele iye.

²¹ Yobe, hebe go afu delei keme Godiha mou duguo fogou li mei, diafigisei. Kenou tefe, ni damaleyode ho fogou babe, ege nine mou ta duguo fogolou mei, diafigisele.

²² Kegemou, Godiha midiho bolofei kebou, midiho gofoŋudo kebou de omokou hehegiēdi keme ni tawama. O koyoha midiho bolofei ke tou fogou babe, Godiha o kokou gofoŋu degele. Ni damaleyodemā, midiho bolofei kenou tou basi, Godiha e midiho bolodo ke nimokou hegile. Ni kege dege ho fogou babe, ege nine diafigisele.

²³ Nebe, hebe bolou kaha go, afu e diafigisei kedia haba damaleyodele ibabe, e dia bohōlou moŋuma asou gile. Damaledo, Godi ege hebe bolou kokou haba asou gilenou.

²⁴ Yobe, sa sa ilo obiyei nime hebe dibikou tafalagua kaha go sa degele i, Godiha ni diafigimamou, hebe bolofei kokou asou giei. Hebe bolodo keme ni hebedo meiyē, kenou si e ni kokou asou giei. Di kegei ke tewe kaha degemou, di kou guene tawali, Israel obiyei kediame hebe bolofei kaha go diafigisei ke sa degei kaha, Godi yoŋu sasale bohōlou moŋuma, dioŋu die timou kokou nou haba asou gile.

Godiha e habaguguei ke o sasai olou fei kediāmokou hehegielamou degeli

²⁵ Mogo diama, nige ni tewebe hiyedoyode tawaiye domou, a mogogou ta koŋu nimokou kuhe tobou ladi. Israel obiyei ilo kedia fiibe hiligido, fi bohōu yo mei dalagua. Dia kegenou dalaguaba ibe deba, sa sa ilo obiyei, Godiha kou makai kokou folo tefeibabe, haba Israel o sasai kedia olou feibe yoŋu e bi degele ile.

* **11:16 11:16** Namba 15:17-21. Ta Polha koŋu tobou kaha sibigebe kou gue: Ifibe Israel o ilo kedianou Yesukou damaleyodele i. Habagesi, Israel obiyei olou feido damaleyodele ile.

²⁶ Kegeba, Godihā Israel o sasaine olōu fei mamoloŭu. Keme Godihā kuguokou be kou gue nalai dala,

O sasai dogou gulo o kaha bitou Saion tou fogou ile, Israel o sasai mamoloŭu. Jekopha sosou diame Godi tobekou muguo dalaguaye, kenou si Hiye Oha degeiye, dia haba boholou ba, Godikou midihq degele ile.*

²⁷ Kelegebe, Godihā kou gue tobou, age abou de mogo degedi midihq ebele ke diamokou hegile. Midihq kaha sibigebe kou gue, a midihq kasagai dia milou gadi kaha hebe keme igile muguloyode tobou. *Aisaia 59:20-21; 27:9*

²⁸ Israel o kedia ta uwo bolofei ke tobekou mugulo i kaha degemou, diame Godibou ho mai dala. Kegei kaha degemou, Godihage sa sa ilo o sasai ninou dogou guo dala kehe. Kenou si Godihage Israel o sasai kediane yoŭu e biyodema kou makai kaha, e o kedia mokou solou do degedi ke ta fogou li mei, die huti hiye o kedia mokou fimadi kaha degemou.

²⁹ Godihā o ta haguissouba, haguba, bimai bolofeido ke nelebabe, e haba fi ta boholou meido.

³⁰ Afuge sa sa ilo obiyei ni Godihā ta dulobe dafa i. Haba, ifibe Israel obiyei kedia Godihā ta dulo dafa ili kaha degemou, Godihā habagugueibe ni mou.

³¹ Nebe, ifine Israel o kediage Godihā ta dulobe dafa ili kaha, Godihā habagugueibe sa sa ilo obiyei nibou de dala. Godihā ni habaguguei sagai kenou tefei, Israel obiyei kediane Godihā habaguguei ke mala ile.

³² Godihage e ta dulo dafadi midihq kaha o sasai kedia didio degededema mou duguo fogou, yobe, e habagenou olou feido habaguguelamou.

Di Godihā hu hebele fogume

³³ Damaledo, Godihā e midihq bolofeido, e tewebou, e tawagaibou hiyedo dala. Dalali, mihi hayemou bou, agudio tagetou bou, haba figi ilo ilo olou feido dala. O sasai dige Godihā fimai olou fei ke ta tawale sagai mei. E degegadi olou feibe di ta tawale ile sagai mei.

³⁴ O taha Hiye Oha fimai ke tawaleba, Hiye Okou de egei tobolou sagai? O taha kege ta degele sagai meido. *Aisaia 40:13*

³⁵ Afu, o tae Godikou bi ta de nelemou, na haba amokou bi kaha hebe ta de neyede tobou? O taha kege ta degeli meido. *Jop 41:11*

³⁶ Yobe, Godihā bimai olou feido milou gai kaha degemou, e neleya kenou dalagua. Eme bimai kaha e obou do. Sawisieil olou feibe di Godikou hohobou me. Damaledo.

Polhā midihq Kelesukou damaleyodei o sasai kedia degele ke tobou

(Ta Hiye 12:1-15:13)

12

Diyou di tou bou fimai bou olou fei keme Godikou neme

¹ Mogo diama, Godihā di habaguguei kaha degemou, ni niou sie Godikou neme. Oe gali Godikou sile nedi sagai kenou tefei, nine niou ni tou bou fimai bou olou fei keme Godikou neleba, Godi yoŭu e bido degeba, e tagai sagai dabai kenou degemou ima.

* **11:26 11:26** Bitou Saion keme sa Jerusalem. Jekopha sosou keme Israel obiyei.

² Damaleyodili mei o sasai kedia, sa sibige kuokou suluguadi sagai kegebe hobou suluguadama. Ni niou sie Godikou seseguba, e degeiye ni fimai gehe degeiba, midihq, ni milou ga idi kene gehe degele. Kegeibasi, ni midihq olou fei ke fileba, Godiha midihq bolofei kebou, midihq youtu hohq degele sagai kebou, midihq dou do kebou olou feibe tawale ile.

Dige solou do Godiha dimokou nei kokou nou dabai degega ime

³ Godiha a habaguguei sagaiya ke, a ni tanou tanou nimokou tobou ladi. Niou tawaibou, ni hu hebele fogudama. Niou ni fimai ke filebe, ni damaleyodei kaha makaya kenou tefele fima.

⁴ O e tou be tanou feiye, kenou si e tou kou be abogoutou dobogoutou dihoubou kihyoubou, haba ilo kelene sudo dala. Kediage dabai tanou degediyo mei, dabai esofei, esofei degele idi.

⁵ Nebe kenou tefei, dibe damaleyodele i o sasai sudo dalaguaye, kenou si di Kelesubou de dogou guomou, dibe tou tanou fei. Damaledo, dibe o ilo kediabou de dogou guomou tanou fei dege dalagua.

⁶ Godiha solou do dimokou tewe esofei esofei kou nemou i kaha degemou, di e dabai daga daga degele idi kuhe. Godiha neleya ke o tae habage-degele-duguo-tobou di-o kedia hehegiendi sagai kege hehegile tewe debabe, o kahage e damaleyodei kaha makaya kenou kuhe egei hehegie tobou yedei.

⁷ Godiha neleya ke o tabe o sasai dogou guo dabai degedi ke tewe debabe, o kahage dabai kenou kuhe degeyedei. Godiha neleya ke o tabe tisa dabai degedi ke tewe debabe, o kahage Godiha ta kenou kuhe hehegie tobou yedei.

⁸ Godiha neleya ke o koyobe dedei sasagiedi dabai ke tewe debabe, o kahage e dabai kenou kuhe degeyedei. Ha, bi mei o kediakokou bi ned i dabai ke tewe debabe, o kahage hiyedo neyedei. Ha, Godiha o sasai dia daladi dabai ke tewe debabe, o kahage defeido dia dalayedei. Ha, o sasai habaguguei dabai ke tewe debabe, o kahage hohq degeba, youtu e dabai ke degeyedei.

Yesukou damaleyodei o sasai di diyou sie yogokou solou do degeiba solou do degeiba deme

⁹ Solou do degedi midihobe tae tobou di midihq ke mei. Midihq kasagai keme dafama. Midihq bolofeido kenou tou ma.

¹⁰ Ni Yesukou damaleyodei dala kaha degemou, eye mala dilou sie tagadi sagai kenou tefele, ni niou sie yogokou solou do degeiba solou do degeiba deme. Haba niou ni hu hebele fogudama. O ilo kedia hunou hebele foguma.

¹¹ Dabai degelebe dafadama. Nime Duo Bolofeiha youtunou dogou guo dalaba, Hiye Ohq dabai degema.

¹² Ni damaleyodema, Godiha nimokou midihq bolodo degele ke dia dalaguadi kaha degemou, ni hohq degema. Hagi dugubabe, neledo dege dalama. Sawisie i olou fei dihq baga tobolou nou dalama.

¹³ Godiha o sasai ilo kele bi mei debabe, nige dogou guma. Haba sa ta tie o sasaiye ni sabekou ya fologoubane, bologuado dia dalaguama.

¹⁴ O ilo kelege ni makalaba degeibabe, nige Godiha diakokou midihq bolofei kenou hehegieyedema dihq baga tobou ma. Damaledo, Godiha midihq bolodo hegiyedema dihq baga tobou ma. Dia makoyedema hobou dihq baga tobou dama.

¹⁵ Hoho degele ili o sasai kediabou de hoho degema. Haba, gosolo ili o sasai kedia dogou guo gosoma.

¹⁶ Nige o sasai ilo kediabou de midihō tefeinōu milou ga ima. Niou sie nime hubou oyode tawadama. Ni o sasai mogo degele ilebe, hubou mei o kediabou de mogo degema. Ni niou sie nime tewe oyode tawadama.

¹⁷ Midihō kasagai ke nimokou milou babe, ni hobou muwou milou dama. Sawisiei olou feibe, nige o dihi le kokou midihō bolofeinou milou galaba degemabeedei.

¹⁸ Ni noousie gofoou degeba biyadama. Ni mogo dege dalale sagai kenou milou gaba, o sasai olou fei ni fi tanou dege dalama.

¹⁹ Ma mogo diama, midihō kasagai nimokou milou ba, ni hobou muwou boholou milou dama. Di tewe, Godiha midihō kasagai kaha hebe ke nele dala. Yobe, ta Godiha kou tobou keme Mosesha nalai dala kuhe,

A muwou diamokou milolou . Damaledo, midihō kasagai milou gadi kaha hebe nele keme ma dabai. *Lo 32:35*

²⁰ Kenou si,

Ne ho o taha hegie degeibabe, nage emokou nale neyedei. Huei nale sagai degeibane, huei dou la neyedei. Kege degeibasi, ege e midihō kasagai milou di ke tawaleba, sidifi degeleyode tobou. *Gutpela Sindaun 25:21-22*

²¹ Midihō kasagai kaha nabou de deleiye. Midihō bolofei kenou milou basi, midihō kasagai keme tou fogou mei degele.

13

Di gamani o kedia ta ke duloba, die hayedu dalame

¹ Gamani o kedia ta keme o sasai olou fei duloba die hayedu dalamabeedei. Yobe, Godiha maka degeli mei debabe, gamani ta dala mei kaha degemou. Gamani o kedia dabai Godiha nei ke tolou mou kuhe dabai degele idi.

² Kegei kaha degemou, o koyoha gamani o kedia ta ke du ho fogou babe, o kahage Godiha makai o kedia ta ke tobekou mugulu. Kegeli o keme hebe kasagai ke moloou.

³ Midihō bolofei milolou idi o kediame gamani o kediāmokou gue degediyo mei. Midihō kasagai milolou idi o kedianou gue degele idi. Na gue degeiye debabe, midihō bolofeinou milou basi, gamani kediage name bolofeyode tobolou ile.

⁴ Yobe, gamani o kediame Godiha dabai degedi o, na dogou guba, name bologuado dalayadomou. Kenou si na midihō kasagai milou babe, na gue degeyedei. Yobe, gamani o kediage aweki me bolou sagai ke tolou idibe, mou youtuwa ta tolou idiyo mei, Godiha gofoou degeimou, diage midihō kasagai milou gadi o kediāmokou hebe kasagai ke nele idi.

⁵ Kegei kaha degemou, di gamani o kedia hayedu dalaguame. Die ta keme defeido dume, kegeligi dia gofoou degeba, dimokou hebe kasagai ke nele iye deba. Di duledugene, di gamani kedia ta dudi midihō keme bolodade tawame.

⁶ Kegei kaha yoenou ni sibidi selene kefemamou, gamani o kediāmokou kuhe nedi. O kediame Godiha dabai degedi o kaha degemou, e dabai ke defeido dia dalaguadi.

⁷ Ni sibidi sele ta gamani o kediāmokou nele sagai keme doudo dege nema. Sibidi sele kagei kagei ke kefema, gamani sibidi sele kefedi o kediāmokou nema. Haba, ni o taha hayedu dalaguababe, e ta defeido duma. O taha hiye o degeibabe, ni e hu hebele foguma.

Di o sasaj kediāmokōu solōu do degeme

⁸ Nī bi ta yogokōu nele sagaj keme toto nēma. Haba, nī nīōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba dema. Yobe, o ta yogokōu mogo degeli kahage Mosesha kuolōu tā olōu fei ke dulo sesedi.

⁹ Kuolōu be, kōu gue nalai dala keme nī kōu tewe, Sasaj hiyoubōu, o hiyoubōu hobōu moūdama.

Kisim Bek 20:14

O hobōu wodama.

Kisim Bek 20:13

Hiyoubōu moūdama.

Kisim Bek 20:15

O tahā bi ke hobōu tagadama.

Kisim Bek 20:17

Kuolōu tā koūbōu, ilo kelebōu olōu fei kahā e sibigebe tanōu fei kōu gue dala,

Nā noūsie tagadi sagaj kenōu tefe, nogo diāmokōu ne kegenōu tagayedei. *Wok*

Pris 19:18

¹⁰ O koyohā o sasaj kediāmokōu solōu do degedi midihō ke milōu gadi kahage, diāmokōu be midihō kasagaj ta milōu diyo mei. Kegeli o keme Mosesha kuolōu tā olōu feibe e tolōu dala.

Di midihō dōudo kenōu seseme

¹¹ A nīmokōu midihō olōu fei ke milōu gamabeedei. Yobe, ifi sabiyei koūme nī kōu tewe. Nī yogōu gua tiei kesigima. Di Kelesukōu yomogōu damaleyodele i kelege, Godihā di mamoloū sawisie keme ahudo dege deleiye, kenōu si ifi hagua hafei degei.

¹² Hulia, koūme mei degeladi. Haba sabiyale hafei degeladi. Kegei kahā degemōu, di midihō huliame milōu gadi olōu fei keme tōu fogōu ba, hohō kelege biyadi bimai olōu fei kenōu malā tōu me.

¹³ Dige agali kelege suluguadi sagaj kenōu tefe suluguame. Tigi kolo huei gofoūdo nama fī totōu degeba midihō kasagaj ta milōu gadame. Sasaj hiyoubōu, o hiyoubōu de suluguali, tōu e tagadi midihō kasagaj ke ta milōu gadame. Kona degeba, tae biyadame.

¹⁴ Kenōu si, nī Hiye O Yesu Kelesukōu damaleyodemaba, e biyadi bimai ke sagaj dege tolōu dalama. Tōu e tagadi midihō kasagaj ke sesele fimadama.

14

Di damaleyodei o sasaj kedia midihō ke fidame

¹ O ta kōu damaleyodeiye, kenōu si e damaleyodei nele mei debabe, nī o ke wolōu folo dogōu guma. Tā gehe gehe, o kahā tobolōu ke nī file tae biyaba tobōu dama.

² O tanōu ta e damaleyodeibe neledo kahā, e nale olōu fei nadi. Kenōu si, o ta e damaleyodeibe nele mei kahā degemōu, e gali nadiyo mei.

³ Nale olōu fei nadi o kahage gali nadiyo mei midihō ke ta fileba, o kegei ke huyafei dege tobōu da. O gali nadiyo mei o kahage nale olōu fei nadi o keme midihō kasagaj milōu di oyode tobōu da. O kene Godihā kōu malamōu wolōu dala.

⁴ Nā o tahā dabai degedi o kahā midihō ke hobōu file kasagajyode tobōu da. O keme nele dege tafalale deba, haba mihikōu fiyale deba keme e Hiye Ohā binōu. Kenōu si ta fiyale mei. Hiye Ohā degeiye, eme neledo dege tafalale.

⁵ O tahā fimai, sabiyei tabe sibige hiyedo, sabiyei ilo kele gabama folodoyode tawadi. Haba, o ta kahage sabiyei olōu feibe tefeinōu yode tawadi. O tanōu tanōu yoū e fimai ke tawale dugu, dōudo debabe kenōu seseyedei.

⁶ O taḥa e fiye sabiyei tanōu tabe folodoyode tawaiibabe, o keme Hiye Okōu fimamōu kege kuhe degeli. Naḷe olōu fei nadi o keme Hiye Okōu fimamōu kege kuhe nadi. Yobe, o keme Godikōu bolofeiyyode tobōu mamōu kuhe nadi. Naḷe olōu fei nadiyo mei o keme Hiye Okōu fimamōu, naḷe ilo kele nadiyo mei. O kahane Godikōu bolofeiyyode tobōu di.

⁷ Di o taḥa ta e teli mei kelegebe, e fibōu e tōu bōu keme yoḥunōu e bi mei. Tolo iba kelegene, eme yoḥu e bi mei.

⁸ Di sosou dalagua kōu legebe, dibe Hiye Ohā e bi, emokōu hohobōu me. Haba di toubane, dibe Hiye Ohā e binōu kaha degemōu, di emokōu hohobōu me. Kegemōu, di kōu le dalabane, haba toubane, dibe di Hiye Ohā binōu.

⁹ Kegei kaha, Kelesu e tolo ilemōu, haba gehe degeibe, o sasai tofigili meibōu, tofigiei o sasibōu kedia die Hiye O degele domōu kuhe degei.

¹⁰ Nage ne mogohā midihō ke file, kasagaiyyode tobōu da. Nogo keme huyafei degeda. Di olōu feibe Godihā e ta sale kokōu tafalaguale.

¹¹ Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala,
Ame Hiye O, mayoḥu kegenōu daladi o kaha degemōu, a damaleḍo tobolōu kuhe, sa
sa o sasai olōu fei amokōu haguasieba, yubu sugulo fiyaba, tamā dege name
damaleḍo Godiyode tobolōu ile. *Aisaia 45:23*

¹² Kegemōu, di o tanōu tanōu midihō di degele idi ke Godikōu kusigile tobolōu ile.

Dige di mogo dia midihō kasagai kokōu fiyasigemabeedema ta degedame

¹³ Kegei kaha degemōu, midihō, mogo dia milolōu keme di hobōu file, kasagaiyyode tobōu dame. Di di mogo dia dogōu gubasi bolō. Haba, dige di mogo diame midihō kasagai kokōu fiyasigemabeedema ta degedame.

¹⁴ Hiye O Yesuhā degeiyenōu, mā fiye defeido tawalibe, Godihā dihile kokōu be naḷe olōu fei nadi keme bolofeinōu, kuolōu ta dala mei, nalenōu. Kenōu si o taḥa naḷe tabe kasagaiyyode tawaiibabe, naḷe keme o kokōu nōu kasagai.

¹⁵ Kegei kaha degemōu, nage naḷe ta nogohā fiye naḷe keme Godihā kōu kuolōu majiyode tawai ke nōubabe, name nogokōu solōu do degeiyo mei. Kelesube nogohā dowoye tolo i kaha degemōu, na naḷe kegei kaha nogohā fi makoda.

¹⁶ Ni degele ili niōu bolofeidade tawale ili keme haba o iloye kasagaiyyode tobouye.

¹⁷ Godihā wolōu daladi kaha sibige keme nalebōu hueibōu kaha bi mei. Godihā wolōu daladi midihō keme midihō dōudo kebōu, mogo degedi kebōu, hohō degedi kebōu de olōu fei Duo Bolofeiha hehegieimōu tamā degedi.

¹⁸ O taḥa midihō ke seseligi, Kelesuhā dabai degeibabe, Godihage o kokōu hohō degeiba, o ilo kelegene emokōu hohō degeba, boloyode tobolōu ile.

¹⁹ Kegei kaha degemōu, dige mogo degedi midihō ke sesegaba, haba diyōu sie di damaleyodei ke yogokōu dedei sasagieiba sasagieiba deme.

²⁰ Ni naḷe kele ta tobōu gaba, Godihā dabai makodama. Naḷe olōu fei keme bolodo, nalenōu. Kenōu si naḷe ta na nolū kaha degeiye, nogo mihikōu fiyoubabe, keme kasagai hiyedo.

²¹ Nogohā na galibōu tigi kolo huei gofoḥudo kebōu de nōuba duguoba, e damaleyodei keme mihikōu fiyoubabe, na ke hobōu naḍa. Nebe, midihō ta kegei keme milōu da.

²² Na damaleyodemamou, ne fiye kage mai keme Godibou nolu nou tewe. O koyo na nou degedi keme bolofeidade tawaibabe, ne duledu hagi ta dala mei, o kegei ke name hoho degeyedei.

²³ Kenou si o taha fimai bolou kege dalali, gali noubabe, o keme hebe kasagai ke moloou, ege ta e damaleyodeiya ke nouyo mei kaha degemou. Haba di midihou ta di damaleyodeiya ke milou gadiyo mei keme midihou kasagainou.

15

Dige Yesu Kelesuha fimabou e midihobou de seseme

¹ Damaleyodei neledo dege dalagua o sasai dige nele mei degele i kedia hagi degeiba dogou gume. Di hobou diyou sienou dogou gudame.

² Di tanou tanou dige di mogo dia dogou gume, midihou bolofei kenou milou gamabeedema. Die damaleyodei ke neledo dege dalamabeedema, di dedei sasagieme.

³ Di tewe, Kelesuha yoyusie ta dogou gadiyo mei. Keme Godiha kuguokou be kou gue nalai dala,

Oe namokou sidifi nele idi keme amokou ne kou nele idi.

Buk Song 69:9

⁴ Ta olou fei, Godiha kuguokou nalagai dala kahage dimokou hehegie dala. Damaledo, Godiha ta kahage dimokou dedei sasagiema, di neledo dege dalaguali, Godiha dimokou midihou bolodo degele ke dia dalamabeedema nalai dala kuhe.

⁵ Godiha di dedei sasagiedibe, e degeiyenou di neledo dege dalagua kaha degemou, a tagalibe, nime younou dogou guo dalaba, Yesu Kelesuha tagaiya ke ni fi tanou dege dalaguale ke tagali.

⁶ Kegeiba, ni olou fei fi tanou degeba, di Hiye O Yesu Kelesuha e Aye Godiha hu kenou hebele fogumabadomou.

Kelesuha Juda obiyeibou, sa sa ilo obiyeibou de dogou gu

⁷ Kegei kaha degemou, ni damaleyodele i o sasai kedia wou maba, hoho dege dalamabeedei. Kelesuha ni wolou dalali, nimokou hoho degedi sagai kenou tefe, nine niou sie yogokou hoho degeiba hoho degeiba dema. O sasai kedia ni midihou kege degeiba duguobabe, Godiha hu hiye dege hebele fogulo ile.

⁸ A nimokou tobolou kuhe, Kelesu e hagua, dabai degeibe, eme Juda obiyei kedia* dogou guo dabai degei. E ke degei kahage Godiha afu kou tobou keme damaledo tayodemou hegi. Damaledo, Godiha Juda o die kou guai o kediakou habage degeleyodema makaibe damaledo tama degei kehe.

⁹ Haba, Kelesu e haguei kaha yo tabe sa sa ilo obiyei kediane Godiha habaguguei ke duguoba, Godikou hohobou mabadomou kuhe haguei. Keme Godiha kuguokou be kou gue nalai dala,

Kegei kaha degemou, a sa sa o sasai kedia dihile kokou namokou bolofeyode tobolou ba, ne hu hebele foguoba die feile.

2 Samuel 22:50

¹⁰ Ta tabe kou gue nalai dala,

Sa sa o sasai nine Godiha o sasai kediabou de dogou guoba hohobou ma. *Lo 32:43*

¹¹ Haba ta tabe kuhe,

Sa sa o sasai ni olou fei Hiye Oha e hu hebele foguma. Sa sa obiyei olou fei ni emokou bolofeyode tobou ma. *Buk Song 117:1*

¹² Ta tabe Aisaiaha kou gue tobou,

* **15:8 15:8** Grik taege "kolo diafigidi o kedia"-yodili.

Jesiha sosou * kokou ge, wolou daladi hiye o taha hagua, sa sa obiyei olou fei wolou dalale. Sa sa o sasai olou fei kediage o kaha hagua, diamokou midihog bolodo degele ke dia dalaguayodei. *Aisaia 11:10*

¹³ Dibe Godiha dimokou bolodo ta degeleyodema maka degei ke dugulamou dia dalagua. Age nime Godikou damaleyodema, hohog hiyedo degeba bologuado dalaguale ke tagali. Kegeibasi, Duo Bolofeiha neleya ke, nime Godiha bi bolodo ta neleyodei ke mou laba, neledo dege dia dalaguale.

Polha dabai yofu degedi kaha ta kebou, haba sa Rom o kediakokou agali bolofeyodene tobou

(Ta Hiye 15:14-16:27)

Polha dabai yofu degeli kokou hohog degei

¹⁴ Ma mogo diama, a damaledo tawalibe, nime midihog bolofei milou gadi o sasai, tewene hiyedo dala kaha degemou, nige niou sie yogokou hehegieiba hehegieiba delenou.

¹⁵ Kuguo, a nimokou nalama neli kofume ilo kelebe huyadefei neledo. Kenou si a kou nalai kelegebe a ta gue degeli mei. Ni totou degeiye domou a kege kuhe nalai. Yobe, Godiha amokou solou do degemou,

¹⁶ e tobou mou, a Yesu Kelesuha dabai degedibe, sa sa obiyei kediakokou Godiha ta uwo bolofei ke hehegiemou sulu. Ame mogou du daladi o sa dege sulugi, sa sa ilo o sasai mofuma hagua, Godikou nedi. Kegeiba, Duo Bolofeiha degeiye, diame Godiha o sasai degeiba, yofu wou ma hohobou yadomou.

¹⁷ Kegemou, a Yesu Kelesubou de dogou guo dalali, Godiha dabai degeli kaha degemou, a hohog degeli kuhe.

¹⁸ Age ta hiye ta tobolou sagai mei, a kou guenou tobou ladi, Kelesuha degeiye, a dabai degedibe, sa sa obiyei kediakokou hehegie siadi. Kegeiba, o sasai kediane Godiha ta ke duloba sesemabandomou.

¹⁹ A dabai ke degeimou be, Duo Bolofeiha neleya ke a o sasai dihile kokou midihog gehe gehe ke milou mou siei. A kege siadibe, a sa Jerusalemkou ge yomogou mou, Kelesuha degei kaha ta uwo bolofei ke sa sa olou fei keleya ke tobou mou sulugi, sa Ilirikumkou felei.

²⁰ A ta uwo bolofei ke hehegiedi kelegebe, a sa sa, o sasai Kelesuha hu tewe meiya kenou hehegie tobolou sagai degeli. Damaledo, o tae moutima fogou ba kokou a moso togolobe dafa.

²¹ Kenou si, age Godiha kuguokou nalai dala sagai kenou tefele degelamou, O sasai, yofu degei kaha ta afu ta dulo ili mei kediage eme dugulo ile. Ta uwo bolofei ke ta dulo ili mei kediage defeido tawale ile. *Aisaia 52:15*

Polhage sa Rom o kedi duguo fogou ba hobou, ise sa Spenkou kuhe ile ke tagai

²² Dabai a degedi kahage, a akogudi kaha, a nimokou toto ili mei.

²³ Kenou si a sa kou leya dabai degega siadibe ifi mei degei. Sadebe sudo mei degemou haguei kelegebe, a ni dugulo sagai hiyedo degedi.

²⁴ Kegemou, a sa Spenkou ilebe, a ali duo kele sa Rom o nibukou duguoba, huyadefei dogou guo dalali, ni a dogou guba hobou, ise sa Spenkou kuhe ile.

* 15:12 15:12 Jesiha sosou - O Jesibe hiye o Devitha e aye.

²⁵ Kenōu si a kōu bōu gefei sa Jerusalemkōu ileba, Godihā o sasai, sa ke tie kedia dogōu gulamōu.

²⁶ Yobe, damaleyodele i o sasai, sa Masedoniabōu Akaiabōu duo kile dalagua kediage bi mei o sasai kedia dogōu gulamōu, sele kefema, Godihā o sasai sa Jerusalem tie kediāmokōu neleyodele i.

²⁷ Sa sa o kedia dioŋu die fimaiyenōu sele ke kefema nele ibe bolodo. Yobe, afu Juda o kediage Godihā bi bolofeido ke diāmokōu kōu nele i kaha degemōu, a tawalibe, sa sa o kediage tōu dogōu gudi bi bolodo ke kefema, Juda o kediāmokōu kuhe nelamōu degelibe bolodo.

²⁸ A sele ke sa Jerusalem o sasai kediāmokōu nele fogōu ileba, ali duo kele sa Rom o nībukōu duguog fogōu ba, ise sa Spenkōu kuhe ileyodei.

²⁹ A tewe, a nīmokōu ile folobe, a bi bolofei, Kelesuhā amokōu nei ke tolōu foloba, nīmokōu hiyedo nemōu ile.

³⁰ Mogo diama, di Hiye O Yesu Kelesukōu damaleyodeimōu, Duo Bolofeiha degeiye, di olōu fei mogo degei kaha degemōu, nī Godihā a dogōu guyedema neledo dege diho бага tobōu ma.

³¹ Sa Judia o ilo, Yesukōu damaleyodili mei kedia a walamōu degele idi kaha degemōu, nī Godihā a dogōu guyedema diho бага tobōu ma. Haba tabe, Godihā o sasai, sa Jerusalem tie kediāmokōu be a sele ke neiba duguoba, dia hoho degemabadeba diho бага tobōu ma.

³² Kegeiba, Godihā tagaiya ke a hoho dege ile, nī geleguoba, diyōu fei misiholo duwoguale.

³³ Godi eme bologuado daladi kaha obōu. E nībōu de dogōu guo dalale. Damaledo.

16

Polha o sasai kediāmokōu agali bolofeyode tobou

¹ A damaleyodei sasai, di mogo Fibi eme midihō bolodo milōu di sasaiyode tobolōu kuhe. Sa Senkria kokōu be, eme damaleyodele i o sasai dogōu guo dabai degedi.

² E nīmokōu foloubabe, nī Hiye Ohā huya ke bologuado wolōu dalamabeedei. Midihō keme bolofei, Godihage yoŋu e o sasai di milōu mabeedei. E hagi ta degeibabe, nī hiye dege dogōu guma. Yobe, eme o sasai sudo dogōu gudi sasai, ane kōu dogōu gudi kaha degemōu.

³ Nī sasai Prisila dilie e mā Akwila diliemokōu agali bolofeyode tobōu ma. Diliebe Yesu Kelesuhā dabai ei tanōu degele idi.

⁴ Dilie a dogōu gulamōu degeligi, kōu tofigile sagai ke fogou. Kegemōu, a diliemokōu bolofeyode tobolōu kuhe. Haba, damaleyodei o sasai, sa sa tie kediāne bolofeyodele idi.

⁵ Damaleyodele i o sasai, dilie mosokōu kefegulo idi kediāmokōu ne agali bolofeyode tobōu ma.

Haba mā mogodo, o Epainetus emokōu ne agali bolofeyode tobōu ma. Sa Esia duo kilebe eme ebukōu do Kelesukōu damaleyodei o.

⁶ Haba sasai Maria* emokōu ne agali bolofeyode tobōu ma. Eme nī dogōu gulamōu dabai hiyedo kōu degedi.

* 16:6 16:6 Sasai keme Maria ta, Yesuhā adiōu mei.

⁷ Haba o Andronikusbōu sasai Juniasbōu diliemokōu ne agali bolofeyode tobōu ma. Diliebe ei hūti tanōu. Ame didiō mosokōu dalamōu be, diliene deleigui. Ta-bolofey-mala-suluguadi-o kedia duo kilene dilie hū dala. A damaleyodili mei kelege, dilie diliebukōu Kelesukōu damaleyodele i.

⁸ Haba o Ampliatuṣ emokōu ne agali bolofeyode tobōu ma. Eme mā mogodo, Hiye Obōu de dogōu guo dala kaha degemōu.

⁹ Haba o Urbanuṣ emokōu ne agali bolofeyode tobōu ma. Eme Kelesuhaḡ dabai dibōu de degedi.

Mā mogodo, o Stakiṣ, emokōu ne agali bolofeyode tobōu ma.

¹⁰ Haba o Apeleṣ emokōu ne agali bolofeyode tobōu ma. Di eme Kelesu sesele siadi oyodele idi.

Haba o Aristobuluṣbōu e sosōu diāmokōu ne agali bolofeyode tobōu ma.

¹¹ Nī o Herodion emokōu ne agali bolofeyode tobōu ma. Elebe hūti tanōu.

Haba o Narsisuṣbōu e sosōu, Hiye Ohā bi degele ibōu olōu fei diāmokōu ne agali bolofeyode tobōu ma.

¹² Nī sasai Trifinabōu sasai Trifosabōu diliemokōu ne agali bolofeyode tobōu ma. Diliebe Hiye Ohā dabai hiyedo degele idi.

Haba mā mogo ta, sasai Persiṣ emokōu ne agali bolofeyode tobōu ma. Ene Hiye Ohā dabai hiyedo kōu degedi.

¹³ Nī o Rufuṣ emokōu ne agali bolofeyode tobōu ma. Eme o bolofeyido, Hiye Ohā makai. Haba e adiōu, mā adiōu sagai dege dala, emokōu ne agali bolofeyode tobōu ma.

¹⁴ Nī o Asinkrituṣbōu, o Flegonbōu, o Hermesbōu, o Patrobāṣbōu, o Hermāṣbōu, haba damaleyodele i o ilo diābōu de dalaguabōu olōu fei diāmokōu agali bolofeyode tobōu ma.

¹⁵ Nī o Filologuṣbōu sasai Juliabōu, haba o Neruṣbōu e bobasibōu, haba o Olimpāṣbōu, haba Godihaḡ o sasai diābōu de dalaguabōu olōu fei diāmokōu agali bolofeyode tobōu ma.

¹⁶ Godihaḡ o sasai nige niōu sie yogo nogōu ba nogōu ba dema.

Sa sa o sasai olōu fei, Kelesukōu damaleyodele i kediaḡe nīmokōu agali bolofeyode tobolōu ili kuhe.

O ilo kedia degeiye, damaleyodei o sasai kedia duo kele file idi

¹⁷ Mogo diāma, a ta nelēdo dege nīmokōu tobōu ladi. Ogōu gai egei tobōu di o kediaṣmokōu be niōu tawaibōu. O kedia di egei dudi ke tōu fogōu ba, egei gehe dumabeedeibabe nī ta dudama. Nī ilo kele die ta seseiye deba, o kegele i ke ahu dege dalama.

¹⁸ Damalēdo, o kegele idi kediaṣme di Hiye O Kelesuhaḡ dabai degele idiyo mei. Dioṣū die tōu e tagaiya kenōu dabai degele idi. Ta sebe degemōu, ogōu gai egei tobolōu idi keme o sasai tewe mei kediaḡe wa, damaleyadele idi.

¹⁹ Kenōu si nīme Godihaḡ ta dulo sesediyodele i keme sa sa o sasai olōu fei kōu dulo i kaha degemōu, a nīmokōu hohō degeli. A nīme midihō bolō olōu fei ke tawamabadomōu tagali. Ha, midihō kasagai milōu gadi keme tawadamabadomōu tagali.

²⁰ Godi eme bologuādo daladi kaha obōu. E degeiye, nī Tamābe tofogōu ba, tuema, mihī dulemōu ebeguladi.

Di Hiye O Yesuhā habagugueibe n̄ibōu de dalale.

O ilo kediā sa Rom o kediāmokōu agali bolofeiyodele i kahā tā

²¹ Ele dabai tanōu degedi o Timotiḥā n̄imokōu agali bolofeiyodele tobolōu. Haba ma hūti o Lusiusbōu Jesonbōu Sosipaterbōu, diāne n̄imokōu agali bolofeiyodele ili kuḥe.

²² Ame o Tertius. A Polḥā tobōu mōu kuguo koḥu kuhe nalolu. A Hiye Ohā hūya ke n̄imokōu agali bolofeiyodele tobolōu kuḥe.

²³⁻²⁴ O Gaius ene n̄imokōu agali bolofeiyodele tobolōu. Ege ame e mosokōu bologuado dia dala. Haba damaleyodele i o sasai, sa kōu le tiene olōu fei e bologuado dia daladi.

Gamani sele dia daladi o Erastusbōu, o di mogo Kwartusbōu diliene n̄imokōu agali bolofeiyodele tobolōu ili kuḥe.

Di Godiḥā hū hebele fogume

²⁵ Godiḥā degeiyenōu si n̄i damaleyodeibe neḷedo degele. Tā uwo bolofei, a tobōu di kahage kegenōu hehegiedi. Yesu Kelesuhā degei kahā tā keme afuge mogogou deleie,

²⁶ kenōu si ifi Godiḥā degeiye, tamā degei dala kuḥe. Godi yoḥu kegenōu daladi, e habage-degele-duguo-tobōu di-o kediāmokōu tobōu mōu diā nalagai kenōu be, ifi ei hehegie tobolōu ili kuḥe, sa sa obiyei olōu feido damaleyodema, e tā ke dulo sesemabadomōu.

²⁷ Damaleḷedo, Godi enōu si tewe hiyedo folodo. Di Yesu Kelesuhā degei kenōu fimāba, sawisie i olōu feibe Godikōu nōu hohobōu me. Damaleḷedo.

Egei Sasafei Polha Sa Korin O Kedia Mokou Nalama Nei

Tawale Ta

Sa hiye Korinbe sa Grik kile delei.

Pol ume sa Efesuskou dalali, damaleyodei o sasai, sa Korin tie kedia mokou nalama nei. Afu, kuguo kou nalali mei kelege, Polha die sa kele kou ile dalali, Yesuha degegai kaha ta ke dia mokou hehegie tobou. (Dabai 18:1-17 kene dugu.) Hehegie tobou mou be, o sasai ilo kele damaleyodele i.

Kegemou, Pol e tou fogou fogou imou, damaleyodele i o sasai kedia hagi hiyedo dugulo i. Hagi hiyedo dugumou, o ilo kelege ile, Polkou tobolou i. Tobolou imou dulomou, kuguo kou dia mokou egele tobolou mou kuhe nalama nei.

1 Korin 13, Yesukou damaleyodele i o sasai sudo kedia nalai ke tagale ili. Yobe, ta kaha sibigebe kou gue, di diyou sie yogokou solou do degeimou solou do degeimou dedi keme midihog bolodo Godiha dimokou nei dala keheyodei.

Kuguo 1 Korin koumahq ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1-4

Damaleyodele i o kedia me tae ta biyaba, dioou die hu hebele fogudamabeedei.

Ta Hiye 5-6

Midihog kasagai, damaleyodele i o sasai kedia bou de dala keme dioou doususumabeedei.

Ta Hiye 7

Polha obou sasai bou hulomou daladi kaha ta ke tobou.

Ta Hiye 8-10

Damaleyodei o sasai kedia ge gali, o tae ogou gai godikou nei keme de nala ile?

Ta Hiye 11-14

Polhage nele, Duo Bolofeiha solou do nemou i kebou, haba sosi mosokou kefeguo dabai degedi midihog bolodo kebou de hehegie tobou.

Ta Hiye 15

Tofigile i o sasai kedia hagua gehe degele ile.

Ta Hiye 16

Polha dabai e degeleyode tawai ke tobou.

**Damaleyodele i o kedia me tae ta biyaba, dioou die hu
hebele fogudamabeedei**

(Ta Hiye 1-4)

¹ Ame Pol, Godiha yoou tagaiyenou a haguismou, ame Yesu Kelesuha ta-bolofei-mala-siadi-oyodema makai dala. O Sostenes, di mogo, elege kuguo kou nalolu kuhe.

² Sa Korin o sasai Godikou damaleyodei dia, nimokou ele kuguo kou nalama neli kuhe. Yesu Kelesuha degeiye, nime Godiha bi bolodo degei dala. Nibou, haba sa sa o sasai, di Hiye O Yesu Kelesuha hu hebele fogulo idi kedia mokou bou, Godihage nime ma bi bolodo degemabeede tobou. Yesu Kelesube di Hiye O, haba sa sa o sasai diane die Hiye O.

³ Di Aye Godibou, di Hiye O Yesu Kelesubou dilie nimokou habagugueiba, nime bologuado dalamabadomou.

Polha Godikou bolofeyode tobou

⁴ A ma Godikou bolofeyode tobou di, ege ni habaguguemou, Yesu Kelesu nei kaha degemou.

⁵ Yesu Kelesuha dogou guyenou, nime Godiha ta hehegiedi tewe. Haba e tewe bolo hiyedone nibou de dala.

⁶ Yobe, Kelesuha degei kaha ta ei nimokou hehegie tobou keme ni kou damaledo-yodema dalagua kehe.

⁷ Ni damaleyodema, Hiye O Yesu Kelesuha tama degeiba dugulo ke dia dalabe, Duo Bolofeiha nele daga daga keme nime ta mei degeiyo mei dala kehe.

⁸ Di Hiye O Yesu Kelesuha nimokou dedei sagiba, nime neledo dege ibe deba, sawisie, e bohoulou ma haguale kelege, midihou kasagai milou ga idi kaha hebe keme e nimokou ta nele mei.

⁹ Godiha yofu degeleyodei keme e doudo degedi. E Dihi Yesu Kelesu, eme di Hiye O, ege nibou de dogou guomou dala kehe.

Damaleyodele i o sasai kedia fi tanou mei, filemou bolou degei

¹⁰ Mogo diama, a nimokou nele dege tobolou be, di Hiye O Yesu Kelesuha huya ke nime fi tanou degemabeede tobolou. Fileba, bolou degedama. Fi tanou degeba, fi tanou fei mama.

¹¹ Mogo diama, a o Kloeha sosou diage nime tae biya idiyode tobolou imou du.

¹² A tobolou kaha yobe kou gue, ni sa kile tie o ilo kelegebe o Pol sesele iliyode tobolou idi. Haba ni o ilo kelegebe o Apolos sesele iliyode tobolou idi. Haba o ilo kelegebe o Pita sesele iliyodele idi. Haba ilo kelegebe Kelesu sesele iliyodele idi.

¹³ A nimokou yodugalamou, Kelesuha e tou be kagima fi dala? Kegeli mei. Hebe fufuguomai kou teibe, a ni dowoye tolo i? Kegeli mei. Ni fafeleya tofolou i keme, ni Pol ma huya ke fafeleya tofolou i? Kegeli mei.

¹⁴ A o Krispusbou o Gaiusbou nou fafeleya degei. Ni o sudo a fafeleya degeli mei keme bolou, kegei kaha degemou a Godikou bolofeyodili.

¹⁵ Kegeligi, ni kile o taha ame Polha huya ke fafeleya tofouyode tobouye.

¹⁶ A totou degei. O Stefanasbou, e sosou bou dene a kou fafeleya degei. Haba o ilo kelene a kou fafeleya degei debane, age tawaiyo mei.

¹⁷ Kelesuha a tobou mou hagueibe, a fafeleya degedi dabai degeyede tobou mou hagueli mei. Ame ta uwo bolofei kenou tobou yedeimou kuhe haguei. Kenou si, ta keme hehegie totobou mou siayedaimou hagueibe, a sa sibige tewe o kedia tobou di sagai kege tobou diyo mei. Kegeligi, Kelesuha hebe fufuguomai kou tolo i keme sibige mei sa degeiye domou.

Kelesu eme Godiha dedeinou

¹⁸ Damaledo, o makolo ile o kedia tobolou idibe, hebe fufuguomai kaha tabe sibige ta meiyode tobolou idi. Kenou si, Godiha mamolofu o sasai diyou nou si tewe, hebe fufuguomai kaha ta sibige hiyedobe, Godiha yofu e dedeinou dala.

¹⁹ Yobe, Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, Tewe o kedia tawagai keme a makouba mei degele. Sa sibige fi gofofu o kedia fi gofofu kene a hebele filouba mei degeleyodei.

Aisaia 29:14

²⁰ Sa sibige kuokou * tewe o kediame kou? Kuolou yo du o kediame kou? Fi gofo degele i o kediame kou? O kegele i obe meido. Godiha sa sibige kaha tawagai keme sibigebou mei, totou degele i o kedia tayodili.

²¹ Godiha e tewebe hiyedo, sa sibige tewe olou feibe gabama folodo. O sasai kedianou be Godi tawale sagai mei. Tawale sagai mei kaha degemou, Godiha a ta maka degei, o sasai mamou lamou. Eine a kaha ta ke hehegiedi. Damaleyodele ili mei o kediase ei ta keme totou degei tayodele idi.

²² Juda o kedia midihoge gehe gehe milou gamabeede tobolou idi. Grik o kediage tewe kebou de tanou hehegie tobou mabeedene tobolou idi.

²³ Einou si* Kelesuha hebe fufuguomai kou tolo i kaha ta kenou hehegie tobou mou be, Juda o kedia dafa idi. Sa ta o kedia eimokou nime totou degele i oyodele idi.

²⁴ Godiha makai o sasai, Juda tiebou Grik tiebou dige tewe, Godiha Kelesu tobou mou hagueibe e yofu e nelebou tewebou de hegi.

²⁵ Sa sibige kou le o kediage Godiha tewebe totou degeiyodele idiye, kenou si Godiha e tewebe hiyedo folodo. Sa sibige o kedia tawagaibe huyadefei. Godiha nele, oe huyadefeyodele idi, keme nele hiyedo. Sa sibige o kedia nelebe huyadefeinou.

²⁶ Mogo diama, afu, Godiha ni haguismou, yomogou damaleyodele i kelegebe, nime sa sibige o sasai kedia dihi le kokou tewe obe sudo meidade tawama. Nime nelebou obe sudo mei. Hubou o sasaine ta sudo mei.

²⁷ Sa sibige o die dihi le kokou totou degei o sasai kediame Godiha makai, sa sibige tewe o kedia sidifi degemabadomou. Sa sibige o sasaiye nele meiyodele idi keme Godiha makai, nelebou o kedia sidifi degemabadomou.

²⁸ Hubou mei o sasai, sa sibige kuokou oe mabou nou degele idi kediame Godiha makai. Haba hubou o sasai kediame Godiha makali mei, mou yofuwa dalaguayodei, sa sibige kofumaha nele ke mei degeiba dugumabadomou.

²⁹ Kegei kaha degemou, Godiha dihi le kokou be o sasai di diyou di hu ke hebele fogudame.

³⁰ Godiha degeiye, nime Yesu Kelesubou de dogou guo dala. Tewe, Godiha dimokou nei kaha e yobe Kelesu enou. Kelesuha degeiyenou, dibe Godiha yofu e bi, e dihi le kokou dou do o sasai degei dalagua. Damaledo, Kelesuha degeiyenou, Godiha di mamou kaha degemou, midihoge kasagai kaha hebe keme di ta molofo meido.

³¹ Kegemou, Godiha kuguokou be kou gue nalai dala kenou sesame, O taha yofusie hohobou lababe, e yofu e hu ke hebele foguda, Hiye Oha hu kenou hebele foguyedei.

Jeremaia 9:24

2

Polha sa Korin o sasai kedia Yesu Kelesukou damaleyodele i ke tobou

¹ Mogo diama, a afu ile, nimokou folomou, Godiha mogogou ta ke hehegie tobou dibe, a tewe o kedia ta gehe gehe tobolou idi sagai kege ta tobou diyo mei.

² A nibou de deleibe, feibe tanou fei, Yesu Kelesuha degei kenou mamou, e hebe fufuguomai kou tolo i kaha ta kenou tobou di.

³ A ni dihi le kokou tefeileibe, ame nele mei. A gue degemou, dio kolo tefeilei.

* **1:20 1:20** 1 Korin kuguo kuokou be, Polha sa sibige o sasaiyode tobou dibe, ta kaha sibigebe Yesukou damaleyodele ili mei o sasaiyode tobou di. * **1:23 1:23** Polha eiyodilikeme yofubou, Godiha dabai degedi o ilo kelebou de. Tabe Sostenes sa degei (1:1). Haba tabe Timoti sa degei (4:17).

⁴ Tafalalibe, a sa sibige tewe o kedia ni fi bohōu yadomōu ta sebe degedi sagai kege ta hehegie tobōu diyo mei. Age Duo Bolofeiha neleyanōu hehegie tobōu di, ni ma ta damaleyodemabadomōu.

⁵ O di teweyenōu ni damaleyodei ke tama degeli keme a dafai. Godiha dedeyenōu ni damaleyodei ke tama degeli keme a tagai.

Duo Bolofeiha dimokōu fimaiḃōu tewebōu bolofei ke nei

⁶ Godiha tewe keme eige fi hagua i o sasai kediaḃmokōu nōu hehegie tobolōu idi. Tewe keme sa sibige tewe mei. Sa sa hiye o kedia, die tewe sagai ke ei ta tobōu diyo mei. O tewe kegele i kediaḃme mei degeladi.

⁷ Ei hehegiedi keme Godiha tewedo, afu oe ta tawali mei, mogogou delei. Bi ta milōu li mei kelege, Godiha yoḡunōu di wolōu foloba, e hebeni hohō kokōu dogoguloyode tawai.

⁸ Godiha fimai keme sa sa hiye o kedia ta tawale ili mei. Tawale i debabe, hebeni hohō kaha e obōu do, di Hiye O, eme dia hebe fufuguomaikōu ikeke degele ili mei.

⁹ Ta ei hehegie tobōu di keme Godiha kuguokōu be kōu gue nalai dala, O tae ta dugudiyo mei, kihiyoyene dudiyo mei, o fimaiyene ta tawadiyo mei keme Godiha afudo yoḡu kege kōu tawale fogōu dalali, o sasai emokōu hohō degele idi kediaḃmokōu nelamōu degeliyodei. *Aisaia 64:4*

¹⁰ Ta keme Godiha e Duo Bolofeikōu hegimōu, ege eimokōu hehegieimōu tawale ili kuhe. Yobe, Duo Bolofeiha mogogou dala olōu fei ke kolugi, Godiha fimai duledune dugudi.

¹¹ O tae o taha fimai ta tawaiyo mei. O yoḡu e fimai kenōu si tewe. Nebe kenōu tefei, Godiha Duo Bolofei yoḡunōu si Godiha fimai ke tewe.

¹² Eibe sa sibige kaha duo ke mōu li mei. Godiha yoḡu e Duo Bolofei ke nei, ei bi olōu fei Godiha eimokōu solōu do nei ke tawamabadomōu.

¹³ Godiha nei kaha ta ke tobolōu be, ei sa sibige koḡumahā teweya ke tobōu diyo mei, Duo Bolofeiha eimokōu hehegiei ta damaledo kenōu tobolōu idi.

¹⁴ Godiha e Duo Bolofeibōu de dala mei o kediaḃe bi Godiha nei keme dafa idi, diage keme totōu degeimōu, sibige meiyade tawale idi. Dia tawaiyo mei kaha yobe kōu gue, Duo Bolofeiha diaḃmokōu hehegieiyo mei kaha degemōu kuhe kege tawale idi.

¹⁵ Duo Bolofeibōu de dala o kediaḃi midihō kasagaibōu bolobōu de figadi ke tewe. Ha kenōu si, Duo Bolofeibōu o kedia midihōbe o tae ta file sagai mei.

¹⁶ Godiha kuguokōu be kōu gue nalai dala, O taha Hiye Ohā fimai ke tawagamaba, ege Hiye Okōu de hehegiele sagai? O taha kege ta degele sagai meido. *Aisaia 40:13*
Dinōu si Kelesuha fimaiḃōu de dala.

3

Sosikōu dabai degedi kediaḃme Godiha dabai degedi o sasai

¹ Mogo diama, afu, a nimokōu hehegiei kelegebe, nime Duo Bolofeiha midihō ke sesele ili mei. Nime tōu e tagadi midihō ke sesele idi o sasai dalaguamōu, a nimokōu kuhe hehegiei. Nime dihi diē sa degei, Kelesuha degei kaha sibige keme ni ta tawale ili mei.

² A nimokōu kōu hehegiei keme a bu sa degei kenōu nei. Nale gofoḡu degei keme ni toto ta nale sagai mei delei. Ifine, nime nale gofoḡu degei ta nale sagai meido dala.

³ Nìme nì tōu e tagadi midihō kasagaj keme ta tōu fogōu li mei. Yobe, nì nìōu sie yogokōu kona degeimōu kona degeimōu dele idi. Haba t̄aene biya idi kaha degemōu, a tawalibe, nì tōu e tagadi midihō kasagaj k̄e sesele idi. Midihō damaleyodele ili mei o sasaj kedia milōu ga idi keme n̄ine milōu ga idi.

⁴ Damaledo, nì kile tie o ilo kelege tobōu dibe, eibe Pol sesele iliyodele idi. Haba nì kile tie o ilo kelege ei Apolos sesele iliyodele idi. Midihō kegei keme damaleyodele ili mei o sasaj kedia milolōu idi.

⁵ Nì defeido tawale fimama. Apolos ̄eme koyo? Pol ̄ame koyo? Elebe dabai degele idi onōu. Hiye Oh̄a elemokōu dedej̄ esofej̄ esofej̄ neimōu ya, dabai ta, dabai ta de degele imōu, nì Hiye O Yesukōu damaleyodem̄a dalagua kehe.

⁶ ̄Ame segei hou sogodi o k̄e s̄a degei. Haba Apolos ̄eme segei huej̄ n̄edi o k̄e s̄a degei. Kenōu si, Godihanōu degeiye, segei hou keme folo hiye degeli.

⁷ Segei hou sogodi o keme hūbōu mei. Huej̄ n̄edi o k̄ene hūbōu mei. Godi ̄enōu si hūbōu dala, yobe ̄e neleyenōu segei hou k̄e hiye degemōu ili.

⁸ Segei hou sogodi o kebōu, huej̄ n̄edi o k̄edilie dabai degele idibe, f̄i tanōu fej̄ dege degele idiye, ha dabai kaha hebe k̄e molo□ube esofej̄ esofej̄inōu mal̄a ile.

⁹ Elebe Godih̄a dabai degele idi o. Godibōu de dabai degele idi. Nìme Godih̄a hebe hai sa s̄a degei.

Sosikōu dabai degedi obe moso togodi o k̄e s̄a degei

Nìme Godih̄a ̄e moso, yo□u togoul̄u kehe.

¹⁰ Godih̄a a habaguguegumōu, ̄ame moso togodi b̄ose k̄e s̄a degei, moutima fogōu mōu, o tah̄a moso mouti tagetōu togoul̄u kehe. O koyo dīa moso togoubabe, defeido togoma.

¹¹ Moutima fogou k̄e haba o ta n̄a igile muguoba, haba mouti gehe ta fogōu da. Moutima fogou keme Yesu Kelesu ̄enōu.

¹² Mouti tagetōu moso togolo idibe, o ilo kediame sele igi golye moso togolo ili. Ilo kediame sele igi silvaye togolo ili, ilo kediame sele igi kuidihō fai degeiye togolo ili, ilo kediame hebeye togolo ili, ilo kediame dioye togolo ili, ilo kediame hiye dioye togolo ili.

¹³ Kegei degemōu, moso olōu fej̄ togogama mei degeiba, sawisie Godih̄a o sasaj di t̄a sale kelege, dabai di degele i keme Godih̄a douye tefega dugulo, dabai bolō, he kasagaj deba k̄e tefega duguoba file dala.

¹⁴ O ̄e moso douye nal̄i mei keme ̄e hebe bolō k̄e molo□u.

¹⁵ O ̄e moso douye olōu fej̄ nama mei degei debabe, ̄eme dabainōu degei. Hebe bolodo ̄e ta molo□u mei. ̄E dabai makoma mei degele, ha kenōu si yo□u ̄eme makolo mei. O keme moso douye n̄umōu, o tae figamōu, figikōu dogogu k̄e s̄a degei dalale, bibōu mei.

Nìme Godi yo□u ̄e moso

¹⁶ Nìme Godi yo□u ̄e moso. Godih̄a Duo Bolofej̄h̄a nì duledu dala keme nì tawaiyo mei?

¹⁷ O tah̄a Godih̄a moso k̄e makoubabe, Godih̄a o k̄ene makolo. Yobe, moso keme Godi yo□u ̄e moso kaha degemōu. Moso keme nì.

Sa sibige o kedia h̄u hebele fogudame

¹⁸ Nì nìōu sie ogōu gadama. Nì kile o tah̄a yo□usie ̄eme sa sibige tewebe hiyedoyode tawaiyabe, o keme f̄i bohōu yede. ̄E f̄i boholōu ba, damaleyodili mei o sasaj kedia

dihile kokou be ɛme totou degei o sagai dalaba dugulo. Kenou si Godihage ɛme tewe oyode tobolou.

¹⁹ Yobe, Godiha dihile kokou be sa sibige tewe keme ta hiye mei. Godihage sa sibige koŋuha tewebe totou degeinou yode tawali. Damaledo, Godiha kuguokou be kou gue nalai dala,

Tewe o kedia ogou gadi midihɔ ke milou goumou be, Godihage salemaye tou di sagai kenou tefele tou lamou ama dala. *Jop 5:13*

²⁰ Haba tabe,

Hiye Oha tawadibe, tewe o kedia fimai idi keme sibige meidade tawadi. *Buk Song 94:11*

²¹ Kegei degemou, ni sa sibige o ei hu ke hebele fogudama. Damaledo, bi olou feibe ni bi.

²² Damaledo, Pol a, Apolos, Pita eibe ni mogonou. Sa sibige kene ni binou. Fibou dalagua kebou, tofigile i kebou, ifi kou bou gebou, habage sawisiale kebou debe olou fei niou ni binou.

²³ Ninou sibe Kelesuha e bi. Kelesube ɛme Godiha bi.

4

Hiye O yoŋunou e dabai degele idi o sasai kedia figale

¹ Kegei degemou, nige eibe Kelesuha dabai degedi o, Godiha ta mogogou ke dia dalaguadidade tawama.

² Dabai degedi obege e boseha ta ke dulo seseyedei, e boseha e dafaiye domou.

³ Kelesuha dabai, a degedi keme ni fileba, hebe kasagai ke amokou nelebe tabou mei. Ta sai fidi hiye o tae a ta salene tabou mei. A dabai degedi ke mayoŋusie ta file mei.

⁴ A tawalibe, a midihɔ kasagai ta milou li meidade tawaliye, kenou si sa sibige kuokou ge ame doudo oyode tobolou mei. Hiye O yoŋunou tawaga filesi bolɔ.

⁵ Ta sale hiyebe you kaha degemou, ni yogo toto ta file tobou dama. Hiye Oha haguale kenou baha duwoma. Hiye Oha haguale kelegebe, hulia kodu mogogou dala keme olou fei hohɔ kokou tama degele. O sasai kedia fimai kene tama degele. Kelegenou be, Godiha die midihɔ milou gadi kaha hebe ke dimokou nemou ile.

Sa Korin o sasai kedia dioŋu die hunou hebele fogulo i

⁶ Mogo diama, Apolos ele dabai degele idi kamaha ta makai, a kou hegi kokou defeido fimama, ni Godiha kuguokou nalagai ke ta gobou dama. O taha hu kenou hebele foguoba, haba o taha hu ke huyafei degedama.

⁷ Mogo tanou tanou diama, o koyohage name hiye o degeyede tobolou? Name hiye o mei. Bi olou fei na dala keme Godiha na solou do degemou nei. Na ne hu kadegeimou hebele foguya?

⁸ Nime guokou hiyedo degeiyodele ili. Haba bi hiyedone dalaguayodele ili. Ni niou sie nime hiye o hubou yodele ilibe de damale, ha gulokou? Nime hubou o bolɔ debabe, di olou feine hubou onou dalame.

⁹ A tawalibe, sa sibige kuokou be, Godihage e ta-bolofei-mala-suluguadi-o eibe uwagedo dogogumou dalaguadadili. Eibe o ilo kelege ta sama wouba tofigile ileyode maka degei o sa degei. Damaledo, eibe sa sibige o sasai bou, esol obou dia dihile kokou oe wala iba tofigile kenou baha duwogua.

¹⁰ Ei Kelesuha hu hebele fogudi kaha degemou, eibe o sasai kedia dihile kokou be totou degele i o sa degei dalagua. Nige niou sie tewe oyodemou, Kelesukou damaleyodei o bolodoyodele idi. Haba eibe nige nele meiyodele idi. Ni niou sie nime nelebou yodele idi. Nime o sasai kedia dihile kokou be hubou dalaguayodele idi. Einou sibe nige hubou meiyodele idi.

¹¹ Ei afu hegiebou, huei nale sagai bou degemou hagulugi, ifine kuhe. Eibe yukuei bolu mei. O ilo kelegebe ei bou basianou woma fofou gule idi. Eibe mosu mei.

¹² Nale mou lamou be, ei dobogo uye dabai hiyedone degele idi. O sasai ilo kedia ei susuga tobolou imou be, eige Godiha nimokou midihou bolonou hehegieyedele idi. O kedia ei makolamou degele imou be, ei gofo u degediyo mei, neledo dege dalaguadi.

¹³ Eibe o kasagai yode tobolou imou be, eige ta bolu kenou tobolou idi. Afune, sa sibige o sasai kediage eibe mabou kofai бага igisalamou degemou haguabe demou, ifine kuhe.

Polhage sa Korin o sasai kediame e midihou kenou sesele imabadomou tagai

¹⁴ A nalai kumaha yobe ni sidifi degemabadomou nalouyo mei. Nime ma sisigo sa degei, a nimokou solou do degemou kuhe egele tobolou.

¹⁵ O sudo, 10,000 kege kedia ni wou ma, Kelesuha ta ke hehegie dala debabe, o sudo kediame ni ayedo mei. Anou si ni ayedo degei. Abukou ile, Yesu Kelesuha ta uwo bolofei ke nimokou hehegie tobou kelege, ame ni aye dege dalali, ifine kuhe.

¹⁶ Kegei degemou, a nime midihou a milou di sagai kenou milou mabeedili.

¹⁷ Nime ma ta ke dulo sesemabadomou, a Timoti tobou ba nimokou ile. Timoti eme ma dihi sa degei. A emokou hohou hiyedo degeli. E Hiye Ohu dabai degelebe ta dafadiyo mei, defeido degedi. Kegei degemou, Timoti e nimokou ile foloba hehegie, midihou, a Yesu Kelesu sesele idi ke haba hehegie, afu a hehegiei ke ni totou degeiye domou. Ta e hehegie keme, ane damaleyodele i o sasai, sa sa olou fei kedi mokou hehegie totobou mou siadi.

¹⁸ Ni o ilo kelege ame nimokou bohoulou ma haguale meiyode tawale ili kaha degemou, nime ta a kou hehegie tobou ke dafolu.

¹⁹ Kenou si, Hiye Ohu tagaibabe, a nimokou ilebe hafei degeli. A nimokou folo dalali tawalebe, ta dudiyo mei o kedia taenou tobolou ilidade tawale. O kedia Godiha neleye tobolou ili? Damale he gulokou, a ke tawalamou degeli.

²⁰ O sasai, Godiha wolou daladi kediage taenou tobolou idiyo mei. O sasai kediame Godiha neleyenou e ta dulo sesele yadi.

²¹ Ni a kage degele ke tagaiya? A ile foloba, ni egele wolo ke tagali? He, a solou do degeba, nimokou ta amafei tobolou ke tagali?

Midihou kasagai, damaleyodele i o sasai kediabou de dala keme dio u doususumabeedei

(Ta Hiye 5-6)

5

Damaleyodele i o sasai, sa Korin tie kilebe sasai hiyou mou o ta delei

¹ A dube, ni kile o taha sasai hiyou mala dalayode tobolou imou du. Midihou kasagai o kaha milolou keme kasagai hiyedo. O kaha e aye ha sasai ke hiyou malamou, sasai

keḅōu de dalayode tobolōu imōu du. Keme midihō kasagaido, damaleyodili mei o sasai kediame midihō kegei ke ta milōu diyo mei.

² Midihō kegei keme nībōu de kile kōu dalaye, kenōu si nige nīōu nī hū hebele fogulo ili. Nī solōu do dege gosoloba, midihō kasagai milou o ke igile muguba mōu yoḅuwa dalabasi bolō.

³ Damaledo, ame kōu ahudo dalaye, ha mā fībe nībōu de dalali, a file dugulube, midihō keme kasagaido dugulu.

⁴ A di Hiye O Yesuha hūya ke tobōu lamōu. Nī olōu fei kefeguoba, hagi ke doususuma. Mā fībe nībōu de dalaba, di Hiye O Yesuha nele kahanōu nī dogōu guo dalale.

⁵ Kege kefeguoba, o kegei keme Tamakōu seseguma. Seseguba, o kaha tōu keme kōu makoloye, kenōu si uwage sawisie, Hiye Ohā haguale kelegebe, o kaha fī keme Godihā moḅuba, e bologua dalale.

Damaleyodele i o sasai, sa Korin tie kedia o midihō kasagai milou ke igile mugumabeedei

⁶ Nīōu nī hū hebele fogudi midihō keme bolō mei. Ōu sidi mola huyadefei ke ōu sagai keḅōu de tiagewoma fogōu mōu be, yoḅunōu fofolugi hiye degedi. Nī kegedi keme ta tawaiyo mei?

⁷ Ōu sidi mola kasagai ta nībōu de dala keme hebele filama. Hebele filaba, nīme ōu ebele kenōu dalama. Kenōu si, a tewe, nīme ōu sidi mola ke dala mei. Yobe, Kelesu ume o kedia woumōu tolo i kaha degeimōu. Damaledo, o kediage ume Gabama I Sawisie* kaha wai sipsip wili sa dege woumōu tolo i.

⁸ Kegei degemōu, sawisie hiye kaha dowo keme di ōu molabōu mei ōu si kenōu name. Oe ōu sidi mola olōu fei ke igisedi kenōu tefe, dine midihō kasagai milōu gadi ke olōu fei tōu fogōu fogōu ile, midihō sibigi mei keḅōu, ta damaledo tobōu di midihō keḅōu denōu milōu game. Midihō bolodo keme ebele ōu, molabōu mei ke sa degei.

⁹ A kuguo nīmokōu nalama nei kokōu ge toboube, nīme sasai hiyou siadi obōu, haba o hiyou siadi sasaiḅōu de dalaguadamabeedei.

¹⁰ A ke toboube, keme sa sibige kuokōu sasai hiyou siadi obōu, o hiyou siadi sasaiḅōu olōu fei kediame nī tōu fogōu mabeede ta tobōu li mei. O taha bimai duguo tagadi obōu, o womamōu bi hiyou moḅudi obōu, ogōu gai godikōu diho baga tobōu di obōu olōu fei kediame nī tōu fogōu mabeede ta tobōu li mei. A kege tobou debabe, nige midihō kasagai milōu ga idi o sasai olōu fei kediame tōu fogōu ba, sa sibige koḅu olōu fei tōu fogōu dolo fogōu yale.

¹¹ Kenōu si a koḅu nalai kaha sibigebe kōu gue, damaleyodei o ta, nī mogoha sasai hiyou degeibabe, nīme o keḅōu de hobōu daladama. Nebe kenōu tefe, o taha bimai duguo tagadi midihō keḅōu, ogōu gai godikōu diho baga tobōu di midihō keḅōu, susuga tobōu di midihō keḅōu, tigi kolo huei gofoḅu degei hiyedo nadi midihō keḅōu, o womamōu bi hiyou moḅudi midihobōu olōu fei ke, nī kile o taha midihō kegei ke milōu babe, o keḅōu de hobōu daladama. Haba tabe, o kegei keḅōu de hobōu geleguo nale nadama.

* 5:7 5:7 Gabama I Sawisiekelege, Juda o kediage wai sipsipbōu, ōu mola mei keḅōu de nala idi. Na Matyu 26:2 kaha tawale ta kokōu dugu.

¹² Damaleyodele ili mei o sasai kedia file keme ma bi mei. Kenou si damaleyodele i o sasai ni hagi ta dugubabe niou sie filebe bolq.

¹³ Godihage damaleyodele ili mei o kediame ta sale. Kuguokou be kou gue nalai dala,

Midiho kasagai milou di o, nibou de kile dala keme igile mugumabeedei. *Lo 17:7*

6

Damaleyodei o sasai dige diyou sie yogo ta souba ta souba dedame

¹ Damaleyodei o sasai ni kile o bolou ta dilou sie tae biyaba, o tanou taha Godiha o sasai tobekou muguo ile, damaleyodele ili mei o kedia dihile kokou ge yogo ke ta soubabe, midiho keme bolq mei, kasagaido.

² Uwage sawisieie kelege, Godiha e o sasai kedia sa sa o sasai fileba, ta sale keme nige de tawale ili? Kegei degemou, ifi kou bou ge hagi huyadefei ta salebe dabai hiyedo mei.

³ Dige esol o kediame fileba, ta sale keme ni de tawale ili? Kegei degemou, sa sibige kuokou ge tae biya idi ke ta salebe hiyefei mei.

⁴ Tae biyoumou biyoumou demou be, nige kageimou damaleyodili mei o kedia ta samabeede tobolou idiya? O kediame damaleyodei o sasai di dihile kokou hubou o mei.

⁵ Ni de sidifi degele ili? Damaleyodele i o bolou dilou sie yogokou tae biyouba biyouba debabe, ni ta sai file obe de dala, ha mei?

⁶ Ni kou dalaye, kenou si nige damaleyodili mei o kedia dihile kokou ge ni niou sie yogo ta soumou ta soumou dele idi. Ke degele idibe kasagai hiyedo.

⁷ Ta soumou ta soumou dedi midiho kaha hegiliba, nime Kelesuha midiho ke sesega yadi keme tou fogou mou fayasigei dala kuhe. Ni mogo taha nimokou midiho kasagai ta milou babe, nige hebe ta boholou nedama, mou duguo fogou ma. Haba ni mogo taha ni bimai ta figoubabe, tabou meiyodelebe bolq.

⁸ Kou kegeiye, kenou si nige niou sie yogokou midiho kasagai milou mou milou mou dedi. Niou sie yogoha bimai figoumou figoumou dedi.

⁹ Midiho kasagai milolou idi kediame Godiha wolou daladi sa kokou fologale sagai mei. Nige keme de tawale ili? Kegei kaha degemou, niou sie ogou gadama. Ni kou tawama, sasai hiyou siadi o kediabou, o hiyou siadi sasai kediabou, ogou gai godikou diho бага tobou di o sasai bou, o dilou sie hudibou, sasai dilou sie hudibou, o sasai kegele idi kediame Godiha wolou daladi sa kokou be ta fologale sagai mei.

¹⁰ Hiyou mojudi obou, o taha bimai duguo tagadi obou, tigi kolo huei gofo degei hiyedo nadi obou, yogo susuga tobou di obou, o woma bi hiyou mojudi obou, o sasai kegele idi kediame Godiha wolou daladi sa kokou be ta fologale sagai mei.

¹¹ Damaledo, ni ilo kelene kou kegele idiye, kenou si Godiha ni duo tanou tanou olou fei bigimamou, nime ma biyodei. Hiye O Yesu Kelesuha huya ke, di Godiha e Duo Bolofeiha degeiye, nime Godiha o sasai doudo degele i dalagua kehe.

Di tou be Duo Bolofeiha e mosq

¹² Ni o ilo kelege tobolou idibe, a ta degele fimoubabe, a degelenou, kuolou ta dala meiyode tobolou idi. Ta keme kou damaledoye, kenou si midiho olou fei ni milou babe, ni bologua ta dalale sagai mei. Damaledo, a kage degelababe, a kou degelenou ye, kenou si midiho kasagai tae a didio degelebe, a dafa.

¹³ Nĩ haba tobolou idibe, nale olou feibe gua kaha bi. Gua eme nale sadinou. Ta kene kou damaleye, kenou si Godihage nalebou guabou olou fei keme makouba mei degele. Di tou kenou sibe o hiyoubou, sasai hiyoubou de suluguadi kaha bi mei. Di tou be Hiye Oha bi. Di Hiye O eme di tou dia daladi o.

¹⁴ Hiye O tolo imou, Godiha haguagi kaha degemou, haba ene yofu e nele hiyedo kaha di haguagile.

¹⁵ Kelesuha tou keme ninou. Nĩ tanou tanou be Kelesuha tou bou dala keme ni de tewe? Nĩ tou ke o hiyou siadi sasai kaha tou bou de gelegubabe de bolu? Keme bolu mei.

¹⁶ O taha o hiyou siadi sasai bou de dogou guo dala keme, diliebe tou tanou fei degei. Nige keme de tawale ili? Godiha kuguokou be tamado dege kou gue nalai dala, Dilie tou be tanou fei dege dalale. *Stat 2:24*

¹⁷ Kenou si o taha ta Hiye O Yesubou de dogou guo dalababe, diliebe fi tanou fei.

¹⁸ Sasai hiyou siadi midihobou, o hiyou siadi midihobou ke olou fei tou fogou babe, haba ta milou gadama. Midihog kasagai ilo kahage o tou be ta makolo mei. Kenou si sasai hiyou siadi o kahage yofu e tou nou makodi.

¹⁹ Duo Bolofei, Godiha nimokou nei, eme ni duledu dala. Nĩ tou be e mosu keme nige de tawale ili? Nĩ tou be niou ni bi meido.

²⁰ Godiha ni mamoube, bi sibige hiyedoye mamou. Kegei kaha degemou, ni tou hage midihog bolonou milolou ba, Godiha hu hebele foguo ima.

Polha obou sasai bou hulomou daladi kaha ta ke tobou (Ta Hiye 7)

7

Polha obou sasai bou hulomou daladi kaha ta ke tobou

¹ Yodu ta, ni amokou kuguo nalama nei kokou ge, a nimokou tawale tabe kou gue tobou lamou. O ni sasai hulo mei dalalebe bolu.

² Kenou si, sasai hiyoubou, o hiyoubou siadi midihog keme hiyedo milou ga ili kaha degemou, o tanou tanou be yofu e sasai bou denou dogou guo dalayedili. Haba sasai kediane, diofu die mabou denou dogou guo dalamabeedili.

³ O eme sasai bou o debabe, e tou be yofu e sasai ha bi. Haba sasai ene obou sasai debabe, e tou be e maha bi. Dilie dilou sie akogudama.

⁴ Obou sasai, e tou be esofei bi mei, e ma diliou fa bi. Sasai bou o ene, e tou be esofei bi mei, e sasai diliou fa bi.

⁵ Sasai bou obou hulo i, nele dogou guo sulugualebe, nele nolou sie yogo tobekou muguoba, nele tou ke akogudama. Kenou si, nele fi tanou degeba, Godikou defeido dihog baga tobou laba, da tou fogou tafei dalamebeedema tou fogou ba, esofei esofei dalalebe tabou mei. Huyadefei kege dalagua dema, haba boholou ma ya, nolou fa dogou guo dalagualebe bolu. Kegelig, Tamaha hagua tefeleduguba, nele tou e tagadi midihog kasagai ke milou ga iye.

⁶ A tobolou keme kuolou ta mei, ma fimaiyenou tobolou, ni dogou gulamou.

⁷ A tagalibe, o sasai olou fei gisiai, a sagainou dege dalalebe bolu. Godiha neleya ke ame kegenou dala kuhe. Kenou si, nele Godiha nemou ibe, o sasai dimokou esofei esofei de nemou i dalagua kuhe.

⁸ Gisiai o sasaiḅou, kuei sasaiḅou diama, a n̄imokou ne ta tobou lamou. Ni olou feine a dege ke mou kegenou dalagualebe bolō.

⁹ Kenou si, ni tou e tagadi sagai keme ta akogulo sagai mei debabe, ni ile hugalenou. Kegeligi, ni hiyouyenou sulugueiye domou.

¹⁰ Sasaiḅou obou kou huga i diama, a n̄imokou kuolou dogogulamou. Koume mayoḅu ma fimai mei. Hiye Ohā ta. Keme kou gue, sasaiye e ma tou fogou idayedede tobou.

¹¹ Kenou si sasai tae e ma tou fogou ibabe, e haba o ta hudayedili, mou yoḅuwanou dalale. Kege ho fogou babe, haba bohoulou ma ileba, e mabou de mogo dege. Haba oyene, e sasai hobou hiyafogou da.

¹² O sasai ilo diama, a n̄imokou ne ta ta tobou lamou. Koume Hiye Ohā kou tobou li meiye, a ma fimaiyenou tobou lamou. Damaleyodei o, e sasaiḅe Kelesukou damaleyodili meiye, ha sasai kaha e mabou de dalale tagaibabe, o kahage sasai kegei keme hobou hiyafogou da.

¹³ Haba damaleyodei sasaine, e mabe damaleyodili meiye, ha o kaha e sasaiḅou de dalale tagaibabe, sasai kaha e ma kegei keme hobou tou fogou ida.

¹⁴ Yobe, damaleyodili mei o keme e sasaiḅou de dogou guo dalamou be, diliebe Godiha bi degei, sasai keme Kelesukou damaleyodei kaha degemou. Haba, damaleyodili mei sasai kene e mabou de dogou guo dalamou be, diliene Godiha bi degei, o keme Kelesukou damaleyodei kaha degemou. Kegli mei debabe, ni sisigo diame Godiha dihiḅe kokou sibigibou dalagua. Kenou si ni sisigo olou feibe Godiha e binou.

¹⁵ Kenou si, damaleyodili mei o kaha e sasai damaleyodei ke hiyafogou laba degeibabe, ni mou duguo fogou ma. Haba damaleyodili mei sasai kahane, e ma damaleyodei o ke tou fogou ilaba degeibane, ni hobou akogudama. Damaleyodei o keme haba gisiai bagalebe tabou mei. Damaleyodei sasai kene haba gisiai бага siale keme tabou mei. Yobe, Godihage nime mogo dege hemele fiya dalaguamabeedema kou makai kaha degemou.

¹⁶ Sasai, na ne ma damaleyodili mei kebou de dogou guonou dalababe, ne mahane Kelesukou yomogou damaleyodele keme na ta tewe mei. Haba, o nane ne sasai damaleyodili mei kebou de dogou guonou dalababe, ne sasaiḅane Kelesukou yomogou damaleyodele kene na ta tewe mei.

Dibe Godiha yoḅu makai sagai kegenou dalaguame

¹⁷ Dibe Godiha yoḅu makai sagai kokou nou kuhe dalame. Godiha di haguissai kelege diyou dele sagai, kegenou kuhe dalame. Daladi olou fei keme Hiye O Yesuhage o tanou tanou olou fei dimokou kou nemou i. Damaleyodele i o sasai, sa sa olou fei tie kediamokou ne a kenou totobou mou siadi.

¹⁸ Godiha di haguissai kelegebe, o ilo kelege kolo diafigile i dele debabe, o kediam* dioḅu kegenou dalaguama. Haba o ilo kelege kolo diafigile ili mei debabe, diane dioḅu kegenou dalaguama.

¹⁹ Kolo diafigidi midihobou, kolo diafigidiyo mei kebou keme sibige ta dala mei. Godiha ta dulo sesedi midihou kenou si sibige hiyedo.

²⁰ Nime Godiha ni haguissai kelege, niou dele sagai kegenou kuhe dalama.

* 7:18 7:18 O kediam Juda o.

²¹ Godihā nā hagusai kelegebe, nāme fisimōu dabai degedi kē degele delei debabe, nā hagi ta degeda. Kenōu si fisimōu dabai degedi kēme tōu fogōu yedeiba, nā kē tōu fogōu basi bolo.*

²² O tabe fisimōu dabai degedi kē degeimōu, Godihā hagusai kēme Hiye O Yesuhā ē bi degema, ē dihīle kokōu fisimōu dabai degedi kē fogōu mōu, mōu dalamōu dugu. Kenōu si o tabe mōu dalamōu hagusai kēme Hiye O Yesuhā ē dabai degedi o degele.

²³ Godihā nī mamōube, bi sibigē hiyedoye mamōu. Kegei kahā, nige sa sibigē o ilo kedia nī fisileba egei gehe ta dumabeedeibabe, nī die tā kē hobōu ta dudama.*

²⁴ Mogo diāma, afu Godihā nī hagusai kelege, nī kage ta delei debabe, ifine kenōu tefele dalali, Godihā yoūnōu nī dogōu guo dalaba suluguama.

Polhā gisiai o sasai kediāmokōu tobou

²⁵ Gisiai o sasai diāma, ā Hiye Ohā āmokōu tobou kē tobōu lamōu mei. Mayoū mā fimaiyenōu nī egele tobōu lamōu. Yobe, Hiye Ohā āmokōu solōu do degemōu, ē degeiye, āme damaledo tā kē hehegie tobōu di o degei.

²⁶ Ifi kōu bōu gebe hagi hiyedo hagulu kahā degemōu, ā tawalibe, nīme nīou ifi gisiai dala sagai, kengenōu dalaguama.

²⁷ O nāme nē sasibōu, haba sasai nāne nē obōu debabe, kengenōu kuhe dalaguama. O nā, nē sasai hiyafogōu da. Sasai nāne, nē mā tōu fogōu ida. Gisiai o debabe, sasai hulaba degeda. Gisiai sasai debane, o hulaba degeda.

²⁸ Kenōu si nā sasai hulobe, kēme midihō kasagai mei. Gisiai sasaiye o hulo kēne midihō kasagai mei. Kenōu si sa sibigē kuokōu be, sasibōu obōu huga ibabe, diāme hagi hiyedo duguo dalaguale. Kegemōu, āge hagi kegei kē nīmokōu hagua koguba dugulo dafamōu kuhe tobolōu.

²⁹ Mogo diāma, uwage sawisie kelege hagi dugulobe hafei degei. Kegei degemōu, ifi kōu bōu ge yoma kugule ilebe sasibōu o kediāme sasibōu mei o sā dege dalama.

³⁰ Gosolo idi o kediāme gosodiyo mei o sā dege dalaguama. Hohobolōu idi o kediāme hohobōu diyo mei o sā dege dalaguama. Bimai mamalā idi o kediāme bi mei o sā dege dalaguama.

³¹ Sa sibigē koūmahā dabai degele idi o sasai kediāmokōu be dabai diā degele idi kēme sibigē ta dala meidade tawamabeedili. Yobe, sa sibigē di ifi bōu dalamōu dugulu koūme mei degeladi.

³² A nīme sa sibigē kuokōu ge hagi dugulo kēme tagaiyo mei. O gisiai ēme Hiye Ohā dabai kokōu nōu fimamōu, midihō Hiye Ohā tagali sagai kenōu milōu lamōu degedi.

³³ Sasibōu o, ēme sa sibigē bi kokōu nōu fimamōu, midihō ē sasaihā tagali sagai kenōu milōu lamōu degedi.

³⁴ O kege fimādi kahā ē fimaībe bolōu degei dala. Gisiai sasibōu, gisiai бага suluguadi sasibōu kediāme Hiye Ohā dabainōu degelamōu fimā idi. Sasai kegele i kediage, diāme Hiye Ohā bi degeba, die tōu bōu die fībōu olōu fei kēme bolonōu dalale kē tagale idi. Kenōu si, sasai ē mābōu ēme sa sibigē bi kokōu nōu fimamōu, midihō ē māhā tagali sagai kenōu milōu lamōu degedi.

* **7:21 7:21** Fisimōu dabaidegedi o kēme sele dabai degediyo mei. O kegei kēme o tae fisimōu dabai mōu yoūwa degedi. * **7:23 7:23** Afu, Polhā delei kelegebe, selebōu o tahā ē dabai degele o ta moloū sagai degeimōu be, ē makisikōu ile, seleye fisiba dabai degele o ta mamōūdi. Godihāsi dibe seleye mamōu lī mei, Yesu ē kafei kahānōu di mamōu, di hebenitōu bologuado dalamabadomōu.

³⁵ A ke tobolou kahage ni dogou guba, ni bologuado dalaguamabadomou kuhe tobolou. A ni akoguyo mei. Age nime midihogoudo kenou seseleba, sawisie olou fei Hiye Oha dabainou degele ke tagali.

³⁶ O taha sasai emokou tileyodema makai ke hulo sagai hiyedo degeibabe tabou mei, sasai ke hulonou. Sasai keme mou kege dalaba, e sasai ke hulo keme midihog kasagai degeiyo mei.

³⁷ Kenou si, o taha sasai ke hu ho fogou bane tabou mei. O tae eme ta fisile mei, haba e fimaiyene sasai hulo meiyodema, e tou bou e fimaihou neledodege dalale kene tabou mei. Sasai ke hu ho fogou ba, dilie gisiai kegenou dalababe, o keme midihog kasagai degeiyo mei.

³⁸ Oe sasai emokou tileyodema makai ke hulo keme tabou mei. Haba, hu ho fogou bane bolofeido.

³⁹ O hu sasai ta, e ma teli mei dalababe, ege e mabou denou dogou guo dalayede tobou. Sasai e ma ke tolo ibabe, eme kuei sasai degele. Haba Hiye Okou damaleyodei o taha sasai kegei ke hulobe tabou mei.

⁴⁰ Kenou si a tawalibe, kuei sasai kaha o tage hu ho fogou babe, sasai eme hohobolou ba bologuanou dalale. O tae hubabe, hagi huyadefei dugulo sagai tawali. A ma duledune Duo Bolofei daladade tawalemou, ta olou fei ke kuhe tobolou.

Damaleyodei o sasai kediage gali, o tae ogou gai godikou nei keme de nala ile?

(Ta Hiye 8-10)

8

Polha gali, ogou gai godi kediamokou sile nedi kaha ta ke tobou

¹ A gali, ogou gai godi kediamokou sile nelemou kuhe nala idi kaha ta ke tobou lamou.* Keme di olou fei kou teweyodele idi. Kenou si di diyou sie tewe oyode tobou babe, di diyou di hu kenou hebele fogulu. Di solou do degedi midihonou milou basi, di neledodege dalaguale.

² O taha eme tewe oyode kou tawaliye, kenou si eme defei ta tewe mei.

³ O koyoha Godikou hohog degeli o keme, Godihage tewedo.

⁴ Gali, ogou gai godi kediamokou sile nele idi ke nala ilebe kou gue, di tewe, ogou gai godibe mabou nou, sibige ta dala mei, gulokounou. Godibe gehe ta dala mei. Tanou, enou dala.

⁵ Sa sibige kuokou godiyodele idibe sudo. Agudiletou ne dalagua. Haba hiye oyodele idi kediane sudo kou dalaguaye,

⁶ kenou si di Godibe tanou feido, eme di Aye. Di Godi eme bimai olou fei milou gai kaha e yo. Dibe yonou dogou guo dalaba sulugualamou degeli kuhe. Di Hiye O ene tanou feido, eme Yesu Kelesu. Ege bi olou fei milou ga dalali, fi gehe kene dimokou nei.

⁷ Kenou si Yesu Kelesukou damaleyodei o sasai ilo kediage keme ta tewe mei, diage wa, ogou gai godibe sibigebou yade tawale idi. O kediamogou gai godi sesele idi ke kou fogouye, ha gali sile nei ke nalamou fima idibe, ogou gai godibe sibigebou yode

* **8:1 8:1** Sa Korin kokou ge, Yesukou damaleyodili mei o sasai kedia gali sile, ogou gai godi kediamokou nele idi. Gali si keme makisikou mouma youmou, o ilo kedia seleye mamala idi. Yesukou damaleyodei o kedia Polkou ke kou yodulo i, ei gali si ke mouma nalebe de bolq?

tawale idi. Kegei kaha degemou, diame midihō kasagai milolou yademou hagi degele idi, dia defeido tawaiyo mei kaha degemou.

⁸ Kenou si nale noubane, haba na ho fogou bane keme Godikou ile a mei. Gali si ke nadibe, sibige ta dala mei. Na ho fogou bane sibige ta dala meinou.

⁹ Kenou si niou tawaibou, nale olou fei ni nale tagali keme kuolou ta dala meiyi, ha ni ke nala ili kaha degeiyi, damaleyodei nele mei degele i o kedia mihikou fiasigeiyi.

¹⁰ Tewe o ta na, ogou gai godi taha mosokou folo, gali si ke nouba, defei tewe mei o taha ke duguoba, ene folo, gali ke naiye.

¹¹ Na kege degeibabe, ne mogo e damaleyodei nele mei degei, e dowoye Yesu Kelesuha e mamolo uyodema tolo i keme na tawaga kege degeli kahage bou makoulu kehe.

¹² Damaledo, nige ni mogo, defei ta tewe mei o sasai kediamokou midihō kasagai kege degeiba, dia mihikou fiasigeibabe, nime Kelesukou midihō kasagai bou degele ili kehe.

¹³ Kegei kaha degemou, a gali kegei ke naiye, ma mogoha damaleyodei ke fiyoubabe, age gali kegei keme haba ta nale mei.

9

Polha ta-bolofei-mala-siadi dabai e degedi kaha hebe keme sele ta mou li mei kokou e hohobou

¹ Midihō a kou milou gadi ke ni dugu tawama. Tabe, ame kuolou mai ta dalamou ke sesediyo mei. Tabe, ame ta-bolofei-mala-siadi-o. Tabe, di Hiye O Yesube age kou dugu. Haba tabe, a degeiyi, nime Yesukou damaleyodele i dalagua kehede tawama.

² O ilo kelegebe ame ta-bolofei-mala-siadi-o meiyode tawale iliye, kenou si nige ame dabai ke degedi odade tawale i. Yobe, ni Hiye Okou damaleyodei kaha hegibe, ame Hiye Ohā e ta-bolofei-mala-siadi-o damaledo.

³ O ilo kele midihō a milou di ke figa dugulo imamou kasagaiyodele imou be, a diamokou kou gue sima tobou di.

⁴ Ele* Hiye Ohā dabai ke degedi kaha hebe keme, nige elemokou nalebou hueibou de nele sagaiye, kenou si ni kege ta degediyo mei.

⁵ Ele sasai damaleyodei ta dalaba, ele sasai kegele i kebou wou ma dabai degemou sulugualebe nige kageimou akogulo idiya? Hiye Ohā e ta-bolofei-mala-suluguadi-o ilo kedibou, haba e mala diabou, haba Pitabou dia kege degele idi keme o tae ta akogudiyo mei.

⁶ Barnabas elenou si sele dabai degedi, mou ta dalale sagai mei kaha degemou. Hiye Ohā ta-bolofei-mala-suluguadi-o ilo kediamke kege degediyo mei, damaleyodele i o sasai kedia dogou gulo idi kaha degemou.

⁷ Obe ami dabai degeimou be, dabai kaha hebe sele moudi. Haba, obe hebe hai dabai degeimou be, segei sibige nadi. Obe wai meme dia dalamou be, wai meme kaha bu kou ke nadi.

⁸ A ta kegei ke tobolou be, a sa sibige kuokou o tae kou tobou di sagai kenou sesega tobou yo mei. Kuolou ta, kuguokou nalai kahane kenou tefele tobou dala.

⁹ Damaledo, Mosesha kuolou ta kahage kou gue nalai dala,

* 9:4 9:4 Polbou Barnabasbou dilienou. Na 9:6 dugu.

Nige wai bulumakou kedia alasi kolo tofou tofou gugulo ibabe, kegeligi dia alasi nala iye deba, die mogou hobou komuguo tigadama. *Lo 25:4*

Ni kage tawaiya? Godiha ke toboube, e damale wai bulumakou tobou, ha kei tobolou?

¹⁰ Godiha ke toboube, e dimokou tobou. Nalai kaha yobe kou gue, o taha hebe hai dabai hiyedo degeligibe, habage nale segei ke e naledade tawadi. Alasi gama kolo gulu o ene alasi ke ene naledade tawadi.

¹¹ Oe segei hou sogodi sagai, kenou tefei, ele Duo Bolofeiha ta ke ni solou fedu segei. Kegei kaha degemou, nige elemokou tou dogou gudi bi nelebe de doudo? A nimokou tobolou kofu nele kenou si bolodo.

¹² Bimabou nalebou, ni o ilo kediakomou nele idi keme elemokou ne hiyedo dege nelebe bolu.

Kenou si, ni bimai, ele molofo sagai keme ele ta mou li mei. Kegei kaha ele hagi hiyedo dugulo idi. Ele mou li mei kaha yobe, Kelesuha ta uwo bolofei ke sa sa olou fei tefe keme ele akogulo sagai mei.

¹³ Ni tewe, Godiha mosodu dabai degele idi o kediame, die nalebe Godiha mosokou ge mala idi. Haba gali sile Godikou nele idi o kediame hui ilo kelebe dia nala idi.

¹⁴ Nebe kenou tefei, Hiye Oha dimokou kou gue tobou, ta uwo bolofei tobolou idi o kediakomou ne, dia egei hehegiedi dabai kaha hebe keme o sasai die ta dulo idi kedia nemabeede tobou, Godiha dabai degele idi o kedia mou tiasigeiye domou.

¹⁵ Kenou si ni bi, a molofo sagai keme a ta mofudiyo mei. Ifine, a nimokou hawamou nalouyo mei. A hawolu debabe, ame sidifiye tolo ile sagai degele. Hawadi midihou keme a tewe mei kaha degeimou, a hohou degeli. Midihou, a sesedi ke o tae akogulobe a dafolu.

¹⁶ A ta uwo bolofei tobou dibe, mayofo ma hu hebele fogudiyo mei, dabai keme Hiye O yofu degeyedei kaha a kuhe degedi. A egei hehegie tobou ho fogou babe, kasagai hiyedo, ame tawabou siale sagai.

¹⁷ A mayofo ma tagaiya kenou dabai degeli debasi, a dabai kaha hebe ke kou molofo. Ha, Godi yofunou amokou dabai ke degeyede tobou kaha degemou, a dabai kaha hebe ke ta mofudiyo mei.

¹⁸ A Godiha dabai degedi kaha hebe keme kei molofo? A ni bi keme kou molofo sagaiye, haba a ta molofo mei. Hebe bolu, a molofo, keme kou gue, age ta uwo bolofei ke o sasai kediakomou hehegilebe hohou hiyedo degedi. Dabai ke degele hohou hiyedo, a dugulu keme ma dabai kaha hebe bolodobe kehe.

Pol eme sa sa o sasai olou fei kedia die dabai degedi o

¹⁹ Ame kuolou mai ta dalamou ke sesediyo mei. Ame sa sibige kuokou ge o tae fisimou dabai degediyo meiye, kenou si mayofo ma tagaiya kenou, age o sasai olou fei Kelesukou damaleyodema, dimokou gelegumabadomou die dabai degedi o kuhe degei.

²⁰ Ame Juda o kediabou de dalamou be, die midihou kenou sesedi, diame Kelesukou damaleyodema, dimokou gelegumabadomou. Ame Mosesha kuolou ta dulo sesediyo meiye, kenou si, kuolou ta dulo sesedi o kediabou de dalamou be, ane kuolou ta dulo sesedi o sa dege daladi, kegeiba diame Kelesukou damaleyodema, dimokou gelegumabadomou.

²¹ Nebe kenou tefei, ame sa ta o sasai, Juda o ei kuolou ta dulo sesediyo mei kediabou de dalamou be, ane kuolou ta dulo sesedi ke fogou mou, haba die midihou kenou

sesedi, diāne Kelesukōu damaleyodema, dimokōu gelegumabadomōu. Kenōu si a kege dalalibe, Kelesuha tā, Godihā mai kenōu dulo sesedi.

²² Nebe kenōu tefei, a damaleyodei huyadeifei o sasai kediabōu de dalalibe, a me diā dalagua sagai kenōu tefele daladi, kegeiba diāne Kelesukōu defeido damaleyodema, dimokōu gelegumabadomōu. Damalēdo, a sa sa olōu fei o sasai kediā midihō kage degele imōu be, a ne diā degeli sagai kenōu sesedi, diā ilo kele Kelesukōu damaleyodele iba, Godihā mamōuyadomōu.

²³ A tā uwo bolofei ke hehegie tobōu lamōu, dabai hiyedo degedi, bi Hiye Oha neleyodema makai keme a ne moloū sagai degeimōu.

Di nelēdo dege fōukua ileba, hebe bolōdo ke moūme

²⁴ O sudo kōu fōukua idiye, ha o tanōu feiyenōu si ebukōu foloumōu be, hebe bolōdo keme e moūdi. Hebe bolōdo ke mōu o kahā fōukuai sagai kegenōu do kuhe fōukua dema.

²⁵ Obe fōukuai ebukōu folo sa degeimōu be, tōu dōsusu dabai hiyedo degele idi, hebe bolōdo ke mōu lamōu. Hebe bolōdo, diā moloū keme ta tofousogo dalale mei. Hebe bolōdo, di moloū kesi yoū kegenōu kuhe dalale, ta mei degele mei.

²⁶ Kegei kahā degemōu, a mōu yoūwa fōukuadi o sagai kege fōukuadiyo mei. A dobogoūye biyadi tewedo o ke sagai dege degedi, dobogoū mōu yoūwa hebesediyo mei.

²⁷ A mā tōu dōsusumōu be, mā tōu ege mā fimai bolō kenōu sesedi. Kegeligi, a egei tolōu sulugibe, mihikōu fiyouba, a mā dabai degeli kahā hebe bolōdo ke ta moū ho fogouye domōu.

10

Tefele duguye haguba, di fiyasigeiye

¹ Mogo diāma, age nime a tobōu ladi ke tawale ile ke tagali. Mosesha delei kelege, ei kōu guai o olōu fei kediā mabi hayeya ke tō dawala duoya ke ilobōu dama yaibe, tō kamōu ile dalamōu, mihī fafagai degeiya ke dasigei.*

² Mabiye diā wōu mamōu, dawala duoya ke ilobōu dama yai keme fafeleya degedi ke sa degei, Godihā diā olōu feibe Moses sesemabadomōu makai.

³ Diā suluguamōu, nalebe Duo Bolofeihañōu diāmokōu neimōu, diā nalāmōu suluguei.

⁴ Diā olōu feido hueine Duo Bolofeihañōu neimōu nalāmōu suluguei. Huei keme bogo to kelege migimōu nalāmōu suluguei.* Bogo keme Kelesu yoūnōu diabōu de dogōu guo siei.

⁵ Suluguamōu, Godihage o sasai sudo ilo kediāmokōu hohō degeli mei. Hebe mei mihinōu saya ke suluguali tofigile imōu be duguo fogōu suluguei.

⁶ Hagi, ei kōu guai o kediā dugumōu i kahage dimokōu hegili kuhe, die midihō keme kasagai, di kegei ke hohō dege milōu gadame.

⁷ Ei kōu guai o ilo kelege ogōu gai godikōu diho bagā tobolōu idi sagai ke tefele degedama. Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala, O sasai kediā duwoguali, nalebōu hueibōu de nala imamōu hagua tofolōu ima, ogōu gai godikōu hobolōu idi.

Kisim Bek 32:6

* 10:1 10:1 Kisim Bek 14:15-22 * 10:4 10:4 Kisim Bek 17:1-7

⁸ Haba, sasaj hiyoubou, o hiyoubou dene suluguadama. Ei kou guai o sasaj ilo kedia kegele i kaha degemou, sawisie tanou fei ta kelege, o sasaj suudo, olou fei 23,000 kege tofigile i.*

⁹ Dige haba Hiye O tefeledugudame. Ei kou guai o sasaj ilo kedia kegele i kaha degemou, dia ilo kele beiye gogoloumou tofigile i.*

¹⁰ Godikou gofo[u] dege tobou dama. Ei kou guai o sasaj ilo kedia kegele i kaha degemou, makodi esol o kaha woumou tofigile i.*

¹¹ Hagi, ei kou guai o kedia dugulo i kaha ta, Godiha kuguokou nalagai dala kahage ifi dalagua o sasaj dimokou hegili kuhe, o kedia degele idi sagai keme di ta degedame, uwage sawisie hafei degeli kaha degemou.

¹² Da nelede dege daladade tawaibabe, defeido dalame, kegeligi fiyeiye.

¹³ Tefeledugu, nimokou feledi keme daga mei, o olou feido kou dugudi kenou. Ni tefeledugu kegei ke dugubabe, Godiha yo[u] degeleyodei keme e doude degele. E ni dogou guba, tefeledugu kaha ni nele ke ta gabama folo mei. Godi yo[u] e neleyenou ni dogou guba, ni ta fiyale mei.

Di Godikou diho baga tobolou gige, duo kasagai kediamokou ne diho baga tobou dame

¹⁴ Ma mogodo diama, a kou tobou kaha degemou, ni ogou gai godikou hobou diho baga tobou dama.

¹⁵ Nime tewe o kaha degeimou, a nimokou kuhe tobolou. Ma ta ke defeido figama.

¹⁶ Di kopekou tigi kolo huei gofo[u]do sou guomou, Godikou bolofeyode tobou ma nolugi, Kelesu e kafei migi kokou ne fimamou, eme dibou de dogou guo daladade tawale idi. Nebe kenou tefei, di ou si bafigine nolugi, Kelesu e tou kou fimadibe, dibe e tou kokou sosou tanou fei degei daladade tawale idi.

¹⁷ Ou si di nala idibe tanou fei kaha degemou, dibe o sasaj sudoye, kenou si di olou feibe sosou tanou fei dala.

¹⁸ Nige Israel o sasaj kedia gali sidi midihou kokou fimama. O, Godiha dou moso kokou gali sile, Godikou nele idi kediage hui ilo kele noumou be, o kediane Godibou de sosou tanou fei degei keme ni kou tewe.

¹⁹ Kegelig, a tobou kokou ge, nige ogou gai godikou gali sidibe sibige ta dalayade tawale iye. A kege tobou li mei. Age ogou gai godibe sibige ta dala meiyode tobolou kuhe.

²⁰ A tobou kaha sibigebe kou gue, damaleyodili mei o kedia gali sima nele idibe, diame duo kasagai kediamokou nou sima nele idi. Godikou ta sima nele idiyo mei. Haba nime duo kasagibou de gelegulo keme a dafa.

²¹ Ni Hiye Ohu huei kopekou sou gu ke noubabe, duo kasagai kedia huei keme hobou ta nadama. Ni Hiye Ohu ou si ke noubabe, duo kasagai kedia ou si keme hobou ta nadama.

²² Diyou tawaibou, Hiye Ohu kona degeiye. Nige di dedeibe Hiye Ohu dedei keme gabama feleiyade tawale ili? Kegele sagai meido.

Di Godiha hunou hebele foguo ime

²³ Ni o ilo kelege tobolou idibe, di ta degele fimoubabe, di degelenou, kuolou ta dala meiyode tobolou idi. Ta keme kou damaledoye, kenou si midihou olou fei di

* 10:8 10:8 Namba 25:1-9 * 10:9 10:9 Namba 21:4-9 * 10:10 10:10 Namba 14:29

milou goubabe, di bologua ta dalale sagai mei. Damaledo, di kuolou ta dala meiyē, kenou si di midihō kage kage ta milou gamaba, neledō dege ta dalaguale sagai mei.

²⁴ Di diyōu sienou dogou gulaba degedame. Di o sasai ilo kediamokou ne dogou gulaba degeme.

²⁵ Gali hui daga daga makisikou dalaba dugubabe, ni mamouuma nalenou. Fimai hiye degeba, yodugadama.

²⁶ Yobe, kou gue nalai dala, sa sibigebe Hiye Ohale. Haba, bi olou fei sa sibige kuokou dala kene e binou. *Buk Song 24:1*

²⁷ Haba tabe, Yesukou damaleyodili mei o taha ni didigueibabe, ni yale keme tabou mei. Nale olou fei o kaha nimokou neli keme ni nalenou. Fimai hiyedo degeba, yodugadama.

²⁸ Kou kegeiye, haba o taha tobolou gi, gali hui koume ogou gai godikou sile neiyode tobou babe, nadama. Nala ibabe, keme midihō bolō mei. Yobe, kegeligi ke tobou o kaha ni gali ke nouba duguoba, hagi degeba, fi hiyedo maiye domou.

²⁹ Age ni defeliyode tobou yo mei. A tobolou be, o ta nime defeliyode tawai o kaha defeliyode tobolou.

Kenou si, o taha kege tobou ho fogou babe, ni nalenou. Godikou damaleyodei o sasai dibe kuolou ta dala mei. O yousie kuolou mai o e amokou nadayede tobou babe, a de dulo sesele?

³⁰ A Godikou bolofeyode tobou ma, nale ke noubabe, o taha kageiye nale ke kasagaiyode tobolou?

³¹ Ni nalebou, hueibou de nolugi, haba dabai kage kage ta degeligne, ni Godikou nou hohobou dema.

³² Ni juda o sasibou, Grik o sasibou, Godikou damaleyodei o sasibou kediamokou defeido fimaba, midihō ni milolou keme dia duguba, mihikou fiyale sagai keme ni milou gadama.

³³ Ane kegei ke degedibe, a midihō o sasai olou fei tagale idi kenou milou di. Yobe, a mayoousie dogou gulamou mei. A tagalibe, Godiha o sasai olou fei kediane mamouuyadomou tagali.

11

¹ A Kelesuha midihō ke milou di sagai, kenou tefe, nine midihō a milou di kenou milou ma.

**Polhage nele, Duo Bolofeiha solou do nemou i kebou,
haba sosi mosokou kefeguo dabai degedi midihō bolodo
kebou de hehegie tobou**

(Ta Hiye 11-14)

Polha widio gogudi midihō ke hehegie tobou

² Ni amokou fimolugi, ta olou fei a hehegiemou haguei keme ni tolou dala kaha degemou, a nimokou bolofeyode tobolou kuhe.

³ A nimokou ta tabou de hehegie tobou lamou. Ta keme kou gue, Kelesube o di widio o. Sasai kedia widio obe die ma. Godi enou si Kelesuha e widio o.

⁴ O koyo na, ne heti kaibou de diho бага tobou bane, egei hehegie tobou bane, na ne widio o ke sidifi neli. Ne widio o keme Kelesu.

⁵ Kenōu si sasai koyo na, ne widio goguli mei dalali, diho бага tobōu de, ha egei hehegie tobōu de deibabe, name ne widio o, ne makōu sidifi nelj. Sidifi keme widio towe waj sasai kedia sidifi dugudi ke sa kegei.

⁶ Yobe, sasai taha e widio gogu ho fogōu babe, sasai keme e widio towe tou dege kagiyede. Kenōu si, sasai kedia die widio towe tou dege kagilebe sidifi hiyedo degele idi. Haba wale kene sidifi hiyedo. Kegei kaha degemōu, sasai kediame die widio towe gogumabeede.

⁷ O dibe di widio gogudame, dige Godiha e hubōu e nelebōu de hehegie idi kaha degemōu. Sasai kedianōu si die maha e hubōu e nelebōu de hehegie idi.

⁸ Godiha obōu sasai bōu yufi milōu gai kelegebe, e o miloubē, sasai kaha tōu e milōu li mei, e sasai kenōu si o kaha tōu e milou.

⁹ Godiha o miloubē, o kaha sasai dogōu guyadomōu milōu li mei. Haba, Godiha sasai milou kesi, o dogōu guyadomōu kuhe milou.

¹⁰ Kegei kaha degemōu, sasai kedia die widio gogudi kaha esol o kediāmokōu hegilibē, Godihage sasai kediame e dabai degemabadomōu makai ke hegili.

¹¹ Kōu kegeiye, Hiye Ohā di dogōu guo dalamōu be, sasai diesofej dala mei, haba one diesofej dala mei. Sasai bōu obōu dia diofusie yogo dogōu gumōu dogōu gumōu dele idi.

¹² Godihage sasai bē o tōu ye milou ke sagai kenōu tefei, obe olōu fei sasai kedia mouma feledi. Kenōu si bi olōu fei kaha e yobe Godi.

¹³ Njōu nōu kōu gue file duguma. Sasai taha e widio gogu ho fogōu ba, Godikōu diho бага tobōu babe keme de bolō, ha kasagai?

¹⁴ Midiho di milōu gadi kaha hegilibē, o ta e widio towe sasado dalababe, keme bolō mei.

¹⁵ Sasai kedia widio towe sasado dalababe, keme diofu die similou. Godiha widio towe sasado ke sasai kediāmokōu nej, die widio gogumabadomōu.

¹⁶ O koyo na, a widio gogudi ta kefej tobou kaha hebe ke tae biyalaba degeibabe, na kōunōu tawa, eibe midiho gehēbōu sesediyo mei. Godikōu damaleyodele i o sasai olōu fei kediāne midiho kenōu sesele idi.

Sa Korin o sasai kedia Hiye Ohā ōu sibōu, e hueibōu debe dōudo nalā idiyo mei

¹⁷ A njimokōu egele tobōu lamōu. Midiho nj milōu di kokōu be a hohō ta degeiyo mei. Yobe, nj kefeguo, Godiha dabai degeimōu be, dabai nj degedibe kasagaiyode tobolōu imōu du kaha degemōu. Damaledo, dabai nj degele idi keme dōudo degele idiyo mei.

¹⁸ Yomogōu, a ta hebenōu dube kōu gue, damaleyodele i o sasai nj egei dulamōu kefeguomōu, tae biyama filemōu be, fi tanōu dege dalagua meiyode tobolōu imōu du. Age ta keme huyadefej damaledade tawai.

¹⁹ Yobe, kokōu gebe O Hiye o seselibōu, Hiye O seseiyo meibōu debe tamado duguo tawale.

²⁰ Kenōu si nj sosi mosokōu kefeguomōu, Godiha dabai degemamōu, Hiye O yofu e ōu sibōu, tigi kolo huei gofoudobōu de nj nalā idi keme nige dōudo nalā idiyo mei.

²¹ Nige nj nale ke totodo nolugibe, o ilobōu file nalā idiyo mei. Haba, o ilo kelegene tigi kolo huei gofoudo ke hiyedo dege nama, fi totōu degele idi.

²² Kageimōu, nj kege degediya? Nime nalebōu hueibōu de nadi mosobe mei sa degei. Nige Godikōu damaleyodele i o sasai kediame mabōu sagai duguomōu, nale

mei o sasaj kedia kuhe sidifi nele idi. A kage tobolou? Age nimokou ta bolofeyode tobolou sagaj meido.

Hiye O Yesuha ou sibou, tigi kolo huei gofoudo kopekou sou gu kebou de e dabai degele idi o kediamokou nei

(Matyu 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

²³ Ta a nimokou tobolou keme Hiye Ohu amokou tobou kenou. Hulia, Hiye O Yesu eme Judasha ho o kediamokou sesegu kelege, ege ou si ta mala tolou mou,

²⁴ Godikou bolofeyode tobou mamou, ou si ke bafigima tobou, kofume ma tou, a ni dowoye neli kuhe. Ni kou nolugibe, amokou fimamabeedei.

²⁵ Ou si nama mei degeimou, e huei kopekou sou guo mai ke mala tolou mou tobou, kofume ma kafei. Ma kafei kofumahage Godibou de mogo degedi midihog ebele ke hegili. Ni habagene kege nalaba, amokou fimamabeedei.

²⁶ Ou si kebou, huei kopekou sou gu kebou de nalaba, ni Hiye O e tolo i ke hehegie tobou mou ibe deba, e haba bohoulou ma haguale.

Dige Hiye Ohu e ou sibou e tigi kolo huei gofoudobou ke nalababe, di diyou sie file duguoba kuhe nama

²⁷ Kegei kaha degemou, o koyoha Hiye Ohu ou sibou, huei kopekou sou gu kebou de mou yofuwa noubabe, o keme midihog kasagai degeli, ou bou tigi kolo huei gofoudobou keme Hiye Ohu yofu e tou bou kafeibou ke makai kaha degeimou. Ke mou yofuwa noubabe, o keme hebe kasagai moloou dala.

²⁸ Kegei kaha degemou, ou sibou, huei kopekou sou gubou ke nalababe, ni tanou tanou niou sie fileba dugu, bolog degeiba kuhe nama.

²⁹ O koyoha Hiye Ohu e tou kokou fima ho fogou ba, ou sibou tigi kolo huei gofoudo kebou mou yofuwa noubabe, o keme midihog kasagai yofu degedi kaha hebe ke moloou dala.

³⁰ Kegei kaha degemou, ni kile do o sasibou, tou nele mei degele i o sasibou sudo dalagua. Haba ilo kelege tofigile i.

³¹ Di diyou sie defeido file duguoba, Hiye Ohu ou sibou, tigi kolo huei gofoudo kebou de noubabe, dibe hebe kasagai keme ta mala ile mei.

³² Kenou si, Hiye Ohu di midihog filemou doususudi. Kegelig, di sa sibige kuokou damaleyodili mei o sasaj kedibou de ta saie touye domou.

³³ Mogo diama, kegei kaha degemou, ni kefeguo, nale gili dege, toto nadama. Ni o ilo ke baha duwoma.

³⁴ Ni kile o taha hegie degeibabe, e yofu e mosokou ge nale kou nama, sosi mosokou kuhe iyedili. Kegelig, ni kefeguo noubabe, gili nolu kaha hebe kasagai ke moye.

Ta isimo keme a nimokou ile foloba, hehegie tobolou.

12

Polhage Duo Bolofeiha nele daga daga dimokou solou do nemou i ke hehegie tobou

¹ Mogo diama, a Duo Bolofeiha nele daga daga nimokou solou do nemou i ke hehegie tobou lamou.

² Ni tewe, afudo, nime damaleyodele ili mei kelegebe, mou yofuwa dalamou, ogou gai egei tobou di o kedia ni wou ma, fi mei godi, ta tobou diyo mei kokou yadi.

³ Kegei kaha degemou, a tagalibe, ni koŋu tawama, Godiha Duo Bolofei eme o taha duo kokou dalababe, o kahage Yesube makoyede tobolou mei. Haba o tanou ta e duledube Duo Bolofei dala mei debabe, o kahage Yesube Hiye Oyode tobou diyo mei.

⁴ Duo Bolofeiha nele daga daga solou do hiyedo nediye, kenou si Duo Bolofeibe tanou feiye dala.

⁵ Hiye Oha dabai, di esofei esofei kou degeleye, kenou si di Hiye Obe tanou fei dala.

⁶ Di Godiha dabai degedi kaha tewe keme esofei esofei kou dalaye, kenou si Godibe tanou fei, e neleyenou di dogou gumou, e dabai esofei esofei degele idi.

⁷ Duo Bolofeiha e nele daga daga keme dimokou mou yoŋuwa neiyo mei. E solou do degemou neli, di nele kahanou diyou sie yogo dogou guba dogou guba demabadomou.

⁸ Kegei degemou, Duo Bolofeiha e nele ta ke o takou neimou be, o kahage fimai bolodo dege dalali, ta bolodo kenou hehegie tobou di. Haba nele ta ke o ta kokou neimou be, o kamahage tewe hiyedo degemou, tewe ke hehegie tobou di. Kenou si Duo Bolofeibe tanou fei.

⁹ Duo Bolofeiha e neleyenou o ta Yesukou damaleyodema neledo dege daladi. Haba Duo Bolofeiha e nele kahanou o tabe do o sasai bologuoumou bolodegedi. Kenou si Duo Bolofeibe tanou fei.

¹⁰ Duo Bolofeiha e nele daga daga kahanou be, o tabe midihogehē ke milou gadi. O tabe habage degele duguo tobou di. O taegē o sasai, duoye tolou i keme, duo kasagaiye tou, he Duo Bolofeiye tou domou ke file duguo tawagadi. O tabe ta gehē taē tobou di.* Haba o tabe ta gehē ke tobou mou bohōu di.

¹¹ Duo Bolofeibe tanou feiye, kenou si e degeiyenou, dabai kegele i olou feibe tama degeimou dugudi. E yoŋu e tagaiya kenou e dedei olou fei ke damaleyodele i o sasai kediamokou fimou i dala kuhe.

Dibe Yesuha tou kokou sosou tanou fei dege dala

¹² O tou be tanou fei, kenou si e tou kou be abogoŋu, dobogoŋu, kehe, dihogehē kegele i sudo dalagua. Kegele i ke olou fei gelegumou be tou tanou fei degei. Kelesuha e tou ne ke sagai kegeinou dala.

¹³ Yobe, Duo Bolofeiha neleyenou di fafeleya degeimou, dibe Kelesuha e tou kokou sosou tanou fei degei dala. Juda o sasai eibou, Grik o sasai nibou, dabai degedi o sasai diabou, bose diabou, di olou feibe Duo Bolofeiha tou dalagua kuhe.

¹⁴ Di tewe, o di tou be abogoŋubou dobogoŋubou kenou fei mei. Di tou kou be dihogehē, mukuogehē kegele i sudo dala.

¹⁵ Abogoŋu tae tobolou gi, ame dobogoŋu mei kaha degemou, ame tou koŋumaha bi meiyode tobou babe, keme gulokou tobolou. Abogoŋu kene tou ha bi.

¹⁶ Haba, kehe tae tobolou gi, ame dihogehē mei kaha degemou, ame tou koŋumaha bi meiyode tobou babe, kene gulokou tobolou. Kehe kene tou ha binou.

¹⁷ Tou kokou be dihonou debabe, dihogehē kahage obe tobou ba de dulo? Dulo mei. Tou kokou be kihiyounou debabe, kihiyogehē kahage gali sili hogehē de dulo? Dulo meido.

¹⁸ Godiha o sasai di tou milou gaibe, abogoŋubou dobogoŋubou kegele i olou feido keme e yoŋu tagaiya kenou defeido asou giema fogou.

¹⁹ Di tou be dobogoŋuyenou dalagua debabe, keme damale tou mei.

* **12:10 12:10** Ta gehē taetobou dibe keme Duo Bolofeiha tobou di ta.

²⁰ Damale tōu dobe kegei mei. Damale tōu dobe dobogoŋu, abogoŋu, kehe, diho kegele i sūdoye, kenōu si tōu be tanōu feido dala.

²¹ Dihoyege dobogoŋukōu be, na dala mei debabe, a mayoŋunōu sasale dalayode tobolōu sagai mei. Widiyene abogoŋukōu be, na dala mei debabe, a mayoŋunōu sasale dalayode tobolōu sagai mei.

²² Kege tobōu babe keme gulokou. Bi, di tōu guebōu dalagua ilo kelebe dige tatabai degeiyode tawale idiye, kenōu si bi kedia dala mei debabe, di tōu be kasagai degeba mōu tilaba dugulo.

²³ Tōu ha bi ilo, di sibige dala meiyade tawadi keme di similōu di. Tōu ha bi ilo, di sidifi degedi keme di yukuei kaiye gogudi.

²⁴ Tōu ha bi ilo, di sidifi degediyo mei keme mōu dala. Kenōu si Godiha tōu ha bi olōu fei asōu giemamōu dugube, ilo kelebe hu mei duguye, kenōu si diane sibige dalayodema makai.

²⁵ Kegeligi, tōu ha bi ilo ke diafouye. Tōu ha bi olōu fei kedia dioŋusie yogo dogōu guba dogōu guba deibasi bolodo.

²⁶ Tōu ha bi ilo taha do dugumōu be, tōu olōu feine do dugudi. O tae tōu ha bi ilo taha hu hebele fogumōu be, tōu olōu fei hoho degedi.

²⁷ Ni olōu feidobe Kelesuha e tōu. Ni tanōu tanōu be e abogoŋubōu dobogoŋubōu sa degei dalagua.

²⁸ Godiha o sasai sosikōu dabai degemabadomōu makai. Sasafeibe, e ta-bolofei-mala-siadi-o. Sasamabe, habage-degele-duguo-tobōu di-o sasai. Komabe, e midihō hehegie tobōu di o sasai. Midihō gehe gehe milōu di o sasai, do o bologuadi o sasai, o dogōu gudi o sasai, widio o sasai, ta gehe gehe tae tobōu di o sasai kediane Godiha makai, e dabai ke degemabadomōu.

²⁹ Ni kage tawaiya? Godiha dabai degele idi o sasai olōu feidobe de ta bolofei mala suluguadi? Olōu feidobe de habage degelenōu duguo tobolōu idi? Olōu feidobe de Godiha midihō bolofei kenōu hehegie tobolōu idi? Olōu feidobe de midihō gehe gehe kenōu milōu ga idi?

³⁰ Olōu feidobe de do o sasai bologua idi? Olōu feidobe de ta gehe gehe taenōu tobolōu idi? Olōu feidobe de ta gehe gehe kenōu boholōu idi? Kegeriyo mei, di tanōu tanōu be dabai esofei esofei degele idi.

³¹ Kenōu si nige Duo Bolofeiha nele daga daga hiyedo folodo ke defeido moloŋu tagama.

Di diyōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba deme

Kegei degemōu, a midihō ta nimokōu hehegielamōu. Midihō keme bolodo, di ta tawaga tobolōu sagai mei.

13

¹ A ta gehe tae tobōu di kebōu, esol o kedia tobōu di ta kebōu kōu tobōu diye, haba solōu do degedi midihō ke milōu ho fogōu babe, ame bala woumōu uwo degedi ke sagainōu. Diou goŋumōu uwo degedi ke sagai degeinōu, sibige ta dala mei.

² Ame habage degele ke kōu duguo tobōu di debane, Godiha fimai mogogou dala olōu fei ke kōu tewe debane, sa sibige kuokōu tewe olōu fei kene a kōu tawagai debane, a Godikōu damaleyodeibe, a ta tobōu ba, bitouye ma ta dulo tegulonōu debane, kenōu

si a solou do degedi midihō ke milou ho fogou babe, dabal a degedi keme sibige ta dala mei.

³ A ma bima olou fei ke bi mei o kedia mokou kou nei debane, a mayofusie kou sesegumou, oe a tolou mou doulukou sigumou a tolo i debane, kenou si a solou do degedi midihō milou ho fogou babe, ame hebe bolō ta moloofu meido.

⁴ O sasai solou do degedi midihō keme kou gue, dafadiyo mei, midihō bolonou hehegiedi, kona degediyo mei. Midihō kegei ke milou di oyege yofu e hu hebele fogudiyo mei, yofusie hiye oyode tobou diyo mei.

⁵ Solou do degedi midihō keme midihō kasagai hehegiedi midihō mei. Solou do degedi oyege yofusienou fimadiyo mei. Toto gofofu degediyo mei. O tae midihō kasagai emokou milou mou be, e kokou ta fimadiyo mei, mou duguo fogou di.

⁶ Solou do degedi midihō keme midihō kasagai milou di kokou hohō degedi midihō mei. O sasai solou do degedi oyege damaledo midihō kokou hohobou di.

⁷ O sasai solou do degedi oyege, o tae emokou hagi neimou be e mihikou fiyadiyo mei. Godikou nou damaleyodema, Godihage emokou midihō bolodo degeledade tawadi. Hagi kagei kagei ta dugumou be, eme neledō dege daladi.

⁸ Solou do degedi midihō keme mei degele mei. Kenou si habage degele duguo tobou di midihō keme mei degele. Ta gehe gehe tae tobou di kene mei degele. Tewe olou feine mei degele.

⁹ Tewe di dalabe, ilo kelenou fei dala. Dige olou feido tewe mei. Haba, Godiha habage degele ta kene dige olou feido tobolou idiyo mei, ilo kelenou tobolou idi.

¹⁰ Kenou si, midihō dou do ke tama degeibabe, midihō dou do mei keme susuafo-golou.

¹¹ Ame di hifei kelegebe, a dihiye ta tobou di sagai kegenou tobou di, sisigoye fima idi sagai kegenou fimadi. A dihiye tawadi sagai kegenou tawagadi. Hiye degeimou be, a sisigo kedia midihō keme tou fogou.

¹² Nebe kenou tefei, ifibe di Godiha fima ke olou fei tewe mei. Di midihō dugudi galaseya taye dugudi sagai kenou tefe le dugudi. Habagesi, di Godibe midihō gelegulo dala. Damaledo, ifi di tewebe ilo kelenou tewe. Habagesi, Godiha di defeido tewe sagai kenou tefe le, dine Godiha e tewe ke olou feido tawale ile.

¹³ Mei degele mei midihō olou fei kamadia kege. Tabe, damaleyodei midihō. Tabe Godiha midihō bolodo degele ke dia daladi midihō. Tabe solou do degedi midihō. Kenou si solou do degedi midihō kahage midihō bolou ke gabama feleido dala.

14

Ni Godiha ta hehegie tobolou be hiyedo tagama

¹ Nige solou do degedi midihō kenou sesegaba, nele daga daga, Duo Bolofeiha solou do ned i kene olou fei moloofuyodemaba degema. Egei, habage-degele-duguo-tobou di o kedia tobolou idi kaha nele ke, Duo Bolofeiha ned i kene ni moloofuyodema hiyedo degemou ima.

² Oe ta gehe tae tobolou idibe, keme o sasai kedia mokou tobou diyo mei, Godikou nou tobolou. Damaledo, ta keme o tae ta duyō mei. Duo Bolofeiha neleya kenou ta mogougou dala ke kuhe tobolou.

³ Haba o tae egei hehegieibabe, kesi o sasai nele dege dalamabadomou hehegie tobolou . O kegei kahage damaleyodei o sasai kedia dogou guo dedei sasagile.

⁴ O tae ta gehe tae tobou babe, e yosusienou nele degelamou tobolou. Haba egei tobolou o kahanou si Kelesukou damaleyodele i o sasai kedia neledo dege dalamabadomou hehegie tobou di.

⁵ A ni olou fei ta gehe tae tobolou ile keme kou tagaliye, kenou si ni egei tobolou ile keme a tagalido. O tae ta gehe tae tobou babe, haba o tahage ke tobolou ke bohou yedili, damaleyodele i o sasai kedia duloba, neledo dege dalamabadeba. Ta ke bohoulou o ta mei debabe, ta gehe tae tobolou be huyadefei bolou. Haba egei tobou di kesi bolofei.

⁶ Mogo diama, ni a tobolou ke defeido file duguma. A ile folo, ta gehe tae nimokou tobou babe, a ni dogou gulo sagai mei. Kenou si, a ile foloba, nimokou egei hehegieibabe, keme ni dogou gulo. Ta, Godiha amokou hegi kebou, tewe ta kebou, habage degele ta kebou de a nimokou hehegie tobou lamou degeli.

⁷ Hohou sabou, gitabou keme fi dala meiye, kenou si dilie uwo bolou mei debabe, dige die uwo defeido ta dulo mei.

⁸ Kibiye bologuado haguisa ho fogou babe, o koyoha haguale?

⁹ Nebe kenou tefei, ni ta gehe tae tobou babe, o sasai kediage nime mou touba duloba, sibige ta tawale ile mei.

¹⁰ Damaledo, sa sibige kuokou be, ta daga daga sudo dalagua. Ta olou fei ke tobolou idi keme die sibigebou nou dala.

¹¹ Kenou si, o taha e tae tobolou kaha sibige ke a tawaiyo mei debabe, o kahage ame sa ta oyodeiba, haba ane o keme sa ta oyodeiba dele.

¹² Nine ke sagai dala. Kenou si, nele daga daga, Duo Bolofeihaga solou do nedi keme nige molo'u sagai degele i kaha degemou, ni damaleyodele i o sasai dedei sasagiedi nele sudo keme mou laba degema.

Polha ta gehe gehe tae tobou di midihog ke hehegie tobou

¹³ O koyoha ta gehe tae tobolou tewe debabe, e ta gehe ke bohoulou kaha nele kene Duo Bolofeihaga emokou neyedema, Godikou diho baga tobou yedili.

¹⁴ Yobe, a ta gehe tae Godikou diho baga tobou babe, a ma duo kahanou diho baga tobou di. Kenou si ma fimaiye sibige ta tawaiyo mei.

¹⁵ Kegei degemou, a kage degele? A tagalibe, ma duo kaha diho baga tobou babe, ma fimaiyene diho baga tobou yedili. Ma duo kaha die feibane, ma fimaiyene die feyedili.

¹⁶ Na ne duo kaha ta gehe tae Godikou bolofeyode tobou ma, damaledo-yode tobou babe, o taeye nabou de damaledo-yodele sagai mei. Yobe, e ne ta uwo kou duloye, kenou si sibige ta tawale mei kaha degemou.

¹⁷ Damaledo, na Godikou kou bolofeyode tobolou ye, kenou si ne diho baga tobolou kaha sibigebe o tae ta tawaleba dedei degele mei.

¹⁸ A ta gehe tae tobou mou hagulu kaha degemou, a Godikou bolofeyode tobolou kuhe. Ni ta gehe geheye tobolou idi keme age gabama feleido dala.

¹⁹ Kenou si damaleyodele i o sasai sosi mosokou kefeguo dalaguababe, a egei, dia tawale sagai kenou hehegie tobou lamou . A ta gehe tae sasado dege tobou mou iligi dele mei.

²⁰ Mogo diama, sisigoye fimadi sagai kege fimadama. Midiho kasagai milolou kokou be, nime dihi die totou degele i, midiho kasagai milolou idiyo mei kedia daladi sagai kegenou dalaguama. Kenou si midiho ilo kele milou gale kelebe, ni fimaiibe odoye fimadi sagai kenou tefele fimama.

²¹ Kuolou ta kuguokou be kou gue nalai dala, Godiha tobolou gi, A sa ahudo tie kedia tae o sasai kuokou hehegie tobou babe, sa kou tie kediage ma ta ta dulo ile mei. *Aisaia 28:11-12*

²² Kegei degemou, ta gehe gehe tae tobolou idi midiho, keme Godiha dedei ke, damaleyodele ili mei kedia dugumabadomou hegidi. Kenou si, habage tama degele ta, keme Godiha dedei ke, damaleyodele i o sasai di dugumabadomou hegidi.

²³ Kegei kaha degemou, ni sosi mosokou kefeguba, o damaleyodele ili mei o ilo kedia fologa dube, ni olou fei ta gehe geheyenou tobolou iba dubabe, diage wa, nime totou degei oyade tawale ile.

²⁴ Kenou si, damaleyodili mei o taha foloba dugu, ni egei hehegie tobolou iba dubabe, e yousienou file duguoba, eme midiho kasagai milou di odade tawale.

²⁵ Fimai kasagai, e duledu dala keme tama degeiba, e yubu sugulo fiya, miye duwoli, Godikou diho бага tobolou be, damaledo, Godibe nibou de dalayodele.

Ni sosi mosokou kefegubabe, Godiha dabaibe douonou degema

²⁶ Mogo diama, kegei kaha degemou, ni sosi mosokou kefegubabe, Godiha dabai ke kage degele ile? A nimokou tobou lamou. Nime dabai tanou tanou degemou ima. Ni ilo kelebe die feile. Ilo kele egei hehegie tobolou. Ilo kele mogogou ta ke hehegie. Ilo kele ta gehe tae tobolou. Ilo kele ta gehe tae tobou ba ke bohoulou. Ni dabai olou fei ke degele ilebe, keme ni damaleyodei ke dedei sagiba sagiba dele.

²⁷ O ilo kele ta gehe geheye tobou lababe, o bolou deba kamadia deba dianou tobolou ile keme bolou. O tanou tanou tobou mou iba, o tae dia tobolou ili ke bohoulou ma haba ta degayedili.

²⁸ Sosi mosokou be, ta gehe gehe tae tobolou ke bohoulou di o ta dala mei debabe, ta gehe tae tobou di o nage tobou da, nounou amafei Godikou tobou.

²⁹ Egei hehegie tobou labane, o bolou deba kamadia deba dianou tobolou ile keme bolou. O ilo kelebe mou dulo fimabeedili.

³⁰ Sosi mosokou duwo o tanou takou, Godiha mogogou ta ta hegiba, e tobou la debabe, o ta tou gule tobolou tafala ke name tada.

³¹ Kege degeibasi bolou. Ni tanou tanou egei hehegie tobou mou iba, o olou fei tawale, neledo degele ile.

³² Egei hehegie tobolou idi o kediame amafei baha duwoli, ise diou egei tobolou aso diho kelegenou egei kuhe tobou mabeedili.

³³ Yobe, Godi eme doudo dabai degedi o. Dine mogodo degeba, e dabai ke fi tanou dege degele ke tagali.

Godikou damaleyodele i o sasai kedia sosi mosokou kefeguo,

³⁴ Godiha dabai degeibabe, sasai kediame tale mei, amafei, o kedia hayedu duwomabeedei. Sa sa olou fei kediame di midiho kenou milolou idi. Mosesha kuolou taene kegenou kou tobou dala.

³⁵ Sasai kedia yodu ta ta dalababe, baha duwoli, mosokou fogou ya fologa, diou die makou nou yodumabeedei. Sasaiye sosi mosokou ge ta tobou babe, keme midiho doudo milou yo mei.

³⁶ Kageiye ni dulo idiyo mei? Godiha t̄abe ni sabekōu ge yomogōu haguei kaha degemōu? Kege mei. He, n̄imokōu nōu mal̄a ile foloumōu, ni tolōu i? Kegeli mei.

³⁷ O ta n̄ame egei hehegie tobōu di o degeidade tawaiababe, t̄a ā tobolōu kōume n̄a damal̄edo-yode tobōu . O ta n̄ame Duo Bolofeihā nelebōu de dalayode tawaiabane, n̄ame t̄a ā tobolōu kōume damal̄edo-yode tobōu . Yobe, t̄a ā tobolōu kōume Hiye Oh̄a di dumabeedei k̄e tobolōu.

³⁸ O koyohā mā t̄a k̄e du ho fogōu babe, o sasaiyene ē t̄abe dulo sagai mei.

³⁹ Mogo diama, egei hehegie tobolōu be hiyedo dege tagama. T̄a gehē gehē t̄ae tobōu di midih̄o k̄e akogudama.

⁴⁰ Kenōu si, ni sosi mosokōu dabai d̄ōudo kenōu degemōu ima.

Tofigile i o sasai kediā haguā gehē degele ile

(T̄a Hiye 15)

15

Kelesuhā tolo ilemōu haba haguāi

¹ Mogo diama, t̄a uwo bolofei, ā n̄imokōu tobōu mōu, ni kōu dulo tawale, neled̄o dege dalagua k̄eme ni defeido tawamabadomōu haba kuhe nalolu.

² T̄a uwo bolofeībe, ā n̄imokōu tobōu mōu defeido tolōu imōu, Godihā ni mam̄ou dalagua kehē. Kegeligi, ni damaleyodei ta sibigē mei degeiye.

³ T̄a sibigē hiyedo, ā kōu dulomōu, n̄imokōu hehegie tobou k̄eme kōu gue, Godihā kuguokōu nalai sagai kenōu tefei, Kelesu ē di midih̄o kasagai milōu ga idi kahā hebe k̄e di mōudamabadomōu ē kuhe tolo i.

⁴ Godihā kuguokōu nalai sagai kenōu tefei, ē tolo imōu, widama sawisiēi kamadia kege tiamōu, Godihā ē haguāgi.

⁵ Godihā ē haguagimōu ile, Pitakōu tam̄a degei. Haba ē dabai degedi o olōu fei 12 kege kediamokōu ne tam̄a degeimōu dīa dugulo i.

⁶ Haba, damaleyodele i o sasai sudo, 500 gabama folo kege kediā kefeguo dalali dugube, ē tam̄a degeimōu dugulo i. O kediam̄e olōu fei tofigile ili mei, sudo dala. Ilo kelenōu tofigile i.

⁷ O sasai sudo kediamokōu tam̄a degeimōu dugulo imōu, ē Jameskōu ne tam̄a degema, haba t̄a-bolofei-mal̄a-suluguadi-o olōu fei kediamokōu ne tam̄a degei.

⁸ Kegemōu, uwage, Kelesuhā amokōu ne tam̄a degeimōu ā dugu. Ame mā adiōu hā dihi bol̄o mal̄a fel̄i mei sagai degeiye, kenōu si amokōu ne tam̄a degeimōu dugu.

⁹ Ame t̄a-bolofei-mal̄a-siadi-o tanōu ta, kenōu si hiye o mei. T̄a-bolofei-mal̄a-suluguadi-o ilo kedianōu si hiye o. Ame hiye oyodele idibe bol̄o mei. Yobe, ā Godikōu damaleyodei o sasai kediā kōu makomōu haguei kahā degemōu.

¹⁰ Kenōu si Godihā ā habaguguegumōu, ā kegenōu dala kuhē. Godihā habaguguei kahā ā mōu yōuwa dala mei. Ā dabai neled̄o dege degemōu iligi, t̄a-bolofei-mal̄a-suluguadi-o ilo kediā dabai degedi k̄e gabama folodo dala. Kenōu si ā dabai ke mayōunōu degediyo mei, Godihā habagugueiyenōu, ā dabai degele dala kuhē.

¹¹ Ā degeibane, haba o ilo kediā degeibane egei hehegie tobolōu idi k̄eme t̄abōu mei. T̄a ei hehegie tobolōu idibe tanōu fei, Yesu tolo ilemōu, haguāma iyode tobolōu imōu, ni dulo damaleyodele i.

Tofigile i o sasai kediam̄e habage haguā ile

¹² Ei Kelesu ɛ tolo ilemōu, haguai ta ke hehegie tobōu mōu be, haba ni kile o ilo kelege tobolōu gi, tofigile i o sasai kediane haguale meiyode kadegeimōu tobolōu iya?

¹³ Tofigile i o sasai kediane haguale mei debabe, Godiha Kelesube ta haguagili mei.

¹⁴ Godiha Kelesube tolo imōu haguagili mei debabe, ta ei hehegie tobolōu idi keme sibige ta dala mei, haba ni kokou damaleyodele i kene sibige ta dala mei.

¹⁵ Haba tage, Godiha Kelesune haguagili mei debabe, eibe ogou gai egei hehegie tobolōu idi. Kelesu ɛ tolo imōu, Godiha haguagiyode tobolōu idi kaha degemōu. Haba, Godiha Kelesu tolo i ke haguagili mei debabe, tofigile i o sasai kediane hagua ile mei.

¹⁶ Damaledo, tofigile i o sasai hagua ile mei debabe, Kelesu ene tolo ilemōu haguai mei.

¹⁷ Godiha Kelesu tolo imōu haguagili mei debabe, ni damaleyodei keme sibige ta dala mei, nime midihq kasagainou milou gamou ili.

¹⁸ Kegei debabe, Kelesukou damaleyodele i o sasai tofigile i kediane makei dala.

¹⁹ Di Kelesukou damaleyodema, ɛ dimokou midihq bolodo degele kenou dia dalagua kuhe. Kenou si, di sa sibige kounumaha bi moloou kenou dia dala debabe, o sasaiye dimokou solou do degele ile kahage gube dihihou solou do degele idi ke gabama folodo degele.

²⁰ Kenou si kege mei. Godiha Kelesu tolo imōu haguagi keme damaledo. Godiha o tofigiei ke haguagilebe, yufi ɛ Kelesu haguagi keme hebe hai segei yufido suwi degedi sagai kenou tefei. Habage, tofigile i o sasai kediane haguagile dala.

²¹ O tanou taha degeiye, di olou fei tofigiemou ili sagai kenou tefei, haba o tanou taha degeiye, di olou fei Godiha haguagiba, gehe dege dalaguale.

²² O Adamha degeiye, di olou fei tofigile idi sagai kenou tefele, Kelesuha degeiye, di olou fei gehe degeba, tofousogo tofousogo kegenou kuhe tofolou.

²³ Kenou si, di tofigiema dia dalali, Godi youtu makai sagai kelegenou hagua ile. Godiha yufi Kelesu tolo imōu haguagi, habage, Kelesuha bohoulou ma haguale kelege, o sasai ɛ bi kediane hagua ile.

²⁴ Kegeba, uwage sawisieie kelege, bi olou fei mei degele. Kelesuhage duo daga dagabou, esol o daga dagabou olou fei kediane makoma mei degeiba, ɛ Aye Godikou sa bolodo ke kuhe dia dalayedele.

²⁵ Yobe, Kelesu eme o sasai wolou daladi o dege dalaba, Godihage ho o olou fei ke Kelesuha abogouu hayedu kefema dogoguba ɛ tofougou dalale.

²⁶ Ho o uwagedo, Godiha makolobe, keme todi ke makoma mei degeibabe, haba ta tofigile meido dalaguale.

²⁷ Yobe, Godiha kuguokou be kou gue nalai dala,

Godiha bi olou fei kefeguo, o ɛ abogouu hayedu dogogu dala.

Buk Song 8:6

Bi olou feiyode tobolou mou nalai dala keme Godi youtu ebou de tobou li mei. Godiha bi olou fei ke ɛ Dihaha hayedu dogogube, ɛ youtusiebou dogogu dala meiyodei.

²⁸ Godiha bi olou fei ke ɛ Dihaha hayedu dogoguo mei degeibabe, ɛ Dihi eme haba ɛ Ayeha hayedu folo dalale. Kegeibabe, Godi youtu eme bi olou fei kaha widio hiyedo o dege dalale.

²⁹ Tofigile i kedia haguale mei debabe, tofigile i kedia dowoye, fafeleya tofolou idi o kediane kage degele? Tofigile i kedia haguale mei debabe, kagemou o ilo kedia tofigiei kedia dogou gumabadomou fafeleya tofolou idiya?

³⁰ Eige tofigile i o kediame Godiha haguagileyode tobou mou suluguadi kaha dowoye, o ilo kedia ei walamou degele idi. Tofigile i kedia hagua ile mei debabe, ei kege ta tobou mou suluguadiyo mei.

³¹ Mogo diama, a tobolou koume damaledo. Sawisie i olou fei ame o ilo kelege wouba tolo hafei degema fogou di. A ta koume nimokou ta mogogolou mei, yobe a nimokou hohou hiyedo degeli, dibe di Hiye O Yesu Kelesubou de dalagua kaha degemou.

³² Tofigile i kedia haguale mei debabe, a mayoou tagaiya ke sa Efesus kuokou si sobou de biyadi* kaha ame ta dogou gudiyo mei. Tofigile i kedia haguale mei debabe, di kou gue tobou me,

Di nalebou hueibou name, idiba di tofigile kaha degemou.

Aisaia 22:13

³³ Ni tewe,

Di midihou kasagai milou di o sasai bou de mogo degeibabe, dine die midihou kasagai ke sagai milou gale.*

O tae ta ogou ga tobou babe, e ta ke dudama.

³⁴ Totou degedama. Bologuado fimaba, midihou kasagai ni milou gadi ke olou fei tou fogou ma. Ni o ilo kediame Godibe tawale iyo mei. A koume ni sidifi degemabadomou tobolou.

Tofigile i o sasai Godiha haguagile kedia, die tou be gehedo, sa sibige o kedia tou sagai mei

³⁵ O tae kou gue yodulo, Godiha tofigile i kedia haguagibabe, dia kage hagua ile? Die tou be kageido dugulo ile deibabe?

³⁶ Keme totou degei o kedia yodu tanou. Ni hebe hai kokou nale hou kou tidi ke sogoumou be, kolo keme tabale fiya mei degeimou, e ho kahanou kou tile folodi.

³⁷ Segei hou di sogodi keme alasi hou debane nale hou ta debane kou tili kokou dugubabe, alasi hou keme alasi fua folo hiye degei ke sagai dugulo mei. Segei hou ta debane, e fua folo hiye degei ke sagai dugulo mei.

³⁸ Kenou si, Godiha yoou tagaiya kenou milolou yodema, segei hou olou fei esofei esofei milou mou fologadi. Di segei hou die midihou esofei esofeinou fua fologoumou dugudi.

³⁹ Tou olou feibe tanou fei mei, esofei esofei degai. O sasai di tou be esofei, gali tou ne esofei esofei degai. Sio tou esofei, miye tou ne esofei.

⁴⁰ Haba agudio kaha bi kene tou esofei esofei dala. Sa sibige kooumahā bi kene tou esofei esofei dala. Agudiletou bi kaha similou kene esofei. Sa sibige kuokou bi kaha similou kene esofei.

⁴¹ Aso e hohou esofei. Oguo e hohou esofei. Kuidihou die hohou diesofeiye, haba kuidihou tanou tanou, die hohobe tanou fei mei, esofei esofei de hohogulo idi.

⁴² Tofigile i kedia hagualebe, nale houye kou tidi sagai kenou tefe degele. Tofigieiba widoubabe, tou keme mihikou tabale ile. Fiha tou gehe dege haguale keme, kasagai degele mei, yoou tofousogo tofousogo kegenou kuhe dalale.

⁴³ Tou tolo imou, di wida idi keme kasagai, nele olou fei mei degei. Fiha tou gehe dege haguale keme bolodo. Neleda dege, yoou kegenou dalale.

* **15:32 15:32** Tewe o ilo kele fimā idibe, si so mei, ho o kedianou Pol makolamou degele idi. Haba tewe o ilo kedia fimā idibe, ho o kedia die si so kedia Pol womabeede tobou di kaha ta. * **15:33 15:33** Ta koume sa Grikkou ge tewe o tahā nalai.

⁴⁴ Tōu, di wida idi keme sa sibige koŋumaha tōu . Tōu Godiha haguagile, keme hebeniha tōu.

Sa sibige koŋumaha tōu dala kaha degemōu, hebenikōu ne, di fihā tōu gehe moloŋu dala.

⁴⁵ Godiha kuguokōu be kōu gue nalai dala,
Yomogōu milou o Adam ɛme Godiha ɛmokōu fi neimōu fibōu de delei. *Stat 2:7*
Haba Adam ta, habagedo haguei keme yoŋunōu be fi nedi o.

⁴⁶ Godiha o yomogōu milou o keme hebeniha tōu gehe ke milōu li mei, mihī gobolōu mōu milou. Habagesi, damaleyodele i o sasai di hebeniha tōu gehe ke mala ile.

⁴⁷ Yomogōu do milou o Adam ɛme sa sibige koŋumahale. Godiha ɛme sa sibige kuokōu mihī gobolōu mōu milou. Haba Adam ta ɛme hebenitōu ge migi.

⁴⁸ Sa sibige o sasai olōu feibe sa sibige kuokōu mihīye milou o ɛ sagai dege dalagua. Damaleyodele i o sasai kediamē hebenitōu ge migi o ɛ sagainōu dege dalagua.

⁴⁹ Ifi dibe sa sibige koŋumaha o бага i dala. Nebe kenōu tefei, habage dibe hebenitōu ge migi o ke бага ile.

⁵⁰ Mogo diama, di tōu, sa sibige kuokōu tabale ile keme Godiha wolōu daladi sa kuokōu be fologale meidade tawama. Tabadi bi kahage tabadiyo mei bi bolodo keme ta moloŋu sagai mei.

⁵¹ A nīmokōu tobōu ladi koŋume mogogou tā. Nī duma. Di olōu fei tofigile mei, kenōu si di tōu olōu fei boholōu ba, tōu gehe dege dalaguale.

⁵² Sawisieī uwage kelege, kibi uwage haguīsouba,* dibie bila nai sa degei, Godiha tofigile i o sasai olōu fei haguagiba, fihā tōu gehe bolodo, tabale mei ke mala ile. Haba tofigile ili mei, sosou dala dine di tōu olōu fei boholōu ba gehe degele ile.

⁵³ Nī koŋu tawama, di tōu, tabale ile keme Godiha boholōu ba tabale mei tōu ke neiba dalamabadomōu. Di tōu, tofigile ile keme boholōu ba, tolo mei tōu ke nele, di tofousogo tofousogo kegenōu kuhe dalamabeedema.

⁵⁴ Di tōu, tabale ile keme Godiha boholōu ba tabale mei tōu ke neiba dalaguale. Di tōu, tofigile ile keme boholōu ba, tolo mei tōu ke Godiha neiba, di tofousogo tofousogo kegenōu kuhe dalaguale. Kegeiba, Godiha kuguokōu kōu gue nalai,
O ɛ biyolugi, todi ke makoma mei degeiba duguloyode tobolōu mōu nalai, *Aisaia 25:8*
keme damaledo kege tamā degele.

⁵⁵ Todi, nage ei wouba tofigile ile mei. Ne nele olōu fei keme mei degei.
Todi, nage ei wouba tofigile ke ei ta gue degele mei. *Hosea 13:14*

⁵⁶ Di tolo ke gue degedi kaha yobe kōu gue, di midihō kasagai milōu gadi kaha hebe ke moloŋu sagai kaha degemōu. Haba, Mosesha kuolōu malī mei debane, di midihō kasagai milōu gadi keme kasagaidade tawale iyo mei.

⁵⁷ Kenōu si di Hiye O Yesu Kelesuha degeiye, todi ke mei degei kaha degemōu, di Godikōu bolofeyode tobōu me.

⁵⁸ Ma mogodo diama, kegei kaha degemōu, nī hobōu kesigidama, neledō dege dalaguama. Nī Hiye Ohā dabai degele idi keme neledō dege degema. Yobe nī tewe, Hiye Ohā dabai keme mōu yoŋuwa dabai mei. Dabai kaha hebe, nī mala ile keme bolodo.

Polha dabai ɛ degeleyode tawai ke tobou

(Tā Hiye 16)

* 15:52 15:52 Mogogou Tā Hegi 11:15

16

Polhā sa Korin o sasaj kedia sele kefema, sa Jerusalem o kediāmokōu nelāmōu degei ke tobou

¹ Sele nī kefema, Godihā o sasaj Judia tie kediāmokōu nelāmōu degeli keme kōu gue degema. A damaleyodele i o sasaj, sa Galesia duo kile tie kediāmokōu tobou sagaj kenōu tefe, nīne kegenōu degema.

² Fula tanōu tanōu, Sande kelege, nī tanōu tanōu, fula koduge sele malā ili ke fileba, sele ilo kele o kediāmokōu neleyodema, nīōu nī mosokōu dogoguma. Nī kege kefemōu iligi, sele huyadefei hiye degeiba, habage a ile foloubabe, nī sele olōu fei kōu kefema maj kaha degemōu, nī haba ta kefele mei.

³ A nī sakōu ile foloubabe, nīge sele kefei ke malā yale o ilo kelene maka degema. Maka degeiba, a duguoba, kuguo ta nalama neiba, diā tolōu ya, sele nī sa Jerusalem tie o sasaj damaleyodei kediāmokōu solōu do neleyodema kefei ke kuhe nele.

⁴ Ane ileyode tawaibabe, a iba, o kedia a sesele yale.

Polhā sa Korin o sasaj kedia dugu ilamōu degei

⁵ A sa Masedonia duo kile tie o sasaj kediāmokōu ile dala dema, nī sakōu kuhe ile. Yobe a sa Masedonia keleya ke ile kaha degemōu.

⁶ A nīmokōu foloba, hiyedo tiamōu iligi, sa kulio degei ke olōu fei mei degele sa degei. Habage, a nī tōu fogōu, sa ta ilebe, nī a dogōu guba kuhe ile.

⁷ A nīmokōu toto ile folo huyadefei tiale keme dafa. Hiye Ohā tagaibabe, a habage ile foloba, nī sa kokōu hiyedo tafalale sagaj degeli.

⁸ Kenōu si ame sa Efesuskōu kōu le kegenōu dalali, Pentikos Sawisie^{*} ke mei degeiba kuhe fogōu ile.

⁹ Yobe, Godihā amokōu a soŋugōu mōu, a e dabai hiyedo degele dala. Godihā dabai ke akogudi one sudo dalagua.

¹⁰ O Timoti e ile nīmokōu foloubabe, e gue degeiye deba, nī emokōu midihō bolonōu hehegiema. Eme Hiye Ohā dabai, a degedi sagaj kenōu degedi.

¹¹ E ile foloubabe, emokōu hohō degema. Hobōu duguo fogōu dama. Habage, e nī tōu fogōu laba degeibane, nī e dogōu guba, e fi hohō degeba nī tōu fogōu amokōu boholōu mā haguale. A mā mogo diābōu de e haguale ke baha duwoguale.

¹² Di mogo Apolosbe, a eme damaleyodele i o ilo kediābōu de nīmokōu iyede hiyedo kōu tobōu diye, kenōu si ifibe e nīmokōu ile dafoulu. Habage, yoŋu fi hohō degeibasi ile.

Polhā tq ilo kele tobolōu mōu nalaj

¹³ Nīōu tawaibōu, damaleyodema neledo dege dalaguama. Gue degedama, dedeido dege dalaguama.

¹⁴ Godikōu bōu omokōu bōu olōu fei solōu do degebanōu dabai degema.

¹⁵ Mogo diāma, nīge o Stefanasbōu e sosōu bōu diāme kōu tewe. Sa Akaia duo kilebe damaleyodei o ta deleli mei kelege, diābukōu do Kelesukōu damaleyodele i. Damaleyodema, dioŋu die tagaiyanōu, diā Godihā o sasaj kedia dogōu gulo idi. Kegei degemōu, a nīmokōu neledo dege tobōu ladi.

^{*} **16:8 16:8** 'Ista' sawisie mei degeimōu dalali, haba sawisie olōu fei 50 kege mei degeimōu be, Pentikos sawisie ke kuhe tōu di. Pentikos dagado kokōu ge, Kelesuhā Duo Bolofei tobōu mōu migi. Nā Dabai 2:1-13 kokōu dugu.

¹⁶ Nĩ o sasai kegele i kedia ta defeido dulo sesele ima. Haba o dabai kegei ke dogou guo degele idi kedia ta kene dulo sesele ima.

¹⁷ O Stefanasou, o Fortunatusou, o Akaikusbou dia haguasie felegoumou, a hoho degei. Sa Korin o ni olou fei haguasiediyo meiye, kenou si dia haguasie felegoumou, a duguomou hoho hiyedo degei.

¹⁸ Felegamou, dia degeiye, ma duo hoho degei, haba ni duone kou hoho degei. O kegele i kediane nige duguoba hoho dege dema.

¹⁹ Damaleyodele i o sasai, sa Esia duo kile tie kedia nimokou agali bolofeyode tobolou kuhe. Akwila dilie Prisila diliene Hiye Oha huya ke nimokou agali bolofeyode tobolou. Haba damaleyodele i o sasai olou fei, dilie mosokou kefeguo, egei dulo idi kediane nimokou Hiye Oha huya ke agali bolofeyode tobolou ili kuhe.

²⁰ Kelesukou damaleyodele i o sasai olou fei kediane nimokou agali bolofeyode tobolou ili. Nime Godiha o sasai degei dalagua kaha degeimou, ni niou sie yogo nogou ba nogou ba degama.

²¹ Nimokou agali bolofeyodili koutu me Pol, a mayoutu ma dobogoutu yenou nalolu kuhe.

²² O taha Hiye O hoho dege ho fogou babe, o keme makolo dala. Hiye O, na hagua.

²³ Hiye O Yesuha habagugueibe nibou de dalale.

²⁴ Yesu Kelesuha huya ke, a nimokou solou do degeliyode tobolou kuhe.

Egei Sasama Polhã Sa Korin O Kediãmokôu Nalãma Neĩ

Tawale Tã

Pol ẽ sa Masedonia duo kile dalali, damaleyodele i o sasai, sa Korin tie kediãmokôu haba kuguo ta nalãma neĩ. Yobe, o Taitushã sa Korinkôu ile, dala dema, Polkôu fogôu ilemôu be, sa kẹ tie kediãme midihô kasagai milôu gadi kẹ fogôu môu fĩ bohólôu iyode tobou kaha. Kẽnôu si o sasai ilo, fĩ bohólôu ili mei kediãge wa, Pol ẽme tã-bolofei-malã-siadi-o mei, ogôu gai egei tobôu di oyade tawale i.

Kegei kaha degemôu, fĩ bohólôu i o sasai kediã hohô degemabadomôu Polhã kuguo koũu kuhe nalãma neĩ. Haba fĩ bohôu li mei o sasai kediãmokôu nalãma neĩbe, ẽme tã-bolofei-malã-siadi-oyode tobolôu môu nalai. Ẹ dabai kagei kagei degedi kene nalai.

Tã ta nalaiibe, sa Korin o kediãge Yesukôu damaleyodei o sasai, bi mei kediã dogôu gulamôu kôu tobou kaha degemôu, Pol ẽ sele kefemabeedei tobolôu môu nalai.

Polhã kuguo koũu nalai kuokôu uwagedo tãbe kôu gue, niôu tawaibôu, ogôu gai egei tolôu suluguadi o kediã tã hobôu dudamabeede tobou, nĩ damaleyodei kẹ makeiye domôu.

Kuguo 2 Korin koũumaha tã sibige tanôu tanôu olôu feibe kuhe:

Tã Hiye 1-7

Polhãge dabai, Godihã tã-bolofei-malã-suluguadi-o kediãmokôu neĩ kẹ tamã dege tobou.

Tã Hiye 8-9

Sa Korin o sasai kediã sele kefema, damaleyodele i o sasai, sa Judia duo kile tie kediãmokôu nelãba dia dalamabeedei.

Tã Hiye 10-13

O ilo kediã Pol susuga tobolôu imôu, sa Korin tie o kediãne ẽmokôu gofoũu degele imôu, Polhã hagi kẹ doususu.

Polhãge dabai, Godihã tã-bolofei-malã-suluguadi-o kediãmokôu neĩ kẹ tamã dege tobou

(Tã Hiye 1-7)

¹ Ẹme Pol, Godi yoũu tagaiyenôu ẽme Yesu Kelesuhã tã-bolofei-malã-siadi-oyodema makai. Ẹbôu, di mogo Timotibôu, ele kuguo koũu Godikôu damaleyodei o sasai sa Korin tiebôu, haba Godihã o sasai, sa sa olôu fei, sa Akaia* duo kile tiebôu nĩmokôu nalãma neli.

² Di Aye Godibôu, di Hiye O Yesu Kelesubôu dilie nĩmokôu habagugueiba, nĩme bologuado dalamabadomôu.

Polhã Godihã ẽ dogôu gudi kẹ bolofeyode tobou

³ Di Godihã hu hebele fogume. Ẹme di Hiye O Yesu Kelesuhã ẽ Aye. Ẹme di Aye, solôu do degedi midihô kaha ẽ obôu, dimokôu dedei sasagiedi Godi.

* 1:1 1:1 Sa Korinbe sa hiye, sa Akaia duo kile delei.

⁴ Ele hagi dugumōu be, Godihā elemokōu dedej sasagiedi. Kegei kaha degemōu, elene o hagi dugulu ili kediaṁokōu dedej sasagilenōu. Godihā elemokōu dedej sasagiedi sagai kenōu tefei, ele o hagi dugulu kediaṁokōu dedej sasagiedi.

⁵ Hagi hiyedo Kelesuhā dugu sagai keme elene dugulo idi sagai kenōu tefeibe, Kelesuhā ele dogōu guomōu, elemokōu hiyedo dedej sasagiei dala kuhe.

⁶ Ele hagi dugubabe, keme mōu dugulo iyo mei. Ele nī dogōu guoba, dedej sasagie iligi, Godihā nī mamōuyadomōu. Damaledo, ele hagi dugudiye, kenōu si Godihā elemokōu dedej sasagieimōu be, elene nīmokōu dedej sasagieli. Kegeibasi, nīne hagi, ele dugudi sagai kenōu tefeile dugubabe, nī neledō dege dalagualenōu.

⁷ Elege nīme nele dege dalaledade tawali. Yobe, hagi ele dugudi sagai ke nīne dugudi kaha, Godihage dimokōu be tefelenōu dedej sasagiledade tawali.

⁸ Mogo diama, nīge ele sa Esia duo kile dalaguali, hagi hiyedo dugulo dele kenōu tawama. Damaledo, ele hagi hiyedo duguo dalagualibe, nele olōu fei mei degei. Elebe tofigile hafei degeidade tawale i.

⁹ Damaledo, elebe didiō o sa degei, ta sai fidi o tae o keme toloyode tobōu mōu hagi dugudi sagai kenōu tefei, elene hagi hiyedo kegei ke dugulo i. Hagi ke dugu kahage, elebe olōu ele neleyenōu ta dalaguale sagai duguli mei, Godihā neleyenōu wolōu dalalesi bolō dugu. Eme tofigiei haguagiedi Godi.

¹⁰ Elebe kōu tolo hafei degeiye, kenōu si Godihā figa mugu. Habagene, elebe ke degei sagai kegenōu dugulo. Damaledo, elebe Godikōu damaleyodei kaha iligi, e ele figa moloṁudade tawali.

¹¹ Kegei kaha, nīge Godihā ele dogōu guyedema diho бага tobōu ma. Kegeibasi, Godihā o sasai sudo kedia diho бага tobolōu ke duloba, e ele habagugueba dogōu gulo. Kege degeiba, o sasai sudo kedia ke duguoba, Godikōu bolofeyode tobolōu ile.

Polhage sa Korin o sasai kediame ta ogōu gali mei

¹² Ele hohō degeli koṁumaha yobe kōu gue, ele fiye tawalibe, ele sa sa olōu fei kokōu ya ke suluguadibe, elege Godihā midihō bolōdo kenōu defeido milōu gamōu suluguadi. Nīmokōu ne, ele midihō bolōdonōu defeido milōu ga idi. Midihō ele milōu gadibe, keme sa sibige midihō ke mei. Midihō ele milōu gadi keme Godihā habaguguei midihō kenōu milōu gadi.

¹³ Ele kuguo koṁu nalāma nelibe, nī sasale husoṁuma tawale sagai. Mogogou ta mei, ta sibige olōu feibe nī tawale sagai.

¹⁴ Damaledo, mā ta ilo, a nīmokōu kōu nalāma nei keme nīge sibige defeido ta tawali meiye, haba nī olōu fei husoṁuma tawaibabe, Hiye O Yesuhā haguale sawisie kelegebe, ele nīmokōu hohō degeiba, nīne kenōu tefeile elemokōu hohō degeledade tawali.

¹⁵ Age nī elemokōu hohō degele ilidade tawalemōu, ele ile nī dugulamōu degei. Duguo fogōu ileba, haba boholōu mā hagulugine, nī duguo fogōu ba kuhe hagualamōu degei. Nī hohō degemabeedema, a nībōu de bolōu kege gelegulamōu kōu degeiye fogou.

¹⁶ Damaledo, a sa Masedoniakōu ilamōu degeibe, a nī ali duo kele duguloyodema kuhe ilamōu degei. Haba, boholōu mā hagulugine, nīmokōu hagua feleyodema kuhe ilamōu degei. Nī a dogōu guba, a sa Judiakōu kuhe ileyodema fimaiye fogou.

¹⁷ A kōu deyodema fogoube, a fimai bolou degemou fogou li meido. Ma fimai be sa sibige o ilo kedia fimai sagai kegei mei. Degele meibou, degelebou debe a ta tobou diyo mei.

¹⁸ Godiha e degeleyodei keme e dou do degedi kenou tefei, ane a degeleyode tobou di keme a dou do degelamou degedi. Degele meibou, degelebou debe a ta tobou diyo mei.

¹⁹ Godiha dihi, Yesu Kelesuha degei ta keme o Sailasbou o Timotibou eige nimokou kou hehegie tobou mou haguei, ege degele meibou, degelebou de ta tobou diyo mei. Kelesuha e degeleyode tobou keme e dou do degei.

²⁰ Godiha midihou bolou hegileyodema makai keme Kelesu e haguei kelegenou damaledo tama degei kaha degeimou, di tewe, Godiha degeleyodei keme olou fei damaledo tama degeiba, di dugulo ile. Kegei kaha degemou, di Godiha ta dulomou be, dige Kelesuha huya kenou damaledo-yode tobou mamou, Godikou hohobolou idi.

²¹ Godi enou degeiye, ifibe nibou eibou de neledo dege dalagua. Yobe, Kelesube dibou de dogou guo dala kaha. Damaledo, Godihage dibe youu e bidoyodema makai dalagua kuhe.

²² E youu e makabe, Duo Bolofei ke dimokou nei kahage, dibe youu e biyodema hegili. Kegei kaha di tawale ibe, bi olou fei, Godiha dimokou habage neleyodei kene e neledade tawale i.

Polha sa Korinkou toto ili mei

²³ Ta a nimokou tobou ladi koume damaledo. Godi youunou tewe. A sa Korinkou toto ili meibe, a nimokou hagi nele dafamou kuhe fogou.

²⁴ Eige ni Kelesukou totodo damaleyodemabeedema fisilemou tobolou idiyo mei. Nime Godikou neledo dege damaleyodema dala kehe. Eige ni dogou guba ni hoho degemabadomou kuhe degeli.

2

¹ A nimokou hagi haba ta nele dafamou, a ni sabekou kuhe ili mei.

² A hagi nimokou ta nei debabe, nige amokou be ta hoho degele meido. Niou nou dalale. Amokou hoho degele o ta dala mei.

³ A nimokou ileba hagi dugulobe dafai. Di geleguoba hohobolou sagai ke haba betei degelebe dafamou, a ni doususulamou ta ke kuhe nalama nei. Age nime abou de hoho degele iledade tawai.

⁴ A nimokou fimamou, hagi hiyedo duguo gosolomou, kuguo ke kuhe nalama nei. A nimokou hagi ta nelamou degeli mei. A tagalibe, nige a nimokou solou do hiyedo degelidade tawale ke tagali.

Sa Korin tie o kediage midihou kasagai, o taha diamokou milou keme gebe meiyodemabeedei

⁵ Midihou kasagai milou o taha hagi degei keme amokou degeli mei, nimokou degei. Age emokou gofoou degele dafamou kege kuhe tobolou.

⁶ Midihou kasagai milou kaha hebe ke, o sudo ni o kokou nele i keme kege fogou ma.

⁷ Kegei kaha nige gebe meiyodemaba, emokou dedei sagima. Kegeligi, e hagi hiyedo degeba mihikou fiyeiye.

⁸ Kegei kaha degemou, age ni emokou haba mogo degele ke tagali.

⁹ A afu ni tefele dugulamou nimokou kuguo ke kuhe nalama nei. Age ni ma ta ke de dulo sesele ili domou tawalamou degei.

¹⁰ O tae midihō kasagai ta milou mou, ni ke gebe meiyodeimou be, ane gebe meiyodedi. O tae amokou hagi neimou be, age ni dogou gulamou be, Kelesuha dihile kokou ge gebe meiyode tobou di.

¹¹ Kegeligi, Tamaha di ogou goubu, di mihikou fiyasigeiye. Tamaha fimai olou feibe di kou tewe.

Polha o Taitus dugulo sagai degei

¹² A Kelesuha degei ta uwo bolofei ke tolou mou hagulugi, sa Troaskou felemou dugube, Hiye Oha a dabai ke degele kaha a ke sojugou mou dugu.

¹³ A felemou dugube, ma mogo Taitus mei degemou, a hagi hiyedo degei. Kegemou, a sa ke tie o sasai kediamokou egema fogou mou, sa Masedoniakou fogou haguei.

Godiha neleyenou ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia Tamaha nele gabadi

¹⁴ A Godikou bolofei yode tobolou kuhe, eibe Kelesubou de dogou guo dalamou, Godiha ei wou ma sa sa olou fei Kelesuha degei kaha ta ke hehegiemou suluguadi kaha degemou. Ta bolofei keme ho bolodo ke sagai, o sasai kedia ho dulo idi.

¹⁵ Damaledo, eibe ho bolodo ke sa degei. Ho ke foloumou be, Godihage Kelesuha honou dudi. Ho keme Godiha kou moloŋu o sasai bou, haba makoma mei degele o sasai bou kedia olou fei dulo idi.

¹⁶ Makolo ile o sasai kediamme todi kaha hue ke dulo dalaguali kuhe tofigile ile. Godiha kou moloŋu o sasai kediamme fi gehe degele kaha ho ke dulo dalaguali, tofousogo tofolou ile. O koyohage yoŋu e neleyenou Godiha ta bolofei hehegile ke tawalemou dabai degedi? O kaha yoŋu e neleyenou be dabai ke degele sagai mei.

¹⁷ O ilo kediage Godiha ta hehegile kaha hebe keme sele hiyedo mala idi, kenou si eibe o kedia degedi sagai kege degediyo mei. Eibe Godiha tobou mou ya, e ta hehegiedi keme hebebou mei, mou yoŋuwa hehegie suluguadi. Damaledo, eibe Kelesubou de dogou guo dalaguali, Godiha dihile kokou e ta ke defeido hehegile idi.

3

Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediamme Godiha midihō ebele kaha dabai o degele i

¹ Ei dabai degedi kaha ta ke tobolou ilibe, eige haba eiyou ei hu hebele fogulu? Kegeli meido. Ei o ta tobou mou, e ei dogou guomou eibe boloyodemou kuguo ta nalama neli mei. Ei haba nimokou ne ta tobou mou, ni ei dogou guomou eibe boloyodemou kuguo ta nalama neli mei.

² Eige kuguo kegei keme hohō mei. Nime kuguo kegei ke sa degei. Obe midihō ni milou di ke duguoba hobou, o nimokou hehegiedi o kediamme bolodade kuhe tawale ile. Kuguo keme o sasai di duledu dala. O sasai olou fei husoŋuma tawale ilenou.

³ Midihō bolodo, ni milou mou tama degei dala keme kuguo, Kelesuha nalai ke sa degei. Damaledo, dabai ei degedi kahage, midihō bolofei, ni milolou ili keme kuguo sa degei, naladi biye nalali mei, Godi, yoŋu kegenou daladi, e Duo Bolofei hanou nalai. Igi kou nalagali mei, o sasai di duledu nalagai dalagua.

⁴ Eibe Kelesubou de dogou guomou, Godikou damaleyodei kaha degemou, ei nimokou kege kuhe tobolou ili.

⁵ Damalēdo, eige dabai keme eiyōu ei teweyenōu degediyode tobolōu iyo mei. Dabai ei degedi keme Godihā neleyenōu degedi.

⁶ Godihā degeiyenōu, ei ē midihō ebele kaha dabai kē degele idi. Midihō ebele keme Mosesha kuolōu tā kuguo kokōu be ta nalalī mei, Duo Bolofeiha midihonōu. Yobe, kuolōu tā olōu feido kē dulo sese ho fogōu babe, tofigilenōu. Duo Bolofeiha midihō ebele kahanōu degeiye, o kuhe tofousogo tofolōu ile.

⁷ Afu, Godihā kuolōu tā kē igikōu nalama nei kelegebe, o sasai dulo idiyo mei kediame tofigile i. Kenōu si Godihā hohō hiyedo kē Mosesha midihokōu hohogumōu, Israel o sasai kediage ē midihokōu be defeido dugulo sagai dugulo ili mei, hohō hiyedo kaha degemōu.* Hohō hiyedo kōu degeiye, haba yoūunōu amafei somoūma iligi mei degei.

⁸ Kegei kaha degemōu, dabai ebele, Duo Bolofeiha degeli kaha hohō kahage kuolōu tā kaha hohō keme gabama feleido dala.

⁹ Mosesha kuolōu tā dudiyo mei kaha hebe keme tā sale kōu deleiye, kenōu si Godihā nalama nei kelegebe, hohobōu de tama degei. Dabai ebele, Godihage, o sasai ē dihile kokōu dōdo dalaguamabadomōu degei kene hohobōu de tanōu tama degei. Dabai ebele kaha hohō kahanōu si afu dabai kaha hohō keme gabama folodo dala.

¹⁰ Godihā dabai afu degeibe hohobōu de tama degeiye, kenōu si dabai ebele, Godihā habage degei kaha hohō kaha degeiye, afu dabai kaha hohō keme mei degeimōu dugulu.

¹¹ Afu dabaibe kōu mei degeiye, kenōu si dabai keme Godihā hohobōu de tama degei. Kegei kaha degemōu di tewe, dabai ebele keme mei degediyo mei kaha degemōu, ē hohō kahage afu dabai kaha hohō keme gabama folodo dala.

¹² Ei damaleyodema, Godihā hohō kē hiyedo degeyadomōu dia dalagua kaha degemōu, eige ē tā hehegile ta guē degediyo mei.

¹³ Eige Mosesha degei sagai kege ta degediyo mei. Mosesha midihokōu hohō kē hohoguo delei kē ta somōu lī mei kelegebe, ē yoūu ē midihobe, Israel o sasai kediā duguye domōu yukueiye goguomōu kuhe delei.

¹⁴ Afu o kediā fī totōu degele i, yukuei sā degei kaha die fimai kē goguo dalamōu. Ifine, afu midihō kaha kuguo kē husoūmōu be, yukueiye gogu sagai keme yoūu kegenōu dala. O tae ta igile muguli mei. Kelesubōu de dogōu guo dala kahanōu si yukuei kē igile muguo mei degei.

¹⁵ Damalēdo, ifine obe Mosesha kuolōu tā kē husoūmōu be, yukuei sā degei kaha o sasai die fī kē gogu dalagua.

¹⁶ O taha ē fī boholōu ba, Hiye Okōu damaleyodeibasi, Godihā yukuei kē igile muguba, o keme fī gofoū dege tawaga dalale.

¹⁷ A Hiye Oyodei keme Duo Bolofei tobou. Hiye Ohā ē Duo Bolofeiha o takōu dalababe, o keme midihō kasagai tae hagua diōu gulo sagai mei. Eme yoūu sasale dalale.

¹⁸ Di midihobe yukueiye goguli mei, di olōu feibe Hiye Ohā hohō kē duguomōu, dibe yoūu ē sagainōu dalali, ē hohobōu de daladi. Damalēdo, dibe midihō dugudi galase kē sā degei. Hiye Ohā hohō hiyedo kē dimokōu hohogumōu be, hohō kahage haba boholōu mōu, o sasai ilo kediāmokōu ne hohogudi. Hiye O eme Duo Bolofei, age ē hohō kenōu tobolōu.

* 3:7 3:7 Kisim Bek 34:29-30

4

Ta-bolofei-malq-suluguadi-o kediame mih̄i bilika s̄a degei

¹ Godih̄a ei solōu do degei kah̄a degemōu, eige dabai, ̄e eimokōu nēi k̄eme dafadiyo mei.

² Midih̄o ei milōu di k̄eme ta sidifi degemōu, mogogōu degedi midih̄o mei. Ei ogōu gai midih̄o ta milōu gadiyo mei. Godih̄a tā k̄ene ei boholōu mōu haba tā gehe hehegiediyo mei, Godi yōū ̄e tā k̄enōu defēido hehegie tobolōu idi. Eige damalēdo tā k̄e tamānōu do hehegie tobōu ba, o sas̄ai tanōu tanōu dīa ei midih̄o k̄e file, diōū die fiye tawagaba, eibe Godih̄a dihīle kokōu ̄e dabai dōudonōu degedidade tawale k̄e tagali.

³ O sas̄ai ilo, Godih̄a tā uwo bolofei, ei hehegiedi kah̄a sibige k̄e tawale iyo mei kediame olōu fēi makolo o sas̄ainōu.

⁴ Sa sibige kuokōu ogōu gai godih̄a degeiye, damalēyodili mei o sas̄ai kediame fi totōu dege dalaguali, damalēdo tā uwo bolofei k̄e ta tawale idiyo mei. Kelesube Godi yōū saḡai. ̄E tā damalēdo k̄eme hoh̄o s̄a degei. K̄enōu si dīa ta dugulo saḡai mei.

⁵ N̄i duma. Eige eiyōu ei h̄u hebele fogudiyo mei. Ei Yesu Kelesuh̄a h̄u k̄enōu hebele fogudi. Damalēdo, Yesu ̄eme di Hiye O. Ei ̄e tā k̄enōu dulo seselemōu, n̄i dogōu gulamōu degeli.

⁶ Afudo huliayenōu dalamōu, Godih̄a hulīa koduge hoh̄o tam̄a degeyede tobōu mōu,* hoh̄o tam̄a degemōu haguabe demōu, ifine ̄e hoh̄o kah̄a ei duledu hiyedo hohoguo dala. Hohoguo dalamōu, ei Kelesuh̄a midih̄okōu duguomōu, Godih̄a hoh̄o hiyedo k̄e tawale ili kuhe.

⁷ Godih̄a tā bolofei k̄eme sibige hiyedo. Eige eiyōu ei neleyenōu tā k̄e hehegie tobōu diyo mei. Yobe, eibe mih̄i bilika s̄a degei, sasale gagilenōu dala kah̄a. Kegei kah̄a degemōu, ei Godih̄a tā k̄e hehegie tobolōu idibe, Godi yōū ̄e nele hiyedo kahanōu ei dogōu gumōu kuhe hehegie tobolōu idi.

⁸ Ei hagi hiyedo kōu dugulo iliye, k̄enōu si ta mih̄ikōu f̄iyasigeiyo mei. Ei fi hiyedo kōu mā iliye, k̄enōu si ei fim̄aibe ta makolo iyo mei.

⁹ Obe ei kōu makolo iliye, k̄enōu si Godih̄age eibe ta tōu fogouyo mei. Ho oe ei f̄iyasigemabadomōu bōu basiado kōu wala iliye, k̄enōu si ei dolo makolo iyo mei.

¹⁰ Ho o kedīa Yesu woumōu tolo i saḡai k̄enōu tefēle, eine wouba tofigileyodema kuhe degele idi. O sas̄aiye eimokōu duguo tawale ilibe, Yesu ̄e hagūa gehe degei kah̄a, ̄e ei dogōu guo daladade tawale ili.

¹¹ Ei Yesuh̄a dabai degeimōu, ho o kedīa ei wala imōu, o sas̄aiye eimokōu duguo tawale ilibe, Yesu ̄e haguamōu gehe degei dala kah̄a, ̄e ei dogōu guo daladade kuhe tawale ili. ̄E ei dogōu gu ho fogōu babe, eibe tofigile ile.

¹² Ei tā bolofei k̄e hehegie suluguadi kah̄a degemōu, ho o kedīage eibe wouba tofigileyadomōu degele idi. K̄enōu si, n̄i ei tā k̄e dulo damalēyodele i kah̄a degemōu, n̄ime tofousogo tofolōu ile.

¹³ Godih̄a kuguokōu be kōu gue nal̄ai dala,

A Godikōu damalēyodei kah̄a degemōu, a kuhe tobolōu.

Buk Song 116:10

Eine k̄enōu tefēle damalēyodei kah̄a degemōu, ei tā bolofei k̄e kuhe hehegie tobōu di.

¹⁴ Yobe, Godih̄a Hiye O Yesu hagūagi kah̄a degemōu, ei tewe, Godih̄a eine hagūagieba, diyōu fēi Yesuh̄a duwokōu wōu ma iledade tawale ili.

* 4:6 4:6 Stat 1:3

15 Hagi olou fei, ei dugudi keme ni dowoyenou dugudi. Kegei degemou, Godiha o sasai sudo habagugueiba, dia emokou bolofeyodema hohobolou ile.

Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia Godikou damaleyodema neleda dege deleigui

16 Ei dabai bolodo, Godiha degei keme ei tawalemou ta dafa idiyo mei. Damaledo, ei tou nou si kou makomou iliye, kenou si ei fi be sawisie olou fei gehe degeganou daladi.

17 Ei hagi hiyedo kou dugulo iliye, kenou si eige hagi koume huyadeifei, totonou mei degeledadili. Ei hagi kou dugumou hagulu kahage, eibe hebeni hoh kokou tofousogo tofousogo tofolou dade tawale ili. Hebeni hoh kahage hagi ei dugudi keme gabama folodo dala.

18 Dige sa sibige kuokou bi di dihoie dugudi kokou be ta masediyo mei. Bi di dugudiyo mei kokou nou masedi. Bi di dugudi keme olou fei mei degele. Bi di dugudiyo mei kenou si mei degele mei, tofousogodo dalaguale.

5

1 Di kou gue kou tewe, sa sibige kuokou be dibe falai moso* duledu dalagua sa degei. Falai moso ke makoubabe, Godiha moso dimokou nelamou degeli ta dala. Moso keme oe tegeli mei, hebenitou moso, tofousogodo dalale.

2 Sa sibige kuokou di fi be hiyedo gosolo ili, di hebenitou moso, yukuei sa degei ke kaleyadomou be.

3 Yukuei gehe ke koubabe, dibe bese dugulo mei.

4 Di sa sibige falai moso kuokou daladibe, di hagi hiyedo duguomou gosolo idi. Di yukuei kou ke telebe gue degele idi, haba hebeni yukuei gehe ke kale kenou si kou tagale idi. Kegeibasi, di tou todi keme mei degeiba, tou gehe ke yoku kegenou dalale.

5 Godi yoku dibe tofousogo kegenou dalamabadomou kuhe milou. Di dalamou, Godiha dimokou bi ebukou dobe Duo Bolofei ke nei, dige hebeniha bi olou fei kene dimokou neledade tawamabadomou.

6 Kegei kaha degemou, dibe sawisie olou fei neleda dege kou tafalaguaye, kenou si sa sibige tou koubou de dalagua kou legebe, dige Hiye Oha duwo sakou be ta dalaguale sagai meidade tawali.

7 Kou legesi, di emokou damaleyodema suluguadi. Eme di dihoie dugudiyo mei.

8 Damaledo, di neleda dege dalaguale, sa sibige tou kou tou fogou ba, Hiye Oha duwo sa kotou fologalamou degele ili, kegeiba sa e dala keme di sa degele.

9 Di sa sibige kuokou dalagua debane, haba hebenikou dalagua debane, dige sawisie olou fei, midih, Hiye Oha tagale sagai kenou milou galamou degele idi.

10 Yobe, di olou fei be Kelesuha dihi ta sai kou tafalaguale, sa sibige kuokou ge degegai kaha hebe keme tobou ba di dulo ile. Di midih bolou milou gamou haguei debabe, yoku e hebe kenou mala ile. Haba midih kasagainou milou gamou haguei debane, yoku e hebe kenou mala ile.

Dige o kedia dogou guoba Godibou de fi tanou degeme

11 Damaledo, eibe Hiye Okou gue degemou e hayedu dalagua kaha degemou, eige o sasai Godikou damaleyodemabeede kuhe tobolou idi. Godiha tewe, eibe e dihi

* 5:1 5:1 Koume ta makai. Falai moso keme di sa sibige kuokou tou nou. Hebenitou moso keme di tou gehe, Godiha damaleyodele i o sasai dimokou nemou ile.

kokou midihq bolonou milou ga idi. A tawali, ni fiyene tawale ilibe, ei midihqbe doudonou dade tawale ili.

¹² Kege tobolou idi kaha sibigebe ei eiyou ei hu hebele fogulo idiyo mei. Nige midihq ei milou gadi kokou hohq degemabadomou ei kuhe nalama neli. Kegei degemou, o ilo kedia dio^u die hu hebele fogubabe, nige ei midihq bolq ke diamokou tobou ma. O kediaqe o duledu dala kokou hohq degele idiyo mei. Haba die kolo tagetou, di dugudi kokou nou hohq degele idi.

¹³ Kenou si nige wa, ta ei hehegiedi keme totou degeiyade tawaibabe, tabou meiyee, kenou si nige eibe Godiha dabai degedidade tawama. Nige ta ei hehegiedi keme doudo tadade tawaibabe, nige ei ni dogou gulamou tobou didade tawama.

¹⁴ Kelesuha di solou do degei kaha degemou, eige Godiha dabai degele ta dafa idiyo mei, hiligedo degedi. Yobe, ei tewe, o tanou fei kaha o olou fei di dowoye tolo i kaha degemou, di olou feibe bolq degei dalagua kuhe.

¹⁵ E o sasai di dowoye tolo ibe, dibe diyou sienou fi hiyedo maga suluguadamabadomou kuhe tolo i. Kegei degemou, dige, e di dowoye tolo imou Godiha haguagi kokou nou fimaba suluguame.

¹⁶ Kegei kaha, ifi kou bou ge tofougou ilebe, sa sibige o dige di mogo dia figadame. Afudo, dige Kelesune kou kege figa idiye, kenou si ifibe kege ta degele iyo mei.

¹⁷ O koyoha eme Kelesubou de dogou guo dalababe, Godiha degeiye, e gehe dege dalale. Afu degedi midihq keme mei degele. Midihq gehe kahanou ebou de dalale.

¹⁸ Godi yo^u degeiyenou, di gehe dege dalagua kuhe. Afuge dibe Godikou ho dege deleiguiye, kenou si e Kelesu tobou mou hagua, dibou de dogou guo delei kaha, di Godibou de kuhe mogo degei. E dibou de mogo degema, eimokou dabai kou neibe, o sasai olou fei di ebou de mogo tanou degele kaha dabai ke nei.

¹⁹ Damaledo, Godiha Kelesu tobou mou haguei kaha degemou, sa sibige o sasai kediaamokou be die midihq kasagai kaha hebe ke ta nele sagai mei. Godiha degei kaha ta keme yo^u eimokou tobou mou, ei kuhe hehegie suluguadi.

²⁰ Kelesuha eimokou tobou di kenou ei Godiha huya ke tobolou idi kaha degemou, eige nime Kelesuha yo^uunou dogou guo dalaba, Godiha nibou de mogo degele ta ke kuhe dumabeede tobolou idi.

²¹ Midihq kasagai olou fei, di milou ga idi kaha hebe kasagai hiyedo keme Godihage kefema dimokou ta neli mei. Haba midihq kasagai milou diyo mei o emokou nou nei, e di dogou guyadomou. Damaledo, di Kelesubou de dogou guo dalaguababe, Godihage dibe e dihile kokou doudo o sasai dalaguaba dugulo.

6

Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia hagi hiyedo dugulo i, Godiha dabai degele idi kaha degemou

¹ Eibe Godibou de dogou guo dabai degeli kaha degemou, ei nimokou neledo dege kou gue tobolou, Godiha habagugueibe nibou de dala kaha degemou, ni mou yo^uuwa suluguadama, Godiha solou do nimokou nei ke ta sibige dege ho fogouye domou.

² Godiha kou gue tobou,

A na dogou gulamou makai sawisie kelege, na diho бага tobou mou a du. Sawisie kamahanou a na mamou lamou kuhe dogou gu.

Aisaia 49:8

Godihā kuguokōu be kege nalai dalamōu, a nīmokōu tobolōu kuhe, sawisie koūmahānōu Godihā nī dogōu gulo. Ifi ē nī mamoloūyodema dala kuhe.

³ Obe ei dabai degedi keme kasagaiyodeiye domōu, ei o takōu hagi ta neḍiyo mei. Kegediyo meido.

⁴ Eibe Godihā dabai degedi o kahā degemōu, ei o sasai dihiḷe kokōu midihō bolonōu milōu ga idi. Ei ta dafadiyo mei. Hagine sudo dugumōu haguasiei, oene ei makolamōu degemōu haguasiei, mōu yoūwane tiamōu haguasiei, kenōu si ei neḷedo dege dalaguadi.

⁵ O ilo kedia ei wala idi, ei didiyo degele idi, o sudo kefema ei walamōu degele idi, kenōu si ei neḷedo dege dalaguadi. Ei haba dabai hiyedo degele idi. Huliāmene tiasigeiyo mei, hegiene hiyedo dugulo idi.

⁶ Ei midihō sibigi mei ke milōu ga idi. Ei tewe dala. Eige o sasai dogōu gulobe ta dafa idiyo mei. Eibe Duo Bolofei yoūnōu dogōu guo dalamōu suluguali, ei taenōu tobolōu idiyo mei, solōu done degele idi.

⁷ Ei damaleḍo tā kenōu hehegie tobōu dibe, ei Godihā neleyenōu tobōu di. Damaleḍo, eibe biyadi o kedia sagai degei, dobogoū delebōu, dobogoū fofouboū de ei midihō dōdo midihō keme tabōu malabōu бага tou ma dalaguadi.

⁸ O ilo kelege eimokōu yilo idi. Haba o ilo kelegesi eimokōu hohobolōu idi. Damaleḍo, o sasai ilo kelege ei susuga tobolōu idi. Haba o ilo kelegesi eibe o boloyode tobolōu idi. Eige Godihā tā damaleḍo ke hehegie tobolōu idiye, kenōu si o ilo kelege eibe ogōu gai egei tobolōu idi oyodele idi.

⁹ O ilo kelege eibe mōu oyodele idiye, haba o ilo kelegesi eibe Godihā dabai degedi o bolodoyodele idi. O ilo kelegebe Godihā ei egele wodiyode tobolōu idiye, kenōu si damaleḍo mei. Ei ta tofigili mei, eibe dalagua kuhe.

¹⁰ Ei hagi dugudiye, kenōu si ei hohō dege dalagua. Ei bi ta meiye, kenōu si ei degeiye, o sasai sudo bi hiyedo malamōu bologuādo dalagua. Damaleḍo, ei bi meiye, kenōu si ei bi bolodo olōu fei ke kōu tolōu dalagua.

¹¹ Sa Korin o sasai diāma, ei nīmokōu tamā dege tobolōu kuhe, ei fimaiḇe ta mogogōu yo mei. Yobe, ei nīmokōu solōu do hiyedo degeli kahā degemōu.

¹² Eige nīme tobekōu muguli mei. Ei nīmokōu solōu do degeli. Nīnōu si eibe solōu do degeiyo mei, ei tobekōu mugu dala.

¹³ Dihi aye tahā ē sisigo diāmokōu tobōu di sagai, a nīmokōu kenōu tefeḷe tobōu ladi, ei nīmokōu solōu do hiyedo degedi sagai, nīne eimokōu kenōu tefeḷe solōu do degema.

Dibe Godihā moso

¹⁴ Damaleyodili mei o kediaḇōu de dogōu guo dalaguadama. Midihō dōdo midihōḇōu, midihō kasagai milōu di midihōḇōu diliebe de geleguo dabai degelenōu? Kegele mei. Hohoya siadi kahage huliāya ke siadiyo mei, esofei esofei dei dala.

¹⁵ Kelesubōu Tamāḇōu diliebe fi tanōu degediyo mei. Haba, damaleyodei obōu, damaleyodili mei obōu diliene fi tanōu degediyo mei.

¹⁶ Dibōu ogōu gai godibōu de dabai ta degeleyodema degele idiyo mei. Dibe yoū kegenōu daladi Godi ē moso, yoūnōu kege tobolōu kuhe,

A diāḇōu de duwoli, diā duoya kile siale. Ame die Godi. Diame mā o sasai dalale.

Wok Pris 26:12

¹⁷ Kegei kahā degemōu, Hiye O Godihā tobolōu,

Nige midiho kasagai milolou idi o sasai kediame tou fogou ma. Haba diabou de ta dogou guo dalaguadama.

Bi sibigibou dala keme hobou ta kugudama.

Gelegu ho fogou babe, a ni moloou.

Aisaia 52:11

¹⁸ Hiye O Godi, e nelebe hiyedo folodo, yonu kou gue tobolou,

A ni aye dege dalaba, haba nime ma sisigo dege dalale.

2 Samuel 7:8, 14

7

¹ Ma mogodo diama, Godiha degeleyodema maka degegai keme dimokou tobou di kaha degemou, di sibigi olou fei, di duledubou, di fibou kokou dalagua ke igisema mei degema, Godiha dihile kokou sibigi meido degeba dalaguame. Kegeibasi, di Godiha hayedu dalalibe, dibe e sagai dege doudo kegenou dalaguale.

Sa Korin o sasai kedia fi boholou imou, Polha hoho hiyedo degei

² Ni ei tobekou mugudama. Eimokou solou do degema. Eige ni o takou midiho kasagai ta milou li mei. Ei ni o ta makeli mei. Haba ei ni o ta ogou gama, e bi ta hiyouye mou li mei.

³ A nimokou hagi nelamou kege tobou yo mei. A nimokou kou gue kou tobou, di sa sibige kuokou sosou dalagua debane, ha kou tofigiei debane, ei nimokou solou do hiyedo degeleyode tobou keme damaledo ta tobou.

⁴ A nimokou tobolou be ta gue degeiyo mei. Nime o sasai bolodo kaha degemou, ma fimaiibe bolonou dalali, nimokou hoho hiyedo dege dala. Eibe hagi sudo kou duguluye, kenou si ni fi boholou i kahage ni amokou dedei sasagiemou, a hoho hiyedo dege dala kuhe.

⁵ Ei sa Masedoniakou haguasie felegamou, sa duo kile deleigueibe, bologuado deleigueli mei. Hagi ei dugumou hagueibe, o ilo kedia eibou de tae biya imou, ei gue hiyedo degele idi.

⁶ Kenou si, Godiha hagi dugulo idi o kedia dedei sasagiedi, e degeiye, Taitusha hagua felei kahage, ei dedei degei.

⁷ Kenou si, kenou mei. Taitusha hagua felemou, nine emokou dedei sasagieiyode tobou mou, ei dulomou, dedei degei. E eimokou kou guene tobou, ni ame dugulo sagaihou, solou dobou, mogo degele sagaihou de hiyedo degele iliyode tobou mou ei dulo i kaha degemou, a hoho hiyedo degeli.

⁸ Age ma kuguo nimokou nalama nei kahage, ni hagi degele idade tawaliye, kenou si age keme defei ta solou do degeiyo mei. Afu, nalama nei kelegesi, a huyadefei solou do degei, yobe, ni husouuma hagi degele idade tawai kaha degemou. Ifibe a defei ta solou do degeiyo mei, yobe hagi ni degei keme toto mei degei kaha degemou.

⁹ Ifibe a hoho degeli. Ni hagi degei kaha, a hoho degeiyo mei. Ni kou hagi degele iye, kenou si ni fi boholou i kaha degemou, a kuhe hoho degeli. Keme Godiha degeiye, ni hagi ke duguomou fi boholou i. Kegemou a tewe, kuguo a nalama nei kahage ni ta makeli mei.

¹⁰ Hagi, Godiha nedi kahage o sasai dibe fi boholou nou. Fi bohohou babe, Godiha di mamoloou. Kegei kaha degemou, Godiha fi bohohou mabeede tobou babe, hagi degedama. Kenou si o taha sa sibige kuokou haginou dege dalababe keme tolonou.

¹¹ Ni fimama. Godiha degeiye, hagi ni dugu kahage, ni midiho bolodo ke milou ga ili kuhe. Ni kesigiemou, niou sie doususulo i. O midiho kasagai milou kene nige

doususulo i. Haba tabe, ni Godikou ne gue degemou, eimokou solou do degele ili. Damaledo, midihq kasagai milou o keme nige doususumamou, midihq bolq ke defeido hehegile i. Ni hagi ke doususumou haguasiei kaha degemou, age nime hebe kasagai ke ta moloou meidade tawali.

¹² Kuguo, a afu nimokou nalama nei keme midihq kasagai milou o ke doususuyadomou nalama neli mei. Haba o ta, midihq kasagai milou o kaha degeiye hagi dugu kene a dogou gulamou ta nalama neli mei. Godiha dihile kokou, nige eimokou solou do degeidade tawamabadomou ei kuhe nalama nimokou nei.

¹³ Ni fi boholou mou, midihq bolq ke milolou yode tobou mou dulomou, ei bologuado dalagua.

Taitusha haguamou, nime fi boholou iyode tobou mou du kahage, ei bologuado dalaguali dugube haba Taitus yoou eme hohq hiyedo degeimou dugu. Yobe, ni Taituskou dedei sasagiemou, e hohq degema fogou hagua felei kaha degemou, eine hohq hiyedo folodo kegenou dalagua.

¹⁴ Afudo, age Taituskou be, nime midihq bolqdo kenou milou gadiyode tobou mamou, a ni hu ke hebele fogu. A ke tobou kaha sidifi ta degeli mei, damaledo ta kenou tobou. Ta olou fei ei nimokou tobolou i keme damaledo ta kenou tefei, midihq bolq, ni milou gadi kaha ta ei Taitus emokou kou tobou kene ege damaledo dugu.

¹⁵ Taitus e nimokou ile foloumou, ni gue dege, dio keibou de e wolou dalaguamou, e Godiha ta bolofeido ke tobou mou, ni dulo i. Ifine e nimokou fimamou, e nimokou solou do hiyedo degeli.

¹⁶ Ane ifibe hohq degeli, yobe, ni midihq bolqdo milou ga ilidade tawalemou.

Sa Korin o sasai kedia sele kefema, damaleyodele i o sasai, sa Judia duo kile tie kediamokou nelaba dia dalamabeedei

(Ta Hiye 8-9)

8

Damaleyodei kedia sa Judia tie kediamokou sele solou do nelamou kefele i

¹ Mogo diama, ei nimokou tawale ta koou tobou ladi. Godiha sa Masedonia duo kile tie o sasai, damaleyodele i kedia habaguguemou dogou gudi.

² O sasai kediane hagi hiyedo dugulo iye, haba hohq hiyedone degele i. Diame kou bi meidoie, haba bi mei o ilo kediamokou solou do degemou, sele hiyedo kefema nele i.

³ A doudo tobolou kuhe, dioou tagaiya kenou sele kefema nele ibe, bi dia nele sagai keme olou fei nei. Ke nele fogou mou habage kegenou nemou i.

⁴ Damaledo, sa Masedonia tie kedia eimokou yoduga ibe, diame sele kefemaba, Godiha o sasai, bi mei kediamokou neleyodema yoduga i.

⁵ Eige diame selenou neleyode tawale iye, ha dia nei kahage ei fimai ke gaba feleido. Dia dioousie Hiye Okou nelemou, haba Godiha tagaiya ke dioousie eimokou ne nele i.

⁶ Afu, Taitus e sele kefema solou do nedi dabai ke ni sabekou ge yoma degei. Kegei degemou, ei emokou be, na sa Korinkou boholou ma ile dugu, sele kefema mei degeli mei debabe, dabai ke toto degema mei degemabeede tobou yede tobou.

⁷ Nìme midihò bolòdo kènòu milòu ga idibe, kème Godikòu damaleyodema neledò dege dalaguali, ẹ tǎ kẹ dedej dege hehegie tobolòu idi. Nìme tewe hiyedo dalali, Godihǎ dabai hiyedo degelamòu degele idi. Eimokòu ne nì hohò degele idi. Kegei degemòu, nì solòu do degedi dabai kène defeido degema.

⁸ Ǻ nìmokòu diaseiyo mei. O sasaj ilo kedia sele kefedì dabai kẹ hiyedo degele ili kaha degeimòu, ǎ tawalamòu degeli, nìne bi mei o sasaj kedia mokòu de solòu do degele ile domòu kuhe tobolòu.

⁹ Nì tewe, di Hiye O Yesu Kelesu ẹ dimokòu solòu do hiyedo degemòu, yòusie dimokòu neì. Hebeni bi olòu feìbe ebòu de kòu deleiye, kènòu si ẹ hebeni tòu fogòu, sa sibige kuokòu migi. Nì dowoye, ẹme bi mei o бага siei, nì hebenikòu bi kẹ malàba bologuàdo dalamabadomòu.

¹⁰ Sele kefema solòu do nedi dabaibe, ǎ nìmokòu egele tobòu ladi. Sadebe ta kòu mei degei kaha, nìbukòu sele yomogòu kefele ibe, nì dabai kẹ hohò hiyedo dege degele i.

¹¹ Nìme sele toto kefema. Afu nì dabai kẹ yomogou kelegebe, nì hohò hiyedo degele i. Kènòu tefele, nì dabai kẹ toto hohò dege degema mei degema. Nì tanòu tanòu be, sele nì nele sagaj dalaba kènòu nẹma.

¹² O taha bi ta solòu do nelàba degeibabe, Godihage bi kẹ hohò dege moloù. Damaledò, bi hiyedo neìbane, bi huyadefei neìbane, Godihǎ hohò dege moloù.

¹³ Ǻ nìme bi mei kaha hagi degeiba, ha sa ta o sasaj ilo kediási bibòu de bologuàdo dalale kẹ ta tobòu yo mei. Age di olòu feì tefei tefinòu dalamebeede tobolòu.

¹⁴ Ifibe nìme bi hiyedo dala. Bi mei o kedia mokòu nelenòu. Haba sabita nì bi mei degeibane, o kediame bi dalaba, nìmokòu ne nele. Kegeibasi nì olòu feì tefei tefinòu bologuàdo dalaguale.

¹⁵ Godihǎ kuguokòu be kòu gue nalaj dala kènòu tefele degema.

O nale hiyedo malà idi o kediame nale hiyedo daladiyo mei.

Haba o nale huyadefei malà idi o kediame nale ta mei degediyo mei. *Kisim Bek 16:18*

Polhǎ o ilo kedia tobòu mòu, sa Korinkòu yai

¹⁶ Ǻ Godikòu bolofeyode tobolòu kuhe, Taitus ẹne nìmokòu solòu do degedi kaha degemòu. Godihǎ degeiye, ǎ nì solòu do degedi sagaj kènòu tefei, Taitus ẹne nìmokòu solòu do degemòu, ẹ nì dogòu gulamòu hiyedo degeli.

¹⁷ Ei Taitus ẹme nìmokòu iyede tobòu mòu, ege bolofeyodema ilamòu hohò hiyedo degei. Yòù ẹ fimajene ẹ nìmokòu kòu ilamòu degeli.

¹⁸ Ei damaleyodei o tane tobòu ba, Taitusbòu de ile. Ẹme damaleyodele i o sasaj, sa sa olòu feì tie kediage tǎ uwo bolofei hehegiendi dabai bologuàdo degediyode tobolòu idi.

¹⁹ Haba tabe, o kème damaleyodele i o sasaj kedia maka ibe, ẹme eibòu de ile, sele kefei kẹ malà ileyodema maka i. Sele kefema solòu do nedi dabai kème ei mòu yòùwa degeiyo mei, ei Hiye Okòu hohòbòu lamòu degele ili. Haba eige, o sasaj olòu feì kediage ei hohò degeba, sele kẹ defeido malà iledade tawale kẹ tagali.

²⁰ O tae eibe sele hiyedo kẹ defeido ta dia dalale meiyode tobolòu be ei dafa.

²¹ Eige Godibòu, o sasaj kedia bòu die dihìleya kẹ midihò bolonòu milòu lamòu degele ili.

²² Damaleyodei o tane ei tobou ba, e Taitus diliebou de ile.* Ei o keme dabai nemou haguabe demou dugube, eme dabai bologuado degeimou dugulo i. Ifibe e nime midihog bolog milou gadi ke tawali kaha degemou, e solou do degedi dabai ke degelebe hohog hiyedo degeli.

²³ O Taitus eme ni tewe. Eme ma mogo, ele dabai tanou degedi, ni dogou gulamou. O bolou diliebe, damaleyodele i o sasai, sa sa olou fei tie kedia tobou mou, dilie eibou de dabai kuhe degele ili. Dilie dabai degele idi kaha degemou, o sasai kedia Kelesukou hohobolou idi.

²⁴ Kegei degemou, o kedia ya ni sabekou folo dugulobe, ni sele kefema solou do nedi dabai degeiba duguoba, ta uwo ke mala sa sa olou fei tefeiba, damaleyodele i o sasai kediage ni solou do dabai degedi kaha ta ke duloba tawalebe, ei nime midihog bolog milou ga idi o sasaiyode tobolou idibe kou damaledo tobolou ididade tawale ile.

9

Sele kefema, damaleyodei o sasai, bi mei kediakokou solou do neyede tobou

¹ Nime damaleyodele i o sasai kediakokou sele kefema solou do nele keme olou fei kou tewe kaha degemou, a nimokou tawale ta ke sasado ta nalama nele sagai mei.

² A nime bi mei o sasai kediakokou hiyedo dogou gulamou degele ilidade tawali. Damaledo, a sa Masedonia kou le tie o kodiakokou ni hu hebele foguomou kou gue tobou di, sadebe kou tolou hagua mei degei kelege, sa Akaia duo kile tie o sasai kedia sele kefema, bi mei o sasai kediakokou solou do nelamou degele iyode tobolou i kaha degemou, sa kou le tie o sasai sudo kediane ni degedi sagai kenou tefeile degele ili kuhe.

³ Kenou si, a ni hu ke taenou hebele foguo tobolou keme dafa. A nime sele kefema solou do nedi dabai ke degema mei degeiyode tobou kaha degemou, ni solou do neleyodemaba sele toto kefema dogoguoba kuhe baha duwoma. Kege degeiba, a ma mogo dia tobou ba, dia dabai ni kele degeli ke dugu yale.

⁴ Age nime sele kefema dogoguo daladade tawali, kenou si sa Masedonia kou le o ilo kodiakou eibou de nimokou ya fologa dugu, sele kefema dogoguli mei debabe, eibou nibou de sidifi degele iye.

⁵ Kegei degemou, a ma mogo dia tobou ba diabukou ya, sele hiyedo, ni solou do neleyode tobou keme dia ni dogou guo toto kefema mei degele. Kegeibasi, a nimokou ile foloba, ni sele hiyedo kefema mei degema dalaba dugulo. Ni kegeligi, ilo kelege dafai dalaba sele ke kuhe neiyee.

⁶ Ta makai kodume totou degedama. O tae nale hou huyadefeinou sogoubabe, nale segei keme huyadefei moloou. Ha, o tae hiyedo sogoubabe, nale segei keme sudo moloou.

⁷ O sasai tanou tanou niou ni fimaiye nelamou degeli kenou nema. Nele dafama neibabe, bolog mei. Haba o tae diasele toto neyede tobou ba neibane bolog mei. O koyoha hohog degeba bi ta solou do neibabe, Godihage o kokou be hohog hiyedo degele.

⁸ Godiha nimokou bi hiyedo nelababe, e solou do nelenou. Nime kegeibasi, bi hiyedo dalaba iligi, bi mei o kediakokou nelaba degele ibane, nime solou do dege nelenou. Damaledo, solou do dabai olou fei keme ni degemou ilenou.

⁹ Godiha kuguokou be kou gue nalai dala,

* 8:22 8:18, 22 O bolou dilie hube di tewe mei.

O taḥa nale hou hebesedi sagai kenou tefe, bi mei o kediamokou e bimai ke nemou ili kuhe.

O keme doudo o. E midihō bolō keme ta mei degele mei, yoŋu kegenou kuhe dalale.

Buk Song 112:9

¹⁰ Godiha hebe hai dabai degedi o kediamokou nale hou neimou sogolo idi. Godiha degeiye, segei sibige mai, suwi degeimou di mala nadi sagai, kenou tefei, Godiha bi olou fei kene nimokou neibane ni bologuado dalaguali, damaleyodele i o sasai ilo, bi mei kediamokou ne ni dogou gulonou. Damaledo, ni midihō bolō ke kegenou degemou ibabe, oe nale hou sogoumou be, nale segei hiyedo madi sagai keme Godiha nimokou ne nele.

¹¹ Godiha nimokou bi hiyedo nemou ile kaha degemou, ni o sasai ilo kediamokou ne sele hiyedo kefema solou do nele bolō. Ni sele kefema dogoguba, ei mala ya, bi mei o sasai kediamokou neibabe, o kedia Godikou bolofeyode tobolou ile.

¹² Ni sele kefema solou do nele dabai ke degeli kaha degemou, Godiha e o sasai kediame bi ta mei degele mei. Bologuado dalaguali, Godikou bolofeyode tobou mou ile.

¹³ Diage ni dabai bolō ke degeiba duguoba, nime midihō bolodo ke kege milolou ididade tawaleba, Godikou hohobolou ile. Yobe, ni damaleyodema, Kelesuha degei kaha ta uwo bolofei ke dulo idi kahage, ni diabou, haba bi mei o sasai ilo kediabou de sele hiyedo ke solou do neiba dugulo kaha degemou.

¹⁴ Diage nimokou hohō hiyedo degeba, Godiha ni dogou guyedema diho бага tobolou ile, Godiha ni hiyedo habaguguei dala kaha degemou.

¹⁵ Damaledo, Godiha solou do dimokou nei keme bolodo, di ta tawaga tobolou sagai mei. Di Godi emokou hiyedo bolofeyode tobou me.

O ilo kedia Pol susuga tobolou imou, sa Korin tie o kediame emokou gofoŋu degele imou, Polha hagi ke doususu

(Ta Hiye 10-13)

10

O ilo kedia Pol e dabai ke huyafei degelamou degele imou, e sima tobou

¹ Ni o ilo kelege a tobe tobolou idibe, Pol eme dibou de dalalibe, gue degemou, amafeinou ta tobou di, ha fogou ilemou be, e ta gofoŋudo dege kuguo nalama nediyodele idi. Kenou si, age nime Kelesuha midihō e milou di kokou fimamabeede tobolou kuhe. Kelesu ege yoŋusie huyafei degemou, ta amafeinou tobou mou siadi. Kegei degemou, a egele tobou ladi koŋume ni defeido duma.

² Niou tawaibou, kegeiye, a nimokou ile foloba, ta gofoŋu dege tobouye. Damaledo, a ile folobabe, ta gofoŋu dege tobolou. Yobe, ni o ilo kelege eibe sa sibige kuokou midihō kenou milou ga idiyode tobolou idi kaha degemou.

³ Ei sa sibige kuokou kou dalaguadiye, kenou si eige biyadi o kedia degedi sagai kege ta degele idiyo mei.

⁴ Ei biyadi bi keme sa sibige kuokou biyadi bi ke mei. Biyadi bi, ei tolou dalagua koŋume Godiha nelebou de dalali, ho o kedia kekai siodi sagai kegei.

⁵ Kegei kaha degemou, ei obou de tae biyolugi, die fimai kasagaibou, die ogou gai tabou olou fei keme huyafei degele ili kuhe. Damaledo, Godi tawalamou degeli ke akogudi fimai kene eige didio degele idi, o sasaiyege Godiha ta duloba, Kelesuha tagaiya kenou degemabadomou.

⁶ Ei dia dalaba, ni ei ta olou fei ke dulo seseibasi, eige ni o ilo kedia ei ta du ho fogou babe, diamokou hebe kasagai nele ile.

⁷ Ni o die tou kenou duguo fi maga tobou dama. O na noousie name Kelesuha e bidade tawaibabe, na kou gue tawa, name Kelesuha e bi debabe, eine Kelesuha bidade tawa.

⁸ Hiye Oha eimokou tobou mou, ei e dabai kouu degeli kuhe. Ei ni damaleyodei ke makolo keme e dafolu. E tagaiya kenou ei degeiye, ni damaleyodema neledo dege dalagua kehe. Kegei degemou, ei dabai ke degedi kaha a hohobolou ba, ei hu huyadefei hebele fogubabe, a sidifi ta degele mei.

⁹ Kenou si a kuguo olou fei keme ni gue degemabeedema nalama nelidade hobou tawadama.

¹⁰ Kou kegeiye, ni o ilo kelege tobolou idibe, kuguo olou fei, Pol e nalama nedibe ta gofouubou, nelebou de nalama nedi. Ha e hagua fele, di geleguo dalalibe, e egei gofou dege ta tobou diyo mei. O dihile ta tobolou totou yodele idi.

¹¹ Kegei tobolou idi o, ni niou tawaibou. Ei ile, nimokou foloba, egele tobou lababe, ei ahudo dalali tobou di sagai kenou tefele tobou lamou. Damaledo, ei nimokou kuguo nalama nedi sagai kenou tefele haba tobou lamou.

¹² O ilo kelegebe dioou die hu kenou hebele fogulo idi. Eige ei hu hebele fogulobe dafa idi. O kegele i kedia dioou die fimaiyenou dioousie tawaga file idi. Midiho keme totou degele i o kedia midiho.

¹³ Einou si eiyou ei hu mou yoouwa hebele fogudiyo mei. Godiha ei tobou mou, e dabai degemou suluguali, ni sabekou ne ya fologamou, egei hehegie tobolou i. Kegei degemou, eige Godiha tagaiyanou si, ei hu huyadefei hebele fogulo ili kuhe.

¹⁴ Ei nimokou ya fologa dabai degeli mei debabe, ei eiyou ei hu hebele fogulobe kasagai. Kenou si Godiha ei tobou mou eibukou ya, Kelesuha ta uwo bolofei ke nimokou tobolou i kaha degemou, eiyou ei hu huyadefei hebele fogulobe tabou mei.

¹⁵ O tae Godiha dabai degeli keme ei degeliyode tobou ma, ei hu ta hebele fogulo idiyo mei. Dabai, Godiha eimokou degemabeede tobou kesi ei defeido degemou iligiugu, nime damaleyodei ke neledo dege dalali, eimokou hohobou ba, ei ni sabekou haba yaba, diyou fei dabai hiyedo degele ile.

¹⁶ Ei sa sa ahudo, ni dala figiya ke* ya, ta uwo bolofei ke tobou lamou degele ili. Kegeligi, Godiha dabai, sa takou o tae kou degei ke, haba eige ei degeiyodema, eiyou sie ei hu hebele foguye.

¹⁷ O taha yoousie hohobou lababe, e yoou e hu ke hebele foguda, Hiye Oha hu kenou hebele foguyedei.

Jeremaia 9:24

¹⁸ Yobe, o taha yoou e hu ke hebele fogubabe, o keme Hiye Oha dihile kokou be hu hiyefei mei. O taha e hu Hiye Ohanou hebele fogubasi, o keme e hube hiyedo kegenou dalale.

* **10:16 10:16** Ahudo sa keme sa hiyedo Rombou, sa Spenbou ke tobou sa degei. Na Dabai 19:21-bou Rom 15:24-28-bou kokou ugu.

11

Polha midihobe ogou gai egei tobou di o kedia midihō sagai kegei mei

¹ Ame totou degei oe ta tobou di sagai kegei tobou lamou, ni mou duwoli, ta a tobou ladi ke duma.

² Godiha ni dowo kona degedi sagai kenou tefei, a nine kona dege dia dala kuhe. Sasai gisiai e ayeha omokou tileyodema makai sagai kenou tefei, age nime Kelesukou tileyodema makai dala kaha degemou, a nime sasai gisiai bolodo sa degei ke, Kelesukou nelamou degeli.

³ Kenou si a gue degeli, bei kaha sasai Ivkou ogou ga tobou sagai kenou tefele, obe nimokou ne kege ogou ga tobouye domou. Kegeligi, ni fimai olou fei ke kasagai degeba, ni midihō bolō ke tou fogou ba, Kelesukou fima idi ke tou fogouye.

⁴ A gue degeli kaha yobe kou gue, o ilo kele ya, ni sabekou fologa, Yesu sagai taha ta tobou mou be, ni damaledo Yesuha ta, ei hehegiedi ke tou fogou mou, o kedia ogou gai ta kokou damaleyodele ili kehe. Ogou gai ta kokou damaleyodema dalali, duo gehe ta mala ilamou degele ili. Duo keme Duo Bolofei, ni afu kou mou sagai kegei mei. Duo ta mou lamou, ta uwo bolofei, ni dulo sesedi ke tou fogou mou, ogou gai egei dulo seselamou hohō degele ili.

⁵ Nige ogou gai egei tobolou idi o kediame hu hiyedo dalaguayade tawale iliye, kenou si age die huyege ma hube ta gaba feli meidade tawali.

⁶ Ame egei hehegiedi o bolodo meiyodele iye, kenou si ame tewe hiyedo dala. Ni kou tewe, eige nimokou tewe kebou de hehegie tobou mou haguei.

⁷ A Godiha ta uwo bolofei ke nimokou hehegiedi kaha hebe sele ta mojudiyo mei. A Godiha ta ke mou yowanou hehegiedibe, a mayojusie huyafei degemou, ni hu kenou hebele foguomou daladi. A ke degedibe midihō kasagai degediyo mei.

⁸ Damaleyodele i o sasai, sa sa olou fei tie kedia sele amokou nele idi, a ni sabekou Godiha dabai degeyadomou. Midihō keme hiyou mojudi midihō sagai kegei, a o ilo kedia sele mojudi, ni sabekou dabai degedi kaha degemou.

⁹ A nibou de dalali, bi mei degeimou be, a nimokou ta hawadiyo mei. Sa Masedonia duo kile tie o kedianou si ni sa Korinkou ya fologamou be, amokou bi, a dala mei kenou nele idi. A nimokou hagi nele ke dafamou hagulugi, ifine yonu kegenou dala kuhe.

¹⁰ Kelesuha ta damaledo kou abou de dala kaha degemou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Age ni sele mojudiyo mei kaha, a hohō degenou dala. Sa Akaia duo kile tie o ta na midihō bolodo a milou di kaha hohō keme ta akogulo sagai meido.

¹¹ Ni tawalibe, a Godiha dabai degedi kaha hebe sele moloube kageimou dafadiya? A ni tagaiyo mei dale? Kege meido. Godiha tewe, a ni tagaido.

¹² Habagene, a egei tobou di kaha hebe sele ta moloū sagai meido. Yobe, ogou gai egei tobou di o kedia dioū die hu hebele fogulamou degeligi, o sasai dihile kokou ei sagai dalalamou degeli. Kegei kaha degemou, a tagalibe, nige tawaleba, ei midihōbe o kedia midihō sagai kegei meidade tawamabadomou, a Godiha dabai degedi kaha hebe sele ta moloū tagaiyo mei.

¹³ O kediame ta-bolofei-mala-suluguadi-o mei. Godiha dabai ke degele idi o mei. O kediame ogou gai midihō milou gougou, o sasaiyege wa, diame Kelesuha ta-bolofei-mala-suluguadi-oyade tawale idiye, kenou si gulokou.

¹⁴ O kediā ogōu gai midihō milōu ga idi kokōu be nī hobōu kesigidama. Tama ēne ogōu gai midihō milōu gōumōu, o sasai ilo kediā duguomōu be, diage wa, ɛme ɛsol o bolodoyade tawale idi.

¹⁵ Tamaha dabai degedi o kediage die hiye oha degedi sagai kenōu tefele degegoubane, nī hobōu kesigidama. O sasai ilo kediā ke duguomōu be, diage wa, midihō dōudo o kediā degedi sagai ke degeliyade tawale idi. Diame habagebe ogōu gai egei hehegedi kaha hebe kasagai keme malā ile.

Polha tq-bolofei-mala-siei kelegebe hagi hiyedo dugudi

¹⁶ Ta, a kōu tobou kenōu haba tobōu lamōu. Nige ame totōu degei oyade tawadama. Kenōu si nī kege tawaibane, tabōu mei. Totōu degei o koūmahā tobōu ba duma. A mayoūsie huyadefei hiye degelamōu.

¹⁷ A koūu tobōu ladibe, a Hiye Oha tagaliya ke tobōu lamōu degeiyo mei. A totōu degei oe ta tobōu di sagai kege mayoū mā hū hebele fogulamōu degeli.

¹⁸ O sasai sudo sa sibige koūmahā midihō ke sesele yolugi, dioū die hū hebele fogulo idi kaha, ɛne mayoū mā hū hebele fogulamōu.

¹⁹ Nige nime fi gofoūudo oyode tawale idiye, haba totōu degele i o kediā nīmokōu ogōu gai egei tobōu mōu be, nige ta dafa idiyo mei, hohō dege dulo idi.

²⁰ Damaledo, ogōu gai egei tobōu di o taha nī fisilemōu dabai degemabeede tobōu mōu ne, ogōu ga tobōu ma nī bi moūma imōu ne, nīmokōu bōu basia degeimōu ne, nī huyafei degeimōu ne, haba nī midihokōu fōumōu ne, nige mōu duguo fogōu le idi.

²¹ Eige kege degele idiyo mei kaha degemōu, nige eibe dedei mei oyodele idi. Nī ke tobolōu be damaledo debabe, ɛme sidifi hiyedo degeli.

Kenōu si o ilo kediage dioū die hū hebele fogulobe ta guɛ degele idiyo mei. Nebe kenōu tefei, ɛne totōu degei o sagai degeba, mayoū mā hū hebele fogulamōu.

²² O kediame Hibru oye, kenōu si ɛne Hibru o. O kediame Israel oye, kenōu si ɛne Israel o. O kediā die hūti yodobe Abraham, kenōu si ɛne mā hūti yodobe Abraham.

²³ O kediame Kelesuhā dabai degedi oyode tobolōu idiye, kenōu si dabai hiyedo, a degedi kahage die dabai keme gabama feleido dala. Kasagai hiyedo, a totōu degei o бага mayoū mā hū hebele foguo tobolōu be sidifi hiyedo degeli. Asi Kelesuhā dabai hiyedo degedi kaha degemōu, a hagi hiyedo dugumōu haguei, hagi o kediā dugulo ili keme gaba feleido. Ame didiō hiyedo degega haguei. Dofōu yene hiyedo wala idi. Damaledo, ɛme tolo kōu hafei degema fogōu dega haguei.

²⁴ Juda o kediā dofōu ye a hōuyosi kege wala i kelegebe, olōu fei 39 kege fa idi.*

²⁵ Haba tabe, ɛme sa Rom o kediā biyaye kamadia kege wala i. Haba tabe ɛme igiye wala i. Haba tabe, a tō dawalakōu mosoleye sulugi, wiye mosole bohōu mōu, tōyene kamadia kege wo fegei. Sawisie tanōu tabe, ɛme mosole fe bafou kokōu tolōu dalamōu, huliamebōu agalibōu tōye malā siei.

²⁶ A sa sa ahuya sulugi, hagi sudo dugudi. Tōyene walamōu degeimōu, haba ali duone hiyou moūdi oe walamōu degele imōu dei. Haba Juda obōu, sa ahudo tie obōu kediāne walamōu degele idi. Sa hiyebōu, o mei sabōu kelegebe ho oyene wala idi. Tō dawalakōu ge mosole bohōu mōu ne, ɛme tolo hafei degedi. Haba ogōu gai o, gule damaleyodele i kediāne a wala idi.

* 11:24 11:24 Juda o kediage o ta dofōu ye fa idibe, Lo 25:1-3 kaha tobolōu be, olōu fei 40 kege fa idi. Kenōu si Juda o kediage maka 40 ke gabama folobe guɛ degemōu, 39 kegenōu fa idi.

²⁷ A agalibou huliamebou de dabai hiyedo degemou hagueibe, a ta tieli mei. A nalebou hueibou de nale sagaine dugumou haguei. Haba kulio yukuei kali mei mou yo[u]wa duwoli, kulione hiyedo dugudi.

²⁸ Ame hagi sudo dugumou haguei. Haba hagi a dugudi tabe kou gue, a sawisiei olou fei gue degemou hagulube, damaleyodele i o sasai, sa sa olou fei tie kedia die damaleyodei keme mihikou fiasigeiye domou, a gue degemou hagulugi, ifine kuhe.

²⁹ Damaleyodele i o sasai nele mei degeimou be, ane fi hagi degedi. O sasai mihikou fiasigeimou ne, ane hagi hiyedo dugudi.

³⁰ A mayo[u] ma hu hebele fogu ho fogou babe, a egei tobolou be ni ta dulo ile mei. Kenou si a mayo[u] ma neleyenou dabai ke degediyo mei kaha degemou, a mayo[u] ma hu hebele foguoba, ame dedei meiyodenou tobou lamou.

³¹ Hiye O Yesuha e Aye Godiha e hube di sawisiei olou feido hebele fogume. Godiha kou tewe, a dedei mei degei kaha ta, a tobou ladi ko[um]e gulokou ta tobou ladiyo mei.

³² A sa hiyedo Damaskou dalamou, die hiye o, e hu Aretasha a ta saleyodema, e dabai dia daladi hiye o kokou tobou, na ami o kedia tobou ba, dia di sa ko[um]aha kekai adiya olou fei amagamabeedei.

³³ Kenou si, ma mogo dia tigi moso tegei hiyedo ta malamou, a kodu sagiemou, kekai a kaiya ke tigi kokou tolou tou fofou gue mulugi, mihikou dogogumou, a dabai dia daladi hiye o ke tou fogou kama fou.*

12

Pol e diho boholou mamou dugube, Godiha emokou ta hiyedo hehegieimou dugu

¹ A mayo[u] ma hu hebele fogu ho fogou babe, ni a egei tobou ba dulo ile sagai mei kaha degemou, a mayo[u] ma hu haba hebele fogulamou. Kenou si a ke degeli kahage, di ta dedei sasagile sagai mei. Tabou mei, a tieimi dugubou, mogogou tabou de, Hiye Oha amokou hehegiei kaha tanou tobou ladi.

² A Kelesubou de dogou guo daladi o ta tewe.* O kaha yo[us]ie dugube, eme Godiha hebenitou tou gulido* mala foloumou dugu. Ke duguomou deleibe, sadebe olou fei 14 kege mei degei. Godiha o keme tou bou gou guei mala felei, ha, finou mala felei, keme a ta tewe mei. Godi yo[un]ou si tewe.

³ O keme Godiha tou bou de mala felei, he, finou mala felei, keme a ta tewe mei. Godihanou si tewe.

⁴ O keme Godiha hebenikou mala foloumou, e dube, ta di ta tawaga tobolou sagai mei ke du. Ta keme kuolou hiyedo.

⁵ A o kegei kaha hu ke hebele fogulamou. Kenou si mayo[u] ma hube a hebele fogulo sagai mei. A dabai degedibe mayo[u] ma neleyenou degediyo mei. Kegei degemou, ame dedei mei kaha degemou, a ma hu hebele fogulamou.

⁶ A mayo[u] ma hu hebele fogulaba degeibabe, a totou degei oe ta tobou di sagai kege tobolou mei. Yobe, a ta damaledonou tobolou kaha degemou. Kenou si a mayo[u] ma hube hebele fogulo sagai mei, o tae ma hu mou hebele foguye domou. Midiho a

* 11:33 11:33 Dabai 9:23-25 * 12:2 12:2a Pol e yo[us]ienou tobou. Na 12:7 kokou dugu. * 12:2 12:2b Grik taege 'hebeni koma' kodu mala foloumou dugu ke nalai. Ta kaha sibigebe hebeni tou gulidomala felei.

degegoumōu dugulo idibōu, tã ă tobōu mōu dulo idibōu kokōu genōu o sasai kediage mǎ midihō tewe.

Pol ęme aye sagai kegeiye wei dala

⁷ Ǻ tieimi dugu sagai kege dugube, Godihă ămokōu hehegieimōu dugu keme di ta tawaga tobolōu sagai mei. Kenōu si, ă mayoꞑusie hohō degeiye domōu, Godihă sesegumōu, Tamahă ę dabai degedi o tobōu mōu hagua, aye sagai kaha ă tahoumōu, do hiyedo dugumōu hagulugi, ifine kegenōu dala kuhe.

⁸ Kegei degemōu, ă Hiye Ohă mǎ do ke bologuouba bolō degeyadomōu olōu fei kamadia kege diho bagă tobōu mōu haguei.

⁹ Ǻ kege diho bagă tobōu mōu, Hiye Ohăge ămokōu be, năme mayoꞑunōu habagugueiba siayedei. Nă kōu nele mei degeiye, haba mǎ neleyenōu subabe, nă mǎ nele hiyedo ke duguloyode tobou. Kegei degemōu, ăme nele mei degeimōu, Kelesuhă neleyenōu dogōu guo dalamōu sulu kaha, ăme hohō degeli.

¹⁰ Damaledo, ă Kelesuhă dabai degega sulu kokōu ge ă nele mei degedibōu, oe ă susuga tobōu dibōu, ă hagi kagei kagei dugudibōu, ho oe ă makolamōu degedibōu, ă mōu tiadibōu kokōu be ă hohonōu degedi. Ǻme nelebōu meiyē, kenōu si nele hiyedo dala kuhe.

Polhă sa Korin o sasai kediă damaleyodei ke dedei sasagielamōu degei

¹¹ Ǻ mayoꞑu mǎ hū hebele fogu kaha tă nalai keme kasagai, totōu degei oe tobōu di sǎ degei. Kenōu si nī degeiye ă kege kuhe degei. Nige ogōu gai egei tobolōu idi o kediame hū hiyedodade tawale iliye, kenōu si ăge die hūyege mǎ hūbe gabama feli meidade tawali. Damaledo, ăme hūbōu meiyē, kenōu si nī mǎ hū hebele fogu debabe bolō.

¹² Ǻ ilemōu nībōu de dalali, nī dihiile kokōu midihō gehe gehe milōu goumōu, nī duguo kesigiemōu, ăme tă-bolofei-mală-siadi-odade tawale i. Ǻ hagi hiyedo kōu dugudiye, dabai ke neledo dege degedi.

¹³ Ǻ damaleyodele i o sasai, sa sa olōu fei tie kediabōu de sulugi, midihō, ă die sabekōu milōu ga siadi ke nī sabekōu ne milōu gadi. Nī bimaine ă moloꞑu sagai degediyo mei. Kegemōu, ă nīmokōu degeibe kasagai degei ta de dala? Kegei debabe, nige keme gebe meiyodema.

¹⁴ Ǻ nīmokōu bolōu kege kōu ilemōu haguei. Ifibe ă tage iladi kehe. Ǻ ile foloba, ă bi ta mei degeba, nī ă dogōu gumabeede tobolōu sagai mei. Damaledo, ă ileba nī bimai ta moloꞑu mei. Ǻ nīnōu dugu ilamōu degeli. Nīme mǎ sisigō sǎ degei kaha, ă nī dogōu gulamōu. Nī tewe, dihi huyadeifeiyege ę aye adiōu diliemokōu nale nediyō mei. Aye adiōu dilienōu dilie dihiokōu nale nedī.

¹⁵ Kegei degemōu, ă mǎ bimai olōu fei ke hohō dege nemaba, haba mayoꞑusiene nīmokōu nelamōu degeli. Ǻ nīmokōu solōu do hiyedo degeimōu be, nige kageimōu ămokōu huyadefeinōu solōu do degele iya?

¹⁶ Nī tewe, ă ile nībōu de delei kelegebe, ă nīmokōu hagi ta neli mei, haba nī bine ă ta mōu lī mei. Kenōu si, nī o ilo kediage wa, Pol yoꞑu ę fi gofoꞑuyenōu di ogōu gama, bi hiyedo amafei moyade tawale idi.

¹⁷ Ǻ mǎ dabai o tanōu ta de tobōu mōu nīmokōu ile ogōu gama, nī bimai ta de hiyou moy? Kegli mei.

¹⁸ A Taitusbōu, di mogo tabōu dilie tobōu mōu nīmokōu ile deleigueibe, di olōu fei tewe, Taitus ege nī ogōu gama nī bimai ta hiyou mōu lī meidade tawali. A nīmokōu damaledo tobolōu kuhe, Taitus elebe fī tanōu degemōu, dabai tanōu fei degele idi.

¹⁹ A tawali, nīge kuguo koŋu husoŋuma, ei nī dihile kokōu eiyōu sie dōsusulo iliyade tawale ileye, kenōu si kege mei. Ma mogodo diama, eibe Kelesubōu de dogōu guo dalaguali, Godihā dihile kokōu eige nī damaleyodei ke dedei sasagielamōu nalolu.

²⁰ Yobe, a nīmokōu ileba dugu, nīme a tagaliya ke dalaguaba dugu ho fogōu ye domōu gue degeli. Ha nīge ane o nī tagali mei ke duguye domōu. Kegeligi, nī tae biya, konabōu gofoŋubōu degeba, niōu nī hunōu hebele foguo, yogo susuga tobolōu, tobe tobolōu, ta du ho fogōu, kefema o walaba dege dele iba duguye domōu, a gue degeli.

²¹ A ileba dugu, nīme midihō kasagai kenōu milōu ga iba duguoba, a Godihā dihile kokōu sidifi degeiye. Nī o sasai sudo kedia sibigi degedi midihō kebōu, sasai hiyou siadi midihō kebōu, o hiyou siadi midihō kebōu, tōu e tagadi midihō kasagai gehe gehe kebōu olōu fei ke milōu gamōu haguei keme, fī bohōu li mei dalaba, a hagi degeiye.

13

Sa Korin o sasai kedia die damaleyodei keme defeido dia dalamabeedei

¹ A nīmokōu bolou kege kōu ile dala dema haguei. Ifibe a haba tage iladi kehe. Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala,

O bolouyo, kamadia kege kedia hagi ke duguo tawaleba dōsusulo. *Lo 19:15*

² A nīmokōu bolou kege kōu ile dala dema haguei. A sasama ke ilemōu dalali, nīmokōu kōu egele tobou. Ifine, ame kōu ahudo dalaye, haba boholōu ma ilamōu, egele tobolōu mōu nalama neli kuhe. O sasai midihō kasagai, afu miloune, ebele miloune, a duguoba duguo fogolōu mei.

³ Nīge a tobolōu keme Kelesuhā tobolōu dade tawalamōu degeli kaha degemōu, nī koŋu tawama, Kelesuhā ma mogouya ke nīmokōu tobolōu be, ta nele mei dege tobōu yo mei, e neledo dege tobolōu.

⁴ Kelesu e hebe fufuguomai kōu ikeke degele i kelegebe, e ta nele degeli mei. Haba Godihā neleyenōu e gehe degei dala. Nebe, Kelesu e nele degeli mei sagai kenōu tefei, eine nele meiye, kenōu si Godihā eimokōu nele neimōu, ei nele dege dalagua kuhe. Godihā nele keme ei nīmokōu hehegile.

⁵ Nī niōu sie file duguma. Nīme Yesu Kelesukōu de damaleyodei dalagua? Nīge eme nī duledube de daladade tawale ili? E nibōu de dala mei debabe, nī emokōu damaleyodele iyo mei.

⁶ Nīge eibe Kelesuhā dabai degeligi, tefele dugumōu be, mihikōu fiyasigeiyo meidade tawama.

⁷ Eige nī midihō kasagai milolōu iye domōu kuhe diho бага tobolōu idi. Eige oe eibe o boloyode tawamabadomōu, diho бага tobolōu idiyo mei. Haba oe eibe mihikōu fiyasigeidade tawaibane tabōu mei. Eige nī midihō bolonōu milōu gamabadomōu kuhe diho бага tobolōu idi.

⁸ Ei damaledo ta koŋume ta huyafei degele sagai mei. Ei damaledo ta kenōu hehegile idi.

⁹ Nime kōu damaleyodema neḷe dege dalaguaba, einōu neḷe mei dege dalaguababe, taḅōu mei. Ei hohō degele ilenōu . Damaleḷdo, eige nime Godikōu damaleyodema neḷdo dege dalaguamabadomōu kuhe dihō baga tobolōu idi.

¹⁰ A ahudo dalali, egele tobolōu kaha yobe, a nimokōu ileba, ta gofoḷudo dege tobolōu be ta tagaiyo mei. Hiye Ohage ame ileba, nī dedeḷ sasagieyedei. Haba a nī damaleyodei ke makoyadomōu iyedili mei.

Polha uwage ta tobolōu mōu nalagai

¹¹ Mogo diama, a ise ta mei degelamōu uwage ta tobolōu kuhe. Nime neḷdo dege dalagualaba degema. A tobolōu koḷu defeḷdo duma. Nī fī tanōu degeba, nīōu sie mogo degeiba mogo degeiba dema. Kegeibasi, Godiha nībōu de dalale. Eme solōu do degedi Godi. E degeiye, nī bologuado dalaguadi.

¹² Nime Godiha o sasai degei kaha degemōu, nī nīōu sie yogo nogōu ba nogōu ba dema. Godiha o sasai olōu feḷ kedia nimokōu agali bolofeḷyode tobolōu kuhe.

¹³ Hiye O Yesu Kelesuha nī habagugueiba, Godiha nimokōu solōu do degeiba, Duo Bolofeḷhane nībōu de dogōu guo dalale.

Egei Polhā Sa Galesia O Kediāmokōu Nalāma Nei

Tawale Tā

Afu, Pol ē sa Galesia duo kile sieibe, ē tā uwo bolofei kē totobōu mōu siei. Sumōu, sa kē tie o sasai kedia Yesukōu yoma damaleyodele i. Damaleyodele i dalaguamōu, ē diā tōu fogōu, sa ta kokōu fogōu i. O sasai kedia Yesukōu damaleyodele i dalaguamōu, ogōu gai tā tobolōu idi o kedia ya fologamōu, tā uwo bolofei kē gulai dege hehegie tobolōu idibe, Yesukōu damaleyodemaba, haba Mosesha kuolōu tā kene dulo sesemabeede tobolōu idi. Ebele midihō kebōu, haba afu midihō kebōu kaha tā kē dulo sese ho fogōu babe, nime Godiha dihile kokōu dōdo o sasai dalale sagai meiyode tobolōu idi. Tā keme kōu ogōu gai egeiye, kenōu si diā hehegie tobolōu imōu be, o sasai sudo dulo sesele yai. Kegemōu, Polhā kuguo kuokōu kōu gue nalai, nime Yesukōu damaleyodele i kaha degemōu, ogōu gai egei kē dulo sesedamabeedei.

Kuguo Galesia koŋumaha tā sibige tanōu tanōu olōu feibe kuhe:

Tā Hiye 1:1-2:14

O Polbe Godiha yoŋu ē tā bolofei kē malā siayadomōu kuhe makai.

Tā Hiye 2:15-4:31

Yesu Kelesukōu damaleyodei o sasai kedianōu si Godiha dihile kokōu dōdo degei dalagua.

Tā Hiye 5-6

Dibe Kelesuha degeiye kuolōu tā kē tōu fogōu mōu be, Duo Bolofeiha di dogōu guo dalamōu suluguali, diyōu sie yogokōu midihō bolonōu milōu mōu milōu mōu dele idi.

O Polbe Godiha yoŋu ē tā bolofei kē malā siayadomōu kuhe makai

(Tā Hiye 1:1-2:14)

¹ Ame Pol, tā-bolofei-malā-siadi-o. Dabai ā degedi keme o taha ta neli mei. Ame o tae ta tobōu mōu hagua dabai koŋu degeiyo mei. Yesu Kelesubōu, Aye Godi, Kelesu haguagi o kebōu, dilie tobōu mōu ā hagua, dabai koŋu kuhe degeli.

² Abōu, damaleyodei o sasai kuokōu dalaguadi kediabōu de ei kuguo nalāma neli kuhe. Kuguo koŋume sa Galesia tie, Kelesukōu damaleyodele i o sasai, sosi moso esofei esofei kefegulo idi nimokōu nalāma neli.

³ Di Aye Godibōu, di Hiye O Yesu Kelesubōu dilie nimokōu habagugueiba, nime bologuado dalamabadomōu.

⁴ Kelesu eme di Aye Godiha tagaiya kē hagua, yoŋusie sesegumōu, o kedia ē wala imōu tolo i, kegeligi dibe midihō kasagai diyōu milōu ga idi kaha hebe kē moye domōu. Damaledo, di sa sibige kuokōu midihō kasagai milōu ga idi kē tōu fogōu ba, ē di mamōu lamōu kuhe haguei.

⁵ Kegei degemōu, dige Aye Godikōu tofousogodo kegenōu hohobōu mōu ime. Damaledo.

Ta uwo bolofei keme tanou feido

⁶ A ni degei ke dulomou kesigi. Yobe, Kelesuha degeiye Godiha ni haguismou kou habaguguegu keme, ni ke toto tou fogou. Tou fogou mou, nime haba ta uwo ta dulomou, ke sesele ili kaha degemou.

⁷ Kenou si keme ta uwo bolofei mei. O ilo kelege degele ilibe, ni fimai kebou, Kelesuha ta uwo bolofei kebou de gulai degelamou degele ili.

⁸ Kegemou, ei sagai, ha, esol o taha sagai ta uwo bolofei a kou hehegie tobou ke gulai degeba, ogou gai ta ta tobolou ba, ta uwo keme bolofeyode tobou babe, age o keme ta samaba, dou sakou ile ke tagali.

⁹ Ei kou tobou sagai kenou a nimokou haba tobou lamou. Ta bolofei, a hehegie tobou mou, ni kou dulomou tolou i ke, o taha gulai degeba, ogou gai ta e tobolou keme ta uwo bolofeyode tobou babe, age o keme dou sakou ile makolo ke tagali.

¹⁰ Ni kage tawaiya? Age ma hube obe hebele fogulo ke tagali? Haba Godiha hebele fogulo ke tagali? A ma hube o sasaiye hebele fogulo ile ke tagali debabe, ame Kelesuha dabai degedi o mei.

Pol eme ta-bolofei-mala-siadi-o degei kaha ta

¹¹ Mogo diama, ta uwo bolofei a nimokou hehegie tobou keme o tae ta yonu e fimaiyenou tawaga tobou li meidade tawama.

¹² Ta uwo bolofei keme o tae ta amokou neli mei. Haba o tae ta hehegie tobou li mei. Ta uwo keme Yesu Kelesu yonu amokou tama degemamou kuhe tobou mou du.*

¹³ Midiho kasagai a afu milou di kaha ta keme susulo imou ni kou dulo idi. Damaledo, ame Juda o degemou, ei kuolou ta olou fei ke seselemou, a Kelesukou damaleyodei o sasai kediamokou gofonu hiyedo degemou makomou siadi.* A tagalemou degedibe, damaleyodei obe olou fei tofigiema mei degeleyadomou degedi.

¹⁴ A o gisiai kelege, ei kou guai o kedia kuolou ta olou fei ke defeido sesedibe, ame Juda o gisiai ilo kedia sagai mei, gaba folodo delei.

¹⁵ Kenou si, ma adiou ha a mala feli mei kelegebe, Godihage ame yonu e bi degeleyodema makamai. Kegei kaha degemou, a midiho kasagai milou gamou haguabe demou, sawisie yonu makai kelege, ege a habagugueguomou kuhe haguasai.

¹⁶ Godiha a haguismou, e Dihi amokou hegi, a e Dihiha degegai kaha ta ke sa sa ahudo o sasai kediamokou hehegie tobou yadomou. Godiha amokou kou hehegiei kaha degemou, age defeido tawaleyodema omokou ta yoduli mei.

¹⁷ Age sa Jerusalemkou ta ilemou, o ta-bolofei-mala-suluguadi-o afu deleigui kedibou de ta ta keli mei. Kenou si a sa Arebiakou ilemou dala dema, haba boholou ma hagua, sa hiye Damaskuskou felemou kele delei.

¹⁸ Sadebe kamadia kege mei degeimou, a sa Jerusalemkou boholou ma ile felei, Pitabou de ta kalamou. Folomou, sawisiei olou fei 15 kege ebou de kele delei.

¹⁹ Ta-bolofei-mala-suluguadi-o ilo kediame age ta duguli mei. Hiye O Kelesuha e mala Jemsnou si a kou dugu.

²⁰ A nimokou konu nalolube, Godiha tewe, a ogou gai ta ta nalouyo mei, damaledo tanou.

²¹ Kegemou, habage a ile, sa Siriabou sa Silisiabou duo kileya ke siei.

²² Sa Judia duo kilebe age ta sieli mei. Kegei kaha degemou, damaleyodele i o sasai, sa keleya dalagua kediage ma midiho ta duguo tawale ili mei.

* 1:12 1:12 Dabai 9:1-19 * 1:13 1:13 Dabai 8:1-3

²³ Kenou si dia a degeli ta uwo ke o iloye tobou mou dulo ibe, di walamou degedi o kahage e di damaleyodei midihq, e makolamou degedi kenou be, e haba hehegiemou siadiyode tobolou imou dulo i.

²⁴ O sasai kedia ta ke dulomou, Godikou bolofeyode tobolou i, yobe Godiha ma fi bohohou kahage degemou.

2

Ta-bolofei-mala-suluguadi-o olou fei kedia Polbou de fi tanou degele i

¹ Kegemou, sadebe olou fei 14 kege mei degemou, a sa Jerusalemkou haba bohohou ma i. Kelegebe, o Barnabasbou de i. O tabe Taitus wolou yai.

² A ke i kahage yobe, Godiha a iyedei kahage degemou, age damaleyodei o sasai kedia die widio o kediakou ta uwo bolofei, a sa sa ahudo o kediakou tobou mou siadi kahage ta ke diakou nou amafei tobou lamou kuhe i. Kegelig, dabai a kou degeibou, ha degeli kouubou de oe akoguba mei degeiye domou.

³ Abou de delei o Taitus eme kou sa Grik oye, kenou si widio o kediage eme kolo diafou yede ta tobolou ili mei.*

⁴ Damaledo, ogou gama gule damaleyodele i o ilo kelege, eibe Mosesha kuolou ta de tou fogou mou, Yesu Kelesukou damaleyodele i dalagua deimou, amafei ei timiya ke haguasie felega dugulamou degele i. O kediage damaleyodele i o dine Mosesha kuolou ta ke seseleba, kolo diafigidi midihq ke milou mabeede tobolou idi. Kenou si kolo diafigidi keme bolq mei, fisimou dabai degedi sagainou degele idi.

⁵ Kenou si eige die ta keme ta dulo seseli mei, eige Taitusha kolobe diafou li mei. Kegelig, ta uwo bolofei ke gulai degeiye domou. Ta uwo bolofei keme damaledo ta, ei defeido dia daladi, nime ta bolodo kenou sesemabadomou.

⁶ Sa Jerusalem kelege, damaleyodele i o sasai kedia, die widio o kediame hubou o sa degei. Ma fimabe, o hubou, hubou mei keme sibige ta mei. Godihage o hubou, hubou mei kegei keme e ta fidiyo mei. Kenou si widio o kediage Mosesha kuolou ta ke sesemabeedebe eimokou ta tobolou ili mei.

⁷ A diakou tobou mou tawale ibe, Godiha Pita tobou mou ile, Juda o sasai kediakou ta uwo bolofei ke tobou mou siadi. Kenou tefeibe, Godiha ane tobou mou ile, sa sa ahudo o sasai kediakou hehegie tobou mou siadidade tawale i.

⁸ Damaledo, Pitabe Godiha neleya ke Juda o sasai kediakou ta uwo bolofei ke tobou mou siadi. Nebe kenou tefei, ane Godiha neleya kenou ta uwo bolofei ke malamou, sa sa ahudo o sasai kediakou hehegiemou siadi.

⁹ Damaleyodei o sasai, sa Jerusalemkou dalagua kediage Jemsbou, Pitabou, Jonbou kediame die widio o degeiyodele idi. O kamadia kediage ame Godiha habagugueiya kenou dabai degedidade tawalemou, dia Barnabas elebou de dobogou tou gimamou mogo degele i. Ei ta tobou ma walamage ibe, o bolou elebe sa sa ahudo o sasai kediakou ileyodei, haba diame Juda o sasai kediakou ileyode tobolou i.

¹⁰ Ta ta elemokou tobolou ibe, damaleyodei o sasai, bibou mei, sa Jerusalemkou dalaguadi kediame dogou gumabeede tobolou imou, a dulomou hohq degei.

* 2:3 2:3 Juda o kediame Mosesha kuolou ta ke sesele ili kahage degemou, o kediage die o sisigo dia kolo diafigidi. Keme Godihage o sisigobe yoku e biyodemou makadi. Stat 17:12 kokou be kou gue nalai dala, ni o dihi die olou fei mala feleba dalali, sawisie dimayosi kege mei degeibabe, die kolo diafigimabeedei.

Kegemōu, a o sasai kediaṁokōu solōu do dege dogōu gue hagulugi, ifine kege dogōu guo dala.

Pol e Pitahā midihō kasagai milou ta ke tamākōu tobou

¹¹ Kenōu si Pita e sa Antiokkōu * hagua feleimōu, a emokōu gofoṁu degemōu tamākōu tobou. Yobe midihō kasagai e miloube tamādo.

¹² Midihō, Pitahā milōu dibe kōu gue, Juda o Jemshā mogo diā haguasie felegali mei kelege, Pita ene kōu Juda oye, ha eme sa ta o kediaḃōu de nale nadi.* Kenōu si, Juda o kedia haguasie felegoumōu be, e gue degemōu fogōu ile, esofej nale nadi. Yobe, o kediaṁe kōu damaleyodele i oye, kenōu si diage Juda o kedia kolo diafigile idi midihō kene kōu sesele idi kahā degemōu, Pita e gue degei.

¹³ Juda o damaleyodele i ilo kediaṁe gue degemōu, Pitahā degei sagai kenōu tefelegele i. Midihō keme bolō mei. Pitabōu diame taenōu bolō degele idi o. Barnabas ene o kedia degele ili ke duguomōu, ene sa Antiok o kediaḃōu de nale nadibe gue degei.

¹⁴ Age o kedia tā uwo bolofej ke defeido seseiyo mei ke duguomōu, a o sasai dihile kokōu ge Pitakōu kōu gue tobou, name kōu Juda oye, kenōu si a dugube, name sa ahudo o kedia midihō ke seseimōu dugu. Na sa sa ahudo o kediaṁokōu kageimōu fisilemōu, Juda o di midihō ke milōu mabeede tobōu ya?

Yesu Kelesukōu damaleyodei o sasai kediaṁōu si Godihā dihile kokōu dōudo degei dalagua

(Tā Hiye 2:15-4:31)

O koyohā Yesukōu damaleyodeibabe, o keme Godihā dihile kokōu dōudo dalale

¹⁵ Eibe Juda o, ei adiōu diame Juda sasai kahā degemōu. Juda obiyei eibe sa ahu o mei. Sa sa ahudo o kediaṁe Mosesā kuolōu tā ke sesediyo mei kahā, eige diame midihō kasagai milōu gadi oyodele idi.

¹⁶ Kōu kegeiye, ei tewe, obe kuolōu tā dulo sesele ibabe, Godihā dihile kokōu o dōudo ta dalale mei. Yesu Kelesukōu damaleyodeibasi, o keme Godihā dihile kokōu be dōudo o. Kegei kahā degemōu, Juda o sasai eine Yesu Kelesukōu damaleyodele i, Godihā eimokōu nime dōudo o sasaiyode tobōu yadomōu. O tahā kuolōu tā dulo sesele ila deibabe, o keme Godihā dihile kokōu dōudo ta dalale mei.

¹⁷ Di Kelesukōu damaleyodema, Godihā dihile kokōu dōudo o degelaba degeligi, ha di midihō kasagai milōu babe, Godihage de bolō dugulo? Bolō dugulo mei. Midihō kasagai, Juda o ei milōu bane, ege ta bolō dugulo mei.

¹⁸ A kuolōu tā dulo sesedi ke tōu fogōu, Kelesukōu damaleyodeibabe bolō. Kenōu si haba Kelesukōu damaleyodei ke tōu fogōu, kuolōu tā haba dulo seseibabe, Godihā dugulobe, ame midihō kasagai milōu gadi o dugulo.

¹⁹ A kuolōu tā olōu fej keme kōu teweye, kenōu si a olōu fej sesele sagai mei. Kegei kahā degemōu, kuolōu tā kahā degeiyege, ame kōu tolo i o sagai deleiye, kenōu si Godihā degeiye ifi ame gehē degei dala. Ame Kelesubōu de hebe fufuguomaikōu tolo iye,

* **2:11 2:11** Sa Antiokbe Juda o kedia sa mei. o kediaḃōu de nale nadiyo mei, kuolōu hiyedo.

* **2:12 2:12** Mosesā kuolōu maiyege, Juda o sasai kediaṁe sa ta

²⁰ kenou si ame Kelesuha haguagiemou, e abou de dogou guo dala kuhe. Kelesu e amokou solou do dege dogou gulamou, e yosie omokou sesegumou, o kedia e wala imou tolo i. A sa sibige kuokou dalabe, a Godiha Dihikou damaleyodei dala.

²¹ Godiha habaguguei keme age sibige meiyodema tobekou mugudiyo mei. Mosesha kuolou ta sesele idi kaha degeiye, di Godiha dihile kokou dou do daladi debabe, Kelesu e tolo i keme sibige mei. Kenou si kege meido.

3

Kuolou ta dulo sesedi midihobou, ha Yesukou damaleyodei kaha midihobou

¹ Sa Galesia o nime totou degele i onou. Kelesu hebe fufuguomaihou ikeke degei ta keme a nimokou defeido hehegieimou, niou dihoie kou dugu sagai degele i. Kenou si haba koyoha degeiye, ni fimai totou degele iya?

² A nimokou yodu ta huyadefei dala. Duo Bolofeiha ni duledu migile tolou hobogoube, kagei kokou ge tolou ilou? Mosesha kuolou ta ke dulo sesedi kaha? Haba, ta uwo bolofei ke dulo damaleyodili kaha?

³ Nime totou degele i o sa degei. Yomamou be, nime Duo Bolofeiha e neleya kenou suluguei. Haba ifibe nime mei degelamou, niou ni neleya kenou kuhe sulugua?

⁴ Hagi nimokou tama degemou haguei keme mou yosua tama degemou haguei? Kegeli mei. Hagi nimokou ke tama degega haguei kaha e sibigebe kou dala.

⁵ Godiha e Duo Bolofei nimokou nei kebou, e dedeiya ke ni midihogehe gehe milou gadi kebou debe kagei kokou ge milou ga idiya? Mosesha kuolou ta ke dulo sesedi kokou ge? Haba, ta uwo bolofei ke dulo damaleyodili kokou ge?

⁶ Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, Abraham eme Godikou damaleyodei kaha degemou, Godihage eme dou do oyode tobou. *Stat 15:6*

⁷ Kegei degemou, Godikou damaleyodele i o sasabe Abrahamha e sosou dade tawama.

⁸ Afudo, ta uwo bolofei kou tobou ke tama degeli mei kelegebe, Godiha tawaibe, sa sa ahudo o sasai kediane emokou damaleyodeiba, ege diame dou do o sasaiyode tobolou yodei. Kegemou, Godiha Abrahamkou tobou mou, o taha kuguokou kou gue nalai,

Ne sosou o taha degeiye, Godiha sa sa o sasai olou fei kediakomou midihogehe bolofei hehegieyodei. *Stat 12:3*

⁹ Abrahamha Godikou damaleyodeimou be, Godiha emokou midihogehe bolofei ta hegi sagai kenou tefe, o sasai olou fei Godikou damaleyodele ibabe, Godihage diakomou ne midihogehe bolofei ke hehegie.

¹⁰ O koyoha kuolou ta kenou dulo seselaba degeligi, Godiha dihile kokou eme dou do oyode tawaibabe, o keme damaledo makolo dala. Yobe, Godiha kuguokou be kou gue nalai dala,

O koyoha Mosesha kuguo kaha kuolou olou fei ke dulo defeido ta sese ho fogou babe, o keme makoloyodei. *Lo 27:26*

¹¹ Damaledo, kuolou ta ke dulo sesedi o keme Godihage dou do o dugudiyo mei. Yobe, Godiha kuguokou be kou gue nalai dala,

Damaleyodei o sasai kediane Godiha dihile kokou be dou do o sasai dege dalaguali, fi tofousogo tofolou ke moloouyodei. *Habakuk 2:4*

¹² Kuolōu tā sesedi midihō keme damaleyodei midihō mei. Kuolōu tā sesedi midihōbe esofei. Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala,
O koyohā kuolōu tā ke olōu feido sesele ibasi, ɛme tofousogo tofousogo tofolōu. *Wok Pris 18:5*

¹³ Di kuolōu tā olōu fei ke defeido ta sese ho fogōu babe, dibe makolo ile dala. Kelesuhā migilemōu, di dogōu gulamōu be, o kedia ɛ woumōu tolo i. Ke degei kahanōu si, di makeiye domōu, ɛ di mamōu. Kene Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala,

O koyobe hebe fogou kotōu diōu gōu babe, o keme Godihā makoloyodei. *Lo 21:23*

¹⁴ Kegemōu, Godihā Abrahamkōu midihō bolofei hegiemōu, kōu gue tobou, ne sosōu o tahā degeiye, a sa sa ahudo o sasai olōu fei kediamokōu midihō bolofei hehegileyodei. Yesu Kelesuhā degeiyenōu si, tā Godihā Abrahamkōu tobou keme damaledo tamā degei. Kegemōu, di olōu fei damaleyodema dalaguamōu, Duo Bolofei, Godihā dimokōu neleyodema makai keme nemōu ili kuhe.

Tā, Godihā degeleyodema maka degei kahage Mosesha kuolōu tā ke gaba feleido dala

¹⁵ Mogo diama, a nimokōu tā makai be, sa sibige o sasai di degedi kokōu mā tobōu ladi. O boloye dabai ta degeleyodemaba tā tobōu ma walamōubabe, dilie tā tobōu ma walamai keme ta fogolōu sagai mei. Godihā tā tobolōu mōu yoŋu makamai kene ke sa degei dala.

¹⁶ Godihā degeleyodema makai, Abrahamkōu tobou keme Godihā Abrahambōu ɛ sosōu bōu kokōu tobouye, kenōu si ɛ sosōu yode tobou kahā sibigebe sosōu olōu feido kege tobōu li mei. Godihā toboube, Abrahamhā ɛ sosōu o tanōu ta tobou. O keme Kelesu.

¹⁷ Tā a nimokōu koŋu tobolōu kahā yobe kōu gue, Godihā tā Abrahamkōu degeleyodema makamā deleibe, sadebe olōu fei 430 kege hagua mei degemōu, Godihā yoŋu ɛ kuolōu tā ke Moseskōu kuhe hehegie tobou. Kuolōu tā kahage, tā Godihā Abrahamkōu tobou keme ta gaba folo sagai mei. Tā Godihā Abrahamkōu tobou keme ta mei degele mei.

¹⁸ Godihā dibe Mosesha kuolōu tā ke sesemabeede tobou debabe, bi bolofeido ɛ Abrahamkōu neleyodema makai keme sibige ta dala mei. Kenōu si kegele mei, sibige hiyedo dala. Godihā Abrahamkōu neleyodema makai kokōu di damaleyodebasi, di bi bolofeido ke moloŋu.

¹⁹ Kōu kegeiye, ha Mosesha kuolōu tā kahā sibigebe kagei? Godihage midihō kasagai kahā yo ke omokōu hegilamōu degei, o sasaiye kuolōu tā ke dulo sesele ibe deba, ise, Abrahamhā sosōu o ta, Godi yoŋu kōu makamai ke kuhe hagualeyodei. Damaledo, Godihage esol o ilo kedia kuolōu tā ke motōu ladi o Moseskōu neiba, ege o sasai kediamokōu hehegieyedei.

²⁰ Godihā Abrahamkōu degeleyodema makai kelegebe, tā motōu ladi o takōu ta tobōu li mei. Godi yoŋunōu Abrahamkōu tobou, yobe Godibe tanōu feido kahā degemōu, ɛ yoŋunōu Abrahamkōu tobou.

Mosesha kuolōu tā kahage di Kelesukōu imabeedemamōu hehegiedi

²¹ Kegei degemōu, di diyōu sie kōu gue yodugame, Mosesha kuolōu tā kahā sibigebe esofei, haba Godi ɛ Abrahamkōu degeleyodema makai kahā sibige kene esofei degai?

Kege mei. Godihā Moseskōu fī nēdi tā kē neī debabe, di dulo sesele iligi, Godihā dihīle kokōu dōudo o sasai degele i.

²² Kenōu si Godihā kuguokōu ge tobolōu be, midihō kasagai kahage sa sibige o sasai olōu fei dibe didiō o sasai sã degeiyodei. Diyōu di neleya kē ta tōu fogolōu sagai meiyode tobolōu nalai. Di Yesu Kelesukōu damaleyodeibasi, dibe bi bolodo Godihā Abrahamkōu neleyodei kēme di moloŋu dala.

²³ Kelesu hagueli mei kelegebe, kuolōu tā kahage dibe didiō o sasai sã dege deleigui. Dalaguali, kuolōu tā seselamōu degga haguabe demōu, ifi Kelesu ẽ hagumōu, dibe emokōu damaleyodele i dalagua kuhe.

²⁴ Mosesha kuolōu tā kahage di Kelesukōu imabeedemamōu hehegiemōu haguabe demōu, Kelesuha migi, di emokōu damaleyodema, Godihā dihīle kokōu dōudo o sasai degeba dalamabadomōu.

²⁵ Ifi dibe kuolōu tā kaha hayedu ta dala mei. Bolodo. Dibe Kelesukōu damaleyodei dala kuhe.

Yesukōu damaleyodili kahanōu si dibe Godihā sisigo dege dalale

²⁶ Yesu Kelesuha dogōu gumōu, nī emokōu damaleyodeimōu, nīme Godihā sisigo dege dala kehe.

²⁷ Fafeleya degei kahage, nīme Yesu Kelesu ebōu de dogōu guo dalali, ẽ бага i dala kehe.

²⁸ Yesu Kelesubōu de dogōu guo dalagualibe, nīme esofei esofei de ta dala mei. Juda o sasai bōu, Grik o sasai bōu nīme fī tanōu dege dalagua. Bose o sasai bōu, dabai degedi o sasai bōu kediane fī tanōu degele i. Haba sasai bōu obōu olōu fei kediane fī tanōu degele i. Nīme Yesu Kelesubōu de dogōu guo dalagualibe, nīōu sie dogōu gumōu dogōu gumōu dele ili kehe.

²⁹ Kegemōu, nīme Kelesuha ẽ bi degei dalababe, nīme Abrahamha ẽ sosōu. Bi bolodo, Godihā Abrahamha sosōu kōu neleyodema makai kēme Godihā nīmokōu ne nele.

4

Kelesuha degeiyenōu, fisimōu dabai degedi o dibe Godihā ẽ sisigo degei dalagua

¹ A tā makai nīmokōu tobōu lamōu. Dihi tae ẽ ayebōu de dalali, habage ẽ aye tolo imōu be, dihi kaha ẽ ayeha bi olōu fei kē moŋudi. Dihi huyadefei kelegesi, dihi kēme bi mei o, fisimōu dabai* degedi o sã degei daladibe, ẽ ayeha dabai degedi o sagainōu daladi.

² Dihi kahage ẽ aye huguli kedia tanōu dulo sesegamōu ibe deba, sadebe, ẽ ayeha makamai sagai kokōu kuhe folo kogulo.

³ Dine kenōu tefei. Di Yesu Kelesukōu damaleyodele ili mei kelegebe, dibe dihi kē sã degei deleigui. Di Ayeha fimai kēme di defeido ta tawale ili mei. Dibe sa sibigebōu agudiobōu dia daladi duo kedia fisimōu dabai degele idi.

⁴ Sawisie Godihā makai kelegenōu si, ẽ yoŋu ẽ Dihi tobōu mōu hagueibe, dihi die bagamōu, sa sibige sasaiye malā felei. Malā felemōu, Dihi kēme Mosesha kuolōu tā kaha hayedu delei.

* **4:1 4:1** Fisimōu dabai degedi o kēme sele dabai degediyo mei. O kegei kēme o tae fisimōu dabai mōu yoŋuwa degedi.

⁵ Godihage kuolou ta kaha hayedu dalagua o sasai di dogou gulamou, e Dihi kuhe tobou mou haguei. Hagumou, obe e woumou tolo ibe, e di mamouba, dibe Godiha sisigo degemabadomou.

⁶ Damaledo, nime Godiha sisigo degei. Godihage e Dihiha Duo Bolofei ke tobou mou di duledu hagua dalalibe, Aye,* ma Aye de tobou di.

⁷ Kegei degemou, name fisimou dabai degedi o mei, name Godiha dihi. Godiha dihi dege dalali, bi bolodo, Aye Godiha neleyodema makai keme na mou lamou dia dala kehe.

Pol e sa Galesia o sasai kediakomou solou do hiyedo degei

⁸ Afudo, ni Godi tawali mei kelegebe, nime ogou gai godi kedia fisimou dabai degedi o dege deleigui. Ogou gai godibe mabou nou, sibige ta meido.

⁹ Ifisi nige Godi kou tewe, ha, a kou gue tobolou be bolu, Godihage nime kou tewe. Kegei degemou, ni kagemou Godi tobekou muguomou, boholou ma ya, duo kasagai nele mei kedia fisimou dabai degedi ke haba degelamou degele iya?

¹⁰ Nime sawisiehi hiye sudo kaha dowo ke hohobolou idi, yobe, nime Godiha dihi ke kou doudu o sasai degelamou degele ili kaha degemou. Oguo sudo kaha dowo kebou, sadebe sudo kaha dowo kebou de hohobolou idi.

¹¹ A midihou ni milou gadi kokou fimamou gue degeli. Kegeligi, dabai a nibou de degedi keme mou fogouye domou.

¹² Mogo diama, a nimokou egele tobolou kuhe. A Mosesha kuolou ta ke tou fogou sagai kenou tefe, nime kuolou ta ke tou fogou ma. A kuolou ta ke tou fogou mou be, ame sa ta o sasai ni sa degei dala, Mosesha kuolou ta ta dulo sesediyo mei. Mogo diama, nige amokou kasagai ta degele idiyo mei.

¹³ Ni tewe, a nimokou dagado egei hehegieibe, ame dobou ilemou ni dala kele felei kaha nimokou kuhe hehegiei.

¹⁴ Ma tou be nele meido felei kaha ni hagi hiyedo kou dugulo sagaiye, kenou si nige ame ta tobekou mugulo ili mei. Nige abou de tafalaguale ta dafa ili mei, amokou hohobou nou degele i. Ni amokou hohobolou ibe, esol o sagai, ha Yesu Kelesu sagai kegeiye foloumou hohobolou i sagai degeimou dugu.

¹⁵ Kelegebe, nime amokou kou hohobolou imou duguye, kenou si ifi ni amokou hohou degeiyo meibe kagemou degele iya? A nimokou damaledo tobolou kuhe. Ni amokou hohobolou i kelegebe, niou ni dihou tigima amokou nele dei debabe, ni kege degele i.

¹⁶ A nimokou damaledo ta ke tobolou kahage, nige ame ho o sa degei dugulu dale?

¹⁷ Ogou gai egei tobou di o kedia nimokou hehegieladi kumahage nime bologua dalaguale mei. O kedia tagale ilibe, nime ei tou fogou ba, diou die midihou, kuolou ta sesedi midihou kenou sesele ke tagale ili.

¹⁸ Midihou o kedia ni milou mabeedei keme bolu debasi, tabou mei. A nibou de dala kelegenou mei, sawisiehi olou feido milou mou ima.

¹⁹ Ma sisigo diama, ame sasaiye dihi mou lamou do dugudi sagai kenou tefe, haba do hiyedo dugulu. Age nime Godiha sisigodo degeba, e Dihi Kelesu sa dege dalaguamabadomou kuhe solou do degeli.

* 4:6 4:6 Yesuha taeye Aba dilibe, ma 'aye' dili.

²⁰ Age n̄imokōu tobolōu be ta tawaiyo mei. Ame n̄ibōu de dalali hobōu tā kolo sagai degeli. Ahudo dala kaha degemōu, a n̄i dogōu gulobe ta tawaiyo mei.

Ta makaibe Abrahamha sasai ebukōu hu Sarabōu, tage hu sasai Hagarbōu kokōu mā tobou

²¹ O sasai diama, n̄ime Mosesha kuolōu tā ke seselamōu degele ilibe, kuolōu tā kaha sibigebe n̄i de tawale ili? N̄i amokōu totodo tobōu ma.

²² Tā Mosesha kuguo kokōu nalai dalabe, fisimōu dabai degedi sasai, Abrahamha tage hu kaha o dihi ta mala feleimōu, haba sasai ebukōu hu kahane o dihi ta mala feleiyode nalai.

²³ Fisimōu dabai degedi sasai kaha dihi mala feleibe, keme kōu moṽudi kege mala felei. Haba sasai ebukōu hu kaha e dihi moṽbe, Godiha Abrahamkōu kege neleyodema kōu makai kaha degemōu kuhe mala felei.

²⁴ Tā koṽumaha sibigebe hiyedo. Tā makai, sasai bolou kokōu mā tobou kaha sibigebe midiho kaha tā bolou kege, Godiha kōu tobōu ma walamai dala. Tanōu tabe midiho, Godiha bitou Sainakōu ge Moseskōu hehegiei. Keme sasai Hagarha sisigo diame fisimōu dabai degedi o sasai degele i ke sa degei.

²⁵ Damaledo, sasai Hagarha, e sibige tabe bitou Sainai, sa Arebiakōu dala. Haba sibige tabe sa Jerusalem, sa sibige kuokōu dala. Sa bolou kebōu, sa ke tie o sasibōu kediamē olou fei fisimōu dabai degele idinōu.

²⁶ Kenōu si Jerusalem tabe hebenitōu dala. Sa keme sasai ebukōu hu, di adiōu, e midiho ebele dimokōu hehegili kaha sa. E sa keme fisimōu dabai degedi sa mei, bologuado daladi sa.

²⁷ Godiha kuguokōu be kōu gue nalai dala,

Dihi mei sasai na hohobōu. Dihi mala felamōu do ta duguli mei sasai na hoho dege.

Obōu daladiyo mei sasai name sisigo sudo moloṽu, obōu daladi sasai kaha sisigo diā gaba folodo dalaguale. *Aisaia 54:1*

²⁸ Mogo diama, n̄ime o Aisak sa degei. Yobe, Godihage Abraham e dihi ta Aisak moloṽuyodema makai sagai kenōu tefei, n̄ine Godiha e sisigo degeleyodema kōu makai kaha degemōu.

²⁹ Abrahamha sasai bolou dilie deleigui kelegebe, dihi kōu moṽudi kege mala felei dihi kahage e mala, Duo Bolofeiha neleya ke mala felei kokōu be kasagainōu degedi. Ifine kenōu tefei, o ilo kelegene di kasagai degele idi.

³⁰ Kenōu si Godiha kuguokōu be kōu gue nalai dala,

Nage fisimōu dabai degedi sasai ke dilie, e dihi diliebe igile muguyedei. Sasai kaha dihi kahage e ayeha timōu be ta moloṽu mei. Sasai ebukōu hu kaha dihi kahānōu si e ayeha timōu ke moloṽu. *Stat 21:10*

³¹ Mogo diama, dibe fisimōu dabai degedi sasai kaha sisigo mei. Dibe bologuado daladi sasai kaha e sisigo.

**Dibe Kelesuha degeiye kuolōu tā ke tōu fogōu mōu be,
Duo Bolofeiha di dogōu guo dalamōu suluguali, diyōu sie
yogokōu midiho bolonōu milōu mōu milōu mōu dele idi**
(Ta Hiye 5-6)

5

Dige Mosesha kuolou tabe tou fogou ba bologuado dalame

¹ Kelesuha degeiye, di Mosesha kuolou ta ke tou fogou mou bologuado dala kuhe. Kegei degemou, neledo dege dalama. O ilo kelege Mosesha kuolou ta haba sesele imabeede tobou babe, ni ta dudama. Kuolou ta sesele idi keme fisimou dabai degele idi ke sa degei. Ni keme ta sesedama.

² Ame Pol, a tobou ladi kou ni defeido duma. Nime Godiha dihile kokou doudo o degelaba kolo diafigibabe, Godiha ni dogou gulo sagai mei. Yobe, ni Kelesukou damaleyodeibe sibige ta mei.

³ Niou tawaibou, ni Mosesha kuolou ta duloba, kolo diafigibabe, kuolou ta olou fei kene sesemabadomou kuhe tobolou. Yobe, Godiha taeye kege kou tobou dala kaha degemou.

⁴ Nime Godiha dihile kokou doudo o degelaba kolo diafigibabe, ni Kelesube tou fogou le ili kehe. Nime Godiha habagugueibe mei degei.

⁵ Duo Bolofeiha neleya ke di Godikou damaleyodemamou, Godiha dibe doudo o sasaiyode tobolou ke dia dalagua.

⁶ Yesu Kelesuha di dogou guo dalababe, kolo diafigidi midihobe sibige mei. Haba kolo diafigidiyo mei kene sibige mei. Yesu Kelesukou damaleyodema, di diyou sie yogokou solou do degeiba solou do degeiba debasi keme damaledo midihq.

⁷ Yomogou mou be, nime defeido Kelesunou sesele yai. Nime ta damaledo ke dulo sesele yadi keme haba koyoha akogumou, ogou gai ta ke sesele youya?

⁸ Godiha ni hagnosisamou, you e bido degeleyadomou maka degei. Kenou si ta ni dulo sesele yolu keme Godihage ta hehegie tobou li mei.

⁹ Ou sagai sidi mola huyadefei ta ou sagai kebou de tiagewoma fogou mou, younou fofolugi hiye degedi.

¹⁰ A Hiye Okou damaleyodema tawaibe, Hiye Ohage ni dogou gubabe, nime a fimadi sagai kegenou fi maledade tawai. Ni fimai gugulai degelamou degedi obe koyo, a ta tewe mei. Kenou si o keme e ke degedi kaha hebe kasagai ke moloou daladade tawali.

¹¹ Mogo diama, age nime kolo diafigidi midihq ke sesemabeede tobou di debabe, Juda o kediage ame makolamou degele idiyo mei. Kenou si age Kelesube hebe fufuguomaikou tolo i kaha tanou hehegie tobou di kaha degemou, o kedia amokou gofoou hiyedo degele ili.

¹² O ni fimai makalamou kolo diafigidi midihq milou di kediage dioousie dioou die suabou dohoubou olou feido diafigisemabeedei.*

¹³ Mogo diama, damaledo, nime Godiha hagnosisamou maka degei kaha degemou, Mosesha kuolou ta keme tou fogou mou bologuado dala. Kenou si kuolou ta ke tou fogou dalalibe, tou e tagadi midihq kenou milou ga suluguadama. Ni niou sie yogokou solou do dege dogou guba dogou guba dema.

¹⁴ Mosesha kuolou ta kaha sibigebe tanou fei dala.

Nā noousie tagadi sagai kenou tefele, nogo diamokou ne kegenou tagayedei. *Wok*

Pris 19:18

¹⁵ Ni niou sie gofoou degeba biya dalaguababe, niou tawaibou, ni niou sie yogo makouba makouba dema mei degeiye.

* 5:12 5:12 Polha gofoou degemou kege tobou.

Duo Bolofeiha midihobou, tou ha midihobou

¹⁶ Kegei kaha degemou, a nimokou tobolou be kou gue. Nime Duo Bolofei yoounou dogou guo dalaba suluguama. Kegeibasi, nime tou e tagadi midihou kasagai milou gale sagai degele ile mei.

¹⁷ Midihou kasagai, di tou e tagali keme Duo Bolofeiha tagaiyo mei. Haba Duo Bolofeiha tagali keme di tou e tagaiyo mei. O bolouye biyolu sa degei kaha degemou, dilie niou tagali sagai ke ta degele sagai mei.

¹⁸ Duo Bolofeiha yoounou dogou guo dalaba suluguabasi, nime Mosesha kuolou ta kaha hayedu dalale mei.

¹⁹ Tou ha midihou kasagai olou fei keme ni kou tewe: sasai hiyoubou, o hiyoubou siadi midihou kebou, midihou sibigibou degedi kebou, tou e tagadi midihou kasagai gehe gehebou,

²⁰ ogou gai godikou diho baga tobou di midihou kebou, hagai wodi midihou kebou, omokou dafadi midihou kebou, tae biyadi midihou kebou, kona degedi midihou kebou, toto gofoou degedi midihou kebou, niou ni hunou hebele fogudi midihou kebou, fi tanou mei midihou kebou, mogo degediyo mei midihou kebou,

²¹ o taha bi mou lamou tagadi midihou kebou, tigi kolo huei gofooudo nama fi totou degedi midihou kebou, midihou daga daga kegele i ke milou ga idi keme niou tawaibou. A haba egele tobou lamou. O koyo dia midihou kegele i ke degele idi debabe, o kediame Godiha wolou daladi sa kokou ya fologale mei.

²² Duo Bolofeiha degeiyenou si, di midihou bolou milou gadibe, o sasai kediamokou solou do degedi midihou kebou, hohou degedi midihou kebou, mogo degedi midihou kebou, dafadiyo mei midihou kebou, o sasai dogou gudi midihou kebou, midihou bolodo hehegiedi kebou, degeleyodei ke degedi midihou kebou,

²³ himi degedi midihou kebou, tou e tagadi midihou kasagai ke akogudi midihou kebou de. Midihou olou fei kaha kuolou mai ta dala mei.

²⁴ O sasai Yesu Kelesuha e bi degei dalamou be, dia die tou e tagadi midihou kasagai keme olou fei ebou de hebe fufuguomai kou ikoke degema mei degei.

²⁵ Duo Bolofeiha dimokou fi gehe nei degemou, dibe yoounou dogou guo dalaba suluguame.

²⁶ Di diyou di hu ke hebele fogudame. Di yogokou biyayedema, gofoou nedame. Di diyou sie yogokou kona degegadame.

6

Nale houbé di sogouba, haba segei sagai kegeinou moloou

¹ Mogo diama, ni kile o taha midihou kasagai milou ba dugubabe, nige Duo Bolofeiha midihou ke seseleba, o ke dogou guoba, amafeinou tobolou gi, e midihou kasagai ke tou fogou yedei. Kenou si niou tawaibou, Tamaha nine tefele duguba, mihikou fiyasigeiye.

² Hagi dugubabe, ni niou sie dogou guba dogou guba dema. Midihou ke milolou idibe Kelesuha kuolou ta kaha sibige ke sesele yadi.

³ Hu mei o taha e yoou e hu hebele fogubabe, eme yoousie ogou golu.

⁴ O koyo na dabai na degedi ke dugu bolofei debabe, dabai na degei kokou hohobou yedei. Ne dabai degedibou, o ilo kedia dabai degele idibou geleguoba figadayedei.

⁵ Yobe, o sasai tanou tanou be yoou e hagi keme kou dugulo dala kaha degemou.

⁶ O taha Godiha ta namokou hehegie tobou babe, nage noŋu ne bi bolodo ta fileba, na hehegili o kokou neyedei.

⁷ Ni tawalibe, Godikou be ogou gale sagaiyade tawaibabe, midihog keme doudo mei, niou sienou ogou golu. Nale hou di sogoumou be, haba segei sagai kegeinou mala idi.

⁸ O koyoha e tou e tagadi midihog kasagai kenou milou mou ibabe, o keme tou e tagadi kaha hebe ke malaba makolo. O koyoha Duo Bolofeiha e midihog kenou milou basi, o keme fi tofousogo tofolou ke moloŋu.

⁹ Midihog bolodo milou galebe dafadame. Di dafa ho fogou babe, sawisie Godiha makai kelegebe, di midihog kaha hebe bolodo ke moloŋu.

¹⁰ Kegemou, sawisie ta kelege, di o dogou gulo sagai dalababe, di o sasai kedia dogou gume. Yesu Kelesukou damaleyodele i o sasai kedia mokou ne dige defeido midihog bolog kenou hehegieme.

Polha Kelesu hebe fufuguomai kou ikeke degei kokou hohog hiyedo degei

¹¹ A mayoŋu ma dobogoŋuye kuokou nalai dalaba duguma. Ma nalagaibe hiyedo dege nalai kuhe.

¹² Ni duma, ni kolo diafigimabeede tobolou idi o kediage Juda o kedia dihiŋe kokou dioŋu die hu hebele fogulamou degele idi. Dia kou gue fima idi, ei Kelesu hebe fufuguomai kou ikeke degei kokou damaleyodeibabe, Juda o kedia ei makolo iledademou gue degele i.

¹³ Kolo diafigidi o kediame Mosesha kuolou ta olou fei ke defeido sesele idiyo mei. Nimokou kolo diafigimabeede tobolou idi kaha yobe kou gue, diage Juda o kedia die hu hebele fogumabadomou tagale idi, ni die ta ke dulo sesedi kaha degemou.

¹⁴ Kenou si, a mayoŋu ma hu hebele fogulobe dafa. O taha hune a hebele fogulo sagai mei. Di Hiye O Yesu Kelesuha e hunou si a hebele fogulo sagai. Di Hiye Ohag hebe fufuguomai kou tolo i kokou nou si, a hohog degemou tawalibe, sa sibige koŋumaha midihog, a kou milou gadi keme sibige meidade tawali. A haba kegei ke milou galebe dafa.

¹⁵ Kolo diafigidi midihogbe sibige mei. Haba kolo diafigidiyo mei kene sibige mei. Godihanou degeiye, di fi boholou mou gehe degei dalagua kesi sibigebou.

¹⁶ O sasai olou fei ta koŋu tolou i kediame Godiha solou do degeiba, bologuado dalagualenou. Godiha yoŋu e Israel o sasai kediame kegele ile.

¹⁷ O tae amokou hagi nelebe a dafa. Ame obe wei do doloubou dala kaha yobe, ame Yesuha dabai degedi o.

¹⁸ Mogo diama, di Hiye O Yesu Kelesuha habagugueibe ni duledu ni fibou de dalale. Damaledo.

Egei Polhã Sa Efesus O Kediãmokôu Nalãma Nei

Tawale Tã

Pol ẽ didio mosokôu duwoli, kuguo nalãmamôu, o Tikikuskôu, nã kuguo koŋu malã ile, sa Efesus o kediãmokôu neyede tobou.

Afu kelege, Polhã sa Efesuskôu bolou kege ile folo, sa ke tie o sasã kediãbôu de dalali, Yesuhã degei kahã tã ke hehegie tobôu môu i. Dabai 18:19-21, 19:1-41, 20:1, nã kokôu dugu. Habage, ẽ sa Efesus hafei dege ile dalali, die widio o kediãmokôu haguamabeede tobôu môu, haguasieimôu, ẽ diãmokôu egele tobou. Dabai 20:17-38 kokôu dugu.

Kuguo Efesus koŋumahã tã sibige tanôu tanôu olôu feibe kuhe:

Tã Hiye 1-3

Godihã degeiye, Kelesu ẽ dibôu de dogôu guo dalamôu, di gehe dege dalagua kuhe.

Tã Hiye 4-6

Dibe Yesu Kelesuhã tôu sã degei kahã degemôu, di Godihã midihô kenôu milôu game.

Tã hiye 4-6 keme sibige sudo dala. Sibige kamadia kegebe kôu gue:

Obôu sasãibôu hulomôu daladi kahã tã - Efesus 5:21-33.

Adiôu ayebôu sisigobôu olôu fei kahã tã - Efesus 6:1-4.

Tamãbôu de biyadi bimã ke olôu fei tefele tôu ma dalale kahã tã - Efesus 6:10-20.

**Godihã degeiye, Kelesu ẽ dibôu de dogôu guo dalamôu, di
gehe dege dalagua kuhe**

(Tã Hiye 1-3)

¹ Ame Pol, Godi yoŋu tagaiyenôu ame Yesu Kelesuhã tã-bolofei-malã-siadi-o degei. A kuguo koŋu nalãma, Yesu Kelesukôu damaleyodema sesedi o sasã, sa Efesuskôu dalagua ñimokôu nelĩ kuhe. Nĩme Godihã o sasã.

² Di Aye Godibôu, di Hiye O Yesu Kelesubôu dilie ñimokôu habagugueiba, nĩme bologuãdo dalamabadomôu.

Yesu Kelesuhã degeiyenôu, Godihã hebeni bimã bolofei ke olôu fei dimokôu nei

³ Di Godihã hũ hebele fogume. Eme di Hiye O Yesu Kelesuhã ẽ Aye Godi. Kelesuhã dibôu de dogôu guo dala kahã degemôu, Godihã hebeni bimã bolofei ke olôu fei dimokôu nei, di damaleyodei midihô kenôu sesele imabadomôu.

⁴ Damalẽdo, sa sibige koŋu milôu li mei kelegebe, Godihage Kelesube dibôu de dogôu guo dalaleyodema kôu makai. Kegei kahã degemôu, dibe midihô kasagã kahã hebe keme ta moloŋu mei, Godihã ẽ dihile kokôu dibe yoŋu ẽ bi bolonôu dalaguale.

⁵ Godihã yoŋu tagaiyenôu dibe yoŋu ẽ sisigodo dege dalaguamabadomôu makai. Yobe, Yesu Kelesu eme dibôu de dogôu guo dalale kahã degemôu, Godihã kege kuhe degei.

⁶ Godihage e Dihibe yoŋu kōu tagaidoye, kenōu si e dimokōu hiyedo habaguguemōu, e Dihi ke dimokōu nei. Kegei kaha degemōu, dige Godikōu hohobolōu ba, e hu hebele fogume.

⁷ Godiha di habaguguemōu, Kelesu tobōu mōu hagua tolo ilemōu, di mamou. Kelesuha kafei ke migi kahage, Godihage di midihō kasagai keme gebe meiyodei.

⁸ Damaledo, Godiha di solōu do hiyedo degei kaha degemōu, e tewe hiyedobōu, e fimai bolodobōu de dimokōu nei dala kuhe.

⁹ Afu, Godihage Kelesuha habage degeleyodema makama fogou keme mogogou dele haguabe demōu, ise ifinōu e tagai sagai ke dimokōu hegi dala kuhe.

¹⁰ Godiha tagai keme kōu gue, sawisie yoŋu makai kelegebe, e sa sibige koŋumaha bimai bōu, hebeni sa kaha bimai bōu olōu fei ke kefeguo, Kelesuha hayedu dogoguba, eme widio hiyedo o dege dalale ke tagai.

¹¹ Godiha e dabai degedibe, yoŋu tagaiya kebōu, yoŋu e fimaiya kebōu denōu degedi. Kegemōu, e yoŋu tagaiya kenōu Juda o sasai eibe Kelesubōu de dogōu guo dalaba, Godihage eibe yoŋu e sisigodo degeleyodema kuhe makai.

¹² Juda o sasai eibe Kelesukōu eibukōu damaleyodele i. Yomogou kelegebe, einōu Kelesukōu damaleyodema, e boholōu ma haguale ke dia deleigui. Godiha ei makaibe, yoŋumakōu hohobolōu ba, e hu hebele fogumabadomōu kuhe makai.

¹³ Sa ahudo o sasai ni damaledo ta uwo bolofei, Godiha ni mamoloŋuyodei ke dulomōu, Kelesu emokōu damaleyodeimōu be, ege nibōu de dogōu guo dalamōu, Godiha e Duo Bolofei nimokōu kuhe nei. Duo Bolofei, Godiha dimokōu neleyodei ke nimokōu ne nei kaha yobe, nīne e bi degei dalagua.

¹⁴ Duo Bolofeibe, Godiha dimokōu kōu nei kaha degemōu, di tawale ilibe, bi olōu fei, Godiha e o sasai dimokōu neleyodei kene kōu neledade tawale ili. Di baha duwolobe, Godiha di mamoloŋuyodei kenōu baha duwoli, emokōu hohobolōu ba, e hu hebele fogume.

Polhage Godiha sa Efesus tie kediamokōu tewe hiyedo ke neyedema diho baga tobou

¹⁵ Obe tobolōu imōu a dube, nīme Hiye O Yesukōu damaleyodema, Godiha o sasai kediamokōu solōu do degele idi ke tobolōu imōu dudi.

¹⁶ Kegemōu, a Godikōu diho baga tobōu dibe, a nimokōu hohō degemōu, emokōu bolofeyode tobōu di.

¹⁷ Godi eme di Hiye O Yesu Kelesuha e Aye. E hohobōu, e nelebōu debe hiyedo, di ta tawaga tobolōu sagai mei. Age Godiha nimokōu fimai bolofeibōu, tewe hiyebōu de neleba, e yoŋusie nimokōu hegiba, ni e defeido tawamabadomōu diho baga tobōu di.

¹⁸ A Godiha ni duledu hohoguyadomōu tagali, bi bolofei, yoŋu e o sasai dimokōu neleyodei, di dia dalagua keme nige tawamabadomōu. Bi keme bolodo, di ta tawaga tobolōu sagai mei.

¹⁹ Ni ke tawaibabe, Godiha dedei, damaleyodele i o sasai di dogōu gudi dedei keme hiyedo. E nele hiyedo di dogōu gudi keme tei haguagidi nele sagai kenōu tefei.

²⁰ Kelesu e tolo imōu, Godiha yoŋu e nele hiyedo kahanōu haguagiemōu, hebenikōu wolōu folomōu, e dobogoŋu delekōu bigimōu baha duwo.

²¹ Kegemōu, Kelesube hebeni sa tōu gulido duwomōu, esol o daga dagabōu, duo daga dagabōu olōu fei kediamē e hayedu dalagua. Damaledo, ifibe Kelesu e hube

hiyedo folodo, o hūbōu hūbōu olōu feibe gabama folodo dala. Habagene, yoŋu kegenōu dalale.

²² Godihā bi olōu feibe Kelesuhā hayedu kefeguo dogogu dala. Damaleyodele i o sasai dine e hayedu dalagua. Eme di widio o hiyedo.

²³ Damaleyodele i o sasai dibe Kelesuhā tōu sà dege dala. Kenōu si di Kelesukōu damaleyodili mei debabe, Kelesu eme tōu mei, widionōu sà dege dala.* Haba, bi olōu fei kene Kelesubōu de dala mei debabe, bimai keme sibige mei sà dege dala.

2

Godihā degeiyenōu, o tofigiei sagai dibe Kelesubōu de fi gehe dege dalagua

¹ Afu nime Godihā tā dulo idiyo mei. Midiho kasagainōu milōu ga idi kahā degemōu, nime tofigiei sagai deleigui.

² Kelegebe, nime sa sibige kuokōu midiho kasagai ke milōu ga idibe, duo kasagai, agudiletōu dalagua kedia hiye o kahā tā ke dulomōu damaleyodema milōu ga idi. Duo kasagai kedia widio o keme Godihā tā dudiyo mei o sasai kedia bōu de dogōu guo dala.

³ Damaledo, afu di olōu feine kegenōu degele idi. Midiho kasagai, di tōu e tagali ke sesele ibe, keme di diyōu di fimai kenōu sesele idi. Di adiōu hā di malā felemōu hagueibe, Godihā gofoŋu feleiye dine hebe kasagai ke kōu moloŋu sagaiye,

⁴ kenōu si Godihā di tagalemōu, solōu do hiyedo degei kahā degemōu,

⁵ di Kelesubōu de fi gehe dege dalagua. Di midiho kasagai milōu ga idi kahā, dibe tofigiei sà dege deleiguiye, kenōu si Godihā habaguguei kahanōu di mamōu.

⁶ Godihā Yesu Kelesu haguagi sagai, e dine haguagiemōu tobou, Kelesubōu de dogōu guoba, dine hebeni sa Kelesubōu de dia dalaleyode tobou.

⁷ Yesu Kelesuhā degeiyenōu, Godihā e midiho bolodo ke dimokōu hegi. Habaguguei midiho keme folodo, di ta tawaga tobolōu sagai mei. Kegei kahā, habage dalaguale o sasai olōu fei kedia mokōu ne Godihā e midiho bolofei ke hehegielamōu degei.

⁸ Godihā nī habagugueimōu, nī Kelesukōu damaleyodeimōu, Godihā nī kuhe mamōu. Godihā nī mamōu kahā e yobe kōu guei, Godihā yoŋunōu nimokōu solōu do degemōu mōu yoŋuwa kuhe mamōu. Koŋume nīōu nōu degeli mei, Godi yoŋunōu degei.

⁹ Godihā di mamōube, di e dabai ta degeimōu kahā hebeye mamōu lī mei, di diyōu sie di hū hiye degeiye domōu.

¹⁰ Yesu Kelesuhā dibōu de dogōu guo dalamōu, Godihā di duo gehe degei, dige midiho bolodo kenōu milōu mabadomōu, afudo yoŋu kege kōu degeleyode tawalemōu makai delei.

Kelesuhā biyadi midiho ke igile mugumōu, Juda o sasai bōu, sa sa o sasai bōu olōu feido mogo tanōu degei dala

¹¹ Nī tewe, Juda o eibe kolo diafigidi midiho ke milōu di, haba sa sa ahudo o nime eige kolo diafigidiyo mei oyodele idi. Kolo diafigidi midiho keme sa sibige koŋumaha midihonōu milolōu idi.

¹² Tawama, afuge, nime Kelesube ahudo dege deleigui. Nime Israel o sasai mei, sa ahudo tie. Godihā Israel o sasai eimokōu midiho bolō hegileyodema makai keme

* **1:23 1:23** Grik taege tā sibige bolōu dala. Kegei kahā degemōu, Tok Pisin bohoubē esofei, Kalai tā bohoubē esofei kege nalai.

n̄imokōu makali mei. Godihā tā tobōu ma walamai kene n̄imokōu ta walamali mei. N̄ige Godibe ta tawale ili mei. N̄ige ẹ n̄imokōu midihō bolodo degele kẹ ta dia deleigueli mei.

¹³ Damaledo, afuge, n̄ime Godibe ahudo dege deleigueli. Kenōu si, ifi Kelesuhā kafeiyenōu degeiye, n̄ime Godikōu hagua hafei dege dala kehe.

¹⁴ Kelesuhā degeiye, di olōu feibe mogo tanōu dege dalagua. Afudo, Juda o sasai eige sa sa ahudo o sasai n̄ime ho oyodele idi. Biyadi midihō keme takisi s̄a dege delei, Juda o sasai eibe ilokōu, haba sa sa ahudo o sasai n̄ine ilokōu. Kenōu si, Kelesuhā takisi kẹ gobolōu mugumōu, ifi dibe mogo tanōu dege dalagua kuhe.

¹⁵ Mosesha Juda o sasai eimokōu kuolōu tā daga daga kẹ ei dulo sesemabadomōu hehegie tobou. Kenōu si Kelesu ẹ hagua tolo i kaha degemōu, kuolōu tā keme mei degei. Ẹ kẹ igile mugube, Juda o sasai eibōu, sa sa ahudo o sasai n̄ibōu de mogo degeba, di olōu fei geleguo ebōu de dalamabadomōu.

¹⁶ Kelesu ẹ hebe fufuguomaikōu tolo i kaha degemōu, Juda o sasai bōu, sa sa ahudo o sasai bōu di olōu feibe Godibōu de mogo tanōu degei. Kegemōu, biyadi midihō keme olōu fei mei degei.

¹⁷ Kelesu ẹ haguamōu, dibōu de mogo degeiyode toboube, ẹ tā uwo bolofei kẹ sa sa ahudo o sasai n̄imokōu bōu, haba hafei dege dala o sasai eimokōu bōu de hehegie tobou.

¹⁸ Damaledo, Kelesuhā degeiye, Duo Bolofeiha a solo umomōu, Juda o eibōu, sa sa ahudo o sasai n̄ibōu, di olōu fei Aye Godikōu diho бага tobolōu idibe bolo.

Kelesukōu damaleyodele i o sasai dibe Godihā ẹ moso

¹⁹ Afudo Godihā sosōu eige sa ahudo o sasai n̄ime ho oyode tawale idi. Ifibe Kelesuhā dogōu gu kaha degemōu, n̄ime eibōu de sosōu tanōu fei, Godihā ẹ sosōu.

²⁰ N̄ibōu eibōu di olōu feibe Godihā moso. Tā-bolofei-mala-suluguadi-obōu, haba habage-degele-duguo-tobolōu-idi-obōu kediamē moso mouti feya fofogueli kẹ s̄a degei. Haba Yesu Kelesu eme meleya mouti s̄a degei.

²¹ Kelesube meleya mouti s̄a degei, moso hebe olōu feibe meleya mouti kokōu nōu asōu giedi. Kegemōu, moso hebe tanōu tanōu olōu fei dogogue hobogōu mōu be, moso kuhe gofo u degedi. Hiye O Godihage moso kẹ togoulugi, hiye degeimōu be, yo u ẹ moso bolodo kẹ dugulu.

²² Kelesuhā n̄ibōu de dogōu guo dala kaha, n̄ine Godihā ẹ o sasai eibōu de geleguomōu dogōu guo dala kuhe. Kegei kaha degemōu, n̄ibōu eibōu di olōu feibe Godihā moso, ẹ togoulu kodube ẹ Duo Bolofeine dala.

3

Pol ẹ dabaibe tā uwo bolofei kẹ sa sa ahudo o sasai kediamokōu hehegiemōu siadi

¹ Kelesuhanōu degeiye, di mogo tanōu degemōu, a n̄i dogōu gulamōu degei. Damaledo, n̄i dowoye a Yesu Kelesuhā dabai degei kaha, a me didio o degei dala kuhe.

² Godihā amokōu habagugueguomōu tobou, n̄a mā solōu do degedi tā kẹ sa sa ahudo o sasai kediamokōu hehegieyedei keme age n̄i kōu dulo idade tawali.

³ Godihā kōu degeleyodemamōu mogogou delei keme ẹ amokōu hegimōu, a huyadefei kōu nalai.

⁴ A nalai ko ume n̄i huso ubabe, n̄i tawale ile, Kelesuhā dabai, mogogou delei kaha sibige keme a defeido tewedadele ile.

⁵ Kelesuha dabai kaha sibige keme afu kou guai o sasai kediage ta tawale ili mei. Godiha defeido ta hehegili mei kaha degeimou. Ifisi, Godiha e Duo Bolofei ke tobou mou hagua, Godiha ta-bolofei-mala-suluguadi-obou, habage-degele-duguo-tobolou-idi-obou kediāmokou hehegie tobou.

⁶ Kelesuha dabai, mogogou delei kaha sibigebe kou gue, sa sa ahudo o sasai nibou, sa Israel o sasai eibou de ta uwo bolofei ke dulo sesele ili kaha degemou, dibe sosou tanou fei dala. Ei Kelesubou de dala sagai kenou tefei, nine Kelesubou de dala. Damaledo, di olou fei tou tanou fei sa dege dala. Godiha eimokou neleyodema makai keme e nimokou ne kou nele.

⁷ Godiha a habagugueguomou, e dedei hiyedo ke amokou solou do nelemou, e ta uwo bolofei hehegiedi dabai degeyede tobou.

⁸ Godiha o sasai kediame hubou o sasai. Kenou si ame hubou o meiye, haba Godiha a habagugueguomou, ame sa sa ahudo o sasai kediāmokou ta uwo bolofei ke hehegieyedei. Ta uwo bolofei keme Kelesuha degei ta. Dige Kelesuha e sibigebe tefeiba tefele sagai mei. Huso ubane husolu sagai mei. E sibigebe hiyedo folodo, di ta tawaga tobolou sagai mei.

⁹ Godiha bi olou fei ke milou gama mei degeimou be, e yonu habage degele keme o takou ta tobou li mei. Godiha fimai keme mogogou haguabe demou, ifisi amokou yonu e fimai ke o sasai olou fei kediāmokou hehegieyede tobou.

¹⁰ Godiha tagaibe, Kelesukou damaleyodele i o dige e fimai ke hebeni esol o daga dagabou, duo daga dagabou olou fei kediāmokou hehegiemabadomou tagai. Godiha e fimai be neledo, e tewebe folodo.

¹¹ Afu, Godihage sa sibige o sasai olou fei dibe ebou de dalaleyodemamou, e di Hiye O Yesu Kelesu tobou mou hagua, Godi yonu degeleyodei ke degema mei degei.

¹² Di Kelesukou damaleyodei kaha, di ta gue degediyo mei. Dige Kelesu eme Godikou yale adade tawale ili.

¹³ Kegemou, a nimokou tobolou kuhe. Nige ni dowoye a hagi degeli kuokou fi hiyedo madama. Ni mou hohobou ma, a ni Godikou yale a ke nimokou kou hegi kaha degemou, nime hebeni hoho ke dugulo ile.

Polhage sa Efesus o sasai kedia neledo dege dalamabadomou diho baga tobou

¹⁴ A Aye Godiha degei kokou fimamou, emokou yubu sugulo fiya duwodi.

¹⁵ Godibe di Aye. Hebenitou dalaguabou, sa sibige kuokou dalaguabou olou fei kedia die Ayeyodele idi. Sosou olou fei kedia die Aye tanou.

¹⁶ Di Aye Godi eme hohobou nelebou hiyedo, di ta tawaga tobolou sagai mei. Kegei kaha, ege Duo Bolofeiha dedei hiyedo ke nimokou neyadomou, a diho baga tobolou kuhe.

¹⁷ Nime damaleyodele i kaha degemou, age Kelesuha ni dogou guyedema diho baga tobolou. Haba, age nime Godiha tagadi midihō kene tawaleba, o sasai kediāmokou solou do degemabadomou diho baga tobolou kuhe. Tagadi midihō ke tawale ibabe, nime neledo dege tafalaguale, hebe sa degei, tefeye mihikou hiligedo tou. Moso sa degei, mouti tagetou neledo dege duwolo.

¹⁸ Kegeiba, nime Godiha o sasai kediabou de neledo dege dalaguali, Kelesuha di tagadi keme hiyedo folodoyode tawale ile. Ni ahudo ibane, Kelesuha nimokou solou do dege dalale. Sugutou foloubane, e solou do dege dalale. Hayemou mubane, e solou do dege dalale.

¹⁹ Damaleḍo, Kelesuha di tagadibe tewe olou fei gabama feleido. Age nime Kelesuha tagadi midihō ke tawaiba, Godiha e fiḅe ni duledu amamado dalayadomou diho бага tobolou.

²⁰ Godiha nelebe hiyedo folodo. Dige e nele hiyedo ke defeido ta tawaiyo meiyē, kenou si e di duledube dabai hiyedo degedi. Godiha di dogou guyadomou, di ke diho бага tobou dibe huyadeḑei. Kenou si Godiha di solou do degedibe hiyedo, di Godikou yodulo idi ke gabama feleido.

²¹ Kegei kaha degemou, Yesu Kelesukou damaleyodele i o sasai di Kelesuha huya ke Godikou hiyedo hohobou me. Di sosou, habage dalaguale kediane Godiha hu hebele foguoba, tofousogo tofousogo kegenou kuhe hohobolou dalale. Damaleḍo.

Dibe Yesu Kelesuha tou sa degei kaha degemou, di Godiha midihō kenou milou game

(Ta Hiye 4-6)

4

Damaleyodele i o sasai dibe Kelesuha tou sa degei

¹ Ame Pol, ame didio o degei dala, Hiye Oha dabai degedi kaha degemou. Age nime midihō bolō ke milou mabeede tobolou kuhe. Godiha ni e midihō ke sesemabadomou haguṣai kaha degemou, ni midihō gehe ta milou gadama.

² Ni niou sie ni hu hebele fogudama. Omokou himido degema. Neḑo dege dalali, oe nimokou midihō kasagai milou babe, ni diamokou hobou bohoulou milou dama. Amaḑei hemeḑe fiya, yogo tagaiba tagaiba dema.

³ Duo Bolofeiha degeiye, nime mogo degei dala kaha, ni niou sie himi degeiba himi degeiba dema, fi tanou dege dalama.

⁴ Dibe Kelesubou de tou tanou. Godiha Duo Bolofei ene tanou fei. Nebe kenou tefei, dine bi tanou fei dia dalagua, Godiha di haguṣai kaha degeimou.

⁵ Di Hiye O eme tanou fei. Godikou damaleyodei midihō kene tanou fei. Fafeleya degedi midihō kene tanou fei.

⁶ Godibe tanou feido, di olou fei di Aye. Godi eme di gabama folodo dala. Eme dibou de dogou guo dalali dabai degeli. Di duledune e dogou guo dala.

⁷ Kegemou, Kelesuha yoṣu tagaiya ke dimokou dabai daga daga ke degemou ile kaha nele ke di duledu solou do nemou i.

⁸ Kegei kaha degemou, Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, E sugutou falamou be, e o ilo kelebou de biyamamou, enou gaba tofogou mou, o kedia didio tou ma felei.

Dedei hiyedo ke e yoṣu e o sasai kediamokou nemou i.

Buk Song 68:18

⁹ Sugutou felei kaha sibigebe kou gue, eme sugutou bukou feli mei, e sa sibige kuokou migilemou be, mihī duo mou gulido kou mulomou, haba sugutou kuhe bohoulou ma felei.

¹⁰ O mou gulido mu o kahage hebenitou tou gulidone felei, hebenibou, sa sibigebou de olou feibe, e neleyenou silemai dala.

¹¹ O kahage damaleyodele i o sasai dige e dabai daga daga degemabadomou dedei nemou i. Di ilo kelebe ta-bolofei-mala-suluguadi dabai ke degeiba, ilo kelebe habage-degele-duguo-tobolou-idi dabai ke degeiba, ilo kelebe ya, ta uwo bolofei ke tobou mou

suluguaba, ilo kelebe damaleyodei o wolou daladi dabai degeiba, ilo kelebe Godiha midihō hehegiedi dabai degeiba demabadomou dedei ke nemou i.

¹² Kelesuha e dabai daga daga ke nemou i, damaleyodele i o sasai di diyōu sie yogo dogou guba dogou guba deiba, dibe yoou e tou sagai dege, neledo dege dalamabadomou.

¹³ Di Godiha dabai keme hiligedo kegenou degemou iligi, damaleyodei neledo degeba, fi tanou dege, Godiha Dihi ke defeido tawale ile. Di fi haguaba, damaleyodei neledo degeiba, Kelesu yoounou dogou guo dalaba, yoou tagai sagai kenou milou gamou yale.

¹⁴ Kegeibasi, dibe sisigo sagai dege dalale mei. Ogou gai egei o kedia dioou die fimai sagai ke tobou babe, di ke dulo sesele mei. Wibou, to boboubou kaha diou bohōu guedi sagai kege degeibabe, dige sisigo ilo kelege degedi sagai kege, ogou gai midihō ke milou gale mei.

¹⁵ Dige ogou gai egei keme hobou ta dudame. Damaledo ta kenou si di tobolou ba, o sasai di yogo tagadi midihō kenou milou game. Midihō bolō ke milou goubabe, dibe Kelesuha dogou guba, neledo dege dalaguale. Eme di widio o.

¹⁶ Dibe Kelesu e tou sa degei. Di tanou tanou be e dobogooudiobou, e ibigidiobou, e sagidiobou sa dege dalaguamou, e momeye di dio olou fei asou gie dala. Kelesuha dimokou dedei nei kaha, di diyōu di dabai ke defeido degeligi, di damaleyodei ke hiye degemou, di diyōu sie yogokou solou do degeimou, solou do degeimou dedi.

Kelesukou damaleyodele i o sasai dibe ebele midihō kenou seseme

¹⁷ Kegemou, a Hiye Oha huya ke nimokou kou gue tobolou, damaleyodili mei o sasai kedia midihō, ni afu milou di keme haba ta milou dama. O sasai kediamē dioou die fimai, sibige mei keleya ke suluguadi.

¹⁸ Die fimai be hulia sa degei. Dia defeido tawaiyo mei, yobe die fi be hiligido dalagua. Kegei kaha, fi gehe Godiha nelamou degeli keme diage moloou sagai mei.

¹⁹ Midihō kasagai dioou milou gadi keme diouge ta sidifi degele idiyo mei. Dioou die tou e tagadi midihō kasagai kou milou ga iligine, haba midihō kasagai gehe gehe ilo kelene milou galamou hiyedo degele idi.

²⁰ Ninou si midihō kasagai ke milou ga idiyo mei. Nime Kelesu tewe.

²¹ Age Yesuha damaledo tabe oe nimokou hehegile imou, ni kou dulo idade tawali.

²² Afuge nime midihō, niou tagai sagai kenou milou ga idi. Afu degedi midihō keme bolō mei. Midihō kasagai ke milou ga idibe, yukuei afukou ke sa degei, ke tele filama, kegeligi midihō kasagai kaha ni makeiye.

²³ Nime Godiha ni fi bohōlou gehe degeiba kuhe suluguama.

²⁴ Ni fi gehe Godiha miloube, Godi yoou e fi sa dege milou. Nime fi gehe kebou denou sulugualibe, ni Godiha midihō doudo kenou milou ga ile.

²⁵ Fi gehebou de dala kaha degemou, ogou gai midihō milou di keme fogou ma. Ni niou sie yogokou damaledo tanou tobou ba tobou ba dema, dibe Kelesuha tou kokou sosou tanou fei dege dala kaha degeimou.

²⁶ Ni gofoou degeba midihō kasagai ta milou dama.
Gofoou dege dalali, aso mada.

Buk Song 4:4

²⁷ Kegeligi, ni Tamakou a soougou ba e feleiye.

²⁸ Hiyou moṽudi o, na hiyou moṽuda. Dabai degema, dabai kaha hebe kenou malaba, nalebou bi ilo kelebou de mamoumaba, bi mei o kediāmokou ne.

²⁹ Ta kasagai tobou dama. Ni ta bolonou tobou ba, o sasai huyadefei damaleyodele i kedia dubabe, ni ta kaha dia dedei sasagieiba, die damaleyodei ke neledo dege dalale.

³⁰ Nige Godiha Duo Bolofeikou hagi nedama. Godiha e Duo Bolofei nimokou nei kaha, nime e bido dalaguaba, e ni mamoloṽuyodema maka degei.

³¹ O nogokou gofoṽu degeba, hagi neiba neiba dedama. Tae biyaba susuga tobou dama. Omokou dafadama.

³² Damaleyodei o sasai, ni niou sie yogokou midihq bolq kenou hegiba hegiba dema. Solou do degeiba solou do degeiba dema. Ni niou sie o yogoha midihq kasagai ke gebe meiyodema. Godiha Kelesuha huya ke ni midihq kasagai keme gebe meiyodei sagai kenou tefele degema.

5

Dibe hohoya kenou suluguame

¹ Godihage nimokou solou do hiyedo degeimou, nime e sisigq degei dalagua. Kegei kaha, nime midihq e milou di kenou sesema.

² Kelesuha di tagalemou, di dowoye yoṽusie sesegumou, wala imou tolo i sagai kenou tefei, nime niou sie yogo tagaiba tagaiba dema. Damaledo, Kelesuha yoṽusie sesegumou, wala imou tolo ibe, hq bolofeido, afu kou guaiye wai sipsip simou Godiha dudi sagai kegei.

³ Sasai hiyoubou, o hiyoubou de degedama. Sibigi degedi midihq keme milou gadama. O taha bimai duguo tagadama. Midihq kegei kaha ta keme huyadefeine ta tobou dama. Ta kegei keme Godiha o sasai dige ta tobolou sagai mei.

⁴ Nige mawalaba ta bou basia tobou dama. Hobou dou tobolou ba yadama. Godiha e o sasai dige kegei keme tou fogou ba, Godikou nou bolofeyode tobou basi bolq.

⁵ Ni kou gue tawama, sasai hiyou siadi obou, o hiyou siadi sasai bou, midihq sibigi degei ke milou ga idi o sasai bou, o taha bimai duguo tagadi o sasai bou diame Kelesubou Godibou dilie wolou daladi sa kokou be ta fologale sagai meido. O taha bimai duguo tagadi o kediame ogou gai godikou hohq degedi sagai kenou tefei.

⁶ Ta sebenou degega suluguadi o kedia tabe ni ta dudama. Niou tawaibou, o kegei kedia ni ogou gaba, nibou de a kasagai kokou yaiye. Godihage midihq kegei kenou milou gamou e ta dulo idiyo mei o sasai kediāmokou be gofoṽu hiyedo degedi.

⁷ O kegele idi kediabou de hobou mogo degedama.

⁸ Afuge nime huliakou deleigui. Ifibe, Hiye Ohq hohq keme nibou de dogou guo dala kaha degemou, nime e hohq kaha duoya kenou suluguama.

⁹ Hiye Ohq hohoya ke suluguadi kaha sibigebe, omokou midihq bolq hehegiedibou, midihq doudo milou gadibou, damaledo ta tobou dibou kenou.

¹⁰ Haba Godiha tagadi midihq ke ni kolugi duguo tawama.

¹¹ Huliaya suluguadi o kediabou de mogo degedama. Midihq kegei kahage hebe bolofei ta moloṽu mei. Nige midihq kegei keme kasagaidade tawaleba mala tama degeibasi bolq.

¹² Age o kegei kedia mogogou degele idi ke tobolou be sidifi degeli.

¹³ Kenou si Hiye Ohq hohoya ke midihq kasagai milou ga idi ke tama degeimou be, dige keme midihq kasagaidade tawale idi.

¹⁴ Hoho kaha bi takou hohogumou be, di bi ke dugudi. Kegei kaha degemou, kuguo ta kokou be kou gue nalai dala,
O koyo na tiei dala debabe, na hagua.

Na widaimikou ge haguoubabe, Kelesuha e hoho kaha namokou hohogulo.

¹⁵ Kegei degemou, ni tawaibou suluguama. Tewe mei o kedia suluguadi sagai kege hobou suluguadama. Tewe o kedia suluguadi sagai kegenou suluguama.

¹⁶ Sa ifi kou biyamou ili koume kasagai degei kaha degemou, ni Godiha midihobe ifi kou bou genou fei milou ma. Niou tawaibou, sa biyei kasagai hiyedo ke hagua kogubabe, ni mou yoouwa fogouye.

¹⁷ Totou dege daladama. Hiye Oha tagali sagai keme ni defeido tawama.

¹⁸ Tigi kolo huei gofouudo ke hiyedo nadama, ni tou bou ni fibou de makeiye. Duo Bolofeiha nibou de dalabanou suluguama.

¹⁹ Damaleyodei o sasai ni niou sie ta kolo ilebe, Die Fedi Kuguo kaha ta kebou, sosi mosokou ge die feile idi kaha ta kebou, Duo Bolofeiha hehegieimou die fedi kebou denou tobou ma. Ni die feilebe, mogouyebou duoyebou olou fei Hiye Oha hunou hebele foguma.

²⁰ Di Hiye O Yesu Kelesuha huya ke, nige sawisie olou fei Aye Godikou bolofeyodenou tobou mou ima, Godiha bi olou fei ke dimokou nei kaha degemou.

Polha obou sasibou hulomou daladi kaha ta ke tobou

²¹ Nige Kelesube ni Hiye Odade tawaleba, ni tanou tanou be Godiha o sasai ilo kedia hayedu dalaguama.

²² Sasai diama, ni maha tabe niou hiye Oha ta dulo idi sagai kenou tefeleduma.

²³ Yobe, damaleyodei o sasai di widio o hiyedobe Kelesu. Nebe kenou tefei, sasai nine ni widio obe ni ma. Dibe e tou bou de geleguo tanou degei dala. Haba Kelesu eme di Mamou O.

²⁴ Damaleyodei o sasai di Kelesuha ta dulo sesele yadi sagai kenou tefei, sasai nine ni maha ta ke defeido dulo sesema.

²⁵ O diama, Kelesuha damaleyodei o sasai dimokou solou do degemou, di dowoye yoousie sesegu sagai kenou tefeleduma, nine ni sasai tagama.

²⁶ Damaleyodei o sasai dibe Godiha bi bolodo degemabadomou, Kelesuha tagalibe, e taenou dibe fafeleya degeba, bigima, sibigi olou fei mei degema fogou dalamabadomou tagali.

²⁷ Damaledo, Kelesuhage dibe e dihile kokou be sibigibou mei dugulo tagali. Midiho kasagai kaha hebe keme dimokou ta nele tagaiyo mei. Damaledo, Kelesuha tagalibe, Godiha hoho kahanou di silema dalaba, dibe e o sasai bolodo dege dalale tagali. Bolodo: ta tawaga tobolou sagai meido dalale.

²⁸ Nebe kenou tefei, o nane ne sasai tagalebe, na noousie ne tou tagadi sagai kenou tefeleduma. O koyoha e saaikou hoho degeibabe, e yoousiene hoho degele.

²⁹ Di tewe, obege yoou e tou be ta makodiyo mei. E yoousie bologuado dogou guo daladi. E tou ke nele mei degeiye domou, nale nadi. Nebe kenou tefei, Kelesuha dine bologuado kege wolou daladi.

³⁰ Yobe, dibe e dobogooubou e abogooubou, haba e tou olou fei ke sa degei dala kaha degeimou.

³¹ Godiha kuguokou kegei ke kou gue kou nalai dala,

Kegei kaha degemou, obe e aye e adiou tou fogou ile, e sasai bou de dogou gubabe, dilie tou tanou fei dege dalale. *Stat 2:24*

³² Ta mogogou delei keme sibige hiyedo. Age sibige hiyedo keme Kelesuha damaleyodei o sasai dibou de dogou guo dala ke tobolou.

³³ Ta sibige tabe kou gue, o na noousie hoho degedi sagai kenou tefe, ne sasai kou ne hoho degeiba, sasai nane, ne maha ta defeido dulo seseiba dema.

6

Polha sisigobou, die aye adiou bou diamokou tobou

¹ Sisigo diama, nige ni aye adiou dia ta ke dulo sesema. Midiho keme dou do, nime Hiye O Kelesubou de dogou guo dalagua kaha degemou.

²⁻³ Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, Aye adiou diamokou be midiho bolofei kenou hehegiema. *Lo 5:16a*
Egele ta ebukou do kouu toboube, sabita bol degele kebou de tanou geleguomou kou gue tobou,

Kege degeibasi, dabai ni degelebe bolonou degemou iligi, sa sibige kuokou tofousogo tafalaguale. *Lo 5:16b*

⁴ Aye diama, ni sisigo dia gofoou degele sagai hobou ta degedama. Ni Hiye Oha tagaiya kenou wou ma dalali, diamokou be defeido yoou e midiho kenou hehegiema.

Polhage dabai degele idi o sasai bou, die bousebou diamokou tobou

⁵ Dabai degedi o sasai diama, nige sa sibige kuokou ge ni bouse dia tanou dulo sesema. Ni gue degema, kegeligi ni bouse dia dihile kokou midiho kasagai ta milou ye deba. Kelesuha ta dulo sesedi sagai kenou tefe, ni bouse dia tane defeido duloba, dabai nele do dege degema.

⁶ Ni kegeligi, bouse dia hoho degemabadeba, die dihile kokou genou dabai nele do dege degele iye. Dia duguyo mei kelegene, nime Kelesu yoou e dabai degele ilidade tawaleba, Godiha tagali sagaiya kenou hohobolou ba dabai degema.

⁷ Kegei degemou, ni dabai hoho dege degema. Nime bouse kedia dabainou degediyo mei. Ni Hiye Oha dabai degele idi.

⁸ Ni tewe, o koyoha dabai bologuado degeibabe, Hiye O Godihage diamokou be hebe bolodo ke nemou ile. Dabai degele idi o sasai bou, haba die bousebou olou fei kediamokou ne tefelenou nemou ile.

⁹ Bouse diama, nime ni dabai degele idi o sasai kediamokou midiho bolonou hehegiema. Nige dia gue degele sagai ta degedama. Ni tewe, Hiye O, hebenitou duwo, eme ni olou fei Hiye O. Damaledo, Hiye O Godihage hubou ne, hubou mei one e tefelenou fidi.

Kelesukou damaleyodei o sasai dibe Tamabou de biyadi bimai ke moouma tou ma dalame

¹⁰ A ma ta uwage tobou lamou degeli kuhe. Hiye O nibou de dogou guo dala kaha, e nele hiyedo ke tawaleba, nime nele do dege dalaguama.

¹¹ Biyadi bi olou fei, Godiha nimokou nei ke kamaba, Tamaha nimokou hagua ogou goubabe, ni nele do dege tafalaguali, kuagise dalaguama.

¹² Damaleyodei o sasai dibe sa sibige kuokou obou de ta biya idiyo mei. Tamaha esol o daga dagabou, duo daga dagabou olou fei kediabou de biya idi. Sa hulia degei kaha widio o kediabou, duo kasagai, agudiletou dalagua kediabou de biya idi.

¹³ Kegemōu, biyadi bi olōu fei, Godihā nīmokōu nei ke kāmaba dalali, hagi dugubabe, neledō dege biyama mei degemaba, neledō dege tafalaguama.

¹⁴ Kegeba, nī neledō dege tafalaguali, damaledō t̄abe fiyati sagai kaha tufoguo k̄aba, haba midihō dōudobe kuwoye solōu mosō gogudi sagai kege goguoba suluguama.

¹⁵ Haba, t̄a uwo bolofei ke tobōu di keme abogōu mosō sagai kegei kama, Godibōu de mogo degedi t̄a bolofei ke hehegiemōu sulugualaba dia dalama.

¹⁶ Godikōu damaleyodeibe hebe duli sei sagai tolōu daladi kegenōu tolōu dalama. Tamahā ē mala doubōu kaha hagua nīmokōu fogouye deba, hebe duli sei sagai ke tolōu ba, solōu mosō diōu guobanōu suluguama.

¹⁷ Godihā nī mamōu kokōu fimalebe heti gofōudo, nī widiletōu muguoba, haba Godihā t̄a keme Duo Bolofeiha ē aweki sagai ke tōu ma suluguama.

¹⁸ Nī Duo Bolofeiha neleya ke Godikōu diho baga tobōu mōu suluguama. Dihō baga tobōu dibe, nī hobōu ta misihodama. Nige Godihā ē o sasai kediame sawisieī olōu fei dogōu guyedema, neledō dege diho baga tobōu ma.

¹⁹ Nige Godihā ane dogōu guyedema diho baga tobōu ma. Godihā amokōu hehegieiba, a guē degedi ke fogōu ba, t̄a uwo bolofei, mogogou deleī kaha sibige ke kuhe hehegile.

²⁰ Godihā a tobōu mōu, egei tobōu mōu siei kaha degemōu, ame didiō degei dala. M̄a dabai keme mei degeli mei, you degeli kaha, nige a ē t̄a ke hehegile ke guē degeiye deba diho baga tobōu ma.

Polhage Godihā sa Efesus tie kediame bologuado dia dalayedema diho baga tobou

²¹ A o Tikikus tobōu ba, ē ile, a degeli ke nīmokōu kuhe tobolōu. Tikikus eme m̄a mogodo. Eme Hiye Okōu damaleyodema dabai degedi o.

²² Damaledō, a ē tobōu ba, nīmokōu ilebe, ei degeli ke nīmokōu tobōu maba, haba nīmokōu dedei sasagieyadeba.

²³ Mogo diama, Aye Godibōu, Hiye O Yesu Kelesubōu dilie degeiye, nime bologuado dalaguali, nī damaleyodei keme neledō degeba, nī nīōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba dele.

²⁴ Haba, o sasai di Hiye O Yesu Kelesukōu hohō degele idi kediame, Godihā habagugueibe diabōu de dalale.

Egei Polha Sa Filipai O Kediāmokōu Nalāma Nei

Tawale Ta

Pol ẽ didiō mosōdu duwoli, sa Filipai o sasai kediāmokōu kuguo koŋu nalāma nei. Afuge, ẽ sa Filipaikōu kōu ilemōu, o sasai kediābōu de duwoli, Yesuha degegai ke hehegiei. Dabai 16:11-40 kokōu dugu.

Polha Filipai kediāmokōu kuguo nalāma nei kaha yobe kōu gue. O sasai kediā sele kefemamōu, o Epafrodituskōu nelemōu, na malā ile, Polkōu neyede tobolōu imōu, ẽ malā ile Polkōu kuhe nei. Kegei kaha, Polha bolofeyode kuhe tobolōu mōu nalai.

Pol ẽ didiō mosōkōu kōu duweiye, kenōu si ẽ ta fi hagi degeli mei, hohonōu delei. Filipai o sasai kediāne hohō degemabeedei. Yobe, Yesuha diābōu de dogōu guo dala kaha degemōu.

Kuguo Filipai koŋumaha sibige kaha widio ta hiyebe tanōu fei dala.

Sa Filipai tie kediā Polbōu de mogo degele i kaha, ẽ hohō hiyedo degei

(Ta Hiye 1-4)

¹ Polbōu Timotibōu elebe Yesu Kelesuha dabai degele idi o. Godiha o sasai olōu fei, sa Filipaikōu dalagua, Yesu Kelesukōu damaleyodele i nibōu, ni wolōu daladi obōu, ni dikenbōu olōu fei nimokōu ele kuguo koŋu nalāma neli kuhe.

² Di Aye Godibōu, di Hiye O Yesu Kelesubōu dilie nimokōu habagugueiba, nime bologuado dalamabadomōu.

Polha Godikōu bolofeyode tobou

³ A ni tawaimōu be, ma Godikōu bolofeyode tobōu di.

⁴ Damaledo, a Godiha ni olōu fei dogōu guyadomōu diho бага tobolōu gibe, hohobōu nōu diho бага tobōu di.

⁵ A nimokōu hohobolōu kaha yobe kōu gue, sawisie i a dabai yoma degei kelege tofogōu hagueibe, nige a dogōu guomōu, ta uwo bolofei tobōu di dabai ke degemōu hagulugi, ifine kegenōu degele ili kaha.

⁶ A tawalibe, Godiha dabai, ni duledu yoma haguei keme ta mei degeli mei. Godiha dabai keme yoŋu kegenōu degemōu ibe deba, Yesu Kelesuha boholōu ma haguale kelegenōu mei degeledade tawali.

⁷ A nimokōu solōu do degei kaha degemōu, a kege tawali keme bolō. Yobe, a ta uwo bolofei tobōu di dabai ke hiligedo degelibōu, haba a didiō degei dalabōu kelegebe, Godiha habagugueibe dibōu de dala.

⁸ Godiha tewe, Yesu Kelesuha nimokōu hohō hiyedo degeli sagai kenōu tefei, ane nimokōu hohō degemōu, ni dugulo sagai hiyedo degeli.

⁹ A Godikōu diho бага tobōu dibe, ni solōu do degedi midihō ke nele degeba kokōu ge tewe hiyedo malāba, solōu do degedi midihō kaha sibige olōu fei ke tawamabadomōu kuhe diho бага tobōu di.

¹⁰ Nĩ tewe kẹ dalababe, midihọ olou fei, obe milou ga idi keme nĩ sasale fileba, midihọ bolọ kenou sesele ile. Midihọ bolọ kenou sesele iligibe, Kelesuha ƚa sale sawisieie kelegebe, nĩme ta sibigibou dalale mei, midihọ kasagai milou di kaha hebe keme nĩ ta moloou mei.

¹¹ Damaledo, Yesu Kelesuha degeiye, midihọ bolodo, nĩ milou ga idibe, o sasaiye duguo, Godikou hohobolou ba, e hu hebele fogulo ile.

Pol e didio degei dala kahage, ƚa uwo bolofei kẹ sa sa olou fei ile tefei dala

¹² Mogo diama, nĩ tawama, a hagi kou dugulu koumahage ƚa uwo bolofei keme ta akoguli mei. Kegei kahage, o sasai sudo ƚa uwo bolofei kẹ dulo ili kehe.

¹³ Kegemou, hiye o Sisarha moso dia dalaguadi obou, o ilo kelebou olou fei kediage ame Kelesuha dabai degedi kaha dowoyenou didio degei dalayode tawale ili.

¹⁴ Di Hiye O Kelesukou damaleyodele i o sasai sudo kediane, a didio degei kokou fimamou neledo dege dalaguali, Godiha ƚa kẹ hiyedo dege hehegile ili. Dia ta gue degele iyo mei.

¹⁵ Kou kegeiyenou si, o ilo kelege amokou kona degemou, gule, dioou die hu kẹ hebele fogulamou egei kuhe hehegile ili. O ilo kediasi damaledo Kelesuha degei ƚa kenou hehegile ili.

¹⁶ O damaledo hehegile ili kediage ame ƚa uwo bolofei tobou di kaha dowoye didio degeiyode tawalemou, amokou solou do degemou, diane Kelesuha ƚa kẹ kuhe hehegile ili.

¹⁷ O ilo dioou die hunou hebele fogulamou, Kelesuha ƚabe gule hehegile ili. Yobe, ame didio mosodu dalamou, haba diage hagi tage amokou nelamou degele ili.

¹⁸ Kou kegeiye, gebe mei. Fi kasagai ma ili obou, fi bolọ ma ili obou olou fei kediage Kelesuha ƚa kenou hehegile idi degeimou bolodo. Tabou mei, ame hohonou dala kuhe.

Pol eme sosou dalali, sa Filipai o sasai dogou gulamou degei

¹⁹ A hoho degeli kaha yobe, nĩ Godikou diho бага tobolou idi kebou, Duo Bolofei, Yesu Kelesuha amokou neibou kahage a dogou guba, a didio moso tou fogou ile.

²⁰ Kegeiba, a sidifi degeiye deba, midihọ bolọ kenou milou galamou. A ifibou habagebou de neledo dege dalali, midihọ bolọ, a ifi kou bou ge milolou sagai kenou tefele milou galamou. A sosou dalabane, tolo ibane tabou mei. O sasaiye Kelesuha hu kẹ hebele fogulo ile kenou tagali.

²¹ A ifi sosou dala kou bou gebe ame Kelesuha dogou gumou dala kuhe. Haba, a tolo ibabe, ame bi bolodo hebenikou dala kẹ moloou.

²² A sosou dalababe, a o sasai sudo dogou gudi dabai kẹ degele. Kenou si a degelebe a ta tawaiyo mei.

²³ Ma fimaike bolou kege dala. A tolo ile foloba, Kelesubou de dalalebe bolofeido. A hoho hiyedo degele.

²⁴ Kenou si a sa sibige kuokou dalabane bolọ. Kegeibasi, a nĩ dogou gulo.

²⁵ Damaledo, a kẹ tewe. A sa sibige kuokou dalali, nibou de dabai degelamou degeli, nĩ damaleyodema, neledo degeba hohobolou dalamabadomou.

²⁶ Kegeba, a haba ile folo, nibou de dalababe, nige amokou hohobolou ba, Yesu Kelesuha hunou hebele fogulo ile.

Sa Filipai kedia hagi dugumou be, Godihage mou duguo fogou diye, kenou si eme diabou de dogou guo dala

²⁷ Sibige hiyebe kōu gue, Kelesuha tā uwo bolofei keme nī kōu tewe kaha degemōu, nīge midihō bolodo kenōu milōu ma. Kegeibasi, a tawalebe, a nīmokōu ibane, ha i ho fogōu ba, nī degeli tā hebe kenōu dubane, age nīme neledō dege, mogo tanōu dege dalali, tā uwo bolofei tobōu di dabai ke fī tanōu dege degele ilidade tawale.

²⁸ Haba age nīme ho o kediāmokōu gue degele sagai meidade tawale. Nī diāmokōu ta gue dege ho fogōu babe, diage diame makoma mei degeledade tawale ile. Nīnōu si Godiha mamolo uyodema makaiye daladade tawale ile.

²⁹ Yobe, Godihage nīme Kelesukōu damaleyodema, e dabai degemabadomōu maka degei. Haba dabai ke degele ile kokōu gene nīme hagi kōu duguloyodema maka degei dala.

³⁰ Kelesuha dabai degedi kokōu ge hagi nī dugulo ili keme a kōu dugu sagai kenōu tefele dugulo ili. Ifi kōu bōu gene, obege ame hagi kegenōu duguluyode tobolōu imōu nī dulo ili kehe.

2

Di fī tanōu dege dalali, diyōu sie yogokōu midihō bolofei ke hegiba hegiba deme

¹ Kelesuhage nībōu de dalali, nīmokōu de dedei sasagiedi? Kelesuha nīmokōu solōu do degedi kaha, nīme de bologuanōu dalagua? Nīme Duo Bolofeiha de dogōu guo dala? Nī nīōu sie yogokōu de solōu do degeimōu solōu do degeimōu dele idi?

² Kegele ibabe, haba fī tanōu fei tolōu ba, yogo tagadi midihō kenōu sesema. Nī mogo degeba, fī tanōu degele ibasi, a hohō hiyedo degele.

³ Nī nīōu siebe hiye oyodema, nīōu nī hū hebele fogudama. Nīōu sie huyafei degema. Nī mogo ilo kediage nī gabama folodo daladade tawama.

⁴ Na no usienōu dogōu guda. Nī nīōu sie yogo dogōu guba dogōu guba dema. Nī olōu feibe bologua dalagualebe bolō.

Kelesuha yo usie huyafei degeimōu, Godiha e hū hebele fogu

⁵ Nīne Yesu Kelesuha fimadi sagai kegenōu fimama.

⁶ Kelesu eme kōu Godinōu deleie, kenōu si e kegenōu dalale sagai ta degeli mei.

⁷ E migilemōu be, mōu yo uwa sa sibige kuokōu dabai degedi o, di bagai.

⁸ O sasaiye dugube, eme sa sibige o бага, Godiha hayedu dalali, e tā dulo sesele iligi kuhe tolo i.

Damaledo, e hebe fufuguomaikōu tolo i.

⁹ Kegei kaha degemōu, Godiha eme tōu gulido mala folomōu, emokōu hū bolodo ta, hū ilo kele gabama feleido ke nej.

¹⁰ Godiha Yesukōu hū hiye ke nejbe, hebenitōu tiebōu, sa sibige kuokōu tiebōu, mihī hayemōu tiebōu olōu fei kedia emokōu yubu sugulo fiya duwoguali, e hū ke hebele foguoba, e hayedu dalaguamabadomōu kuhe nej.

¹¹ O sasaiye Yesu Kelesube Hiye Oyode tobolōu ibabe, midihō kahage Aye Godiha hū hiye degeli.

Dibe hohoye o sasai kediāmokōu hohogudi sagai kege dalame

¹² Ma mogodo diama, a nībōu de delei kelege, nī mā tā dulo sesele idi sagai kenōu tefele, ifi a ahudo dala kōu legene, nī defeido sesema. Godiha nī mamōu kaha degemōu, nīge sidifibōu guebōu degeba Godiha dabai kenōu neledō dege defeido degemōu iligi, hebe bolofei ke mouma.

¹³ Yobe, Godihā degeiye, nīge midihō bolo, yoŋu tagai sagai kē milōu galababe milōu galenōu.

¹⁴ Midihō olōu fei nī milōu galebe, kona dege tae biya idama.

¹⁵ Kege dege ho fogōu babe, nīme Godihā sisigō bolodo, sibigibōu mei dalale, haba midihō kasagai kaha hebene ta moloŋu sagai mei. Sa sibige o sasai, midihō kasagai milōu ga idi kedia die sa hulia degei kokōu nīme kuidihō hohō hiyedo kē sà dege hohoguoba,

¹⁶ Godihā tā yoŋu kegenōu dalale kē tolōu suluguale. Nī kege degeibasi, Kelesuhā bohōlōu mā haguba, age a dabai kē degeibe ta mōu yoŋuwa degeli meidade tawaleba hohō degele.

¹⁷ Nī damaleyodema, Kelesuhā dabai degele idi kēme afu kōu guai o kedia wai sipsip sile Godikōu nele idi sagai kenōu tefei. Ane wai sipsip бага, o tae wouba mā kafei mubabe tabōu mei, a hohō degeba, nībōu de hohōbolōu.

¹⁸ Nebe kenōu tefele, nīne hohō degeba, abōu de hohōbōu me.

Polhā o Timoti tobōu ba, sa Filipaikōu ileyodei

¹⁹ Hiye Ohā tagaibabe, hiye tiale mei, a Timoti tobōu ba nīmokōu ile. Timotihā ile, nī degeli kē duguo, bohōlōu mā hagua, amokōu tobōu ba, a hohō hiyedo degele.

²⁰ O abōu de dalagua kedia me Timoti sà degei ta dala mei. Elenōu si nīmokōu solōu do degeli, nī dogōu gulamōu hiyedo degele ili.

²¹ O ilo kedia ge dioŋu die bimai kokōu nōu fima iligibe, Yesu Kelesuhā dabai kēme ta amugie degele idiyo mei.

²² Nī tewe, Timotibe dabai degedi o bolodo. Dihiye e aye dogōu gudi sagai kenōu tefei, Timoti elene tā uwo bolofei kaha dabai kēne kege degele idi.

²³ Kegei degemōu, oe amokōu degele kēme a kōu tawale fogōu ba hobōu, a e toto tobōu ba, nīmokōu kuhe ile.

²⁴ Kenōu si a Hiye Okōu damaleyodema, tafei habagene a nī dugu iledade tawali.

Polhā o Epafroditus tobōu ba, sa Filipaikōu ileyodei

²⁵ Damaleyodei o Epafroditus, eme mā mogo, nī a dogōu guyadomōu tobōu mōu haguei. Ele dabai tanōu, neledo dege degele idi. Kenōu si, age eme nīmokōu haba bohōlōu mā iyedele.

²⁶ E nīmokōu solōu do degemōu, nī dugulo sagaido degeli. Yobe, e do degeimōu, obe duguma ya tobolōu imōu, nī kōu dulo i kaha degemōu, e nīmokōu solōu do degei dala.

²⁷ Tā nī dulo i kēme damaledo. Do hiyedo kē dugu kaha kōu tolo sagaiye, kenōu si Godihā solōu do degemōu e bologuomōu bolō degei dala kuhe. Godihā amokōu ne solōu do degei, kegeligi e tolo iba, a solōu do hiyedo duguye domōu.

²⁸ Kegemōu, age e tobōu ba, nīmokōu iba, nīge nī mogo kē haba duguoba, hohō hiyedo degele kē tagali. Kegeibasi, ane hagi degei dala kē fogolōu.

²⁹ Kegei degemōu, nī mogo Epafroditus e nīmokōu ile foloubabe, nīge Hiye O Kelesuhā huya kē emokōu hohōbōu ma. Eme o bolodo. O kegei kedia hū kēne nī hebele foguma.

³⁰ Yobe, eme Kelesuhā dabai degeligi, do hiyedo duguomōu, kōu tolo ile sagaiye, kenōu si e gebe meiyode tobou. Yobe, eme nī timōu kē malāba, abōu de dogōu guo dabai degelamōu haguei kaha degemōu.

3

Kelesukōu damaleyodei obe dōudo o

¹ Mogo diāma, a tā mei degelamōu uwagebe kōu gue tobolōu. Nī Hiye Ohā hūya ke hohōbōu ma. A kuguo kōu nalai kenōu haba tage nalalebe ta dafouyo mei. Yobe, nī bologuādo dalamabadomōu a haba tage nalolu kuhe.

² Nīōu tawaibōu, o sī so sā degei kediā nī ogōu gaiye. O kediage Israel o ei kōu guai o kediā midihō ke hehegiemōu, kolo diafigimabeede tobolōu idi. Midihō keme bolō mei, tōu makodi midihōnōu.

³ Di tewe, Duo Bolofeiha degeiyenōu, di Godiha dabai degelemōu, Yesu Kelesukōu hohōbolōu idi kaha, Godihage dibe yoŋu e biyodema makai dala. Kegemōu, kolo diafigidi midihō keme sibige ta mei.

⁴ Afu āne tawaibe, Israel o ei kolo diafigidi midihō keme sibige hiyedoyade tawai. Kegemōu, a ei kōu guai o kediā midihō ke milōu gadibe, āge o ilo kelebe gabama folodo degedi.

⁵ Mā adiōu hā a malā felemōu dalali, sawisie dimayosi kege mei degeimōu, Israel o tae mā kolo diafou. Damaledo, āme Israel o. Mā hūtibē Benjaminhā hūti. Āme Hibru o, Hibru o kediame mā sosōu. A Mosesha kuolōu tā ke Farisi o kediabōu de defeido dulomōu sesedi.

⁶ A Mosesha kuolōu tā ke defeido dulo sesemōu iligi, Kelesukōu damaleyodei o sasai kediā makodi. Damaledo, a kuolōu tā olōu feido dulo sesedi kahage, āme hebe kasagai moloŋu meiyade tawai.

⁷ Age midihō, mayoŋu afu milōu di kaha hebe bolō keme kōu moloŋu sagaiye, kenōu si ifi a tawali, āme Kelesukōu damaleyodei kaha degemōu, midihō kaha hebe ke a moloŋube dafa.

⁸ Haba tabe, a tawali, midihō olōu fei a afu milōu gadi keme sibige ta dala meido. A mā Hiye O Yesu Kelesu tewe degei kenōu si sibige hiyedo folodo. Kegei kaha degemōu, a midihō olōu fei afu mayoŋu milōu gadi ke tobekōu muguo dalali dugumōu be, midihō keme sibigebōu meido, kofai sā degei dugulu.

⁹ A Mosesha kuolōu tā ke dulo sesedi kahage Godiha dihile kokōu be āme dōudo o mei. Kelesukōu damaleyodemā, ebōu de dogōu guo dala kahanōu si Godihage e dihile kokōu be āme dōudo o dugulu. Damaledo, di Yesu Kelesukōu damaleyodeibasi, Godihage dibe dōudo o sasaiyode tobolōu.

¹⁰ A Kelesube tawalamōu degeli. Kelesu e tolo ilemōu haguai kaha e nele hiyedo keme a defeido tawalamōu degeli. Āne hagi e dugu sagai kenōu tefele dugulamōu. Obe a wouba tolone tabōu mei. Āne e tei sagai kenōu tefele talamōu.

¹¹ Kegemōu, e tolo ilemōu haguai sagai kenōu tefele āne tolo ileba hagualedade tawali.

Polbe ebukōu falamōu hiligedo foukuadi

¹² A Yesu Kelesuha midihō ke milōu mōu ilibe, olōu fei yoŋu milōu di sagai kege ta milōu yo mei. Kenōu si a e midihō ke nele dege tōu lamōu degelibe, nebe, e a tou ke sā degelamōu degeli.

¹³ Mogo diāma, āme midihō bolofeidonōu milōu di oyode tobōu yo mei. Kenōu si, a mā tobekōu ta boholōu duguyo mei. Āme habage tamā degele ke moloŋu kokōu nōu neledo dege fimamōu ili kuhe.

¹⁴ Ame maḃukōu falamōu hiligedo foukuadi. Yobe, a hebe bolodo, hebenikōu dala, Godihā dimokōu neleyodema haguṣai ke moloṽu, Yesu Kelesu e di dowoye tolo i kaḃa degemōu.

¹⁵ O sasai fi hagua, Kelesukōu neledo dege damaleyodei dibe a kuguo kuokōu nalai kegenōu fimame. Ni haba fimai tabōu dalababe, Godihā doususuba, ma ta koṽume nimokōu tamado degele.

¹⁶ Kōu kegeiye, di midihō bolodo ke kōu tewe kaḃa degemōu, di kenōu milōu me.

¹⁷ Mogo diama, midihō a milōu di sagai kenōu milōu ma. Damaledo, midihō, ei nimokōu milōu mabeedei, o ilo kelege milolōu ili ke duguoba, nine kenōu sesele milōu mōu ima.

¹⁸ Mogo diama, a nimokōu kōu gue tobōu mōu haguei, o ilo kelebe Kelesuhā hebe fufuguomaikōu tolo i ke dafa iliyodedi. Ta keme damaledo ta kaḃa degemōu, a haba tage geseibōu tobolōu kuḃe.

¹⁹ O kegele ili kediame makolo. Yobe, diame dioṽu die tōu e tagai kenōu degele idi kaḃa, die tōu be die godi sa degei. Midihō, di milōu ba, di sidifi degele sagai keme dia sidifi meinōu milolōu idi. Damaledo, o sasai kediage sa sibige koṽumaha midihō kenōu tagale ili.

²⁰ Kenōu si, hebenikōu dalale o sasai dibe di Mamōu O e bohōlōu ma haguale ke dia dalagua. O keme di Hiye O Yesu Kelesu.

²¹ Kelesuhā yoṽu e nele kaḃanōu bi olōu fei kefeguo yoṽu e hayedu dogoguo dalale. E nele hiyedo folodo kaḃa, di tōu kasagai ke bohōlōu ba, e tōu sagainōu degele ile. E tōu be bolodo, di ta tawaga tobolōu sagai meido.

4

Di fi tanōu degema, hohobolōu ba, fimai bolonōu dalame

¹ Ma mogodo diama, ni Hiye Ohā huya ke neledo dege dalaguama. A ni solōu do degemōu dugulo sagai hiyedo degeli. Ni dowoye a hebe bolō ke moloṽu kaḃa degemōu, a nimokōu hohō hiyedo degeli.

² Sasai Yuodiabōu, Sintikebōu nele ta a tobolōu koṽu duma. Nelebe Hiye Ohā sosōu degei kaḃa degemōu, nele fi tanōu degema.

³ Mogo, name* dolōu fa dabai tanōu degedi kaḃa, a namokōu ne tobōu lamōu, nage sasai bolōu diliebe fi tanōu degeba dalamabeede. Dilie afu abōu de ta uwo bolofei kaḃa dabai hiyedo degele idi. O Klemenbōu, o ilo kediabōu dene olōu fei abōu de dabai tanōu degele idi. Die hube olōu feido Fihā Kuguokōu nalagai dala.

⁴ Sawisieṣi olōu fei Hiye Okōu nōu hohobōu ma. A haba tage tobolōu be, ni hohobōu mabeedili.

⁵ Ni omokōu himinōu degema, dia ni midihō bolō ke dugumabadeba. Ni tawama, Hiye O e hagualebe hafeido degei.

⁶ Ni hagi dugubabe, hobōu gue degedama. Godikōu nōu bolofeyode diho бага tobōu ma. Damaledo, bi ni tagali kagei kagei ke yodulababe, Godikōu nōu diho бага tobōu ma.

⁷ Ni hagi duguba, Godikōu diho бага tobōu babe, Godihā degeiye, Yesu Kelesu e nibōu de dogōu guo dalale kaḃa degemōu, ni gue degele mei. Yobe, himi degedi

* 4:3 4:3 Mogo - di o kaḃa hube tewe mei.

midihō Godihā dimokōu neī keme bolōdo. Himi degedi midihō kaha sibigebe di ta tawale sagai mei.

⁸ Mogo diama, a ta mei degelamōu uwagedo tobolōu kuhe. Ni midihō kasagai milōu di kokōu fimadama. Ni fimalebe damaledo ta kebōu, dōdo midihō kebōu, sibigibōu mei midihō kebōu, o sasai solōu do degedi midihō kebōu, damaleyodele i o kedia milōu ga idi midihō kebōu, haba midihō bolōdo kegele i kokōu nōu fimama.

⁹ Nige ma midihō ni dulomōu sesele idi kebōu, haba ni dugudi kebōu denōu milōu gamōu suluguama. Ni midihō ke milōu goubabe, Godihā nibōu de dogōu guo dalale. Eme bologuado daladi kaha e obōu do.

Polha sa Filipai tie kediāmokōu bolofeyodei, dia bimai ilo kele emokōu solōu do nei kaha degemōu

¹⁰ A Hiye O Godikōu hohobolōu, ni a solōu do dege dogōu gulu kaha degemōu. Afune ni a kōu dogōu gulamōu fima iye, kenōu si ta dogōu gulo sagai degeli mei.

¹¹ A bi mei degemōu dalali ta kōu tobōu yo mei. Hagi kageiye amokōu hagumōu ne ame hohonōu daladi ke kōu tewe.

¹² Bi meine, ha dalane a kege daladi. Nale nali meine tiadi. Namane tiadi. Hagi dalane, hagi meine a hohonōu dege daladi.

¹³ Midihō kagei kagei amokōu tama degeimōu be, ame Kelesuhā nele kahanōu bologuado wolōu dalamōu kuhe daladi.

¹⁴ Kōu kegeiye, kenōu si a hagi dugumōu, ni amokōu midihō bolōdo ke hegi kaha degemōu, age nimokōu bolofeyode tobolōu kuhe.

¹⁵ Sa Filipai o sasai diama, ni kōu tewe, a ta uwo bolofei ke yoma hehegiemamōu, a ni sa Masedonia tōu fogōu imōu be, ninōu si a mogo degemōu, amokōu sele nele i. Damaleyodei o sasai, sa ilo kele tie kediage amokōu kege ta degele ili mei.

¹⁶ A sa hiye Tesalonaikakōu ile dalali, bi mei degeimōu be, ni a dogōu guemōu haguei.

¹⁷ Age nimokōu bi ta hawagadiyo mei. Kegediyo meido. Age, ni mogo degedi midihō ke hiye degeiba, Godihā hebe bolō ke nimokōu hiyedo nele ke tagali.

¹⁸ A bi ta mei degeli mei, bolōdo dala kuhe. Sele, ni kefemamōu, Epafrodituskōu neimōu mala haguei keme a kōu mōu. Kegemōu, ame sele kaha bi mōu kenōu fei dala. Ni amokōu nei keme gali sidi sa degei, obe Godikōu neimōu be, ege hō bolōdo ke dulomōu hohō degedi.

¹⁹ Ma Godihā bi bolō bolō sudo olōu fei Yesu Kelesukōu damaleyodele i o sasai dimokōu neleyodema makai dala. Bi keme bolōdo, di ta tawaga tobolōu sagai mei. Kegemōu, bi ni dala mei keme Godihā nimokōu nemōu ile.

²⁰ Di Aye Godikōu hohobolōu nōu dalame. Damaledo.

Polha sa Filipai tie kediāmokōu agali bolofeyode tobou

²¹ Godihā o sasai, Yesu Kelesukōu damaleyodele i kediāmokōu ne ni agali bolofeyode tobōu ma. Di mogo, abōu de dalagua kediāne nimokōu agali bolofeyodele ili.

²² Godihā o sasai olōu fei, kōu le dalagua kediāne nimokōu agali bolofeyode tobolōu i. Sa Rom kedia hiye o Sisarhā dabai degele idi o sasai kediāne nimokōu agali bolofeyodele ili.

²³ Hiye O Yesu Kelesuhā e habagugueibe ni duledu ni fibōu de dalale. Damaledo.

Egei Polha Sa Kolosi O Kediāmokōu Nalāma Nei

Tawale Tq

Polha didio mosokōu duwoli, kuguo koŋu nalāmamōu, o Tikikusbōu, o Onesimusbōu diliemokōu nelēmōu, kuguo koŋu malā ya, sa Kolosi tie kediāmokōu nēmabeede tobou.

Sa Kolosibe sa Efesuskōu gebe huyadeŋei hafei. Polha sa Efesuskōu ile folomōu, Godiha dabai degele dalali, o Epafras tobōu mōu ile, Yesuha degei kaha tā ke sa Kolosi tie kediāmokōu hehegie tobōu mōu, diā Yesukōu damaleyodema deleigui.

Polha sa Kolosi tie kediāmokōu kuguo koŋu nalāma nei kaha e yobe, e tā uwo dube, ogōu gai egei tobōu di o kediāge sa Kolosi tie kediā damaleyodei ke makaladiyode tobōu mōu dulomōu, e kuguo koŋu kuhe nalai, diā Yesukōu damaleyodema neledo dege dalamabadomōu. Yesu Kelesube di Hiye Oyode tobolōu mōu nalai. Abe ta dala mei. Enōu si a. Ogōu gai egei tobōu di o kediā tobolōu idi keme Godikōu yale a mei. Godiha degeiye, Kelesuha sa sibigebōu hebenibōu olōu fei ke milōu gamamōu, di dowoye e tolo i kaha degemōu, Godiha di mamoloŋuyodema dala kuhe.

Kelesube di duledu dala kaha degemōu, di fi gehe dege dalali, midihō e milōu gadi ke kuhe tagale idi.

Kuguo Kolosi koŋumaha tā sibige tanōu tanōu olōu feibe kuhe:

Tā Hiye 1:1-3:4

Kelesube bi olōu fei kaha widio o. Godiha fibōu de dala kaha, e Ayeha midihō olōu fei ke milōu gadi.

Tā Hiye 3:5-4:18

Kelesube di duledu dala kaha, dibe fi gehe degei dalagua.

**Kelesube bi olōu fei kaha widio o. Godiha fibōu de dala
kaha, e Ayeha midihō olōu fei ke milōu gadi**

(Tā Hiye 1:1-3:4)

¹ Ame Pol, Godiha yoŋu tagaiyenōu ame Yesu Kelesuha tā-bolofei-malā-siadi-oyodema makai dala. O Timoti, di mogo, elege kuguo koŋu nalolu kuhe.

² Godiha o sasai, sa Kolosikōu dalagua nime ele mogo. Yesu Kelesukōu damaleyodema sesele idi o sasai olōu fei nimokōu ele kuguo koŋu nalāma neli kuhe. Di Aye Godiha nimokōu habagugueiba, nime bologuado dalamabadomōu.

Sa Kolosi tie kediame Yesukōu damaleyodema neledo dege dalagua

³ Ele Godiha ni dogōu guyadomōu diho baga tobolōu idibe, di Hiye O Yesu Kelesuha e Aye Godikōu bolofei yode tobolōu idi.

⁴ Yobe, o taha elemokōu tobōu mōu dulo ibe, nime Yesu Kelesukōu damaleyodema, Godiha o sasai kediāmokōu solōu do degele idiyode tobōu mōu dulo i.

⁵ Ni damaleyodema, solōu do degedi midihō milolōu idi kaha yobe kōu gue, ni damaledo tā uwo bolofei ke dulo tawalemōu, bi bolodo hebenitōu dala, Godiha neleyodema makai ke ni mōu lamōu dia dalaguayode tobōu mōu dulo i.

⁶ Ta uwo bolofei kaha sa sa olou fei tefeimou, o sasai sudo dulo sesegamou, midihou bolofei ke milou gamou haguasiedi. Ni sabekou ne kege tama degei dala. Yomogou do, ma mogoha ile nimokou ta uwo bolofei ke tobou mou, nine dulo damaleyodema, Godiha habaguguei kaha sibige olou fei tawalemou dalagua.

⁷ O nimokou kege hehegiedi o keme Epafras. Eme elebou de dabai degedi o, ele mogodo. Ege ni dogou gulobe dafadiyo mei, Kelesuha dabai bologuado degedi.

⁸ E elemokou kou gue tobou, Duo Bolofeiha degeiye, nime yogo tagadi midihou ke milolou idiyodei.

Polha sa Kolosi tie kediame nele do dege dalamabadomou diho baga tobou di

⁹ Kegei kaha degemou, ma mogoha nime midihou bolou ke milolou idiyode tobou mou ele dulomou, Godikou diho baga tobou mou haguabe demou, ifine kegenou dala kuhe. Ele Godikou yodulo idibe, nime e tagali ke tawaiba, Duo Bolofeiha tewe daga daga kebou, fimai bolou kebou nimokou nemou iyadomou kuhe diho baga tobolou idi.

¹⁰ Nime Hiye Oha e bi kaha degeimou, nige e tagaleba hohou degele sagai keleya kenou milou gamou imabadomou, ele kuhe diho baga tobolou idi. Damaledo, nige dabai bolou ke bologuanou degeligi, Godibe defeido tawamabadomou.

¹¹ Godiha e nele hiyedo, di tawaga tobolou sagai mei kahanou ni dogou guba, nime nele do dege dalamabadomou, ele kuhe diho baga tobolou idi. Ni hagi dugubane, nele dege dalali, hohou degeba,

¹² Aye Godikou bolofeyode tobou mabadomou, ele kuhe diho baga tobolou idi. Yobe, Godiha degeiyenou, ni midihou bolodo ke milou ga iligi, bi bolodo, e nimokou neleyodema makai dala keme ni momumabadomou. Bi ke moloube, Godiha o sasai, e hohou kaha silemai dala kedibou de ni olou fei bi ke moloou dala.

¹³ Dibe hulia kaha duo kodu dalamou, Godiha di malamou, e Dihi you tagaido kaha hohou kokou dogogumou, ege di wolou dala.

¹⁴ Godiha Dihi e di mamou kaha degemou, Godiha di midihou kasagai be gebe meiyodei.

Polhage midihobou dabaibou Kelesuha degedi ke tobou

¹⁵ Dige Godibe dugulo sagai meiye, kenou si Godiha Dihi eme you e Aye sagai, ei kou dugulo i. Eme Godiha e Dihi wolo. Godiha sa sibigebou hebenibou de milou li mei kelegene, e Dihibe widio o hiye kegenou kuhe delei. Ifine kegenou dala.

¹⁶ Godiha degeiye, e Dihihage hebeniha bibou, sa sibige komahā bibou olou feido milou gai. Bi di dugulo idibou, dugulo idiyo meibou de milou gai. Hebeni esol o daga dagabou, duo daga dagabou, hubou bi ilo kelebou olou fei ke milou gai. Bi olou fei, e milou gai keme you e bimainou.

¹⁷ Sa sibige komahā bibou, hebeniha bibou olou fei ke milou gali mei kelege, eme you kege kuhe delei. Dalali, bi olou fei ke milou gama, dia dalamou, bi olou fei keme geleguomou, dabai tanou bologuado degeli kuhe.

¹⁸ Eme damaleyodei o sasai di widio o hiye. Dibe e tou kokou sosou tanou fei dege dala. Di fi gehe degedi kaha obou be e. Eme tolo ilemou ebukou haguai. Tofigile i o ilo kelebe habage haguale. Younou si gabama folodo dala.

¹⁹ Godihage you e fi olou fei ke e Dihiha duledu amama dalayadomou tagai.

²⁰ Godihage sa sibige o sasai dibou, hebeniha bibou olou feibe ebou de fi tanou degele ke tagalemou, e yofu e Dihi tobou mou migile, hebe fufuguomaikou tolo i. E Dihiha kafei kaha degeiye, e dibou de mogo tanou degei kuhe.

²¹ Afuge, nime Godibe ahudo dege deleigui. Ni fimai kasaginou delei kahage, nime Godibou ho mai dalali, midihq kasaginou milou ga idi.

²² Kenou si Kelesuha tolo i kaha degemou, Godiha nibou de mogo degei. Nime e dihi kokou sibigi ta mei dalaba duguoba, kou gue tobolou, nime ma o sasai. Age nimokou be midihq kasagai milou gadi kaha hebe ta nele meiyode tobolou.

²³ Kenou si, ni damaleyodei keme dedeido dege tolou ba tafalaguama. Godiha dimokou neleyodei, di mou lamou degeli keme nine dia dalama. Ta ni dulo i keme ta uwo bolofei. Damaledo, ta uwo bolofei keme oe hehegile i kaha degemou, sa sa olou fei kou tefei. Ane dabai ke degedi o.

Pol eme sa Kolosi o kedia dogou gudi o

²⁴ A ni dogou gudi kaha hagi dugulu keme ame hohq degeli. Kelesuhage e tou be damaleyodei o sasai kedia dogou gulamou hagi hiyedo dugu sagai, ane kenou tefele dugulu. Hagi, Kelesuha dugu keme mei degeli mei, ane dugulu kuhe.

²⁵ Godiha tobou mou, a ile, damaleyodele i o sasai kediabou de dabai degeligibe, sa sa ahudo o sasai nimokou ne egei hehegiedi. Damaledo, Godiha a e ta olou feido ke hehegieyede tobou mou, a kuhe hehegiedi. Yobe ame egei dabai degedi o.

²⁶ Afuge Godiha ta keme mogogou delei kaha, kou guai o sasai kedia ta tawale ili mei dalamou haguabe demou, ifisi ta kaha sibige keme Godiha e o sasai kediakou nou tama degei dala kuhe.

²⁷ Damaledo, Godiha yofu tagaiya ke, e ta, afudo mogogou delei kaha sibige keme e o sasai dimokou hehegieimou tawale ili. Ta keme sa sa ahudo o sasai nine dulomou tawale ili kehe. Ta kaha sibige, di tawaga tobolou sagai mei keme kou gue, Kelesuha sa ta o sasai nibou de dogou guo dala kaha degeimou, hebeni hohq keme ni dugulamou dia dalagua kehe.

²⁸ Kelesuha degei ta kebou, egei kebou de ei hehegie tobolou idibe, ei o sasai tanou tanou olou fei kediakou tewe kebou de hehegie tobolou idi. Ei tagalibe, o sasai olou fei Kelesukou damaleyodema neledo dege dalaguaba, ei dia wou ma ile, Godikou fologaba tafalaguale ke tagali.

²⁹ Kegemou, a dabai ke neledo dege degedibe, Kelesuha neleya kenou a e dabai ke kuhe degedi.

2

Di damaleyodema neledo dege dalalibe, ogou gai tabe hobou dulo sesedame

¹ Nige a ni dogou gulamou dabai hiyedo degedi keme ni defeido tawama. Age nibou, sa Laodisia o sasibou, haba sa sa o sasai, ma midihq dugulo ili mei kediabou de dogou gulamou dabai hiyedo degedi.

² A dabai ke degedi kaha yobe kou gue, ni olou fei neledo dege dalali, fi tanou degeba, niou sie yogokou solou do degeiba solou do degeiba demabadomou. A tagalibe, ni fimai bolq kebou, tewe hiyedo kebou de moumaba, Godiha ta mogogou kaha sibige keme ni tawamabadomou. Ta kaha sibigebe Kelesu enou.

³ Kelesube sibige hiyedo. E duledube Godihā teweboū, fimaiḅoū olōu fei ke amāma dala.

⁴ O tae nīmokōu tā sebe degeba ogōu gai tā ta tobōu ba, kegeligi nī ke dulo sesele iye domōu, a egei koḽu nīmokōu kuhe tobolōu.

⁵ Ame nīboū de dala meiye, kenōu si mā fimaiḅe nīboū de dala. Nī Kelesukōu damaleyodema, neḷedo dege dalali, midihō bolōdo ke milōu goluyodeimōu dulomōu, a hohō hiyedo degeli.

Dibe fi gehe ke mōu kaha, di Kelesubōu de dogōu guonōu suluguame

⁶ Nige Yesu Kelesube nī Hiye Oyodema damaleyodele i degemōu, nīme ebōu denōu dogōu guo suluguama.

⁷ Nīme emokōu hebe tefeye mihikōu hiligedo tou ke sã dege neḷedo dege tafalama. Moso, mouti tagetōu neḷedo dege duwo ke sã dege tafalama. Egei, ei nīmokōu hehegiei kokōu nōu damaleyodema hiligedo tolōu ba, Godikōu bolofeyode tobolōu nōu suluguama.

⁸ Nīōu tawaibōu, o tae ogōu gai tabōu, sibige mei tabōu de tobōu ba, nī ke dulo sesele iye. O kediame die kōu guai o kedia kuolōu tabōu, sa sibigeḅoū agudiobōu dia daladi kedia tā kebōu de dulo tobōu mōu suluguadi. O kegele i kediaḡe Kelesuhā tā hehegiemōu suluguadiyo mei.

⁹ Nī tewe, Kelesu eme kōu Godiye, kenōu si e sa sibige kuokōu migilemōu be o бага siei.

¹⁰ Eme esol o daga dagabōu, duo daga dagabōu olōu fei kedia die widio o. Nīme e bi kaha degemōu, fi gehe, Godihā nīmokōu nei keme nī duledu amamaj dala.

¹¹ Nīme Kelesubōu de dogōu guo dala kaha degemōu, nīme kolo diafigi ke sã degei dalagua. Koḽume tōu do kaha kolo diafigidi ke tobōu yo mei. Koḽume midihō kasagai, di milōu gadi ke Kelesuhā igile mugu ke tobolōu.

¹² Fafeleya tofolōu imōu be, nīme Kelesubōu de dogōu guo dalaguali, e widai sagai kenōu tefeḷe, nīne Godihā widai. Haba, nī Godihā Kelesu haguagi kaha neḷe kokōu damaleyodema, fafeleya tofōu ma fogōu mōu be, nīne Kelesu ebōu de haguā, gehe dege dalagua.

¹³ Afu nī midihō kasagai milōu gamōu, nīōu nī fiye tagaiya kenōu seseimōu be, nīme tofigile i sã dege delei. Kenōu si Godihā di olōu fei Kelesubōu de haguagie, fi gehe ke dimokōu neḷemōu, midihō kasagai di milōu ga ibe e gebe meiyodei.

¹⁴ Di Mosesha kuolōu tā ke sesediyo mei kaha hebe ke Godihā toḡuei. Damaleḷedo, Godihā e kuolōu tā olōu fei ke hebe fufuguomaikōu diōu gōu mōu, ikoḷe degema mei degei.

¹⁵ Kelesu hebe fufuguomaikōu tolo i kelege, Godihā hegibe, esol o daga dagabōu, duo daga dagabōu olōu fei kediame huyafei degeimōu, dia sidifi hiyedo degele i. Godihā neḷe hiyedo kaha die neḷe ke gabama folodo dalamōu, o sasai kediame dugulo i.

Dibe Kelesubōu de tofigile i sã dege dalagua kaha degemōu, kuolōu taḡe dibe ta dogōu gulo sagai mei

¹⁶ Kegemōu, o tae kuolōu tā ta nīmokōu tobōu babe, nige dulo sesedama. Naḷe ta naḷamabeedeiba, huei naḷamabeedeiba ke hobōu ta dulo sesedama. Haba sawisieḷe hiye daga daga kaha dowobōu, oḡuo gehe hegili kaha dowobōu, misiholo duwodi sawisieḷe kebōu olōu fei kaha kuolōu tā kene nī dudama.

¹⁷ Kuolou ta olou fei keme sibige mei, habage tama degele kaha tayenou. Kelesu enou si sibige hiyedo.

¹⁸ O taha tieimi dugu ta nimokou susubabe, ni ta dudama. Haba esol o kediāmokou yubu sugulo fiamabeedeibane, ni ta dudama. O kegei kediame dioŋu die fimaiyenou tawaga tobolou idi, sibige ta mei. Godi sesele idi midihoyade tawale idiye, kenou si keme dioŋu die hunou hebele fogulo idi.

¹⁹ O kediame Kelesu sesele idiyo mei. Kelesu eme di widio o. Dibe e tou sa degei, e momeye dio olou fei asou giemou, e dimokou nale neimou be, Godiha degeiye, e tou keme hiye degemou ili.

²⁰ Kelesu e tolo i sagai kenou tefei, nine ebou de tofigile i kaha, nime sa sibigebou agudiobou dia daladi kedia hayedu dalagua mei. Sa sibige koŋumahā kuolou ta kegele i keme ni kageimou dulo sesele idiya?

²¹ Ni moŋudama, ni nadama, ni kugudamabeedele idi keme ni kageimou dulo sesele idiya?

²² Ta keme bibou nalebou kaha kuolou mainou. Bi kegei keme makoma mei degele. Godihage kuolou kege ta mali mei. O kedianou ma i.

²³ Kou kegeiye, o taha kuolou ta ke dulo seseimou be, sa sibige oyeye wa, o keme tewe oyade tawale idi. Yobe, o kegei kaha yoŋu e tou e tagadi ke akogulamou kuolou gehe gehe ke kuhe madi. Kege mamou imou be, o sasai kediage wa, o keme Godikou hohogededi oyade tawale idi. Kenou si eme kegei mei, ege yoŋu e hunou hebele fogudi. Haba kuolou madi midihog e sesedi kahage, e tou e tagadi midihog kasagai ke ta akogulo sagai mei.

3

Dibe Kelesubou de hagua gehe degele i

¹ Nime tofigile i sa dege dalamou, Godiha nime Kelesubou de haguagi kaha degemou, nige bi hebenitou dala ke mou laba degema. Bi keme Godiha dobogoŋu delekou, Kelesuhā duwo kokou dala.

² Sa sibige koŋumahā bimai mou laba degedama. Bimai hebenitou dala kenou mou laba degema.

³ Nime tofigile i sa dege dala. Ni fi gehebe Kelesubou de mogogou mou, nime Godibou de dogou guo dalagua.

⁴ Kelesu eme fi gehe degele ke nedi o. E habage hagua tama degeiba, nine ebou de hohog kaha duoya ke tama degele.

Kelesube di duledu dala kaha, dibe fi gehe degei dalagua (Ta Hiye 3:5-4:18)

Dibe gehe degele i o sasai dalagua

⁵ Kegemou, sa sibige koŋumahā midihog kasagai milou gadi fi keme olou fei woma. Midihog kasagai keme sasai hiyoubou, o hiyoubou suluguadi kebou, duo sibigi degedi kebou, tou e tagadi midihog kasagai kebou, midihog kasagai milolou tagadi kebou, o taha bimai duguo tagadi kebou debe hobou milou dama. O taha bimai duguo tagadi midihog keme ogou gai godikou hohogededi midihog.

⁶ Godihage midihog kegegai kokou gofoŋu hiyedo degemou, e ta dulo idiyo mei o sasai kediāmokou hebe kasagai ke nelamou ama dala.

⁷ Afu n̄ine o kegele idi kediabōu de suluguali, midihō kasagai kegei kē milōu ga idi.

⁸ Midihō n̄i degedamabeedili kēme kōu gue, totonōu gofoŋu degedi midihō kēbōu, omokōu midihō kasagai hehegiedi kēbōu, susuga tobōu di midihō kēbōu, dou tobōu di midihō kēbōu olōu feibe tōu fogōu mabeedili.

⁹ Damaleyodele i o sasai diama, n̄i n̄iōu sie yogokōu ogōu gai tā tobōu ba tobōu ba dedama. Yobe, n̄i afu degedi midihō kēme tōu fogou kaha degemōu.

¹⁰ N̄i afu degedi midihō kē tobekōu mugumōu, Godihā degeiye, n̄i f̄i gehe dege dalagua kehe. N̄i f̄i gehe kaha degeiye, n̄i tewe hiyedo degemōu, di milou o yoŋu e sagainōu degele ili.

¹¹ Kegei kaha degemōu, f̄i gehebōu de dalagua o sasai di olōu feibe Godihā dih̄ile kokōu tefeinōu dala. Di o ilo kelebe sa Grik o sasai, haba ilo kelebe Juda o sasaiyode tawadame. Di o ilo kelebe kolo diafigi o, haba ilo kelebe kolo diafigili mei oyode tawadame. Dibe tā esofei esofei deiyode tawadame. Sane esofei esofei deiyode tawadame. Di o ilo kelebe dabai degele idi o sasai, haba ilo kelebe bōse o sasaiyode tawadame. Yobe, di olōu feibe tefeinōu dalamōu, Kelesuhā di duledu dalali, di olōu fei dogōu gulu kaha degemōu.

Di diyōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba deme

¹² N̄ime Godihā o sasai. Godihā n̄i tagalemōu, ege n̄ime yoŋu e biyodema makai dala. Kegei kaha degemōu, n̄ine o sasai ilo kediāmokōu solōu do degeba, midihō bolō kē diāmokōu hehegiema. N̄iōu n̄i h̄u hebele fogudama. N̄i n̄iōu sie yogokōu himi degeiba himi degeiba deme. O yogokōu dafadama.

¹³ N̄i n̄iōu sie yogokōu gofoŋu degeiba gofoŋu degeiba dedama. N̄i mogo diā n̄imokōu hagi ta neibabe, n̄ige diāmokōu hebe kasagai boholōu nedama. Hiye Ohā midihō kasagai n̄i milōu ga idi kē gebe meiyodedi sagai kege, n̄ine n̄iōu sie kenōu tefe degema.

¹⁴ Solōu do degedi midihō kahanōu si midihō bolō ilo kē gabama feleido. N̄i o sasai kediāmokōu solōu do degeibabe, n̄i midihō bolō olōu feido kēne milōu ga ile. Solōu do degedi midihō kahage midihō bolō olōu fei kēbōu de geleguomōu dabai tanōu degedi.

¹⁵ Himi degedi f̄i, Kelesuhā nei kēbōu denōu suluguama. Godihā n̄ime e biyodema makaibe, ege n̄ime Kelesuhā tōu kokōu sosōu tanōu fei dege dalali, himi degeba mogo tanōu dege suluguamabadomōu kuhe makai. Haba, Godikōu ne bolofeyode tobolōu nōu dalama.

¹⁶ N̄i Kelesuhā tā defeido tolōu banōu suluguama. N̄i e tā kēme n̄iōu sie yogokōu tewebōu de hegiba hegiba deba, egele tobōu ba tobōu ba degama. Diē Fedi Kuguo kaha diē kēbōu, sosi mosokōu ge feile idi diē kēbōu, haba Duo Bolofeiha hehegieimōu feile idi diē kēbōu de feileba, n̄i duleduge hohobolōu ba, Godikōu bolofeyode tobōu ma.

¹⁷ Hiye O Yesuhā h̄uya kenōu suluguama. Tā n̄i tobolōu ne, Yesuhā h̄uya kenōu tobōu ma. Aye Godikōu bolofeyode tobolōu ne, Yesuhā h̄uya kenōu tobōu ma.

Polhage sosōu, Yesukōu damaleyodei kokōu tobou

¹⁸ Sasai diama, n̄ime Hiye Ohā bi kaha degeimōu, n̄ige n̄i maha tā olōu fei dulo sesema.

¹⁹ O diama, n̄ine n̄iōu n̄i sasai solōu do degema. Diāmokōu gofoŋu tā ta tobōu dama.

²⁰ Sisigo diama, n̄i ayebōu, n̄i adiōu bōu kedia tā olōu fei dulo sesema. Midihō kegei kēme Hiye Ohāge hohō degedi.

²¹ Aye diama, ni sisigo dia gofo^u degele sagai hobou ta degedama, kegeligi dia fi hagi degele iye.

Polhage dabai degele idi o sasai^u, die bosebou diamokou^u tobou

²² Dabai degedi o sasai diama, nige sa sibige kuokou ge ni bose dia ta olou feido dulo sesema. Ni kegeligi, ni bose dia hoho degemabadeba, die dihi^{le} kokou genou, dabai nele dege degele iye. Dia duguyo mei kelegene, dia tobou mou du sagai kenou tawaleba, Kelesuha hayedu dalali, dabai defeido degema.

²³ Dabai olou fei ni degeli keme defeido degema. Dabai keme sa sibige o kedia dabainou degediyo mei. Nime keme Hiye Oha dabaibou de degedi.

²⁴ Bi bolodo, Hiye Oha e o sasai kedia^u mokou neleyodema makai keme dala kaha degemou, nige dabai degedi kaha hebe bolofei keme nimokou ne neledade tawama. Yobe, dabai olou fei ni degedi kaha bose hiyedobe Kelesu enou dala.

²⁵ O koyoha midih^o dou^o mei ta degeibabe, o keme midih^o dou^o mei kaha hebe kenou molo^u. Hiye O Godihage o sasai fidibe, hubou obou, hubou mei obou olou feido tefelenou fidi.

4

¹ Bose diama, ni dabai degele idi o sasai kedia^u mokou ne midih^o bolonou hehegiema. Dabai kaha hebe kene diamokou dou^o donou nema. Ni tawama, nine ni Bose Hiyedo hebenitou dala.

Di diho baga tobolou^u ba, midih^o dou^o kenou milou ga ime

² Ni diho baga tobolou nou dalama. Ni diho baga tobolou gibe, defeido tawale ama dalali, Godikou bolofeyode tobolou dalama.

³ Ni diho baga tobolou gibe, Godiha elene dogou guyede tobou ma. A egei hehegiemou siadi kaha degemou, ame didi^o degei. Kenou si Kelesuha dabai, mogogou delei kaha sibige ke hehegile kaha a keme Godiha elemokou so^u u^o yedema diho baga tobou ma.

⁴ Godiha tagaliya kenou, a e ta ko^u tama dege hehegieyadeba diho baga tobou ma.

⁵ Ni damaleyodele ili mei o sasai kedia^u bou de duwogualibe, ni fimai bolofei^o doka^u Kelesuha e midih^o be diamokou kelegenou fei hehegiema.

⁶ O sasai kedia^u bou de ta koubabe, hemele fiyaba, ta sebedo dia dulo tagale sagai kenou tobou ma. Ni defeido fimama, ta olou feido dia yodugale keme bologuado gobolou tobou ma.

Polha o Tikikus dilie, Onesimus diliemokou^u tobou mou, dilie sa Kolosikou yai

⁷ A o Tikikus tobou ba e ile, a degeli ke nimokou kuhe tobolou. Tikikus eme di mogodo. Eme Hiye Okou damaleyodema, dibou de dabai degedi.

⁸ A Tikikus tobou ba, nimokou ile kaha yobe, e nimokou ile, ele degeli ke defeido tobou maba, haba nimokou ne dedei sasagile.

⁹ Tikikus eme di mogo ta Onesimbou de ile. O Onesimus* eme Yesukou damaleyodema sesedi o bolodo, ni sa tanou tie. Kou lege kage degeli olou fei keme dilie nimokou tobolou ile.

Polha sa Kolosi o sasai kedia^u mokou agali bolofeyode tobou

* 4:9 4:9 O Onesimus e tabe kuguo Filemonkou dala.

¹⁰ O Aristarkus, ɛme ʔbōu de didiɔ degei dalali, nɪmokōu agali bolofejyode tobolōu. Mak, ɛme o Barnabasha ɛ kiya, ɛne nɪmokōu agali bolofejyodili. A kōu hɪ sɔu o Mak ɛne nɪ sakōu ile foloubabe, nɪ ɛmokōu hohobōu ma.

¹¹ O ta ɛ hɪbe Jisas, haba ɛ hɪ tʔbe Jastus, ɛne nɪmokōu agali bolofejyode tobolōu. Juda o kamadia kedianōu si ʔbōu de dogōu guo dabai degele idi. Ei Godihʔ o sasai wolōu dalale tʔ kɛ hehegieimōu be, diʔne ʔmokōu dedej sasagile idi.

¹² Nɪ sa tanōu tie o Epafras ɛme Yesu Kelesuhʔ dabai degedi o, ɛne nɪmokōu agali bolofejyode tobolōu. E Godihʔ nɪ dogōu guba, neledo dege dalaguaba, nɪ fɪ haguaba, nɪ Godihʔ tagali kɛ olōu feɪ tawamabadomōu dihɔ бага tobōu di.

¹³ A nɪmokōu tobōu lamōu, Epafras ɛme nɪbōu, sa Laodisia kedianbōu, sa Hierapolis kedianbōu de dogōu gulamōu dabai hiyedo degemōu ili.

¹⁴ Di mogo Luk, ɛme medigo dabai degedi o, ɛbōu o Demasbōu diliene nɪmokōu agali bolofejyode tobolōu ili.

¹⁵ A tagalibe, nɪge damaleyodele i o sasai, sa Laodisia tie kediamokōu ne agali bolofejyode tobōu mabeedili. Haba, sasai Nimfabōu, damaleyodele i o sasai, ɛ mosokōu kefeguomōu egei dulo idibōu diamokōu ne agali bolofejyode tobōu ma.

¹⁶ Kuguo koŋu nɪ husoŋuma mei degeibabe, nɪ o tahʔ malʔ ile, sa Laodisia o sasai kediamokōu neɪba, diʔne husoŋuma. Haba kuguo, ʔ sa Laodisia o sasai kediamokōu nalama neɪ kene o kahʔ malʔ boholōu mʔ haguba, nɪne kuguo kɛ husoŋuma.

¹⁷ Nɪ o Arkipuskōu kōu gue tobōu ma, dabai Hiye Ohʔ nʔ degeyedema makai keme defeɪdo degeligi, olōu feɪdo mei degeyede tobōu ma.

¹⁸ Nɪmokōu agali bolofejyodili koŋume Pol, ʔ mayoŋu mʔ dobogoŋuyenōu nalolu kuhe. A me didiɔ degei dala keme totōu degedama. Godihʔ habagugueibe nɪbōu de dalale.

Polhā Egei Sasafei Sa Tesalonaika O Kediāmokōu Nalāma Nei

Tawale Tā

Sa Tesalonaikabe sa hiye, sa Masedonia duo kile dala.

Polhā sa Korinkōu dalali, kuguo kōu sa Tesalonaika tie kediāmokōu kuhe nalāma nei. Kuguo kē nalai mei kelege, ē sa kokōu ile folomōu dalali, Yesuhā degei kahā tā kē kōu hehegie tobou. Dabai 17:1-9 kokōu ne tā kē nalai dala.

Polhā kuguo kōu nalai kahā yobe kōu gue, Juda o kediā sa Tesalonaika tie o ilo kele makolo idi kahā degeimōu, ē damaleyodele i o sasai kediā dedei sasagiemōu, kuguo kōu kuhe nalai. Yesuhā boholōu mā haguale tā kēbōu de hehegie tobolōu mōu nalai.

Tewe o ilo kediā tawale ibe, Polhā kuguo kōu nalai be kuguo ilo kele nalale kōu dalamōu, kuguo kōume ebukōu do nalai yode tawale i.

Kuguo 1 Tesalonaika kōumaha tā sibige tanōu tanōu olōu feibe kuhe:

Tā Hiye 1-3

Polbōu, ebōu de dabai degele idi o kediābōu diā sa Tesalonaika tie o sasai kediāmokōu solōu do degele i.

Tā Hiye 4-5

Sa Tesalonaika tie o sasai kediāme Godihā yōunōu dogōu guo dalaba, midihō bolofei kenōu milōu gamabadomōu.

Polbōu, ebōu de dabai degele idi o kediābōu diā sa Tesalonaika tie o sasai kediāmokōu solōu do degele i

(Tā Hiye 1-3)

¹ Pol ābōu, o Sailasbōu, o Timotibōu ei sa Tesalonaika tie o sasai damaleyodele i n̄imokōu kuguo kōu nalāma nelī kuhe. N̄ime Aye Godibōu, Hiye O Yesu Kelesubōu de dogōu guo dalagua.

Godihā n̄imokōu habagugueiba, n̄ime bologuādo dalamabadomōu.

Polhā sa Tesalonaika tie kediā Yesukōu damaleyodele i kahā degeimōu hohō degei

² Ei n̄imokōu fimamōu, Godikōu bolofeyode tobolōu idi. Ei n̄i hū solōumōu, Godikōu diho bagā tobolōu idi.

³ N̄ime Yesu Kelesukōu damaleyodema, ē dabai degele idi. Tabe, n̄ime Yesu Kelesukōu hohō hiyedo dege, ē dabai hiyedo degele idi. Tabe, n̄ime neledō dege dalaguadi o sasai, di Hiye O Yesu Kelesuhā boholōu mā haguale kene n̄i dia dalaguadi. Eige n̄i kegele idi olōu feibe tawale i kahā degemōu, ei di Aye Godikōu bolofeyode tobolōu idi.

⁴ Mogo diāma, Godihage n̄ime tagai hiyedo dala. Eige n̄ime Godihā yōu ē biyodema makaidade tawale i.

⁵ Tā uwo bolofei, ei n̄imokōu tobolōu i keme taenōu tobolōu ili mei. Duo Bolofeiha degeiye, ei tā uwo bolofei kē neledō dege tobolōu i. Ei fimai bolou dege tobolōu ili mei. N̄i dowoye, ei n̄ibōu de dogōu guo dalamōu, ei milōu gadi keme n̄i duguo tawale i.

⁶ Nĩ Godihā tā dulomōu tolōu igolugi, hagi hiyedo dugulo i. Kenōu si nĩme eibōu Hiye Obōu ei degei sagai kenōu seseimōu, Duo Bolofeiha nĩmokōu dedei sasagiemōu, nĩ hohō degele i.

⁷ Nĩ midihō kege milōu ga idi keme, damaleyodele i o sasai, sa bolou Masedoniabōu Akaibōu duo kile tie kediāmokōu midihō bolō kē hehegile idi.

⁸ Hiye Ohā tā, nĩ hehegie tobolōu i keme bala wodi uwo sagai kege, sa Masedoniabōu Akaibōu duo kilegenōu dulo ili mei. Sa sa olōu fei kediāne nĩ Godikōu damaleyodele i kahā tā kē olōu fei kōu dulo tefei kahā degeimōu, ei sa sa suluguadibe, tā keme eige ta tobōu mōu suluguadiyo mei.

⁹ Ei sa ta iga fologomōu be, sa kē tie o kediage eimokōu kōu gue susulo tobolōu idi, Polbōu diā sa Tesalonaika tie kediāmokōu fologa, egei hehegie tobōu mōu be, sa Tesalonaika tie kediage tā kē dulomōu, ogōu gai godi tobekōu muguo, damaledo Godi, yoŋu kegenōu daladi kokōu damaleyodema, e dabai kenōu degelamōu degele idiyode tobolōu idi.

¹⁰ Haba sa sa o kediā kōu gue susulo tobolōu idi, Godihā Dihi e tolo imōu haguagimōu, hebenitōu felei. Folo dalali, habage boholōu mā haguale keme sa Tesalonaika tie o kediā dia dalagua kē eimokōu susulo idi. Damaledo, Godihā Dihi eme Yesu. Godihā gofoŋu, habage tamā degele kahā di makeiye domōu, e di boholōu moŋu dala.

2

Polhā sa Tesalonaikakōu ge dabai degei kē tobou

¹ Mogo diāma, nĩge tewe, ei ile folo, nĩbōu de dalaguali, dabai degei keme mōu ta fogōu li mei, sibige tamā degei dala.*

² Ei nĩ sabekōu ile feli mei kelegebe, ei sa Filipaikōu dalamōu, sa kē tie o kediā ei susuga tobolōu i, hagi hiyedo eimokōu nele i kene nĩ kōu tewe. Kenōu si Godihā ei dedei sasagiemōu, ei nĩ sa Tesalonaikakōu iga fologomōu, nĩ o ilo kelegene akogulamōu degele iye, ei ta kesigie gue degele ili mei, Godihā tā uwo bolofei kē nĩmokōu tobolōu i.

³ Ei nĩmokōu egei hehegie tobolōu idibe gulai dege ta tobolōu idiyō mei. Ei tā keme gulokou tā mei. Ei nĩmokōu ogōu ga tobolōu idiyō mei.

⁴ Godi yoŋunōu ei fimai file duguomōu, e tā uwo bolofei kē tobōu mabeedema ei kuhe makai kahā degeimōu, eige doudonōu hehegie tobolōu idi. Eige o sasaiye eimokōu hohō degele kē tagale idiyō mei, eige Godihā hohō degele kē tagale idi.

⁵ Nĩ kōu tewe, ei nĩ hohō degemabadomōu ogōu ga tobolōu idiyō mei. Haba nĩ bimai kene ei tagale idiyō mei. Godihā tewe, eige nĩmokōu midihō bolonōu milolōu idi.

⁶ Eige nĩ ei hū kē hebele fogumabadomōu degele ili mei. Haba o ilo kelege ei hū hebele foguyadomōu degele ili mei.

⁷ Damaledo, eibe Kelesuhā tā-bolofei-malā-suluguadi-o dalaye, kenōu si ei iga fologamōu be, eige nĩmokōu bi ta nemabeedema hawa tobolōu idiyō mei. Dihigidiōu tahā e dihi bu nēdi sagai, ei nĩmokōu ne nebe kē sagainōu degele idi.

* 2:1 2:1 Dabai 17:1-9

⁸ Ei n̄imokōu solōu do hiyedo degei kaha degemōu, Godihā tā uwo bolofei ke n̄imokōu tobolōu i. Haba tabe, ei n̄i dogōu gula deba, ho oe ei wouba tofigile kene tabōu mei, yobe n̄ime ei mogodo degei kaha degeimōu.

⁹ Mogo diāma, n̄i tewe, ei n̄ibōu de dalali, dabai hiyedo degemōu, tā uwo bolofei ke n̄imokōu tobolōu idi. Eige n̄i eimokōu nalebōu bi ilo kelebōu de n̄emabeedema yodulo dafamōu be, ei huliamebōu agalibōu Godihā dabaibōu sele dabaibōu de hiyedo degele idi.

¹⁰ N̄i kōu tewe, ei Kelesukōu damaleyodele i o sasai n̄ibōu de dalali, Godihā tagali midihōya kenōu ei e dihīle kokōu dōudonōu suluguei. Godi yōu tewe ei midihō kasagai ta milōu ga ili mei.

¹¹ N̄i kōu tewe, ei n̄i dōususo idibe o taha yōu e sisigo dōususo sagai kenōu tefele dōususo idi.

¹² Ei n̄i dōususo ibe, n̄ime bologuādo dalaguamabadomōu dedei sasagile idi. N̄ime Godihā yōu e bi kaha degeimōu, eige n̄ime midihō bolodo kenōu milōu gamabadomōu kuhe egele tobolōu idi. Godi yōu n̄i haguismōu, e sa, yōu wolōu dala kokōu haguamabeedili. Sa keme hebeni sa, Godihā hohobōu de dala.

O sasai, Kelesukōu damaleyodema hagi duguo neledo dege deleigui

¹³ Ei Godihā tā n̄imokōu hehegie tobōu mōu be, n̄ige tā keme sa sibige o kediā tādade tawale ili mei. N̄ige Godihā tabe damaledodade tawalemōu tolōu i kaha degeimōu, ei Godikōu bolofei yode tobolōu idi. Godihā tā kahage damaleyodele i o sasai n̄i duledu dabai degedi.

¹⁴ Mogo diāma, sa Judiakōu damaleyodele i o sasai kediā, die midihō keme n̄ine sesele igolugi, ifine kegenōu dala kehe. O sasai kediame Yesu Kelesuhā dogōu guo dalamōu, Juda o, diōu die mosoma kediage diamokōu hagi hiyedo n̄edi sagai kenōu tefei, n̄ine n̄iōu n̄i mosoma kediage n̄imokōu hagi hiyedo nele idi.

¹⁵ Juda o kediage habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kediame woumōu tofigile i. Haba Hiye O Yesune wala imōu tolo i. Eine gagale mugulo i. Godihage o kediame hohō degediyo mei. Diage o olōu feido ho degele idi.

¹⁶ Yobe, Godihā sa ta o sasai mamōu ye domōu, diage ei Yesu Kelesuhā tā hehegiedi ke akogulo idi. Kegele idi kaha degemōu, die midihō kasagai olōu fei keme hiye dege haguabe demōu, Godihā gofōu tama degele keme hafei degeli.

Polhā sa Tesalonaika o sasai kediame haba dugu ile sagaido degei

¹⁷ Mogo diāma, wefeido, Juda o kediā ei hele mugumōu, fogōu haguasiemōu, ahudo dege tiasigeliye, kenōu si ei fībe n̄ibōu de dala. Kegei degemōu, ei haba n̄i dugu ile sagai degeimōu hiyedo a ka ili.

¹⁸ Eige n̄imokōu igalamōu degele idi. Pol a ilamōu hiyedo degediye, kenōu si Tamahā ei akoguo dala.

¹⁹ N̄i degeiyege, di Hiye O Yesuhā boholōu mā haguale kelege, ei e dihīle kokōu ge hohobolōu ile. Yobe, n̄ige egei, ei n̄imokōu hehegiei ke tolōu mōu, Yesukōu damaleyodele i kaha degeimōu, ei e boholōu mā haguale ke hohō dege dia dalali, hebe bolodo e nele ke malā ile.

²⁰ Damaledo, ei n̄imokōu hohobolōu idi. N̄i damaleyodele i kaha degeimōu, Godihā eimokōu hohobōu di.

3

Polhā o Timoti sa Tesalonaika o sasai kediāmokōu dedei sasagieyadomōu tobōu mōu i

¹ Ei nīmokōu solōu do hiyedo degemōu, nīmokōu igale kē dia dalale dafamōu, ei tobolōu gi, ābōu Sailasbōu elebe sa Atenskōu dalaba,

² ele mogo Timotiḥanōu iyede tobolōu i. Timoti ɛme Godihā dabai degedi o, elebōu de Kelesuhā degei kaha tā uwo bolofei kē tobolōu idi. Kelegenōu be, ele Timoti nī dedei sasagieiba, nī damaleyodei kē neledō dege dalamabadomōu iyedele i.

³ Kegeligi, nī ilo kele hagi hiyedo kē duguoba, fī hiyedo mā iye. Nīou tewe, Godihage damaleyodele i o sasai dibe hagi kegei kē dugulo ileyodei.

⁴ Ei nībōu de delei kelegene, eige dibe hagi geḥe geḥe dugulo ileyode tobou sagai keme, nī tewe, damaledō, di hagi hiyedo kōu tamā degeimōu dugulo i.

⁵ Kegei kaha degemōu, age nīmokōu igale a kē kaba dia dalale dafamōu, a Timotinōu tobōu mōu i, nī damaleyodei kē tawalamōu. Tefeledugudi o kaha* nī damaleyodei kē tefeleduguba, nī olōu fei fīyasigeiba, ei dabai hiyedo degele idi keme sibige mei degeiye domōu.

Timotiḥa Tesalonaika kedia bologuado degeli tā kē malā hagumōu, Polhā hohō degei

⁶ Kegemōu, Timotiḥa nīmokōu ile dala dema, haba bohōlōu mā hagua felei. Felemōu, eimokōu toboube, sa Tesalonaika tie nīme damaleyodemā, neledō dege dalali, nīou sie yogokōu solōu do degeimōu solōu do degeimōu dedi kē susulo tobou. Haba tabe, ei nī dugulo sagai degeli kenōu tefei, nīne eimokōu fimā hohō degemōu, ei dugulo sagai hiyedo degele iliyode tobōu mōu dulo i.

⁷ Mogo diāma, eibe hagi hiyedo duguō deleiye, Timotiḥa hagua eimokōu nīme damaleyodemā neledō dege dalayode tobōu mōu dulomōu, eibe dedei degei.

⁸ Nīme Hiye Okōu damaleyodemā, neledō dege dalagua kaha degeimōu, eine bologuado dalagua kuḥe.

⁹ Ei nīmokōu fimāmōu, Godihā diḥile kokōu hohō hiyedo degele ili kaha degemōu, eige di Godikōu bolofeyode tobolōu ili. Kenōu si ei Godikōu bolofeyode tobolōu kahage Godihā hohō degedi eimokōu nei keme tefeledugubi sagai mei.

¹⁰ Godihā dogōu guba, ei haba iga, nī duguloyodemā, huliamebōu agalibōu de, hiyedo diḥō bagā tobolōu idi. Kegeiba, nī damaleyodei keme neḷe mei degei debabe, ei degeiye haba neledō degele.

Polhā sa Tesalonaika o sasai kediāmokōu ileyodemā, Godikōu diḥō bagā tobou

¹¹ Di Aye Godibōu, di Hiye O Yesubōu dilie ei nīmokōu igale a kē milōu yadomōu kuḥe diḥō bagā tobolōu ili.

¹² A tagalibe, ei nīmokōu solōu do hiyedo degei sagai kenōu tefeledugubi, Hiye Ohā degeiye, nīne solōu do degedi midihō kē hiye degeiba, nīou sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba demā, o sasai ilo kediāmokōu ne solōu do degele kē tagali.

¹³ Kege degeiba, Godihā degeiye, nī neledō dege dalaguali, di Hiye O Yesuhā ɛmokōu damaleyodei o sasai kediabōu de hagubabe, nīme hebe kasagai ta moloḥu mei, di Aye Godihā diḥile kokōu dōḡdo o sasainōu dalaguale. Damaledō.

* 3:5 3:5 Tefeledugudi o kaha - ɛ ḥybe Tamā sā degei.

Sa Tesalonaika tie o sasai kediame Godiha yo unou dogou guo dalaba, midihq bolofei kenou milou gamabadomou

(Ta Hiye 4-5)

4

Di sasai hiyoubou o hiyoubou degedi midihq keme milou dame

¹ Mogo diama, a ma ta mei degelamou uwage tobolou kuhe. Ei nimokou egele tobolou idibe, ni midihq Godiha tagali kenou milou gale ke hehegie tobolou idi. Damaledo, ta ei tobou mou ni dulo sesele ili kehe. Kenou si, ifi ei Hiye Ohq huya ke ta neledo dege haba nimokou tobolou be, ni midihq bolofeido kenou milou gamou imabeedili.

² Ei nimokou Hiye O Yesuha huya ke egele tobolou i olou feido keme niou kou tewe.

³ Godihage ni niou sie emokou seseguba, e degeiye nime e o sasai bolodo dalamabadomou tagali. Kegei kaha degemou, sasai hiyoubou o hiyoubou degedama.

⁴ Tou e tagadi midihq kasagai milou dama. Fiye tagadi midihq kasagai kene milou dama. Midihq bolodo, Godiha tagali sagai kenou milou gamou ima.

⁵ Godi tewe mei o sasai kedia dio u die tou e tagadi midihq ke degele idi sagai kege degedama.

⁶ Damaleyodele i o sasai ni niou sie yogokou tou e tagadi midihq kasagai ke milou gaba ogou gadama. O tae kegeibabe, midihq kasagai kaha hebe molo u keme ei nimokou defeido kou egele tobou.

⁷ Godihage dibe midihq kasagai ke milou mabadomou haguaisali mei. Ege dibe yo u e midihq bolodo kenou milou mabadomou kuhe haguaisai.

⁸ Kegei kaha degemou, o sasai koyoha ta ke du ho fogou babe, eme o kedia tobekou muguyo mei, Godi nimokou Duo Bolofei nei o ke tobekou mugulu.

Di defeido midihq bolofei kenou milou ga ime

⁹ Damaleyodele i o sasai di diyou sie yogo tagadi midihq keme eige nimokou ta nalama sagile sagai mei, yobe Godiha nimokou hegimou niou kou tewe degei kaha degeimou.

¹⁰ Ei tewe, nige damaleyodele i o sasai olou fei, sa Masedonia duo kile dalagua kediamokou ne solou do degele idi. Mogo diama, ei nimokou haba dedei sasagie tobolou be, nige midihq keme hiyedo dege degemou ima.

¹¹ Ei nimokou kou tobou mou dulo i sagai kenou tefeale amafeinou dalali, niou ni dabai kenou degemou ima. Niou ni dobogu uye defeido dabai degeleba, niou sie dia dalama.

¹² Kege degeibasi, nige omokou bi hawagale mei. Damaleyodele ili mei o sasai kediame ni dabai kege degeiba dugubabe, diage ni midihq ke hohq degele ile.

Hiye Ohq bohoulou ma hagua di gelegulo

¹³ Mogo diama, eige nime defeido midihq tofigile i o sasai kediamokou tama degele keme tawale ile ke tagali. Kegelig, damaleyodele ili mei o sasaiye die mogo dia sihou gosolo idi sagai, nime kenou tefeie domou ei kuhe tobolou ili. O kediame Godiha kou tofigile i ke haba haguagile keme ta tawale dia dalagua mei.

¹⁴ Yesuhā tolomōu haguaj̄ keme dige kōu damaleyodele i. Kegei kaha degemōu, Yesuhā degeiye, Godihage Yesukōu damaleyodele i o sasaj̄, tofigile i kediame olōu fei haguagieiba, Yesuhā boholōu mā haguale kelege diane Yesubōu de haguasile.

¹⁵ Damaledo tā, Hiye Ohā toboubē ei n̄imokōu tobolōu ili kuhe. Hiye Ohā boholōu mā haguale kelegebe, tofigile ili mei, sa sibige kuokōu sosou dalagua, dibe hebenikōu be dibukōu fologale mei.

¹⁶ Yobe, Godihā hiligedo tobōu ba, esol o hiye kaha haguisa tobōu ba, haba Godihā kibi ke haguissouba, Hiye O yoūnōu hebeni tōu fogōu migiba, ise, yoūmakōu damaleyodema tofigile i kediame diabukōu haguā ile.

¹⁷ Tofigile ili mei, sa sibige kuokōu sosou dalagua, dibe habage mabi timiya ke fologaba, tofigile i o sasaj̄ kediabōu de Hiye Obe agudiletōu kuhe gelegulo ile. Kegeiba, dibe Hiye Obōu de tofousogo tofousogo kegenōu dalaguale.

¹⁸ Kegei kaha degemōu, tā a nalaj̄ koūmahage n̄i n̄iōu sie tobolōu ba, yogokōu dedej̄ sagiba dedej̄ sagiba degama.

5

Dige Hiye Ohā haguale keme ama dalaguame

¹ Mogo diama, Hiye Ohā haguale sawisieī keme eige n̄imokōu nalama nele mei.

² Yobe, n̄iōu kōu tewe, Hiye Ohā haguale sawisieī keme hiyou moūdi oe huliame haguadi sagaj̄ kenōu tefeale haguale.

³ O sasaj̄ sa sibige kuokōu ge bologuado dalayode tawale ili kelegenōu, hagi hiyedo ke tamā degeiba dugulo ile. Sasaiye dihi malā felamōu do dugudi sagaj̄ kenōu tefeale dugulo ile. O tahā ta kama folo meido.

⁴ Mogo diama, n̄inōu si huliā kokōu ta dalagua mei. Kegei kaha degemōu, Hiye Ohā haguale sawisieī kelegebe, hiyou moūdi oe hagumōu, moso obōu kaha kesigidi sagaj̄ kege, n̄i ta kesigile ile mei.

⁵ N̄i olōu feibe hohoyabōu agalibōu nōu suluguadi o sasaj̄. Damaleyodele i o sasaj̄ dibe huliā timiya ta suluguadiyo mei.

⁶ Dibe o ilo kediā dege kege tiadame. Di diho kusiaba ama dalame. Tōu e tagadi midihō keme degedame.

⁷ O tiadi kediame, huliame tiasigedi. O tigi kolo huej̄ gofoūdo n̄ama fi totōu degele idi kediame huliame huej̄ gofoūdo nalā idi.

⁸ Kenōu si agali suluguadi o dibe tōu e tagadi midihō keme degedame. Di Hiye Okōu damaleyodema, solōu do degedi midihō keme kuwoye solōu moso gogudi sagaj̄ kege goguoba suluguame. Di Godihā di mamoloū ke dia daladi midihō keme heti gofoūdo ke sagaj̄ dege, di widiletōu muguoba kuhe suluguame.*

⁹ Godihage dibe e gofoū hiyedo ke dugumabeedema makali mei. Di Hiye O Yesu Kelesuhā degeiye, e di mamoloūyodema makai.

¹⁰ Di dowoye, Yesu e tolo i kaha degeimōu, di tei debane, teli mei debane, dibe ebōu de dogōu guo dalaguale.

¹¹ Kegei kaha degemōu, n̄iōu ifi degele ili sagaj̄ kegenōu n̄iōu sie tā bolofej̄ kenōu tobolōu ba, yogokōu dedej̄ sagiba sagiba dema.

Godihage Kelesukōu damaleyodele i o kediame midihō bolofej̄ kenōu milōu gamabeedema dogōu gulo

* 5:8 5:8 Efesus 6:10-20

¹² Mogo diama, ta ei tobou ladi koume ni duma. Ni widio o kedia ta defeido dulo sesema. O kediame Hiye Okou damaleyodema, ni widio o degemou, ni dogou gulamou, nimokou egele tobolou mou, dabai hiyedo degele idi.

¹³ Kegei kaha degemou, nige diamokou solou do degeba, die ta ke defeido dulo sesema. Haba tabe, ni niou sie yogokou mogo degeiba mogo degeiba dema.

¹⁴ Mogo diama, ta ta, ei nimokou tobou ladi koune defeido duma. Dabai degele dafa idi o kediakokou egele tobou ma. Gue degedi o kediakokou ne dedei sasagiema. Nele mei degei o sasaine dogou guma. Omokou amafei himi degenou tobou ma. Gofou dege tobou dama.

¹⁵ O ilo kedia nimokou midihq kasagai milou ga ibabe, nime kegeligi diamokou bohoulou midihq kasagai milou ga iye. Ni niou sie yogokou midihq bolodo hegiba hegiba dema. O ilo kediakokou ne midihq bolonou hehegiema.

¹⁶ Sawisieilou feido hohq degema.

¹⁷ Godikou dihq baga tobolou nou ima.

¹⁸ Midihq kagei kagei ta dugubane, Godikou bolofeyodenou tobou mou ima. Godihage nime kege degele ke tagali. Yobe, nime Yesu Kelesubou de dogou guo dalagua kaha degeimou.

¹⁹ Duo Bolofeihq ni dogou guo dabai degelaba degeibabe hobou akogudama.

²⁰ O tahq habage degele duguo tobou laba degeibabe, ni hobou dafaba gofou degedama.

²¹ Kenou si o tae ta tobolou yodeibabe, ta ke defeido file duguoba, ta bolofeido kenou tou ma.

²² Midihq kasagai keme olou feido tou fogou ma.

²³ Godi eme bologuado daladi kaha e obou do. A tagalibe, e ni dogou guo dalaba suluguale ke tagali. Nime e o sasai bolodo dalaba, e ni duobou, ni fibou, ni tou bou olou fei ke dia dalale. Kegelig, di Hiye O Yesu Kelesuhq haguale kelege, nime sibigibou dalali, hebe kasagai ke mouye domou.

²⁴ Ni hagnosisai o Godihage yofu degeleyodei keme doudo dege milou di. E degeiye, yofu tobou sagai keme nimokou tamq degele.

²⁵ Mogo diama, nige Godihq eine dogou guyedema dihq baga tobou ma.

²⁶ Godikou damaleyodei midihq kahanou ni mogo diamokou bolofeyodema nogou gama.

²⁷ A Hiye Ohq huya ke nimokou tobolou kuhe, nige kuguo koume damaleyodele i o sasai olou fei kediakokou husolofuba hehegiema.

²⁸ Di Hiye O Yesu Kelesuhq habagugueibe nibou de dalale.

Egei Sasama Polḥa Sa Tesalonaika O Kediaṁokōu Nalāma Neḥi

Tawale Tq

Polḥa sasafeḥi kuguo kē nalāma, damaleḡyodei o sasai, sa Tesalonaika tie kediaṁokōu nelemōu dalali, habage sasama kuguo koḥune nalāma, diaṁokōu neḥi. Hiye Ohā haguale kēme diā defeḥido ta tawale ili mei. Diage wa, kōu hagueiyade tawale i.

Kegei kaḥa degemōu, Polḥage midihō geḥe geḥe, Yesuhā haguale hafeḥi degeiba tamā degele kē kuhe tobolōu mōu nalāma neḥi.

Kuguo 2 Tesalonaika koḥumaha tq sibige tanōu tanōu olōu feḥibe kuḥe:

Tq Hiye 1-2

Hiye Ohā haguale sawisieḥi kēme habage tamā degele.

Tq Hiye 3

Sa Tesalonaika tie kediaḡe dabai degele dafa idi o kediaṁe doususuloba egele tobōu mabeedei.

Hiye Ohā haguale sawisieḥi kēme habage tamā degele

(Tq Hiye 1-2)

¹ Pol aḥōu, o Sailasbōu, o Timotibōu ei damaleḡyodele i o sasai, sa Tesalonaika tie nḥmokōu kuguo koḥu nalāma nelḥi kuḥe. Nḥme di Aye Godibōu, Hiye O Yesu Kelesubōu de dogōu guo dalagua.

² Di Aye Godibōu, di Hiye O Yesu Kelesubōu dilie nḥmokōu habagugueiba, nḥme bologuādo dalamabadomōu.

Sa Tesalonaika o sasai kediaḡ hagi duguomōu be, neḡedo degenōu deleigui

³ Mogo diāma, eige Godikōu bolofeḡyode tobolōu idi. Kege degedibe bolō, yobe, nḥ damaleḡyodeibōu solōu do degedi midihōbōu kē hiyedo degeligi, nḥ nḥiōu sie yogokōu solōu do degeimōu solōu do degeimōu dili kaḥa degemōu.

⁴ Nḥme damaleḡyodema dalaguamōu, ho oe nḥ makoloyodema degele imōu be, nḥ kē duguo neḡedo dege dalagua kēme eige damaleḡyodele i o sasai, sa sa olōu feḥi tie kediaṁokōu susulo tobolōu mōu, nḥ hḡ kē hebele foguo suluguadi.

Godihḡ di fidibe doudonōu fidi

⁵ Nḥ damaleḡyodema, hagi olōu feḥi dugumōu be, Godihḡe dimokōu yoḥu di fidibe doudoyode hegili. Kegei kaḥa degemōu, e nḥ midihō kē file duguobabe, boloyodema, nḥme sa, e wolōu dala kokōu fologaleyode tobolōu.

⁶ Godibe midihō doudonōu milōu di o. Kegei kaḥa degemōu, nḥmokōu hagi neḥi o kediaṁokōu be Godihḡe hagi neḡe.

⁷ Haba tabe, e degeiye, o sasai, ifi hagi hiyedo dugulu nḥme diyōu feḥi misiholo duwoguale. Hiye O Yesubōu, e eḡol o neḡedo kediaḡbōu de hebeni tōu fogōu, dou wobolōu keleya kē haguababe, Godihḡe di misiholo duwoguamabeede tobolōu.

⁸ Yesuhā haguaba, o sasai Godi tewe mei kediaṁokōu hebe kasagai kē neḡe. Di Hiye O Yesuhā e tq uwo bolofeḥi kē tawali mei o kediaṁokōu ne hebe kasagai kē neḡe.

⁹ O sasai kediamе hebe kasagai кe malaba, Hiye Oha hohobou nelebou keme ahudo dege dalaba, kasagai kokou tofousogo tofousogo kegenou dalale.

¹⁰ Sawisieі Godiha makai kelege, Hiye O e hagubabe, Godiha o sasai kedia emokou hohobolou ile. Damaleyodele i o sasai kedia e hu hebele fogulo ile. Nine kegele ile, yobe, ta ei hehegie tobolou i keme ni damaleyodele i kaha degemou.

Polbou diage Godiha sa Tesalonaika o sasai kediамokou dedei hiyedo кe neyadomou diho бага tobolou i

¹¹ Ei Hiye Oha haguale kokou fimamou, diho бага tobolou idibe, Godiha ni dogou guyedema kuhe diho бага tobolou idi. Eige midihq, Godiha ni sesemabadomou haguіsai кe ni milou ba Godiha duguyedema kuhe diho бага tobolou idi. Haba, Godiha neleya кe midihq bolq, ni degele sagai kebou, damaleyodei kaha midihq ni milolou sagai kebou de bologuanou milou mabadomou kuhe diho бага tobolou idi.

¹² Eige nime midihq bolq kenou milou mabadomou diho бага tobolou idi, ni Hiye O Yesuha hu hebele foguba, haba ene nimokou hohobou yadomou kuhe diho бага tobolou idi. Di Godibou, di Hiye O Yesu Kelesubou dilie habagugueibe nibou de dala kaha, ei kege kuhe diho бага tobolou idi.

2

Kuolou ta gobou di obe habage tama degele

¹ Mogo diama, di Hiye O Yesu Kelesu haguba, di e gelegulo кe ei nimokou tawale ta tobou ladi.

² O ilo kelege Hiye Oha haguale sawisieibe kou hagua gabama iyode tobou babe, ni kesigidama. O tae ta habage degele ta tobou bane, Duo Bolofeiha o takou kou hegiyode tobou bane, haba kuguo kou Pol a nalaiyode tobou bane кe dulobabe, hobou kesigie gue degedama.

³ Ogou gai ta кe duloba damaleyodedama. Hiye Oha hagualebe mogogou haguale mei. E hagualaba degeibabe, kelege o sasai sudo Godi tobekou mugulo ile. Godi tobekou muguoba ibe deba, kuolou ta gobou di widio o кe kuhe tama degele. O keme Godiha makoma mei degeleyodema makai dala.

⁴ O kahage kuolou tabou, godiyodele idi kebou olou fei tobekou muguoba, you e hu kenou hebele fogulo. Haba, ege di Godiha mosokou folobabe, eme Godiyode tobolou.

⁵ A nibou de dalali, midihq kagei kagei tama degele olou fei кe hehegie tobou keme ni de tawale i?

⁶ Ni kou tewe. Ifi kou bou ge, kuolou ta gobou di o e akoguo dala dedei kene ni kou tewe. Eme Godiha makai kelegenou tama degele.

⁷ Kuolou ta gobou di midihq keme o sasaiyene ifi milolou iliye, kenou si tamado milolou iyo mei. Yobe, akoguo dala o ege Godiha tobou ba, kou a sougolou ye, kenou si you dala.

⁸ Kegeba, kuolou ta gobou di o keme o sasai dihile kokou tama degele. Tama degeiba, Hiye O Yesuha e mogou hohoou kaha o кe wouba tolo ile. Damaledo, Hiye Oha hagua, e hohq kahane kuolou ta gobou di o кe makoma mei degele.

⁹ Kuolou ta gobou di o kaha hagualebe, Tamaha neleya kenou haguale. Hagua feleba, o sasai kedia dihile kokou Tamaha ogou gadi midihq gehe gehe кe milou gouba duguoba hiyedo kesigile ile.

¹⁰ Ogou gai midihō kasagai milou gamou iba, o makolo ile kedia kokou damaleyodele ile. Yobe, Godiha mamoloŋu kaha ta damaledo keme dia ta hohō dege dulo ili mei kaha degemou.

¹¹ Kegei kaha degemou, o sasai kedia ogou gai ta kokou damaleyodele ibabe, Godihage mou duguo fogolou.

¹² Kegema, o sasai kediane Godiha ta samaba, hebe kasagai nele. Yobe, dia olou fei Godiha ta damaledo kokou ta damaleyodele ili mei, midihō kasagainou hohō dege milolou idi kaha degemou.

Godiha ni mamoloŋuyodema makai

¹³ Mogo diama, Hiye Ohage nime tagadido. Sawisieie olou fei ei ni tawalemou, Godikou bolofeyodedi. Yobe, Godiha tagaliya ke, nime diabukou damaleyodei o kedia timidu dalaguaba, Duo Bolofeiha ni duledu dabai degeiba, nige damaledo ta kokou damaleyodeba, Godiha ni mamoloŋuyodema makai dala.

¹⁴ Ni kegemabeedema, Godiha ni haguaisaibe, yoŋu e ta uwo bolofei, ei tobou di kahanou haguaisai, ni olou fei di Hiye O Yesu Kelesuha hohō kokou nou dalamabadomou.

¹⁵ Mogo diama, ni neledo dege dalaguama. Ta ei nimokou hehegie tobou kebou, kuguokou nalai kebou de olou fei tolou sesema.

¹⁶ Di Hiye O Yesu Kelesubou, di Aye Godibou dilie dimokou solou do dege habaguguemou, dedei sasagieimou be, di neledo dege tofousogo tofousogo dalagua. Dilie degeiye, di Godiha dimokou bologuado degele ke dia dalagua.

¹⁷ Ei tagalibe, e nimokou dedei sasagieiba, nime midihō bolodonou milou gaba, tane bolodo kenou tobolou ile ke tagali.

Sa Tesalonaika tie kediage dabai degele dafa idi o kediane doususuloba egele tobou mabeedei

(Ta Hiye 3)

3

Nige Godiha ei dogou guyedema diho baga tobou mabeedei

¹ Mogo diama, a ma ta mei degelamou uwage tobolou kuhe. Nige Godiha ei dogou guba, Hiye Ohā ta ke sa sa olou fei tobolou tefeyedema diho baga tobou ma. Ni e hu hebele fogulo idi sagai, sa sa o sasai ilo kediane e hu hebele fogumabeedema diho baga tobou ma.

² Haba tabe, midihō kasagai milou di o kedia eimokou bou basia degeiye deba keme diho baga tobou ma. Niou kou tewe, o olou feido Kelesukou damaleyodele ili mei.

³ Kenou si, Hiye Ohage yoŋu kou degeleyodei keme doudo degedi kaha degemou, e nimokou dedei neleba, ni wolou dalale. Hiye Ohā ni wolou dalababe, Tamaha nimokou midihō kasagai ta degele mei.

⁴ Hiye Ohā degeiye, eige ta ei nimokou hehegie tobolou koŋume ni dulo sesele ilidade tawale i. Habagene ni ei tobolou koŋume dulo sesele iledade tawale i.

⁵ Ei tagalibe, nime Hiye Ohā yoŋunou dogou guo dalaba, Godiha solou do degedi midihō kebou, Kelesuha hagi duguo neledo dege daladi midihō kebou de milou gale ke tagali.

O sasai olou fei dabai degemabeedei

⁶ Mogo diama, Hiye O Yesu Kelesuha huya ke ei nimokou egele tobolou kuhe. Damaleyodele i o sasai ilo kele mou youtuwa duwoli, ta ei hehegiendi ke dulo sese ho fogou babe, nime o kegele i kediabou de suluguadama.

⁷ Ei nibou de delei kelegebe, mou youtuwa deleli mei keme niou kou tewe. Nebe kenou tefele, nime kegenou dalaguama.

⁸ Ei nale mou youtuwa ta moudiyo mei, seleyenou mamoudi. Damaledo, eige ni eimokou nale ta dogou gumabeediyo mei, nimokou hagi nele ilebe dafa idi. Ei huliamebou agalibou de Godiha dabaibou, sele dabaibou de hiyedo degele idi.

⁹ Ei ni nale mou youtuwa moloube kou boloye, kenou si mou youtuwa ta moudiyo mei. Ke degedi kaha yobe kou gue, ei nimokou midihq bolodo hegiba, nige kenou duguo sesemabadomou.

¹⁰ Niou kou tewe, ei nibou de deleigui kelegebe, nimokou kou gue tobou di, O taha dabai dege ho fogou babe, nane nadayedei.

¹¹ Eige oe tobolou imou dube, ni kile o sasai ilo kediage mou youtuwa duwoguali, dabai degele dafaiyode tobolou imou du. Die bi kaha ta kenou tobolou idi. Diou die dabai ta degele idiyo mei.

¹² Ei Hiye O Yesu Kelesuha huya ke o kegele ili kedi mokou egele tobolou be, nime amafei dalali, niou ni nale dabai kenou degemabeede tobolou kuhe.

¹³ Mogo diama, nige midihq bolq milou gale keme dafadama.

¹⁴ O taha ta, ei kuguo kuokou hehegiemou nalai ke dulo sese ho fogou babe, nime o ke duguo tawaleba, ahu dege dalama. Kegeiba, e youtu degei ke tawaleba sidifi degele.

¹⁵ Kenou si o kegei keme nige ho madama. O keme damaleyodei o, ni mogo. Kegei kaha degemou, nige amafei himi dege egele tobolou ba doususuma.

Polha sa Tesalonaika tie kedi mokou agali bolofeyode tobou

¹⁶ Hiye O eme bologuado daladi kaha e obou do. E degeiye, nime bologuado dalaguale. Damaledo, Hiye Oha ni olou fei dogou guo dalale.

¹⁷ Pol a nimokou agali bolofeyodili koume a mayo u ma dobogou uyenu nalolu kuhe. Kuguo olou fei a nalama nedi kokou be kou guenou naladi.

¹⁸ Di Hiye O Yesu Kelesuha habagugueibe o sasai olou fei nibou de dalaleyode tobou di.

Egei Sasafei Polha Timotikou Nalama Nei

Tawale Tq

O Timoti ume o gisiai, Yesukou damaleyodei o. E sabe Listra. Sa keme sa Galesia duo kile dala. E adiou be Juda sasai, e hube Yunis. E abou ha hune di tewe. E hube Lois (2 Tim 1:5). E ayebe Grik o. E hube di tewe mei.

Timoti e hiye degeimou, Polha e wolou, Godiha ta hehegiemou siei (Dabai 16:1-3). Habage, Timoti e sa Efesus keke Yesukou damaleyodei o sasai wolou dalamou, Polha kuguo kou nalama, o takou neimou mala ile, emokou kuhe nei (1 Tim 1:3).

Kuguo koumahā sibige tabe, o ilo kelege ogou gai egei kou gue hehegile idi, o koyoha tofousogo tofolou ke tagaibabe, e nale ilo kelebou, sasai hulobou de kuolou dogogubasi, ume tolo mei, tofousogo tofolou yode tobolou idi. Polhage Timotikou na ogou gai egei ke akoguyedei.

Ta sibige tabe kou gue, sosikou dabai degedi. Yesukou damaleyodei o sasai wolou daladi dabai degedi kaha ta Polha nalai (1 Tim 3:1-7). O kediame sosikou widio o, damaleyodei o kedia sosogou idi (1 Tim 5:17-20). 1 Tim 3:8-13 kokou be, diken dabai degedi kaha ta ke nalai.

Kuguo 1 Timoti koumahā sibige kaha widio ta hiyebe tanou fei dala.

**Timotihage midihō yoū milou di kebou haba midihō o
sasai damaleyodele i kedia milou di kebou de defeido
tawaihou wolou dalayadomou**

(Tq Hiye 1-6)

¹ Ame Pol, Yesu Kelesuha ta-bolofei-mala-siadi-o. Godi, di Mamou Obou, Yesu Kelesu, di e haguale ke dia dalaguadi obou, dilie tobou mou, ame ta-bolofei-mala-siadi-o kuhe degei.

² Timoti, name Yesu Kelesukou damaleyodei kaha degemou, name ma dihido. A kuguo kou namokou nalama neli kuhe. Aye Godibou, di Hiye O Yesu Kelesubou dilie namokou solou do dege, habagugueguba, na bologuado dalale.

Dige ogou gai ta olou fei ke akogume

³ A sa Masedoniakou ilamou, namokou ta neledo dege kou tobou kenou haba tobolou mou nalolu kuhe. A tagalibe, name sa Efesuskou nou dalali, o ilo kediakomou ta neledo dege, ni Godiha ta hehegiligibe ogou gai tabou debe tobou damabeede tobolou ke tagali.

⁴ O kediage kou guai o kedia degele idi ta ke tobolou ba, die hu ke olou fei sou usele iligi gofo degemou, ta biya idi keme nage fogou mabeede tobou. Godikou nou damaleyodele ibasi, e dabai keme hiye degeiba dugulo ile.

⁵ Ta neledo koumahā sibigebe kou gue, dia Yesu Kelesukou damaleyodema, die duledube bolonou dalali, Godiha dihile kokou diame sibigi ta meidade tawaiyasi, dia dio usie yogo tagaiba tagaiba dele ile.

⁶ O ilo kelegebe midihō dōudo koŋume tōu fogōu mōu, tā sibige mei kenōu tobolōu idi.

⁷ O kedia Godihā kuolōu tā hehegile idibe, diā kōu damaledodade tawalemōu tobolōu idiye, kenōu si diā hehegile idi kaha sibige keme dioŋuge ta tawale idiyo mei.

⁸ Di tewe, Godihā kuolōu tā bolodo keme bologuado hehegieibabe bolo.

⁹ Godihā kuolōu tā kahage dōudo o kedia mokōu ta hehegediyo mei ke tawame. Godihā kuolōu tā keme e kuolōu gobōu gile idi obōu, e tā dulo idiyo mei obōu olōu fei kedia dumabadomōu mai. Godi tobekōu mugulo idi obōu, midihō kasagai milōu ga idi obōu olōu fei kedia dumabadomōu mai. Godihā midihō tagale idiyo mei obōu, sa sibige midihō kasagai kenōu sesega ili obōu olōu fei kedia dumabadomōu mai. O wala idi obōu, o die aye adiōu wala idi obōu olōu fei kedia dumabadomōu mai.

¹⁰ Haba, Godihā kuolōu tā ke mai be, sasai hiyou mala idi obōu, o yogohā yogo hulo idi obōu olōu fei kedia dumabadomōu mai. Fisimōu dabai degedi o sasai hiyouye moŋuma sele tiga mala idi obōu, gulokou tobolōu idi obōu, Godihā huya ogōu ga tobolōu idi obōu olōu fei kedia dumabadomōu mai. Haba tā damaledo sesediyo mei midihō ilo olōu fei milōu ga idi o kedia dumabadomōu mai.

¹¹ Kuolōu tā kaha sibige keme tā uwo bolofei Godi yoŋu a tobōu yadomōu amokōu kōu nei kenōu tefei. Tā uwo bolofei kahage dimokōu be, Godi ɛme hohobōu nelebōu hiyedo kodu dalayodei. Hohobōu nelebōu kaha yobe enōu.

Polhā Godihā emokōu solōu do degei ke bolofeyode tobou

¹² Di Hiye O Yesu Kelesu e amokōu dedei neimōu, a emokōu bolofeyodili, ege ame dafadiyo mei ke duguo, e dabai degeyadomōu makai kaha degemōu.

¹³ Afu age Yesu Kelesu huyafei degemōu, damaleyodei o sasai makodi. A gofoŋu hiyedo degediye, kenōu si ege amokōu solōu do degei, a ta tawalemōu, emokōu damaleyodili mei kaha degemōu.

¹⁴ Ame di Hiye O Yesu Kelesuhā hiyedo habaguguegu kaha degemōu, a emokōu damaleyodema, o sasai kedia mokōu ne hohō dege dala kuhe.

¹⁵ Yesu Kelesuhā sa sibige kuokōu hagueibe, midihō kasagai milolōu idi o sasai kedia mamōu lamōu haguei. Tā keme damaledo tā, o sasai olōu fei duloba damaleyodema. Damaledo, afuge ane midihō kasagai kōu milōu gadi. Midihō kasagai a milōu gaibe folodo. O iloye milōu gadibe huyadefei.

¹⁶ Kenōu si Yesu Kelesuhā amokōu solōu do hiyedo degei. Midihō kasagai a milōu dibe hiyedoye, kenōu si ege a dogōu gulobe ta dafali mei kaha degemōu, o sasai mā habage haguasili kedia Yesuhā a solōu do degei ke duguo tawaleba, diane emokōu damaleyodeibasi, fi tofousogo tofolōu ke mala ile.

¹⁷ Hiye O, ɛme yoŋu kegenōu dalale, ɛme ta tolo ile mei. Oe ta dugulo ile mei. Di Godi tanōu do. E hube hiyedo folodo. Di hohobolōu ba, e hū hebele fuguonōu dalame. Damaledo.

Timoti e o sasaiye midihō kasagai milōu gadi ke neledo dege akoguyedei

¹⁸ Mā dihi Timoti, habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia namokōu kōu tobolōu i sagai kenōu tefe, ane namokōu neledo dege tobolōu kuhe. Nage tā diā tobolōu i ke seseleba, ogōu ga tobōu di o kedia hehegile idi keme akogu.

¹⁹ Na kege degeligibe, Yesu Kelesukou damaleyodemaba, ne duledube bolonou daladade tawa. O ilo kediage die midihq kasagai be kou daladade tawale iliye, kenou si Godikou kusigile tobolou be dafa idi. Die damaleyodeibe mosole igikou ile kolomamou siei sagai kenou tefei.

²⁰ O kegele ibe Himeneus dilie Aleksander dilie. Diliebe a Tamakou sesegu, dilie Godibe huyafei degele sagai meidade tawamabadomou.

2

Di Godihage o sasai dogou guyedema dihq baga tobou me

¹ Yomogou do, a namokou neledo dege tobolou be kou gue, na tobou ba, damaleyodele i o sasai kedia dihq baga tobolou be, Godiha dio[usie] diabou, o sasai olou feibou de dogou guyedema dihq baga tobou mabeede. Haba Godikou dihq baga tobolou gibe, bolofeyodemabeede, Godiha di olou fei dogou gue ili kaha degemou.

² Haba Godihage sa sibige kuokou gamani hiye o olou fei kene dogou guyedema dihq baga tobou ma. Kegeibasi, di hagi ta dugulo mei, bologuanou dalaguali, Godiha midihq bolodo kenou milou ga dalaguale.

³ Kege dihq baga tobolou idi keme Godiha dihlebe bolofeido. O di Mamou O Godihage di kege dihq baga tobolou idi keme hohq hiyedo.

⁴ E o sasai olou feido mamou[uba], dia damaledo ta kaha sibige ke tawale ke tagali.

⁵ Di tewe, Godibe tanou dofei. Godi e ilokou dalamou, ha o sasai di ilokou dalamou, o Yesu Kelesu eme mogou du dala.

⁶ Sawisie Godiha maka degei kelegenou, Yesu Kelesu e yo[usie] seseguomou tolo i, di mamou lamou. Kegei kaha Godiha dimokou hegibe, e di mamolo[usie] ke hegi.

⁷ Ame Godiha e ta-bolofei-mala-siadi-o makai. E tobou mou, a egei tobou mou siadi. Age ogou ga tobou yo mei, damaledo tobolou kuhe. Ege ame sa sa obiyei kediakomou hehegieyadomou makai, o sasai kediiane Yesu Kelesukou damaleyodemaba, damaledo ta ke tawamabadomou.

⁸ A tagalibe, o sa sa keleya tie kedia Godikou damaleyodemaba, gofo[usie] dege tae biya idi ke fogou ba, die dobogo[usie] hebele foguo dihq baga tobou mabeedili.

Sasai kedia midihq bolodo milou di keme damaledo dio[usie] similou di

⁹ A tagali tabe kou gue, sasaiyege yukueibe bologuanou kama, kegeligi sidifi degele iye deba. Widio towe similou dibou, bi sele igi golye milou gaibou, webou, yukuei sele hiyeye mamoubou denou kadama.

¹⁰ Sasai Godikou hohobou diyode tobolou idi kedia o sasai dogou guomou, midihq bolofeido kenou milou ga idi keme dio[usie] die similolou idi ke sa degei.

¹¹ Sasaiyege Godiha ta dulobabe, dio[usie] die hu hebele fogudama.

¹² Age sasai kedia omokou ta hehegiedibou, haba obe sasai kedia hayedu daladibou keme dafadi. Damaleyodele i o sasai ni kefeguoba, sasaiye Godiha ta hehegiedama.

¹³ Yobe, Godihage Adambukou milou mamou, habage sasai Iv kuhe milou kaha degemou.

¹⁴ Adam ege ogou gai ta ta duli mei. Ivhanou si dulomou, midihq kasagai yomogou milou.

¹⁵ Sasaj kediame dihi moṽubasi, Godiha dia mamoloṽu. Kou kegeiye, dia Yesu Kelesukou damaleyodema, o sasaj olou fei tagaleba, Godi e midihq bolodo kenou milou ga ibasi, e sasaj kedia mamoloṽu.

3

Damaleyodei o sasaj wolou daladi o kediame midihq doudo kenou milou mabeedei

¹ O taha ta damaleyodei o sasaj wolou daladi dabai ke degele tagaibabe, dabai e ke tagali keme bolodo. Ta keme damaledo ta.

² Damaleyodei o sasaj wolou daladi oyege midihq doudonou milou, o sasaiyege e midihq kasagai ta milou ba dugulo mei. Eme sasaj tanou fei huloba defeido dalayede. Yoṽu e tou e tagai sagaj kenou degedayede. Obege eme midihq bolonou milou ba dugulo. O taha e mosokou hagubabe, feleyedemaba, hohq degeyede. Tabe, eme Godiha ta hehegiedi kenou tewe hiyedo degeyede.

³ Damaleyodei o sasaj wolou daladi oyege tigi kolo huei gofoṽudo ke nada, fi totou degeiye deba. Toto gofoṽu degeba biyada, tane amafeinou tobou yede. Taene ta biyada, sele hiye moloṽu sagaine ta degedayede.

⁴ Damaleyodei o sasaj wolou daladi oyege yoṽu e sosou diame bologuado dia dalayede. E sisigo diage e ta dulo seseleba, emokou be midihq doudo kenou milou mabeede.

⁵ O koyoha yoṽu e sosou diame bologuado ta dia daladiyo mei debabe, e Godikou damaleyodele i kediame kage wolou dalale?

⁶ Ebele damaleyodei oyege dabai ke degedayede. Kegeligi, enou si boloyode tawaleba dabai degeligi, yoṽusie yoṽu e hu ke hebele foguba, Godiha Tama ta sale kelege ene ta saiye domou.

⁷ Haba tabe kou gue, damaleyodei o sasaj wolou daladi dabaibe, midihq bolofeinou milou di oyenou degeibasi, o fekou dalagua kediame duguoba boloyodele. Kegeligi, e midihq kasagai ta milou ba, Tamaha salemaiye e touye domou.

Diken o kediame midihq doudo kenou milou mabeedei

⁸ Nebe kenou tefei, diken oyene midihq doudo kenou milou ma. Fimai bolou degeba, tigi kolo huei gofoṽudo nama fi totou degeba, sele hiyou moṽudama.

⁹ Diken oyege, die duledube bolonou daladade tawaleba, ta Godiha damaleyodei o dimokou hehegiei ke hiligedo tolou dalama.

¹⁰ Nige o sosikou yomogou dabai degeladi keme defeido file dugu, e bologuado dabai degele sagaj dugubasi, emokou dabai ke nema.

¹¹ Diken o kedia sasaiyene* midihq doudo kenou milou gamabeede. Tobe tobou dama, tou e tagadi midihq kenou degedama, sosikou dabai degele hobou dafadamabeede.

¹² Diken oyege sasaj tanou fei huloba, e sasai bou e sisigobou olou fei bologuado wolou dalayede.

¹³ Diken dabai bologuado degeli o die hube bolonou dalale. Diage dioṽu Yesu Kelesukou damaleyodei ke hehegilebe ta gue degele mei.

Godiha midihqbe sibige hiyedo folodo

* 3:11 3:11 Tewe o ilo kelege tawalibe, sasaj kediame diken o kedia sasaj mei, diame diken sasaidade tawali.

¹⁴ A nāmokōu toto ile kōu tagaliye, kēnōu si a kuguo koṽunōu nalama, o takōu neiba, nāmokōu kuhe mala ile nele.

¹⁵ Kegei kaha, a toto i ho fogōu babe, na kuguo kuokōu nōu duguoba, midihō Godihā sosōu diā milolōu sagai ke kuhe tawa. Di Godi eme yoṽu kegenōu daladi o. E sosōu be damaleyodele i o sasai dinōu. Dibe mouti sa degei. Mouti kaha sosi moso hiligedo tolōu dala sagai kēnōu tefe, dine Godihā tā damaledo ke hiligedo tolōu hebele foguo dala kuhe.

¹⁶ Di tewe, Godihā midihōbe sibige hiyedo folodo. Tā e dimokōu hehegiedi kaha sibigebe kōu gue,

E me damaledo o бага tama degeimōu, o sasaiye dugulo i.

Duo Bolofeiha eme midihō dōndonōu milōu di oyodemōu hegi.

E tama degeimōu, esol o kediane dugulo i.

E degegai ke oe sa sa obiyei kedianmokōu hehegiemōu suluguei.

Sa sibige o sasai kedia emokōu damaleyodele i.

E hebeni hohokōu folomōu, hu hiyedo ke moy.

4

Ogōu gai egei kaha degeiye, o sasai ilo kele fi totou degele i

¹ Duo Bolofeiha tamado kōu gue tobolōu, habagebe o ilo kele Godikōu damaleyodei ke tōu fofōu guemaba, ogōu gai egei duo kasagaiye hehegieimōu tobolōu ili ke dulo ile.

² Ogōu gadi o kedia ogōu gai egei hehegile idibe taenōu tobolōu idi. Die duledube kasagainōu. Midihō kasagai diā milolōu idi keme dioṽuge boloyode tawale idi.

³ Diage obōu sasai bōu hudi ke kuolōu dogogulo idi. Haba, nale nadi ilo kelene kuolōu dogogulo idi. Tā damaledo ke tewe o dige kuolōu ta dala mei. Nale olōu feibe Godi yoṽunōu milōu gai kaha, damaleyodei o sasai dige emokōu bolofei yode tobōu maba moṽuma nalā ilenōu.

⁴ Nale Godihā milōu gai olōu feibe bolonōu. Dige kasagai yodedame, Godikōu bolofei yode tobōu maba kuhe moṽume.

⁵ Yobe, Godihā tabōu, di diho бага tobolōu kebōu kahage nale olōu feibe Godihā binōu degedi, kuolōu ta dala mei.

Timoti eme Kelesuha dabai o bologuado degele dalayedei

⁶ Na tā a tobolōu koṽu damaleyodei o sasai kedianmokōu hehegieibabe, name Yesu Kelesuha dabai bologuado degele. Kegeiba, name tā bolodo ei damaleyodema hehegiedi ke olōu fei tōu ma sesedi kaha dedei sagiba kuhe hehegile.

⁷ Nage kōu guai o kedia degele idi kaha tā keme hobōu duda. Tā keme sibige mei, Godikōu damaleyodei o kedia dulo sagai mei. Na Godihā midihoya kēnōu sulugi, dabai hiyedo dege.

⁸ Tōu nele degelaba dabai hiyedo degeibabe keme huyadefei kōu boloye, haba Godihā midihō ke seselaba dabai hiyedo degeibasi bolofeido. Kege degeli o keme sa sibige kuokōu tofousogo tafalali, habagene tofousogo tofousogo tofolōu.

⁹ Tā keme damaledo tā, o sasai olōu fei duloba damaleyodemabadomōu kuhe nalai.

¹⁰ Kegei kaha degemōu, di dabai hiyedo degemōu ili. Keme mōu degemōu iyo mei. Godibe yoṽu kegenōu daladi, dibe e dimokōu bolodo ta degele ke dia dalagua. Ege o

sasai olou fei mamoloŋu tagaliye, kenou si emokou damaleyodei o sasai dibe e kou mamoloŋuye dala. Kegei kaha degemou, di dabai hiyedo degele ili kuhe.

¹¹ Nage o sasai kediamokou be ta koŋunou dulo sesemabeedema hehegie tobou.

¹² Name gisiai kaha, diage wa, name mou oyade tawale iye. Na midihog bolofeinou milou babe diane duguo tawaleba sesele ile. Kegeibasi, na ta tobolou deba, siale deba, o sasai tagale deba, Godikou damaleyodele deba, e dihle kokou sibigibou mei dalale deba na midihog dou do kenou milou gamou sia de.

¹³ A namokou toto i ho fogou babe, nage o sasai kediamokou Godiha kuguo ke husoŋuma hehegie tobou de.

¹⁴ Godihage e nele keme namokou kou solou do nei kaha degemou, na hobou tatabai degeda, dabai keme defeido dege. Na tewe, sosikou widio o kedia namokou dobogoŋu dogoguo, dihog бага tobolou i kelegebe, habage-degele-duguo-tobou di-o taha midihog na degele ke tobou mou, Godihage e nele ke namokou kuhe nei.*

¹⁵ Sawisiei olou fei ne dabai keme kegenou dege. Na dabai ke defeido degeibabe, o sasai kediage midihog bolog na milou di keme hiye dege kegenou kuhe iledade tawale ile.

¹⁶ Na noŋusie midihog noŋu milolou kene file dugu, midihog kasagai milou ye deba. Haba o sasai kediamokou hehegili dabai, noŋu degeli kene defeido file dugu. Na noŋusie kege file dugubasi, Godiha nabou, ne ta dulo damaleyodele ili o sasai kedibou de mamoloŋu.

5

Timotihage damaleyodei o sasai kediame yoŋu e sosou sagaido duguyedei

¹ Na odo kediamokou ne gofoŋu degeda. Noŋu ne ayekou ta doususudi sagai kenou tefeletobou. O gisiai kediamokou ne, midihog, noŋu ne eye mala diamokou degedi sagai kenou tefeletodege.

² Haba sobou de kediamokou ne, midihog, noŋu ne adiou kou degedi sagai kenou tefeletodege. Sasai gisiai kediamokou ne, Godiha dihle kokou midihog dou do, noŋu ne bobasi diamokou degedi sagai kegenou dege.

Kuei sasai kediame o koyoha dia dalale?

³ Kuei sasai ta esofei dalababe, na emokou be midihog bolofei kenou hegi.

⁴ Kenou si, kuei sasai kaha e sisigobou, e abou diabou dalaguababe, nage diame die adiou ke dia dalaguamabeede tobou, die dabai ke tawamabadomou. Yobe, Godiha midihog sesedi kelene dabai dala. Dioŋu die sosou dia daladi keme sibige hiyedo dabai. Die adiou ha dia wolou daladi kaha hebe keme diage die adiou sobou dedo degei ke defeido dia dalaguamabeede. Godihage midihog keme hohog hiyedo.

⁵ Kuei sasaiye esofeido dalalibe, e Godiha emokou midihog bolodo degele ke dia daladi. Agalibou huliamebou de e Godikou dihog бага tobou di, e dogou guyadomou.

⁶ Kuei sasai koyoha midihog yoŋu tagali sagai kenou milou ga dalababe, eme kou tolo i sa degei dala.

⁷ Egele ta a nalai keme nage kuei sasai kediamokou hehegie, o sasaiye dia susuga tobolou iye domou.

* 4:14 4:14 Na Rom 12:3-8 dugu.

⁸ O koyohā yoŋu ē sosou diā dogou gu ho fogou babe, ume Godikou damaleyodeibe tou fogou mou, meido degei dala. Haba ē sasai bou ē sisigobou dene wolou dala ho fogou babe, midihō kasagai ē degeli keme damaleyodili mei o sasaiye degele idibe gabama folodo.

⁹ Kuguo, kuei sasai die hu nalagai dala kokou be, na hu mou yoŋuwa ta nalada.* Kuei sasai, na ē hu kuguokou nalalebe, ume o tanou fei hulo dalali, o ke tolo imou, esofei deleibe sadebe olou fei 60 kege mei degei kedia hu kenou nala.

¹⁰ Kuei sasai kegei keme o sasai kediāmokou midihō bolofei kenou hehegiedi sasaiyodele idi. Eme sisigo bologuado dia daladi sasai. Sa ta oe hagumou ne, ege bologuado dia daladi. Godiha o sasai die abogoŋu bigidi.* Obe hagi dugumou ne, ē dogou gudi. Eme midihō bolodo kegeinou milou gadi. Na kuei sasai kegele i kedia hunou kuguo kokou nalaga, nige dia dogou gumabadomou.

¹¹ Kuei sasai, sobou de degele ili mei kedia hube nalada, dia haba o hulo sagaiye Kelesuha dabai degedi ke tou fogou ye domou.

¹² Kegelig, dia hebe kasagai ke mouye domou. Yobe, dia Godiha dabainou kou degeleyodeiye, haba degele ili mei kaha degemou.

¹³ Kuei sasai, gisiai degele i kediage haba o huli mei degeimou be, dia midihō bolo mei milolou idi. Dabai degele dafama, moso ta moso ta suluguali, midihō yogo dia degedi ke dulomou, diane susuga tobolou idi. Ta di tobolou sagai meine, tobolou idi.

¹⁴ Kegei kaha, kuei sasai gisiai degele i kediāmokou be, a kou gue egele tobou lamou, nime o gehe huloba, dihi moŋuma feleba bologuado dia dalaguama. Kegeibasi, fekou dalagua o sasaiye ni ta susuga tobolou ile mei.

¹⁵ Ni tewe, kuei sasai ilo kelebe midihō bolofei ke tou fogou mou, Tamaha ta dulo sesele idi.

¹⁶ Damaleyodei sasai ta na, ne sosou kile kuei sasai ta dalababe, noŋunou dogou guo dala. Kegeibasi, damaleyodele i o sasai ni kuei sasai ke ta dogou gulo mei. Damaleyodele i o sasai nige kuei sasai, die sosou mei kedianou dogou guma.

Dige sosikou widio o, dabai bolō degedi kediame defeido dogou gume

¹⁷ Sosikou widio o, damaleyodei o sasai bologuado sosogou ili kediāmokou be dige die ta defeido dulo seseleba, midihō bolonou hehegieba, dia dabai bologuado degedi kaha hebe neme. Egei tobolou idi obou, Godiha ta hehegile idi obou olou fei kediāmokou be dige kege degeme.

¹⁸ Di tewe, Godiha kuguoye tobou,

Nige wai bulumakou kedia alasi kolo tofou tofou gugulo ibabe, kegelig, dia alasi nala iye deba, die mogou hobou komuguo tigadama. *Lo 25:4*

Kegemou, di tewe,

Dabai oyege die hebe moŋudi. *Luk 10:7*

¹⁹ O tanou ye feleba, sosikou widio oe midihō kasagai ta milouyode tobou babe, na duda. O bolou sagai, ha kamadia sagai kegeye tobolou ibasi na du.

* **5:9 5:9** Tewe o kedia tawali, kuei sasai, o tae haba hulo sagai mei kedia die hu oe kuguokou nalqumou be, dia sosikou dabai degeimou, damaleyodei o sasai ilo kedia diāmokou nalebou bibou solou do nele idi. * **5:10 5:10** Juda o kedia midihobe kou gue, o taha hagua, die mosokou feleimou be, diage o felei kaha abogoŋu ke bigile idi, ē hohobou yadomou.

²⁰ Sosikou widio oe damaledo midihō kasagai ta milou babe, na damaleyodei o kedia dihile kokou mala folo tefegieba, doususu. Kegeibasi, o ilo kediane midihō kasagai milolou gue degele ile.

Timoti e midihō yoŋu milou di ke defei tawaibou

²¹ Godibou, Yesu Kelesubou, Godiha esol o yoŋu makaibou die dihile kokou a namokou doudo kou gue tobolou, ta a tobolou koŋume na defeido sesele iligi, o hubou obou, hubou mei obou kediamokou tefelenou hehegie. Na midihō bolofei keme hiye obou, ne mogodobou diamokou nou hehegieda. O sasai olou fei kediamokou ne hehegie.

²² Na o ta Godiha dabai degeyadeba maka degeba, emokou toto dobogoŋu dogoguo diho бага tobou da. Kegeligi, e haba midihō kasagai ta milou ba, nane midihō kasagai e milou kaha touye deba. Na noŋu ne midihone defeido file dugu, Godiha dihile sibigi ta deleie deba.

²³ Na hueidonou nada. Tigi kolo huei gofoŋudone huyadefei dogou guoba na de, name guadobou, do ilobou de degedi kaha.

²⁴ Midihō kasagai o ilo kelege milou gadibe kou tama dalaye, haba ta saba filebe you dala. Kenou si midihō kasagai o ilo kelege milou gadibe mogogou dala, habagenou si tama degele.

²⁵ Kenou tefei, midihō bolofei o sasaiye milou gadine tamakou dala. Midihō bolou ilo kelege toto ta tama degele mei, kenou si kegenou mogogou dalale mei, habage tama degele.

6

Dabai degedi o sasai kediane die boshā dabai bologuado degemabeedei

¹ Damaleyodei o sasai, fisimou dabai degedi kediane hebe mala idiyo meiyē, kenou si diage die boshā ta duloba, e hayedunou dalaguama. Kegeligi, die boshā Godiha hubou, di hehegiedi dabai kebou de susuga tobouye domou.

² Dabai degedi o ilo kedia die boshā damaleyodei o debabe, diane e ta defeido duma. Die boshā damaleyodei o, diane eye mala sagai. Kegeligi, dia e ta dulo ile meiyode tobolou iye. Die boshā damaleyodei o kaha, dia e tagaleba, e ta duloba, e dabai defeido degemabeede.

Sele tagadi midihō keme midihō kasagai milou gadi olou fei kaha yo

A namokou nalolu koŋu na damaleyodei o sasai kediamokou hehegiligine, kegenou egele tobou.

³ Di Hiye O Yesu Kelesuha ta kahage dimokou be doudo hehegiedi kaha degemou, dige Godiha midihō kenou seselemou hehegiedi. O tahage midihō ke tobekou muguoba, o sasai kediamokou ogou gai egei hehegieba,

⁴ yoŋu esi boloyode tawaleye, e ta tawaiyo mei. O kegei kahage o ilo kelebou de sibige mei ta gehe gehe ke tobolou mou tae biya idi. Kegeri kaha degemou, obe kona degele idi, gofoŋu degele idi, susuga tobolou idi, o ilo kelege midihō kasagai milou gadi oyode tobolou idi.

⁵ O kegele i kediage dioŋusie yogokou gofoŋu degeimou gofoŋu degeimou dele idi. Die fimaiye doudo mei. Damaledo tadade tawale iyo mei. Diage wa, Godiha midihō sesedi kahage, dia sele hiyedo moloŋuyade tawale idi.

⁶ Di Godihā midihō kenōu seseligi, bi yoŋu dimokōu nedi kokōu hohō degeibasi, di bologuādo dalaguale.

⁷ Di adiōu hā di malā felei kelegebe, di bi tabōu de malā fei mei. Di tofigile kelegene, di bi tabōu malā ile mei.

⁸ Sa sibige kuokōu be nalebōu yukueibōu denōu dalababe, di hohō dege dalame.

⁹ O koyohā sele hiye mōu lāba degeibabe, o keme tefeleduguye haguaba, salemāiye tōu di sagai kenōu tefeledolōu male. O kegei kahā ē degele sagai bōu, ē moloŋu sagai bōu keme sibige mei, yoŋusie makolo sagai ke degega ili kahage, ēme makoma mei degele.

¹⁰ Sele tagadi midihō keme midihō kasagai milōu gadi olōu fei kahā yo. Damaleyodei o ilo kelene selekōu nōu hohō hiyedo degeligi, Yesukōu damaleyodei ke tōu fogou kahā, diame hagi kagei kagei ke dugumōu ili kehe.

Nā nabukōu hiligedo foukua iligi, fi tofousogo tofousogo tofolōu ke moŋuyedei

¹¹ Kenōu si, name Godihā bi. Nā midihō kasagai olōu fei ke tobekōu muguoba, midihō dōudo kenōu sese. Nā Godihā midihō ke milōu gaba, emokōu damaleyodema, o sasai tagaleba, neleđo dege iligibe, omokōu gofoŋu degeda.

¹² O Yesu Kelesukōu damaleyodei keme o tae ebukōu foukua ile folodi ke sa degei. Nā o kegei kenōu tefeledoukua i, fi tofousogo tofousogo ke mōu lāba. A mōu tobōu yo mei, afu nā o dihiŋle kokōu tafalali tamā dege toboube, ame Yesu Kelesukōu damaleyodeiyodei kelege, Godihā name fi tofousogo tofolōu ke moloŋuyodema kōu makai kahā.

¹³ Bi olōu fei milōu gai o Godibōu, Pontius Pailatkōu damaleđo tā ke tamādo tobou o Yesu Kelesubōu, dilie dihiŋle kokōu, a namokōu dōudo dege tobolōu kuhe,

¹⁴ Godihā tā a namokōu tobolōu koŋume nā defeido sesele iligi, di Hiye O Yesu Kelesu hagua tamā degeiba di dugume. Kegeligi, nā midihō ta, oe kasagaiyodele sagai ke milōu ba dugulo iye.

¹⁵ E hagualebe, aso diho Godi yoŋu makai kelegenōu haguale. Eme hohō degedi kahā obōu. Sa sa olōu feibe yoŋunōu dia dala. Eme hiye o kedia Hiye O. Gamani hiye o kedia die Hiye O.

¹⁶ Godi enōu be todi tewe mei. Eme hohō hiyedoye silemaj, di ile hafei degele sagai mei. O tae eme dugudiyo mei, habagene dugulo sagai mei. E hube hiyedo folodo. E nelebe mei degele mei. Damaleđo.

Selebōu o kedia Godikōu damaleyodema, bi mei o kedia dogōu gumabeedei

¹⁷ Nā selebōu o kedia mokōu be dioŋusie hiye degedamabeede tobōu. Dia die bimai kōu sudoye, diame tofousogo tofolōu ile mei. Bimai kene tofousogo dalale mei. Dia Godikōu damaleyodeibasi Godihā bi bolō bolō, dia hohō degele sagai ke diamokōu nele.

¹⁸ Nage diamokōu be, o sasai dogōu guo, midihō bolofei milōu gaba, bi mei o sasai kedia mokōu solōu do nemabeede tobōu.

¹⁹ Dia sa sibige kuokōu ge kege degeibabe, diame hebe bolodo, dioŋu habage moloŋu ke kefele ili. Kegeibasi, dia fi gehe malāba, tofousogo tofolōu ile.

Timotihā ē dabai ke yoŋu defeido dia dalayedei

²⁰ Timoti, Godihā nāmokōu kōu neī kēme noŋu defeido dia dala. Tā daga daga, Godihā tagale sagai mei kēme olōu feī tobekōu mugu. Oe tewe o kedia tayodema, tae biya idi kēne nā duda, ahu dege dala.

²¹ Damaleyodei o ilo kelene ogōu gai tā kegei kē dulomōu kē sesele iligi, Yesukōu damaleyodei kē tōu fogou dalagua.

Godihā habagugueibe nībōu de dalale.

Egei Sasama Polha Timotikou Nalama Nei

Tawale Ta

O Timoti ɛme Polbōu de dabai degedi o. Polha sa Romkōu didio mosodu duwoli tolo hafei degeimōu, ɛ kuguo koŋu nalama o takōu neimōu malā ile, Timotikōu kuhe nei.

Polha nalai kaha sibigebe kōu gue, Timotihā ɛ damaleyodei ke tatabai degeba, Yesuhā tā hehegiedi ke tōu fogōu dayedemamōu kuhe nalai. Ɛ Godihā tā defeido seseligi, obe ɛmokōu hagi neibane, tabōu meiyode tobōu yedei.

Haba tabe, Timotihage ogōu gai egeibe hobōu dudayedei. Polha yoŋu ɛ midihonōu seseyedei.

Kuguo 2 Timoti koŋumahā sibige kaha widio tā hiyebe tanōu fei dala.

**Timotibe dabai neleḁo dege degeligi, damaleḁo Godihā
dabai degedi o degeyedei**

(Ta Hiye 1-4)

¹ Ame Pol, Yesu Kelesuhā tā-bolofei-malā-siadi-o. Godi yoŋu tagaiya ke ɛme obe Yesu Kelesukōu damaleyodemaba tofousogo tofousogo tofolōu kaha tā malā siadi o degeyedema makai.

² Timoti, nāme mā dihi, ɛ nāmokōu hohō degeimōu, kuguo koŋu nāmokōu kuhe nalama neli. Aye Godibōu, di Hiye O Yesu Kelesubōu dilie nāmokōu solōu do dege, habagugueguba, nā bologuḁo dalale.

Di tā uwo bolofei ke tobolōu be hobōu gue degedame

³ Mā kōu guai o kedia Godihā dabai degele idi sagai kenōu tefe ɛne degeli. A dabai degemōu iligibe, mā duledune bolonōu daladade tawali. A Godikōu bolofeyodema, ɛ nā dogōu guyadomōu, agalibōu huliamebōu de diho bagā tobōu di.

⁴ A nā fogōu imōu, nā mā sihou gosoumōu dugu ke tawalemōu be, haba nā dugulo sagai degeli, nā duguoba, hohō degelamōu.

⁵ Ne fimaiḁe sudo mei, ɛge nāme Yesu Kelesukōu damaleyodei ke kōu tobolōu imōu du. Ne abōu Loishōu, ne adiōu Yunishōu dilie damaleyodele i sagai kenōu tefei, nāne damaleyodei ke ɛ tewe.

⁶ A nā tawayadomōu tobolōu be, afu, ɛ nāmokōu dobogoŋu dogoguo diho bagā tobou kelege, Godihā nāmokōu ɛ nele ke solōu do nei keme totōu degedayedemamōu kuhe tobolōu. Godihā nāmokōu ɛ nele ke nei kaha degemōu, nā ɛ neleya ke dabai defeido dege.

⁷ Duo Bolofei, Godihā dimokōu nei keme di gue degemabadomōu neli mei, haba di neleḁo degeba, o sasai diamokōu solōu do degeba, diyōu di midihō ke defeido dia dalamabadomōu kuhe nei.

⁸ Kegei degemōu, nāge di Hiye Ohā degedi kaha tā ke o sasai kediaḁokōu hehegilebe, gue degeda. Haba ɛme ɛ dabai degedi o kaha degemōu kuhe didio degei kokōu ne nā gue degeda. Nā Godihā nele ke malāba, abōu de dogōu guo hagi hebeleba tā uwo bolofei ke tobōu me.

⁹ Godihā di mamoloꝑuyode tobou, dibe yoꝑu e bi degelamōu. Ege di midihō bolodo milolōu ke duguomōu makali mei. Yoꝑunōu tagalemōu, di mamōu lamōu kuhe makai, di solōu do degemōu. Damaledo, afudo, e bi ta milōu li mei kelegebe, e Yesu Kelesuhā di habagugueyede tobou.

¹⁰ Godihā kege kōu tobōu mamōu dalali, habage di mamoloꝑu o ke kuhe tamā degei. Eme Yesu Kelesu. E hagua, todi ke makoma mei degei. Tā uwo bolofei e tobōu di ke e dimokōu hehegieibe, dine tofigile ile mei, tofousogo tofousogo tofolōu ileyode tobou.

¹¹ Godihage ame tā uwo bolofei ke malā hehegiemōu siayadomōu kuhe makai.

¹² Kegei kahā degemōu, ame hagi hiyedo duguō dalaye,* kenōu si a sidifi degeiyo mei. O a emokōu damaleyodei keme age kōu tewe. A tewe, dabai e amokōu nei keme yoꝑu bologuado dia dalaba ibe deba, uwage sawisie i ke kuhe tamā degele.

¹³ Nā o sasai kediāmokōu hehegiebe, Yesu Kelesukōu damaleyodema, emokōu hoho degeba, dōudo tā, a tobōu mōu nā kōu dudi sagai kenōu tefehe hehegie tobolōu dala.

¹⁴ Duo Bolofei di duledu dala, e neleya ke nage bi Godihā namokōu nei keme defeido dia dala.

¹⁵ Sa Esia o olōu fei kediabōu, haba o Figelus dilie o Hermogenes diliebōu, diā olōu fei a tōu fogōu fogōu yai keme nā kōu tewe.

¹⁶ Age Hiye Ohā o Onesiforushōu e sosōu bōu diāmokōu solōu do degele ke tagali, e amokōu dedei sasagiei kahā degemōu. Ege didiō mosokōu a dugu hagualebe ta gue degediyo mei.

¹⁷ Damaledo, ege sa Rom kuokōu hagua fele, a dugulamōu hiyedo kolugi kuhe dugu.

¹⁸ A tagalibe, Hiye Ohage uwage sawisie i kelegebe, emokōu solōu do degededili. Yobe nā tewe, a sa Efesuskōu delei kelegene, e a kōu dogōu guo delei kahā degemōu.

2

Timoti eme Yesu Kelesuhā ami o bolodo dalayedei

¹ Mā dihi, nā neledo dege tafala, Yesu Kelesuhā nā habaguguegu kahā degemōu.

² Godihā tā, a o sudo kediāmokōu hehegie tobōu mōu nane dudi keme nā kegenōu fimai dōudo dege o kediāmokōu hehegie tobōu ba, diane o ilo kediāmokōu kuhe hehegie tobolōu.

³ Nā hagi dugubabe, nā Yesu Kelesuhā ami o bolofei kenōu tefehe tafalali, eibōu de hagi ke hebeleba dabai degemōu ime.

⁴ Ami o kediage dabai tabōu de degele idiyo mei, ami dabainōu degele idi, die hiye ohā hohō degeyadomōu.

⁵ Nebe, o tae ebukōu fokua ile foloba, hebe bolodo moloꝑuye. Kenōu si fokuyadediliya ke i ho fogōu babe, hebe bolodo keme e ta moloꝑu mei.

⁶ Hebe hai obōu tahā dabai hiyedo degeleba, e hebe hai bologuado dia dalali suwi degeibabe, nale segei keme yoꝑubukōu moꝑuba, o ilo kelegebe habage moꝑuyedei.

⁷ A ke tobou kokōu nā defeido fimoubabe, Hiye Ohā degeiye, nā tā kahā sibige ke olōu feido tawale.

⁸ Nā Yesu Kelesube totōu degeda. Eme hiye o Devithā huti. E tolo imōu, Godihā haguagi kahā tā uwo bolofei ke a tobōu di.

⁹ A tā ke hehegie tobōu di kahā degemōu, a hagi hiyedo dugulugi, midihō kasagai milōu di o bagama, didiō mosodu duwo kuhe. Kenōu si Godihā tabe didiō degeli mei.

* 1:12 1:12 Pol eme didiō degei dalali, kuguo koꝑu kuhe nalai.

¹⁰ Kegemou, a hagi ke gogogulube, o sasai Godiha makai kedia dogou gulamou degeli. Diane Yesu Kelesuha mamouba, yonu e hoho kokou tofousogo tofousogo tofou mabadomou.

¹¹ Ta koume damaledo ta,
Di Yesubou de tofigiei debabe, haba gehe dege ebou de tofolou ile.

¹² Di hagi haguba mou duguo fofoguemou ibabe, di ebou de hiye o degema, sa sa olou fei dia dalaguale.

Dige eme tewe meiyode tobolou ibabe, ege dine tewe meiyode tobolou.

¹³ Di damaledo kou degeleyodei ke dege ho fogou mou be, enou si yonu kou degeleyodei keme damaledo degedi.

Yobe, e yonu e fimai ta bohou diyo mei kaha degemou.

Timoti eme dabai neledo dege degeligi, damaledo Godiha dabai degedi o degeyedei

¹⁴ Na o sasai kediakou Godiha ta hehegie tobolou be, ta a namokou nalolu koune hehegie tobou. Godiha dihe kokou na diakou egele tobolou be, ta sibige mei ta tobolou ba ta biyadamabeede. Ta kegei kaha o ta dogou gulo sagai mei, damaleyodei kenou makodi.

¹⁵ Na Godiha dabai degelebe, midihou dou do kenou milou laba dege de, Godiha bolodoyode tobou yadeba. Na damaledo ta ke hehegie tobolou be, bologuonou do hehegie tobou de, na Godiha dihe sidifi degeiye deba.

¹⁶ Ta kagei kagei, Godiha tagali mei keme na tobekou mugu. Yobe, ta kegei kaha degeiyege o sasai kediame Godi tou fogou fogou yolugi, ahudo degeli kaha degemou.

¹⁷ Ta kasagai dia hehegie tobolou idi keme kolo kai do kaha hu tabalemou, tou olou fei makodi ke sagai. O Himeneus dilie o Filetus diliebe ta kasagai kegei kenou hehegie idi.

¹⁸ Dilie damaledo ta ke tou fogou mou, ogou gai egei kou gue tobolou idi, Godihage tofigiei o sasai kediame kou haguagima mei degeiyode tobolou idi kaha o sasai ilo kedia damaleyodei ke makolo ili.

¹⁹ Kenou si Godiha e moso kaha moutibe kou fofoguema mei degei. Mouti kokou be kou gue nalai dala,

Hiye Ohage yonu e o sasabe olou fei yonu kou tewe.
Nalai tabe kuhe,

Namba 16:5

O koyoha Godiha hu hebele fogubabe, ege midihou dou do mei keme tobekou muguyedei.

²⁰ Moso hiye kodu mekei sudo ke dalaguabe, sele igi golbou, silvabou deye milou gaiyenou dalagua mei. Haba hebebou, mihibou deye milou gaine dalagua. Ilo kebele bolodo, yoti kelege nale sama nalai idi. Haba ilo kebele sibigibou, kokou be nale sadiyo mei.

²¹ Nebe, o koyoha midihou kasagai olou fei tobekou muguoba, e duledu sibigi olou fei ke igisema mei degeibabe, eme mekei bolodo ke sa degei, moso obou kaha bi bolodo. Hiye Ohage emokou dabai nele, yonu e dabai bolodo ke degeyadeba.

²² Nage midihou kasagai, o gisiai kedia milou ga idi keme tobekou muguoba, midihou dou do kenou sesele i. Godikou damaleyodema, o sasai tagaleba, amafeinou dala. O sasai, Hiye Ohage hu hebele fogulo idi kedia degele idi sagai kenou tefele nane kege dege. Diane die duledube sibigi ta dala mei.

²³ O totou degele i kedia ta kasagai tobolou idi keme na hobou duda, nane diabou de tae biyeiye deba. Ta dia tobolou idi keme sibige meido.

²⁴ Hiye Oha dabai degedi oyege o ilo kelebou de tae biyada, o olou fei kediāmokou midihō bolofeinou hehegie de. Haba o tae midihō kasagai namokou milou babe, na hobou gofou degeda, Godiha tanou bologuado hehegie de.

²⁵ O ta dudiyo mei kediāmokou be, nage amafei hehegiemou i. Kegeibasi, Godiha degeiye, die fi boholou ba, damaledo tadade tawale ile sa degei.

²⁶ O kegele i kediame Tamaha tou dalagua, yofu tagali sagai kenou degemabadomou. Damaledo ta ke duloba, fi bohōu basi, Tamaha salemaye tou dala ke tou fogou ba kama fosigile.

3

Uwage sabiyamou ile kelegebe, o sasai sudo midihō kasagai milou ga ile

¹ Na kofunou tawa, uwage sabiyamou ile kelegebe, hagi hiyedo dugumou ile.

² Hagi keme, o sasaye midihō kasagai hiyedo milou ga ile, yofusienou tagadi midihō, sele tagadi midihō, yofu e hu hiye degemou, enou si tewe oyodedi midihō, o sasai huyafei degedi midihō, aye adiou ta dudiyo mei midihō, bolofeyode tobou diyo mei midihō, Godiha midihō dafa idi midihō kegele i olou feido.

³ Dia o sasai tagale ile mei. O tae diāmokou hagi neibabe, diage ta gebe meiyodele ile mei. Midihō dia milou ga ilebe, tobe tobou di midihō, tou e tagadi midihō kasagai ke akogudiyo mei midihō, o wodi midihō. Midihō bolō ke ta tagale ile mei.

⁴ Yogo ho o kediāmokou sesegudi midihō, totonou gofou degedi midihō, esi bolodade tawadi midihō kenou milou ga ile. Kegele iligibe, Godi tagale ile mei, sa sibige o sasaye degedi midihō kokou nou hohō degele ile.

⁵ Mogouyenou Godiha midihō milolou yode tobolou ile, kenou si Godiha dedei ke dia ta tawale ile mei. Na o kegele i kediabou de siada.

⁶ O kegele i kedia moso ta moso ta amafei ya fologa ogou ga tobou mou be, sasai totou degele i kediage die ta dulomou sesele idi. Yobe, sasai kegele i kediame midihō kasagai milou gai kaha hagi hiyedo dege dalaguali, midihō kagei kagei, sibige mei kenou tagale idi.

⁷ Sasai kediage ta gehe gehe kenou tawalamou degele iligibe, damaledo ta keme ta tawale idiyo mei.

⁸ Afu kelege, o Janes dilie o Jambres dilie Moses akogu* sagai kenou tefei, ogou gai egei tobou di o kediame ta damaledo ke akogulo idi. O kegele i kediame totou degele inou. Godiha die damaleyodei ke tefele dugube, dia olou fei mihikou fiyasigeimouugu.

⁹ Ogou gai egei kamahage, sa sa olou fei tefele sagai mei. Yobe, o sasayege ogou gai egei tobolou idi o kedia tabe totou degei tadade tawale ile kaha degemou. Afu o sasaye o bolou dilie ta totou degei ta ke tobolou imou dulo tawale i sagai kengenou tawale ile.

Timotihage Godiha tabe neledo dege tou yedei

¹⁰ Nanou si ta a hehegiedi keme kou tewe. Midihō olou fei a milou gadi kene na kou tewe. A degelamou degeli kebou, a damaleyodei kebou, dabai degele dafadiyo

* 3:8 3:8 Kisim Bek 7:22, 9:11

mei keḅōu, ǎ o sasai tagadi keḅōu olōu feibe na kōu tewe. A hagi mōu duguo fogōu di kene na kōu tewe.

¹¹ Sa Antiokbōu, sa Aikoniambōu, sa Listrabōu kele tie o kedia ǎ makolamōu degele i.* Hagi hiyedo ǎ dugumōu haguei olōu fei keme na kōu tewe. Kenōu si Hiye Ohǎ ǎ dogōu gumōu, ǎ teli mei dala kuhe.

¹² Damaleḁo, o Yesu Kelesubōu de dalali, Godihǎ midihǎ ke milōu goumōu be, o keme oe makolamōu degele idi.

¹³ O midihǎ dōudo mei milōu ga idi obōu, ogōu gai egei tobolōu idi obōu olōu fei kedia midihǎ dia milolōu idi keme hiyedo degeli. Dia omokōu ogōu ga tobolōu imōu be, haba obene diamokōu ogōu ga tobolōu idi.

¹⁴ Nanōu si, ta na dulomōu damaleyodei keme defeido tolōu dala, na hehegiedi o eibe noḽu kōu tewe kaha degemōu.

¹⁵ Ta Godihǎ kuguokōu nalaga i keme name dihi huyadefei kelege yoma tawagamōu hagulugi, ifi na tewe, name Yesu Kelesukōu damaleyodei kaha degemōu, Godihǎ na mamoloḽu.

¹⁶ Duo Bolofeiha degeiye, Godihǎ ta, kuguokōu dala olōu fei ke o kedia kuhe nalaga i. Godihǎ kuguo kaha dabaibe kōu gue, o sasai hehegiedibōu, midihǎ kasagai ke doususudibōu, egele tobōu dibōu, haba dōudo midihǎ olōu fei ke hehegie tobōu dibōu de.

¹⁷ Kegei degemōu, Godihǎ ta kaha degeiye, yoḽu e dabai degele idi o di midihǎ bolodo olōu fei ke defeido tolōu ba, dabai bolodo olōu fei ke kuhe degega ile.

4

Timotihage Godihǎ tǎbe neḁo dege hehegieyedei

¹ Yesu Kelesuha haguaba, sa sibige koḽu wolōu dalali, o sasai teli mei sosou dalaguabōu, tofigieibōu de ta sale. Kegei kaha degemōu, age Godibōu Yesu Kelesubōu dilie dihile kokōu ǎ namokōu neḁo dege tobolōu kuhe.

² Nage Godihǎ tǎbe o egei duyō meibōu, egei dulo hohǎ degeli obōu kedia mokōu defeido hehegie tobōu. Na hehegie tobolōu be, midihǎ kasagai milōu ga idi ke doususuloba, dedei sasagie tobōu de. Na dabai degelebe hobōu dafada. Godihǎ ta defeido hehegie tobolōu dala.

³ Damaleḁo, habagebe, o sasai kedia Godihǎ ta dōudo ke dulo be dafa ile. Ta dioḽu tagali sagai kenōu dulaba, dia hehegiedi o sudo haguissouba haguasie, sa sibige ta gehe gehe ke hehegieiba dulo ile.

⁴ Dia ta damaleḁo ke tobekōu muguoba, ta sibige mei kenōu dulo sagai degele ile.

⁵ Nanōu si defeido fimaba, fi gofoḽudo dege dabai dege. Hagi dugubabe, dafada. Ta uwo bolofei ke damaleyodili mei o sasai kedia mokōu hehegie. Damaleḁo, dabai olōu fei Godihǎ namokōu tobolōu keme dege.

Pol e tolo hafei degei

⁶ A namokōu Godihǎ dabai defeido degeyede tobolōu kaha yobe kōu gue, ame tolo iladi. Ame Godikōu tigi kolo huei gofoḽudo ke sōu gudi* sagai kenōu tefe, ma kafei kege sōu guba, ǎ fogōu ile.

* 3:11 3:11 Dabai 13:14-14:20 * 4:6 4:6 Namba 28:7

⁷ O tae ebukou foukua ile folodi sagai kenou tefei, ane abukou tofou mou hagulugi felei, a Yesu Kelesukou damaleyodeibe tou fogou li mei dala kuhe.

⁸ Kegemou, uwage sawisiale kelege, hebe bolodo a moloou dala keme Hiye Ohā amokou neleba tobolou, age name doudo o dalamou duguyodele. Ta sai fidi o doudo kaha amokou ke tobolou kegenou be, haba o olou fei e haguale ke dia dalaguadi kediamokou ne kegenou tobolou.

Timoti e Polkou toto haguayedei

⁹ Na amokou toto hagalaba dege.

¹⁰ Yobe, o Demasha a tou fogou, sa Tesalonaikakou fogou i, eme sa sibige koomaha midihō kenou tagali kaha degemou. O Kresens ene sa Galesiakou fogou imou, Taitusne sa Dalmesiakou imou dei.

¹¹ Lukhanou si abou de dala. Na Makne wolou hagua, yobe esi a dogou guo Godiha dabai degele sagai kaha degemou.

¹² A o Tikikus tobou mou sa Efesuskou i.

¹³ Na hagulugi, sa Troaskou feleba ma yukuei sasado, o Karpusha mosokou fogou ke malaba kuhe hagua. Ma kuguone momuma hagua. Ilo kelebe wai sipsip kolo kokou nalagai kene momuma hagua. Totou degeda.

¹⁴ Sele igi kopa dabai degedi o Aleksanderha amokou midihō kasagai hiyedo milou kaha degemou, Hiye Ohā emokou hebe kasagai ke nele.

¹⁵ O kokou be nane nou tawaibou, e gofou degemou, ta da hehegiedi ke akogu kaha degemou.

¹⁶ A ta sai kokou yoma ta tobou kelegebe, ame masofei delei, o taha ta a dogou guo ta tobou li mei. O olou fei a tou fogou yai. Godihage keme mou duguo fogou babe bolō.

¹⁷ Kenou si Hiye Ohā abou de dogou guo tafalali, amokou dedei sasagiei, a e ta olou fei ke tobou ba, sa sa o sasai kedia dumabadomou. Hiye Ohā a dogou gumou, ame fuse hiyedo laionye ta woumou teli mei dala kuhe.

¹⁸ Midihō kasagai milou ga idi o kedia a walaba degeibabe, Hiye Ohā a dogou guo mala ile hebenitou wolou dalale. Di emokou hohobolou nou dalame. Damaledo.

¹⁹ Na Prisila dilie, e ma Akwila diliebou, Onesiforusha sosou bou diamokou agali bolofeyode tobou.

²⁰ O Erastusbe sa Korinkou nou kege delei. O Trofimus eme sa Miletuskou do tilamou a kuhe fogou haguei.

²¹ Na toto hagalaba dege, kuliobou wi hiyedobou haguaba na akoguye deba.

O Yubulusbou, o Pudensbou, o Linusbou, sasai Klodiabou, damaleyodele i o sasai bou dia namokou agali bolofeyode tobolou ili kuhe.

²² Hiye Ohā nabou de dalale. E habagugueibe nibou de dalale.

Egei Polha Taituskou Nalama Nei

Tawale Tq

O Taitus ɛme Juda o mei, sa ta o, ɛme Yesu Kelesukou damaleyodema, Polbou de dabai degemou siadi. Polha ɛmokou kuguo kou nalama nei kelegebe, ɛme to tibi sa Kritkou damaleyodei o sasai wolou delei.

Sa Krit o sasai kediamе midihq bolodo ta milou gadiyo mei kaha degemou, Polha Taituskou, sosikou widio o kolugi maka degegayede tobou. Haba tabe, odobou, sobou debou, o gisiaibou, dabai degele idi o sasai bou olou fei kediamе midihq bolonou milou gamabeedema hehegie tobou yedei.

Polha Taituskou nalama nei kaha sibige sagai kenou be o Timotikou ne nalama nei.

Dabai kuguokou be, hu Taitusbe ta dala mei. Tewe o ilo kelege o Sailas e hube bolou, tabe Sailas, tabe Taitus sa degei tawale ili. Kegei degemou, di o Sailas e dabai degedi, Dabai kuguokou husouudibe keme Taitus e degedinou, kenou si dige keme defeido ta tawale iyo mei.

Kuguo Taitus koumahа sibige kaha widio ta hiyebe tanou fei dala.

**Taitushа to tibi sa Krit tie o sasai kedia damaleyodei ke
dedei sasagieba doususuyedei**

(Tq Hiye 1-3)

¹ Ame Pol, Godiha dabai degedi o, Yesu Kelesuha ta-bolofei-mala-siadi-o. E tobou mou, a sa sa siadibe, o sasai, Godi you makai kedia damaleyodei ke dedei sasagieba, Godiha ta damaledo ke hehegieiba, o sasai kediamе tawaleba, Godiha midihonou milou mabadomou.

² O koyoha damaleyodema, neledo dege dalali, damaledo ta ke tawai babe, o keme tofousogo tofousogo tofolou kene dia dala. Sa sibige kou milou li mei kelege, Godiha you e o sasai be tofousogo tofousogo tofolou yodema makai. Da kou tewe, Godihage ogou ga tobou diyo meido.

³ Kegemou, sawisie you kou makai kelegebe, da Mamou O Godiha tobou mou, a ile, e ta ke hehegie tobou mou, e ta tama dege dala kuhe.

⁴ A ma kuguo kou nalama, Taitus namokou neli kuhe. Name ma dihiyodili, da fi tanou dege dalali damaleyodei kaha degemou. Aye Godibou, da Mamou Hiye O Yesu Kelesubou dilie namokou habagugueguba, na bologuado dalayadomou.

Taitus na sosikou widio o bolodo ilo kele maka

⁵ Age name to tibi sa Kritkou dalamou tou fogou ilamou, na da dabai degema mei degeligi, sa sa olou feiya ke, a afu kou tobou sagai kege, sosikou widio o kama maka degega iyedei.

⁶ Sosikou widio oyege midihq doudonou milou, o sasaiyege e midihq kasagai ta milou ba dugulo iye. Eme sasai tanou fei huyede. E sisigo Diane olou fei damaleyodemabeede. Dia midihq kasagai ta milou ga iligi, aye adiou dilie ta ta tobekou mugudama.

⁷ Godihānōu o ta tobōu mōu ile, damaleyodei o sasai wolōu daladi kaha degemōu, o keme midihō doudonōu milōu, o sasaiyege e midihō kasagai ta milōu ba dugulo iye deba. E yoŭu e fimaiya kenōu degeleba toto gofoŭu degedayede. Tigi kolo huei gofoŭudo ke nāda, fi totōu degeiye deba. Gofōŭu degeba, biyadayede. Sele hiyedo moloŭu tagadayede.

⁸ Bolofeibe kōu gue, o tae e mosokōu hagubabe, feleyedemaba, hohō degeyede. Midihō bolō milōu di kenōu tagayede. Yoŭu e tōu e tagai sagai kenōu degedayede. Godihā midihō bolofei kenōu seseyede. Yoŭu e fimai keme defeido dia dalayede.

⁹ Damaledo tā a hehegiedi kenōu dulo seseyede. Kege degeleba, e damaledo tanōu omokōu hehegie tobolōu ba dedei sasagieyede. Haba o ile kele e tā ke dulo i ho fogōu ba, tā gehe gehe tobōu babe, ege die tā ke doususuloyode.

Tō tibi sa Kritkōu be o sasai kedia damaleyodei ke makodi o sudo deleigui

¹⁰ Nā damaleyodei o sasai wolōu daladi o maka degega i. Yobe, sa Kritkōu be, Godikōu damaleyodei o sudo kōu dalaguaye, kenōu si dia defeido dulo sesediyo mei. Dia taenōu tobolōu mōu, ogōu gai tanōu tobolōu ili. O kegele i sudo kediame Juda o kedia kolo diafigile idi midihō kene sesele idi.*

¹¹ Dia tā hehegiedamabeedei keme dia sele moloŭu tagamōu hehegie idi. O sudo, die sosōu bōu olōu fei kediame ogōu gai tā ke dulo sesele iligi, mihikōu fiyasigili. Nage o kedia ogōu gai tā ke hehegie tobolōu ili ke fogōu mabeedema sima tobōu.

¹² Tewe hiye o, die sa Krit tie o tanōu taha kōu gue tobou, Sa Krit o kediame ogōu gai tā tobolōu idi o. Gofōŭu degedi midihō, si soye dege kege gofoŭu hiyedo degele idi. Dabai ta degele idiyo mei. Nale hiyendonōu nala idiyode tobou.

¹³ O kaha toboube damaledo. Kegei degemōu, nage sa Krit tie o sasai kediāmokōu tā gofoŭu dege egele tobōu, Godihā tā damaledo kenōu dulo seseleba damaleyodemabeede.

¹⁴ Kegeligi, diame Juda o ei kōu guai o kedia tabōu, kuolōu tā kagei kagei kebōu de duye domōu. Tā kegei ke hehegie tobōu di o kediage damaledo tā keme tobekōu muguomōu kuhe ogōu ga idi.

¹⁵ O ta Godihā dihile kokōu sibigibōu mei debabe, nale ta kuolōu degele mei. Nale sibigibōu mei, olōu fei bolō, nalenōu. Damaleyodili mei o kahanōu si, Godihā dihile kokōu midihō sibigi degei ke milōu ba, bi olōu fei sibigibōu dalaba, yoŭu e fibōu, e duledubōu de sibigibōu dala kaha degemōu.

¹⁶ Ogōu gai egei o kedia tobōu dibe, eibe Godi kōu teweyode tobolōu idiye, kenōu si midihō dia milōu golu kokōu ge di duguo tawalibe, diame Godi tobekōu mugulo i odade tawale ili. Kasagai hiyedo, diame o bolō mei, tā dudiyo mei o. Diame midihō bolō ta milolōu sagai mei.

2

Odo sobōu de kediage Godihā tagale sagai kenōu degema

¹ Nage o sasai kediāmokōu be Godihā tā damaledo kenōu hehegie, dia dulo sesemabeedema.

* **1:10 1:10** kolo diafigile idi midihō - Nā kuguo Galesia 2:3 kaha tawale tā ke duguoba, haba Galesia 6:15 kene dugu.

² Nā Godihā tā hehegiligibe, kōu gue tobōu, odo diāma, fī totōu degedi tigi kolo huei gofoūdo kē nādamabeede. Amafeī dalaguali, midihō dōudo kēnōu milōu gama. Dioū die tōu e tagai sagai kēnōu degedamabeede. Diāme Godihā tā damaledo kēnōu dulo sesele iligi, omokōu solōu do degeba, neledō dege dalamabeede.

³ Nebe kēnōu tefe, sobōu de kediāne Godihā tagale sagai kēnōu degele dalamabeede. Tobe tobōu damabeede. Fī totōu degedi tigi kolo huei gofoūdo nādamabeede. Midihō bolō kēnōu hehegiemabeede.

⁴ Kegei degemōu, sobōu de kediāge sasaido ilo kediā die mābōu die sisigobōu kēme solōu do degemabeedema hehegie tobōu mabeede tobōu.

⁵ Kegeligī, dioū die tōu e tagai sagai kēnōu degeleba, Godihā dihiē kokōu sibigi ta deleiye deba. Die mābōu sisigobōu olōu fei dia dalali, midihō bolofeinōu diāmokōu milōu gamabeede. Die māhā tā kē dulo sesemabeede. Kege degeibasi, Godihā tābe oe susuga tobolōu sagai dugulo mei.

O gisiai kediāge Taitushā midihō bolō milōu gouba kē duguo sesema

⁶ Nebe kēnōu tefe, nā o gisiai kediāmokōu hehegilebe, diāne dioū die tōu e tagai sagai kēnōu degedamabeede.

⁷ Nā kagei kagei ta degelababe, midihō bolōnōu milōu, o gisiai kediā duguo sesemabeedema. Nā Godihā tā hehegie tobolōu gibe, ogōu gai tā kasagai dege tobolōu ba yāda. Godihā tā bologuado hehegie tobōu de.

⁸ Nā tā damaledo kēnōu hehegie tobōu basi, ho oe nāmokōu ta tobolōu mei. Damaledo, nā tā dōudonōu tobōu babe, damaleyodili mei o kediā ta gofoū dege sima tobolōu mei, diā sidifi degele ile.

Dabai degele idi o kediā die bōshā tā dulo sesema

⁹ Nāge Godihā tābe kōu gue hehegie tobōu, dabai degele idi o kediāge die bōshā tobolōu be defeido dulo sesemabeede, die bōshā duguo tagayedema. Kegeligī, diā gofoū dege die bōshā tā kē sima tobouye domōu.

¹⁰ Die bōse diā bimai kē hiyou moūdamabeede. Hiyou moū ho fogōu basi, bōse kediāge diāme hiyou moūdiyo mei o sasaidade tawale, di Mamōu O Godihā tā, di hehegiedi kēme tā bolōdodade tawale ile.

Dige Godihā midihō kēnōu milōu gaba, Kelesuhā haguale sawisieī kēnōu dia dalaguame

¹¹ Di tewe, Godihāge o sasai olōu fei kediā habagugueimōu, ē solōu do degedi midihō kē kuhe tamā degei. Solōu do degedi midihō kokōu ge di tawalibe, Godihāge o sasai olōu feibe sasale mamoloūnōu dadele ili.

¹² Godihā di habaguguemōu, ē mamōūdi midihō kē dimokōu hegili kaha, di ē tobekōu mugudi midihōbōu, sa sibigē kōū tagadi midihō kasagibōu olōu fei kēme tōu fogōu mabadomōu kuhe hegili. Damaledo, dibe sa sibigē kōūmahā o sasai bōu de suluguadiye, kēnōu si Godihā di habagugueiba, di tōu e tagai sagai kēnōu degeiye domōu, yoū ē midihō kē milōu gamabadomōu kuhe hegili.

¹³ Kege hehegiemōu suluguali, di Mamōu O Yesu Kelesukōu damaleyodema, ē hohō hiyedobōu de haguale kē dia dalagua. Eme di Hiye O Godi.

¹⁴ E di dowoye tolo i, di mamalaba, di Godiha ta dulo idiyo mei kaha hebe keme igiseiba, dibe you e o sasai, sibigibou mei degeba, gehenou dalaguali, midihq bolodo milou gale kenou tagale imabadomou.

¹⁵ Ta, a kou le nalai ke defeido hehegie tobou. Godihage name ile e ta ke hehegieyedei kaha degemou, na gue degeda, damaleyodele i o sasai kediamokou dedei sasagieba, egele tobou. Oe ne ta ke kasagaiyodeibane hobou duguo fogou da.

3

Godihq dimokou midihq bolq ke hegi degemou, dige midihq bolq kenou milou me

¹ Na Godiha ta hehegie tobolou gibe, o sasai diamokou kou gue tobou, nime gamani obou, die dabai degele idi obou olou fei kedia ta ke dulo seseleba, ama dalali, midihq olou fei bolq kenou milou laba degemabeede tobou.

² Susuga tobolou ba, tae biyadamabeede tobou . Amafei dalali, omokou niou sie huyafei degemabeede tobou.

³ Na tewe, afuge di olou feibe totou dege dalaguali, Godiha ta ke dulo sesele ili mei. Dibe Tamaha ogou gai kaha midihq kagei kagei ke milou ga idi. Damaledo, di tou e tagadi midihq kasagibou, gofou degedi midihqobou, kona degedi midihqobou olou fei ke milou ga idi. Di diyou sie yogokou dafoumou dafoumou dele i.

⁴ Kenou si, di Mamou O Godiha di solou do degemou, midihq bolodo ke dimokou hegimou tama degeimou,

⁵ e di mamou. Di midihq bolofei milou gadi kaha degemou, e di kuhe mamou li mei. Ege di solou do degemou kuhe mamou. E di bigi kaha degemou, dibe dihi die, e adiou ha ebeledo mala felei ke sagai degema, Duo Bolofeihq degeiyenou di gehe degei dalagua kuhe.

⁶ Duo Bolofei eme Godiha tobou mou hagua, di wolou dalamou, neledo dege dalagua, di Mamou O Yesu Kelesu eme ebukou haguei kaha degemou.

⁷ Kegemou, Yesu Kelesuha di habagugueimou, di Godiha dihile kokou doudonou dalaguali, fi tofousogo tofousogo tofolou ke molou ke dia dalagua.

⁸ Ta a nalai keme dige damaledodade tawame.

Na Godiha ta ke hehegilebe, a nalai koume defeido tobou . Damaledo, Godikou damaleyodele i o sasai kediame midihq bolodo keme defeido milou gamabeede tobou. Midihq keme o sasai dogou gudi midihq bolodo.

⁹ Kenou si, kou guai o kedia hubou, Mosesha kuolou ta kaha yobou olou fei kokou tae biyaba gegadamabeede tobou. Tae biyadi kamahage di ta dogou gudiyo mei, sibige mei.

¹⁰ O taha nime di egei dudi ke tou fogou ba, egei gehe dumabeedeibabe, nage o kegei keme egele tobou. Haba o kaha ta ke ta du ho fogou babe, haba egele tobou. Haba egele tobou kene ta du ho fogou babe, nage o keme mou duguo fogou.

¹¹ O kegei keme a defega sulu, midihq kasagai milou mou sulugi e yousie makolamou degeli.

Polha Taitusbe e dugu haguayedei

¹² **A** o Artemasbōu, o Tikikusbōu dilie tanōu ta tobōu ba nāmokōu ile foloubabe, na hobōu mosoda, sa Nikopoliskōu amokōu toto hagua. Yobe, sa kulio degedi kelegebe, ame kele dalali makai kaha.*

¹³ Kuolōu yo du o Senas dilie, o Apolos dilie, sa takōu yalaba degele ibabe, nalebōu bibōu ali duo kilege mei degeiye deba, nage diliebe defeido dogōu gu.

¹⁴ Da mogo diame solōu do nedi midihō defeido milōu ba tawamabeedema hehegieme, o sasai ilo kele bi mei degeiye deba. Kegeligi, damaleyodele i o sasai kedia Godiha midihō milōu ho fogōu ba, die damaleyodei sibige dege ho fogouye deba.

¹⁵ O sasai olōu fei, abōu de kōu le dalagua kediage nāmokōu agali bolofeyode tobolōu ili. Ei mogo dia, Yesu Kelesukōu damaleyodele i, sa na dala kele tie kediamokōu agali bolofeyode tobōu.

Godiha habagugueibe ni olōu feibōu de dalale.

* **3:12 3:12** Sa kelege, *sa kulio degedi kelegebe*, wibōu haguadi kaha, mosoleya sulugualebe hagi hiyedo. Kegei degemōu, Polha Taitusbe toto kuhe haguayedei, wi hiyedoye e haguale ke akoguye domōu.

Egei Polhã Filemonkôu Nalãma Nei

Tawale Tã

Polhã didiô mosokôu dalali, o Filemonkôu kuguo koŋu kuhe nalãma nei. Filemonbe Kelesukôu damaleyodei o. Haba tabe, ẽme bõse. Ɛme bi sudo dala. Ɛ sabe Kolosi. Polhã kuguo koŋu nalãibe, mōu yoŋuwa nalali mei. Polhãge Filemonhã fisimōu dabai degedi o Onesimus, sa Romkôu kama fou kahã hagi kē doususulamōu kuhe nalãma nei.

Kẽme kōu gue, Onesimus ẽ Romkôu ile, Pol duguomōu, ẽ fi boholōu mōu, Hiye O Yesukôu damaleyodei. Dalamōu, habage Polhãge ẽme Filimonkôu boholōu mã iyede tobou. Kege tobōu mōu, Onesimushã boholōu mã ilamōu degeimōu, Polhã kuguo koŋu malã iyedema nalãma nei. Kegeligì, Filimonhãge ẽ dabai degedi o, kōu kama fou kahã degeimōu hebe kasagaj kē neiyē domōu kuhe nalãma nei.

Kegemōu, Onesimushã kuguo nalaj koŋu kuhe malã i.

Kuguo Filemon koŋumahã sibigē kahã widio tã hiyebe tanōu fei dala.

**O Filemonhã fisimōu dabai* degedi o ta kama fou. Sulugi,
Kelesukôu damaleyodeimōu, Polhã tobōu mōu, ẽ bõse
Filemonkôu boholōu mã i**

¹ Ɛme Pol. Ɛ Yesu Kelesuhã dabai degedi kahã degemōu, ẽme didiô degei dala. Da mogo, o Timoti, ele kuguo koŋu Filemon namokôu nalãma nelì kuhe. Nãme ele mogodo, dibe dabai tanōu degele idi.

² Elebōu de dabai nelēdo dege degedi o Arkipusbōu, sasaj Apiabōu, haba damaleyodele i o sasaj, nē mosokôu kefegulo idi olōu fei kediamokôu bōu de, Timoti ele agali bolofejyode tobolōu kuhe.

³ Di Aye Godibōu, di Hiye O Yesu Kelesubōu dilie nimokôu habagugueiba, nime bologuado dalamabadomōu.

O Filemonhã midihq bolonōu milōu di kahã, Pol ẽ hohq degei

⁴ Ɛge mã Godikōu dihq bagã tobolōu gibe, namokôu ne fimamōu, Godikōu bolofejyode tobōu di.

⁵ Yobe, ẽ o sasaiye tobolōu imōu dudibe, nãme Hiye O Yesukôu damaleyodemã, Godihã o sasaj kediamokôu solōu do degediyode tobolōu imōu dudi kahã degeimōu.

⁶ Da mogo degema, Kelesukôu damaleyodemamōu, ẽ Godikōu dihq bagã tobolōu be, bi bolodo, Kelesuhã dimokôu nēdi kē nãne tawayadomōu kuhe dihq bagã tobolōu.

⁷ Mã mogo, nã Godihã o sasaj kediamokôu solōu do degedi kahãge ẽ dedej sagimōu, hohq dege dala. Yobe, nã degeiye, diãne hohq dege dalagua kahã degeimōu.

O Onesimus ẽ boholōu mã ile folouba, Filemonhã mogo dege wolōu dalayedei

* **1: (Widio tã hiye) Fisimōu dabai** degedi o kẽme sele dabai degediyo mei. O kegei kẽme o tãe fisimōu dabai mōu yoŋuwa degedi.

⁸ A tagalibe, n̄ame midih̄o daga ta a Kelesuh̄a h̄uya k̄e fisiba degeyede tob̄ou lam̄ou degeliye,

⁹ k̄en̄ou si dabe mogodo kaha degem̄ou, a amafein̄ou tob̄ou ladi. Pol āme Yesu Kelesuh̄a dabai degem̄ou haguabe dem̄ou, ifi dabai k̄e degedi kaha, ho o kedia a tol̄ou m̄ou didio degei dala.

¹⁰ Didio degei dalam̄ou, Onesimus e hagua feleim̄ou, a Kelesuk̄ou damaleyodei midih̄o k̄e emok̄ou hehegieim̄ou, ene damaleyodema dala kaha degeim̄ou, eme ma dihi degei. Mogo, na ma dihi e ile, namok̄ou foloubabe, n̄age midih̄o bolodo k̄en̄ou hegi.

¹¹ Damaledo, afuge eme ne dabai b̄ou basian̄ou degediye, k̄en̄ou si ifi a dugulube, ma dabaib̄ou ne dabaib̄ou de bologuado degelam̄ou degeim̄ou dugulu.*

¹² Onesimus eme a tob̄ou m̄ou namok̄ou bohol̄ou ma iladi kehe. K̄en̄ou si ma fibe eb̄ou de dalaba ile.

¹³ Āme ta uwo bolofei hehegiedi kaha dowoye didio degei kaha degeim̄ou, age eme ab̄ou de dalali, ne tim̄ou malaba, a doḡou gulo k̄e tagali.

¹⁴ K̄en̄ou si age nabuk̄ou boloyode tob̄ou ba hob̄ou kuhe degelam̄ou. Age na amok̄ou midih̄o bol̄o ta mil̄ou yedema ta fisile tobol̄ou mei. Nōu tagaiya k̄en̄ou mil̄ou ga.

¹⁵ Damaledo, Onesimusha na t̄ou foḡou ile, huyadefei ahudo delei kaha yobe k̄ou gue, na e bohol̄ou mōubabe, e nab̄ou den̄ou dalale sa degei.

¹⁶ Eme k̄ou ne fisim̄ou dabai degedi o keheye, k̄en̄ou si eme Hiye Ok̄ou damaleyodema dala kaha degeim̄ou, n̄age eme ne mogodo degeba dalama. Eme ma mogo k̄ou degeiye, k̄en̄ou si e ile, namok̄ou foloubabe, eme ne dabai degedi o bolodo degeba, haba Hiye Ok̄ou damaleyodei kaha, n̄age eme ne mogodo degeba dalama.

¹⁷ Dabe mogodo kaha degem̄ou, a namok̄ou ile folouba na amok̄ou hoh̄o degele sagai k̄en̄ou tefe, Onesimus e namok̄ou ile foloubabe, n̄age emok̄ou nebe k̄en̄ou tefe hoh̄o dege.

¹⁸ E namok̄ou b̄ou basia ta degei deba, haba ne bi ta ulu mōu debane, kegei kaha dowo k̄eme a namok̄ou nele.

¹⁹ Pol age ta huyadefei kōume mayōu ma dobogōu n̄alolu kuhe. Onesimusha ne bi ta ulu mōu debabe kaha dowo k̄eme a namok̄ou nele. Nane amok̄ou bi ta ulu mōu. Bi k̄eme nōu ne fi, k̄en̄ou si age kegei keb̄ou tob̄ou lam̄ou degeiyo mei.

²⁰ Mogo, a Hiye Oh̄a h̄uya k̄e n̄age a tagale sagai k̄en̄ou degeyedili. Dabe Kelesuk̄ou damaleyodele i o kaha degeim̄ou, n̄age a hoh̄o degele sagai k̄en̄ou dege.

²¹ A tewe, a namok̄ou degeyedili k̄eme n̄age degele kaha degeim̄ou, a kuguo kōu namok̄ou n̄alolu kuhe. A tewe, a na degeyedili kōume na bologuado degele.

²² A ta haba ta dala. Ne mosok̄ou be a tiale tim̄ou ta d̄oususu. Yobe, ni diho baga tob̄ou ba, Godih̄a duloba, a doḡou guba, a nimok̄ou ile, nib̄ou de dalale kaha degeim̄ou.

Polb̄ou de dabai tan̄ou degele idi o kedia Filemonk̄ou agali bolofeyodele i

²³ O Epafra e namok̄ou agali bolofeyode tobol̄ou kuhe. Ene ab̄ou de didio degei dala, Yesu Kelesuh̄a dabai degedi kaha degem̄ou.

²⁴ Ab̄ou de dabai tan̄ou degele idi o Makb̄ou, Aristarkusb̄ou, Demasb̄ou, Lukb̄ou diane olou fei namok̄ou agali bolofeyode tobol̄ou ili.

* 1:11 1:11 Grik t̄age, hu Onesimus kaha sibigebe, dabai bologuado degediyodili.

²⁵ Hiye O Yesu Kelesuha habagugueibe ni duledu ni $\widehat{\text{fibou}}$ de dalale.

Egei, O Taha Hibru O Kediãmokoũ Nalama Nei

Tawale Tq

O taha kuguo kõu nalama, Juda o kediãmokoũ nei. Juda obiyei kediã hũ tabe Hibru. O ilo kelege diãmokoũ hagĩ nedĩ kahã degeimoũ, kuguo kõu kuhe nalama nei, Yesukoũ damaleyodeĩ kẽ toũ fogouye domoũ. O kuguo kõu nalaĩ kahã hũ keme dĩ ta tewe mei. Tewe oyene tewe mei.

Kuguo Hibru kõumahã tq̃ sibigẽ tanoũ tanoũ oloũ feibe kuhẽ:

Tq̃ Hiye 1-2

Yesuhagẽ esol o kediãme gaba feleido dala.

Tq̃ Hiye 3:1-4:13

Yesuhã hũ hiyedo kahagẽ Moseshã hũ hiye keme gaba feleido dala.

Tq̃ Hiye 4:14-10:39

Yesu eme hebenitoũ be Godihã midihq̃ ebele kahã mogoũ du daladi hiye o degei dala.

Tq̃ Hiye 11-13

Di Godikoũ damaleyodemaba, nelẽdo dege tafalaguame.

Yesuhagẽ esol o kediãme gaba feleido dala

(Tq̃ Hiye 1-2)

Godihã ẽ Dihi toboũ moũ hagua, dimokoũ hehegiei

¹ Afudo, Godihã tq̃ kẽ dĩ koũ guai o kediãmokoũ yoma hehegiemoũ hagueibe, yõu habage-degele-duguo-toboũ di-o tanoũ tanoũ kediãmokoũ toboũ moũ diã kuhe hehegieimoũ haguasiei.

² Ifisi, uwage sawisiẽ kẽ hafẽi degeimoũ, Godihã yõu ẽ Dihi toboũ moũ hagua, dimokoũ hehegiei. Afu, ẽ Dihi hagueli mei kelegebe, Godihã neleyenoũ, ẽ Dihihã agudioboũ sa sibigẽ kõuboũ de miloũ goumoũ, Godihagẽ eme sa hiye kõumahã bi oloũ fẽi kẽ mõuyadomoũ makai.

³ Godibe hohonoũ. Ẽ Dihihagẽ ẽ Ayehã hohq̃ hiyedo kẽ dimokoũ hohoguonoũ dala. Eme ẽ Ayenoũ tefei dala. Ẽ tabe nelẽ hiyedo kahã degeimoũ, bimaĩ oloũ fẽi kene nelẽdo dege dalagua. Kegemoũ, Dihi ẽ haguamoũ, dibe Godihã dihĩle kokoũ doũdo degemabadomoũ, midihq̃ kasagaĩ dĩ miloũ gadi kahã hebe kẽ ẽ igile muguomoũ, eme hebenikoũ folo, Hiye O Godihã dobogõũ delekoũ duwo.

Godihã Dihihagẽ esol o kediãme gaba feleido dala

⁴ Hũ, Aye Godihã ẽ Dihikoũ ti keme hũ hiyedo, esol o kediã hũ gabai dala. Nebe kenoũ tefei, Godihã Dihi eme gaba folodo dalamoũ, esol o kediãme ẽ hayedu dalagua.

⁵ Damalẽdo, o tahã kuguokoũ nalaĩbe, Godihã koũ gue toboũ kẽ nalaĩ dala,

Name mayõũ mã Dihi. Ifibe amẽ nẽ Aye degei.

Buk Song 2:7

Haba ta toboube,

Ame ẽ Aye degeiba, eme mã Dihi degeleyodei.

2 Samuel 7:14

Godihagẽ esol o kediãmokoũ be tq̃ kege ta toboũ li mei.

⁶ Haba tabe, Godihā ē Dihi Wolo kē tobōu mōu sa sibigē kuokōu haguei kelegebe, Godihā kōu gue tobou,

Mā ēsol o kediāge yubu sugulo fiya duwoli, emokōu diho baga tobōu mabeedei. *Lo 32:43*

⁷ Godihāge ēsol o kediāmokōu be kōu gue tobolōu,

Ā degeiye, mā ēsol o kediāme mā neleyenōu wi бага suluguadi.*

Mā dabai degele idi o kediāme douye wobolōu sulugua sagai degedi. *Buk Song 104:4*

⁸ Kenōu si Godihāge ē Dihikōu be kōu gue tobou,

Ŋame Godi, nā o sasai wolōu daladibe, noŋu kegenōu daladi.

Nā nē o sasai wōu ma daladibe, midihō dōudo kokōu nōu wōu ma daladi.

⁹ Nage tā dudiyo mei midihō keme dafadi. Midihō dōudo milōu gadi kenōu si nā hoho degedi.

Kegei kaha degemōu, nē Godi ā nē hū hiye folodo tiba, ŋame hiyedo hohobolōu dalayadomōu, ā nē widiokōu gusege huei kuhe sōu gu.*

Nā hohobolōu be nogo diā hohobolōu kē sagai mei, gaba folodo dalayodei. *Buk Song 45:6-7*

¹⁰ Godihā haba ē Dihikōu tobou,

Ŋame Hiye O. Yomogōu do, nā sa sibigē koŋu milōu gai kaha, sa sibigē koŋu neledo dege dala kuhe.

Agudio kene, noŋu nē dobogoŋuyenōu milōu gai.

¹¹ Sa sibigebōu, agudiobōu de makoma mei degele.

Ŋanōu si makolo mei, ŋame noŋu kegenōu dalale.

Sa sibigebōu agudiobōu koŋume yukuei kōu ye kagi fegema mei degedi kenōu tefele kagi fegema mei degele.

¹² Obe yukuei kaj dile tigama mamōu, haba gehe kadi sagai kenōu tefele, nā sa sibigebōu agudiobōu de bohōu gama, gehe degele.

Ŋanōu si bohōu mei.

Nā dalalebe sadebebōu mei, ŋame noŋu kegenōu dalaleyodei. *Buk Song 102:25-27*

¹³ Tabe, Godihā ē Dihikōu kōu gue tobou,

Nā mā dobogoŋu delekōu duwo keme kegenōu ibe deba, habage ā nē ho o kediā moŋumaba, nē abogoŋu hayedu kefeguloyodei. *Buk Song 110:1*

Godihāge ē ēsol o kediāmokōu be tā kege ta tobōu li mei.

¹⁴ Esol o kediāme ta tōu bōu mei, diāme finōu. Diāme Godihā dabai degedi o. Godihā tobōu mōu ya, Godi yoŋu mamōu lamōu degeli o sasai kediā dogōu gulo idi.

2

Godihā di mamōu keme sibigē hiyedo

¹ Godihā ē Dihihā hūbe hiyedo folodo kaha degeimōu, tā di dumōu haguei kē defeido tolōu seseme, kegeligi di kē dohōu gouye.

² Afudo, Godihā ē ēsol o kediā tobōu mōu ya, ē kuolōu tā kē Moseskōu hehegieimōu, Mosesha o sasai kediāmokōu nī defeido dulo sesemabeede tobou.* O Godihā tā

* **1:7 1:7** Wibōu, duobōu, fibōu keme Grik taege tanōu fej 'pneuma'-yode tobōu di. * **1:7 1:7** Dabai 7:30 * **1:9 1:9** Juda o kediā dioŋu diā wolōu dalale hiye o ebele maka degele idibe, gusege huei ē widiletōu sōu gulo idi, ē hū hebele fogulo ile kaha degemōu. * **2:2 2:2** Juda o kediāge wa, Godihā tā keme ēsol o kediā Moseskōu hehegieiyade tawale iye, kenōu si kegele meido. Nā kuguo Kisim Bek 19, 20 kokōu dugu. Godi yoŋunōu Moseskōu hehegie tobou.

ke gobolou idi kediamme hebe kasagai mala idi, Godiha ta ke dulo idiyo mei kaha degeimou.

³ Kegei kaha degemou, Godiha di mamoube dabai hiyedo degei ke di tobekou mugubabe, di midihou kasagai kaha hebe keme kage gabama ile? Gabale sagai meido.

Di mamoube dabai hiyedo degei, keme di Hiye O youtu yoma kou gue tobou, a o sasai ni mamolouyode tobou mou, o ilo kedia dulomou, dimokou be ta keme damaledo tayode tobolou i.

⁴ Godiha e Dihi tobou mou hagua, midihou gehe gehe milou goumou, o ilo kelege duguo tawale ibe, ta Godiha Dihi e tobou keme damaledade tawale i. Haba tabe, Godiha e Duo Bolofei tobou mou hagua, damaleyodele i o sasai kediamokou bi tanou tanou Godiha tagaiya ke solou do dege fimou i. Kege degei kaha degeimou, Godiha e Dihiha tobou keme dia damaledade tawale i.

Yesube di Hiye O tanou fei, e di mamou

⁵ Di tewe, sa gehe Godiha habage milolou yodei keme ege esol o kediamokou be ta dia dalamabeede tobou li mei.

⁶ Godiha kuguo kodu o tahou kou gue nalai dala, O eibe kageiye, na eimokou fimou dala?

Eibe mabou sa degeiye, kenou si nage ei bologuado dia dala kuhe.

⁷ Na eibe milou mou be, eibe esol o kedia hayedu huyadefei dala demamou, na ei hu hebele fogumou, ei hu hiyedo degei.

⁸ Na bi olou fei kefeguo, ei abogoutu hayedu dogogu dalayodei. *Buk Song 8:4-6* Godiha bi olou fei ke o kedia dihi kaha e abogoutu hayedu dogogube, bi ta fogou li mei. Ifisi dige bi olou fei keme o kaha dia dalamou duguyo mei.

⁹ Kenou si di dugulube, Yesu eme hu hiyedo dalamou dugulu. Eme esol o kedia hayedu huyadefei dala demamou, Godiha e hu hebele fogumou, e hu hiyedo degei, yobe e tolo i kaha degeimou. Godiha habagugueimou, Yesu e tolo i kahanou be, e o sasai olou fei di timou ke kuhe mou.

¹⁰ Godihage bi olou feido milou gai. Eme bimai olou fei kaha obou. E tagalibe e sisigo sudo hebenitou fologaba, e hohou kaha duledu dalamabadomou. E di mamoloutu hiye o tobou mou migile, do hiyedo duguo tolo i. Tolo ilemou, di kuhe mamou. Midihou Godiha milou keme midihou bolodo.

¹¹ Yesuha degeiye, Godiha o sasai dibe e biyodei kaha degeimou, dibe Yesu ebou de sosou tanou fei degei. E dibe e mala bobasi diayodelebe ta gue degediyo mei.

¹² Yesuha Godikou kou gue tobou, A ne hu ke ma mala diabou, ma bobasi diabou kediamokou tama dege tobolou. Dia kefema duwoguaba, a die feileba, ne hu hebele foguba, dia dulo ileyodei. *Buk Song 22:22*

¹³ Haba tobou, Age na degegaleyode tobou keme degeiba dugulaba baha duwoloyodei. *Aisaia 8:17* Haba tabe, Ame kuhe. Godi ne sisigo, nou amokou nei kediamme abou de dalaguayodei. *Aisaia 8:18*

Yesuha di dogou gulamou sa sibige o bagai

¹⁴ O sasai, Godiha Yesukou makamai kediamme sa sibige o kaha degeimou, Yesu ene sa sibige o бага mala fele tolo i, todi kaha obou o Tama makoyadomou.

¹⁵ Yobe, o sasai di sa sibige kuokou daladibe, Tamaha degeiye, di tolo kokou gue degele idi. Dibe didio degei sagai kenou tefeale dalaguadi. Kenou si Yesuha tolo ibe, di gue degedi kaha didio masai sagai ke tou fogou mabadomou tolo i.

¹⁶ Damaledo, Yesuha tolo ibe esol o kedia dogou gulamou mei. Abrahamha huti kedia dogou gulamou kuhe tolo i.

¹⁷ Kegemou, Yesu eme sa sibige o bagama, Godiha dabai degele dalali, mogou du daladi hiye o degei,* midihq kasagai o sasai kedia milolou idi kaha hebe ke igile muguyadomou. Solou do hiyedo degeba, dabai kege degelebe, dafale sagai mei.

¹⁸ Tamaha Yesu tefeale dugumou, Yesu e hagi hiyedo dugu. Kegei kaha degemou, o sasai Tamaha tefeale dugubabe, Yesuhage diame dogou gulonou.

Yesuha hu hiyedo kahage Mosesha hu hiye keme gaba feleido dala

(Ta Hiye 3:1-4:13)

3

Yesuha hube hiyedo, Mosesha hu gabama folodo dala

¹ Ma mogo diama, nime Godiha o sasai. Godihage nine hebenitou fologaleyodema makamai dalagua. Ni defeido Yesu tawama, eme ta-bolofei-mala-siadi-obou, mogou du daladi hiye obou degeyadomou, Godiha tobou mou kuhe haguei. Di emokou damaleyodema, e hu ke tama dege tobolou idi.

² Godiha Yesu makama tobou mou be, ege ta dafali mei, e dulo sesei. Nebe, afu Godiha Moses kou tobou mou, ege ta ke dulomou, Godiha mosodu bimai olou fei ke* defeido dia dele kenou tefei.

³ Obe moso togomamou, o yofu e hu solojumou e mosoyode tobou di sagai kenou tefei, Yesuha hube hiyedo, Mosesha hu gabama folodo dala. Yobe, moso keme Yesu yofu e moso.

⁴ Moso olou feibe obenou togoga i. Kenou si Godibe bi olou fei milou gai o.

⁵ Mosesbe Godiha dabai o degei dalali, mosodu dabai doudonou degedi. Ege Godiha emokou tobolou ke dulomou ta dafali mei. Godiha habage tobolou dala kene e tama dege hehegie tobou di.

⁶ Kenou si Kelesube Godiha Dihi, ege e Ayeha mosobe doudonou dia daladi. Godiha emokou tobou mou ne, ege dulomou ta dafali mei. Di damaleyodema, midihq bolodo, Hiye Oha dimokou degele ke dia dalaguababe, dibe Godiha moso, yofu dia daladi ke sa degei.

O sasai Godiha ta tobekou mugulo idi kediame misiholo duwodi sa kokou be ta fologale mei

⁷ Kegemou, Duo Bolofeiha kou gue tobolou,
Ifi, ni Godiha tobolou ta dulobabe,

⁸ niou ni fimaiya ke suluguadama.

Afudo, hebe mei mihinou sa kokou ge, Godiha ni kou guai o kediakomou tefeale dugumou be, o kediage Mosesha ta ta dulo ili mei. Die fiibe hiligido degemou,

* **2:17 2:17** Mogou du daladi o keme ('pris') Godiha moso kodu dabai degedi. Dabai degeimou be, Godibe tagetou dalamou, ha o sasai kedia hayedu dalamou, yofuge mogou du daladi. * **3:2 3:2** Godiha mosodu bimai - ta kaha sibigebe Godiha o sasai.

dioŭ die fimaiya kenou suluguadi. Nime dia degei sagai kegebe hobou ta degedama.

⁹ Ni kou guai o kedia suluguali sadebe olou fei 40 kege mei degei kaha duo kilegebe, a diamokou midihō bolodo ke hehegieimou duguomou, dia amokou hiyedo tefeleduguga haguasiei. Damaledo, amokou be bou baganou degegamou haguasiei.

¹⁰ Kegei kaha, a gofoŭ degemou tobou, o sasai kedia ma ta dulo sesele idiyo mei. Midihō a diamokou hehegiedi keme dia tawale idiyo mei.

¹¹ A gofoŭ degemou kou gue makama tobou, damaledo, diame ma misiholo duwodi sa kokou be fologale meido. *Buk Song 95:7-11*

¹² Mogo diama, niou tawaibou. Ni kile o taha damaleyodili mei, fimai kasagaibou de dalali, Godi yoŭ kegenou daladi o ke tobekou muguye.

¹³ Ifibou, sawisie olou feibou ni niou sie yogokou dedei sagiba, dedei sagiba dema. Kegelig, ni fi hiligido degeba, midihō kasagai ni milou gadi keme wa kou boloyade tawaleba, niou ni fimaiya kenou sulugueiye.

¹⁴ Di Kelesukou yoma damaleyodele i sagai kenou tefeledonelede dege dalali, di tofigiei debabe, dibe Kelesuha e mogo dia dalagua.

¹⁵ Godiha kuguokou kou gue nalai dala keme di kou tewe, Ifi, ni Godiha tobolou ta dulobabe, niou ni fimaiya ke suluguadama. Ni kou guai o kedia Mosesha ta dulo ili mei sagai kegebe hobou ta degedama. *Buk Song 95:7-8*

¹⁶ O sasai Godiha ta kou dulo iye, ha die fimaiya kenou suluguadi kediane koyo dia? Keme Mosesha sosogou mou, sa Isipkou ge yai kedia.*

¹⁷ Sadebe olou fei 40 kege mei degei kaha duo kilegebe, Godihage koyo diamokou gofoŭ degele dalalou? Keme hebe mei mihinou sa kokou ge o sasai midihō kasagai milou ga dalaguali, tofigile i kediamokou gofoŭ degei.

¹⁸ Godihage nime ma misiholo duwodi sa kokou be fologale meiyodema makamai keme o koyo diamokou tobolou? Keme Godiha ta dudiyo mei o sasai kediamokou tobou.

¹⁹ Kegemou, dige o sasai kediane Godiha misiholo duwodi sa kokou be fologali meidade tawali, diame damaleyodele ili mei kaha degemou.

4

Godi yoŭ e o sasai kediane misiholo duwodi sa kokou fologale

¹ Godiha o sasai e misiholo duwodi sa kokou fologaleyode toboube, e kou guai o kediamokou nou tobou li mei, e dibou de fologaleyodema maka dege tobou. Kegei kaha degemou, di tawaibou, kegelig ni tanou ta folo ho fogouye.

² Ta uwo bolofei, ifi di dulo idi koŭme di kou guai o kediane kou dulo idiye, kenou si diage ta uwo bolofei kokou ta damaleyodele ili mei, mou dulo idi.

³ Damaleyodele i o sasai dinou si misiholo duwoguadi sa kokou fologale. Yobe, Godihage damaleyodele ili mei kediamokou kou gue tobou, A gofoŭ degemou kou gue makama tobou, damaledo, diame ma misiholo duwodi sa kokou be fologale meido. *Buk Song 95:11*

Godiha kege tobouye, kenou si e bi olou fei dala koŭ milou gai kelegebe, e misiholo duwodi sa kene milou ma mai dala.

* 3:16 3:16 Namba 14:1-35

⁴ Godihā sawisieī dio kaha tā ke e kuguokōu be kōu gue nalai dala, Godihā dabai olōu fei ke degegamōu haguabe demōu, dio sawisieī kahage, e misiholo duwei. *Stat 2:2*

⁵ Di kōu husōu kenōu haba husoūme,

Diame mā misiholo duwodi sa kokōu be fologale meido. *Buk Song 95:11*

⁶ Tā Godihā tobou ke dala kaha degeimōu, di tewe, o ilo kele misiholo duwodi sa kokōu fologale. Kenōu si afuge o ilo kedia tā uwo bolofei ke kōu dulo iye, ha damaleyodele ili mei kaha degemōu, diā Godihā sa bolodo kokōu be fologali mei.

⁷ Kegei kaha degemōu, habagedo, Godihā sawisieī ta o sasai e misiholo duwodi sa kokōu fologale makamai, e sawisieī keme ifiyode tobou. E Devithā mogouya kōu gue kōu tobou sagai kengenōu haba tobou,

Ifi, nī Godihā tobolōu ta dulobabe, nīōu nī fimaiya ke suluguadama. *Buk Song 95:7-8*

⁸ Josuahā afuge o sasai kedia mokōu misiholo duwodi sa keme nei debabe,* Godihage sawisieī habage degele tā koūme ta tobōu li mei.

⁹ Kegemōu, di tewe, misiholo duwodi sawisiale ta dala. Sawisieī keme Godihage e o sasai kedia misiholo duwogualeyodema makai.

¹⁰ O koyohā Godihā misiholo duwodi sa kokōu foloubabe, o keme dabai hiyedo degedi keme tōu fogolōu. Godihā e dabai degema misiholo duwei sagai kenōu tefele misiholo duwolo.

¹¹ Kegemōu, di misiholo duwodi sa kokōu fologalaba neledo degeme. Kegeligi, di o ta, afu kōu guai o, Godihā tā duli mei ke makolo i sagai kenōu tefele makeiye.

¹² Godihā tābe yoū kengenōu dalali, dabai hiyedo degedi. Tā kaha e gofoū kahage, aweki me bolōu kai kaha me gofoū ke gabama feleido. Tā kaha o di duledu ti solōu gōu mōu be, fībōu duobōu, haba dio fogogaibōu, dio meseleibōu de gegeleguei kokōu ne folomōu, di fimai bōu di tagaibōu olōu fei ke file daladi.

¹³ Bi olōu fei Godihā milōu gai keme yoūmakōu be ta mogogou dala mei. Godihā di hile kokōu be ta diōu gu dala mei, e di hō tageya kenōu dalagua. Kegei kaha degemōu, di fiye mai bōu, di degegaibōu olōu feibe Godi yoūnōu file.

Yesu eme hebenitōu be Godihā midihō ebele kaha mogōu du daladi hiye o degei dala

(Tā Hiye 4:14-10:39)

Yesube di mogōu du daladi hiye o hiyedo

¹⁴ Damaledo, mogōu du daladi hiye o hiyedo, eme hebenitōu folo dala. O keme Godihā Dihi Yesu. Kegei kaha degemōu, dige di damaleyodei, diyōu omokōu hehegiedi keme defeido tōu me.

¹⁵ Dibe dedei mei. Diyōu nōu be di midihō kasagai keme igile mugulo sagai mei. Kenōu si dige di mogōu du daladi hiye ohage dimokōu be solōu do degele meiyode tawadame. Tamahā di tefele dugudi sagai, kenōu tefele, ene kōu tefele duguye, kenōu si ege midihō kasagai ta milōu li mei.

¹⁶ Kegei kaha, di gue degedame. Godibe di wolōu daladi hiye o. Hagi ta dugubabe, di Godikōu ile hafei degeiba, e di habagugueba solōu do degele.

* 4:8 4:8 Lo 31:7

5

Mogou du daladi hiye o Yesu enou si di sasale mamolo

¹ Sa sibige kuokou, mogou du daladi hiye o tanou tanou maka degegamou hagueibe, mogou du daladi dabai degeleba, o sasai kedia dogou guyadomou. Dabai keme Godiha dabai, Godikou bi daga daga ke nelemou, gali woma sile idi. Kegelige, o sasai kedia die midihou kasagai milou ga idi kaha hebe ke mala iye domou.

² Godiha dabai keme hiyedo folodoye, haba dabai o kaha e nelebe hiyefeji mei. Kegei kaha degemou, ege tawale idiyo mei obou, damaleyodei tou fofou gule i obou olou feji kediakomou be amafeinou tobou di, yobe eme dedeji mei kaha degeimou.

³ Kegemou, Godikou gali woma sile idi kaha yobe, o sasai kedia midihou kasagai milou ga idi kaha hebe kebou, mogou du daladi o you e midihou kasagai milou gadi kaha hebe kebou de igiseyadomou, Godikou gali kuhe woma sile idi.

⁴ Mogou du daladi dabai degele idi hiye o kediame, die hube hiyedo dala. Dabai ke degelebe diousie dio die tagaiya ke maka idiyo mei. Godihanou o Aron haguismou maka degei sagai kenou tefeke maka degedi, mogou du daladi dabai ke degemabadomou.

⁵ Nebe, Kelesu ene mogou du daladi hiye o degeleyodema, e yousie you tagaiya ke makali mei. E you e hu yousie hebele fogou li mei. Godihanou makamamou kou gue tobou,

Name mayo you ma Dihi. Ifibe ame ne Aye degei.

Buk Song 2:7

⁶ Godiha ta tabe kou gue tobou,

Name mogou du daladi o, o Melkisedekha* delei sagai kege, nane tofousogo nou kengenou tafalale.

Buk Song 110:4

⁷ Yesu e sa sibige kuokou dalali tawai, Godihage e boholou molo udade tawai. E tolo ile hafei degeimou, Godikou gosolomou, ta neledo dege toboube, e you tagaiya ke tobou li mei, Godiha tagaiya kenou tobou kaha degeimou, Godiha e dihou бага tobolou ke du.*

⁸ Yesube Godiha Dihiye, kenou si e do dugu kokou ge Godiha ta kenou dulomou sesedi keme tewe degei.

⁹ Ege e Ayeha ta ke dulomou, dou do o degemamou, eme o sasai di mamolo you kaha obou degemou, e ta ke dulo sesedi o sasai dimokou fi tofousogo tofolou ke neleyodema dala.

¹⁰ Kegemou, Godiha tobou, name mogou du daladi hiye o, o Melkisedeknou tefeke dalayede tobou.

Dibe dihi die бага dalaguadame

¹¹ Ei o Melkisedekha degei ta keme hiyedo kou tobolou sagaiye, kenou si ei nimokou hehegie tobolou be hagi. Yobe, ni ta kaha sibigebe totodo ta tawale ile mei kaha degeimou.

¹² Nime afudo damaleyodema hagueiye, kenou si Godiha ta omokou hehegie keme ni ta tewe mei. Nime o tae hehegie sagai dala kehe. Dihi dieye bunou nadi sagai, nime Godiha ta huyadefeinou tawale ili. Dihi die kediame nale do ta nadiyo mei kenou tefei, nime Godiha ta sibigedo ke ta tawaga iyo mei.

* 5:6 5:6 Stat 14:17-20 * 5:7 5:7 Yesuha hebe hai Getsemanikou dalali, Godikou kege dihou бага tobou. Matyu 26:36-46.

¹³ Bu nalā idi kedīame dihi diēnōu feī. Midiho dōudo milōu di kē hehegie tobōu babe diā ta duloba tawale ile mei.

¹⁴ Nalēdo kēme fī haguei kedīanōu nalā idi. O kegei kahage tawalamōu degemōu iligi, midiho kasagaibōu, midiho bolobōu kē filemōu tawagamamōu dalagua.

6

Di nelēdo dege dalali, Godihā dimokōu midiho bolōdo degele kē dia dalame

¹ Kegemōu, Kelesuhā tā, oe dimokōu yoma hehegiei kēme di tawagoubabe, haba tage hehegiedama. Di haba tagebe fī haguei o kedīa tawagai kē tawagalaba degeme. Afu kōu hehegiema fogou, kēnōu haba hehegile kēme mouti fofoguema fogou dalali, haba tage fofoguele kē sā degei. Mosō sibigē togouyo mei. Damalēdo, nige fī boholōu mōu, sibigē mei dabai degedi kē tōu fogōu mōu, Godikōu damaleyodedi kēme nī kōu tewe degei. Tā kēme hiyedo dege haba tage hehegie tobōu dama.

² Fafeleya degedi midiho kēbōu, dobogoū omokōu dogoguomōu diho baga tobōu di midiho kēbōu, tofigieiba haguagile kēbōu, uwage sawisieie kelege tā sale kēbōu olōu feī kēme nī kōu tewe degei kahā degemōu, hiyedo dege haba tage hehegie tobōu dama.

³ Godihā boloyode tobōu babe, Kelesuhā tā kahā sibigē olōu feī kēne di tewe degele ile.

⁴ O sasai ilo kelege Godihā hohō kē duguo, ē midiho kē tawalemōu, hebenitōu duwo o kahā nei kē huyadefei malāmōu, Duo Bolofeiye diā kōu touye, kēnōu si diā Godikōu damaleyodei tōu fofōu gule i debabe, kegele i o kedīame dige boholōu mā haguamabeedeibabe, diā haguasile sagai mei.

⁵ Diāme Godihā tābe kōu dulomōu boloyodele i. Godihā nelē hiyedo, habage tamā degele kēne diā dugulo i.

⁶ O sasai kegele i kedīa die damaleyodei kē tōu fogōu ba, haba di diāmokōu, nī fī bohōu mabeede tobōu babe, diā dulo sagai mei. Yobe, diā Godihā Dihi tobekōu mugulu kēme ēme haba hebe fufuguomaikōu ikoke degeli sagai kege, o dihi kele emokōu sidifi nelē ili kahā.

⁷ Huei toumōu be, mihī kolo hihī degeimōu, segei hou segei bologuādo fua foloumōu, hebe hai obōu kahā segei sibigē moūdi. Kēme Godihā yoūnōu nēdi.

⁸ Haba, mihī kolo takōu ge aye tibōu kogoubōu denōu foloubabe, kēme sibigē mei. Kegeligi, Godihā makoloyodeiba, douye nāma mei degeiye.

⁹ Mogo diāma, ei nīmokōu tā nelēdo kōu tobolōu ye, kēnōu si ei tewe, nīme kege makolo mei. Nīme Godihā mamōūba, bologuādo duwoguale.

¹⁰ Godibe midiho dōudo o. Nī emokōu hohō degemōu, ē dabai degele idi kēme ē ta totōu degele mei, nī ē o sasai kedīa dogōu guemōu hagulugi, ifine kegenōu degele ili kēme ē tewe.

¹¹ Eige nī damaleyodei kēme nelēdo dege dalaguali, midiho bolōdo, Godihā dimokōu degele kē dia dalagua kēme damalēdo tamā degeiba dugumabadomōu tagali.

¹² Godihā dabai degelebe dafadama. Nelēdo dege damaleyodele i kedīa midiho kēnōu sesema. O sasai kegele idi kedīage Godihā habage neleyodema makai kē malā ile.

Dige Godihā degeleyodema makai kokōu damaleyodema nelēdo dege dalame

¹³ Afu, Godihā Abrahamkōu ē degeleyodema makamā tobou kelegebe, o tahā ē hū gabali mei kahā, ē yoū ē hūya kē kōu gue tobou,

14 A midihō bolō nāmokōu hegiba, nē hūti o, habage haguā ile kediame suūdo degeleyodei. *Stat 22:17*

15 Kegemōu, Abraham ē dafali mei, ē dia dalali, Godihā degeleyodema makai kē damalēdo tamā degeimōu dugu.

16 Obe tā damalēdo makamā tobolōu idibe, o hūbōu o, dioū die hū gaba folo dala kediā hūya kē tobolōu idi. Kege degedi kaha yobe kōu guei, dige tā, o kaha tobolōu kēme damalēdodade kōu tawale ili kaha, o tahā ta tā kē tobekōu mugulo sagai mei.

17 Godihāge Abrahamhā ē hūti o di dogōu guloyodema, ē yoū ē hūya kē maka dege tobou. E tagaibe, ē tā dulo ili o kediage ē tā kēme damalēdode tawale ile kē tagai.

18 Kegemōu, tā bolōu dala. Godihā degeleyodema makama tobou kēbōu, haba yoū ē hūya kē maka degeibōu kaha, ēme ogōu ga tobolōu sagai mei kēme di kōu tewe. Kegei kaha degemōu, o sasai fosige yamōu, Godikōu mogogōu dalagua dibe tā kē tawalemōu, ē dimokōu midihō bolōdo degele kē nelēdo dege dia dalagua.

19 Godihā dimokōu midihō bolōdo degeleyodema makai kēme mosole bagagidi ti nelēdo kē sā degei. Kegei kaha, di fī nelēdo dege dalame. Godihā kuolōu mosokōu fologalebe bolō. Yukuei hiyedo, adikōu diōu gou duladi kēme duoya bafou kaha, di Godikōu ile a dala.

20 Yesuhā ebukōu widio degemōu, Godihā mosokōu feleibe, ē di dogōu gulamōu felei. Yobe, ēme mogōu du daladi hiye o degei kaha, ēme o Melkisedek ē degei sagai kēnōu tefele tofousogo tofousogo tafalale.

7

O Melkisedek ēme hūbe hiyedo dala

1 O Melkisedek* ēme sa Salem o sasai kē wolōu daladi hiye o, haba ēme damalēdo Godihā dabai degedi o, mogōu du daladi o kē. Kegemōu, sawisie i ta kelege, Abrahamhā hiye o ilo kelebōu de biyama mei degemōu, boholōu mā hagumōu, Melkisedekhā ali duo geleguomōu, Godihā nāmokōu midihō bolofei kē hegileyode tobou.

2 Kege tobōu mōu, Abrahamhā bi yoū biyolugi mōu kē kefema māmōu ile olōu fei 10 degeimōu be, kefei tanōu ta kē malāmōu, Melkisedekkōu nei. Hū Melkisedek kaha ē sibigebe dōdo midihō kaha hiye o. Haba enōu be sa Salem o sasai kediā hiye o. Hū Salem kaha sibigebe mogo degedi hiye o.

3 E ayebōu, ē adiōu bōu ta deleli mei. E kōu guai one ta deleli mei. E adiōu hā ē mōu sawisieibōu, ē tolo i sawisieibōu debe di ta tewe mei. Melkisedek ēme Godihā Dihi sā degemōu, tofousogo yoū kegenōu mogōu du daladi dabai o degei.

4 O Melkisedekhā ē hū hiyedo dele i kē nī defeido fimāma. Di kōu guai o Abrahamhāne bi yoū biyolugi mōu kē kefema māmōu ile olōu fei 10 degeimōu be, kefei tanōu ta kē malāmōu, Melkisedekkōu nei.

5 Nī tewe, mogōu du daladi dabai o Liviahā* hūti o kedianōu degemōu hagumōu be, Mosesahā kuolōu tā maiyege, sa Israel o sasai diā tanōu tanōu die bimai kē kefema māmōu ile olōu fei 10 degama, diā olōu feibe die bimai kefei tanōu ta malāba, mogōu du daladi o kediāmokōu nēmōu imabeedei.* Israel o sasai kediame Liviahā ē sosōu diā, die ayebe Abrahamye, kēnōu si bimai ilo kelebe Liviahā hūti o kediāmokōu nele idi.

* 7:1 7:1 Stat 14:17-20 * 7:5 7:5 Stat 24:34; Kisim Bek 1:2 * 7:5 7:5 Namba 18:21

⁶ Melkisedek ɛme Livaiha ɛ huṭi meiyɛ, kɛnɔu si Abrahamha ɛ bimaj kɛ kefema mamou ile olou fei 10 degeimou be, kefei tanou ta kɛ malamou, Melkisedekkou neimou, ɛ Abrahamkou kou gue tobou, Godiha namokou midihɔ bolofei kɛ hegileyodei. Bi kɛ nei obe Abraham, Godiha midihɔ bolodo kɛ hegileyodema kou maka degei delei obe enou.

⁷ Di tewe, di midihɔbe kou guei, midihɔ bolofei hegileyodili o kɛme hu hiyedo. Haba midihɔ bolofei hegileyodeimou dula o kɛme ta kɛ tobolou o kaha hayedu dala.

⁸ O Livaiha huṭi o, Israel o sasai die bimaj ilo kele mala idi kediamɛ tofigile idi. Kɛnɔu si, Abrahamha bi ilo kele mou o Melkisedekbe, Godiha kuguokou be, ɛme yoŋu kegenou dalaleyode nalai dala.

⁹ Ifibe Israel o kediamɛ Livaiha huṭi o kediamokou bimaj ilo kele nele idi. Kɛnɔu si a tobolou be, afu, Abrahamha Melkisedekkou bimaj ilo kele nei kelegebe, Livaihane dogou guo nei.

¹⁰ Yobe, Melkisedekha Abrahambou de gelegu kelegebe, Livai ɛme ɛ adiou ha mou li mei, kɛnɔu si ɛ kou guai o Abrahamha bimaj neimou be, Livaihane Melkisedekkou dogou guo nei, dilie sosou tanou fei kaha degeimou.

Mogou du daladi hiye o ebele kahage mogou du daladi o ilo, afu deleigui kediamɛ gabama folodo dala

¹¹ Kuolou ta Mosesha majyege, Livaiha huṭi o kediamɛ mogou du daladi dabai degele idi. Dabai kɛ degemou hagueibe, Israel o sasai kediamɛ Godiha dihiɛ kokou midihɔ bolofei ta degele idiyo mei. Bolofeinou degele idi debabe, Godiha o ta tobou mou haguɛli mei. Kɛnɔu si midihɔ bolɔ ta degele ili mei kaha degemou, Godiha o ta tobou mou haguei, Godi yoŋu dalaba, di dalaba, ege mogou du dalayadomou. O kɛme Livaiha huṭi o Aron* sa degei mei. ɛme o Melkisedek sa degei.

¹² O kahage Livaiha huṭi o kedia timou mou kaha degemou, kuolou ta kɛne igile muguomou gehe maj dala kuhe.

¹³ O di tobolou be ɛme huṭi ta o. ɛ huṭi o kediamɛ o tae mogou du daladi dabai degedi kɛ ta degeli mei. Godikou wai sipsip woma sisi kɛne ta degeli mei.

¹⁴ Di tewe, di Hiye Obe Judaha huṭi o. Moseshaɛ Judaha huṭi o kediamɛ mogou du daladi dabai degele kɛ ta tobou li mei.

¹⁵ Mogou du daladi o ta, Melkisedek sagai degei ta kɛme, Godiha tobou mou haguei kaha degeimou, di ta a tobolou koŋume defeido tawame, ɛ dabai degele kahage o Livaiha sosou dia degele idi kɛme gabama folodo degele.

¹⁶ Mosesha kuolou taɛge, Livaiha huṭi o kediamɛ mogou du daladi dabai degemabeedei. Kɛnɔu si Yesu ɛme yoŋu kegenou dalale kaha degeimou, Godiha ɛme mogou du daladi o degeyadomou kuhe tobou mou haguei.

¹⁷ Yobe, Godiha kou gue tobou, Name mogou du daladi o, o Melkisedekha delei sagai kege, nane tofousogo noŋu kegenou tafalale.

Buk Song 110:4

¹⁸ Kege kou tobouye di tewe, Mosesha kuolou ta kahage di hiyefei dogou gudiyo mei kaha degemou, Godiha midihɔ ebele kɛ kuhe hegi.

¹⁹ Di Mosesha kuolou ta kɛ dulo seselamou degele idiye, kɛnɔu si di Godiha dihiɛ kokou be doudo ta degele idiyo mei. Kegemou, Godiha midihɔ ebele kɛ kuhe hegi,

* 7:11 7:11 Aron ɛme Mosesha ɛ eye. Kisim Bek 28:1; Kisim Bek 4:14

dige Godikou ya hafei degeba, e dimokou nele ke dia dalamabadomou. Ebele midihq kahage afu midihq, Mosesha hegi ke gaba feleido dala.

²⁰ Godiha Yesube mogou du daladi dabai degeyadomou makaibe, e mou makali mei, yofu e huya ke damaledo maka degei. O ilo kedia mogou du daladi o maka degele idibe, o tae diame Godiha huya ke kege ta maka degele idiyo mei.

²¹ Damaledo, Yesube mogou du daladi o degeimou, Godiha yofu e huya ke damaledo makamamou tobou, Ame ne Hiye O.

Name mogou du daladi o, tofousogo nofu kegenou tafalale.

Hiye O Godiha kege tobou kelegebe, e fimai bolou mamou tobou li mei. *Buk Song*

110:4

²² Godiha yofu e huya ke ta makama tobou kaha degemou, di tewe, midihq ebele Yesuha hegi keme bolodo, Mosesha kuolou ta ke gaba feleido dala.

²³ Afuge mogou du daladi o sudo maka degega, dabai degeligi tofigiemou haguei. Yobe, dia dabai keme ta tolou ba tofousogo kegenou dalale mei kaha degemou.

²⁴ Yesu enou si mogou du daladi dabai degeleba, tofousogo tofousogo tofolou. Yesuha timou be o geheye ta molofo mei.

²⁵ Kegei kaha degemou, o sasai Yesuha huya ke Godikou youbabe, e o kedia mamofuba, diame tofousogo tofousogo tofolou ile. Yobe, ege yofu kegenou dalali, Godiha di dogou guyadomou dihq baga tobolou daladi.

²⁶ Mogou du daladi hiye o kahage dibe sasale dogou gudi. Eme Godiha midihq douo kenou sesega milou di o. Midihq kasagai ta milou diyo mei. E duledube sibigi ta dala mei, midihq kasagai milolou idi o sasai kedia sagai mei, eme gabama feleido dalamou, Godiha e hebenitou mala felei.

²⁷ Mogou du daladi hiye o kedia Godikou gali woma sile idibe, dia diofu die midihq kasagai kaha hebe kebou, haba o sasai kedia midihq kasagai kaha hebe kebou de igisalamou kuhe sile idi. Yesu enou si kege degeli mei. Eme tanou fei tolo i kehe. E haba ta tolo ile mei. O sasai kedia midihq kasagai kaha hebe ke igile mugulamou, e yofusie Godikou nei.

²⁸ Mosesha kuolou taeye o dedei mei o kedianou mogou du daladi hiye o degemabadomou kuhe makadi. Kuolou ta keme ebukou haguei. Habage, Godihage yofu e huya ke e Dihibe mogou du daladi dabai degeyadomou makai. Eme o douo, yofu kegenou dalale o.

8

Yesube hebenikou mogou du daladi hiye o dala

¹ Ta a tobou kaha sibigebe kou gue, Godi dalamou, di dalamou, mogou du daladi hiye o eme hebenitou folomou, o sasai di wolou daladi Hiye Ohu duwodi bolodo kaha dobogofu delekou duwo.

² Yesu e hebenitou dalali, Godiha moso damaledo kokou ge dabai degedibe, e mogou du daladi dabai ke degedi. Godiha moso keme obe tegeli mei, Godi yofunou tegei.

³ Sa sibige kuokou be, mogou du daladi hiye o kediage galibou, bi ilo kelebou de Godikou nemabadomou makai. Nebe kenou tefei, mogou du daladi dabai degedi o Yesu, ene Godikou bi nelenou.

⁴ Eme sa sibige kuokou dala debabe, eme mogou du daladi dabai degedi o mei. Yobe, mogou du daladi dabai degele idi o sa sibige kuokou dalagua kediage Mosesha tobou sagai kege Godikou bi daga daga ke nele idi kaha.

⁵ Diame Godiha moso, sa sibige kuokou dala kodu dabai degele idi. Moso keme figisa sa degeinou. Godiha moso damaledobe hebenikou dala. Kegei kaha degemou, Mosesha Godiha falai moso tagalamou degeimou be, e Moseskou kou gue tobou, Na defeido a bitoukou ge hegimou dugu sagai kenou sesele togoyedei. *Kisim Bek 25:40*

⁶ Kenou si, mogou du daladi dabai, Godiha Yesukou nei kahage mogou du daladi dabai o ilo kedia degele idi ke gabai. Yobe, midihou ebele Yesuha hegi kamahane afu midihou, Mosesha hegi ke gaba folodo dala. Haba, Godiha youtu e midihou ebele ke hegi kelegebe, e youtu e huya ke damaledo makama tobou.

Midihou ebele Yesuha hegi kahage afu midihou ke gabai

⁷ Ni tawama, afu midihou, Mosesha hegi keme bolou debabe, Godiha midihou ebele keme ta hegili mei.

⁸ Kenou si Godiha dugube, o sasai kediame Mosesha kuolou ta ke dulo sesele i ho fogou mou, e kou gue tobou, Hiye O a tobolou kuhe, Sawisie ta, a Israel obou, Juda obou kediame midihou ebele ta hehegielamou kou makai dala.

⁹ Midihou ebele keme a die kou guai o kediame hehegiei midihou ke sagai mei. Kelegebe, a o sasai kedia sosogou, sa Isip tou fogou imou be, diage midihou a hegi keme ta sesele ili mei kaha degeimou, Hiye O age diame tobekou mugu.

¹⁰ Hiye O age, sawisie ta, Israel o sasai kediame midihou ebele ke hehegiei tobou ma walamale. A die fimaidu ma kuolou ta dogogulo. A die duledu ma ta olou feido nalagale. Kegema, ame die Godi dalaba, diame ma o sasai dalaguale.

¹¹ Kegeiba, o taha ta e mogokou, na Hiye O tawayedele mei. E eyeha e malane ta hehegiei mei. Yobe, o sasai olou fei ame kou tewe degele ile kaha. O hubou bou, o hu meibou olou fei kediage ame kou tewe degele ile.

¹² Midihou kasagai, dia milolou idi keme a gebe meiyodele. Midihou doudo mei, dia degele idi keme a haba ta tawale mei. *Jeremaia 31:31-34*

¹³ Godiha midihou ebele ke hehegiei tobou ma walamai be, e midihou ebeleyode tobou kaha degemou, di tewe, midihou, Godiha di kou guai o kediame hehegiei keme afu midihou. Afu midihou keme kegenou ta dalale mei. Mei degele hafei degeli.

9

Mogou du daladi dabai degele idi o, afu tofolou i kedia gali kafei dou lamou, Godikou nele idi

¹ Godiha afu midihou ke hegibe, e egei dudi kaha midihou kene hegi. Egei dudi moso, sa sibige kuokou dele.*

² Moso keme falai moso, Godiha kou togomabeedeimou togolo i. Moso kodu fologa dugube, fou gou moso ta kodube kamai bou, fafaibou, ou si, Godiha dihele kokou dala kebou de dalamou dugu. Fou gou moso keme Godiha Mosoyodele idi.*

* 9:1 9:1 Kisim Bek 26:1-30 * 9:2 9:2 Kisim Bek 25:23-40, 26:1-30

³ Fou gou moso kaha tobekou be yukuei hiyedo kaha kisigu dalamou dugu. Godiha you e Kuolou Mosoyodele idi keme yukuei ke kisigu kaha ilo kokou dele.*

⁴ Fou gou moso kokou be hebe ho bolodo sidi dou moso kene dele. Dou tou di fafai silemai ke dugube, sele igi golye silemai dugu. Tabe, di kou guai o kedia bisai bokisi kene dele, afu midih, Godiha hegi ke dia tawamabadomou. Bokisi kene sele igi golye silemai dugu. Bokisi kodu bisai keme bilika sele igi golye milou kodube ou mana* sai. Tabe, Aronha e bulukai, afudo tolou siadi kaha kou tile felei kene kodu sagi dele. Tabe, igi bolou, Godiha kuolou ta nalagai kene kodu sagi dele.*

⁵ Bokisi tage figikou be esol o sagai bolou, sele igi golye milou gai kedilie tefeleguei. Bokisi keme dilie tifiyiya kaha hayedu dele. Esol o kedilie kotou tefeleguei kaha sibigebe kou gue, Godiha bokisi kotou dalali, o sasai kedia midih kasagai milou gadi kaha hebe ke igile mugudi.* Kenou si kou bou gebe, bi tanou tanou kaha sibige keme a nimokou ta defeido hehegie tobolou mei.

⁶ Bi olou fei kegi ke doususuga mamou ima mei degeimou be, mogou du daladi dabai o kedia fou gou moso sasafei kodu fologamou, Godiha dabai degele idi.

⁷ Fou gou moso sasama kodube, mogou du daladi hiye o kahanou sadebe tanou tanou kelegebe tanou feinou folodi. Keme mou folodiyo mei, gali kafei dou la tolou nou folodi. Folomou be, gali kafei ke Godikou nedi, Godihage e midih kasagai milou gadi kaha hebe kebou, o sasai kedia totou dege midih kasagai milou ga idi kaha hebe kebou de igiseyadomou.

⁸ Kege degele idi kaha Duo Bolofeha dimokou hehegilibe, falai moso kenou dala debabe, di Godiha Kuolou Mosodu folo abe ta dala meido.

⁹ Damaledo, dia kege degele idi kaha ifi dimokou hegilibe, gali woma sidibou, bi ilo kelebou de Godikou nele idiye, kenou si midih ke degele idi kahage, o midih kegi kokou damaleyodele idi kedia die midih kasagabe ta igisele sagai mei.

¹⁰ Falai mosoduge dabai ke degele idi kahage o die tou nou dogou gulo idi. Nale nadibou, huei nadibou, bilika bigidibou, to todibou olou fei ke degele idi kahage, Godiha dihile kokou be obe sibigi ta dalale meiyade tawalemou degele idi. Kege degega imou, Godiha o ta tobou mou migile, midih ebele ke kuhe hegi.

Kelesuha yousie seseguomou, e kafei migibe, di dogou gulamou

¹¹ Kegemou, Kelesu e hagua, mogou du daladi hiye o degemamou, midih bolofei keme dimokou hegi dala kuhe. E midih ke hegiemou, Godiha moso bolodo kokou kuhe felei. Moso keme obe tegeli mei, sa sibige koumaha bi mei.

¹² Ege Godiha Kuolou Moso kilebe wai memebou, wai bulumakou wilibou kaha kafei ta dou la tolou mou feli mei. E tanou fei you e kafeiyenou a sougou mou feleibe, di mamouuba, tofousogo tofousogo tofou mabadomou.

¹³ Afudo, o sasai Godiha dihile kokou sibigibou dalaguamou be, mogou du daladi dabai degele idi o kediage wai memebou, wai bulumakou oyebou kedia kafei kebou, wai bulumakou osobou wili ke douye nama mei degei kugulo kebou de malamou be, o sasai die tagetou ffigile idi, Godiha die tou be bolofeinou dalaba duguyadomou.

* **9:3 9:3** Kisim Bek 26:31-33 * **9:4 9:4** Israel kou guai o kedia hebe mei sa mihinou sa keleya suluguali, ou mana fayasigeimou nala idi. Kisim Bek 16:4, 15 * **9:4 9:4** Kisim Bek 16:33, 25:10-16, 30:1-6 * **9:5 9:5** Kisim Bek 25:17

14 Kenōu si Kelesu e kege degeli mei. E kafei kahage gali kafei keme gaba folodo dala, eme midihō kasagai ta milōu diyo mei kaha degemōu. Duo Bolofei yoŋu kegenōu dalale, e neleya ke Kelesuha yoŋusie Godikōu seseguomōu tolo i, Godiha di midihō kasagai milolōu idi kaha hebe ke igile muguyadomōu. E kafeiyenōu di fi bologuquba bolō degema, di sibige mei dabai ke tōu fogōu ba, Godi yoŋu kegenōu daladi kaha, e dabai kenōu degemabadomōu.

Kelesu e kafei kahanōu Godiha midihō ebele ke maka degei dala kuhe

15 Godi ilokōu dalamōu, ha o sasai ilokōu dalamōu, Kelesu eme duo kele dala, Godibōu dibōu de mogo degemabadomōu. Midihō keme ebele. Kelesu eme duo kele dala kaha degemōu, o sasai Godiha haguissama, e sa bolodo kokōu fologaleyodema makai kediamē fi tofousogo tofolōu ke malā ile. Yobe, Yesu e tolo ibe, o sasaiye Mosesha kuolōu tā dulo sesele idiyo mei kaha hebe ke e igile mugulamōu kuhe tolo i.

16-17 Sisigoyege die aye sosou dalamōu be, die ayeha bimai be malā idiyo mei. Die aye tolo imōu si, die ayeha bimai ke file malā idi. Yobe, die ayehage, a tolo ibabe, ni mā bimai ke olōu fei file moŋumabeedema kōu maka dege nalai kaha degemōu. O tolo ili mei dalamōu be, e makama nalai keme yoŋu mōu kege daladi.

18 Nebe kenōu tefei, afu midihō, Godiha Moseskōu hegi kene, Godiha mōu maka degeli mei. Gali kafeiyenōu, Godiha afu midihō kaha tā ke kuhe maka degei.

19 Mosesha kuolōu tā olōu fei ke o sasai olōu fei kediamokōu hehegiema mei degemōu, wai bulumakou wilibōu, wai meme oyebōu womamōu, kafei dōu ma, hueibōu de abugamamōu, hebe hisop* susubōu, wai sipsip towe wei degei kebōu de malamōu, kafeibōu, hueibōu abugai kodu muguo dilemōu, Godiha kuguobōu, o sasai tageyabōu fifigimōu, hihī degele i.

20 E fifigiligi kōu gue tobou, Kafei koŋumahage Godiha midihō ni sesemabeedei ke maka degeliyodei. *Kisim Bek 24:8*

21 Haba kenōu tefele, Mosesha hebe susu kafei dou kodu muguo dile fifigimōu, falai moso kebōu, bimai olōu fei kodu dalagua kebōu de hihī degei.

22 Damaledo, Mosesha kuolōu taēge bi olōu fei keme Godiha dihile kokōu kasagai degeimōu be, kafeiyenōu bologuqumōu bolō degedi. Kafei ta mu ho fogōu babe, midihō kasagai milōu gadibe Godihage gebe meiyodele mei.

Kelesuha o sasai di midihō kasagai milōu gadi kaha hebe ke igile mugulamōu, e yoŋusie Godikōu nelemōu kuhe tolo i

23 Falai moso kaha bimai keme gali kafei kahanōu Godiha dihile kokōu bolō degedi. Moso keme sa sibige kuokōu tegei, moso damaledo hebenikōu dala kaha, e figisanōu. Hebeni bimai keme gali kafeiye bologuqumōu bolō degediyo mei. Kafei ta, gali kafei ke gabai kahanōu si bologuadi.

24 Damaledo, Kelesu e Godiha mosokōu feleibe, moso obe tegei, mōu figisanōu kegei kokōu feli mei. E Godiha moso damaledo, hebenitōu duwo kokōu felei. Folomōu, Godibōu de duwoli, di dogōu gudi.

25 Sa sibige kuokōu gebe, sadebe tanōu tanōu, mogōu du daladi hiye oyege gali kafei dou tolōu, Godiha Kuolōu Moso kodu folomōu, Godikōu nedi. Kafei keme yoŋu e kafei

* 9:19 9:19 Hisop keme hebe hu.

mei, gali kafeinōu nedi. Kenōu si Kelesu ege kegega degeli mei. E yoūsie Godikōu nelemōu, tanōu fei tolo ilemōu, e hebenitōu folo duwo.

²⁶ Yesuhā mogōu du daladi o kedia degegadi kege degedi debabe, Godihā sa sibige koū milou kelege tofogōu, do hiyedo kegenōu duguo tomōu hagulugi, ifne kuhe. Kenōu si kege degeli mei. Ifibe uwage sawisie ke hafei dege dalamōu, e migilemōu tanōu fei tolo i, di midihō kasagai milōu gadi kaha hebe ke igile mugulamōu.

²⁷ Kenōu tefei, o sasai dine tanōu fei tolo haguāba, habagebe Godihā di tā sale.

²⁸ Kegemōu, Kelesu e tanōu fei tolo ilemōu, o sasai sudo kedia midihō kasagai milōu gadi kaha hebe ke igile mugu. Habage e bohōlōu mā hagualebe, o di midihō kasagai kaha hebe ke haba igile mugulaba haguale mei. O sasai e haguale ke dia dalagua kedia mōu laba haguale.

10

Gali sile Godikōu nedi midihō kahage midihō kasagai milōu gadi kaha hebe keme igile mugudiyo mei

¹ Moseshā kuolōu taege, mogōu du daladi hiye oyege sadebe tanōu tanōu, Godikōu gali sile nemabeedei. Midihō keme sibige ta dala mei, sibigedo kōu dalamōu kaha figisanōu. Midihō damaledo keme habage tamā degeiba duguloyodei. Kegei kaha degemōu, gali sidi midihō kaha wolōu haguasili o sasai kediamē Godihā dihile kokōu be ta dōdo dalagua mei.

² Ke degedi kaha degeiye, dōdo degedi debabe, gali sidi midihōbe kōu mei degei. Yobe, gali tanōu fei siye die midihō kasagai milolōu idi kaha hebe keme igile mugu debabe, dioūne diame bolō degeidade kōu tawale i.

³ Kenōu si gali sidi midihō kahage dibe Godihā dihile kokōu be ta bolō degele idiyo mei. Midihō kasagai kaha hebe kōu dala ke totōu degeiye domōu, mogōu du daladi o kedia Godikōu sadebe tanōu tanōu olōu fei gali kuhe woma sile nele idi.

⁴ Wai bulumakou oyebōu, wai memebōu kaha kafeiyege Godihā di midihō kasagai milōu gadi kaha hebe keme ta igile mugudiyo mei.

⁵ Kegei kaha degemōu, Kelesuhā sa sibige kuokōu migilamōu Godikōu tobou, Nage gali woma sile, namokōu nele idi keme nage tagadiyo mei. Kenōu si nage mā tōu milōu mamōu, amokōu nei dala.

⁶ Gali woma doulukōu simōu, olōu fei douye nama mei degeimōu, namokōu kugulōnōu nedi keme nage dafadi.

Midihō kasagai kaha hebe ke igile mugulo dowo namokōu gali sile nedi kene nā hohō degediyo mei.

⁷ Kegemōu, a* tobou, Ame haguei dala kuhe.

Nē kuguokōu obe a degele keme kōu gue nalai dala, Mā Godi, ame nā tagali sagai kenōu degelamōu haguei.

Buk Song 40:6-8

⁸ Kelesuhā yomogōu kōu gue tobou, namokōu gali woma sile nedi kebōu, wai sipsip wala doulukōu simōu, olōu fei douye nama mei degeimōu, namokōu kugulōnōu nedi kebōu debe nage dafadi. Midihō kasagai kaha hebe ke igile mugulo dowo namokōu gali sile nedi kene nā hohō degediyo mei. Moseshā kuolōu tā kahanōu si

* **10:7 10:7** Kelesuhā tobolōu nōu dala.

gali daga daga ke simabeede tobolou nalai dalaye, kenou si nage kokou hoho degediyo meiyodei.

⁹ Haba kou gue tobou, ame haguei dala kuhe. Ame na tagali sagai kenou degelamou haguei. Kegemou, e afu midihog ke igile muguomou, midihog ebele ke mai dala kuhe.

¹⁰ Damaledo, Yesu Kelesuha Godiha tagaliya kenou sesemou iligi, yosusie Godikou nelemou, tanou fei tolo i kaha degemou, dibe Godiha yoiu e o sasai dou do degei dalagua.

Kelesu e tolo i kahanou si, di midihog kasagai milou gadi kaha hebe ke sasale igile mugulo sagai

¹¹ Sawisie tanou tanou, mogou du daladi o olou fei kedia egei mosodu fologa, gali woma sile Godikou nele idi. Mosesha kuolou taya ke dia dabai hiyedo degele idiye, kenou si midihog kasagai milou gadi kaha hebe keme ta igile mugudiyo mei.

¹² Kelesu e haguamou, tanou fei tolo i kahanou si, midihog kasagai di milou gadi kaha hebe ke olou fei igile muguomou mei degei. Kegemamou, eme ifibe Godiha dobogoiu delekou duwo.

¹³ Eme Godiha dobogoiu delekou duwoli, Godiha e ho o kedia kefema, e abogoiu hayedu kefegulo ke dia dala.

¹⁴ Yobe, e tanou fei tolo i kaha degeiyege, o sasai Godiha dihi ke kokou dou do degemaba, diame yoiu e bi degeba, ebou de tofousogo tofousogo tofolou ile.

¹⁵ Duo Bolofeihane dimokou kou gue hehegili,

¹⁶ Hiye Oha tobolou be, a habage o sasai kediamokou ma midihog ebele ke hehegie tobou ma walamababe, die duledu ma kuolou ta dogoguoba, haba ma ta olou feido kene die fimaidu nalagale. *Jeremaia 31:33*

¹⁷ E haba tabe kou gue tobolou,

Midihog kasagai, dia milolou idi kebou, ma kuolou ta dia gobou gile idi kebou olou fei keme age haba ta tawale mei. *Jeremaia 31:34*

¹⁸ Midihog kasagai milolou idi olou fei keme gebe meiyodei kaha degemou, Godikou gali sima nele idi midihog kene mei degei.

Di defeido damaleyodema, Godikou ile hafei dege dalame

¹⁹ Mogo diama, Yesuha kafei kaha degeiye, di midihog kasagai ke igile mugu kaha degemou, di ileba, Godiha Kuolou Moso kodu folobe akogu ta dala mei. Di gue degedame.

²⁰ Yesu tolo i kelegenou be, yukuei hiyedo, Godiha Kuolou Moso adikou diou gou duladi keme yoiunou duoya ke bafolou mou, Godikou ile a ebele ke dimokou hegi. Yukuei keme Yesu yoiu e tou ke sagai.

²¹ Mogou du daladi hiye o hiyedo kahage Godiha moso koduge o sasai di dia daladi.

²² Kegei kaha degemou, di Godikou ile hafei degeme. Fi bolou madi ke tou fogou ba, Godikou defeido damaleyodema, Yesuha kafei kaha degeiye, di midihog kasagai milou di kaha hebe keme ta moloiu meidade tawaleba, di hemele fiya dalali, hueilikou fafeleya tofou maba, Godikou ile hafei degeme.

²³ Di Godiha dimokou bolodo degele ke dia dalaguadi, diyou omokou hehegiedi keme dige defeido tou me. Tobekou mugudame, Godiha dimokou makamai keme damaledo tama degeiba, di dugulo ile kaha degemou.

²⁴ Di yogo tagaleba dogou gulo ke tawame. Di diyou sie solou do degeiba solou do degeiba deme. Di diyou sie yogo dogou guba dogou guba deme.

²⁵ Damaleyodei o sasai ilo kediage kefeguo Godiha ta dulobe dafa idi. Kenou si kegebe ta degedame. Dige diyou sie yogokou dedei sagiba sagiba deme. Yobe, Hiye Ohā boholou ma hagualebe hafei degeli kaha degeimou.

Di Godiha Dihi tobekou mugudame

²⁶ Kegemou, di Kelesuha ta damaledo ke kou dulo tawaleba, haba di diyou tagaiya ke midihq kasagai kegenou milou gamou ibabe, Kelesuha o kegele ili ke dogou gulaba haba tage ta hagua tolo ile mei.

²⁷ Di midihq kegei kenou degemou ibabe, hebenitou folo abe ta dala meido. Kegei degemou, di gue degeba, Godiha ta sale sawisie kebou, dou gofoudo, Godiha e ho o kedia nala dalaleyodei kebou de tama degeiba dugulo.

²⁸ Di tewe, o koyoha Mosesha kuolou ta ke gobou giba, o bolou sagai, kamadia sagai kege kedia ke degeli duguoba tama dege tobou babe, ta sai fidi o kahage emokou ta solou do degele mei, wouba tolo ileyode tobolou.

²⁹ Kegei degemou, o Godiha Dihi tobekou mugu keme nige kage tawale iya? O keme hagi hiyedo dugulo. Yobe, Godihage e Dihia kafeiye dimokou youtu ebou de mogo degedi midihq ebele ke hegi kebou, haba dibe e bi degelamou kou degeiye, kenou si o kahage Kelesuha kafeibe sibige meiyade tawai kaha degemou, eme hebe kasagaido molo. Duo Bolofei, di habaguguedi o, e hune huyafei degedi kaha degemou, ni tawama, hebe kasagai e moloube gaba folodo.

³⁰ Yobe, di tewe, Godiha kou gue tobou,
A muwou diamokou milolou. Damaledo, midihq kasagai milou gadi kaha hebe nele
keme ma dabai. Lo 32:35

Godiha haba tabe kou gue tobou,
Hiye Ohā e o sasai kediame youtu fileba ta saleyodei. Lo 32:36

³¹ Godi tobekou muguomou dala o name nou tawaibou. Godi, youtu kegenou daladi, ege o kegele keme youtu tawale tolou dala, kegeligi kege degeiye deba, niou tawale gue degeba tawaibou dalama.

Di Yesukou damaleyodema neledo dege dalame

³² Hagi, niou afu dugulo i ke, ni haba tawama. Yobe, Godiha hohq bolofei ke ni yoma duguo hagueibe, hagi suudo dugumou hagueiye, kenou si ni Godikou damaleyodei ke ta tou fogou li mei, neledo dege deleigui.

³³ Kelegebe, o ilo kelege nime o sasai kedia dihi le kokou tefegiesama susuga tobolou mou makolo idi. Hagi kegei ke dugulo i o sasai ilo kediame ni mogo dege dogou gulo idi.

³⁴ Ni mogo ilo kele didiq degeimou be, ni solou do degele idi. O ilo kelege ni bimai hiyou mouma youmou be, ni tabou meiyodema, hohonou degele idi. Yobe, nige bi hebenikou dala keme sa sibige kuokou bimai ke gaba feleido dala, ta mei degele meidade tawalemou.

³⁵ Kege degeli ke dugubabe, ni hobou gue degedama. Godikou damaleyodema neledo dege dalaguaba, Godiha nimokou hebe bolodo ke nele.

³⁶ Dafadama. Ni neledo dege amafei dalaguali, Godiha tagali sagai kenou degeiba, youtu neleyodema makai ke e nimokou nele.

³⁷ Yobe,

O hagualeyodele idi keme totodo haguale. Dalali, mosoba haguale mei.

³⁸ O taha damaleyodemaba, Godiha dihile kokou doudo o degeibabe, eme yonu kengenou dalale.

Kenou si, amokou damaleyodema haba boholou ma ibabe, age emokou be ta hoho degele meido. *Habakuk 2:3-4*

³⁹ Dibe Godikou damaleyodei ke tou fogou mou habagekou boholou ma i o sasai mei. Dibe Godikou damaleyodeimou, yonu mamou o sasai. Di damaleyodei ke makoma mei degele mei.

Di Godikou damaleyodemaba, neledo dege tafalaguame

(Ta Hiye 11-13)

11

Godikou damaleyodedi kaha sibige

¹ Godikou damaleyodedi kaha sibige keme kou gue, Godiha neleyodema makai keme dige molojudade tawale idi. Di dihoeye ta duguyo meiyi, kenou si dige bi olou fei keme Godiha dimokou neledade tawale idi.

² Afu kou guai o kediage keme damaledade tawale idi kaha, Godiha hoho degemou boloyode tobou.

³ Di Godikou damaleyodei kaha degemou, di tawale idibe, Godiha taenou tobouye, agudiobou, sa sibige koubou de kuhe tama degeidade tawale idi. Kegei kaha degemou, di kou gue tawale idi, bi olou fei di dugulu kume Godihage bi di dugulo sagai meiyi milou gaidade tawale idi.*

O Abelbou, Enokbou, Noabou kedia Godikou damaleyodele i

⁴ O Abel eme Godikou damaleyodei kaha degeimou, e gali wala sile Godikou neimou be, Godiha hoho degei. Kenou si Keinha segei sile nei keme Godiha hoho degeli mei. Kegemou, Abelhā damaleyodema, gali wala si kahanou si Godiha emokou hoho degemou, name doudo oyode tobou. Kege tobou ma fogou dalali, Abel tolo i. Eme kou tolo iye, kenou si e damaleyodei kaha degeiyege, e degei ta uwo keme sa sa olou fei tefeleda kuhe.*

⁵ O Enok e Godikou damaleyodei kaha degeimou, Godihage eme tou bou gou guei kege mala i. E ta teli mei. Kegemou, oe hiyedo ka iye, kenou si diage ta dugulo ili meido. Yobe, Enok mou li mei kelege, Godiha emokou hoho degemou, name o bolodoyode tobou mamou mou kaha degemou.*

⁶ Kenou si, damaleyodele idiyo mei o kediakokou Godihage hoho degediyo mei. Yobe, o koyoha Godikou ile hafei degelababe, ege Godibe damaledo daladade tawa. Haba, o sasai, Godi dugulamou ka ili kediage die damaleyodei kaha dowo bolodo neleyodei kokou damaleyodema.

⁷ O Noa e damaleyodei kaha degeimou, Godiha emokou tawale ta toboube, e dihoeye dugulu ke tobou li mei, habage degeiba dugulo ke tobou. Noahā Godiha ta ke dulomou, e sosou dia tofigieye domou, mosole moso tegei. Sa sibige o sasai kedia Noahā Godikou damaleyodei sagai kenou tefeleda damaleyodele ili mei kaha degemou, tofigile i. Noa enou si Godikou damaleyodei kaha degeimou, Godiha emokou name o

* 11:3 11:3 Stat 1:1 * 11:4 11:4 Stat 4:3-10 * 11:5 11:5 Stat 5:21-24

doudoyode tobou. Keme midihō, Godihā damaleyodele i o sasai olōu fei kediāmokōu degedi.*

O Abraham dilie e sasai Sara dilie Godikōu damaleyodele i

⁸ Abraham e Godikōu damaleyodei kaha degemōu, Godihā emokōu, nāme sa, a nāmokōu neleyodema makai kokōu iyede tobōu mōu be, e dulomōu fogōu i. Sa keme kōu emokōu neleyode tobouye, kenōu si ege sa keme ta tewe mei. Eme Godikōu damaleyodei kaha degemōu, e yoū e sa ke tōu fogōu fogōu i.*

⁹ E ile, sa, Godihā habage emokōu neleyodema makai kokōu folo deleie, kenōu si e Godikōu damaleyodema, sa kokōu falai mosō togoma deleibe, sa ta tie o бага delei. O Aisakbōu Jekopbōu diliene* kele falai mosō togogama deleigui. Godihage sa keme Abrahambōu e sosōu bōu olōu fei kediāmokōu neleyodema makai.

¹⁰ Kegemōu, Abraham e mōu deleli mei, e sa hiye ta dugulamōu dia delei. Sa keme mei degele mei, neledo dege yoū kegenōu dalale. Godihā yoūnōu fimāma milōu gaiye dala.

¹¹ Abrahamhā sasai Sara ene Godikōu damaleyodei. E sobōu dedo degeimōu, dihi moloū sagai meiyē, kenōu si e damaleyodei kaha degemōu, Godihā neleya ke e dihi mōu. Sarahā Godihā degeleyode tobou kokōu damaleyodei.*

¹² Kegemōu, Abraham e odo dege, tolo ile hafei degeimōu, e dihi degemamōu, e sosōu be sudo degei. Damaledo, e sosōu be di agudiletōu kuidihō sudo dugudi kenōu tefei. Nebe, to ko we sa degei, obe hu soloū hobogolōu sagai mei.*

¹³ O sasai kediame diā Godikōu damaleyodei keme kegenōu dalaguali, sa Godihā diāmokōu neleyodema tobou keme malā ili mei tofigile i. Sosou dalaguali, sa Godihā neleyodei keme ahudo dalamōu duguo hohō degele i. Diage diame o ilo kediā sakōu dalagualebe, ta sidifi degele ili mei. Diage eibe sa sibige kuokōu be hiyefei dalale meiyode tobolōu i.

¹⁴ O sasai kege tobolōu ili kediame di tewe, diame dioū die sado ke dugulamōu ka ili.

¹⁵ Sa diā tōu fogōu haguasiei kokōu fimā i debabe, diame boholōu mā yai.

¹⁶ Kenōu si diame dioū die sa kokōu ta boholōu mā yale sagai degele ili mei. Sa bolodo ta dala ke dugulo sagai degele i. Sa keme die sado hebeni. Sa hebenikōu fologale sagai degemōu dalaguali, Godikōu be nāme ei Godiyode tobolōu imōu be, Godihage diame tobekōu muguli mei, hohōnōu dege delei. Yobe, ege sa hiye bolodo keme die biyodema milou dala kaha degemōu.

¹⁷ Abraham e Godikōu damaleyodei kaha degemōu, Godihā e tefele dugumōu be, ege doudo dege yoū e dihi Aisak ke gali бага wala sileba, Godikōu nelāmōu degei. Yoū e dihi, Godihā emokōu neleyodema nei keme gali бага wala silamōu degei.*

¹⁸ Afu, dihi keme Godihage kōu gue tobou,

Ne dihi Aisakhā dalali, ise habage ne huti obe hiyedo dege kuhe biyomōu ileyodei.

Stat 21:12

O dihi keme Abraham yoū gali бага wala silamōu degei.

* **11:7 11:7** Stat 6:13-22 * **11:8 11:8** Stat 12:1-5 * **11:9 11:9** O Aisakbe Abrahamhā e dihi. Jekopbe Aisakhā dihi. * **11:11 11:11** Stat 17:19 * **11:12 11:12** Stat 15:5 * **11:17 11:17** Stat 22:1-14

19 Abrahamha tawaiibe, dihi ke wouba tolo ibabe, Godiha haba haguagiba, gehe degeledade tawai. Damaledo, dihi keme woumou tolo ili meiyē, kenou si e wouba tolo ile hafei degeimou, Godiha Abraham yo umakou bohoulou nei.

O Aisakbou, Jekoubou, Josepbou kedia Godikou damaleyodele i

20 Aisak e Godikou damaleyodei kaha degemou, e dihi bolou Jekop dilie Iso diliemokou, Godiha nelemokou midihō bolofei ke hehegileyode tobou. Diliemokou habage tama degele kenou kege tobou.*

21 Jekop ene Godikou damaleyodei kaha degemou, e tolo ile hafei degeimou, e Josepha dihi bolou kediliemokou tobou, Godihage nelemokou midihō bolofei kenou hehegileyodei. Tobolou gi, yohu e bulukai tefegie kokou gofuguomou tafalali, Godikou diho baga tobou.*

22 Josep ene Godikou damaleyodei kaha degemou, e tolo ile hafei degeimou, e yohu e huti o kediamokou kou gue tobou, Israel o sosou habagedo hagua ile o sasai kediamē sa Isip tou fogou yale. Yalababe, ma diobou de kefema imabeede tobou.*

O Moses e Godikou damaleyodei

23 Mosesha e ayebou e adiou bou dilie Godikou damaleyodema dalaguali, sasai kaha dihi Moses mala felemou dugube, dihi keme bolofeido degeimou, dilie dihi ke mogogou dalaguali, ogo olou fei kamadia kege mei degei. Ta, Isip hiye o kaha Israel kediamokou o dihi mala feleibabe wouba tofigile ileyodei kokou ta gue degeli mei.*

24 Kegemou, dihi Moses e hiye degemou, Godikou damaleyodema, eme Isip kedia hiye o kaha sasai dihi kaha e dihiyodele idibe e dafayode tobou.

25 Eme Godiha o sasai bou de hagi duguloyodemamou, Isip tie kediabou de tou degefei hohobou di midihō kasagai keme e dafai.

26 Eme Godiha makai o Kelesuha huya ke o dihi kokou sidifi degeli kaha hebe bolodo ke molojudade tawai. Bi bolofeido, Godiha neleyodei kahage sa Isip kedia bimai bolodo olou fei keme gabama feleidodade tawai.

27 Moses e Godikou damaleyodei kaha degemou, ege sa Isip hiye o kaha gofohu degeli kokou ta gue degeli mei, e sa Isip tou fogou i. O sasai dige Godibe dugulo sagai meiyē, ha enou si Godibe kou dugu kaha degemou, e ta dafali mei, neledo dege delei.

28 E Godikou damaleyodei kaha degemou, Gabama I Sawisie^{*} kahage, e Israel o kediamokou tobou, ni gali woma, kafei ke niou ni moso adikou humaba, huinou sima namabeede tobou. Kegeiba, dihi womou siale esol o kahage Israel o kediamokou hagi ta nele mei.*

Israel o sasai sudo kedia Godikou neledo dege damaleyodele i

29 Israel o sasai kedia Godikou damaleyodele i kaha degemou, dia dawala Wei Degeri^{*} duoya ke ilobou dama yaibe, to kamou ile dalamou, mihi fafagai degeiya ke dasigei. Isip o kedia sesele youmou, to kaha bohoulou ma hagua gelegumou dia olou fei toye togolou i.*

* 11:20 11:20 Stat 27:27-29 * 11:21 11:21 Stat 48:1-20 * 11:22 11:22 Stat 50:24-25 * 11:23 11:23 Kisim Bek 1:22, 2:2 * 11:28 11:28 Na Matyu 26:2 kokou tawale ta nalai ke dugu. * 11:28 11:28 Kisim Bek 12:21-30
* 11:29 11:29 Hu tabe dawala Fefe Su. * 11:29 11:29 Kisim Bek 14:21-31

³⁰ Israel o sasai kedia Godikou damaleyodei kaha degeimou, dia sa Jeriko kekai ke siga tafalaguali, sawisie olou fei dioyosi kege mei degeimou be, kekai ke igilema fiyei.*

³¹ O hiyou siadi sasai Rahap e Godikou damaleyodemamou, Israel o bolou ta ga fologala degeimou, e diliemokou sa kile fologale a amafei hegi. Habage, Israel o olou fei kedia fologa, sa ke tie kediame Godiha ta ke ta dulo idiyo mei kaha degeimou, woma mei degele i. O bolou diliemokou a hegi sasai kenou si weli mei.*

³² Ifibe a haba kei ta tobolou? Aso diho mei degeli kaha degeimou, age o Gideonbou, Barakbou, Samsonbou, Jeptabou, Devitbou, Samuelbou, habage-degele-duguo-tobolou-idi-o kediabou, dia degele idi kaha tabe a ta susulo tobolou mei.

³³ O kedia Godikou damaleyodele i kaha degemou, dia sa sa ami o sudo kediabou de biyamamou, dia degeiyenou olou fei woma mei degedi. Diame Godiha ta dulo sesega yolugi, Godiha neleyodema makai ke mala i. Fuse sosouwedo laionye* dia walamou degeimou ne, dia Godiha dedeiyenou akogogule i.

³⁴ Dou hiyedo wobou mou ne dia somolou i. Ho o kedia awekiye walamou degeimou ne, dia kama fosigeimou, awekiye dia ta woli mei. Diame nele meiyee, kenou si nele hiyedo degemou, biyadi o neledo degele i. Biyadi o neledo degema, sa sa ami hiye o kediabou de biyolugi, dia degeiye ho o kedia kama fosigei.

³⁵ O kedia Godikou damaleyodele i kaha degemou, dia ilo kelebe kou tofigile iye, kenou si haba hagua gehe degemou, die sosou diamokou boholou ma yai. Haba ilo kelebe ho o kedia tolou ma wala iligibe, ni Godi tobekou mugubasi, ei ni tou fogou ba fogou yaleyode tobolou imou, dia ke dulomou dafa i. Yobe, diame tofigieba, habage haba hagua gehe degeba, sa bolodo kokou tofousogo tofousogo tofolou iledade tawalemou.

³⁶ Damaleyodele i o ilo kediamekou be ho o kediage susuga tobolou mou yilo ima, tigi dofou ye wala i. Haba ilo kelebe, ho o kediage dobogouubou abogouubou de tigi neledoye tigitimamou, didio degele i.

³⁷ Damaleyodele i o ilo kelebe, ho o kedia igiye wala i. Ilo kelebe, dobogouu soye* duoya ke diafigile imamou, isimobou isimobou de dodogogule i. Ilo kelebe, awekiye woumou tofigile i. Dia yukuei mei degemou, wai sipsip kolobou, wai meme kolobou denou kama suluguadi. Bi mei obiyei kediame ho o kediage hiyedo makolo idi.

³⁸ Kegemou, Godikou damaleyodele i o sasai kediame fosigemou, hebe mei mihinou saya kebou, bitou saya kebou, salahaiya kebou, ulouya kebou denou titiamou suluguei. Godiha dihile kokou be, sa sibige kolumaha o sasai kedia die midihq kasagai kahage damaleyodele i o sasai kedia die midihq bolodo kebou debe ta tefeli meido.

³⁹ O sasai kediame Godikou damaleyodele i kaha degeimou, Godihage diamokou hohq hiyedo degei. Kenou si dia sa sibige kuokou deleigui kelegebe, bi, Godiha diamokou habage neleyodema makai keme ta mala ili mei.

⁴⁰ Yobe, bi bolodo Godiha nelamou makamai dala keme dibou, yufido damaleyodele i o sasai kediabou de habage kou mala ile dala. Kegemaba, diabou dibou debe Godiha dihile kokou geleguoba dou do dege tafalagualeyodei.

* **11:30 11:30** Josua 6:12-21 * **11:31 11:31** Josua 2:1-21 * **11:33 11:33** Fuse sosouwedo laion yodele idi keme o wodi fuse, sa dodou su degeiya ke suluguadi. Na Daniel 6:16-24 kokou ne dugu. * **11:37 11:37** Dobogouu so keme hebe diafou di so ke tobolou.

12

Di Yesukou maseleba damaleyodeme

¹ O sasai afudo damaleyodema tefeleguei kediage di silema dalaguali, Godikou damaleyodele idi kaha midihq ke dimokou hehegie dalagua kuhe. Kegemou, dige midihq kasagai diyou degeli sagai kebou, di egei dulo akogudi olou fei kebou de tou fogou ba, di neledo degeba, Godikou damaleyodema, midihq e kou hegi sagai kenou tefelesesele ime.

² Di Yesukou nou bahaba defeido sesele ime. Yesu eme damaleyodei kaha obou. Di emokou damaleyodili kahanou si habage e degeiye di damaleyodei ke neledo degele. Godihage Yesu eme hebe fufuguomaikou ikeke degeiba tolo ileyodeimou be, ege ta dafali mei, neledo dege dalali, habage eme hohq hiyedo degeba kegenou tafalaledade tawai. E o sasai dihle kokou tolo ibe, sidifi ta degeli mei. Tolo ilemou, gehe degema haguama folomou, ifibe, Godiha duwodi bolodo kaha dobogou delekou duwo.

Godiha di egele wodi kaha yobe di bolq degemabdomou degedi

³ Yesuhage, midihq kasagai milou ga idi o kedia emokou betei degele imou be, e kokou ta dafali mei, neledo dege delei. Kegei degemou, nine kegei ke duguba hobou dafadama. Godikou damaleyodei ke hobou ta kesigie tou fogou dama.

⁴ Damaledo, nige midihq kasagai milou gadi kaha nele ke igile mugulamou, neledo degele iligi, tofigile kou hafei degeiye, kenou si ni ta tofigile ili mei.

⁵ Godiha kuguokou ge, Godiha nime ma sisigoyode tobolou dala keme nige de tawali? Ni dedei sasagiemou be, Godiha kou gue tobolou, Ma dihi, Hiye Ohq na egele woubabe, nage keme sibige meiyade tawada. Di Hiye Ohq gofouudo dege tobou babe, gue degeda.

⁶ Yobe, Hiye O yofu tagadi o taha midihq kasagai milou mou be, o keme Hiye Ohq egele wodi.

O sasai, Hiye O yofu e dihiyodei taha midihq kasagai milou mou ne, Hiye Ohq egele wodi.

Gutpela Sindau 3:11-12

⁷ Nimokou hagi degei hagubabe, ni neledo dege dalaguama. Godiha nime yofu e dihiyodei kaha degemou, aye dia adiou dia die sisigo egele wala idi sagai, Godiha nine kenou tefelesesusudi. Dihibe e ayeha egele wodiyo mei ta de dala? Ta dala meido.

⁸ Godiha yofu e sisigo olou fei egele womou ili. Kegemou, nime e ta egele wouyo mei debabe, damaledo, nime e sisigo mei.

⁹ Haba tabe, sa sibige kuokou be, di olou fei dibe aye dala. Di dihifei kelegebe, di ayeha di egele wala idi kaha di e ta dulo sesele idi. Nebe kenou tefei, di Aye, hebenitou dala kaha di egele wouba, di e ta ke defeido dulo seseibabe, di tofousogo tofousogo tofolou ile.

¹⁰ Sa sibige kuokou gebe, di ayehage yofu e tagaiya kenou di egele wala idi keme tou degeifei. Godihanou si di doususulamou egele womou ili kuhe, di yofu e midihq bolodo kenou milou mabdomou.

¹¹ Di ayeha di egele woumou be, di ta hohq degediyo mei. Hagi hiyedo degele idi. Habage, egele woma mei degeimou, di ise midihq doudo degedibou, mogo degedibou ke tawalemou dalaguadi.

Di neledo degeba tafalaguame

¹² Nî dobogoŋu nele mei degeibabe, dabai degeleba neleđo degema. Nî abogoŋu tofigieibabe, haguaba tofou tofou suluguama.

¹³ Nî sulugualebe, a doudo kenou suluguama.

Gutpela Sindaun 4:26

Kegeligi, ibigidio tofigiei ke olou fei kasagaido degeiye. Nî a doudoya kenou suluguabasi, nî ibigidio tofigiei keme haba bolō degele ile.

¹⁴ O sasai olou feido mogo degema. Haba nige Godikou damaleyodema, e midihonou seselaba degemou ima. Kege dege ho fogou babe, nige Hiye Obe ta dugulo ile mei.

¹⁵ Njou tawaibou, nî kile o tanou ta fiyaba Godiha habaguguei ke tou fogouye. Kegeligi, o tanou tahā hebe afibou hebe ke sa dege foloba, afi kahā nî olou fei obou ba, Godiha dihile kokou sibigibou de deleiye.

¹⁶ Njou tawaibou, nî kile o tae sasai hiyou sieiye. Haba o Isoha degei kenou tefele Godi tobekou muguye. O Iso eme Aisakha e dihi wolo. Sawisie ta, Iso e hegie hiyedo degeimou, e malakou tobou, na amokou nale tanou fei ta sama neibasi, da ayeha timou be na moloŋuyode tobou.*

¹⁷ Nige Isoha degei kahā ta keme kou tewe. Habage, e ayeha timou ke yoŋu haba bohoulou mou lamou degeiye, kenou si e ayehage, na moloŋu meiyode tobou. Kege tobou mou e gosolomou haba sudo yodugaiye, kenou si e ayehage yoŋu kou tobou sagai kenou tobou. Ta gehe ta tobou li mei.*

Dibe sa Jerusalem hebenitou dala kotou fologai dala

¹⁸ Sa nî ya fologai keme bitou Sainai sa degei mei. Sa nî ya fologai keme nî ta duguo, dobogoŋuye kugulo sagai mei. Afu, nî kou guai o sasai kedianou si ya, bitou Sainai hafei dege fologa dugube, dou hiyedo wobou mou dugu. Haba dugube, hulia hiyedobou, wi hiyedobou de degeimou dugu.

¹⁹ Dia ke kibi hagnosisomou dulomou tafalaguali dube, o ta uwo hiyedo ta hagumou dulo i. Ta uwo ke dulomou, gue hiyedo degemou, dia Moseskou, ei haba dulo dafayode tobolou i.*

²⁰ Ta Godiha tobou ke dulo gue hiyedo degele i. Yobe, one, galine bitou kokou ta fologoubabe, igiye wouba tofigile ileyode tobou kahā degeimou.

Kisim Bek 19:12-13

²¹ Dia ke dugu kahā gue hiyedo degeimou, Moses ene tobou,

Ame gue hiyedo degemou, dio koulu kuheyodei.

Lo 9:19

²² Kenou si nime bitou kegei kotou ta ya fologali mei. Nî bitou Saionkou ya fologai, sa hiyedo, hebenitou dala sa, sa Jerusalemkou ya fologai. Sa keme Godi yoŋu kegenou daladi o, e sa. Fologamou dugube, esol o sudo kedia kefeguomou, hohō degele imou dugu.

²³ Godiha sisigodo, die hu yoŋu e kuguokou nalagai kediane kefeguo tafalaguamou dugu. Nîne ta sai fidi o Godikou fologai. O sasai bolodo, Godiha doudoyode tobou kedia tofigiema fologa dalagua kokou nîne fologa dogou guo dalagua.

²⁴ Nîne Yesukou ya fologai dalagua. Yobe, Godi dalamou, o sasai di dalamou, eme duo kele dabai degedi o kahā degemou. Damaledo, Yesuha yoŋu e kafeiyenou, eme midihō ebele ke hegi o. E kafei kahage o Abel tolo i kahā kafei keme gaba feleido dala kuhe.

* 12:16 12:16 Stat 25:29-34 * 12:17 12:17 Stat 27:30-40 * 12:19 12:18-19 Kisim Bek 19:16-22

Di defeido tawaibou dalame

²⁵ Njōu tawaibou, ta, Godiha tobou keme ni du ho fogouye. Afu, sa sibige kuokou ge, kou guai o kediage ta, Godiha tobolou ke dulo ili mei kaha degemou, diame hebe kasagai keme ta gabama fosigili mei. Nebe kenou tefei, ifi dine, haba, ta, Godiha hebenitou ge tobolou ke ta du ho fogou babe, dine hebe kasagai ke ta gabama fosigile mei.

²⁶ Afu Godiha toumou, e ta uwo kahanou be gigima haguei. Ifi kou bou gene e haba kege degeleyode tobou ke kou gue nalai dala,

A ke degei sagai ke haba degeiba, gigima hiyedo haguba, mihibou agudiobou de tatabai degeba awale ile. *Hagai 2:6*

²⁷ Godihage, a ke degei sagai ke haba degeleyode tobou kaha sibigebe, gigima haba haguba, mihibou, agudiobou, bimai olou fei, yoou milou gai kebou de mei degeleyodemou tobou. Haba ta dalale mei. Haba bi ta awale sagai mei keme yoou kegenou dalale.

²⁸ Sa bolodo Godiha dimokou neleyodema dala keme Godi yoou wolou dala. Di sa ebele keme tatabai degeba ta awale mei. Kegei degemou, di Godikou bolofeyodema, e tagaiya ke dabai degeleba, e hu hebele foguoba, e ta dume.

²⁹ Yobe,
di Godibe dou gofooudo ke sagai kaha degemou, bi olou feido keme nama mei
degeleye dala. *Lo 4:24*

13

Di diyou sie yogokou solou do degeba, dogou guba dogou guba deme

¹ Yesukou damaleyodei o sasai di diyou sie mogo tanou degeba, yogo tagaiba tagaiba deme.

² Sa ta o sasaiye ni sabekou fologoubabe, ni bologuado dia dalama. Yobe, afudo, sa ta o kedia ya sa ta kokou fologoumou be, sa ke tie o kediage mosokou wou ma fologamou be, diage wa, o kediame damale odo oyade tawale i, kenou si diame odo o mei, esol o wou ma fologai.

³ Nige didio o sasai kediame hobou totou degedama. Ni njou siebe o kediabou de didio degei sagai degeba, diamokou solou do degema. O sasai ho oe makoubane, nige obe ni makolo imou njou sie solou do degedi sagai kenou tefeile, diamokou ne kege solou do degema.

⁴ O sasai hulo idi midihobe bolofeido. O na sasai hu deba, ha sasai na o hu debane, njou sie tagaleba, dogou guba dogou guba denou dalama. Ni tewe, sasai hiyou degedi obou, o hiyou degedi sasai bou kediame, Godiha ta samaba, hebe kasagai ke nele dala.

⁵ Ni sele hiyedo moloou kokou fimadama. Ni bi kagefei ta dalababe, kuhe kehefei. Haba bi sudo moloou tawadama. Yobe, Godiha kou gue kou tobou dala,
A nime ta tou fogolou mei.

Age nime ta tou fogou ba, njou nou dalale mei. *Lo 31:6*

⁶ Di geime dege kou gue tobou me,

Hiye O enou si a dogou gudi.

A ta gue degele mei.

Sa sibige o diage ame ta wolo mei. *Buk Song 118:6-7*

Dige Yesu sesele ilebe gue degedame

⁷ Nige nī wōu ma dalaguadi o, nīmokōu Godihā tā hehegile idi kediame totōu degedama. Midiho bolōdo, diā milōu mōu haguei kē fiye tawaleba sesele ima. O kediā Godikōu damaleyodema, neleđo dege tefeleguei sagai nīne kenōu tefele degemōu ima.

⁸ Yesu Kelesube afu delei, ifi dala, haba sabitane yoŋu delei sagai kegenōu kuhe dalale.

⁹ O ilo kelege haguasie, ogōu gai egei gehe gehe hehegie tobolōu ibabe, nī ta kesigie dudama. Kegeligī, nī Godikōu damaleyodei kē tōu fogouye. Godihā habaguguei kaha di duo neleđo dege dalabanōu suluguame. Di nale kuolōu mā idi kahage dibe ta nele dege dalaguale mei. Ogōu gai midiho sibige ta dala mei kegei kahage di ta dogōu guo dalaba suluguale mei.

¹⁰ Mogōu du daladi o, Godihā falai moso kodu dabai degele idi kediame, nale, di dou mosokōu sidi keme diā nalebe kuolōu.*

¹¹ Mogōu du daladi hiye o, e Godihā Kuolōu Moso kodu falamōu be, gali kafei dōu la tolōu mōu folodi, midiho kasagai, yoŋu milōu dibōu, o sasai kediā milōu ga idibōu kaha hebe kē igiseyadomōu. Gali sibigebe olōu fei moŋuma ile, aikōu dou tōu ma, doulukōu simōu, douye nolugi, kugulonōu degeimōu fogōu di.

¹² Mogōu du daladi hiye o kaha kege kōu degemōu haguei kaha degeimōu, Yesu ene sa Jerusalemhā figikōu ge woumōu tolo ibe, dibe Godihā dihile kokōu yoŋu e kafei kahanōu bologuquba bolō degemabadomōu.

¹³ Kegei degemōu, di Yesu e sesele, figikōu iba, o sasaiye emokōu sidifi nele i sagai kenōu tefele, dimokōu ne neibabe, di guē degedame.

¹⁴ Yobe, sa sibige kōu lebe, sa tofousogo degele sabe ta dala mei. Dibe sa bolofeido kē tamā degeiba dugulamōu dia dalagua.

¹⁵ Kegei degemōu, Yesuhā hūya kē di Godi emokōu hohō degeba, e hūnōu hebele fogume. Di gali sile, Godikōu nēdi midiho keme mei degei. Di kē degedi keme fogōu, e hū soloŋuba, di Hiye Oyode tobolōu ba, hiligedo emokōu hohobōu me.

¹⁶ Nige midiho bolofei kenōu degeleba, o yogo dogōu guba dogōu guba dedi keme totōu degedama. Nī kege degeli keme Godihā tagalido. Midiho kegei keme Godikōu gali sile nēdi sagai kegei mei.

Godihā degeiyenōu di bologuqado dalale

¹⁷ Nige nī wōu ma dalaguadi o kediā tā dulo seseleba, die hayedu dalaguama. Yobe, habage, Godihā diāmokōu yodugoubabe, diage nī degele idi olōu fei kē tamā dege tobolōu ile. Kegei degemōu, nī die tā kē duloba sesema. Nī die tā dumōu ibabe, dabai diā degeli kokōu be hagi ta dugulo mei, hohonōu degemōu ile. Nī kege ho fogōu babe, hagi be nī dugulo ile.

¹⁸ Nige Godihā ei dogōu guyedema diho bagā tobōu ma. Eige ei midiho kasagai miloubē ta meidade tawalemōu, midiho bolō kenōu milōu galamōu tagale idi.

¹⁹ A tagalibe, nige Godihā a dogōu guyedema diho bagā tobōu ba, ege a dogōu guba, a nīmokōu totonōu ile.

²⁰ Di Hiye O Yesube wai sipsip dia daladi hiye o. E kafeiye midiho ebele, kegenōu dalale kē hegi dala kuhe. E tolo imōu be, Godihā midiho ebele kahage eme

* **13:10 13:10** Tā makaibe, mogōu du daladi o kediā gali woma sile, Godikōu nele idi kokōu mā tobou. Di midiho keme fogou. Midiho ebele di sesele idi keme Yesuhale.

haguagimōu gehe degemōu dala kuhe. Kege degei o Godi ɛme bologuado daladi kaha obōu do.

²¹ A Godikōu ni dogōu guyedema diho бага tobōu ba, ege ni dogōu guba, nime midihō bolodo, yoū tagaliya kenōu milolou ile. Damaledo, dabai Yesu Kelesuha degei kaha degeimōu, Godiha di dogōu guoba, midihō yoū tagali keme di yoū e neleyenōu milou ga ile. Di Yesu Kelesukōu hohobolou nou dalame. Damaledo.

Kuguo koūmahā tā uwage

²² Mogo diama, a koū tobolou be ni duloba dafa idama, a tā sasado ta nalale mei, kuguo tou degeifei nalolu kuhe.

²³ A ni tawamabadomōu tobōu ladi. Di mogo Timotibe didio degei telemaj dala. E amokōu totodo hagubabe, a ebou de ni dugu ile.

²⁴ Nige ni wolou dalaguadi obou, haba Godiha o sasaj ilobou olou fei kediamokou agali bolofeyode tobou ma. Sa Itali o sasaj kediage nimokou agali bolofeyodele ili kuhe.

²⁵ Godiha habagugueibe o sasaj olou fei nibou de dalale.

Egei Jemsha Nalama Nei

Tawale Ta

O Jems ɛme Yesuha ɛ mala. Jems ɛ dabai degedibe, damaleyodele i o sasai, sa Jerusalem tie kedia dia delei. Dia dalamou, ho o ilo kelege gofoɔu dege walamou degele imou, damaleyodele i o kedia kama fosigemou, sa sa ilo ahudoya deleigui. Sa ahu ahudo keleya dalaguamou, Jemsha diamokou kuguo koɔu kuhe nalama nei.

Kuguo koɔumaha sibigebe kou gue, Yesukou damaleyodele i o sasai kediage midihɔ bolodonou milou goubasi, di diame damaleyodeidade tawale ile.

Kuguo Jems koɔumaha ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1:1-18

Di tefeleduguba neledodege dalaguababe, Godiha dibou de dogou guo dalaba suluguale.

Ta Hiye 1:19-5:6

Di Godikou damaledo-yodebabe, dibe midihɔ bolodone milou ga suluguale.

Ta Hiye 5:7-20

Di neledodege dalali, Godikou diho baga tobolou ba, Hiye Oha haguale ke dia dalaguame.

**Di tefeleduguba neledodege dalaguababe, Godiha dibou
de dogou guo dalaba suluguale.**

(Ta Hiye 1:1-18)

¹ Ame Jems, Godibou, Hiye O Yesu Kelesubou dilie dabai degedi o. Israel kedia hutu olou fei 12 kege o sasai ilo kele, afu kama fosige, sa sa ahuya dalagua ke nimokou be age kuguo koɔu nalama neli kuhe. Agali bolofei.

Tefeleduguyeye di dedei sasagiedi

² Ma mogo diama, nimokou tefeleduguyehagubabe, keme hohodegedi midihonou dade tawama.

³ Ni Yesu Kelesukou damaleyodemadalamou be, tefeleduguhiyedo kou dugumou haguluye, kenou si ni damaleyodei keme neledodege dalagua kaha degemou, habagene ni kegenou dalaguale keme ni kou tewe.

⁴ Ni hagi duguoba neledodege dalababe, nime fi haguaba dalaguale. Godiha midihɔ ta tou degele mei. Ni midihobe bolodonou dalaguale.

O taha fimai tou degeibabe, Godikou nou diho baga tobou yedei

⁵ Ni o tae ta tawaiyo mei debabe, Godikou diho baga tobou ba, Godiha duloba namokou fimai boloke nele. Godibe gofoɔu ta tobou di o mei. E nedibehiyedo, o sasai dimokou fimai bolone di o.

⁶ Kenou si na Godikou damaleyodemadiho baga tobou lababe, na fimai bolou degeba diho baga tobou da. O fimai bolou kegei keme to bobou, wiye mala ima haguama dedi sagai kenou tefei.

⁷ Name kegedi debabe, Godihage namokou bi ta nele meidade tawa.

⁸ Yobe, n̄i o tae fimai bolou dalalibe, ege midihō sudo milou gadi kaha degemou.

Jemsha bi mei obou, bibou obou kediamokou egele tobou

⁹ Kelesukou damaleyodele i o sasai diama, n̄i bi mei kaha hohō dege. Godiha dihile kokou n̄i hube hiyedo daladade tawama.

¹⁰ Bibou o e hube Godiha huyafei degeibabe, e hohō degelenou. Yobe, bibou o eme e bimai kokou nou hohō dege dalali, hebeye fi degema, toto mei degedi sagai kenou tefele toto tolo ile.

¹¹ Di tewe, aso difi hiyedo degeimou be, hebe fi fafagalemou, mihikou duolugi mei degedi. Nebe kenou tefei, bibou oyege dabai hiyedo degemou iligi tolo.

Godiha dimokou midihō bolodo hehegiligibe, e di ta tefele dugudiyo mei

¹² O koyo na tefele dugu ke duguoba neledo dege dalababe, na hohō degelenou. Yobe, na neledo dege dalababe, fi bolodo, Godi yoŋu e tagadi o sasai kediamokou kou neleyodema dala ke malaba, tofousogo tofousogo tofolou.

¹³ Na tefele dugu ta dugubabe, keme Godiha a tefele duguluyode tobou da. Midihō kasagai taeye Godibe ta tefele dugulo sagai meido. Haba Godihage o sasai ta tefele dugudiyo mei.

¹⁴ Di tefele dugudibe, diyou di fiye tagai kahanou, di midihō kasagai milou ga idi.

¹⁵ Sasaiye dihi guokou degema dalali, dihi kuhe moŋudi sagai kenou tefei, di midihō kasagai milou lamou be fimolugi, ise, midihō kasagai kuhe milou di. Kege milou mou iligi tolo idi.

¹⁶ Ma mogodo diama, niou tawaibou, n̄i midihō kasagai kegei kaha niou sie ogou gaiye.

¹⁷ Bi bolodo olou fei, sibigi dala mei keme Aye Godiha hebenitou ge dimokou nedi. Agudiletou hohō keme yoŋu milou kegenou dala kehe. Godibe taye sa degei mei. Tayebe sasado degema, tou degema kegegadi. Godi hebenitou duwo keme kegediyo mei.

¹⁸ Godiha yoŋu tagaiya kenou dimokou fi gehe ke neleyodemamou, e ta damaledo kaha degeiye, dibe fi gehe kebou de dalagua kuhe. Kegei degemou, damaleyodei o sasai dibe yoŋu e dihi wolo ke sa degei. Yoŋu milou gai ilo kelebe sisigo habage felegai ke sa degei.

Di Godikou damaledo-yodebabe, dibe midihō bolodone milou ga suluguale

(Ta Hiye 1:19-5:6)

Di ta dulo sesame

¹⁹ Ma mogodo diama, n̄i a tobou ladi koŋu defeido tawama. Oe egei tobou ba defei toto duma. Kenou si nige toto ta sima tobou dama. Haba gofoŋune toto degedama.

²⁰ Yobe, o koyo na ta gofoŋu dege tobolou ba, haba midihō ta milou babe, name Godiha dihile kokou doudo ta milou yo mei.

²¹ Kegei degemou, midihō kasagai, sibigi degedi keme ta degedama. Haba midihō kasagai olou fei, n̄i milou ga idi kene haba ta milou dama. Niou sie huyafei degeba, Godiha ta, e n̄i duledu segei dala keme defeido tolou ba sesame. Kege degeibasi, Godiha n̄i mamoloŋu.

²² Godiha ta n̄i dumou haguei keme mou yoŋuwa dulo fogou dama. N̄i duloba defeido sesame. Dulo sese ho fogou babe, niou sienou ogou gama fiasigeiye.

²³ O taha Godiha ta ke mou dulo fogou babe, o keme yoŋu e midihō galaseya duguo fogou di sagai kenou tefeli.

²⁴ O kegei kamahage yoŋu e midihobe kagei dugu de ta tawadiyo mei, mou totou degemou fogou di.

²⁵ Godiha ta bolofei keme doudo. Di kokou damaleyodeibabe, dibe hebe kasagai keme ta mala ile mei. O sasai koyo na, ta bolofei ke defeido dulo seseligi tawaleba, ta totou dege ho fogou babe, name Godiha dogou guba, dabai degeba, hohō degele.

²⁶ O sasai koyo na noŋusie ame egei dudi oyode kou tobolou ye, noŋusie ne mogou dia dala ho fogou babe, name noŋusienou ogou golu. O kegei keme Godiha ta dudi o mei. E egei dudibou, e damaleyodeibou keme sibige ta mei.

²⁷ Egei dudi midihō, di Aye Godi e tagalibe kou gue, gube dihibou kuei sasaihou kedia hagi degeibabe defeido dogou gumabeedei. Midihō keme Godiha dihle kokou be bolodo. Haba tabe, sa sibige kuokou midihō kasagai milou ga ho fogou mou si, Godiha dihle kokou be sibigibou mei, bolonou dalamou duguo tagali.

2

Dige o sasai kediamokou midihō bolodo tefelenou hehegieme

¹ Mogo diama, di Hiye O Yesu Kelesu, eme bolodo, di ta tawaga tobolou sagai meido. Ni emokou damaleyodei kaha degemou, nige o sasai fileba, ilo kelebe hubou, haba ilo kelebe hubou meiyode tawadama. Midihō bolodo tefelenou hehegiema.

² Kenou si ni kou kegeleye, hubou o ta yukuei bolodobou, dobogoŋu sele igi gol makabou de kai kaha egei mosokou folouba dugulo. Haba o ta, eme bi mei, yukuei kasagai kaine ile folouba dugulo.

³ Ni kegei ke dugubabe, yukuei bolō kai o kenou mogo degeba timou bolodo kokou duwoyede tobou ma, haba o yukuei kasagaido kai ke feleiba, name kou le hafei degeda, ile ahu dege duwoyede tobou babe, midihō kegei keme kasagaido.

⁴ Ni o bolou kedilie fileba, tabe hu mei, ha tabe hubou yode tawaibabe keme midihō kasagai. Kege fidama.

⁵ Ma mogodo diama, ni duma. Bi mei o sasai, sa sibige kuokou hubou mei kediameme Godiha yoŋumakou damaleyodema, nelede dege dalaguale ke makai. Damaledo, Godihage yoŋu tagadi o sasai be e sa bolodo kokou fologouba, yoŋu wou ma dalaleyodema kou makai.

⁶ Kenou si nime bi mei o sasai kediamokou sidifi nele idi o sasai. Ni fimama. O koyo diage nimokou hagi hiyedo nelemou, haba ni tolou ya ta saikou tefegile idiya? Bibou o sasai kedia degele idi.

⁷ Ni hu bolodo, Kelesu sesedi hu. O koyo diage ni hu bolodo ke susuga tobolou idiya? Bibou o sasai kedia degele idi.

⁸ Godibe di Hiye O, e ta hiye, kuguokou nalai tabe kou gue, Na noŋusie tagadi sagai kenou tefele, nogo diamokou ne kegenou tagayedei. *Wok*

Pris 19:18

Na kege degeibabe, name midihō bolodo milolou dala kehe.

⁹ Na o sasai kediamokou midihō bolofei ke tefelenou hehegie ho fogou ba, ilo kediamokou nou midihō bolodo hehegiligi, haba o ilo kediameme tobekou mugubabe, midihō keme bolō mei. Godiha kuolou ta kokou husoŋuma tawalebe, na midihō kasagai milolou be, kuolou ta ke gobolou dade tawayedei.

¹⁰ O sasai koyo na kuolou ta, Godiha Moseskou nei ke olou fei dulo seseligi, haba ta tanou fei ta gobou babe, na kuolou ta olou feido gobou kehe. Kuolou ta olou fei ke gobou kaha hebe kasagai keme na moloŋu.

¹¹ Di tewe, Godiha kou gue kou tobou,

Sasai hiyoubou, o hiyoubou hobou moŋudama.

Kisim Bek 20:14

Haba tobou,

O hobou wodama.

Kisim Bek 20:13

Na sasai hiyou ta mou li meiye, ha na o ta woumou tolo i debabe, name Godiha tabe bou gobou kehe.

¹² Godiha ta bolofei dimokou nei kaha degeimou, ni damaleyodebabe, hebe kasagai keme ta moloŋu mei. Kegei degemou, tabou midihobou de kagei kagei ke ni tobou ma milou di debabe, niou tawaibou, kegeligi ta sale ke totou degele iye.

¹³ O sasai koyo na omokou solou do dege ho fogou babe, Godihane namokou solou do degele mei. Na omokou solou do degeibasi, ta saiye na ta tolou mei.

O tae Yesukou damaleyodema mou dalali, midihobolo ke ta milou ho fogou babe, e damaleyodei keme sibige ta mei

¹⁴ Ma mogo diama, midihobolo milou diyo mei o tae yoŋusie eme Yesu Kelesukou damaleyodei oyode tobou babe, Godihage o kegei keme de mamoloŋu? Ta moloŋu meido.

¹⁵ Damaleyodei o ta yukuei kasagai kai debane, nale mei debane, haba damaleyodei sasai ta yukueibou nalebou mei debane,

¹⁶ ni kilege o tae o kegei kokou, na ile, kulio yukuei kaba, nale nama guokou dege bologuado dalayede kou tobolou ye, ha nalebou yukueibou be ta ne ho fogou babe, na ta ke tobolou kahage bi mei o keme de dogou gulo? Ta dogou gulo meido.

¹⁷ Nebe kenou tefei, na Yesu Kelesukou damaleyodema, midihobolo ta milou ho fogou babe, na mou damaleyodei, sibige ta dala mei.

¹⁸ Kenou si, o ilo kelege kou gue tobolou, Yesu Kelesukou damaleyodema dalabe esofei. Midihobolo milou dibe esofeyode tobou babe, age sima kou gue tobolou, na damaleyodema dala ke kou tobolou ye, ha midihobolo ta milou ho fogou babe, age name damaleyodei odade tawale mei. Haba a midihobolo kenou milou basi, na duguo tawalebe, ame Yesu Kelesukou damaleyodei odade tawale.

¹⁹ Na Godibe tanou feiyode tawalemou damaleyodilibe kou bololo. Kenou si duo kasagai kediane Godibe tanou feiyode tawalemou kou damaleyodema gue degemou, dio kolo idi.

²⁰ Name totou degei o. Na Yesu Kelesukou damaleyodema dalalibe, midihobolo ta milou gadiyo mei kaha degemou, ne damaleyodei keme sibige ta mei. Na a tobolou koŋu tawalababe, na ma ta du.

²¹ Di kou guai o Abrahamhage e dihi Aisak wai sipsip бага wala doulukou silamou degeimou, Godiha emokou kou gue tobou, na ma ta ke dulo sesei kaha degemou, name doudo o.*

²² Kegei degemou di tewe, Abraham eme Godikou damaleyodema, e midihobolonou milou di. E taenou tobou li mei. E damaleyodei kahage sibige degei.

²³ Godiha kuguokou be kou gue nalai dala,

* 2:21 2:21 Stat 22:1-14

Abraham ɛme Godikou damaleyodei kaha degemou, Godihage ɛme dou do oyode tobou. *Stat 15:6*

Kegema, Godihage Abrahambe ma mogoyodei. Damaledo, Abrahamha e dihibe Godikou nei kaha, Godiha ta, kuguokou nalai dala keme damaledo kuhe tama degei. ²⁴ Mou yo uwa damaleyodeinou daladi obe Godiha dihile kokou be dou do o mei. Ha o ta, Godikou damaleyodema, midihog bolog milou di keme Godihage dou do oyode tobolou.

²⁵ Nebe kenou tefei, o hiyou degedi sasai Rahap ene Godiha e dihile kokou sasai dou do oyode tobou. Yobe, sasai Rahap e midihog bolog miloube, ege o bolou, Josuahaga tobou mou haguasie felegoumou wolou daladi, dilie a taya ke boholou ma yamabeedei kaha degemou.*

²⁶ Di tewe, o e tou be fi dala mei, o keme tei dala. Nebe kenou tefei, mou yo uwa damaleyodema dala obe tei sagai dala. Yobe e damaleyodei kahage midihog bolog ta milou diyo mei kaha degemou.

3

Di mogoube bologuado dia dalame

¹ Ma mogo diama, ni o sudo tisa dabai* degelaba degedama. Yobe, Godiha di dabai degele idi ke figa dugulobe, tisa dabai degele idi kesi fileba, huyadefei kasagai ta dalababe, tisa dabai degele idi kediamokou be hebe kasagai hiyedo ke nele kaha degemou.

² Di olou feibe midihog bolog milou galamou kou degediye, kenou si mihikou fiasigedi. Kegei degemou, o tae ta kasagai ta tobou diyo mei debabe, o keme bolodo, e tou ye midihog kasagai milouye domou yo usie bologuado dia daladi.

³ Di howili dio ta wai hos kedia mogoudu muguomou, die mogoubou, die tou bou olou fei di doususu, di tagali sagai keleyanou suluguadi.

⁴ Mosolene ni fimama. Mosolebe hiyedo, mosole bala keme huyadefei. Wi gofo udoye hagua, mosole tou mou be, mosole dia daladi o kaha bala huyadefei kahanou doususugumou, sa e ile tagai kokou idi.

⁵ Nebe kenou tefei, di mogoube huyadefeiye, kenou si e yo usie hiye degedi.

Doube huyadefeiye, dibi fafagai degei kokou migimou be e hiyedo degemou, hebe olou fei wobou mou idi keme di kou tewe.

⁶ Di mogoube huyadefei, di tou be hiyedonou. Kenou si di mogoube dou sa degei, di tolou mimigie suluguadi kenou tefei. Dou gofo udo keme dou saha bi. Damaledo, di mogouye degeiye, di midihog kasagai hiyedo milou goumou, di fibou tou bou olou feibe sibigi degeimou, ta kasagai kenou tobolou suluguadi.

⁷ Gali olou fei, waibou, siobou, beibou, to dulemou galibou olou feibe o di momumamou dia daladi, diage di tagali sagai kenou degele idi.

⁸ Kenou si di mogoube diyau bologuado ta dia dalale sagai mei. Mogou kahage yo u tagaiya kenou tobou di. Di ta kasagai tobolou idi keme beiye galoumou do gofo udo dugudi sagai kenou tefei, di mogouya ke feledi.

⁹ Di Hiye O, ɛme di Aye, di mogouyege e hu hebele fogulo idi. Haba di mogou kahanou be ta kasagaine tobolou idi, o sasai, Godiha yo u sagai dege dalamabadomou milou kediamokou ne ta bou basia tobolou idi.

* 2:25 2:25 Josua 2:1-21 * 3:1 3:1 Tisa dabai kome Godiha ta hehegiedi dabai.

¹⁰ Di mogou kahage ta bolou kege tobolou idi. Tabe Godiha hu hebele fogulo idi, haba tabe ta kasagai tobolou idi. Ma mogo diama, midihq keme kasagaido, kege degedama.

¹¹ To sou dugebe, huei bolofeibou, huei kasagaibou de geleguo felediyo mei.

¹² Ma mogo diama, hebe kiyoye kolo madibe, dese kolo de madi? Kegediyo meido. Haba hebe gohoye kolo madibe, hebe kiyoye kolo de madi? Kegediyo meido. Nebe kenou tefei, huei kasagai feledi to sou kodugebe huei bolou de fele? Kegebe ta degediyo meido.

O koyobe hebenihq tewebou debabe, ege midihq bolofei kenou milou ba dugulo

¹³ Ni kile o tanou tabe fimabou tewebou bolodo ta de dala? O kegei ta dalababe, e yo[usie huyafei degeba, midihq bolodo kenou milou ba, di duguoba, eme tewe odade tawale ile.

¹⁴ Kenou si ni yogokou dafaba kona dege, niou ni hunou hebele fogulaba degeligne, niou sie tewe oyodedama. Kegelig, ni ogou gai midihq kaha damaledo ta bolofei ke huyafei degeiye domou.

¹⁵ Tewe kegei keme hebenihale mei, sa sibige kuokou ge tama degei. O kegei kahage yo[usie fimadibe, eme Godiha ta seseliyade tawadiye, kenou si gulokou. Tewe keme Tamaha neli ke seseli.

¹⁶ Ni duma, yogokou kona dege dafama, dio[ui die hunou hebele fogulo idi kedia sa kokou be, midihq kasagainou hiyedo milou gamou, bologua dalaguadiyo mei.

¹⁷ Hebenihq tewe keme o tae mo[umou be, e tewe keme ta sibigi degediyo mei, omokou ne hagi ta nediyoye mei. O kahage amafei hemele fiyanou ta tobou di. Eme ta dudi o. Haba eme solou do degemou, midihq bolonou milou di o. O sasai olou fei kediamokou be midihq bolofei kenou milou di. E midihq bolou milolou yodemamou be, e damaledo milou di.

¹⁸ Di fi tanou dege daladibe keme hebe haimikou debe sogodi ke sagai. Sogoma fogou dalali, nale hou bologuado fua fologolu sagai kenou tefei, dine fi tanou dege dalabasi, midihq bolodo kenou hiyedo milou gouba dugulo.

4

Sa sibige kuokou midihq kasagainou tagale idi o kediamme Godibou ho mai dalagua

¹ Ni niou sie tae biyadibou gegadibou olou fei kaha yobe kei? Keme ni tou e tagadi kahanou ni duledu milou ga idi.

² Ni bi sudo kou molo[ui sagai degele idiye, kenou si ta molo[ui mei. Ni bi ta kona dege dalaguali, o woumou tofigieimou be, bi keme ni ta mo[udiyo mei. Ni tae gegamou, biyamou haguadiye, bi ni tagalemou biyolu keme ta mo[udiyo mei. Yobe, nige Godiha nimokou neyedema dihq baga tobolou idiyo mei kaha degemou.

³ Haba ni bi ta molo[uyodema dihq baga tobou mou be, ni ta mo[udiyo mei, ni fi dou do ke madiyo mei kaha degemou. Damaledo, bi ni tou e tagaliya kenou molo[uyodema dihq baga tobou di kaha degeimou, Godiha nimokou ta nediyoye mei.

⁴ Nime o hiyoye degedi sasai ke sa degei. Sasai kegei kahage e ma tou fogou, midihq kasagai milou ga siadi. Nebe kenou tefei, nime Godi tou fogou mou, midihq kasagainou milou ga suluguadi. Duma, sa sibige kuokou midihq kasagai tagadi o keme Godibou ho mai dala. Damaledo, ni o taha sa sibige kuokou midihq kasagai milolou yodema milou babe, o keme Godiha mogo meido.

⁵ Godihā kuguokōu kōu gue nalai dala keme mōu yoŋuwa nalai mei, di fi, Godihā di duledu mai keme Godihā kona degedi, e tagaliya kenōu degeyedei.

⁶ Godihā dimokōu hiyedo habaguguedi. Kegei kahā degemōu, Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala,

O sasai dioŋu die hu hebele fogulo idi kediame Godihā degeiye, diame huyafei dege daladi. Kenōu si o sasai dioŋusie huyafei degele idi kediame, Godihā habagugueibe diabōu de daladi. *Gutpela Sindaun 3:34*

⁷ Kegei kahā degemōu, ni Godihā hayedunōu dalaguama. Ni Tamā tobekōu muguba, e kama folo.

⁸ Ni ile Godikōu hafei dege dalababe, ene hagua nimokōu hafei dege dalale. Midiho kasagai degedi o sasai diama, oe dobogoŋu bigidi sagai kenōu tefe, nine ni duo bigima. Fimai bolou o sasai diama, ni fimai be tanōu fei Godikōu nōu fimama dalama.

⁹ Niōu sie hagi degeba, niōu ni sihou gosoma. Yilo idi o sasai diama, hobōu yodama, gosoma. Hohō degedi o sasai diama, ni hobōu hohō degedama, hagi dege dalama.

¹⁰ Ni Hiye Ohā dihiŋe kokōu niōu sie huyafei dege dalababe, Hiye Ohā ni hebele fogulo.

Ni niōu sie yogo tobe tobōu ba tobōu ba dedama

¹¹ Mogo diama, ni niōu sie yogo tobe tobōu ba tobōu ba dedama. Damaleyodei o koyohā yogokōu tobe tobolōu ba figoubabe, o kegei kahāge Godihā kuolōu tā kene tobe tobolōu ba figale. O koyohā Godihā tā ke fibabe, o keme Godihā kuolōu tā dulo sesedi o mei. Godihā kuolōu tā fidi obe e.

¹² Kuolōu tābe Godihānōu omokōu nei. Enōu be tā sai fidi o. Ege o sasai ilo kelebe yoŋu mamoloŋuye dalamōu dugulu, ha o ilo kelebe makoloye dalamōu dugulu. Kenōu si o ta nā nogo fidi keme nā degele sagai meido ke degedi.

Di Godihā tā dafadame

¹³ Sele dabai hiyedo degelamōu degeli o diama, a nimokōu tobōu ladi. Yobe, ni diabaya, idibaya kele ya, sa hiyekōu foloba, bi tiga moŋudi dabai ke hiyedo degele iligi, sadebe tanōu ta mei degeiba kuhe fogōu hagualeyode tobolōu idi kahā.

¹⁴ Tā keme ni taenōu tobolōu idi. Idiba tamā degele keme ni ta tewe mei. Sa sibige kuokōu daladibe, nime mabiye migile goguo dalali, igilemā folodi sagai kenōu tefei.

¹⁵ Bolofei be kōu gue, ame Hiye Ohā tagaiya ke tolo i ho fogōu babe, a degeleyode tawai keme damaledo degeleyode tobōu ma.

¹⁶ Kenōu si ni niōu sie hiye degemōu, niōu ni hu hebele fogulo idi. Midiho keme kasagai.

¹⁷ Kegei degemōu, o sasai koyo nā midiho bolō milōu di keme kōu teweye, ke haba milōu ho fogōu babe, nāme midiho kasagai degeli.

5

Bi sudo o sasai kediame gili degeibabe, hebe kasagai moloŋu

¹ A bibōu o sasai nimokōu tobōu ladi. Nime hagi hiyedo dugulo dala kahā degemōu, kōu bōu ge hiligedo gosolo dalama.

² Ni bimai olōu fei tabale i. Ni yukuei olōu fei sigoye nalā hobogou.

³ Ni sele igi golbōu, silvabōu olōu fei keme asa guaye tou sagai kegei dalamōu dugulu keme ni midiho kasagai olōu feibe tamā degeimōu dugulu kehe. Asa gua kahā sele

nađi sagai kenou tefe, ni tou ne olou fei douye nale. Yobe, uwage sawisieibe hafei degeli kou lege, nige bi sudo kefema gili degele ili kaha degemou.

⁴ Ni defeido duma. Ni dabai degele idi o kedia ni hebe haikou ya, segei mouma haguasieimou be, nige sele kou neleyodele idi keme nele idiyo mei kaha degemou, dia hagi hiyedo degele i. Hagi hiyedo degemou haguissoumou be, Hiye O Godi, e nelebe hiyedo folodo, ege o kedia haguissolu uwobe kou dudi.

⁵ Nime sa sibige kuokou bi bolu ke hiyedo dege kefema bologuado dalagua. Nalene hiyedo nalamou haguasiligi, ni tou dalale ili kaha, ise, ni wolo sawisieibe keme hafei degeli.

⁶ Bibou o nige doudu o sasai, nimokou ta degele ili mei kedime ta saieye tolou ba woma mei degele.

Di neledo dege dalali, Godikou diho baga tobolou ba, Hiye Ohu haguale ke dia dalaguame

(Ta Hiye 5:7-20)

Di hagi duguoba, neledo dege dalali, Hiye Ohu haguale ke dia dalaguame

⁷ Mogo diama, Hiye Ohu haguale ke dia dalagualibe, hobou dafadama. Ni tewe, hebe hai dabai degedi o kediage die nale segei kaha suwi degele ke dia dalalebe ta dafa idiyo mei. Hueibou asobou kaha degeiye, segei sibige degele ke dia dalaguadi.

⁸ Nebe kenou tefe, nine dafadama. Neledo dege dalama, Hiye Ohu haguale hafei degeli kaha degemou.

⁹ Mogo diama, ni niou sie yogokou gofo degeiba gofo degeiba deba, tobe tobou dama, ta sai fidi Hiye O Godi eme hafei degei dala kaha degemou, ni degeli ke duguoba fiye domou.

¹⁰ Mogo diama, ni habage-degele-duguo-tobou di-o kediamokou fimama. O kedia Hiye Ohu huya kenou hehegile i kelegebe, hagi hiyedo dia dugulo i. Kenou si dia dafa ili mei, neledo dege deleigui. Nine dia degei sagai kenou tefema.

¹¹ Duma, di kou gue tobolou idi, o koyoha hagi hiyedo dugumou hagueiye, e ta dafadiyo mei, neledo dege daladi, o kegei keme hohu dege. O Jop e hagi dugu kaha ta kou ni kou dulo i.* E hagi hiyedo dugumou, neledo dege dalali, ta dafali mei. Godiha olou fei bologuomou bolu degei. Damaledo, Hiye O eme solou do degedi, dimokou habaguguedi o.

Hebeniha huya kebou, sa sibige huya kebou de ta maka dege tobou dama

¹² Ma mogo diama, ni defeido duma. Hebeniha huya kebou, sa sibige huya kebou, hu daga taya kebou de ta maka dege tobou dama. Na ta degeleyodebabe, damaledo dege. Na ta degele mei keme hobou tobou da. Hu daga daga taya maka dege tobou dama, ni ta saieye touye domou.

Damaleyodei oe Godikou diho baga tobolou be nele hiyedo

¹³ Ni kilege o tanou tae hagi dugubabe, Godikou diho baga tobou yede. Ha, ni kile o tanou tae hohu degeibane, Godiha hu hebele foguoba die feyede.

¹⁴ Ni o ta do degeibabe, sosikou widio o kedia haguayede tobou ba, dia ya fologa, Hiye Ohu huya ke diho baga tobolou gi, do o kaha tou guebou gusege huei ke hulo.

* 5:11 5:11 Jop 1:21-22; 2:10; 42:10

¹⁵ Godihā dabai degedi o kedia damaleyodema, diho baga tobou babe, Hiye Oha do o ke bologuuba bolō degele. Midiho kasagai, do o kaha milou gadi kene Hiye Oha gebe meiyodele.

¹⁶ Kegei degemou, ni midiho kasagai degei ke niou sie yogokou kusigile tobou ba tobou ba dema. Haba niou siene Godihā ni bologuuba bolō degeyedema diho baga tobou ba tobou ba dema. Damaleyodei o taha Godikou diho baga tobolou be nele hiyedo. Nele kahage do o keme dogou guba toto bolō degele.

¹⁷ O Elaija* ɛme di sa degei dalali, huei todayedema Godikou hiyedo diho baga tobou mou, huei teli mei deleibe, sadebe olou fei kamadia, oguone olou fei walaiyosi kege mei degei.

¹⁸ Elaijahā haba diho baga tobou mou, huei toumou, hebe hai saya nale segei olou fei haba fologamou suwi degele i.

O mihikou fyei keme di dogou guoba boholou mala haguame

¹⁹ Ma mogo diama, ni o tanou taha damaledo ta ke dulo seseligi tou fogou, mou duwoba, ɛ mogo tae haba boholou ma mala hagubabe,

²⁰ o keme dabai bolodo degeli. Ni kou tawama, o taha ile, midiho kasagai milou di o ke Godikou mala hagubabe, ta tolo ile mei. Kefe degeli kahanou be, Godihage o kaha midiho kasagai milou di kaha hebe kasagai kebou de olou fei igile mugulu.

* 5:17 5:17 1 King 17:1; 18:1, 42-45

Egei Sasafei Pitaha Nalama Nei

Tawale Ta

Yesuha dabai degedi o olou feibe 12 kege deleigui. O tanou ta e hupe Pita, e hu tabe Saimon. Kuguo kofume e nalai.

Pita e kuguo kou, o sasai hagi dugulo idi kediamokou nalama nei. O sasai kediamene Yesu Kelesukou damaleyodele i kaha degemou, ho oe diamokou hagi hiyedo nele idi. Pitaha kegedi ke tawale gue degemou, kegeligi dia kesigieba, die damaleyodei ke tou fogou ye domou, e dia dedei sasagiemou kuguo kou kuhe nalama nei.

Kuguo ta uwage nalai kokou be, Pitahage eme sa Babilon tie oyodei.* Ta keme ta makai. Tewe o kediage Pita eme sa hiyedo Romkou dalali, kuguo kou kuhe nalaiyode tawale ili. Yobe, sa hiyedo Babilon oe midihog kasagai hiyedo milou ga idi sagai-be, sa hiyedo Romkou gene kenou tefe degele idi kaha degemou.

Kuguo 1 Pita kofumaha ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1:1-2:10

Dibe Godiha o sasai degei kaha degemou, di bi bolodo Godiha dimokou nele kenou diaba, midihog bolonou milou ga dalame.

Ta Hiye 2:11-3:22

O sasai kedia dihog tageya ke di midihog doundonou milou ga suluguame.

Ta Hiye 4-5

Damaleyodele i o sasai kediamene tefele dugu hiyedo duguomou, hagi hiyedo dugulo i.

**Dibe Godiha o sasai degei kaha degemou, di bi bolodo
Godiha dimokou nele kenou diaba, midihog bolonou milou
ga dalame**

(Ta Hiye 1:1-2:10)

¹ Ame Pita, Yesu Kelesuha ta-bolofei-mala-siadi-o. A kuguo kofume Godiha yoku e biyodema makai o sasai nimokou nalolu. Mogo diama, afu ni di sa tou fogou fogou ya, sa ahudo Pontusbou, Galesiabou, Kapadosiabou, Esiabou, Bitiniabou keleya ke dalagua o sasai nimokou a kuguo kou nalama nelu kuhe.

² Afudo, Aye Godihage nime kou tewe dele, yoku e bi bolodegeleyodema makai. Habage, Duo Bolofeiha hagua, ni duledu dabai degeiba, nime Yesu Kelesuha ta dulo sesemabadomou, e kafeiye ni bigima mei degei. Godiha nimokou hiyedo habagugueiba, nime bologuado dalamabadomou.

Dibe hebenitou fologaba, bologuado dalaguale

³ Di Godiha hu hebele fogume. Eme Godi, di Hiye O Yesu Kelesuha e Aye. Godiha dimokou solou do hiyedo degeimou, Yesu Kelesu tobou mou hagua, tolo imou, yoku haguagi kaha degemou, dine fi gehe, Godiha dimokou neleyodei ke molo uyodema dia dalagua kuhe.

* : (Tawale ta) Na 1 Pita 5:13 dugu.

⁴ Bi Godihā habage dimokōu neḷe keme bolodo, ta tabale mei, ta kasagai degele mei, ta mei degele mei, hebenitōu yoḥu kegenōu dalale ke mala ile.

⁵ Nī Kelesukōu damaleyodei kaha degemōu, Godihā yoḥu e neleyenōu nī wolōu dalali, uwage sabiyale kelege, Godihā degeleyodei keme dōudo tamā degeiba duguba, e nī mamoloḥu.

⁶ Tefeḷe dugu kaha nīmokōu haguadibe tōu degeifei. Ha Godihā degeleyodei keme nī kōu tawalemōu hohō degele ili kehe.

⁷ Nīmokōu tefeḷe dugudi keme mōu yoḥuwa degediyo mei. Nī damaleyodeibe de sele igi gol sagai domōu kuhe tefeḷe dugudi. Nī tewe, sele igi gol keme bi bolodo, doulukōu sidibe, igi ta, haba, sele igi goldo domōu kuhe sile dugudi. Nebe kenōu tefei, nīne tefeḷe duguga ibe deba, nī damaleyodei ke ta tōu fogōu ho fogōu ba, Yesu Kelesuhā bohōlōu mā hagubabe, o sasaiye Godikōu bolofeyodema, emokōu hohōbolōu ba, e hū hebele fogulo ile. Yobe, bi olōu fei mei degeiba, sele igi gol kene mei degele. Nī damaleyodei kenōu si sibige hiyedo, ta mei degele mei.

⁸ Nīge Yesu Kelesube kōu dugulo ili meiyē, kenōu si nī e tagalemōu, emokōu hohō hiyedo degele ili. Damaledo, ifibe nīge eme ta duguyo meiyē, haba emokōu damaleyodema, hohō hiyedo degele ili. Hohō keme di ta tawaga tobolōu sagai mei.

⁹ Godihā nī mamōu lamōu degeli, nī Kelesukōu damaleyodei dalamōu kaha.

¹⁰ Habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o, afu deleigui kedia Godihā nī habaguguele kaha tā ke tobolōu mōu, Godihā di mamoloḥu kaha yo ke dugulamōu ka idi.

¹¹ Kelesuhā Duo Bolofeiḥa o kedia die duledu dalamōu, diage kōu gue tobolōu idi, sabita, Kelesu eme hagi hiyedo duguoba, hū hiyedo ke moloḥu. Kege hehegiemōu, kōu gue yoduga idi, di mamoloḥu o eme koboge haguale? E haguale sawisieḥi hafei degeibabe, keiye tamā degeiba dugulo?

¹² Kenōu si Godihā diāmokōu be, nī hehegile idi keme nī o habage haguā ile kediaāmokōu tamā degeleyode tobou. Kegemōu, wefeḥi Godihā Duo Bolofei tobōu mōu, hebenitōu ge migilemōu, tā uwo bolofei tobolōu idi o kedia dogōu guomōu, nīmokōu ne tā bolofei ke tobōu mōu suluguei. Esol o kediane tā bolofei kaha sibige ke tawalamōu degele ili.

Godihā dibe yoḥu e bi bolodo dege dalamabadomōu hagnosisolu

¹³ Kegei kaha, nī fiyege amaba, dōudonōu dalaguama. Yesu Kelesuhā nīmokōu tamā degeiba, Godihā nī habaguguele ke defeido dia dalama.

¹⁴ Afu, nī tawali mei kelege, nīōu nī tōu e tagaiya kenōu suluguadi keme haba ta degedama. Sisigo diā die ayehā tā dulo sesedi sagai, kenōu tefema.

¹⁵ Godi, nī haguayadomōu hagnosisai eme bolofeido. Nebe kenōu tefei, nīne Godihā o sasai bolodo dege dalaguama.

¹⁶ Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala,

Ame nī Godi bolodo kaha degemōu, nīne mā sosōu bolodo dalaguama.

Wok Pris

11:44-45

Godihā di mamōube, bi sibige hiyedoye mamōu

¹⁷ Nīge Godikōu be nī Ayeyode diho baga tobolōu idi. Di Aye e di fidibe, ege hū mei obōu, hūbōu obōu kokōu ta duguo fidiyo mei. Godihage midihō, di milōu gadi kenōu duguo fidi. Kegei kaha degemōu, nī sa sibige kuokōu dalagualibe, Godikōu gue degeba, sa sibige koḥume nī sado meidade tawama.

¹⁸ Afu nime sibige mei midiho, ni kou guai o kedia nimokou hehegiei kenou milou ga idi. Kenou si, Godiha dugube, kasagaido degeimou, e ni kuhe mamou. Ni tewe, Godiha ni mamoube, sele igi silvabou, golbou kegeiye mamou li mei. Bi keme kasagai degedi binou.

¹⁹ Godiha ni mamoube, Kelesuha kafeiyenou mamou. Kelesube wai sipsip wili bolodo ke sa degei, sibigibou mei, kasagai ta dala mei. E kafeibe sibige hiyedo.

²⁰ Sa sibige kou milou li mei kelege, Godihage Kelesuha di mamouuyadomou kou maka degei. Kenou si uwage sawisie hafei degeimou, e ni dogou gulamou tama degei.

²¹ Kelesu e degeiye, ni Godikou damaleyodele ili. E tolo imou, Godiha e haguagiemou, e hu hiyedo ke emokou nei. Kegei kaha, ni Godikou damaleyodema, e degeleyodei ke tama degeiba dugulamou dia dalagua kehe.

Di di mogo dia defeido tagame

²² Ni ta damaledo ke dulo sesele iligi, Godiha dihile kokou sibigi ta dala mei kaha, ni damaleyodei o sasai kediamokou solou do degele ili kehe. Kegei degemou, ni niou sie tagaleba solou do degeiba solou do degeiba dema.

²³ Yobe, nime fi boholou, dihi бага mala felemou, fi gehe dege dalagua,* yobe ni Aye Godiha tobou kaha degeimou. Godiha tabe ta mei degele mei, youtu kegenou dalale.

²⁴ Godiha kuguokou ne kege nalai dala,
O sasai olou fei dibe diq sa degei.
Dibe hebe fi sagai kegei, obe dugumou be bolodo.
Dio keme fafagadi.
Hebe fi keme migima mei degedi.

²⁵ Kenou si Hiye Ohā tabe youtu tofousogo kegenou dalale.
Ta keme ta uwo bolofei o ilo kedia nimokou hehegile i.

Aisaia 40:6-8

2

Ta makaibe Hiye O eme fi nedi mouti bolodo kokou ma tobou*

¹ Nime gehe dege dala kaha degemou, midiho kasagai milou gadi kebou, ogou gadi midiho kebou, taenou bolofei degedi midiho kebou, kona degedi midiho kebou, tobe tobou di midiho kebou olou feibe tou fogou ma.

² Dihi dieye bu nale sagai hiyedo degedi sagai kenou tefei, nime Godiha ta bolofei ke dulo sagai hiyedo degema. Bu sibigibou mei kegei kahage, ni fi ke dogou guba, e hiyedo degele, haba nelele hiyedo dege dalale. Gehe degenou dalali, Godiha ni mamalaba, ni Godibou de bologuado dalaguale.

³ Hiye O e midiho ke dimokou hehegieimou ni kou dugulo i kaha degemou, nige Hiye O eme bolofeyode tawale ili.

⁴ Ni Hiye Ohā sou guedu ima. Eme fi nedi mouti bolodo, o kedia sibige mei бага kou igile muguye, haba Godiha makaibe, eme sibige hiyedo dala.

⁵ Nime fi gehebou de mouti sa degei, Godiha malamou, Duo Bolofeiha neleya kenou moso togoulu. Moso togoma mei degeba, nime Godiha e mogou du daladi o* degele iba, bi Godiha tagale sagai kenou nige Yesu Kelesuha huya ke emokou nemabeedei.

* **1:23 1:23** Jon 3:3-6 - Yesuhage Nikodemuskou be, name бага dihi бага mala feleyede tobou.

ta) Grik taeye mouti-yodili mei, igi-yodei, Juda o kedia igi moso togolo idi kaha degeimou.

mogou du daladi o ("pris") kedia Mosesha kuolou ta ke dulo seselemou, gali sile, Godikou nelele idi.

* **2: (2:0 widio**

* **2:5 2:5** Afudo,

⁶ Godihā kuguokōu ne kōu gue nalai dala,
 Duguma, bitōu Saion kotōu a mouti* ta fogolōu kuhe.
 Mouti keme meleya mouti, sibige hiyedo, Godihā kōu makai dala.
 O tahā emokōu damaleyodebasi, o keme habage ta sidifi degele mei. *Aisaia 28:16*
⁷ Damaleyodele i o sasai ni dugulube mouti keme bolodo, sibige hiyedo. Damaleyodili
 mei o sasai kedia dugulube, kōu guei dugulo ili,
 Mouti, moso togodi o kedia dugube kasagai degeimōu kōu igile filei keme e haba
 meleya mouti fogou. *Buk Song 118:22*

⁸ Kōu guene kōu nalai dala,
 Die abogoūye mouti kokōu kuwagaba fiyasigile.
 Damaledo, mouti hiyedo kokōu be obe kuwagaba, mihikōu fiyasigile. *Aisaia 8:14*
 O kedia Godihā tā ke tobekōu mugudi kahā degemōu, kuwoumōu be, dia mihikōu
 fiyasigedi. Afudo, Godihage o kedia me kegenōu degeleyodema kōu tobou.
⁹ Kenōu si nime Godihā yoū e o sasaiyodema kōu makai. Nime e mogōu du daladi
 hiye o debane, e huti debane, e sosōu debane, nime e midihō bolodo ke omokōu
 hehegiemabadomōu makai. Ege nime hulia sakōu dala ke tōu fogōu ba, hohō bolofei
 kokōu fogōu haguamabeedema haguaisai.
¹⁰ Afu, nime mōu yoūwa deleiguiye, kenōu si ifibe nime Godihā o sasai degei.
 Afuge, nime Godihā habaguguei midihō ke ta tawale ili meiyē, haba ifisi Godihā
 habagugueibe nibōu de dala kehe.

O sasai kedia diho tageya ke di midihō doudonōu milōu ga suluguame

(Ta Hiye 2:11-3:22)

Dibe Godihā dabai degedi o sasainōu dalame

¹¹ Ma mogodo diama, nime sa mei o sagai kahā, a egele tobōu ba ni duma. Sa sibige
 kuokōu midihō kasagai, ni tōu e tagali sagaiya ke hobōu degedama. Midihō kasagai
 ni fibōu de biyadi ke tobolōu.

¹² Ni Godikōu damaleyodili mei o sasai kedia bōu de dalagualibe, midihō doudo
 kenōu milōu gama. Kege degeibasi, ni susuga tobolōu idi o kedia ni midihō bolofei
 ke duguoba, Godihā di dugu haguale kelege, dia Godikōu hohobolōu ile.

¹³ Nime Hiye O Kelesukōu damaleyodei o sasai kahā degemōu, ni gamani o olōu fei
 kedia tā dulo sesema. Gamani o olōu fei die hiye o, eme hū hiyedo, sa sibige kuokōu
 o sasai di hū olōu fei ke gabama felei.

¹⁴ Gamani hiye o kahā dabai degele idi o kedia tane dulo sesema. Gamani hiye
 o kahage e dabai degele idi o kedia tobōu mōu ya, sa sa olōu fei kile midihō
 kasagai milolōu idi o kedia egele womōu, haba midihō bolō degedi o kedia mokōu
 be bolofei yode tobōu mōu suluguamabeede tobou.

¹⁵ Godihage nime midihō bolofei kenōu milōu mabeedema tagali. Kege degeibasi,
 totōu degei o, taenōu tobolōu idi kedia ni midihō bolō ke duguoba, nimokōu susuga
 tobolōu idi midihō ke tōu fogōu le ile.

¹⁶ Nime hebe kasagai ta moloū meidade tawaleba suluguama. Kenōu si ni kege
 tawaleba sulugualibe, midihō kasagai haba ta milōu gadama. Nime Godihā dabai
 degele idi o sasai dade tawaleba suluguama.

* 2:6 2:6 Mouti keme damaledo mouti mei, keme Yesu. Bitōu Saion keme sa Jerusalem.

¹⁷ O sasai olou fei kedia mokou midihō bolō kenou hehegiema. Damaleyodele i o sasai olou fei kedia mokou ne solou do degeba, Godiha hayedu dalali, gamani hiye o e hu hebele foguma.

Di Kelesu e hagi dugudi midihō kenou sesame

¹⁸ Dabai degedi o sasai diama, ni bose dia ta ke dulo sesame. Age bose bolofei kedia ta kenou sesemabadomou tobou yo mei. Bose ilo kelebe kou midihō kasagai milou ga idi oye, kenou si nige die ta kene dulo sesame.

¹⁹ Nime Godiha yo unou dogou guo dalaba dabai degeligi, bose dia nimokou hagi mou yo uwa neiba, ni neledō dege dalabasi, Godiha nimokou bolofeyode tobolou.

²⁰ Haba ni midihō kasagai ta milou ba, ni bose dia ni egele wouba, ni neledō dege dalababe, Godihage nimokou be ta hohō degele mei. Kenou si, ni midihō dou do kenou kou milou ba, haba ni bose dia mou yo uwa egele woubabe, ni neledō dege dalabasi, Godihage nime midihō dou do degeiba dugulo.

²¹ Ni dowoye, Kelesu e hagi hiyedo dugu kaha degemou, Godiha nime hagi dugumabeedema haguaisi. Hagi, Kelesuha dugu keme yo u nimokou hegi, nime tawaleba sesemabadomou.

²² Damaledo,

Ege midihō kasagai ta milou li mei. Haba ogou gai tane ta tobou li mei. *Aisaia 53:9*

²³ O kedia Kelesukou ta bou basia tobou mou be, ege ta sima tobou li mei. E hagi hiyedo duguye, kenou si ege diamokou midihō kasagai kaha hebe ta neleyode tobou li mei. E yo usie Godikou nei, Godihage obe dou donou fidi kaha degemou.

²⁴ Kelesuha di midihō kasagai kaha hebe ke mala, hebe fufuguomaikou diou gou mou, e tolo i. Dige di midihō kasagai ke tou fogou ba, gehe dege dalaguali, midihō dou do ke milou gamabadomou e kuhe tolo i. O kedia Kelesu hiligedo wala imou, e do hiyedo dugu kaha, nime bolō degele i kehe.

²⁵ Afu, nime wai sipsip sa degei, fi totou dege suluguadi, a dou do kenou sesele yadiyo mei. Kenou si, ni boholou ma ya, wai sipsip dia daladi Hiye Okou fologa dalaguamou be, ege ni fi olou fei ke dia dala kehe.

3

Obou sasibou hulomou daladi midihō

¹ Sasai o hu diama, nime ni maha ta dulo sesame. Ni maha Godiha ta dulo sese ho fogou babe, sasai nige midihō bolō ke milou basi, dia duguo fi boholou ile. Ni Godiha ta diamokou kou hehegie tobolou sagai meiyē, kenou si ni midihō bolonou milou babe, dia ke duguoba fi boholou ile.

² Yobe, dia dugulobe, nime ta dudi sasai, haba ni midihone dou do kenou milou ba dugulo ile.

³ Sasai ni similolou be, ni tou bou, ni widio towebou debe sele igi golbou, yukuei bolō bolobou kenou ka idama.

⁴ Sasai ni degele bolofeibe kou gue, ni duledune, nebe kenou tefele similou ma. Kegema, amafeinou dalaguababe, ni fi bolofei keme ta mei degele mei. Godiha dihile kokou nime bologuado dalaguaba, Godiha dugulobe sibige hiyedo dugulo.

⁵ Godikou damaleyodele i sasai, afudo deleigui kediane kege degele idi. Dia Godiha degeleyodei ke dia dalaguali, die duledu amafeinou similolou dalaguali, die maha ta ke dulo sesedi.

⁶ Sasai Sara ene e maḥa ta dulo seseligibe, name ma hiye oyode tobou di. Ni midihō bolofei ke milolou gue dege ho fogou babe, nime Saraha e sisigo sagai dege dalaguale.

⁷ Sasai hu o diama, nine ni sasaibou de dogou guo sulugibe, ni sasaikou midihō bolonou milou ma. Sasai be nele hiyefei mei. Nele, o ni dala sagai kegei mei kaha degemou, dia nimokou ta tobou babe, nige defeido duma. Godiha o nimokou solou do fi gehe nele sagai kenou tefe, sasi kediāmokou ne fi gehe nele. Ni a tobolou ke dulo seseibasi, ni Godikou diho бага tobolou keme midihō kasagaiye ta akogulo sagai mei.

Ni niou sie yogokou midihō bolō kenou degeiba degeiba dema

⁸ Ise, a uwage ta tobou ladi. Ni niou sie fi tanou degeiba, fi tanou degeiba dema. Tabe, ni niou sie yogokou solou do degeiba solou do degeiba dema. Nime Kelesukou damaleyodei kaha degemou, ni niou sie tagaiba tagaiba dema. Haba niou sie yogokou habagugueiba habagugueiba dema. Tabe, niou ni hu hebele fogudama.

⁹ Oe nimokou midihō kasagai hegibane, ta bou basia tobou bane, ni hobou muwou milou dama. Midihō kegei ke nimokou degeibabe, nige Godiha o kedia dogou guyedema diho бага tobou ma. Godiha ni kege degemabeedema haguaisaibe, ege nimokou midihō bolofei ke hegilamou degei.

¹⁰ Di tewe,

O koyo na bologuado dalale kebou,
haba sawisie bolofei dugulo kebou de tagaibabe,
na ta kasagaibou, ogou gai tabou de hobou tobou mou siada.

¹¹ Na midihō kasagai ke tou fogou, fi boholou ba, midihō bolofei kenou milou yedei. O sasi kediabou de mogo degeba, fi tanou dege dalayedei.

¹² Yobe, Hiye Ohage midihō dou do milou ga idi o sasi kediame duguomou dia daladi. Dia emokou diho бага tobolou imou be e dudi.

Kenou si midihō kasagai milou di o sasi kediame ege tobekou mugu dala. *Buk Song 34:12-16*

Di midihō bolō milou mou dimokou hagi hagulu keme tabou mei

¹³ Ni midihō bolodo milou laba degeibabe, o koyohage ni wolo? O ta mei.

¹⁴ Kenou si, ni midihō bolō milou di kaha dowo ke hagi dugubabe, ni hohonou degema. Yobe, Godiha kuguokou be kou gue nalai dala,
O taha nimokou gue neibabe, ni hobou kesigie gue degedama. *Aisaia 8:12*

¹⁵ Ni Kelesukou nou damaleyodemā, enou si ni Hiye Oyode tawama. O tae nimokou kou gue yodubabe, kagemou nime hebenitou bologuado duwolo ke dia dalagua deibabe, ni ama dala kaha yo ke o kokou defeido tobou ma.

¹⁶ Kenou si nime damaleyodele ili mei o sasi kediabou de ta koubabe, dia yoduga ili ke duloba, diāmokou be himido degeba, amafeinou tobou ma. Nime Godiha dihi le kokou dou do dalaguadade tawaibabe, nige damaleyodele ili mei o kediāmokou midihō bolodo kenou hegiba, dia ke duguoba, Kelesuha midihō ni milou gadi ke susuga tobolou idi ke tou fogou ba, dio[usie file dugu kasagai deba, sidifi degele ile.

¹⁷ Dibe Godiha tagaiya ke midihō bolodo milou gadi kaha dowoye di hagi dugubabe, keme tabou mei. Haba midihō kasagai milou di kaha dowoye hagi dugubasi, keme kasagaido.

Kelesuhā teibe e di mamōu lāmōu kuhe tolo haguai

¹⁸ Kelesu e me ta degeli meiyē, kenōu si dōudo mei o sasai di dowoye, e tolo i, di midihō kasagai kaha hebe ke ta moye domōu. Ni Godikōu wōu ma ilamōu, e tanōu fei tolo i kehe. Haba tage ta tolo ile mei. Sa sibige kuokōu ge o kedia woumōu tolo i. Kenōu si Duo Bolofeiha degeiye, e haguā gehe degei.

¹⁹ Kegemōu, e fi kaha mulomōu, Godiha ta ke tei fi ilo didio degei dalagua kediamokōu hehegie tobou.

²⁰ Tei fi keme Noaha delei kelege Godiha ta dulo ili mei o sasai tofigile i kedia fi. Damaledo, Noa e dalali, mosole moso togoumōu be, dia midihō kasagainōu milōu ga imōu, Godiha duguo fogōu dalali, Noaha mosole moso tegei ke mei degei. Kegemōu, o sasai olōu fei 8 kege kedia mosole foudu fologoumōu, to gihou hiyedo kōu hagueiye, kenōu si diame ta hueiye weli mei, Godi yoŋu dogōu gu. Sa sa o sasai suudo, olōu feibe to gihouye woma mei degei. Yobe, dia Godiha ta dulo sesele ili mei kaha degemōu.

²¹ To gihou keme fafeleya tofou di ke sa degei. Fafeleya tofolou imōu, Godiha nime yoŋu kōu moye. Fafeleya tofou di midihō keme to todi sagai kegei mei. Di to toumōu be, sibigi di tou guebou dala kenōu bigima mei degedi. Kenōu si, fafeleya tofolou idibe, di duo sibigi mei degeba, Godiha dihile kokōu bolonōu dalagualeyodema kuhe degele idi. Godiha Yesu Kelesu haguagi kaha degemōu, di fafeleya tofou mōu be, e di moŋudi.

²² Kegemōu, Kelesu e hebenitōu folo, Godiha dobogoŋu delekōu duwomōu be, esol o daga dagabōu, duo daga dagabōu, hubōu bi ilo kelebōu olōu fei kedia e nele kaha hayedu dalaguali, e ta dulo sesele idi.

Damaleyodele i o sasai kediame tefeledugu hiyedo duguomōu, hagi hiyedo dugulo i

(Ta Hiye 4-5)

4

Di tou e tagadi midihō kasagai olōu fei ke tou fogōu me

¹ Kelesu e tou be do hiyedo dugu kaha degemōu, ni e fimai sagai kenōu tefeledu fimama. Yobe, o taha e tou be do dugu debabe, midihō kasagai e milōu di keme tobekōu muguo mei degei.

² O kegei keme sa sibige kuokōu dalabe, tou e tagadi midihō kasagai keme ege dafadi. Godiha tagali kenōu sesele ile sagai degedi.

³ Damaleyodili mei o kedia die tou e tagadi midihō kasagai ke milōu ga idi keme afu nime hiyedo milōu ga idi. Damaledo, sasai hiyou siadi midihobōu, o hiyou siadi midihobōu keme ni kōu milōu ga idi. Ni tigi kolo huei gofoŋudo nama fi totou degemōu, ta kasagai tobōu dibōu, midihō kasagai milōu dibōu ke hiyedo degele idi. Haba ogōu gai godi kedia egei kene ni kōu dulo sesele idi keme kasagai hiyedo. Midihō olōu fei kegei keme haba ta degedama.

⁴ Ifibe nime damaleyodele ili mei o sasai kediabōu de geleguoba, midihō kasagai milolōu be dafa ili. Dia ke duguo kesigiemōu, damaleyodele i o sasai nimokōu ta bou basia tobolōu idi kehe.

⁵ O sasai kedia kege degemou ibe deba, ta sale sawisie ke tama degeiba, Ta Sai Fidi O kaha diamokou be, ni kadegeimou kege degemou haguei? de yodulo. Ta Sai Fidi O ege ama dalali, tofigile mei obou, tofigile i obou olou fei ta sale dala.

⁶ Kegei kaha yobe, tofigile i o sasai kediame teli mei kelegebe, o ilo kelege diamokou ne ta uwo bolofei ke kou hehegiemou suluguei. Diame sa sibige kuokou be kou dalaguali tofigile i, midihou kasagai milou di kaha degemou. Kenou si Godiha diamokou fi gehe neimou, diame Godi yo[u] sa degei dalagua.

Nele, Godiha dimokou nemou i dala kaha degemou, di dabai defeido degeme

⁷ Uwage sawisie ke hafei degeli kaha degemou, ni fi gofo[u]do dege tawaleba, defeido sulugualibe, Godikou dihou бага tobolou nou suluguama.

⁸ Nime Godikou damaleyodei o sasai degei dalagua kaha degemou, ni niou sie yogokou defeido solou do degeiba solou do degeiba dema. Solou do degedi midihou kahage midihou kasagai milou gadi keme olou fei akogudi.

⁹ Sa ta tie o sasai, Godikou damaleyodele i kedia ni sabekou ya fologoubabe, bologuado dia dalama. Kege degedi midihou keme dafadama.

¹⁰ Godiha ni habaguguemou, nele daga daga ke nimokou solou do nemou i kaha degemou, ni dafa idama, Godiha dabai defeido degeleba, ni niou sie yogo dogou guba dogou guba dema.

¹¹ Godiha e ta hehegie tobou di dabai keme namokou nei debabe, na Godiha ta kenou hehegie tobou yedei. Haba Godiha o sasai dogou gudi dabai ke namokou nei debabe, na Godiha e neleya kenou dabai degemou i. Ni kege degeibabe, o sasai ilo kedia duguoba, diame Yesu Kelesuha hu ya ke Godiha hu hebele fogulo sagai degele ile. Godiha e hubou e nelebou keme hiyedo folodo. Dige emokou hohobolou ba, tofousogo tofousogo kegenou dalaguame. Damaledo.

Dige Kelesu e hagi dugu sagai kenou tefele duguoba, hohonou degeme

¹² Mogo diama, ni tefele dugulu keme douye galai do sagai kegei ke dugubabe, ni ta kesigidama. Ni hobou anou duguluyode tawadama. O sasai olou fei kegei duguludade tawama.

¹³ Kelesu e hagi hiyedo dugu sagai kenou tefele nine hagi dugudi kaha degemou hohou degema. Kegeibasi, nige Kelesuha e hubou e nelebou ke tama degeiba duguoba, ni hohou hiyedo degele ile.

¹⁴ Ni Kelesuha hu ke tolou dala kaha degemou, oe ni susuga tobou babe, ni hohonou degema, Godiha Duo Bolofei eme nibou de dala kaha degemou. E hohobou e nelebou keme hiyedo folodo.

¹⁵ Hagi ni dugulobe, ni o wei deba, hiyou mou deba, midihou kasagai ta milou deba, haba, o ilo kedia dabai degeli ta makei deba kaha dowoye hagi dugubabe kasagai.

¹⁶ Ha, Kelesukou damaleyodei kaha dowoye hagi dugubabe bolo, sidifi degedama. Hagi kegei ke dugubabe, nime Godikou hohobolou nou dalama, yobe nime Kelesuha hu ke tolou dalagua kaha degemou.

¹⁷ Godiha yo[u] e sosou di ta sale keme hafei degei. Godiha dibukou ta sama mei degeiba, haba o sasai, e ta uwo bolofei ke tobekou mugulo idi kediamekoku kage tama degele keme di ta tewe mei.

¹⁸ Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, Dou do o sasai kediame hagi hiyedo dugumou ibe deba, Godiha dia kuhe mamolo[u]yodei. Kenou si, Godi tobekou muguo dalagua o sasibou, midihou

kasagai milou gadi o sasai bou kediamokou be Godihage kage degele? *Gutpela Sindaun 11:31*

¹⁹ Kegemou, Godiha tagaliya kenou hagi dugumou suluguadi oyege dioousie Godikou neleba, midihog bolonou milou mou suluguamabeedei. Dibe Godi youtu milou kaha degemou, e sawisieo olou fei di bologuado wolou daladi, di ta tou fogou diyo mei.

5

Sosikou widio o diama, nige Godiha o sasai kediamme bologuado dia dalama

¹ Sosikou widio o diama, a nimokou tobou ladi kuhe. Yobe, ane sosikou widio o. Age Kelesu e hagi hiyedo dugumou mayoou ma dihoeye dugu. Abou nibou di olou feibe hebeniha hohog ke tama degeiba dugulo ile kaha degeimou, a nimokou tobou ladi kou duma.

² O ilo kelege wai sipsip dia daladi sagai kenou tefe, nine Godiha o sasai dia dalaguama. Dabai ke degelebe, oe nimokou tae diasele tobou banou degedama, Godiha tagaiya kenou hohog degeba degemou ima. Dabai kaha dowo moloou sagai hobou degedama. Mou tagaleba hohogbolou degema.

³ O sasai ni hayedu dalagua kediamokou be nige ta diasedama. Ni midihog bolodonou milou ba, dia duguo sesele.

⁴ Kege degeibasi, wai sipsip dia daladi Hiye Ohag hagua tama degeibabe, nime dabai ni degedi kaha hebe bolodo ke mala ile. Hebe bolodo keme di ta tawaga tobolou sagai mei, ta tabaleba mei degele mei, youtu tofousogo tofousogo kegenou kuhe dalale.

Di diyou sie Godihag hayedu dogogume

⁵ Gisiai o diama, nebe kenou tefe, nime odo kedia ta kenou dulo sesema. Ni olou fei niou sie huyafei degeiba huyafei degeiba dema. Yobe,

O sasai dioou die hu hebele fogulo idi kediamme Godihag degeiye, diame huyafei dege daladi. Kenou si o sasai dioousie huyafei degele idi kediamme, Godihag habagugueibe diabou de daladi. *Gutpela Sindaun 3:34*

⁶ Kegei degemou, ni niou sie huyafei degeba, Godihag hayedu dalaguababe, sawisieo youtu makai kelegenou si, e ni hebele fogulo.

⁷ Godihag nimokou solou do degedi kaha degeimou, hagi olou fei ni dugulo idi ke kefemaba, Godikou nou dogoguma.

⁸ Ni fi gofoudo dege tawaleba, amaga suluguama. Nibou ho mai o Tamabe ta uwo hiyedo, nebe fuse hiyedo laionye degedi sagai kenou tefe tamou siadi. Hegie hiyedo degeimou, o nalamou ka sulu.

⁹ Kenou si, ni damaleyodei keme neledo dege dalaguali, Tama tobekou muguma. Ni tewe, damaleyodele i o sasai, sa sa olou fei tie kediane hagi hiyedo, nebe ni dugulu sagai kenou tefe dugulo idi.

¹⁰ Godi eme habaguguedi midihog olou fei kaha e yo. Damaledo, Kelesuhag huya ke Godihage nime hebeniha hohog kokou haguamabeedema haguaisai. Ni hagi tou degenou fei dugumou ibe deba, ise youtu ni bologuouba bolog degeiba, ni damaleyodei ke dedei sasagieiba, nime neledo dege dalaguali, tofousogo tofousogo tofolou ile.

¹¹ Godihag e hubou e nelebou debe hiyedo folodo, tofousogo tofousogo kegenou dalale. Damaledo.

Uwage ta

¹² O Sailas ege a dogou guomou, kuguo tou degei kou nalolu. A dugulube, eme di mogodo, eme damaleyodeibe defeido tolou dalamou dugulu. Kuguo koume a ni dedei sasagielamou nalolu. Haba tabe, Godiha habaguguei kaha ta, a hehegedi keme damaledo ta, ni ke tawamabadomou a kuhe nalolu. Ni ke damaledo-yodema, neledo dege dalama.

¹³ Damaleyodele i o sasai sa hiye Babilon* tie kouudia nimokou agali bolofeyode tobolou ili. Nibou, diabou olou feibe Godiha yoku e biyodema makai. Ma dihi Mak* ene nimokou agali bolofeyode tobolou.

¹⁴ Damaleyodele i o sasai ni niou sie yogokou solou do degeimou solou do degeimou dedi kaha degemou, ni niou sie nogou gama.

Age nime Kelesubou de dogou guoba, bologuado dalaguale ke tagali.

* **5:13 5:13** Sa hiye Babilonbe sa hiye Rom sa degei. Sa Babilonyodei kaha e sibigebe kou gue, sa Rombe midiho kasagai milou gadi sa, Babilonnou tefei. * **5:13 5:13** Mak eme Pitaha e dihido mei. Eme o gisiai Pitabou de dabai degedi. Kegei kaha degemou, Pitahage e dihiyode kuhe tobou.

Egei Sasama Pitaha Nalama Nei

Tawale Ta

Koŋume sasama kuguo Pitaha Yesu Kelesukou damaleyodele i o sasai kediamokou nalama nei. Pita e tobolou mou nalai,be, ogou gai egei tobolou idi o kedia ta dulo sesedamabeedei, kegeligi mihikou fiyasigeiye domou. Damaledo ta kenou dulo sesemabeedema kuhe tobolou mou nalai. Ta ke kou dulo tawai obe, o tae ogou gai ta tobou ba ege ta dulo sesele sagai mei.

Pitaha ta toboubé, ta-bolofei-mala-suluguadi-o eige Yesube ei dihoje duguyode tobolou mou nalai.

Haba tabe, o ilo kelege Yesube boholou ma haguale meiyode tobolou idi kaha degemou, Pitahage kuguo kuokou be Yesube hagualeyode tobou. Damaledo, di dugulube, eme toto haguale sagai mei. Kegei kaha yobe kou gue, Godiha yoŋu e o sasai tanou ta makolobe dafamou, ege di olou fei fi bohau mabadomou kuhe dia dala.

Kuguo 2 Pita koŋumaha sibige kaha widio ta hiyebe tanou fei dala.

**Dige midihq bolq kenou neledo dege milou golugibe, ogou
gai egei tobou di o kedia ta keme tobekou mugume**

(Ta Hiye 1-3)

¹ Ame Saimon Pita, Yesu Kelesuha dabai degelemou, e ta-bolofei-mala-siadi-o. Yesu Kelesu eme Godi, di Mamou O. Eme midihq dou do kenou degedi kaha degemou, ni emokou damaleyodei keme sibige hiyedo, ei damaleyodei kenou tefei kaha degemou, a nimokou kuguo koŋu kuhe nalama neli.

² Nime Godibou, di Hiye O Yesubou de kou tawale dala kaha degemou, dilie nimokou hiyedo habagugueiba, nime bologuado dalamabadomou.

Godihage dibe yoŋu e biyodema makai

³ Damaledo, Godiha midihq dou do, e hohobou e nelebou keme hiyedo, e dimokou haguamabeedema haguismou, di dulomou eme kou tawale i kaha. Kegemou, Yesu Kelesuhage Godiha neleyenou * dimokou bi olou feido neibe, di dogou guba, di neledo degeba, yoŋu e midihq kenou milou ga suluguamabadomou kuhe nei.

⁴ Godiha neleyenou, e kege haguismamou, bi bolodo olou fei, yoŋu afu kou neleyodema makai ke dimokou kuhe nei. E kege degei kahage di dogou guba, dibe sa sibige koŋumaha tou e tagadi midihq kasagai ke tou fogou ba, Godiha midihq dou do kenou milou mabadomou.

⁵ Kegei degemou,
ni damaleyodei keme neledo dege dalalibe,
midihq bolonou milou mou ima.
Ni midihq bolq kenou defeido milou ga dalalibe,
Godiha midihq kene tawama.

* **1:3 1:3** Ta sibigebe Yesu Kelesu eme Godi.

⁶ Nĩ Godihā e midihō ke tawaleba dalalibe,
tōu e tagadi midihō kasagaj ke akogoguema.
Nĩ tōu e tagadi midihō kegei ke akogogue dalalibe,
hagi kagei kagei ke dugubane neledo dege dalama.
Neledo dege dalalibe,
midihō, Godihā degei sagaj kenōu tefele degema.

⁷ Nĩ Godihā midihō ke milōu ga dalalibe,
niōu sie yogokōu midihō bolonōu milōu ba milōu ba dema.
Nĩ midihō bolonōu milōu ba milōu ba dega dalalibe,
niōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba dema.

⁸ Nĩge di Hiye O Yesu Kelesube kōu tewe. Kegei degemōu, nĩ midihō bolō olōu fei, a kōu husoloūmōu nalāma mei degei ke milōu ga dalababe, nĩ tewe keme mōu yoūwa ta dalale mei. Sibige hiyedo mamōu ile.

⁹ O tae midihō olōu fei ke milōu ga ho fogōu babe, bimaj ahudo dalagua keme ege ta dugulo sagaj mei, eme diho du degei o ke sa degei dala. O kegei kahage Godihā e midihō kasagaj kahā hebe ke kōu igile mugu keme olōu fei totōu dege dala.

¹⁰ Mā mogo diāma, Godihage nĩme haguamabeedema haguismōu, yoū e o sasaj degeleyodema makai kahā degemōu, nĩ Godihā midihō kenōu neledo dege milōu ma. Nĩ kege degeibasi, nĩme mihikōu fīyasigile mei.

¹¹ Damaledo, nĩme Di Hiye O Yesu Kelesuhā sa bolō kokōu fologouba, Godihā a soūgōu ba, hohō degeba, nĩ wōu ma kodu fologale. Sa bolodo keme di Mamōu O Yesu Kelesuhā sa, tofousogo kegenōu dalale sa.

¹² Damaledo, a tobolōu koūme nĩ kōu tewe. Nĩ kōu dulo nele dege sesele iliyē, kenōu si age nĩ totōu degeiye deba tobolōu nōu dalale.

¹³ A sa sibige kuokōu be, mā fībe falai mosodu dalali, mā dabai koū defeido degelamōu, a egei, nĩ kōu tewe kenōu haba tage tobolōu keme, nĩ totōu degedama.

¹⁴ Ame falai mosō koū tōu fogōu ba, tolo ile hafei degelidade tawali, di Hiye O Yesu Kelesuhā amokōu kōu tobou kahā degemōu.

¹⁵ Kegei degemōu, a kōu le dalali, nĩmokōu egei koū defeido hehegiemōu iligi tolo ibabe, nĩge tā, a nĩmokōu hehegie tobolōu mōu nalagai ke haba husoūmaba tawale ile.

Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia Godihā hohō kahā Kelesukōu hohogumōu dugulo i

¹⁶ Di Hiye O Yesu Kelesuhā nele hiyedo kebōu, e haguale kebōu de ei nĩmokōu tobolōu idi keme o tae e fimaj tā mei. Ei taenōu tobolōu idiyo mei. Ei eiyoū ei dihoje Godihā hohō kahā Yesu Kelesukōu hohogumōu kōu dugulo i kahā, ei nĩmokōu kuhe hehegie tobolōu idi.*

¹⁷ Eige Yesu Kelesube, e Aye Godihā hohō hiyedo kahā emokōu hohogumōu dugulo i. Kelegenōu, ei hebenihā hohō hiyedo kotōu ge tā uwo ta hagumōu dulo ibe, Hiye O Godihā emokōu hū hiyedo ke nelemōu kōu gue tobou, Koūme mā Dihi. Age eme tagadido, emokōu hohō hiyedo degeliyode tobōu mōu dulo i.*

¹⁸ Eibe ebōu de Godihā bitōu kotōu dalaguali, hebenitōu ge tā uwo ke kuhe hagumōu dulo i.

* 1:16 1:16 Matyu 17:1-13 * 1:17 1:17 Matyu 17:5

¹⁹ Kegei degemōu, eige tā, habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia hehegie tobolōu idi keme damaledade tawale ili. Nīne kege tawama. Tā keme hohoye, sa hulia degei kokōu hohoguo dalali, sabiyoubā, kuidihō oguohā soyodele idi sagai kegeiye nī duledu foloba hohogulo ke sagai.

²⁰ Nī defeido kōu gue tawama, afu, habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia hehegie tobolōu idi, Godihā kuguokōu nalagai dala keme o tae e fimaiyenōu tawaga tobolōu mōu nalai mei.

²¹ Yobe, habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia hehegie tobolōu idi keme dioū die fimaiyenōu tawaga hehegie idiyo meido. O kedia tā ke hehegie tobolōu idibe, Duo Bolofeiha dogōu gumōu, diame tā, Godihā diamokōu hehegieimōu kenōu kuhe tobolōu idi.

2

Ogōu gai egei o kediage damaleyodele i o kedia fi ke makoumōu dia totōu degele i (Jut 4-13)

¹ Damaledo, Israel obiyei kile, ogōu gai egei o ilo kedia suluguei sagai kenōu tefe, nī dala kilene o kegele i ke suluguale. Ogōu gai egei o kediage diame Godihā tā hehegiediyode kōu tobolōu ileye, kenōu si dia gulokounōu. Dia tamakōu ta tobolōu ile mei, amafei tobolōu suluguali, tā gehe gehe tobōu ba, nī dulo seseibabe, nī damaleyodei keme makolo sagai. Dia Wolōu Daladi Hiye Ohage diame kōu mamouye, kenōu si dia Hiye O tobekōu mugubabe, diame dioū degeiye, dioūsie toto makolo ile.

² Ogōu gai egei o kedia die tōu e tagadi midihō kasagai gehe gehe ke milōu goubā, damaleyodele i o sasai sudo kedia ke duguo sesele youbabe, o ilo kelege duguoba, dia di damaleyodei midihō ke susuga tobolōu ile.

³ Ogōu gai egei tobolōu idi o kediame sele moloūnōu tagale idi kahā degemōu, dia gulokou tanōu tobolōu idi. Kenōu si, Godihā kōu tewe, o kediame tā saiye tōu ba, makolo ileyodema kōu makai dala. Ogōu gai egei o kedia, midihō kasagai kahā hebe ke moloū sawisie kelegebe, diame ta kama fosigile meido. Makolo o ume tiadiyo mei, afudo amai keme yoū kegenōu dala.

⁴ Nī tewe, esol o ilo kedia midihō kasagai milōu mōu be, Godihā mōu ta duguo fogōu li mei, mihī duo mōu gulido ulou sogodo hulia sa kokōu didio degema fogou dala, habage tā sale.

⁵ Afudo deiguei o sasai kediane Godi tobekōu mugumōu be, ege ta duguo fogōu li mei, e degeiye, tō gihōu hiyedo kahā haguamōu woma mei degei. Midihō kasagai milōu di o sasai tō gihōuwei kelegebe, Godihage damaledo tā hehegie tobōu di o Noabōu,* e sosōu olōu fei dioyosi kege kenōu mōu.

⁶ Sa Sodomōu, sa Gomorabōu * tie o sasai kediane Godihā figa duguo tobōu mamōu, midihō kasagai, dia milōu gadi kahā hebe ke neibe, sa bolōu kege ke douye nama mei degei. Kegei degemōu o sasai, Godi tobekōu mugulo idi kediage diamokōu ne habage kege degeledade tawama.

⁷ O Lot* ume Godihā dihile kokōu be dōudo o. E dugube, e sa tie o sasai kediane Godihā tā dulo idiyo mei, dioū die tōu e tagadi midihō kasagai kenōu milōu ga imōu

* 2:5 2:5 Stat 6:5-10, 7:1 * 2:6 2:6 Stat 19:1-29 * 2:7 2:7 O Lot ume sa Sodom tie o, Abrahamha e malaha dihi.

duguomōu, e hagi hiyedo dugumōu ibe demōu, Godihā e mōu kaha, eme ta makeli mei.

⁸ Damaleḍo, Lot eme Godihā dihile kokōu dōudo o delei. Sa e tie kokōu ge midihō kasagai hiyedo milōu ga imōu duguomōu, e duledu hagi hiyedo dugumōu ibe demōu, Godihā e kuhe mōu.

⁹ Hiye O Godihā kege kōu degemōu haguei kaha degemōu, Godihage yoŋu e midihōnōu milōu di o sasai kedia hagi dugumōu be, e dogōu guo moŋudidade tawame. Haba midihō kasagai milolōu idi o sasai kediaḡe Hiye O Godi yoŋu egele womōu iligi, ta sale sawisieḡe kuhe hagua kogulodade tawame.

¹⁰ O sasai ilo kelebe hebe kasagai hiyedo mala ile. Diame sasai hiyoubōu, o hiyoubōu suluguadi midihō kebōu, haba Hiye O Godihā ta ke tobekōu mugulo idi midihō kebōu de milōu ga idi o sasai.

Damaleḍo, ogōu gai egei o kediaḡe ta ta dulo idiyo mei, dioŋu die fimaiya kenōu degele idi. Diage hebeni esol hiye o kediaḡmokōu susuga tobolōu ne ta gue degele idiyo mei.

¹¹ Esol o kedia die hūbōu die nelebōu kahage ogōu gai egei tobōu di o kedia die hūbōu die nelebōu keme gabama feleido. Kenōu si esol o kediaḡe Godihā dihile kokōu ogōu gai egei tobōu di o kediaḡe ta susugamōu ta sa idiyo mei.

¹² Ogōu gai egei tobolōu idi o kediaḡe fibōu mei, gali sa degei, tōu e tagadi midihō kenōu milōu ga idi. Oe gali salemaiye tōu mōu wodi sagai kenōu tefeḡe, o kediaḡe kege makolo ile. Yobe, dia ta tewe mei dalali, Godihā ta hehegediyode tobolōu mōu be, diage Godi huyafeḡe degele idi kaha degemōu.

¹³ Midihō kasagai milōu ga idi kediaḡe hebe kasagai kenōu mala ile. Dia agali nalebōu, tigi kolo hueḡe gofoŋudo kebōu de nala idi keme diage wa, hohobōu di midihō bolofeyade tawalemōu degele idi. Ni diaḡbōu de geleguo kege nala imōu, o ilo kelege dugulube, niōu fa ni duledube sibigibōu, haba ni hune kasagaido dalamōu dugulu, kenōu si dia kokōu hohobolōu idi.

¹⁴ Ogōu gai egei tobōu di o kediaḡe sasai duguomōu, fiye tagalemōu be, hiyouye moloŋu sagai degele idi. Diage midihō kasagai milolōu tagadi midihobe ta akogulo sagai mei. O sasai die damaleyodei neḡe mei degei kediaḡmokōu ogōu ga tobōu mōu, midihō kasagai milōu ga idi. Diame gili degele idi o. Kegele idi kaha degemōu, diame Godihā makoloye dala.

¹⁵ Midihō dōudo milōu di ke tobekōu muguomōu sulugualibe, o Balam,* eme o Beorhā dihi, e midihō kasagai milōu di sagai kenōu tefei, diane ke sesele ili. Balam eme midihō kasagai, yoŋu milōu goulu kokōu ge sele hiyedo moloŋu kenōu tagadi.

¹⁶ Sawisieḡe ta, o Balam e midihō kasagai milōu lamōu fimama, wai dōki tagetōu folo duwomōu i. Dōki keme wainōu ye, kenōu si dōki kaha iligi, ali duo kelege o бага ta fuamōu, gofoŋu dege tobōu mōu du. Kegemōu, habage-degele-duguo-tobōu di-o Balam e totōu degemōu, midihō kasagai milōu lamōu ili ke, wai dōki kaha kege akogumōu e fogou.

¹⁷ Ogōu gai egei o kediaḡe hueḡe, tolofeḡe hebe tio degeimōu mei degedi ke sagai. Diame mabidi, wiye moŋuma ima haguama dedi ke sa degei. Sa hulia hiyedo, Godihā kōu makai dala kokōu be dia ya dalaguale.

* 2:15 2:15 Namba 22:4-35.

¹⁸ Ta diā tobolōu be tigeđo degemōu, sibige mei tanōu tobolōu idi. Ogōu gai ta tobolōu mōu, dioŋu tōu e tagadi midihō kasagai gehe gehe kaha ta tobolōu imōu be, ebele damaleyodei o sasai kedia dulo sesele yadi. O sasai kediame midihō kasagai diā milōu gadi ke ebelenōu fei tōu fogōu le iye, kenōu si ogōu gai egei tobōu di o kedia tobolōu ke dulomōu, boholōu mā yolu kehe.

¹⁹ Diage nime niōu tagaliya kenōu degega suluguamabeedeledi idi. Hebe kasagai ta dala meiyode tobolōu idi. Kenōu si kege mei. Dioŋu diame midihō kasagai kaha fisilemōu dabai degele idi o. O koyoha eme midihō kege degeli ke ta tōu fogolōu sagai mei debabe, midihō kahage o keme didiō degei dala.

²⁰ Kōu kegeiye, ogōu gai egei o kedia di Hiye O Yesu Kelesu kōu tawale i kaha degemōu, diā sa sibige kuokōu midihō kasagai ke kōu tōu fogōu mōu dalaguali, haba boholōu mā ya, dioŋu afu degele idi ke haba degele ili kaha hebe kasagai keme hiye folodo. Diage di Mamōu O keme kōu teweye, haba diā e tobekōu mugu kaha degemōu, hebe kasagai diā moloŋube folodo, hebe kasagai, Yesu Kelesu tewe mei o kedia moloŋu keme gabama folodo moloŋu.

²¹ Huyadefei bolobe kōu gue, Godihā midihō dōdo ke ta tawali mei debabe, hebe kasagai kōu moloŋuye, kenōu si oe Godihā ta diā dumabeedei ke kōu dulo tawaiye, haba tobekōu mugu kaha degemōu, hebe kasagai diā moloŋube, ta tawali mei o kedia moloŋu keme gabama folodo.

²² O kegele i kediame di kōu gue tobolōu idi,
Soe buguma fogōu dala dema, haba boholōu mā ile, yoŋu e bugu ke nadi. *Gutpela Sindaun 26:11*
Tabe,
Waiye kifi toma fogōu mōu ile suluguali, haba boholōu mā hagua, yoŋu kifi tei kokōu nōu haba kifi toma dedi.

3

Hiye O eme damaleđo haguale

¹ Mā mogodo diāma, koŋume sasama kuguo, a nīmokōu nalolu kuhe. Kuguo, a afu nalāma nei kebōu haba ifi nalāma neli koŋubōu kaha yobe kōu gue, age nime fi dōdonōu māmabeedema kuhe dedei sasagieli.

² Age, nime Godihā ta, habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia afu kōu hehegile idi ke tawale ile ke tagali. Haba Hiye O, di Mamōu O kaha, e ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia ta ni dumabeedei kene ni tawama.

³ Ni defeido tawama, uwage sawisie i hafei degeli kōu legebe, oe dioŋu die tagadi midihō kasagainōu degeleba, damaleyodele i o sasai dimokōu susuga tobolōu iba dugulo ile.

⁴ Susugaba kōu gue tobolōu ile, di kōu guai o kediame kōu tofigiema mei degei, haba kenōu si o hagualeyodeibe kou? Sa sibige koŋu yomogōu mōu hagueibe, bi olōu feibe yoŋu afu dele i sagai kegenōu bōu dala kuhe.

⁵ O kedia ke tobōu di kaha yobe kōu gue, afudo Godihā tobouyenōu, agudiobōu hueibōu de tamā dege dalamōu, mihibe huei duo kelege fele fueiyode tawalemōu be diā dafa idi.

⁶ Kegemōu dalali, Godihā haba tobōu mōu, huei tolomōu, tō gihoŋumamōu, sa sibige olōu fei ke makoma mei degei.

⁷ Ifine *kenōu* tefele, agudiobōu sa sibige koṽubōu olōu fei dalaba ibe deba, Godiha haba tobōu ba, olōu fei douye nāma mei degele, afu kege kōu degeleyodema makai dala kaha degemōu. Kegei degemōu, sawisie, Godiha o sasai ta sama file kelegebe, o Godi tobekōu mugudi kediame olōu fei makoma mei degele ile.

⁸ Ma mogodo diama, a tobōu ladi koṽu defeido tawama. Hiye Ohā tawalibe, sawisie tanōu fei keme sadebe sudo, olōu fei 1,000 kege ke sa degei. Haba sadebe sudo, olōu fei 1,000 kege, keme sawisie tanōu fei ke sa degei.

⁹ O ilo kelege tawale ilibe, Hiye Ohage dabai yoṽu degeleyodema makai keme e amafei amafeinōu degeliyade tawale ili, kenōu si ege kegeiyo mei. Yobe, Godihage o sasai ni tanōu ta tōu fogolōu be dafamōu, ni olōu fei fi bohōu mabadomōu amafei kuhe dia dala.

Sa sibige koṽubōu agudiobōu debe mei degele

¹⁰ Kenōu si, sawisie, Hiye Ohā haguale keme di ta tewe mei. Hiyōu moṽudi oe haguadi sagai kenōu tefele haguale. Fuale uwo hiyedo degeiba duloba, kelegenōu agudio olōu fei mei degeiba dugulo. Asobōu uguobōu kuidihobōu olōu fei keme douye nāma mei degele. Sa sibige koṽubōu, bimai kuokōu dalagua kebōu olōu fei mei degele.

¹¹ Kegei degemōu, ni defeido fimama. Bi olōu fei keme kege kōu makolo dala kaha degemōu, nime kage degele ile? A nimokōu tobōu ladi. Nime Godiha o sasai bolodo degeba, midihō dōdo, Godi yoṽu milōu di sagai kenōu tefele milōu ma.

¹² Midihō kegei kenōu milōu ga iligi, sawisie Godi yoṽu makai ke tamā degele ke dia dalagualibe, sawisie ke toto tamā degeyadeba, dabai neḷedo dege degema.* Sawisie kelegebe, agudio olōu fei douye nale. Asobōu, uguobōu, kuidihobōu olōu fei keme douye nōba bisiamā mei degele.

¹³ Kenōu si, Godihage agudiobōu, sa sibigebōu ke haba gehe dege milolōu yodema kōu makai kaha degemōu, dibe ke tamā degele kenōu baha duwogua kuhe. Sa gehe kokōu gebe dibe midihō dōdonōu milōu ga dalaguale.

Dige Hiye Ohā haguale ke dia dalagualibe, defei tawaibōu do dalaguame

¹⁴ Ma mogodo diama, nime sawisie hiye ke dia dalagualibe, defeido, Godiha dihile kokōu ni duledube sibigi mei degeba, hebe kasagai ta moloṽu meidade tawaleba, Godibōu de fi tanōu degema. Kegeibasi, Hiye Ohā haguale sawisie kelege, Godihage nimokōu be midihō bolodo kenōu milōu goubā dugulo.

¹⁵ Hiye Ohā amafei dia dala kaha sibigebe kōu gue, ege o sasai olōu fei fi bohōu ba yoṽu mamoloṽuyadomōu, e amafei kuhe dia dala. Di mogodo Pol, e nimokōu kuguo ta nalama neibe, nebe kenōu tefele nalama nei. Godiha emokōu tewe nei kaha degemōu, e kege kuhe tobolōu mōu nalama nei.

¹⁶ Kuguo olōu fei, e nalagadibe, e ta kegei kenōu kuhe tobolōu mōu nalagadi. Damaledo, ta ilo kele, e nalagadi kaha sibigebe tamādo mei. Kegei degemōu, totōu degele i o sasai bōu, damaleyodei neḷe mei degele ibōu kediage, e ta kebōu, haba Godiha ta ilo kelebōu debe wa, ta geheyade tawalemōu bōu basia tobolōu idi kaha degemōu, diame olōu fei makoma mei degele.

* **3:12 3:12** 2 Pita 3:9 kokōu tobolōu be, o sasai fi toto bohōu iyo mei kaha degemōu, Hiye Ohā toto haguyo mei. O sasai sudo fi bohōu mōu iligi olōu fei tefele mei degeibasi, Hiye O Yesu Kelesu e toto haguale.

¹⁷ Mā mogodo diāma, habage tamā degele keme nī kōu tewe. Kegei kaha degemōu, nīōu tawaibōu, nī kegeligi kuolōu tā gobōu gile idi o kedia ogōu gai tā kē dulo seseligi, nī damaleyodei kē mihikōu fīyasigeiye.

¹⁸ Di Hiye O Yesu Kelesu ɛme di Mamōu O. Ɛ habagugueibe nībōu de hiyedo degeiba, haba nige ɛme tawalenōu iligi, nī tewe kē hiyedo degele. Dige sawisieī olōu feido ɛmokōu hohobolōu nōu ime. Damalēdo.

Egei Sasafei Jonhã Nalãma Nei

Tawale Tã

Yesuhã dabai degedi o olôu feibe 12 kege. O tanôu ta e hube Jon. Kuguo koŋume e nalai.

Damalêdo, Jon e odo degemôu, kuguo koŋu nalãma, damaleyodei o sasai kediamokôu nei.

Tã koŋumahã sibige tabe kôu gue, Godihã dimokôu solôu do degei kahã degemôu, dige diyôu sie yogo tagaiba tagaiba deme.

Sibige tabe kôu gue, nime ogôu gai egei ke duye deba tawaibôu. Ogôu gai egei tobôu di o kediage Godihã Dihi e hagueibe, o бага hagueli meiyode tobolôu idi. Kegelig, di ogôu gai tã kegei kokôu damaleyodele iye.

Godihã tã kuguo olôu fei Jonhã nalagaibe kuhe:

Tã Uwo Bolofei Jonhã Nalai

Egei Sasafei Jonhã Nalãma Nei

Egei Sasama Jonhã Nalãma Nei

Egei Komã Jonhã Nalãma Nei

Mogogou Tã Yesu Kelesuhã Jonkôu Hegi

Kuguo 1 Jon koŋumahã tã sibige tanôu tanôu olôu feibe kuhe:

Tã Hiye 1:1–3:10

Di hohoya kenôu suluguame, kegelig huliaya suluguadi o kedia di ogôu gaiye.

Tã Hiye 3:11–5:21

Dige diyôu sie yogo tagaiba tagaiba deme.

**Di hohoya kenôu suluguame, kegelig huliaya suluguadi o
kedia di ogôu gaiye**

(Tã Hiye 1:1–3:10)

Fĩ gehe tofousogo tofolôu Tã ke tamã degei*

¹ A ñimokôu nalolu koŋume fi gehe tofousogo tofolôu Tã, afudo yoŋu kegenôu delei, ifine dala kuhe. Tã keme ei dulomôu, eiyôu ei dihoje dugu. Ei Tã kokôu duguomôu, ei dobogoŋuye kugulo i.

² Damalêdo, fi gehe keme tamã degeimôu ei dugulo i. Ei duguomôu, ñimokôu tamã dege hehegie tobolôu idi keme yoŋu tofousogo kegenôu dalale. Afudo eme yoŋu e Aye Godibôu de dalali, habage tamã degeimôu, ei dugulo i.

³ Ei kôu duguomôu, dulo i kenôu ei ñimokôu kuhe hehegie tobolôu idi, ñine eibôu de fi tanôu degemabadomôu. Age dibe Aye Godibôu, e Dihi Yesu Kelesubôu de fi tanôu dege dalamebadomôu kuhe tobolôu.

⁴ Ei tã koŋu nalolu kahã yobe, di duledube hohô hiyedo degenôu dalamebadomôu kuhe nalolu.

* **1: 1:0** Tã keme Yesu Kelesu yoŋunôu. Nã Jon 1:1-5 dugu.

Di hohoya kenou suluguame

⁵ Ta Yesu Kelesuḡa eimokou tobou mou dulo i keme ei nimokou tobolou kuhe. Godibe hohu hiyedo, emokou be huliḡa degei ta dala meido.

⁶ Dige dibe Godibou de fi tanou dege dalayode tobou maba, haba huliḡaya ke kegenou suluguababe, ta di ke toboube gulokoudo, dibe Godiḡa ta damaledo keme ta seseiyo mei.

⁷ Kenou si di hohu, Yesu yoḡu dala sagaiḡa kenou suluguababe, di olou feibe fi tanou dege dalaguaba, Godiḡa Dihi Yesuḡa e kafei kahanou di midihḡa kasagai milou di kaha hebe ke togule muguba, dibe sibigi ta dalale mei.

⁸ Dibe midihḡa kasagai degediyo meiyode tobou babe, keme diyou sienou ogou golu. Ta damaledo ta keme di duledube ta dala meido.

⁹ Dige di midihḡa kasagai milou gadi ke kusigile tobou basi, Godiḡa gebe meiyodele. E degeiyenou si, dibe sibigi ta dalale mei, douḡo o sasai degele. Yobe, Godi eme douḡo milou di o. E degeleyodeibe damaledo degedi kaha degemou.

¹⁰ Godiḡage o dibe midihḡa kasagai milou di oyode kou tobou kaha degemou, haba di dibe midihḡa kasagai ta milou diyo meiyodeibabe, ta kahaḡe Godibe ogou gadi oyodili. Di kege tobolou kaha sibigebe di duledube Godiḡa tḡabe ta dala mei.

2

Yesu Kelesu eme di dogou gudi

¹ Ma sisigḡo diama, ni midihḡa kasagai milouye domou, a ta koḡu kuhe nimokou nalolu. Di o taha ta midihḡa kasagai milou babe, di dogou gulo sagai obe Aye Godibou de dala. O keme Yesu Kelesu, Midihḡa Douḡo kenou Degedi O.

² Yoḡunou tolo i, Godiḡa di midihḡa kasagai kaha hebe kasagai ke igile muguyadomou. E di dowoyenou teli mei. Sa sibige o sasai olou feibou de solou do degemou kuhe tei.

O Godi kou tewe kahage Godiḡa midihḡonou sesedi

³ Di Godiḡa ta, di dumabeedei ke dulo seseibabe, dige dibe Godi kou teweyode tawale ile.

⁴ O koyohage e Godibe kou teweyode tobou maba, haba Godiḡa ta ta sese ho fogou babe, eme ogou ga tobou di o. Godiḡa ta damaledo keme e duledube ta dala meido.

⁵ O taha Godiḡa ta dulo seseibabe, eme Godiḡa solou do degedi midihḡa ke tewe. Dibe o kegei ke sagai debabe, dige dibe Godibou de dogou guo daladade tawame.

⁶ O koyohage eme Godibou de dogou guo dalayode tobou babe, ege Yesuḡa siei sagai kenou tefeḡe siayedei.

⁷ Ma mogo diama, ta a nalolu koḡume ta gehe mei. Ta di dumabeedei koḡume ni kou dulo tawale hobogou kenou. Damaledo, egei koḡume ni kou dumou hagulugi, ifine kegenou dulo ili kuhe.

⁸ Haba, a nalolu koḡumaha sibigebe gehe ta dala. Yesu e sumou, o sasaiye duguomou be, e siadi kaha sibigebe gehe ta dalayodele i. Haba nine damaleyodemā suluguamou, o sasaiye duguḡo tawale ilibe, ni suluguane sibigebou dade tawale ili. Yobe, huliḡa mei degeimou, hohu tama degei dala kaha degemou.

⁹ O koyohage eme hohu kokou dalayode tobou maba, haba Godiḡa sosou kile o ta dafoubabe, eme huliḡa ke ta tou fogou li mei, yoḡu huliḡakou kegenou dala.

¹⁰ O taḥa Godiḥa sosou kile o takou solou do degeibasi, ɛme hohɔ kokou nou dala kaha degemou, tefeledugu midihɔ kasagaiye haguba, mihikou fiyale mei.

¹¹ Kenou si o koyoha Godiḥa sosou kile o ta dafoubabe, ɛme huliya kokou nou dala. Huliya kenou sulugi, a kageiya ke ili keme, ɛ ta tawaiyo mei, huliya kaha ɛ diho diou gu kaha degemou.

¹² Ma sisigo diama, Godiḥa Yesuha huya ke midihɔ kasagai ni milou gadi ke gebe meiyodei. Kegei kaha degemou, a ta kouu nimokou kuhe nalolu.

¹³ Aye diama, o afudo delei, ifine yoou kegenou dala keme ni kou tewe. Kegei kaha degemou, a ta kouu nimokou kuhe nalolu.

Gisiai diama, nige Tamaha nele ke gabai. Kegei kaha degemou, a ta kouu nimokou kuhe nalolu.

¹⁴ Sisigo diama, Aye Godibe ni kou tewe. Kegei kaha degemou, a ta kouu nimokou kuhe nalolu.

Aye diama, o afudo delei, ifine yoou kegenou dala keme ni kou tewe. Kegei kaha degemou, a ta kouu nimokou kuhe nalolu.

Gisiai diama, nime neledo, haba Godiḥa tane ni duledu dalali, Tamaha nelebe ni gabai dala. Kegei kaha degemou, a ta kouu nimokou kuhe nalolu.

Di sa sibige kouumaha midihɔ ke tagadamebeedei

¹⁵ Nige sa sibige kouu tagadama. Sa sibige kouumaha midihɔ kene ta tagadama. O taḥa sa sibige kuokou ge degedi ke tagaibabe, ɛme Aye Godikou be hohɔ degeiyo mei.

¹⁶ Yobe, sa sibige kouumaha midihɔ olou fei, tou e tagadibou, diho ye duguo tagadibou, dioou die hu hebele fogudibou keme Aye Godikou ge hagueli mei. Midihɔ kegei keme sa sibige kouumaha midihonou.

¹⁷ Sa sibige kouume mei degele. Sa sibige kouumaha midihone olou fei mei degele. O koyoha Godiḥa ta ke seseibasi, ɛme yoou kegenou dalale, mei degele mei.

Kelesuha ho o kediame haguasiei dalagua

¹⁸ Ma sisigo diama, uwage sawisieibe hafei degeli. Afuge Kelesuha ho obe* hagualeyode tobou mou ni kou dulo i. Kenou si o kegele ibe sudo kou haguasiei dalagua. Kegei kaha degemou, dige uwage sawisieibe keme hafei degelidade tawame.

¹⁹ O kediame afuge dibou de kou deleiguiye, haba dia di tou fogou fogou yai. Kenou si diame di sosou do dege deleigueli mei. Di sosou do delei debabe, ifine dibou de dalagua. Dia di tou fogou fogou yai kaha degemou, dige diame di bi meiyode tawale ili.

²⁰ Kenou si nime Duo Bolofeiha tou mou imou, ta damaledo keme ni olou fei kou tawale hobogou.

²¹ Age damaledo ta keme ni ta tawale iyo meidade tawalemou kuhe nalouyo mei. Damaledo ta keme ni kou tawale hobogou kaha degemou, a nimokou kuhe nalolu. Ta damaledo ta kokou gebe ogou gai ta tama degediyo mei.

²² Ogou gai ta tobou di o keme koyo? O kegei kahage Yesube Godiḥa makai o Kelesu* meiyode tobou di. Damaledo, o keme Kelesuha ho o, yobe ege Aye Godibou, ɛ Dihi Kelesubou diliebe tobekou muguo dala kaha degemou.

²³ O Godiḥa Dihi tobekou mugu kahage Aye Godine tobekou mugu dala. O taḥa Godiḥa Dihikou damaleyodeibabe, ɛ Aye Godikou ne damaleyodei.

* 2:18 2:18 *Kelesuha ho obe* bou taɛge 'antichrist'. * 2:22 2:22 *Kelesube* Godiḥa di mamouuyadomou makai o.

Duo Bolofeiḡage dimokōu be tā damaledo ke hehegiedi

²⁴ Tā nī kōu dumōu haguei keme nī defeido tōu ma. Defeido tōu basi, nīme Aye Godibōu e Dihibōu de dalagua.

²⁵ Godihā e Dihihage dimokōu bi bolodo ta nelamōu makai keme fī geḡe, yoḡu kegenōu dalale ke neleyodema makai.

²⁶ Kuguo a nīmokōu nalolu koḡumaha yobe kōu gue, nī ogōu gai egei duye deba tawaibōu dalamabadomōu a kuhe nalolu.

²⁷ Kenōu si nī Duo Bolofei kōu moḡu. Godihā e Dihihā nīmokōu neimōu, nībōu de dogōu guo dala. Duo Bolofeiḡa dalali, nīmokōu hehegieibasi, o tae ta nīmokōu hehegile sagai mei. E hehegiedibe gulokoubōu mei, damaledonōu. Nīme e hehegiei sagai kegenōu Godihā Dihibōu de dogōu guo dalama.

Ifibe dibe Godihā sisigoye dalagua

²⁸ Ma sisigo diama, nīme Yesubōu de dogōu guo dalama. Kege dalaguaba, e kuhe hagubasi, di guebōu sidifibōu ta degele mei, neledo dege tafalaguale.

²⁹ Nīge eme doḡdo oyodei keme kōu tewe debabe, midihḡ doḡdonōu milōu gadi o sasai kediame Godihā sisigo degele idade tawale ile.

3

¹ Bolodo, Aye Godihā di tagalemōu, dimokōu solōu do degemōu, dibe e sisigoyodili. Damaledo, dibe Godihā e sisigo degei dalagua. Damaleyodili mei o kediage dibe ta tawale iyo mei, diā Godi yoḡu ene ta tawale iyo mei kaha degemōu.

² Ma mogo diama, dibe ifi Godihā sisigo degei dala. Habage, di kage dalale keme di ta tewe mei. Di tewebe kōu guenōu, Yesuhā tamā degele kelegebe, di e damaledo duguoba, e sagainōu degele ile.

³ Yesuhā haguale ke dia daladi o ta eme Godihā diḡile kokōu sibigi olōu fei e duledu dala ke igile muguoba, Yesu sagai, sibigi mei kege dalalamōu degeli.

⁴ Obe midihḡ kasagai milōu gadi keme Godihā tā, di dumabeedei ke gobōu di. Damaledo, midihḡ kasagai milōu di keme Godihā tā dudiyo mei midihḡ.

⁵ Nī tewe, Yesuhā hagueibe, di midihḡ kasagai ke togule mugulamōu haguei. Kenōu si eme midihḡ kasagibōu mei.

⁶ O Yesubōu de dogōu guo dalayege midihḡ kasagai milōu diyo mei. Midihḡ kasagai milōu di o tahage Yesube duguli mei, haba tewe mei.

⁷ Ma sisigo diama, nīōu tawaibōu, oe nī ogōu gaiye. Midihḡ doḡdo milōu mōu siadi o keme doḡdo o, Yesu sagai dala.

⁸ Midihḡ kasagai milōu gadi o kediame Tamāḡa bi. Yobe, Tamāḡa afudo midihḡ kasagai yomamōu milōu gamōu hagulugi, ifine kegenōu milōu ga dala kaha. Godihā e Dihihā haguei kaha yobe Tamāḡa dabai degedi ke makoma mei degelamōu haguei.

⁹ O Godihā sisigo degele i kediage midihḡ kasagai milōu diyo mei. Yobe, Godihā fībe die duledu dala kaha. O kegele i kediage midihḡ kasagibe ta milolōu sagai mei, diame Godihā sisigo degei dalagua kaha degemōu.

¹⁰ O koyobe Godihā dihi? Ha, o koyobe Tamāḡa dihi? Keme kōu gue, o midihḡ doḡdo ke milōu diyo mei o keme Godihā dihi mei, o keme Tamāḡa dihidade tawame. Haba, o Godihā sosōu diā tagadiyo mei o kene Godihā dihi mei, o kene Tamāḡa dihidade tawame.

Dige diyōu sie yogo tagaiba tagaiba deme

*(Ta Hiye 3:11-5:21)**Yesuhā dimokōu diyōu sie yogo tagaimōu tagaimōu dedi midihō ke hegi*

¹¹ Ta nī afu kōu dumōu hagueibe kōu gue, nīge nīōu sie yogo tagaiba tagaiba demabeedei.

¹² Dibe o Kein sà dege daladame. Eme Tamahā bi kaha, e yoŋu e malā woumōu tolo i. Yobe, eme midihō kasagai milōu di o. Ha, e malābe midihō dōudo milōu di o kaha degemōu.

¹³ Mā malā diāma, damaleyodili mei o kedia nīmokōu dafoubabe, nī hobōu kesigidama.

¹⁴ Di Godihā sosōu diā tagale idi kaha degemōu, di tewe, dibe todi midihō ke tōu fogōu mōu, fī gehe, yoŋu kegenōu dalale kebōu de daladadele idi. O koyohā Godihā sosōu diā taga ho fogōu babe, eme todi midihō kelenōu dala.

¹⁵ Damalēdo, o koyohā Godihā sosōu kile o takōu dafoubabe, eme o wodi o ke sà degei. Nī kōu tewe, o wodi o kēme fī gehebōu de dala mei.

¹⁶ Yesu e di dowoye tolo i kaha degemōu, dige solōu do degedi midihō kaha sibige ke tawame. Dine kenōu tefe, Godihā sosōu diā dowoye di tōu hagikōu seseguoba diā dogōu gume. Tofigilene tabōu mei.

¹⁷ O tahā bi sudo dalali, mogo ta bi mei ke solōu do ne ho fogōu babe, eme Godihā solōu do degedi midihōbe tewe mei.

¹⁸ Mā sisigo diāma, dige di mogo diā tagaliyodebe taenōu tobōu dame. Di solōu do degeba, diyōu sie yogo dogōu guba dogōu guba deme. Kēme damalēdo tagadi midihō.

Damaleyodei o kedia Godihā dihile kokōu neleđo dege tafalagualenōu

¹⁹ Dige di mogo diā damalēdo tagaibabe, di tawalebe, dibe tā damalēdo ke seselidade tawame. Kegeibasi, di Godihā dihile kokōu hemele fiya dalagualenōu.

²⁰ Kegeba, di duleduge di diyōu sie tā soubane, di ta guē degedame. Yobe, Godihāge di duledu dala olōu fei kēme kōu tewe kaha degemōu. Di fimāibe huyadeleinōu. E tewebe hiyedo folodo.

²¹ Mā mogo diāma, di duleduge diyōu sie tā sa ho fogōu babe, dibe e dihile kokōu neleđo degele ile.

²² Kegeba, di bi ta neyedema Godikōu diho bagā tobōu babe, ege dimokōu nele. Yobe, di e tā dulo seselemōu, e tagali sagai kenōu degedi kaha degemōu.

²³ Godihā e tā, di dumabeedei kēme kōu gue, di e Dihi Yesu Kelesukōu damaleyodemaba, e hehegiediya ke dige diyōu sie yogo tagaiba, tagaiba demabeedei.

²⁴ Kegemōu, o koyohā Godihā tā ke dulo seseli debabe, eme Godibōu de dogōu guo dala. Haba Godibe ebōu de dogōu guo dala. Duo Bolofei, Godihā dimokōu nei, ege Godibe dibōu de dogōu guo dala ke hehegiedi.

4*O tae Godihā tayodemā tobōu babe, nīge defeido file duguma*

¹ Mā mogo diāma, ogōu gai egei tobōu di obe sudo sa sa olōu fei tefele dalagua. Kegei degemōu, o tahā eme Duo Bolofeiha huya ke egei tobolōu yode tobōu babe, nīge tā e tobolōu kēme defeido file duguma. Damalēdo Godihā tā, ha Godihā tā mei deba.

² O koyohasi Godiha Duo Bolofeiha huya ke egei tobolou? O ta ege Yesu Kelesube o бага hagueiyode tobou babe, nige Duo Bolofei be ebou de daladade tawama.

³ Kenou si o taha Yesube o бага hagueiyode tobou ho fogou babe, eme Godiha bi mei. Fi kege molu keme Kelesuha ho o fimai. Ho o keme hagualeyodeimou ni kou dulo i. Ifibe haguamou, sa sibige kuokou dala.

⁴ Ma sisigo diama, nime Godiha bi. Nige ogou gai egei tobou di o kediame gabai. Yobe Duo Bolofei, ni duledu dala ege sa sibige kaha hiye o kene kou gaba dala kaha degemou.

⁵ Ogou gai egei o kediame sa sibige o, damaleyodele ili mei. Dia sa sibige kounumaha ta kenou tobolou imou be, sa sibige o sasai kediage die ta ke dulo idi.

⁶ Kenou si dibe Godiha bi. Godi kou tewe o sasai kediage di ta dulo idi. O Godiha bi mei kediage di ta dulo idiyo mei. Kokou gebe, di file duguo tawale ilibe, Duo Bolofeiha tou kediage damaledo ta dulo idi, haba duo tae tolou i kediage ogou gai egei tobou mou dulo idi.

O na Godi tagaibabe nogo diane tagayedei

⁷ Ma mogo diama, dige diyou sie yogo tagaiba tagaiba deme. Yobe, midihogegei keme Godikou ge haguei. O yogo tagadi o keme Godiha dihi degei, eme Godi kou tewe.

⁸ Yogo tagadiyo mei o kediage Godibe tewe mei. Yobe, solou do degedi midihogegei keme Godikou ge haguei kaha degemou.

⁹ Godiha dimokou fi gehe ke nelamou, yonu e Dihido ke tobou mou, sa sibige kuokou kuhe haguei. Ke degei kahage, Godiha e solou do degedi midihogegei keme dimokou hegi.

¹⁰ Damaledo tagadi midihogegei keme dibukou Godi tagali mei, Godiha ebukou di tagalemou, dimokou solou do degemou, yonu e Dihi tobou mou, sa sibige kuokou haguei, e toloba, midihogegei kasagai di milou gadi kaha hebe ke igile muguyadomou.

¹¹ Ma mogo diama, Godiha dimokou solou do degei kaha degemou, dine diyou sie yogo tagaiba tagaiba deme.

¹² O taeye Godibe ta duguli mei. Kenou si di diyou sie yogo tagaiba tagaiba debabe, Godibe dibou de dogou guo dala. Dige e solou do degedi midihogegei keme tewedo.

¹³ Godiha e Duo Bolofei ke dimokou nei kaha degemou, dibe Godibou de dogou guo dalaguamou, haba Godine dibou de dogou guo daladade tawale ili.

¹⁴ Eige Aye Godiha di mamouuyadomou yonu e Dihi tobou mou, sa sa o sasai dimokou haguei ke duguomou kuhe hehegie tobolou ili.

¹⁵ O koyoha Yesube Godiha Dihiyodema tama dege tobou babe, Godibe ebou de dogou guo dala. Haba ene Godibou de dogou guo dala.

¹⁶ Kegemou, Godiha dimokou solou do degedi keme di tawalemou damaleyodele i. Solou do degedi midihogegei keme Godikou genou haguei. O koyoha yogo tagaleba, solou do degedi midihogegei keme seseibabe, eme Godibou de dogou guo dala. Haba Godine ebou de dogou guo dala.

¹⁷ Dibe kegei dalababe, Godiha solou do degedi midihogegei keme dibou de dala. Kegeba, ta sale sawisie kelegebe, di ta gue degele mei. Yobe, dibe sa sibige kuokou dalaye, kenou si dibe Yesu sagai dalagua kaha degemou.

¹⁸ Godiha solou do degedi midihogegei keme kou tewe o kahage Godikou gue degediyo mei. Damaledo, dige Godiha solou do degedi midihogegei keme tewedo debabe, di ta gue degele

sagai mei. O gue degedi keme e hebe kasagai molo^udademou kuhe gue degedi. Ege Godiha emokou solou do degedi keme defeido ta tawadiyo mei.

¹⁹ Di diyou sie yogo tagaimou tagaimou dele idibe, Godiha ebukou dimokou solou do degei kaha degemou kuhe degele idi.

²⁰ O taha eme Godikou hoho degeliyode tobou maba, haba Godiha sosou kile o ta dafoubabe, eme ogou ga tobou di o. Yobe, e o you^u kou dugudi keme ta mogo degeiyo mei, haba Godi e duguyo mei keme ege ta tagale sagai mei kaha degemou.

²¹ Kelesuha ta, di dumabeedei keme kou gue, o koyoha Godi tagaibabe, e Godiha sosou diane tagayedei.

5

O damaleyodei o kediage sa sibige kaha nelebe gabai

¹ O koyoha Yesube Godiha makai o Kelesuyodema damaleyodeibabe, eme Godiha dihi degei dala. Oyege di Ayekou hoho degeibabe, di Ayeha sisigo diamokou ne hoho degeli.

² Di Godikou hoho degeba, e ta seseibabe, di Godiha e sisigone tagalidade tawame.

³ Di Godikou hoho degeibabe, dibe e ta, di dumabeedei ke seseli. Godiha ta ke dulo sesedi kahage dimokou hagi ta nediyio mei.

⁴ Yobe, Godiha sisigo degele i dibe sa sibige kaha nele keme gabai dalagua. Damaledo, di sa sibige kaha nelebe gabai dala, di Godikou damaleyodei kaha degemou.

Godiha Yesube you^u e Dihiyodema tama dege hegi

⁵ O koyohage sa sibige kaha nelebe gabai dala? Yesube Godiha Dihiyodema damaleyodei o kahanou si gabai dala.

⁶ Yesu Kelesu e hagua, fafeleya tofou ma sulugi, tolo imou, e kafei ke migi kaha dimokou hegibe, eme Godiha Dihiyodemou hegi. Talekou fafeleya tofou kahanou mei, e kafei kahane eme Godiha Dihiyodemou hegi. Haba, Duo Bolofehane dimokou eme Godiha Dihiyodema tama dege hehegiedi. Duo Bolofei eme damaledo ta kaha obou kaha degemou kuhe hehegiedi.

⁷ Midiho kamadia kahage Yesube Godiha Dihiyodemou hegili.

⁸ Kamadia keme Duo Bolofeibou, hueibou, kafeibou de, dia sibige tanou be, Yesube Godiha Dihi.

⁹ O taha you^u kou duguomou du ke hehegie tobou mou be, di dulomou damaleyodele idi. Haba, Godiha hehegie tobolou kahage oe tobolou keme gabai. Damaledo, Godiha Yesube e Dihiyodemou dimokou kou hegi.

¹⁰ Godiha Dihikou damaleyodei o kahage Godiha emokou kou hehegiei keme e duledube damaleyodei dala. O taha Godiha hehegili ke damaleyode ho fogou babe, ege Godibe gulokou tobou di oyodili. Yobe, ege Godiha you^u e Dihiyodema tamado hehegili kokou be ta damaleyodili mei kaha degemou.

¹¹ Godiha dimokou kou hegi kaha e sibigebe kou gue, e dimokou fi gehe ke nei, di tofousogo tofousogo tofou mabadomou. Fi gehe keme Godiha Dihi emokou ge haguei.

¹² O ta Godiha Dihibou de dogou guo dala keme fi gehe ke ebou de dala. Kenou si o Godiha Dihibou de ta dogou guo dala mei keme fi gehebe ebou de dala meido.

Dibe fi gehe, you^u kegenou dalale kebou de daladade tawame

¹³ Godihā Dihikōu damaleyodei o sasai diama, nige nime fi gehe, yoŋu kegenou dalale kebou de dalayode tawamabadomou, a ta koŋu kuhe nalolu.

¹⁴ Di Godi e tagaiya kenou diho бага tobolou gibe, dige di tobolou keme e kou duludade tawale idi. Kegei kaha degemou, di ta gue degedame, emokou diho бага tobolou nou dalame.

¹⁵ Di tewe, di diho бага tobou mou be, ege dudi. Kegei kaha degemou, di emokou bi ta neyede tobolou gibe, bi keme di moloŋudade tawale idi.

¹⁶ Damaleyodei o tahage e yogoha midihō kasagai ta e wala tolo sagai mei ke milou ba dugubabe, e Godikou o yogo ke dogou guyedema diho бага tobou yedei. Kegeibasi, o yogo ke mihikou fiyale mei, fi gehe, yoŋu kegenou dalale kebou de tofolou. Age o wala tolo sagai midihō ke tobou yo mei. Midihō kasagai ta dala. Midihō kasagai ke milolou kahage tofigilenou, tofousogo ta tofolou sagai mei. Age eme kegei ke diho бага tobou yede tobou yo mei.

¹⁷ Midihō doudo mei keme midihō kasagainou. Kenou si midihō kasagai ilo kelebe o wala tolo sagai mei.

¹⁸ O sasai olou fei, Godihā sisigo degele i kediage midihō kasagai ke milou ga idiyo mei keme di kou tewe. Godihā Dihi enou si o kegei ke dia daladi. Tamahage makolo sagai meido.

¹⁹ Dibe Godihā sisigoyenou dala, kenou si sa sibige olou fei koŋume Tamaha hayedu dala kene di kou tewe.

²⁰ Haba, di tewe, Godihā Dihi e haguamou, dimokou fimai nei, di damaledo Godidade tawamabadomou. Neimou, dibe damaledo Godibou de dogou guo dalagua. Haba, Godihā Dihi Yesu Kelesu ebou dene dogou guo dalagua. Eme damaledo Godi, fi gehe, yoŋu kegenou dalale kaha obou.

²¹ Ma sisigo diama, nime ogou gai godi kediame ahudo dege dalama.

Egei Sasama Jonhã Nalãma Neĩ

Tawale Tã

Jon ẽ kuguo tage nalãmamou, sobou debou ẽ sisigobou kediamokou nei. Kenou si, tewe o ilo kelege tawale ibe, sobou debou ẽ sisigobou kaha sibigebe sa ta damaleyodele i o sasai kediyade tawale i. Haba ilo kelegebe damaledo sobou debou ẽ sisigobou kediamokou nalãma neĩdade tawale i.

Jonhã egei sasafei nalai sagai kenou tefele haba nalai. Tabe, nige niou sie yogo tagaiba tagaiba demabeedei ke nalai. Haba tabe, ogou gai egei tobou di o kedia ta dudamabeedei ke nalai.

Kuguo 2 Jon kounumaha sibige kaha widio ta hiyebe tanou fei dala.

Di Godihã ta defeido tou me, kegeligi oe ogou gai egei tobou ba, di duye deba

¹ Ame odo, a kuguo kou nalãma, sobou de nabou, ne sisigobou de* nimokou neli kuhe. Name Godi you ẽ biyodema makai. A nimokou hoho hiyedo degeli. Damaledo, anou mei, damaledo Godi tewe o sasai olou fei kediane ni tagale idi.

² Damaledo ta keme ifi dibou de dala, habagene tofousogo kegenou dalale kaha degemou, ei ni tagale idi.

³ Di damaledo ta kou duloba, diyou sie yogo tagaiba tagaiba debabe, Aye Godibou, ẽ Dihi Yesu Kelesubou dilie dimokou solou do dege, habagugueiba, di bologuado dalaguale.

Di diyou sie yogo tagaimou tagaimou dedi midihõ ke degeme

⁴ A hoho hiyedo degeli. Yobe, oe tobou mou a dube, ne sisigo ilo kediamme ta damaledo, di Ayeha di dumabeedei ke dulo sesele iliyode tobou mou du kaha degemou.

⁵ Sobou de, ta a nalolu kouume ta gehe mei. Ta keme kou gue, dige diyou sie yogo tagaiba tagaiba deme. Egei kouume di kou dumou hagulugi, ifine kegenou dulo ili kuhe.

⁶ Di Godikou hoho degedi midihõbe kou gue, di ta olou fei ẽ kou tobou kenou seseme. Damaledo, you tobou mou ni dumou hagueibe kou gue, ni niou sie yogo tagaiba tagaiba dema.

Di Kelesuhã ta ke defeido tou me

⁷ Ni duma, o sudo sa sa olou fei ogou ga tobou mou suluguadi. O kediamme damaleyodili mei, Yesu Kelesube o бага hagueli meiyode tobolou idi. Ogou gai egei tobou di o kegei keme Kelesuhã ho o.

⁸ Kegei degemou, niou tawaibou, ni dabai di degele idi kaha hebe bolofei ke tou fogouye. Ni neledo dege tafalaguali, hebe bolofei ke olou fei mouuma.

* **1:1 1:1** Sobou debou ẽ sisigobou de kaha ta sibigebe kou gue sagai, damaleyodei o sasai, sa ta tie kedia sa degei. Na 1:13 kaha tawale ta kokou ne dugu.

⁹ O koyohā Kelesuhā hehegiedi tā kē tōu ho fogōu ba, haba tā gehe ta seseibabe, ɛme Godibōu de dogōu guo dala mei. O tahā Kelesuhā tā kē tōu basi, ɛme Aye Godibōu ɛ Dihibōu de dogōu guo dala.

¹⁰ O ta nīmokōu haguale kahage, tā bolofei kē tolōu haguyo mei debabe, nī o kokōu ta agali bolofeyodema, nī mosokōu hobōu wolōu folodama.

¹¹ O koyohage o kegei kokōu bolofeyode tobōu babe, ɛme o kebōu de dogōu guo, dabai kasagai o kahā degedi kē degele.

Odo Jonhā o sasai kedia dugulo sagai degeli

¹² A nīmokōu tā hiyedo kōu tobolōu sagaiye, kenōu si a kuguonōu nalama nelebe dafa. Mayoꞑunōu ile, nī geleguoba, di tā koloba hohō hiyedo degele kē tagali.

¹³ Ne owōu,* ɛme Godi yoꞑu ɛ biyodema makai, ɛ sisigo olōu fei dia nīmokōu agali bolofeyodili.

* **1:13 1:13** Tā ne owōu hā sisigoyodei kahā sibige keme damaleyodei o sasai Jon ebōu de deleigui kedia tobolōu.

Egei Koma Jonha Nalama Nei

Tawale Tq

Egei koma koŋune Jonha nalai. Kuguo koŋu nalama, o e mogo Gaiuskou neibe, Godiha dabai degedi o kedia dogou guyadomou nalama nei.

Tabe, Jonha o Diotrefes e me midihq kasagai milou di o, haba o Demitrius e me midihq bolq milou di oyodemou nalai.

Kuguo 3 Jon koŋumaha sibige kaha widio ta hiyebe tanou fei dala.

Di Godiha dabai degedi o kedia dogou gume

¹ Ameodo, a o ma mogodo Gaius namokou hohq hiyedo degeli kaha, a kuguo koŋu nalama, namokou nelu kuhe.

² Ma mogodo, a na degeli olou fei keme bolonou degeyadomou dihq baga tobolou, na do degeiye domou ne dihq baga tobolou. Ne duobe bolofeido dala keme a kou tewe.

³ Damaleyodele i o ilo kedia haguasiemou be, name ta damaledo ke seseliyode tobolou i. A ta ke dulomou, hohq hiyedo degei, name damaledo taya kenou siadiyode tobolou imou du kaha degemou.

⁴ A ma sisigo dia damaledo ta ke sesele iliyodeimou dulomou be, a hohq hiyedo degeli. Hohq a dugulube hohq a afu dugudi keme gabama folodo.

O Gaius e me dabai bologuado degedi o

⁵ Ma mogodo, nage damaleyodei o sasai kedia dogou gulobe ta dafadiyo mei. Damaledo, sa ta o sasaiye fologoumou ne, na dogou gudi.

⁶ O sasai kedia e ei sosi mosokou haguasiemou, na solou do degedi midihq ke eimokou tama dege tobolou i. Haba, o kegele i kedia yala deibabe, nage diamokou nale ta neiba, dioŋu tou ma aba yolugi nale. Na Godi yoŋu tagaiya kenou dogou gulobe bolq.

⁷ Dia Yesuha dabai degelamou youmou be, sa ta o sasai, damaleyodili mei kedia e ta dogou gulo idiyo mei.

⁸ Kegei degemou, di o kegele i kedia bologuado dia dalame, di olou fei Godiha dabai fi tanou dege degeiba, ta damaledo ke sa sa olou fei tefeyadeba.

O Diotrefes e me midihq kasagai milou di o

⁹ Afu, a kuguo tou dege ta nalamamou, ne sa o sasai, damaleyodei kedia mokou kou nei. Kenou si o Diotrefes e yoŋusie ni hiye o degelamou degeligibe, ei tabe ta dudiyo mei.

¹⁰ Kegei degemou, a nimokou ile foloubabe, e midihq kege degedi keme a tama dege nimokou tobolou. Damaledo, e ei tobe susuga tobolou mou, haba damaleyodele i o sasai kedia ni sakou ya fologoumou be, e yoŋu e mosokou ta sosogou folodiyo mei. Ni o ilo kelegenou, die mosokou wolou falamou degeimou be, e ile akogoguemou, ni sosi mosokou ne folodamabeede tobou di.

O Demitrius e me midihq bolofei milou di o

¹¹ Mā mogodo, nā oe midihō kasagai milōu mōu dugu sagai kē hobōu seseda. Midihō bolofej milōu mōu dugu sagai kēnōu sese. Midihō bolofej milōu di o keme Godihā bi. Midihō kasagai milōu gadi oyege Godibe ta duguli mei.

¹² O sasai olōu fei kediage o Demitriusbe midihō bolō milōu gadi oyodele idi. Godihā tā damaledo kahane midihō bolodo ē milōu goulū sagai kēnōu tobōu di. Haba eine eme o bolofejyode tobolōu ili kuhe. Nā kōu tewe, ei tābe damaledo.

Odo Jon ē o Gaius dugulo sagai

¹³ A nāmokōu tā hiyedo kōu tobolōu sagaiye, kēnōu si a kuguokōu nōu nalama, nāmokōu nelebe dafa.

¹⁴ Mayoꝑunōu ile, nā duguoba, da tā kolobe hafei degeidade tawali.

¹⁵ Nā bologua dala. Mā mogo kōu le dalagua diā nāmokōu agali bolofejyode tobolōu ili. Haba, nage a agali bolofejyodili kē di mogo tanōu tanōu kele dalagua diāmokōu ne tobōu yedili.

Egei Jutha Nalama Nei

Tawale Tq

Tewe o ilo kedia tawale ibe, kuguo koꝑume Yesuha e mala, e hube Jutha nalama, damaleyodele i o sasai ilo kediāmokōu neiyode tawale i. O Jemsbōu o Jutbōu diliebe eyē mala.

Kuguo koꝑumaha sibigebe ta, 2 Pita 2-kōu nalagai kenōu tefei. Jutha kōu gue nalai, niōu tawaibōu, kegeligi, ni ogōu gai egei o, ta uwo bolofei dafa idi kedia ta dulo sesele iye.

Kuguo Jut koꝑumaha sibige kaha widio ta hiyebe tanōu fei dala.

Ni damaleyodei ke defeido tolōu dalaguali, ogōu gai egei o, ta uwo bolofei ke dafa idi kedia ta ke tobekōu muguma

¹ Ame Jut, Yesu Kelesuha dabai degedi o, o Jemsha e mala. Nime Aye Godiha tagalemōu haguamabeedema haguaisai. Yesu Kelesuha ni wolōu dala kaha degemōu, a nimokōu kuguo koꝑu kuhe nalama nelī.

² Age Godiha nimokōu solōu do degedi midihōbōu, hohō degedi midihōbōu ke degegouba, ni bologuado dalaguale ke tagali.

Ogōu gai egei o, ta uwo bolofei dafa idi kediame damaleyodele i o kedia timidu deleigui

(2 Pita 2:1-18)

³ Ma mogodo diama, a nimokōu Godiha di mamou kaha ta ke kōu nalalamōu degeiye, kenōu si a haba fimai ke fogōu mōu, dedei sasagile tanōu nalama nelamōu degeli kuhe. Godihage, e o sasai kedia emokōu damaleyodemabeedema kōu tobou kaha degeimōu, ni damaleyodei keme defeido tolōu banōu suluguama.

⁴ Ogōu gai egei tobolōu idi o ilo kediame ni duo kile amafei fologa dalagua. Afu Godiha o kegele i keme ta sama makoloyodema makai ta keme kuguokōu nalai dala. Damaledo, o kedia Godi tobekōu muguomōu tobolōu idibe, Godiha habagugueibe dibōu de dala kaha degeimōu, di tōu e tagadi midihō gehe gehe milōu goubabe, ege dimokōu midihō kasagai kaha hebe ta nele meiyode tobolōu idi. Keme kasagai hiyedo, diage di Hiye O Yesu Kelesu, di Wolōu Daladi Hiye O eme tobekōu mugu dalagua.

⁵ A tobōu ladi koꝑume niōu kōu teweye, kenōu si ni totōu degeiye domōu, a haba tobōu lamōu. Hiye Ohage e o sasai sosogōu mōu, sa Isip tōu fogōu mōu kōu yaiye, kenōu si habage, e damaleyodele ili mei o sasai olōu fei woma mei degei.*

⁶ Esol o kedia degei kene tawama. Godihage e dabai ke esol o ilo kediāmokōu kōu nemōu iye, kenōu si diā dabai ke degele dafamōu fogōu yai. Kegei kaha degemōu, Hiye Ohage diame tigi tabale sagai mei kaha tigigimamōu, mihī duo mōu gulido didio degema fogou dalagua. Kege dalaguali, sawisieī hiye ke tamā degeiba, kelege Godiha diā ta sama file.

* 1:5 1:5 Namba 14:26-35

⁷ Nebe kenou tefei, sa Sodobou, sa Gomorabou,* sa sa hafei dege deleigueibou olou fei ke tie o sasai kedia sasai hiyoubou, o hiyoubou suluguadi midihq kebou, tou e tagadi midihq kasagai ilo kelebou de milou ga idi kaha hebe ke mala ibe, die sa olou feibe dou mei degediyo mei kaha nama mei degei.

Godiha afu o sasai kediakokou hebe kasagai kege kou nemou i kaha, dige midihq kasagai milou gadi kaha dowo kese hebe kasagai daladade tawame.

⁸ Nebe kenou tefei, ogou gai egei tobolou idi o kediane midihq kasagai milou ga ili. Diage dihq bohau ga duguomou, dioou die tou e tagali sagai kenou degelemou, Godiha ta tobekou muguomou, esol o kediakokou ne susuga tobolou idi.

⁹ Afu esol o hiye Maikel dilie Tama dilie, koyohage Moses tei ke moloou domou tae biya i. Tae biya iligibe, Maikelhage Tamakou be ta kasagai tobolou mou ta susuga tobou li mei, mou kou guenou tobou, Hiye O Godi yoounou nabou de biya tobolou yode tobou.

¹⁰ Kenou si, ogou gai egei tobolou idi o kediage bi olou fei, dia sibige ta tawaiyo mei kokou be bou baganou tobolou idi. Diame gali totou degele i ke sagai. Die midihq kegei kahage, dioousienou makolo idi.

¹¹ Ogou gai egei o kediane dioou tawaibou. Midihq kasagai, o Keinha* milou ke, diane milolou idi. Diame o Balamnou* tefei, die ogou gai egei hehegiedi dabai kaha hebe sele moloou sagai hiyedo degele idi.

O Kora* e Godiha ta tobekou mugu sagai kenou tefei, diane Godiha ta ta dulo ili mei kaha degemou, diame makolo ile dala.

¹² Ni kefeguo, fi tanou degemou, nale nala imou be, ogou gai egei o kediane ya fologa, nibou de nale nala idi. Nale nala iligi, ni dihle kokou sidifibou mei, midihq sibigibou degelemou, gili dege dioou die finou tolou idi. Diame mabi, wiye mala ima haguama dedi ke sa degei, huei todiyo mei. Diame hebeye e a kelege kolo madiyo mei ke sa degei. Hebe sale fiyoumou obe yokou tolou tele filei ke sa degei.

¹³ Diame midihq kasagai kege kou mou milou gamou suluguadi, sidifi ta degele idiyo mei. To bobouye to biyakou to tuobou kofaibou de madi kenou tefei. Tabe, diame kuidihq, agudiletou mou yoouwa suluguadi ke sa degei. Kegei kaha, diame sa huliado, Godiha kou milou ma mai dala kokou ya, tofousogo tofousogo kegenou dalaguale.

¹⁴ O Enok e kou guai obe Adam. O Adambe sasafei o, haba o habage hagu ibe demou o Enokbe dio haguai. Kegemou, Enokhage ogou gai egei o kediakokou habage tama degele ke kou gue tobou, Hiye Oha e yoou e esol o 1000 olou fei suudo kege sosogou haguale.

¹⁵ Haguasieba, o sasai olou fei ta sama fileba, egei dulo idiyo mei obou, Godi tobekou muguomou midihq kasagai milou ga idi obou, emokou ta kasagai tobolou idi obou olou fei kediane hebe kasagai mala ileyode tobou ba dioou dulo tawale ile.

¹⁶ Ogou gai egei tobolou idi o kediage hohq degele idiyo mei. Gofou tanou tobolou mou, dioou die tou e tagali midihq kasagai kenou milou gamou suluguali, dioousie hiye degele idi. O ilo kelege die midihq ke sesemabadomou, ta sebe dege tobolou idi.

Nime ni damaleyodei kahonou neledo dege dogou guo dalaba suluguamabeedei

* 1:7 1:7 Stat 19:1-29 * 1:11 1:11 Stat 4:3-8. * 1:11 1:11 Namba 22:4-35. * 1:11 1:11 Namba 16:1-35.

¹⁷ Mā mogodo diāma, nige habage tamā degele kahā tā, di Hiye O Yesu Kelesuhā tā-bolofei-malā-suluguadi-o kediā tobolōu idi kē tawama.

¹⁸ Diāge kōu gue tobolōu idi, uwage sawisie i hafei degeli kelegebe, susuga tobolōu idi o ilo kediā Godi tobekōu muguoba, dioŭu tagaliya kenōu sulugualeyode tobolōu idi.

¹⁹ O kediame ogōu gai egei tobolōu idi onōu. Diā degeiye, damaleyodele i o ilo kele di egei dulo idi kē dafama, haba egei gehe dulamōu fogōu yadi. Ogōu gai egei tobōu di o kediame sa sibige koŭumahā midihō kenōu milōu ga idi, Duo Bolofeiibe diābōu de dala mei.

²⁰ Mā mogodo diāma, nīnōu si Godikōu damaleyodele i kahā degemōu, nīme Godihā yoŭunōu dogōu guo dalaba suluguama. Sulugualibe, Duo Bolofei hā hūya kē dihō бага tobōu mōu suluguama.

²¹ Nīme Godihā nī tagaibanōu suluguama. Kege sulugualibe, di Hiye O Yesu Kelesuhā hagua, nī solōu do dege malā ile folouba, nīme ē sakōu tofousogo tofousogo kegenōu dalale kē dia dalaguama.

²² Damaleyodele i o sasai ilo kele fimai bolōu dege dalaguababe, nige diāmokōu solōu do degeba dedei sasagiema.

²³ O sasai, douye nalā dalagua sagai kediame nige toto figa muguma. Midihō kasagai milōu gadi o sasai kediāmokōu solōu do degema. Kenōu si, solōu dobōu guebōu de degema. Yobe, midihō kasagai diā milou kahage, die duobōu, haba die yukueibōu debe sibigibōu dalagua kahā degemōu. Kegeligi, nīne midihō diā degeli sagai kenōu milōu ga iye.

Di Godihā hū hebele fogume

²⁴ Godihage nīme mihikōu fīyasigeiye domōu defeido dia dala. Ege nī malā ile, ē sa bolodo kokōu dogoguba, nī hohō hiyedo degele ile, yobe nīme hebe kasagai kē ta malā ile mei. Kegei kahā degemōu, di Godikōu hohōbōu me.

²⁵ Godibe tanōu fei. Eme di Mamōu O kahā degeimōu, Hiye O Yesu Kelesuhā hūya kē di emokōu hohōbōu me. E hohōbe bolodo, di ta tawaga tobolōu sagai mei. E hūbōu ē nelebōu debe hiyedo folodo. O sasai olōu feido ē tā dulo sesemabeedei. Godi eme afudo dei, ifine dala, habagene yoŭu kegenōu dalale. Damaledo.

Mogogou Ta Yesu Kelesuha Jonkou Hegi

Tawale Ta

Jon, ɛme tɔ tibi Patmoskou dalamou, Yesu Kelesuha ɛmokou habage tama degegale ke hehegiei. Yobe, Yesukou damaleyodele i o sasai kediamе ho o kedia makomou haguei kaha degeimou, hagi hiyedo kaha die damaleyodei ke tou fogouye domou. Yesuha Jonkou hehegieibe, yonu boholou ma haguale hafei degeiba tama degegale ke hehegiei. Dimokou ne kegenou hehegili kuhe.

Kuguo kuokou be ta makai sudo dalagua. Damaleyodele i o sasai, afudo deleigui kedianou si ta makai kedia sibigebe olou fei kou tawale i sa degei. Godikou damaleyodele ili mei o kediage sibige ta tawale ili mei.

Habage tama degele, Yesuha Jonkou hehegiei keme kou gue:
Uwage sawisie kelegebe, Yesuha ho o olou fei woma mei degeiba dugulo ile. Ho o kediamе Tamaha ɛ mogo dia.

Tamaha ɛ sosou:

Tamaha ɛ hu tabe Bei Kagasiou - 12:9.

Kolukuabe, tɔ ai hiyedo kokou ge felei - 13:1.

Emе Tamaha dabai degedi o.

Si So Gofouudo keme mihі dulemou ge felei - 13:11.

E hu tabe Ogoу gai Egei Tobou di Hiye O - 16:13.

Ene Tamaha dabai degedi o.

Yesukou damaleyodele ili mei o sasai - 11:18.

Godiha ɛ sosou:

Godibe ɛ duwodi bolodo kotou duwo - 12:5

Yesuha ɛ hu tabe Wai Sipsip Wili - 5:6.

E hu tabe Wai Hos Fo Degei Kaha Tagetou Duwodi O - 19:1.

E dihobe douye wobolou dala sagai kegei - 19:12.

Duo Bolofei - 14:13.

Esol o sudo - 5:11.

Esol o tabe Maikel - 12:7.

Odo olou fei 24 kege - 4:4.

Fibou bi bolou bolou kege - 4:6.

Godiha o sasai - 14:12.

Diame Wai Sipsip Wili kaha sasaiyode tobolou idi - 19:7.

Yesuha ho o olou fei woma mei degeiba, damaleyodele ili o sasai kediamе dioу kegenou dalali, Godiha bi bolodo diamokou neiba, fi tofousogo tofousogo tofolou ile. Hagi olou fei mei degele. Godiha sa sibigebou agudiobou de gehe milolou kaha degemou.

Yesuha ta makai olou fei ke Jonkou hehegiema mei degeimou, ɛ kuguokou kuhe nalai. Jon ɛme Yesuhage ɛ mogodoyode tobou di o. Jonbe odo degeimou ɛ kuguo kou kuhe nalai.

Jonhage kuguo olou feibe houyosi kege nalagai dala:

Ta Uwo Bolofei Jonha Nalai

Egei Sasafei Jonha Nalama Nei

Egei Sasama Jonhã Nalãma Neĩ

Egei Komã Jonhã Nalãma Neĩ

Mogogou Tã Yesu Kelesuhã Jonkôu Hegi (Kẽme kuguo koũ.)

Kuguo Mogogou Tã Hegi koũmahã tã sibigẽ tanôu tanôu olôu feĩbe kuẽ:
Tã Hiye 1-3

Yesu Kelesuhã Jonkôu, nã egele tã koũ nalãma, damaleyodele i o sasãĩ, sosi olôu feĩ dioyosi kege kokôu kefegulo idi kediamokôu neyede tobou.

Tã Hiye 4-11

Wai Sipsip Wili kahã kuguo hebenitôu dala kẽ haguõuba, sa sibigẽ o sasãĩ olôu feĩ hagi gehe gehe dugulo ile.

Tã Hiye 12-20

Yesuhã Tamãbôu ẽ sosôu bôu olôu feĩ makoma mei degei.

Tã Hiye 21-22

Godihã bi olôu feĩdo haba gehẽnôu milôu gale.

**Yesu Kelesuhã Jonkôu, nã egele tã koũ nalãma,
damaleyodei o sasãĩ, sosi olôu feĩ dioyosi kege kokôu
kefegulo idi kediamokôu ne**

(Tã Hiye 1-3)

¹ Tã, afu mogogou deleĩ koũme Godihã Yesu Kelesukôu hegi, Godihã dabai degedi o sasãĩ kediamokôu tamã degeladi kẽ hehegieyadomôu. Damalẽdo, Godihã Yesukôu hegimôu, ẽ esol o ta tobôu môu haguei, ẽ dabai degedi o Jon amokôu hehegieyadomôu.

² Ame Jon. A bi olôu feĩ Godihã hehegieimôu, mã dihoje kôu dugulu kẽ ñimokôu tobolôu. A Godibôu Yesu Kelesubôu dilie tã kẽ damalẽdo ñimokôu tobolôu kuẽ.

³ Tã koũme Godihã tã, habage degeiba dugulo tã. O sasãĩ koyo nã kuguo koũ husoũuba, o ilo kelege dulo seseibabe, ñi olôu feĩ hohõbôu ma, yobe bi habage tamã degele kẽme hafeĩ degeli kahã degeimôu.

Jonhã kuguo koũ Yesukôu damaleyodei o sasãĩ, sosi olôu feĩ dioyosi kege kokôu kefegulo idi kediamokôu nalãma neĩ

⁴ Ame Jon. A Yesukôu damaleyodei o sasãĩ, sa Esia duo kodu sosi olôu feĩ dioyosi kege kokôu kefegulo idi ñimokôu nalãma nelĩ. Godi ẽme afu yoũ kege deleĩ, ifine yoũ kegenôu dala, habage ẽ haguale. Age ẽ ñimokôu habagugueiba, ñi bologuãdo dalaguale. Haba Duo Bolofeĩ, ẽ nele olôu feĩ dioyosi kege, Godihã duwodi kahã midihokôu tafaladi, ẽne ñimokôu habagugueiba, ñi bologuãdo dalaguale kẽ tagali.

⁵ Yesu Kelesuhã ñi dogôu guba, bologuãdo dalaguale kẽne a tagali. Eme Godihã tã damalẽdonôu tobôu di o. Eme tolo ilemôu haguãĩ o dagado. Sa sibigẽ hiye o olôu feĩne enôu wolôu daladi.

Yesu Kelesu ege dibe tagadido kahã ẽ tolomôu, ẽ kafeiye di midihõ kasagãĩ olôu feĩ igile mugu.

⁶ Yesu Kelesu ẽ degeiye, dibe mogôu du dalaguadi o degei. Damalẽdo, Godibe sugutôu dalamôu, o sasãĩ hayedu dalaguamôu, dibe duo kele dala. Yesuhã ẽ Aye Godibe di Hiye O, di wolôu daladi. Yesuhã hũbôu ẽ nelebôu debe hiyedo folodo. Di emokôu tofousogo kegenôu hohõbôu me. Damalẽdo.

⁷ Duguma, Yesu Kelesuha hagualebe, mabiye tigama migiba, sa sibige o sasai olou fei dio^u die diho^e dugulo ile. O malaye e figikou gulo i kediane dugulo ile. Sa sa obiyei olou fei duguoba, emokou fimaba gosolo ile. Habage kege degele. Damaledo.

⁸ Hiye O Godiha tobolou, ame amulo alikou bou habagekou bou de dala. Damaledo, Godi eme afu yo^u kege deleⁱ, ifine yo^u kegenou dala, habage e haguale. Godiha e nelebe hiyedo folodo.

Jonha Yesu Kelesu dugu

⁹ Ame ni eye Jon. Dibe Yesu sesele yolu kaha, hagi hiyedo dugulo ili, kenou si Godiha di wolou dalamou, di nele dege dalagua. A Godibou Yesubou dilie ta hehegiligibe, ame damaleyodeiyodei kaha, damaleyodili mei o kedia a hele mugumou hagua, to tibi sa Patmoskou dala kuhe.

¹⁰ Hiye Oha sawisieⁱ ta kelege, Duo Bolofeiha ma duledu neled^o degeimou, a diho boholou mamou, ma tobekou ge ta uwo hiyedo kibi haguⁱsai sagai degeimou du.

¹¹ Ta uwo keme kou gue tobou mou du, midih^o kagei kagei na dugulu keme olou fei kuguokou nalagama, damaleyodei o sasai, sa Efesusbou, sa Smernabou, sa Pergamumbou, sa Taiatairabou, sa Sardisbou, sa Filadelfiabou, sa Laodisiabou kele sosi dioyosi kege kokou kefegulo idi kediamokou neyedeimou du.

¹² Kege tobou mou dulomou, a o ke dugulamou, boholou mou dugube, kamai dioyosi kege, sele igi golye milou gai ke duwoguamou dugu.

¹³ Kamai dioyosi kege kaha duo kodube o ta O Kedia Dihi* sagai kaha tafalamou dugu. Eme yukuei sasado, sele igi gol fiyati бага milou kaha e biliekou silema kai dugu.

¹⁴ E widio towe olou feibe fo degei, wai sipsip towebou, mabi fo degeibou ke sagai. E diho^e douye wobolou dala sagai dugu.

¹⁵ E abogo^uube sele igi kopa, obe doulukou sili ke sagai dugu. E ta uwobe to si uwo sagai du.

¹⁶ E dobogo^u delekou be kuidih^o olou fei dioyosi kege tou dugu. E mogoudube aweki gofo^uudo, me bolou kege ke bofa tafalamou dugu. E midih^obe aso gofo^uudo ke sagai dugu.

¹⁷ A o ke duguomou, e abogo^u hafei dege tolo fiyoumou, e dobogo^u dele ke amokou dogoguomou kou gue tobou mou du, gue degeda. Ame widio o, haba anou be habagekou do dala.

¹⁸ Ame yo^u kegenou daladi. Ame tolo ilemou hagua, gehe degemou tofousogo tofousogo dala kuhe. Todi kibou, Tofigiei Kedia Sa a so^udi kibou debe anou tou dala.

¹⁹ A namokou bi ifi dalabou, habage tama degele kebou de hehegili, ko^ume na olou fei nala.

²⁰ Kuidih^o dioyosi kege, na ma dobogo^u deleye tou dugu keme kuidihodo mei. Kaha sibigebe esol o dioyosi kege. Esol o kediage damaleyodei o sasai, sosi dioyosi kege kokou kefegulo idi ke wou ma dalaguadi. Haba kamai dioyosi kege, sele igi golye milou gai keme kamaido mei. Kaha sibigebe damaleyodei o sasai, sosi olou fei dioyosi kege kokou kefegulo idi kedia.

* 1:13 1:13 Daniel 7:13

2

Egele ta, Yesukou damaleyodei o sasai, sa Efesuskou dalagua kediamokou nalama nei

¹ O a dugulu kaha haba amokou, nage damaleyodei o sasai, sa Efesus sosikou kefegudi kedia wolou daladi esol o kokou ta kou nalama neyedei.

Dobogou deleye kuidihio dioyosi kege tolou mou, kamai sele igi golye milou gai dioyosi kege kaha hohoya ke siadi o kaha nimokou tobolou kuhe.

² Midiho ni milou gadibou, dabai hiyedo ni degedibou keme a tewe. Ni ta dafadiyo mei, neledo dege dalaguadi. Nige o midiho kasagai milou ga idi kediamokou be ta hoho degediyo mei. Ogou gai o kedia diofusie diame ta-bolofei-mala-suluguadi-oyodele idi keme ni file dugube, diame ogou gai egei o dugu.

³ O ilo kelege ni kou makolamou degele idi, yobe ni ma huya ke dabai hiyedo degedi kaha degeimou. Kenou si a tewe, ni neledo dege dalaguali, amokou damaleyodei keme ta tou fogou li mei.

⁴ Kenou si, a nimokou kou gue tobou lamou. Ni yomogou damaleyodei kelegebe, amokou hoho hiyedo degele iye, ifibe ta kegeiyo meido.

⁵ Ni afu midiho bolonou milou mou hagulugi fiyei ke haba tawaleba, fi boholou ba, afu degedi ke haba degema. Ni kege ho fogou babe, a ile, kamai nibou de dala ke boholou molo.

⁶ Midiho tanou fei ni degedi keme bolodo. Nige ogou gai egei o Nikolasha dabai o kedia hehegili keme dafamou tobekou mugu. Ogou gai egei o kedia hehegiedi keme, ane dafa.

⁷ O koyo na kihiyoubou debabe, Duo Bolofeiha Yesukou damaleyodei o sasai kediamokou tobolou kou defeido du. Hebenikou, Godiha hebe haimikou hebe ta tafala. O sasai koyo na Tamabou de biyama wini degeibabe, a dogou guoba, na ma fi nedi hebe kolo ke gala noubabe, name nou kegenou dalali, fi tofousogo tofousogo tofolou.

Egele ta, Yesukou damaleyodei o sasai, sa Smernakou dalagua kediamokou nalama nei

⁸ O kaha haba amokou, nage damaleyodei o sasai, sa Smerna sosikou kefegudi kedia wolou daladi esol o kokou ta kou nalama neyedei.

O eme widio o, haba enou be habagekou do dala. Eme tolo ilemou hagua, gehe degemou, you kegenou dalali, nimokou tobolou kuhe.

⁹ Ni hagibou bi meibou dugumou hagulu keme a kou tewe. Kenou si ni fiibe bibou. O ni susuga tobolou idi o kediane a tewe. O kediage diame kou Juda oyode tobolou idiye, kenou si diame Godiha o sasai mei, ogou gai egei tobolou idi o, Tamaha ta dulo idi o sasai.

¹⁰ Habage ni hagi duguloye, ni hobou gue degedama. Duma. Tamaha degeiye, ho o kedia ni o ilo kele didio degele ile. Keme Godiha ni tefele dugulo. Ni hagi hiyedo dugumou iligi, sawisie olou fei 10 kege mei degele. Kenou si ni damaleyodeibe tolou nou dalali toubu, a hebe bolodo fi tofousogo tofolou ke nele.

¹¹ O koyo na kihiyoubou debabe, Duo Bolofeiha Yesukou damaleyodei o sasai kediamokou tobolou kou defeido du. O sasai koyo na Tamabou de biyama wini degeibabe, ne fiibe ta tolo ile mei.

Egele ta, Yesukou damaleyodei o sasai, sa Pergamumkou dalagua kediamokou nalama nei

¹² O kaha haba amokou, nage damaleyodei o sasai, sa Pergamum sosikou kefegudi kedai wolou daladi esol o kokou ta kou nalama neyedei.

Aweki gofoudo, me bolou kaha e obou kaha nimokou tobolou kuhe.

¹³ Sa ni dala keme a kou tewe. Sa keme Tamaha daladi saye, kenou si ni ma hu hilige tolou mou, amokou damaleyodema, damaleyodei ke ta tou fogou li mei. Ni sa Tamaha daladi kokou ge, ho oe ma ta tobou di o, e hu Antipas, woumou tolo i kelegene, ni amokou damaleyodei ke ta tou fogou li mei.

¹⁴ Kenou si, a nimokou ta ilo kele tobou lamou. Midihou kasagai, o Balamha milou keme ni o ilo kelegene milolou idi. Ni tewe, o Balam e o Balakkou Israel o sasai ogou gaba, midihou kasagai milou mabadomou hegi. Kegemou, o Balakha Israel o sasai kediamokou ogou gai godikou gali sidi ke namabeede hehegiei. Haba sasai hiyoubou, o hiyoubou siadi midihou kene hehegiei.*

¹⁵ Tabe, ogou gai egei hehegiedi o Nikolasha ta e dabai o kedai nimokou hehegiedi keme ni o ilo kelege dulo sesele idi.

¹⁶ Ni fi bohou ma. Fi bohou ho fogou babe, a nimokou toto ileba, ma aweki mogoudu dala kaha o kedibou de biyolugi ilo kele wouba tofigieiye.

¹⁷ O koyo na kihyoubou debabe, Duo Bolofeiha Yesukou damaleyodei o sasai kediamokou tobolou kou defeido du. O sasai koyo na Tamabou de biyama wini degeibabe, a ou mana,* mogogou dala ke namokou nele. Igi fo degei ta kene a namokou nele. Igi kokou be hu gehe nalai dala. O koyo na, igi ke mooubabe, nanou si hu ke tawale. O ilo kelege ta tawale mei.

Egele ta, Yesukou damaleyodei o sasai, sa Taiatairakou dalagua kediamokou nalama nei

¹⁸ O kaha haba amokou, nage damaleyodei o sasai, sa Taiataira sosikou kefegudi kedai wolou daladi esol o kokou ta kou nalama neyedei.

Godiha Dihi, e dihoube douye wobolou sagai, e abogoube sele igi kopa, obe bigimamou bolou degei ke sagai kaha nimokou tobolou kuhe.

¹⁹ Ni midihoube a kou tewe. Ni niou sie yogo tagale idi kebou, amokou damaleyodei kebou, ni neledo dege dabai degedi kebou olou fei keme a tewe. Dabai ni ifi degele ilibe hiyedo, dabai ni afu degedi ke gabama feleido.

²⁰ Kenou si, a nimokou ta kouunou tobou lamou. Ni kile tie sasai ta, e hube Jesebel, sasai keme ni duguo fogou mou, ege yoousiebe habage-degele-duguo-tobou di-sasaiyodema, ma dabai degele idi o sasai kediamokou ogou gai egei, sasai hiyoubou, o hiyoubou siadi midihoubou, gali obe ogou gai godikou sile nei ke nadi midihoubou de hehegiedi.

²¹ Age sasai keme fi bohou yadomou kou dia deleieye, kenou si e dafai. E e o hiyou siadi midihou kasagai ke tou fogolou be ta tagali mei.

²² Kegei kaha degemou, a degeieye, e do degeba, do hiyedo dugulo. Sasai ke hiyouye wolou siei o kediane fi bohou ho fogou babe, diane hagi hiyedo dugulo.

* 2:14 2:14 Namba 22-24 * 2:17 2:17 Ou manabe nale, Israel o sasai kedai hebe mei mihinou sa kokou suluguamou, Godiha diamokou nei ke. Kisim Bek 16:4, 31

²³ Sasai kaha e sisigone* a wouba tofigile. Kegeiba, amokou damaleyodei o sasai nige ni fi tanou tanou olou feibe a file duguludade tawale ile. Midiho kasagai milou gadibe hebe kasagaido nele. Midiho bolou milou gadibe hebe bolofeido ke nele.

²⁴ Sa Taiataira o sasai ilo kele, ninou si sasai kaha ogou gai egei ke seselemou, Tamaha mogogou tayodele idi keme ta dulo idiyo mei kaha degeimou, age nimokou be hagi ta nele mei.

²⁵ Kenou si, ni amokou damaleyodei ke hiligedo tolou dalali, a boholou ma haguale sawisie kokou dema.

²⁶ O sasai koyoha Tamabou de biyama wini degema, a sesele iligi uwage sawisie ke tama degeibabe, a emokou hu hiyedo ke neiba, e sa sa o sasai olou feido wolou dalale.

²⁷ Hubou o kegei kahage biya gofoudo ke tolou ba, o sasai neledo dege wou ma dalale. Obe mih bilika ke biyaye fouba gagile filale sagai kenou tefei, hubou o kaha o sasai neledo dege wolou dalale. *Buk Song 2:9*

O sasai wolou daladi dabai, a o kegei kokou nele keme dabai ma Ayeha amokou nei sagai kenou tefei.

²⁸ Haba kuidihoguo soyode tobolou idi kene a o kegei kokou nele.

²⁹ O koyo na kihiyoubou debabe, Duo Bolofeiha Yesukou damaleyodei o sasai kediamokou tobolou kou defeido du.

3

Egele ta, Yesukou damaleyodei o sasai, sa Sardiskou dalagua kediamokou nalama nei

¹ O kaha haba amokou, nage damaleyodei o sasai, sa Sardis sosikou kefegudi kedia wolou daladi esol o kokou ta kou nalama neyedei.

Godiha Duo Bolofei, e nelebe olou fei dioyosi kege ke wolou daladi o, kuidihoguo dioyosi kege ke tolou dala kaha nimokou tobolou kuhe.

Ni midihobe a kou tewe. O sasaiyege nime fibou dalaguayodili, kenou si age nime tofigiei dalaguamou dugulu.

² Yogou gua tiei kesigie haguama. Midiho bolofei ni milou gadi keme olou fei mei degeladi. Haguaba, neledo dege tafalaguali, midihoguo dou dou kenou milou gama. Yobe a dugube, midihoguo ni milou ga idi keme di Godiha dihile kokou be bolou mei kaha degemou.

³ Egei ni dumou haguei keme hobou totou degedama. Fi boholou ba, ta bolodo ke defeido tou ma. Ni yogou gua tiei kesigie hagu ho fogou babe, a nimokou hiyou mouudi oe haguadi sagai kege haguale. A nimokou haguale sawisie keme nige ta tawale mei.

⁴ Kenou si sa Sardis o sasai ilo amokou damaleyodemamou, die yukuei sibigi degeli mei kediasi yukuei fo degei ke kama, abou de dalaguale. Yobe, diame Godiha dihile kokou dou dou dalagua kaha degemou.

⁵ Damaledo, o sasai koyo na Tamabou de biyama wini degeibabe, a yukuei fo degei dia kai sagai ke namokou kagile. Ne hu, Fiha Kuguokou nalai dala keme a ta togule meido. A ma Ayebou e esol obou die dihile kokou ne hu husolouba hegile.

* 2:23 2:23 Sasai kaha e sisigodo mei, ogou gai egei dudi o sasai.

⁶ O koyo na kihiyoubou debabe, Duo Bolofeiha Yesukou damaleyodei o sasai kediamokou tobolou kou defeido du.

Egele ta, Yesukou damaleyodei o sasai, sa Filadelfiakou dalagua kediamokou nalama nei

⁷ O kaha haba amokou, nage damaleyodei o sasai, sa Filadelfia sosikou kefegudi kedia wolou daladi esol o kokou ta kou nalama neyedei.

O bolofeido, Godiha tobou mou haguei keme damaledo tanou tobou di o. Eme hiye o Devitha ki tolou dala. A e soubabe, o tae ta tefegulo sagai mei. A e tefegubane, o tae ta soloou sagai mei. O kaha nimokou tobolou kuhe.

⁸ Ni midihobe a kou tewe. Ni duguma, a a ta sougou. A keme o tae ta tefe sagai mei. A tewe, ni nelebe huyafeiye, kenou si ni ma ta dulo seselemou, ma hu tobekou mugulo ili mei.

⁹ O sasai Tama sosou kediamme ni kou tewe. Diage diame Juda o sasaiyode tobolou idiye, kenou si diame Godiha o sasai mei, ogou gadi o sasai. A degeiye, dia nimokou haguasie, yubu sugulo fiya duwoguali, Hiye Oha ni tagaliyode tobolou ile.

¹⁰ Ta a nimokou, ni amokou damaleyodei ke defeido tou mabeedei keme ni tolou mou hagi duguomou neledo dege deleigui kaha degeimou, sa sibige o sasai olou fei habage tefele dugulo keme a akoguba, ni ta dugulo ile mei.

¹¹ A nimokou hagualebe hafei degeli. Bi ni tou dala keme defeido tou ma, kegeligi o tae ni hebe bolofei ke hiyouye mouye.

¹² O sasai koyo na Tamabou de biyama wini degeibabe, age name Godiha moso mouti sa dege tefegiba tafalale. Na Godiha moso ta tou fogolou meido, nou kegenou dalali, tofousogo tofousogo tafalale. Tafalaba, a namokou ma Godiha hu ke nalale. Haba Godiha sa Jerusalem ebele, hebenitou ge migile kaha hune namokou nalale. Haba ma hu ebele kene namokou nalale.

¹³ O koyo na kihiyoubou debabe, Duo Bolofeiha Yesukou damaleyodei o sasai kediamokou tobolou kou defeido du.

Egele ta, Yesukou damaleyodei o sasai, sa Laodisiakou dalagua kediamokou nalama nei

¹⁴ O kaha haba amokou, nage damaleyodei o sasai, sa Laodisia sosikou kefegudi kedia wolou daladi esol o kokou ta kou nalama neyedei.

Godiha ta damaledo-yodema, ta olou fei ke hehegiedibe damaledo tanou tobou di o keme bi olou fei, Godiha milou gai ke dia dalali, nimokou tobolou kuhe.

¹⁵ Midihou ni milou gadibe olou fei a kou tewe. Nime kulio degediyo mei, difi degeiyo mei, duo kegei. A tagalibe, nime kulio dege dalale, haba, difi dege dalale.

¹⁶ Kenou si, nime duo kegei dalagua. Ni damaleyodeibe hiyedo mei, haba meido mei. Kegei kaha nime ma sosou mei.

¹⁷ Nige nime selebou bibou hiyedo dala o sasai, bi tanou ta tou degediyo meiyodele idi. Kenou si kege mei. Nime selebou bibou mei. O iloye nimokou solou do degele sagai. Yobe, nime bibou mei, dihou du degei, yukueibou mei, bese dalagua sagai kaha. Kenou si niou ge ta tawale iyo mei.

¹⁸ Kegei kaha, ni ma sele igi gol, douye siligi sibigi olou feido mei degei ke mamouuma, selebou o degeba, yukuei fou degei ke mamouuma kama, sidifi dugudi ke mei degema. Haba dihou molane mamouumaba, dihou du degei ke bolou dege duguma.

¹⁹ O sasai a tagali kediamē a gofoū dege egele woma doususugadi. Kegeiba, ni fi bolou madama. Fi boholou ba, Godiha ta kenou sesema.

²⁰ Duguma, ame adikou koga tafala. O koyo na, ma ta uwo kou duloba, a soubabe, a folo, nabou de dalali, da nale nala ile.

²¹ O sasai koyo na Tamabou de biyama wini degeibabe, age name abou de, ma duwodi bolodo kotou duwoyedele. A Tamabou de kou biyama wini degemamou, ma Ayeha duwodi bolodo kotou duwo sagai kenou tefele nane abou de duwolo.

²² O koyo na kihyoubou debabe, Duo Bolofeiha Yesukou damaleyodei o sasai kediamokou tobolou kou defeido du.

**Wai Sipsip Wili kaha kuguo hebenitou dala ke haguoba,
sa sibige o sasai olou fei hagi gehe gehe dugulo ile**
(Ta Hiye 4-11)

4

Di hebenitou ge Godikou diho baga tobolou i

¹ Jon a haba dugube, hebeni a sougou dalamou, ta uwo, kibi uwo sagai amokou dagado tobou sagai kahanou haba, na feleiba, a habage tama degele ke namokou hehegileyodeimou du.

² Kege tobou mou, Duo Bolofeiha ma duledu neledo dege tou mou, a diho boholou mamou dugube, duwodi bolodo ta hebenitou dalamou, kotou Hiye O ta duwomou dugu.

³ O ke duwo kaha hohobe igi kuidihq fai degei igi jaspā galase hohq kebou, igi konilian igi wej degei sagai kebou kaha hohonou tefei dugu. Haba siokoutine Hiye Ohā duwodi bolodo ke silema dalamou dugu. Siokouti kene igi kuidihq fai degei emeral igi hebe guo gehe degei ke sagai dugu.

⁴ Haba duwodi olou fei 24 kegene Hiye Ohā duwodi bolodo ke silema dalamou, kotou be odo yukuei fq degei ke ka i olou feibe 24 kege duwoguamou dugu. Diame hiye ohā heti sagai kegei, sele igi golye milou gai ke, die widiletou ka i dugu.

⁵ Hiye Ohā duwodi bolodo kokou ge dibie biligile noumou fufuale uwo hiyedo degeimou du. Duwodi kaha midihokou be, disio mi olou fei dioyosi kege tefegiemou i wobolou dalamou dugu. Keme disio mido mei, keme Godiha Duo Bolofeiha nele olou fei dioyosi kege ke.

⁶ Hiye Ohā duwodi kaha midihokou be, tq dawala, galase sa degei duo tamanou ke dalamou dugu.

Haba fibou bi dosou yosi kege Hiye Ohā duwodi bolodo ke hafei dege silema tafalaguamou dugu. Fibou bi dosou yosi kege kediamē diho sudo. Tobekou bou, midihokou bou olou feibe dihyenou dalamou dugu.

⁷ Fibou bi tabe fuse hiyedo laion sa degei. Tabe wai bulumakou oye wili sa degei. Tabe e midihobe o midihq sa degei. Tabe sio hiyedo mou si sa degei kaha fulou sumou dugu.

⁸ Fibou bi dosou yosi kege tanou tanou kedia, die tifiyiya olou feibe walaiyosi kege, die tou guebou be diho sudo, tifiyiya hayedune diho sudo dugu. Fibou bi kediage agalibou huliamebou olou fei,
Hiye O Godi, eme nele hiyedo folodo.
Godi eme bolodo.

Godi ɛme afu yoŋu kege delei, ifine yoŋu kegenou dala, habage ɛ hagualeyode tobolou nou dalaguadi.

⁹ Fibou bi dosou yosi kege kedia o ɛ duwodi bolodo kotou duwo, yoŋu tofousogo kegenou daladi kokou hohobolou mou, ɛ hu hebele foguomou, bolofeyode tobolou nou dalaguamou,

¹⁰ odo olou fei 24 kege kediane o yoŋu kegenou daladi o, ɛ duwodi bolodo kotou duwo kokou yubu sugulo fiya diho бага tobolou idi. Hohobolou iligi, die heti duwodi bolodo kokou hafei dege dogoguomou kou gue tobolou idi,

¹¹ Name bolodo.

Name ei Hiye O, ei Godi.

O sasai olou fei namokou hohobolou ba, ne hu hebele foguoba, ne hube hiyedo folodoyodele ile.

Yobe, bi olou fei ifi dala koŋume na noŋu ne tagaiya kenou milou gai kaha degeimou.

5

Jon ɛ kuguo folou ta dugu

¹ Kegemou a dugube, Hiye O, ɛ duwodi bolodo kotou duwo kaha ɛ dobogoŋu deleye kuguo folou ta tolou dalamou dugu. Kuguo keme ilokou bou ilokou bou de nalagai dugu. O tae kusieie domou, dioyosi kege tigama kuolou mai dalamou dugu.

² A haba dugube, esol o ta, nele hiyedo kaha hiligedo kou gue tobou mou du, kuguo folou kuolou mai koŋume o bolofeido koyohasi kusiale sagai?

³ Esol o kaha kege kou yoduye, kenou si hebeni obou, sa sibige obou, mih hayemou obou olou feibe kuguo folou ke kusia dugulo sagai o bolofeidobe ta dala meido.

⁴ A hiyedo gesei, kuguo folou ke kusia dugulo sagai o bolofeidobe ta dala mei kaha.

⁵ A gosoumou, odo kile tanou taha amokou tobou, gosoda. Juda huti hiye kedia Fuse Hiyedo Laion ke dugu. Eme hubou o, hiye o Devitha sosou. Enou si Tamabou de biyama wini degei kaha, kuolou mai dioyosi kege keme esi kusiale sagai.

Jonha Wai Sipsip Wili dugu

⁶ A haba dugube, Wai Sipsip Wili ta dia woumou tolo i sagai kaha Hiye Oha duwodi bolodo ke hafei dege tafalamou, fibou bi dosou yosi kege kediabou odo kediabou de ɛ silema tafalaguamou dugu. E widiokou be ikeke dioyosi kege, dihone dioyosi kege dalamou dugu. Dih dioyosi kege keme diho doi mei, keme Duo Bolofeiha nele olou fei dioyosi kege, Godiha tobou mou, sa sibige kuokou migigai ke.

⁷ Kegemou, Wai Sipsip Wili kaha ile, kuguo folou kuolou mai dioyosi kege ke, Hiye O, ɛ duwodi bolodo kotou duwo kaha dobogoŋu deleye tolou dala ke mou.

⁸ E kuguo ke moŋumou, fibou bi dosou yosi kege kediabou, odo 24 kege kediabou de emokou yubu sugulo fiyasigei. Dia olou feibe gitabou sele igi gol melekibou de tolou i dugu. Meleki kodube bi ho bolodo ke sama dou migi kaha ho bolodo ke feleimou dugu. Keme Godiha o sasai kedia diho бага tobolou idi ke.

⁹ Dia yubu sugulo fiya duwoguali, die gehe ta kou gue feile i, Nanou si o bolodo kuguo folou koŋu malaba, kuolou mai dioyosi kege ke kusiale sagai. Yobe, o kedia na woumou tolomou, ne kafeiye sa sibige o sasai, huti gehe gehebou, ta gehe gehe tobou dibou,

kolo gehe gehebou,

sa sibige koŋubou olou fei mamalamou, Godikou nei kaha.

¹⁰ Na degeiye, o sasai na mamou kediam mogou du dalaguadi o degei.

Damaledo, Godibe sugutou dalamou,

sa sibige o sasai hayemou dalaguamou,

mogou du dalaguadi o kediam duo kele dalagua.

Ei Godi die Hiye O, ege dia wolou daladi.

Habage, diame sa sibigekou hiye o degema, sa sa o sasai olou fei dia dalaguale.

Diq Wai Sipsip Wili kaha hu hebele fogulo i

¹¹ A haba dugube, esol o suudo kedia ta uwo du. Esol o suudo, hu soŋuba hu soloŋu hobogolou sagai meido. Diq Hiye Ohu duwodi bolodo kebou, fibou bi dosou yosi kege kedibou, odo 24 kege kedibou de silema tafalaguamou dugu.

¹² Diq hiligedo kou gue tobolou i,

Wai Sipsip Wili, obe woumou tolo i keme bolodo.

Emokou nou si Godiha hu hiyedobou, bimai hiyedobou, tewe hiyedobou, nele hiyedobou de neleyodele i.

O sasaiyege e hu hebele foguoba, emokou hohobolou ba, bolofeyodemabeedei.

¹³ Kegemou, bi Godiha milou gai olou fei kediane ta i. Bi hebenitou dalaguadibou, sa sibige kuokou dalaguadibou, mihi hayemou dalaguadibou, to dawala tagetou dalaguadibou, dawala dulemou dalaguadibou olou fei kedia kou gue tobolou imou a du,

Di duwodi bolodo kotou duwodi Hiye Obou, Wai Sipsip Wilibou diliemokou tofousogo kengenou bolofeyode tobolou ba,

dilie hu hebele foguoba,

hohobolou ba, dilie hube hiyedoyodemeebeede tobolou imou du.

¹⁴ Kegemou, fibou bi dosou yosi kege kedia damaledo-yode tobolou imou, odo 24 kege kedia yubu sugulo fiya duwoguali, diliemokou diho бага tobolou imou dugu.

6

Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolou mai walaiyosi kege ke kusigi*

¹ Kegemou, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolou mai sasafei ke kusiumou, fibou bi dosou yosi kege kedia tanou taha na haguayede tobou mou dugu. E ta uwobe dibie ta sagai du.

² Kege tobou mou, o ta toubou ta wai hos fo degei kaha tagetou duwomou hagumou, esol o taha emokou hiye o heti ke neimou, e heti ke kamou, o kou biyama wini degeiye idi sagai kege ilemou, sudo biyama wini degegai.

³ Kegemou, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolou mai sasama ke kusiumou, fibou bi sasama kaha na haguayede tobou mou,

⁴ o ta wai hos wei degei kaha tagetou duwomou hagumou, esol o taha emokou sa sibige o sasai kedia bologuado daladi midihou ke akoguba, dioŋusie yogo wouba wouba demabadomou nele hiyedo nei. Dabai ke degele aweki sasado, me bolou kene nei.

* 6: (6:0 widio ta) Kuguo folou kuolou mai uwage kusiei tabe ta hiye 8-kou dala.

⁵ Kegemou, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolou mai koma ke kusiumou, fibou bi koma kaha na haguayede tobou mou, o ta tefegadi bi toubou kaha wai hos dosogo degei kaha tagetou duwomou hagumou,

⁶ fibou bi dosou yosi kege kedia dalagua kilege ta uwo ta kou gue tobou mou du, na ile, ne dabai degeiba, o sasai dio[u] hegie hiyedo degele ile. Kegeba, dabai o kedia me sele hiye ta molo[u] mei. Dabai sawisie tanou tanou degeli kaha selebe hiye mei, ou sai tanou fei mamou[u] de, segei sai kamadianou mamou[u] de dele sagai dugulo. Kenou si, na hebe olivbou, hebe wainbou be makoda.

⁷ Kegemou, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolou mai dosou ke kusiumou, fibou bi dosou kaha na haguayede tobou mou,

⁸ o ta e hube Todi ke wai hos biye degei kaha tagetou duwomou hagumou, o ta, e hube Tofigiei Kedia Sa, ene o Todi sesele hagumou, esol o taha diliemokou hu hiyedo nei, sa ilo tanou taha o sasai olou fei woma mei degemabadomou. Dilie aweki me bolou kaha o sasai ilo kele wouba tofigile ile. Dilie degeye o sasai ilo kelebe hegieye tofigile, ilo kelebe doye tofigile, ilo kelebe si soye wouba tofigile. Haba sa ilo olou fei kamadia kege o sasai be bolou dalaguale.

⁹ Kegemou, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolou mai hou ke kusiumou, o sasai afu damaleyodema Godiha ta hiligedo tolou mou hehegile idi kaha dowoye woumou tofigiei kedia fi olou feibe Godiha dou moso hayedu dalaguamou dugu.

¹⁰ Tei fi kedia hiligedo kou gue tobolou i, Wolou Daladi Hiye O, name bolodo. Na degeleyodei keme na degelenou. Sa sibige o sasai ei woumou tofigiei kedia me koboge ta sama, hebe kasagai ke diamokou toto nele?

¹¹ Kege tobou mou, esol o taha diamokou yukuei fo degei ke nemamou tobou, ni tafei dia dalama. Ni mogo diabou, Godiha dabai degele idi o sasai ilo kedia bou olou fei, ho oe ni woumou tofigiei sagai kege, diane Godiha maka degei sagai kege olou fei wouba tofigieiba, hobou ni kafei kaha hebe ke ho o kedia mokou nele.

¹² Kegemou, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolou mai walai ke kusiumou, gigima hiyedo hagumou, aso dosogo degemou, sa hulia degeimou, ogo we degemou, kafei sagai degeimou dugu.

¹³ Haba kuidihog agudiletou dalaguadi kene mihikou tigilema fiasigeimou dugu, wiye hebe kiyu kolo we degele mei ke gasei sagai degeimou dugu.

¹⁴ Agudione, kiata tigadi sagai kege tigama mei degeimou dugu. Sa sibige kuokou be, bitoubou, to tibi sabou olou fei awalemou, dio[u] die timou tou fofou gueimou dugu.

¹⁵ Kegegoumou, sa sibige o sasai olou fei kama fosigei. Sa sa o sasai wolou dalaguadi hiye obou, hiye o kedia sisigobou, ami o wolou dalaguadi hiye obou, selebou obou, hubou obou, bose obou, dabai degele idi obou olou fei kedia bitoukou fosige ya ulouya, salahaiya kokou ya mogogou duwoguamou dugu.

¹⁶ Dia duwoguali, kou gue tobolou imou dugu, bitoubou bogobou nige Hiye O, duwodi bolodo kotou duwodibou, Wai Sipsip Wilibou dilie eimokou gofo[u] dege haguasieye domou, nige ei diou guoba womogou dalaguamabeede tobolou imou du.

¹⁷ Yobe, ifibe uwage sawisie, Godibou Wai Sipsip Wilibou dilie gofo[u] hiyedo degeba, eimokou hebe kasagai ke neiba, tofigile kaha degemou.

7

Israel o sasai olou fei 144,000 kege Godiha maka degele i dala

¹ Kegemou, sa sibige koumaha isimobou isimou bou figi ilobou ilobou kokou esol o olou fei bolou bolou kege tafalaguamou dugu. Diame wi olou fei bolou bolou kege kaha mihibou, to dawalabou, dibibou kuokou hagueiye domou akoguo tafalaguamou dugu.

² A esol o ta Godi yofu kengenou daladi kaha maka ke tolou mou, aso haguluya ke felemou, esol o bolou bolou kege, Godiha hu hiyedo kou nelemou, mihibou to dawalabou de makomabeedei kediakokou hiligedo kou gue tobou mou dugu.

³ Ni asou kolobou, tobou, dibibou toto makodama. Ei di Godiha dabai degedi o sasai kediame Godi yofu e bi degemabadeba die wodemekou maka degema fogou ba, kuhe makoma.

⁴ Kegemou, a haba o sasai ilo die wodemekou Godiha maka mou olou fei 144,000 kege kediame Israel huti olou fei 12 kege kaha o sasai ilo keleyode tobou mou du.

⁵ Judaha huti o sasai 12,000 kegeye maka mala i.

Rubenhahuti o sasai 12,000 kegeye maka mala i.

Gathahuti o sasai 12,000 kegeye maka mala i.

⁶ Aserhahuti o sasai 12,000 kegeye maka mala i.

Naptalihahuti o sasai 12,000 kegeye maka mala i.

Manasehahuti o sasai 12,000 kegeye maka mala i.

⁷ Simeonhahuti o sasai 12,000 kegeye maka mala i.

Livaihahuti o sasai 12,000 kegeye maka mala i.

Isakarhahuti o sasai 12,000 kegeye maka mala i.

⁸ Sebulunhahuti o sasai 12,000 kegeye maka mala i.

Josephahuti o sasai 12,000 kegeye maka mala i.

Benjaminhahuti o sasai 12,000 kegeye maka mala i.

O sasai sudo kedia Godikou diho baga tobolou i

⁹ Kegemou, a haba o sasai kefei sudo hu soloofu hobogolou sagai mei, sa sa olou fei o sasibou, obiyei olou feibou, kolo gehe gehebou, ta gehe gehe tobou di o sasibou olou fei kefema duwodi bolodo kotou duwodi Hiye Obou, Wai Sipsip Wilibou dilie midihokou tafalaguamou dugu. Diame yukuei fo degei ke ka imamou, fagai guo sagai ke tolou i dugu.

¹⁰ O sasai kedia hiligedo kou gue tobolou imou du, Duwodi bolodo kotou duwodi Hiye O, di Godibou, Wai Sipsip Wilibou dilienou si di mamofudi.

¹¹ Esol o olou fei kediage Hiye Oha duwodi bolodo kebou, odo 24 kege kediabou, fibou bi dosou yosi kege kediabou de silema tafalaguali, Hiye Oha duwodi midihokou yubu sugulo fiasigemou, miye duwoguali, Godikou diho baga tobolou imou dugu.

¹² Dia kou gue tobolou i, Damaledo, dige di Godi emokou nou bolofeyodemaba, hohobou me. Enou si tewe hiyedo.

Damaledo, di emokou nou bolofeyodemaba, e hu hebele fogume.

E hube hiyedo folodo.

Di Godibe nele hiyedo.

Godi eme yofu kengenou dalale. Tofousogo tofousogo ta mei degele mei.

Damaledo-yode tobolou imou du.

O sasai yukuei fo degei kai kediame hagi hiyedo kou duguomou mei degele i

¹³ Kegemou, odo 24 kege tanou taha amokou yodu, o sasai yukuei fo degei kai kediame koyo dia? Kiliyage haguasiei?

¹⁴ Kege yodumou, a sima tobou, hiye o, no[us]i teweyodeimou, odo kaha amokou haba tobou, o sasai kediame hagi hiyedo duguo dalagua demamou haguasiei. Die yukuei keme Wai Sipsip Wili kaha kafeiye bigima, sibigi olou fei mei degemou, fo degeinou kuhe.

¹⁵ Kegei kaha degemou,
Dia Godiha duwodi midihokou tafalaguali,
Godiha mosodu agalibou huliamebou de dabai degele idi.
Godiha yo[u] e duwodi bolodo kotou duwoli, diabou de dalali, dia dia dalale.

¹⁶ Godiha dia wolou dalababe,
dia hegie ta degele mei.

Huei nale sagaine ta degele mei.

Aso difine dugulo mei, bi taye degeiyene dia ta difi degele mei.

¹⁷ Yobe, Wai Sipsip Wili, Godiha duwodi bolodo ke hafei dege tafala kahage o sasai kediame,

fi nedi huei sou sudo kokou wou ma ile, huei neiba,
Godiha die diho huei ke olou fei togueiba, dia haba ta gosolo ile meido.

8

Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolou mai dioyosi ke kusiei

¹ Kegemou, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolou mai dioyosi ke kusioumou, hebenitou uwo ta degeli meido dalali, aso ilokou i.

² A esol o olou fei dioyosi kege Godiha dihi le kokou tafalaguamou, esol o tae diamokou kibi olou fei dioyosi kege ke nemou imou dugu.

³ Kegemou, esol o taha sele igi gol bilika ta mala hagua, Godiha dou moso ke hafei dege tafalamou, esol o taye bilika kodu ho bolodo mola hiyedo ke sagiemou, na dou moso, sele igi golye milou kuokou, ho bolodo mola sai ko[u] dogoguoba, ta Godiha o sasaiye diho baga tobolou idi kebou de tiagewoma, dou migiba dahai kaha yo[u] foloyode tobou mou dugu.

⁴ Esol o kaha kege degeimou, ho bolodo mola dou dahai kebou, diho baga tobolou idi ta kebou de tiagewoma foloumou, Godiha ho bolofei ke dulomou hohobou.

⁵ Dou dahai foloumou, esol o kaha Godiha dou moso kokou dou ta dilemou, bilika kodu sagiemou, sa sibige kuokou boholou mugumou, dibie biligile noumou fufuale uwo hiyedo degeimou du. Gigimane hagumou dugu.

Esol o bolou bolou kege kedia kibi haguisa i

⁶ Esol o dioyosi kege, kibi tou ma dalagua kedia kibi haguissalamou ama deleigui.

⁷ Kegemou, esol o sasafei kaha e kibi haguissoumou, bilie huei,* igi sa degei ke huei todi sagai kege doubou kafeibou de sa sibige kuokou migi. Sa ilo tanou ta hebebou diobou olou fei douye nama mei degei. Haba sa ilo bolou kegebe bolonou delei.

⁸ Kegemou, esol o sasama kaha e kibi haguissoumou, esol o tae bitou sasado, douye wobolou sagai ke to dawalakou hebele mugumou, to dawala ilo tanou ta kafei bagai. Haba dawala ilo bolou kegebe bolonou delei.

* 8:7 8:7 Kulio huei

⁹ Miyebou galibou, to dawala ilo kafei bagai kokou deleigui olou feibe tofigile i. Mosolene olou fei to dulemou molou gou le i. Haba dawala bolou kege kaha galibou mosolebou debe bolonou deleigui.

¹⁰ Kegemou, esol o komaa kaha e kibi haguissoumou, kuidihou hiyedo disio mi sa degei agudiletou duwodi ke telemaa, sa ilo tanou ta tobou, huei soubou kokou fiyoumou dugu. Haba tobou, huei soubou de sa ilo bolou kegebe bolonou delei.

¹¹ Kuidihou kaha hube Afi. Kuidihou kaha sa ilo tanou ta kokou talekou fiyamou, to olou fei afi degeimou, o sasai sudo huei ke nama, tofigile imou dugu. Haba tobou sa ilo bolou kegebe bolonou delei.

¹² Kegemou, esol o dosou kaha e kibi haguissoumou, asobou, uguobou, kuidihobou ilo kele makoma mei degeimou, sa ilo tanou ta nugu. Haba asobou, uguobou, kuidihobou ilo kelebe bolou delei, sa ilo bolou kegebe ta nuguli mei. Asou makoma mei degeimou, agali ilo tanou ta ke nugu. Haba agali ilo bolou kegebe bolonou delei. Huliame, uguobou kuidihobou olou fei kaha hohou ilo tanou ta mei degei. Haba hulia ilo bolou kegebe bolonou delei.

¹³ Kegemou, a sio mou si ta kaha agudiletou fulou sulugi hiligedo kou gue tobou mou du, solou do solou do hiyedo, sa sibige o sasai nime niou tawaibou. Esol o kamadia kediane die kibi haguissaladi. Haguissa ibabe, sa sibige o sasai nime hagi hiyedo dugulo ile.

9

Esol o hou kaha e kibi haguissai

¹ Kegemou, esol o hou kaha e kibi haguissoumou, a kuidihou ta agudiletou ge fiyoumou, kuidihou kokou esol o taye a sojudi ki neimou dugu. Ki keme ulou sogodo yosibou mei kaha a sojudi ki.

² Kuidihou kaha a sojudi ki kaha ulou sogodo ke a sojugou mou, dou dahai dou hiyedo wobolou kaha dahai folodi sagai kenou tefe felemou, asobou agudiobou gougou sa olou feido hulia degeimou dugu.

³ Dou dahai koduge sigou sudo felegoumou dugu. Keme mou felegali mei, esol o tahai ni sa sa olou fei yaba, homoguye o galadi sagai kenou tefe, sa sibige o sasai makomabeedimou felegai.

⁴ Sigou kedai yala degeimou, esol o kaha tobou, ni yaba, diobou, hebe guobou, bimai olou fei mihikou dala keme nadama. O sasai Godiha maka ke die wodemekou dala mei kedianou makomabeedi.

⁵ Ni o sasai galaba, do nele dalaguali, uguo houyosi kege mei degema, kenou si hobou wouba tofigiedama. Kegemou, sigou kedai yamou, o sasai kediamokou do hiyedo nele i. Do keme homoguye galai do sagai kenou tefei.

⁶ Kegebe, o sasaiye tofigile sagai degeba, tolo a ka ileye, kenou si tofigile ile mei. Tofigile tagale ileye, kenou si todibe mei degele.

⁷ Kegeimou, a dugube, sigou kedame wai hos biyalamou degele ili ke sagai degele i dugu. Die widiletou be hiye o heti, sele igi golye milou gai sagai kegei ke mugulo i. Die midihobe o midihou sagai degele i dugu.

⁸ Die widio towebe sasai kedai widio towe sasado ke sa degei. Die mene gofojudo, fuse sosouwedo laion* kedai me sagai.

* 9:8 9:8 Fuse sosouwedo laionbe o wodi fuse, sa dodou su degeiya ke suluguadi.

⁹ Die biliēbe biyalamōu biliē gogudi kuwo sagai kaha gogulo i. Die tifiğiya uwobe hiyedo, obe biyalamōu, wai hosye kalōu dufolōu ili uwo sagai du.

¹⁰ Sigo kedia hibiabe homogu hibia sa degei, ayebōu, kaha o sasai tōu guebōu tahaleba, kōu kasagai ke sosōu gueibabe, do gofoṽudo dugulo ile. Sigo kasagai kedia oguo houyosi kege do nele dalaguale. Die dedeibe die hibiakōu dalagua.

¹¹ Sigo kedia me die hiye o dala. Die hiye obe esol o kasagai, ulou sogodo yosibōu mei kaha obōu ke. Hibru taēge, esol kaha hūbe Abadon. Grik taēge Apolion. Hū kaha sibigebe Makodi O.

¹² Kegemōu, hagi hiyedo sasafeibe mei degei. Kenōu si duma, nīōu tawaibōu. Hagi bolōube habaga tamā degele.

Esol o walai kaha e kibi haguissai

¹³ Kegemōu, esol o walai kaha e kibi haguissomōu, a wai bulumakou ikeke dosōu yosi kege, dou moso sele igi golye milōu gai Godihā dihilekōu dala kokōu ge ikeke timi kilege o taha ta uwo ta tobōu mōu du.

¹⁴ Ta uwo kahage esol o walai, e kibi tolōu tafala kokōu, nage esol o bolōu bolōu kege, tō hiye Yufretiskōu didio degele i dalagua kedia me tōu fogōu yedei.

¹⁵ Esol o bolōu bolōu kege, sa sibige o sasai walamōu dia dalagua kedia me aso dihōbōu, sawisieibōu, oguobōu, sadebebōu de makai kelegenōu esol o taye tōu fogōu mōu, sa ilo tanōu taha o sasai woma mei degelamōu yai. Haba sa ilo olōu fei bolōu kegebe wouba tofigile ile mei, bolonōu dalaguale.

¹⁶ A dube, esol o bolōu bolōu kedia, die ami o, wai hos tagetōu duwogua kedia me suṽdo, olōu feibe 200 milion kegeyode tobolōu imōu du.

¹⁷ A dihō boholōu mā dugu kelegebe, ami o, wai hos tagetōu duwogua kedia me kuwoye die biliē gogulo i dugu. Biliē gogudi kuwo ilo kelebe weī degei. Ilo kelebe dosogo degei. Ilo kelebe biye degei. Haba wai hos kedia widiobe fuse sosouwedo laion widio sa degele i dugu. Die mogouduge, doubōu, dou dahaiṽbōu, kasele igi difi hiyedobōu de felegoumōu dugu.

¹⁸ Ami o, wai hos tagetōu duwogua kedia ya, sa sibige koṽumaha ilo tanōu taha o sasai olōu fei woumōu tofigile i. Wai hos kedia mogouduge dou dahaiṽbōu, doubōu, kasele igi difi hiyedo kebōu kaha o sasai woumōu tofigile i. Haba, sa sibige koṽumaha ilo bolōu kegebe bolonōu delei.

¹⁹ Wai hos kedia, die biyadi nelebe die mogoudubōu, die hibiakōu bōu de dala. Die hibiabe bei sagai, widiobōu kaha o wala idi.

²⁰ Kenōu si, o sasai woumōu tofigile ili mei kedia me ta fi boholōu ili mei. Ogōu gai godi, dioṽu die dobogoṽuye milōu ga idi kene ta tōu fogōu le ili mei. Duo kasagaiṽbōu, ogōu gai godibōu kedia mokōu dihō бага tobolōu idi midihō kene ta tōu fogōu le ili mei. Damaledo, die ogōu gai godi ilo kelebe sele igi golye milōu gai, ilo kelebe sele igi silvaye milōu gai, ilo kelebe sele igi kopaye milōu gai, ilo kelebe igidoye milōu gai, ilo kelebe hebeye milōu gai. Kegele i kedia me ta baha idiyo mei, ta ta dulo idiyo mei, ta suluguadiyo meiye, kenōu si o sasai kedia ogōu gai bimai kokōu dihō бага tobolōu idi.

²¹ O sasai kedia midihō kasagai milolōu idibe o wodibōu, hagai wodibōu, sasai hiyoubōu, o hiyoubōu siadibōu, bi hiyou moṽudibōu olōu fei kene ta tōu fogōu le ili mei, kegenōu degele idi.

10

Esol o taha kuguo huyadefei ta Jonkou neimou nai

¹ Kegemou, a esol o nele hiyedo ta, hebenitou ge mabiye tigama migimou dugu. E widiokou be siokoutiye silemai dugu. E midihobe aso hoho sa degei. E ibigidione douye wobolou sagai dugu.

² E dobogooukou be kuguo huyadefei ta haguamou tolou hagumou dugu. E abogoou delebe to dawalakou tofogu mou, e abogoou fofoube mihikou tofogu dalamou dugu.

³ E hiligedo ta digio dege, fuse sosouwedo laionye tai sagai degema mei degeimou, dibie dioyosi kege fufuoumou du.

⁴ A dibie dioyosi ke fufuei kaha tobou ke ma kuguokou nalalamou degeiye, kenou si hebenitou ge ta uwo ta kou gue tobou mou du, ta dibie kedia tobou keme nalada. Na fiyenou tawa.

⁵ Kegemou, a esol o, to dawalabou mihibou kokou tafalamou dugu kaha, e dobogoou dele ke hebenitou fogumou dugu.

⁶ Esol o kaha Godi you kegenou daladi kaha huya ke makamamou kou gue tobou, agudiobou e bimajibou, sa sibigebou e bimajibou, to dawalabou e bimajibou, olou fei milou gai o kaha huya ke uwage sawisieibe tama degeladi. Godihage ta dia dalale mei. Meido.

⁷ Damaledo, esol o dio kaha e kibi haguissouba, Godiha degeleyodei ta mogogou dala ke tama degele. Egei, Godiha e dabai degele idi o kediamokou kou tobou mou haguei sagai kenou tefele tama degele. Damaledo, habage-degele-duguo-tobolou-idi-o kedia tobolou idi sagai kenou tefele tama degele.

⁸ A ta uwo hebenitou ge tobou mou du kaha amokou haba, esol o, to dawalabou mihibou kokou tafala kaha dobogooukou kuguo haguamai dala ke na ile moouyede tobou mou du.

⁹ A ke dulomou, tafei teguomou, esol o kokou na kuguo ke amokou neyede tobou mou, esol o kaha amokou tobou, na kuguo kou mala na. Noubabe, kule nai sebe sagai duguloye, kenou si name gua gaga degeleyode tobou mou du.

¹⁰ Kege tobou mou, a kuguo ke mala nai. Kou kule nai sebe sagai duguye, kenou si gua gaga hiyedo dugu.

¹¹ Kegemou, esol o taye amokou tobou, na habage tama degele ke, kolo esofei esofei o sasai bou, sa sa olou fei o sasai bou, ta esofei esofei o sasai bou, sa sa olou fei dia dalaguadi hiye obou olou fei kediamokou tobou yede tobou.

11

O bolou kedilie Godiha ta hehegiei

¹ Kegemou, esol o tae tefegadi biya ta amokou nelemou, na ile, Godiha moso hiye bou, Godiha dou mosobou de tefegamaba, o sasai olou fei, kile diho бага tobolou idi kediane hu souyede tobou.

² Kenou si Godiha moso kekaimidube tefeda. Yobe, kelebe Godikou damaleyodele ili mei o sasai kedia kefele idi timou kaha degeimou. O kedia haguasie, Godiha sa hiye

kodu fologaba suluguali, oگوو olou fei 42 kege mei degeiba, sa ke olou fei makoma mei degele.*

³ Godiha tobou, a ma ta hehegiedi o bolou kedilie tobou ba dilie solou do degedi yukuei kasagai ke kama ya, habage tama degele kaha ta ke hehegile iligi, sawisie olou fei 1,260 kege mei degele.

⁴ O bolou kediliebe hebe oliv bolou ke sagai, tabe diliebe kamai bolou, sa sibige dia daladi Hiye O Godiha midihokou tafalagua ke sagai.

⁵ O taye dilie walaba degeibabe, dilie mogouduge douye feleba wouba tolo ile. Kegei kaha, o koyoha dilie walaba degeibabe, douye kege wouba tolo ile.

⁶ Godiha diliemokou dedei hiyedo nei kaha degeimou, dilie Godiha ta habage tama degele ke hehegile kelege, huei todi akogubabe, huei tolo mei. Dilie dedeie to olou fei bohoulou ba, kafei degelenou. Dilie tagaiya ke dilie dedeie, hagi gehe gehe tama degeba sa sibige o sasai olou fei makolonou.

⁷ Kegemou, o bolou dilie Godiha ta hehegiema mei degeiba, si so, ulou sogodo yosibou mei kodu daladi kaha feleba, diliebou de biyolugi, dilie wouba tofigile ile.

⁸ Tofigieiba, dilie tou be sa hiye ta makai Sodobou Isipbou yodele idi kaha alikou tilaguale. Sa hiye keme dilie Hiye O hebe fufuguomaihou ikeke degele i sa ke.

⁹ Dilie tou keme tilaguaba sawisie kamadiabou haba sawisie ta tolou ile agali duwo kegebou kelege o sasai sudo, kolo esofei esofebou, obiei tanou tanou bou, ta esofei esofei o sasibou olou fei kedia dugulo ile. Duguoba, widale akogulo ile.

¹⁰ Damaledo, sa sibige o sasai kedia o bolou kedilie tofigiei ke duguoba, hoho hiyedo dege yotile, dio[usie bi neiba neiba dele ile. Yobe, habage-degele-duguo-tobou di-o bolou kediliege diamokou hagi nele iligi tofigiei kaha degeimou.

¹¹ Kenou si sawisie kamadiabou haba sawisie ta tolou ile agali duwo kege ke mei degeimou, Godiha diliemokou fi gehe neimou, dilie hagua tofolou imou, o sasai kedia duguo kesigiemou gue hiyedo degele i.

¹² Dilie hagua tafalaguali, hebenitou ge ta uwo ta hiligedo, nele felemabeedeimou dulo i. Kegemou, ho o kedia masele dalaguamou, dilie mabi timiya ke hebenitou fologai.

¹³ Kelegenou gigima hiyedo hagulugi, sa ilo tanou ta makoma, o sasai olou fei 7,000 kege woma mei degei. Haba sa ilo olou fei 9 kegebe bolonou deleigui. Kegeimou, o sasai tofigili mei kedia gue hiyedo degemou, hebeni Godiha hu hebele fogulo i.

¹⁴ Kegemou, hagi hiyedo sasamabe mei degei. Njou tawaibou. Hagi komabe hagonaladi.

Esol o dio kaha e kibi hagnosisai

¹⁵ Esol o dio kaha e kibi hagnosisou, a hebenitou ge ta uwo hiligedo kou gue tobolou imou du,

Sa sibige dia daladi o bolou kediliebe di Hiye Obou, youtu makai o Kelesubou dilie. Diliebe Hiye O degele i.

Di Hiye Oha sa sa olou fei tofousogo tofousogo kegenou dia dalale.

¹⁶ Kege tobolou imou, odo olou fei 24 kege, die duwodi kotou, Godiha dihile kokou duwoguadi kedia yubu sugulo fiya, miye duwoguali, Godikou kou gue dihq бага tobolou i,

* 11:2 11:2 Oguo 42 kege keme sawisie 1,260 kege. Sawisie olou fei 1,260 kege keme sadebe olou fei 3 kegebou, haba oگوو 6 kegebou de. Daniel 7:25, 9:27, 12:7; Luk 21:24

17 Hiye O Godi, ne nelebe hiyedo folodo.

Name afudo no^u kegenou delei, ifine no^u kegenou dala.

Ei namokou bolofejyodili.

Yobe, ne nelebe hiyedo. Name sa sibige olou fei dia daladi Hiye O degei kaha.

18 Sa sa o sasai, namokou damaleyodele ili mei kedia gofo^u degele idiye, kenou si ne gofo^uube tama degeli kehe.

Na tofigiei o sasai kedia ta salebe hafei degei kuhe.

Nage ne dabai degele idi o kediāmokou hebe bolodo ke nemou ile. O kediame habage-degele-duguo-tobolou-idi-o kedia.

Damaledo, ne o sasai namokou gue degemou, ne hayedu dalaguadi kediame ilo kelebe hubou, ilo kelebe hubou meiyē, kenou si na ne o sasai olou fei kediāmokou hebe bolodo ke nele.

Haba o sa sibige o sasai wodi kediāmokou be na hebe kasagai ke nele.

19 A odo olou fei 24 kege kedia kege tobou ma mei degeimou, esol o taye Godiha moso, hebenitou duwo kaha a ke so^uumou, Godiha mogo degedi bokisi ke tama degeimou, dibie biligile noumou fufuale uwo hiyedo degeimou du. Gigimane hagumou, bilie hueine, igi sa degei ke huei todi sagai kege migi.

Yesuha Tamabou e sosou bou olou fei makoma mei degei

(Ta Hiye 12-20)

12

Jonha sasai tabou bei kagasiou bou de dugu

1 A midihq gehe ta agudiletou ge tama degeimou dugube, sasai tabe asq yukuei бага kaj dugu, oguobe e abogo^u hayedu dalamou dugu. Kuidihq olou fei 12 kege heti бага e widiletou kaj dalamou dugu.

2 Sasai keme dihi guokou dalali, dihi mala felamou gou goumou du.

3 Kegema haba midihq gehe ta agudiletou tama degeimou dugube, bei kagasiou hiyedo, wej degei kaha dalamou dugu. Bei kagasiou kaha e widiobe gou lu olou fei dioyosi kege. E widio tanou tanou kotou be ikoke olou fei 10 kege kebou, hiye o kedia hetibou de kaj dalaguamou dugu.

4 A dugube, bei kagasiou kaha e suwaye agudio figi ilokou kuidihq olou feido ke sa sibige kuokou kogosoumou dugu. Kuidihqbe agudiletou olou fei kamadia kege kefeguo dogoguomou, kefei boloube tou dalamou kefei tabe olou feido sa sibigekou fiasigiei.

Kegemou, bei kagasiou kahage sasai kaha dihi mala feleiba, wala naleyodemamou e midihqkou dia tefelei.

5 Sasai kaha o dihi mala feleimou, esol o taha dihi ke figamou, Godiha duwodi bolodo kotou felei. O dihi keme hiye degeibabe, e biya gofo^uudo ke tolou ba, sa sa o sasai wolou dalale.

6 Dihi mala fogou imou, sasai ke hebe mei mihinou sa Godiha sasai ke sawisieilou fei 1,260 kege ke kokou dalaba e dia dalaleyodema timou milou gai kokou kama fou.

7 Kegemou, hebenitou ge, esol o Maikelha e mogobou dia bei kagasiou bou e esol obou de biyolugi,

⁸ bei kagasiou bou diame nele mei kaha degemou, diame biyadi tefei mei. Kegeimou diame hebenikou timou ke tou fogou le i.

⁹ Esol o Maikelha e mogobou dia bei kagasiou bou e esol o kediabou de biyolugi gaba tofogou mou, hebesoumou, sa sibige kuokou fiasigei. Bei kagasiou kaha e hube Tama. Afu yofu kegenou dele, ifine kegenou dala. Ogou ga tobou di o, sa sibige o sasai kediamokou midihog kasagai milou gadi ke hehegiedi o.

¹⁰ Kegemou, a ta uwo ta hebenitou ge kou gue tobou mou du, Ifibe di Godiha di mamou dala.

Godiha e nele hiye keme tama degemou, di wolou daladi O Hiyedo dala.

Godiha makai o Kelesu ene hubou nelebou hiyedo ke malamou, di wolou dala.

Yobe, di mogo dia ta sadi o Tama, eme esol o Maikelha hebele mugumou sa sibige kuokou fiyei kaha degeimou.

Agalibou huliamebou ege Godiha dihle kokou tafalali, di mogo dia ta samou haguabe demou, eme esol o kedia sa sibigekou hebele mugumou fiyei.

¹¹ Di mogo diage sa sibige kuokou tafalagualebe defei tagale idiyo mei.

Dia Wai Sipsip Wili kaha kafeibou,

Godiha ta dia hehegie tobolou idi kebou de fimamou be, tofigile keme ta gue degele idiyo mei.

Kegeimou, dia ile, Tamabou de biyolugi, dia gaba tofou.

¹² Kegei kaha degemou,

hebenikou tafalagua, nime hohobou ma.

Sa sibigebou to dawalabou kokou tafalagua, nime niou tawaibou,

Tamabe kele mulomou, nimokou gofofu hiyedo dege dala,

eme aso diho tou degefei dalale ke tewe kaha degemou.

¹³ Bei kagasiou kaha ese sa sibige kuokou hebele mugulo idade tawalemou, sasai, o dihi mala felei ke makolamou sesele siei.

¹⁴ Sesele sumou, esol o taha sasai kokou sio mou si hiyedo kaha tifiyiya bolou nei, e hebe mei mihinou sa kokou fulou iba, dia dia dalaguali, sadebe olou fei kamadia kegebou, haba oguo walaiyosi kegebou de mei degeyedemamou. Sa keme ahudo sa, bei kagasiou ha ile sagai mei sa kokou fogou iyadomou.

¹⁵ Kegemou, bei kagasiou ha mogouduge huei hiyedo to gihojudi sagai kenou tefe felei, gihojuma sasai ke woyadomou.

¹⁶ To giho kaha e sesele imou, mihiyenou e dogou guo, mih yofunou a sojugou mou, huei, bei kagasiou ha mogouduge felei ke mih dulemou mulugi mei degei.

¹⁷ To ke gihojuma mei degeimou, bei kagasiou ha emokou gofofu hiyedo degemou, sasai kaha sisigo ilo kediabou de biyalamou i. Sisigo keme Godiha ta dia dumabeedei kebou, haba Yesuha tabou de tolou suluguadi o sasai ke.

¹⁸ Kegemou, bei kagasiou keme ile, to hiyedo ko kokou tefeiei.

13

Kolukuabou si so gofojudobou dilie felegai

¹ Kegemou a kolukua ta to hiye komou ge feleimou dugu. Kolukua kaha e widiobe olou fei dioyosi kege. E widio tanou tanou kokou be ikoke 10 kege dalagua. Haba ikoke tanou tanou kokou be hiye o kedia hetibou nou dala. E widio olou fei dioyosi

kege kokou be hu nalagaibou nou dalamou dugu. Hu nalagai kaha e sibigebe Godi huyafei degedi hu.

² Kolukua a dugu keme fuse hiyedo ta lepat-yodele idi ke sagai kegei. E abogoube hiyedo, dibi so hiyedo bea abogu sagai kegei. E mogoune hiyedo, fuse sosouwedo laion kedia mogou sagai kegei, me gofoudo. Bei kagasiou hage youtu e nele ke kolukua kokou nei. Haba, youtu e hu hiyedo kebou, youtu e timou kebou dene kolukua kokou nei, ege sa sibige o sagai wolou dalayadomou.

³ Kolukua kaha widio tanou ta kokou be, obe woma fogou doloubou dalamou dugu. Sa sibige o sagai olou fei kediane duguo kesigiemou e sesele yai.

⁴ O sagai kedia kolukua ke sesele ya, bei kagasiou kou yubu sugulo fiya duwoguali, diho бага tobolou idi, bei kagasiou hage kolukua kokou hu hiyedo nei kaha degeimou. Haba kolukua kokou ne yubu sugulo fiya duwoguali, diho bagamou, kolukua ene hu hiyedo folodo, o tae gabama folo sagai mei. O taha ebou de biyale sagai meiyode tobolou idi.

⁵ Kegemou, Godiha gule duguo fogou mou, kolukua kaha youtu e hu kenou hebele foguomou, Godiha hu ke huyafei dege dalali, oguo olou fei 42 kege mei degei.

⁶ Damaledo, kolukua kahage Godibou, Godiha hubou, Godiha sa hebenibou, hebenitou dalagua kediabou de huyafei degelamou tobou mou i.

⁷ Godiha ke duguo fogou mou, kolukua ke nele hiyedo mou, Godiha o sasibou de biyolugi woma mei degeyadomou. Haba e obiyei tanou tanou o sasibou, kolo esofei esofei o sasibou, ta esofei esofei o sasibou, sa sa olou fei o sasibou de wou ma dalayadomou hu hiyedo ke nei.

⁸ Godiha sa sibigebou agudiobou milou li mei kelege, o sagai die hu Fihag Kuguokou nalai dala mei kediane kolukua kokou yubu sugulo fiya duwoguali, diho бага tobolou ile. Fihag Kuguo keme Wai Sipsip Wili, oe woumou tolo i o kaha e kuguo.

⁹ O koyo na kihiyoubou debabe defeido du.

¹⁰ Godiha o didio degeyedema makai debabe, o keme didio degele.

O awekiye wouba toloyodema makai debabe, o keme awekiye wouba tolo ile. Kege degegoubabe, Godiha o sagai di neledo dege dalaguali, di damaleyodei ke defeido tou me.

¹¹ Kegemou, a si so gofoudo ta mihidulemou ge tama degeimou dugu. Si so gofoudo kaha e widiokou ikoke bolou kege keme wai sipsip wili ikoke sagaiye dalamou dugu. E tabe bei kagasiou ha tanou tefei.

¹² Si so kaha mihidulemou ge tama dege felemou, kolukua kaha dihi kokou tefelei. Kolukua kaha si so kokou nele hiyedo ke nelemou tobou mou ile, sa sibige o sagai kedianmokou tae famou, ni kolukua e widiokou oe woma fogou doloubou kokou yubu sugulo fiya duwoguali, diho бага tobou mabeede tobou.

¹³ Si so kaha midihogehe hiyedo milou gai. E degeiyene dou agudiletou ge migimou, o sagai olou feido kedia dugulo i.

¹⁴ Godiha duguo fogou mou, si so kaha hu hiyedo malamou, ogou gai ta tobou mou be, sa sibige o sagai kediage e tabe damaledoyade tawale idi. Yobe, e kolukua dihi kokou midihogehe milou gadi kaha degeimou. E sa sibige o sagai kedianmokou, ni kolukua, awekiye woumou tolo ilemou haguai kaha, e hu keme ni hebele foguoba, igi kolukua ke бага milou mabeede tobou.

¹⁵ Godihā duguo fogou mōu, si so kaha kolukua бага milou igi kokou fi nei, igi kaha ta tobou ba, o koyo dia igi kokou yubu sugulo fiya duwoguali, diho бага tobou ho fogou babe, fibou igi kaha degeiye, diame tofigile.

¹⁶ Kegemou, si so gofoudo kaha e dabai degedi o kediāmokou tobou mōu ya, o sasai olou fei tae fisilemou maka ta magamou i, o sasai kedia dobogou deleyabou, wodemeyabou maka magamou i. Hubou obou, hubou mei obou, selebou obou, sele mei obou, bose obou, dabai degedi obou olou feido maka ke magamou i.

¹⁷ Maka degegāmou, e kou gue tobou, o sasai koyo dia kolukua kaha hu nalai kebou mei deba, haba e hu kaha maka kebou mei debabe, o kaha yogokou bi ta tiga moloou mei, ha bi ta tiga nele mei.

¹⁸ Di olou fei defeido fimame. O koyobe tewe o debabe, o kahage kolukua kaha e hu maka ke defeido souba, hu kaha sibige ke tawame. Hu maka keme o taha maka. Hu kaha makabe 666.

14

Wai Sipsip Wili kaha o sasai kedia die gehe ta feile i

¹ Haba kegemou dugube, Wai Sipsip Wili keme bitou Saionkou tafalamou dugu. O sasai 144,000 kege, Wai Sipsip Wili kaha hubou e Aye Godihā hubou de die wodemekou nalaga i dala kediame ebou de dalaguamou dugu.

² A ke duguomou tafalali dube, uwo ta hebenitou ge hagumou du. Uwo keme to si hiyedo kaha uwo sagai kegeimou du, dibie uwo sagai kegei du. Uwo a dube gita sudo wala ili uwo sagai kegei du.

³ Kegemou, o sasai kediage Hiye Ohā duwodi midihokou bou, fibou bi dosou yosi kegebou, haba odo olou fei 24 kegebou kedia dihile kokou tafalaguali, die gehe ta feile i. Die keme o tae ta tawale sagai mei. O sasai 144,000 kege, Godihā sa sibige kuokou ge mamou kedianou si die ke tawalemou feile i.

⁴ O kediame sasai hiyou suluguadiyo mei. Die duledu sibigi ta dala mei, Godihā dihile kokou doundonou dalaguadi. Diame Wai Sipsip Wili kaha sulu kenou sesele suluguadi. O sasai kediame bi yomogou do, Godihā Wai Sipsip Wilibou dilie biyodemamou mamou.

⁵ Diame ogou gadi o sasai mei. Die duledube sibigi ta dala mei.

Esol o kamadia kege kedia egei tobolou i

⁶ Kegemou, a dugube, esol o ta agudiletou fulou sumou dugu. Esol o keme egei hehegie siadi o. E Godihā ta bolofei, youtu kegenou dalale ke, sa sa olou fei o sasai bou, obiyei tanou tanou o sasai bou, ta esofei esofei tobou o sasai bou, kolo esofei esofei o sasai bou kediāmokou hehegie siadi.

⁷ Esol o kaha hiligedo kou gue tobou mōu du, Godikou gue degeba, e hayedu dalali, e hu hebele foguma, e ta salebe hafei degeli kaha degeimou. Agudiobou, sa sibigebou, to dawalabou, to soubou olou fei milou gai o kokou ni yubu sugulo fiya duwoguali, diho бага tobou mabeede tobou.

⁸ Kegemou, esol o sasama kahane hagua tobou, sa hiyedo Babilonkou be, moso olou fei biligilema fiasigei. Sa kahage e sasai hiyou degedi midihō ke sa sa o sasai olou fei kediāmokou hehegieimou, diame tigi kolo huei gofoudo nama fi totou degedi sagai kenou tefele idi.

⁹ Kegemou, esol o komā kahane e mogo dilie sesele hagua, hiligedo tobou, o koyoha kolukuabou, haba e бага milou igi kokou bou yubu sugulo fiya duwoli diho бага tobou di deba, haba e maka ke dobogoū deleyabou, wodemeyabou ke mou dalababe,

¹⁰ Godiha tigi kolo huei gofoūdo ke dou la, o kokou neleba nayede tobolou. Damaledo, Godiha kopekou e gofoū hiyedo sou gu amamai ke neiba, e hagi hiyedo dugulo. Godiha esol o kediabou, Wai Sipsip Wilibou, die dihle kokou ge doubou, kasele igi difi hiyedo kaha nouba, do hiyedo dugulo.

¹¹ O sasai kolukua kokou yubu sugulo fiya duwoguali, diho бага tobolou idi kediane douye nouba, dou dahai hiyedo ke folobe ta mei degele mei, yoū kege folonou dalale. O sasai kolukua бага milou igi kokou diho бага tobolou idibou, e maka ke mou dalaguabou kediane kegeinou dugulo ile. Damaledo, agalibou huliamebou kegenou dalale. Do hiyedo dugulo ile. Ta misiholo mei.

¹² Kege degegoubabe, Godiha o sasai dibe neledo dege tafalaguali, di damaleyodei ke defeido tou me, dibe Yesukou damaleyodemamou, Godiha ni dumabeedei ke dulo sesele idi kaha degemou.

¹³ Kegemou, a ta uwo ta hebenitou ge amokou kou gue tobou mou du, na kou gue nala, o sasai Hiye Okou damaleyodei dalaguali tofigile ile kediane hohobolou ile. Ifi yoma habage ke ilebe yoū kegenou dalaguale. Duo Bolofeihane kou gue tobou, o sasai kedia dabai hiyedo degele idi, keme mei degema, misiholo duwoguale, yobe midihō bolofei dia milou ga idi keme diabou de ili kaha degemou.

Sa sibige koūmahā nale suwi degei ke moloū sawisie

¹⁴ Kegemou, a dugube, mabi fo degei ke dugu. O ta mabi kotou duwei keme O Kedia Dihi* sagai kaha duwomou dugu. E widiletou be hiye o kedia heti, sele igi golye milou gai ke muguomou, e dobogoūye aweki tafa do ta tolou duwomou dugu.

¹⁵ A ke duguo masele tafalamou, esol o ta Godiha mosodge migile tamakou tafalali, mabi tagetou duwo o kokou hiligedo kou gue tobou, sa sibigekou nale olou feibe suwi degei kaha degeimou, na ne aweki malaba olou feido kege diafigiyede tobou mou du.

¹⁶ Kege tobou mou, o mabi tagetou duwo kaha e aweki tolou, sa sibigekou bale mulomou, nale suwi degei ke olou feido kege diafigi.

¹⁷ Kegemou, a esol o tane Godiha moso, hebenitou duwo koduge migile tamakou tafalamou dugube, aweki tafa degei ke tolou tafalamou dugu.

¹⁸ Aweki tolou tafalamou, esol o ta Godiha dou moso ke tou fogou haguei. Esol o keme dou dia daladi o. E hagua, esol o aweki tafa degei tolou tafala kokou hiligedo tobou, sa sibigekou be, hebe kolo olou fei keme suwi degei dala kaha degeimou, na ile, ne aweki tafa degei kaha diafigiyede tobou.

¹⁹ Kege tobou mou, esol o kaha e aweki tolou, sa sibigekou bale mulomou, hebe kolo suwi degei ke diafigima kefeguomou, mihī dai kodu hebesai ke obe kotou tofou tofolou i dugu. Ke degei kaha sibige keme Godiha gofoūbe hiyedoyode hegi.

²⁰ Mihī dai keme sa hiye kaha hagulekou dala kodu hebesama tofou tofolou imou, kafei hiyedo folo, to gihoū sagai kahanou iligi, sa ahudo, kilomita olou fei 300 kege gogu. Kafei kaha hilo foulugi, o widiobou de tefele fogou.

* 14:14 14:14 Daniel 7:13

15

Esol o kedia hagi olou fei dioyosi kege tou ma tafalagua

¹ Kegemou, a hebenitou midihq gehe ta tama degeimou duguo kesigi. Esol o dioyosi kege kedia hagi hiyedo dioyosi kege tou ma tafalaguamou dugu. Hagi dioyosi kege keme uwagedo, sa sibige o sasai kedia duguma mei degeibabe, Godiha e gofoune olou fei mei degele.

² Kegemou, a haba to dawala, galase hohq sagai komou dou sagai wobou mou dugu. O sasaine gita, Godiha diamokou nei ke tou ma, dawala biya kokou tafalaguamou dugu. O sasai kediame kolukuabe gabama felei. E бага milou igi kokou be ta dihq бага tobolou idiyo mei. E hu kaha maka nalai kene die tou guebou ta dala mei.

³ Dia tafalaguali, Wai Sipsip Wili kaha die, Godiha dabai degedi o Mosesha afu kou gue fei ke feile imou du,

Hiye O Godi, ne nelebe hiyedo folodo.

Na dabai hiyedo degegoumou be, ei duguomou kesigile idi.

Name sa sa o sasai kedia wolou daladi o.

Ne midihq olou feibe doundonou, damaledonou.

Ta na tobou dibe, damaledo ta kenou tobou di.

⁴ Godi name tanou fei, nanou si bolodo.

O sasai olou fei namokou gue degeba, ne hayedu dalali, ne hu hebele fogulo ile.

Sa sa olou fei o sasai kedia namokou haguasie, yubu sugulo fiya duwoguali, dihq бага tobolou ile.

Yobe, midihq doudo, na milou gadi keme tama degei kaha degeimou.

⁵ Kegemou, a kuolou moso, hebenitou ge Godiha falai mosodu dala kaha a keme sougou mou dugu.

⁶ A sougou mou, a esol o dioyosi kege kedia hagi hiyedo dioyosi kege ke tou ma haguasie tamakou tafalaguamou dugu. Yukuei fo degele i ka i ke, fiyati sele igi golye milou kaha tufoguo kama tafalaguamou dugu.

⁷ Esol o dioyosi kege kedia tafalaguamou, fibou bi dosou yosi duo kile tanou tahage Godiha gofohi hiyedo ke meleki, sele igi golye milou dioyosi kege kokou sai ke mouma nemou i. Godi eme yohi kegenou daladibe, ta mei degele mei.

⁸ Meleki ke nemou imou, Godiha e hohobou e nelebou keme dou dahai sagai kegei kaha Godiha mosodu amama dalamou, o tae ta Godiha moso kodu folo sagai kegei mei. Keme kegenou dalali, esol o dioyosi kege kedia hagi dioyosi kege ke olou fei sa sibigekou bohau sama mei degeibasi.

16

Esol o kedia Godiha gofohi, meleki dioyosi kege sai ke sa sibigekou bohau sa i

¹ Kegemou, a ta uwo ta, Godiha mosoduge esol o dioyosi kege kediamekou hiligedo kou gue tobou mou du, ni ile, Godiha gofohi, meleki dioyosi kege sai ke, sa sibigekou bohau samabeede tobou mou du.

² Kegemou, esol o sasafei kaha ile, e meleki ke sa sibigekou boholou mugumou, o sasai, kolukua kaha maka ke mou dalaguabou, haba kolukua бага milou igi kokou dihq бага tobolou idi kedibou olou fei kediame dobodo hiyedo dugulo i.

³ Kegemōu, ɛsol o sasama kaha ile, ɛ meleki kɛ tɔ dawalakōu bohōlōu mugumōu, dawala kɛme o tei aiyōu sagai degeimōu, gali dawalakōu dalaguadi kɛ olōu feido tofigile i.

⁴ Kegemōu, ɛsol o komā kaha ile, ɛ meleki kɛ tɔdoyabōu, huei souyabōu kokōu bohōlōu mugumōu, olōu fei kafeinōu degei.

⁵ Meleki komā kɛ bohōlōu muguomōu, tɔ olōu fei dia daladi ɛsol o kaha kōu gue tobōu mōu du,

Name Godi, nā afudo noŋu kege delei, ifine dala kuhe.

Nɛ midihobe bolodonōu.

Hebe kasagai, nā sa sibigɛ o sasai kediamokōu neleyodei kɛme doudo,

die midihɔ kasagai milōu ga idi kɛnōu tefelega nele.

⁶ Damaledo, sa sibigɛ o sasai kediage nɛ o sasai bōu, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-obōu kedia wala imōu, die kafei migi kaha degeimōu, nā degeiye diame huei olōu fei mei degema, kafei kɛnōu namabadomōu degei dala kehe.

⁷ A haba Godiha dou moso kaha kōu gue tɔumōu du,

Damaledo, Hiye O Godi, nɛ nelebe hiyedo folodo.

Nage o sasai be file duguomōu, damaledo, doudo kokōu nōu tɔ sadi.

⁸ Kegemōu, ɛsol o dosōu kaha ile, ɛ meleki kɛ aso tagetōu bohōlōu mugumōu, Godiha asokōu nele neimōu, difi hiyedo, dou difi sagai degei. O sasai ɛ difiye siyadomōu.

⁹ O sasai aso difi hiyedo kaha simōu, diage Godikōu tɔ bōu бага tobolōu i, ɛ degeiye do hiyedo dugulo iliyodemamōu. Kɛnōu si fi bohōlōu ili mei, Godikōu hohobolōu be dafa i.

¹⁰ Kegemōu, ɛsol o hou kaha ile, ɛ meleki kɛ kolukua kaha duwodi kokōu bohōlōu mugumōu, ɛ sa kɛ olōu fei nugugu. Sa nugugumōu, o sasai ɛ sa kile dalaguadi kedia hagi hiyedo duguomōu, dioŋusie dioŋu die i meye kagile i.

¹¹ Hagi hiyedo kɛ duguo dalaguali, Godi hebenitōu daladi kokōu tɔ bōu бага tobolōu i, dobodo sudo kaha do hiyedo duguomōu. Kɛnōu si, die midihɔ kasagai milōu gadi kɛme ta tōu fogōu mōu, fi bohōlōu ili mei.

¹² Kegemōu, ɛsol o walai kaha ile, ɛ meleki kɛ tɔ hiye Yufretiskōu bohōlōu mugumōu, tɔ kɛ olōu fei haga fiyei. Kegemōu, biyadi o aso hagulukōu dalaguadi kedia haguasile a kɛ soŋugou.

¹³ A haba kegemōu dugube, duo kasagai olōu fei kamadia kege, sai бага felegoumōu dugu. Sai tabe bei kagasiōu hɔ mogouduge felei. Tabe kolukuahɔ mogouduge felei. Tabe ogōu gai egei tobōu di hiye ohɔ* ɛ mogouduge felei.

¹⁴ Sai bagai kediamɛ duo kasagaido, midihɔ gehe gehe kɛ milōu ga idi. Dia ya, sa sa olōu fei suluguali, sa sibigɛ hiye o kedia die biyadi o kedia moŋuma haguasie kefeguoba, uwage sawisie kelege Godi, ɛ nelebe hiyedo folodo, ɛbōu de biyamabeedema haguasie kefegulo ile.

¹⁵ Ni duma, a hagualebe, ni ta tawale mei. A nimokōu hagualebe hiyou moŋudi oye haguadi sagai kɛnōu tefelega haguale. O koyo nā tiadiyo mei, nɛ yukuei kai digima, hafeido dege dogoguo dalababe, nɛme hohobolōu nōu. Yobe, nɛme o dihiɛ kokōu bese sidifi degele mei kaha degemōu.

* 16:13 16:13 Ogōu gai egei tobōu di hiye o ɛme si so gofoŋudo, Jonha mihɔ dulemōu ge feleimōu dugu. Nā Mogogou Ta Hegi 13:11 husoŋu.

¹⁶ Kegemou, duo kasagai kediage hiye o kedia wou ma haguasiemou, Hibru tae sa Armagedon-yodele idi kokou kefegulo i.

¹⁷ Kegemou, esol o dio kaha ile, e melesi ke agudiletou bohoulou filoumou, ta uwo ta, Godiha moso, yofu duwodi bolodo koduge hiligedo, ma dabaibe mei degeiyode tobou mou du.

¹⁸ Ta uwo ke tobou mou, dibie biligile noumou fufuale uwo hiyedo degei. Haba gigima hiyedo folodo haguei. Kou guai o kediane gigima hiyedo kegei ta dugulo ili mei.

¹⁹ Sa hiyedo Babilon bafoulou mou, olou fei kamadia degei. Sa sa hiyedo olou feine, moso olou fei biligisema mei degei. Damaledo, midihou kasagai, sa hiye Babilon o sasai kedia milou ga idi keme Godihage ta totou degeli mei, e kope gofou hiyedo kaha amamai ke sa ke tie o sasai kediamokou neimou nala i.

²⁰ Gigima hiyedo ke hagumou, to tibibou bitoubou olou feido mei degele i.

²¹ Bilie hueine, huei todi sagai kenou tefeleti miki. Bilie huei keme kasagaido, bogo sagai degei kaha agudiletou ge fiasigeimou dugulo i. Bogo sa degei kaha hagi tanou tanou be 50 kilo sagai kege keme o hiyedo taha haginou tefei. O sasai kedia tagetou fiasigeimou, dia Godikou bou бага tobolou i, bogo sagai degei kaha dia makolo imou duguomou.

17

O hiyou hiyedo siadi sasai ke hebe kasagai mou

¹ Esol o dioyosi kege kedia melesi dioyosi kege tou ma tafalagua kedia tanou taha haguamou, amokou da ileba, o hiyou hiyedo siadi sasai to sudo kaha tagetou duwo kaha e midihou kasagai milou di kaha hebe molofo ke namokou hegilamou yode tobou.

² Sa sa hiye o kediage sasai ke hiyou degele idi.* Houbou mei o kediane kegenou degele imou be, tigi kolo huei gofoudo naiye totou degedi sagai kenou tefeleti idi.

³ Kegemou, ame Duo Bolofeiha ma duledu neledo degeimou, esol o kaha a wolou ile, hebe mei mihinou sa kokou folomou dugube, sasai ta kolukua tagetou duwomou dugu. Kolukua keme wei degei. E tou guebou be hu kasagai nalagai sudo dalaguamou dugu. Hu sudo keme Godi huyafei degedi hu. Kolukua kaha widiobe olou fei dioyosi kege. Widio tanou tanou kokou be ikeke olou fei 10 kege dalaguamou dugu.

⁴ Sasai keme yukuei wei degei bolou kege kamou, e similou hiyedo, sele igi golbou, igi bolodo kuidihou fai degei kebou, we bolodo, sele hiyedoye mou kebou de kai dugu. Kope, sele igi golye milou ke e dobogofuei tolou duwei. Kope kodu sai keme o hiyou siadi midihou kasagai kebou, sibigibou kahanou amamai.

⁵ Sasai kaha e wodemekou be hu nalagaibou. Nalai kaha e sibigebe mogogou dalaye, kenou si nalai keme kou gue nalagai:

SA HIYEDO BABILON.

O HIYOU SIADI SASAI OLOUFEI KEDIA DIE ADIODO.

SA SIBIGEKOU MIDIHOU KASAGAI MILOUGADI KAH A OBOU.

⁶ Sasai keme Godiha o sasai Yesukou damaleyodema Yesuha huya ke egei tobolou idi o sasai kedia kafei namamou, fi totou degei dalamou dugu. A sasai ke dugu kesigiemou fi hiyedo mai.

* 17:2 17:2 Sasai ke hiyou degele idi kaha sibigebe kou gue: O sasai Godi tou fogou mou, ogou gai godi sesele yadi kediane sasai hiyou siadi o sa degei.

⁷ Kegemōu, ɛsol o kaha ʔamokōu kōu gue tobou, na kageimōu fi hiyedo moyya? Kolūkua, ɛ widio olōu fei dioyosi kege tanōu tanōu kokōu ikoke olōu fei 10 kege dalagua kebōu, haba sasai, ɛ tagetōu duwo kebōu dilie degei kaha sibige keme a namokōu tobōu lamōu.

⁸ Kolūkua, na dugu keme afu kōu delei, haba ifibe dala mei. Habagesi ɛme ulou yosibōu mei kokōu ge feleba, dala demaba ise damaledo kuhe mei degele. O sasai, sa sibigebōu agudiobōu milōu li mei kelege, Godiha die hu Fiha Kuguokōu nalagali mei dalagua kediane kolūkua ke duguo kesigieba, fi hiyedo maga ile. Yobe, ɛme afu kōu delei, ifibe dala mei, habagesi tama degele kaha degeimōu.

⁹ Di olōu fei defeido fimame. O koyo na tewe o debabe, na kōu gue tawa, kolūkua ɛ widio olōu fei dioyosi kege kaha sibigebe bitou olōu fei dioyosi kege. Sasai keme bitou dioyosi kege kokōu buboga siadi.*

¹⁰ Haba kolūkua ɛ widio olōu fei dioyosi kege kaha sibige tabe sa ke dia daladi hiye o olōu fei dioyosi kege. Hiye o olōu fei houyosi kegebe mihikōu fiyasigei. Tabe ifi kōu bōu gene kege dala. Hiye o tabe you, haguale dala. ɛ haguobabe, tofousogo dege tafalale mei, tou degenōu fei dala dema mei degele.

¹¹ Kolūkua afu kōu delei, haba ifibe dala mei. ɛme hiye o dioyosi kege kedia kōu tanōu ye, kenōu si ɛme hiye o dima ke dalale ɛme haguaba mihikōu totonōu fei fiyaba mei degele.

¹² Kolūkua kaha ɛ widio tanōu tanōu kotōu, ikoke olōu fei 10 kege, na dugu keme hiye o olōu fei 10 kege, haba diame die sa tanōu tanōu you mala ile dala. Kolūkua kaha hu hiye moʔubabe, o 10 kege kediane hu hiyedo mala ile, sa tanōu tanōu ke tou degenōu fei dia dalaguale, aso diho tanōu fei dalaguale.

¹³ Hiye o kediage fi tanōu degeba, kolūkua kaha hunōu hebele foguo, ɛ hayedu dalaguali, eibe ne dabai degelamōu yode tobolōu ile.

¹⁴ Dia kegema ya, Wai Sipsip Wilibōu, o sasai yoʔu haguismōu dulo haguasieimōu makai kedibōu de biyoubabe, dia ta gabama fologale meido. Yobe, Wai Sipsip Wili ɛme gamani hiye o olōu fei kedia die Hiye O kaha degeimōu. Damaledo, ɛme hiye o olōu fei kedia die Hiye O.

¹⁵ Kegemōu, ɛsol o kaha ʔamokōu haba tobou, to hiye sudo, o hiyou siadi sasai kaha duwomōu na dugu* kaha sibigebe kōu gue, kolo ɛsofeɛ ɛsofeɛ o sasai bōu, o sasai kefele idi kedibōu, sa sa olōu fei o sasai bōu, ta ɛsofeɛ ɛsofeɛ tobou o sasai bōu de.

¹⁶ Kolūkuabōu, ɛ ikoke olōu fei 10 kege keme hiye o 10 kege kebōu kediage o hiyou siadi sasai ke dafa ile. Dafaba, makomaba, ɛ yukuei olōu fei digima, bese tōu fogōu le ile. Haba, o kedia ɛ huɛ ke nala imaba, doulukōu siba, olōu fei douye nama mei degele.

¹⁷ Yobe, Godihanōu degeiye, hiye o kedia fimai tanōu fei degema, sa olōu fei kolūkua kokōu nele ile. Neiba, ege sa sa olōu fei ke dia dalali, ise Godiha tobou ke kuhe tama degele.

¹⁸ Sasai na dugu kaha sibigebe sa hiyedo. Sa hiyedo kahage sa sa olōu fei kaha hiye o ke wōu ma daladi.

* 17:9 17:9 Sa hiyedo Rom keme bitou sa. Moso olōu feibe bitou dioyosi kege kaha tagetōu togogama deleigui.

* 17:15 17:15 Mogogou Ta 17:1

18

Sa hiyedo Babilon makoma mei degei

¹ Kegemōu, a ɛsol o ta hebenitōu ge migimōu dugu. Ɛsol keme hu hiyedo o. Ɛ migilemōu, e hohō hiyedo kaha, sa sibige koŋu olōu fei hohoguo delei.

² Ɛ migilemōu, hiligedo kōu gue tobōu mōu du, Sa hiyedo Babilonbe makoma mei degei.

Mosō olōu fei biligisema mei degei.

O mei degeimōu, duo kasagai kedianōu dalagua.

Sio kasagai kedia die timōu degele i.

³ Yobe, sasai kaha sa sa o olōu fei hiyouye wōu ma sumōu, tigi kolo huei gofoŋudo nai oye fi toto degedi sagai kenōu tefeledi.

Damaledo, sa sibige kaha hiye o kediage sasai ke hiyou degeledi.

Bi tiga moŋudi o kediane, sasai kaha midihō kasagai milōu gadi kaha dowo, diane sele hiyedo mala i dalagua.

⁴ Kegemōu, a hebenitōu ge ta uwo gehe ta kōu gue tobōu mōu du, Ma o sasai ni sa ke tōu fogōu haguama.

Kegeiye, nine sa ke tie o sasai kediabōu de midihō kasagai milōu ga iligi, nibōu de hebe kasagai ke mala iye.

⁵ Ɛ midihō kasagai kefema mamōu feleibe, hebenikōu folo kogu dala.

Godihage e midihō kasagai keme olōu feido tewe dala.

⁶ Midihō kasagai e milōu di kaha hebe keme nine emokōu kenōu tefeledi nema.*

Ɛ midihō kasagai milōu gadi kaha dowo keme nige emokōu hebe kasagai keme bolou kogōu nema.

Ɛ kope kodube sibigi kasagaiyenōu amamai kaha degeimōu,

nine e kope kodu hebe kasagai hiyedo keme bolou kogōu neiba, e olōu feido nale.

⁷ Sasai kaha yoŋu e hu hebele fogudi kaha, nige e midihō kasagai milōu gadi kaha hebe kasagai keme yoŋu milōu gadi sagai kenōu tefeledi nema.

Ege yoŋusie eme sasai hiyedo, sa hiye koŋumaha o sasai wolōu daladi sasaiyode tobōu di.

Ame kuei sasai mei kaha degemōu,

kuei sasai kedia gosolo idi sagai kege, a ma maha sihou ta gosolo meiyode tobōu.

⁸ Kegei kaha degemōu, sawisie tanōu fei kelege, sasai keme hagi daga daga hiyedo dugumōu ile,

do hiyedobōu, hegie hiyedobōu, o tofigiei kedia sihoubōu de gosolo.

Kegeiba, douye nama mei degele.

Yobe, Hiye O Godi nele hiyedo o kahage sasai kaha midihō olōu fei file dala kaha degeimōu.

⁹ Kegeiba, sa sibige koŋumaha hiye o kediage sasai Babilon douye nouba, dahai folouba duguoba, e sihou gosolo ile. Yobe, dia sasai ke hiyou degemōu, ebōu de midihō kasagai daga daga milōu ga idi kaha degemōu.

¹⁰ Sa Babilon douye nouba duguo gue degeba, ahudo dege tafalaguali, kōu gue tobolōu ile,

Anōu we, anōu we, sa hiyedo Babilon, solōu do hiyedo.

* **18:6 18:6** Sasai keme sasaido mei, sa hiyedo Babilon tie o sasai kedia midihō kasagai milōu ga idi kaha degeimōu, ɛsol o kahage o ilo kedia hebe kasagai keme sa ke tie o kediakokōu nemabeede tobou.

Nē hū hiyedo deleiye, kēnōu si hebe kasagai kaha haguamōu,
asō dihq tanōu fei kelegenōu douye nē bimai olōu fei kē nama mei degei.

¹¹ Kegeiba, bi tiga moṽudi o kediaṽ Babilonḥa sihou gosolo ile. Yobe, die bimaiḥbe sa Babilon o sasai kediaṽ seleye haba ta mamalaṽ ile mei kaha degeimōu.

¹² Mosoleya moṽuma haguadi bimai bolodo kegele i keme sele igi golbōu, igi silvabōu, igi bolodo kuidihq fai degei kēbōu, wē bolodo sele hiyedoye moṽudi kēbōu, yukuei fq degele ibōu, yukuei wēi degele i daga daga kēbōu, yukuei sisibe degei kēbōu, hebe hq bolodo kēbōu, bi daga daga wai elefan miye sasadoye milōu gai kēbōu, sele igi kopabōu, hebe daga daga sele hiyedoye moṽudi kēbōu, kuwo igibōu, igi dosogo degeibōu fq degeibōu deye nalagai igi kēbōu de olōu fei kege.

¹³ Bimai ilo kelebe kasala sa degei daga daga kēbōu, hq bolodo mola daga daga kēbōu, hebe du kolo sagai kegei daga daga kēbōu, hebe kolo hueibōu, gusege hueibōu, ōu sagai kegei kēbōu, nale segeibōu, wai bulumakoubōu, wai sipsibōu, wai hosbōu, wai hosye dufōu di kalōu bōu, fisimōu dabai degele idi o sasaiḥbōu olōu fei keme mamoloṽu obe mei.

¹⁴ Bi tiga moṽudi o kediaṽ Babilon douye nōuba duguo kōu gue tobolōu ile, bi bolodo na moloṽu tagadi keme ahudo dala, na haba moloṽu mei. Bi bolodobōu, similou kuidihq fai degei kēbōu olōu feido mei degei. O tae ta kolugi dugulo meido.

¹⁵ Sa kokōu bimai tigamōu, sele hiyedo malaṽ idi o kediaṽ, sa kaha hagi hiyedo degeli kē duguoba, guē dege ahudo tafalaguali, gosoloba kōu gue tobolōu ile,

¹⁶ Anōu we, anōu we sa hiyedo Babilon, solōu do hiyedo.

Sa kē tie o sasai kediaṽ yukuei bolodo, fq degeibōu, wēi degei daga daga kēbōu de ka idi.

Similōu dibe sele igi golbōu, igi bolodo kuidihq fai degei kēbōu, wē bolodo seleye mōu kēbōu de ka idi.

¹⁷ Haba bimai olōu fei keme asō dihq tanōu fei kahanōu makoma mei degei.

Mosole tōu ma suluguadi obōu, bimai tiga moṽudi o mosoleya kē suluguadi obōu, mosole kodu dabai degele idi obōu, mosole dabai degele idi o ilo kediaḥbōu olōu fei ahudo tafalaguali,

¹⁸ douye sa hiyedo kē nolū kaha dahai kē folouba duguo hiligedo kōu gue tobolōu ile, sa tabe sa hiyedo Babilon sa degei ta dala meiyode tobolōu ile.

¹⁹ Kege tobōu ma, mihikōu duotele moṽuma, dioṽu die widio tagetōu hebeseleba, sa kaha sihou gosoloba, haba hiligedo kōu gue tobolōu ile, Anōu we sa hiyedo.

Bi motōu ladi mosole obōu kediaṽme sa hiyedo kaha o sasai kediaṽ sele hiyedo malaṽ idi keme olōu fei mei degei.

Solōu do hiyedo, sa hiyedo keme asō dihq tanōu fei kahanōu makoma mei degei.

²⁰ Hebenitōu tafalagua o sasai nī hohobōu ma, sa Babilonbe Godihā makoma mei degei kaha degeimōu.

Godihā o sasaiḥbōu, tā-bolofei-mala-suluguadi-obōu, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-obōu, nī olōu feido hohobōu ma.

Godihā sa hiye Babilon o sasai kediaṽmokōu hebe kasagai kē nei, diaṽ nī makolo idi kaha degeimōu.

²¹ Kegemōu, esol o ta kaha nele hiyedo degemōu, bogo hiyedo ta malamōu, to dawalakōu hebele muguomōu tobou,

A bogo hiye ke dawalakou hebele mugu sagai kenou tefe, sa hiyedo Babilonne neledo dege hebele muguba, haba ta dugulo ile mei.

²² Sa Babilon, ne o sasai kedia die feile uwo keme ei haba ta dulo ile mei.

Die gita wala uwo kene ei haba ta dulo ile mei.

Die kibi haguisele uwo kene ei haba ta dulo ile mei.

Die bi milou gadi o kediane ei haba ta dugulo ile mei.

Die ou togolo uwo kene ei haba ta dulo ile mei.

²³ Namokou be eige kamai hoho haba tage ta dugulo ile mei.

Obou sasaihou hulomou hohobou uwo kene ei haba ta dulo ile mei.

Ne bi tiga mojudi o kediane hu hiyedo deleigui.

Na midihogehe gehe hiyedo milou goumou,

sa sa o sasai olou feido kedia duguomou, ogou gai midihoge, na degeli keme damaleyodema sesele idi.

²⁴ Damaledo, sa Babilon o kediage Godiha o sasaihou, habage-degele-duguo-tobolou-idi-obou, woumou tofigile i kaha degeimou Godiha diamokou hebe kasagai ke nei. Haba sa sa olou fei o sasai woumou tofigile idi kaha hebe kasagai kene Godihage olou feido Babilonkou nou nei.

19

O sasai kedia sa Babilon makei kaha degeimou, hoho degele i

¹ Kegemou, a ta uwo hiyedo, hebenikou o sasai sudo kedia hiligedo tobolou ili sagai kegei kou gue du,

Di Godikou bolofeyode tobou me.

Godihanou di mamou dala kuhe.

Di Godikou nou hohobou me.

E hube hiyedo folodo.

² Godihage o sasai kedia midihoge file duguomou, damaledo, doudo kelenou ta sadi.

O hiyou siadi sasai hiyedo kaha* e o hiyou degedi midihoge kaha sa sibige o sasai olou fei ke makei kaha degeimou,

Godihage emokou hebe kasagai ke nei.

Yobe, e Godiha dabai degele idi o kedia woumou tofigile i kaha degeimou.

³ Kegemou, hebenitou tafalagua o sasai kedia haba tobolou i,

Di Godikou bolofeyode tobou me.

Douye sa hiyedo Babilon nolu kaha dahai keme ta mei degele mei, youtu kege folonou dalale.

⁴ Kege tobou mou, odo olou fei 24 kegebou, fibou bi dosou yosi kegebou olou fei kedia yubu sugulo fiya duwoguali, Godi, e duwodi bolodo kotou duwo kokou kou gue diho baga tobolou i,

Damaledo, di Godikou bolofeyode tobou me.

⁵ Godiha duwodi bolodo kokou ge, ta uwo ta kou gue toboumou du,

hubou obou, hubou mei obou, Godiha dabai degele idi o sasai, Godikou gue degemou, e hayedu dalaguadi,

nige di Godikou nou bolofeyode tobou ma.

Wai Sipsip Wili kaha sasai hulomou, nale hiyedo kefeguomou nala i

* 19:2 19:2 Sasaido mei, sa Babilon tobou.

⁶ Kegemōu, a uwo ta, tō nele hiyedo kaha uwo sagai kegei du, dibie uwo hiligedo fuale uwo sagai kegei. Uwo keme o sasai sudoye tasou degeli sagai kenou tefimou du,

Di Godikou bolofeyode tobou me.

Di Hiye O Godi, e nelebe hiyedo folodo.

Ege di wolou dala kuheyode tobou mou du.

⁷ Di ifi hohō hiyedo degeba, Godikou nou hohobolou ba, e hu hebele fogume.

Yobe, Wai Sipsip Wili kaha sasai hulobe hafei degeli kaha degeimou.

Sasai e hulo kahage ama dala.

⁸ Godiha yukuei fo degei, bolodo keme sasai kokou kou nei.

Yukuei fo degei, bolodo kaha sibigebe midihō doudo, Godiha yofu e o sasai kedia milou ga idi ke.

⁹ Kegemōu, esol o kaha amokou tobou, na kuguokou kou gue nala, o koyo name Wai Sipsip Wili kaha sasai hulo dowo nale hiyedo kokou kou digu debabe, name hohobolou nou. A tobolou kofume Godiha ta damaledo ke tobolou.

¹⁰ Esol o kaha kege tobou mou, a yubu sugulo fiya duwoli, esol o kokou diho бага tobou lamou degeimou, e haba amokou tobou, kegeda. Na Godikou nou diho бага tobou. Ane Godiha dabai degedi o, nebe nabou Yesuha ta hiligedo tolou suluguadi o sasibou ninou tefei. Habage-degele-duguo-tobou di-o kediane Yesuha tabe Duo Bolofeiha neleya kenou tobolou idi.

Jonha o ta wai hos fo degei kaha tagetou duwomou dugu

¹¹ A hebeni a sofugou dalamou masele dalali dugube, wai hos fo degei ta tafalamou dugu. O, wai hos tagetou duwo kaha e hube bolou. E hu tabe Damaleyodema Sesedi, haba hu tabe Ta Damaledo. O kaha e ta sadi midihobou e biyadi midihobou keme, ege doudo kokou nou milou gadi.

¹² E diho be douye wobolou sagai kegei dugu. E widiletou be hiye o kedia heti sudo kai dalaguamou dugu. E tou guebou be hu ta nalai dalamou dugu. Hu keme yofunun tewe. O tae tewe mei.

¹³ Eme yukuei sasado, kafeikou muguomou kai. E hube Godiha Ta.

¹⁴ Hebeni ami kedia wai hos fo degele i kedia tagetou foloma die Hiye O sesele yai. Diane yukuei fo degele i ebeledo kenou kama youmou dugu.

¹⁵ O ebukou hagulu kaha e mogouduge aweki tafado kaha telema migimou dugu. Aweki kahage sa sa o sasai olou feido kediabou de biyale. Biyamaba, o olou fei e hayedu dalaguaba,

e biya gofouudo ke tolou ba, o sasai neledo dege wou ma dalale.

Buk Song 2:9

Ege Godi neledo kaha e gofou hiyedo folodo kaha neleya ke sa sa o sasai olou feibe hebe kolo kefeguomou mih daikou hebesama, kotou tofou tofolou idi sagai kenou tefe, kege degele.

¹⁶ Hiye Oha e yukuei kai kokou bou, e misiokou bou kokou be hu kou gue nalai dugu.

HIYE O OLOUFEI KEDIA, DIE HIYE O.

HABA GAMANI HIYE O KEDIA, DIE HIYE O.

¹⁷ Kegemōu, a esol o ta aso tagetou tafalamou dugu. Tafalali, sio agudiletou fulou sulugua kediakomou ta hiligedo kou gue tobou, ni haguasie, Godiha nale hiyedo nala ile kokou kefegumabeede tobou.

¹⁸ Sio diama, ni haguasie, gali hiyedo nama. Sa sa dia daladi hiye o kedia huihou, ami hiye o kedia huihou, biyadi o kedia huihou, wai hos kedia huihou, wai hos tagetou duwoguadi o kedia huihou de nama. Haba, bose o sasai kedia huihou, dabai degedi o sasai kedia huihou, huihou o sasai kedia huihou, huihou mei o sasai kedia huihou de nama.

¹⁹ Kegemou a dugube, kolukuabou, sa sa hiye o olou fei kediabou, die ami obou olou fei haguasie kefeguo tafalaguali, wai hos tagetou duwo o kebou, e ami obou kediakou biyalamou degele imou dugu.

²⁰ Biyamamou, wai hos tagetou duwo o kaha kolukuabou, ogou gai egei tobou di hiye obou ke* didio degei. Ogou gai egei tobou di hiye o kahage kolukuaha huya ke midihou gehe gehe kou milou gamou siei. Kelegebe, o sasai kolukua kaha e maka ke malamou, haba e бага milou igi kokou diho бага tobolou imou be, dia ogou gai egei tobou di hiye o e tobolou kenou dulo idi. Wai hos tagetou duwo o kaha haguamou, kolukuabou, ogou gai egei tobou di hiye obou ke mouma sosou kege, ulou doubou, kasele igibou difi hiyedo dala komou hebesai.

²¹ Dilie mogo diane o wai hos tagetou duwo o kaha aweki, e mogouduge telema felei kaha olou fei woma mei degeimou, sio sudo kedia haguasie nala iligi, guokou hiyedo degele i.

20

Tama didio degeibe dalali, sadebe olou fei 1000 kege mei degele

¹ Kegemou, a dugube, esol o ta hebeni tou fogou, ulou sogodo yosibou mei kaha a soudi kibou, kuwo ti neledo kebou de tolou migimou dugu.

² Migilemou, bei kagasiou ke hiligedo tolou ma tigei. Tigama fogou ba dalalebe sadebe olou fei 1,000 kege mei degele. Bei kagasiou keme afu youtu kege delei. Ifine kegenou dala. E hube Tama.

³ Esol o kaha Tama tigama, ulou sogodo yosibou mei kodu hebele muguomou, a ke hiligedo tefeguo fogou. Tamaha o sasai ogou gaiye domou dalali, sadebe olou fei 1,000 kege mei degele. Sadebe 1,000 kege mei degeibasi, esol o kaha ulou ke a solouba, tigiye tigei ke kusiouguba, o sasai kediakou ogou gamou sialebe tou degeinou fei siale.

⁴ Kegemou a dugube, duwodi bolu sudo dalaguamou, o sasai ilo kele kotou duwoguamou dugu. Duwoguamou, Godiha diakou ta sai fidi dabai ke nemou i. Kegemou haba dugube, o sasai Yesukou damaleyodema Godiha ta hehegie suluguamou ho o kedia die gabaigi diafigimou, tofigile i kedia fibe olou fei kokou dalaguamou dugu. Diame kolukuabou, e бага milou igibou kokou diho бага tobolou idiyo mei. E maka kene die dobogou deleya wodemeya kele ta dala mei. Tofigieimou, die fibe gehe degema, hiye o dege, Kelesubou de sa sibige o sasai wou ma dalaguali, sadebe olou fei 1,000 kege mei degei.

⁵ Keme diabukou do hagua ile o sasai. Haba tofigile i o sasai ilo kediame hagua ili mei dalaguali, sadebe olou fei 1,000 kege mei degeibasi, diane kuhe hagua ile.

⁶ Tofigiei o, diabukou hagua ile o sasai kediame Godiha o sasai bolodo. Diame hohobolou nou. Die fibe haba ta tofigile ile mei. Diame mogou du dalaguadi o. Damaledo, Godibou Kelesubou dilie sugutou dalaguaba, sa sibige o sasai hayemou

* 19:20 19:20 Ogou gai egei tobou di hiye o keme si so gofou.

dalaguaba, haba diabukou hagua ile o sasai kediamе hiye o degema, Kelesubou de dalaguali, sadebe olou fei 1,000 kege mei degele.

Tama emе makoma mei degei

⁷ Sadebe olou fei 1,000 kege mei degeiba, esol o tae migile, Tama didio degei ke telemale.

⁸ Telemouba ile, sa sa olou fei sulugi, sa Gok obou, sa Magok obou olou fei kediamokou ogou gai ta tobolou ba ya kefeguoba, Godiha o sasai bou de biyalaba degele ile. Tamaha ami o kediamе suudo, to dawala ko wenou tefei.

⁹ Tamabou dia kefeguo, sa sa olou fei sulugua dema, boholou ma ya, sa hiye, Godiha tagali ke silema ile. Godiha o sasai sa kile dalagua kediamе silemouba, ise dou gofoudo kaha hebenitou ge migileba, ho o kedia olou fei nouba, tofigile ile.

¹⁰ Tofigiema mei degeiba, o sasai ogou gadi o Tamabe Godihage ulou, kasele igi doubou difi hiyedo dala komou hebele mugulo. Ulou kokou be kolykuabou, ogou gai egei tobou di hiye o kebou de kou hebesai dala kokou nou, haba Tamane hebele muguba, dioufe douye nouba, do hiyedo dugulo ile. Do keme mei degele mei, huliamebou agalibou yonu kegenou dalale.

Ta sai hiyedo uwage

¹¹ Kegemou, a dugube, duwodi hiyedo, fo degei ke dalamou dugu. Duwodi fo degei kotou be Hiye Oha duwomou dugu. Sa sibigebou agudiobou debe Hiye O duguomou kama fosigeimou dugu.

¹² Sa sibigebou agudiobou de mei degeimou, hubou o sasai bou, hubou mei o sasai bou tofigile i kediamе Hiye Oha duwodi fo degei kaha midihokou tafalaguamou dugu. Esol o kedia kuguo sudo haguagimamou, haba kuguo tane haguai. Keme Fiha Kuguo. Hiye Ohage kuguo kokou duguomou, tofigiei o sasai kedia midihou kasagabou, haba midihou bolobou milou ga idi olou fei ke kuhe figoumou dugu.

¹³ Damaledo, to hiyeye woumou tofigiei o sasai kediane haguama fologa tafalaguamou dugu. Todibou, Todi kaha Sabou kediliene tofigiei olou fei tou fogou mou fologa tafalaguamou, Hiye Oha o sasai tanou tanou figamou ibe, midihou kasagabou, haba midihou bolobou olou fei dia milou ga idi ke figai.

¹⁴ Tofigiei o sasai kedia hagua imou, esol o tae Todibou, Todi kaha Sabou ke ulou hiyedo dou wobolou kodu hebesai. Ulou hiyedo dou wobolou dala keme fiha todi sa.

¹⁵ O sasai olou fei, die hu Fiha Kuguokou nalai dala mei kediane esol o kedia ulou hiyedo dou wobolou kodu hebesoumou dugu.

Godiha bi olou feido haba gehenou milou gai

(Ta Hiye 21–22)

21

Godiha sa sibigebou agudiobou haba gehe milou gai dalamou dugu

¹ Kegemou, a dugube, agudiobou sa sibigebou de gehe milou gai dalamou dugu. Agudiobou sa sibigebou afu delei keme olou fei mei degei. Dawalane mei degei dugu.

² A baha dalali dugube, Godiha sa Jerusalem ebele keme sasaiye o hulamou similou nebou do kenou tefei kaha hebeni tou fogou migimou dugu.

³ Godiha duwodi bolodo kotou ge ta uwo ta hiligedo kou gue tobou mou du, na du, Godiha mosobe o sasai kedia duledu dala. Godi emе o sasai kedibou de dalale.

Diame yoŋu ɛ o sasai. Damaledo, Godibe o sasai kediabou de dogou guo dalale. Eme die Godi.

⁴ Godi ɛme o sasai kediabou de dalababe, ta gosolo ile mei, Godiha die diho huei ke olou fei towa muguo mei degele. Tofigiedi kene mei degeiba, sihou gosodibou, do dugudibou kene mei degele. Afu delei midihō keme olou fei mei degele.

⁵ Kegemou, Hiye O, ɛ duwodi bolodo kotou duwo kaha tobou, na du, a bi olou fei gehe milou goluyodei. E haba tobou, a tobolou koŋume damaledo ta, o sasai olou fei duloba damaleyodema sesemabeedili koŋume nage nalayede tobou.

⁶ Hiye Ohā amokou haba tobou, ma dabaibe mei degei kehe. Ame amulo alikou bou habagekou bou de dala. Ame yomogoukou dala, haba yosikou ne dala. O koyo na huei nale sagai degeibabe, a dogou guba, name fi nedi kaha huei sou kokou huei nale. Huei kaha dowo sibile mei, mou dou la nama, tofousogo tofousogo tofolou.

⁷ O sasai koyo na Tamabou de biyama gaba tofou babe, a bi olou fei koŋu namokou nele. Ame ne Godi dalale. Name ma dihi dalale.

⁸ O sasai damaleyodele ili mei kediame ulou dou wobolou kokou hebesale. Ho o kedia duguo gue degedi obou, midihō kasagai milou ga idi obou, o wodi obou, sasai hiyou siadi obou, hagai wodi obou, ogou gai godikou diho бага tobou di obou, ogou gai ta tobou di o kediabou olou feibe ulou, dou gofoŋudo kasele igi difi dala komou hebesale. Ulou hiyedo dou wobolou dala keme fihā todi sa.

Jonha sa Jerusalem ebele dugu

⁹ Kegemou, esol o dioyosi kege, hagi uwage olou fei dioyosi kege, melesi dioyosi kege kodu sai ke tou ma tafalagua kedia tanou taha hagua amokou kou gue tobou, da ileba, a sasai, Wai Sipsip Wili kaha hulo ke namokou hegilamou yode tobou.

¹⁰ Kegemou, ame Duo Bolofeiha ma duledu neledo degeimou, esol o kaha a wolou ile, ele bitou sasado hiyedo kotou fologamou, ɛ Godiha sa Jerusalem amokou hegi. Sa Jerusalem keme hebenitou ge Godiha tou fogou mou migimou dugu.

¹¹ Migimou, dugube, Godiha hohō hiyedo, sa kokou hohoguo delei, igi bolodo kuidihō fai degei jaspā hohō sagai, galasenou tefei dalamou dugu.

¹² Sa hiye Jerusalembē kekai hiyedo sasado kaha olou fei silemaj. Kekai kokou be a olou fei 12 kege dalamou dugu. A tanou tanou kokou be esol o olou fei 12 kege kedia dia deleigui. Israel kedia huti olou fei 12 kege kedia hube tanou tanou adi tanou tanou kokou nalagai dalaguamou dugu.

¹³ Asō haguluyabe a kamadia kege dalaguamou dugu.

Asō muluyabe a kamadia kege dalaguamou dugu.

Figi ilo dobogoŋu delekou ne a kamadia kege dalaguamou dugu. Figi ilo dobogoŋu fofoŋukou ne a kamadia kege dalaguamou dugu.

¹⁴ Kekai keme igi olou fei 12 kegeye mouti. Igi tanou tanou kokou be o hu tanou tanou nalaga i dalaguamou dugu. Hu keme Wai Sipsip Wili kaha ɛ ta-bolofei-mala-suluguadi-o olou fei 12 kege kedia hu nalagai dugu.

¹⁵ Kegemou, esol o amokou ta kolu kahage sa hiyedo Jerusalembou, ɛ kekai kebou, kekai kaha a olou fei kebou de tefegadi biya, sele igi golye milou ke tolou tefelei.

¹⁶ Sa hiye gehe keme figi ilobou figi ilobou, tou isimobou tou isimobou olou feibe tefeinou. Kegemou, esol o kaha sa hiyedo ke tefegama dugube, figi ilobou figi ilobou,

tou isimobou tou isimobou de olou fei tanou 2,200 kilomita dugu. Figi ilobou figi ilobou, tou isimobou tou isimobou, haba sugutou ne e sogobe olou feido tefeinou.

¹⁷ Sa hiyedo kaha tokuwe fai tefegamamou dugube, e sumube 144* kegei dugu. Esol o kaha sa hiyedo kaha tokuwe fai sumu ke tefeibe, obe bi tefegadi sagai kenou tefeie tefegai.

¹⁸ Sa Jerusalem ebele kaha tokuwe faibe igi jaspera igiye fai dugu. Moso olou feibe sele igi golyenou togogai dugu. Sele igi gol keme sibigi ta dala mei, galase hohonou tefeie.

¹⁹ Tokuwe fai kaha moutibe igi bolodo, sibige hiyedo kuidihq fai degele i kahanou mouti dugu.

Igi sasafeibe *jaspa*.

Igi sasamabe du degei *sapaia*.

Igi komabe *aget*.

Igi dosou be hebe guo gehe degei *emeral*.

²⁰ Haba, igi houbes *sadonikis*. Igi keme wej degeibou fo degeibou dei.

Igi walaibe wej degei *konilian*.

Igi diobe biye degei *krisolait*.

Igi dimabe hebe guo gehe degei ta *beril*.

Igi desebe biye degei ta *topas*.

Igi 10 keme *krisopres*.

Igi 11 keme *haiasin*.

Igi 12 keme wej degei ta *ametis*.

²¹ Tokuwe fai kaha a tefedi olou feibe we bolofeido kahanou milou gai dugu. We keme fo degeiye, sibige hiyedo. A tefedi tanou tanou olou fei 12 kege keme we hiyedo tanou tanou kaha tefegadi dugu. Sa hiye ebele kaha abogouu abe sele igi golyenou milou gai dugu. Sele igi gol keme bolodo, e hohobe galase hohonou tefeie.

²² Sa Jerusalem gehe kokou be sosi moso ta duwomou duguli mei. Hiye O Godi, e nelebe hiyedo folodo, ebou Wai Sipsip Wilibou dilienou si sa kaha sosi moso sagai dala.

²³ Asobou uguobou ne ta duguli mei. Yobe, Godiha hohq hiyedo kou hohogu dala kaha. Wai Sipsip Wili kahage kamai бага hohoguo dala.

²⁴ Hohq hiyedo kaha sa sa olou fei hohoguba, o sasai kediane hohq keleyanou suluguale. Sa sa hiye o olou fei kediane die bimai bolodo ke mouma haguasie, sa gehe kokou fologa dogogulo ile.

²⁵ Sa gehe keme hohq sanou, a ta tefegadiyo mei, hulia degele mei kaha degemou. Godiha hohq keme yoku kegenou hahama daladi.

²⁶ Sa sa o sasai kedia olou fei haguasieba, die bimai sibige hiye bolodo ke mouma fologa sa kokou dogogulo ile.

²⁷ Sa gehe kokou be bi sibigibou ta mouma fologale mei. Midiho kasagai milou ga idi o sasibou, haba ogou gai ta tobolou idi o sasibou kediane ta fologale mei. O sasai die hu Wai Sipsip Wili kaha e Fiha Kuguo kokou nalagai dala kedianou si fologale.

22

Jonha fi nedi tobou, fi nedi hebebou ke dugu

* 21:17 21:17 Di tefegadibe 144 kege keme mita olou fei 65 sagai kege.

¹ Kegemōu, ɛsol o kaha ʔamokōu fī nedi tō kē hegi. Tō kēme sibigibōu mei, galase hohōnōu tefei. Tō kaha ɛ soube Godibōu Wai Sipsip Wilibōu dilie duwodi bolodo kotōu ge felei.

² Sa gehe kodube a hiyedo tilamōu, duledube tō kaha tilamōu dugu. A duo kokōu, tō biya kelebe, fī nedi hebe kaha tafala. Hebe kēme sadebe tanōu kelegebe oguonōu tefe kolo maiyenōu daladi. Hebe kaha guobe sa sa o sasai olōu fei kē bologuadi mola. Hebe kēme tanōu feiye tafala, kenōu si tō ilobōu ne tafala, haba ilobōu ne tafala.

³ Godiha tagale mei bimai, ɛ igisele sagai kēme kele ta dalale mei.

Godibōu Wai Sipsip Wilibōu dilie duwodi bolodo kēme sa gehe kodu dalale. Godiha ɛ dabai degedi o kedianōu ɛ dabai degele ile.

⁴ O kediage Godiha midihō dugulo ile. Die wodemekōu be Godiha ɛ hū nalai dalale.

⁵ Kegeiba, hulia ta degele mei. Asō hohōbōu, kamai hohōbōu ta dalale mei, Hiye O Godiha yoŋu ɛ hohō kahanōu diamokōu hohoguo dalale. Diame hiye o sasai degema, Godibōu de tofousogo tofousogo dioŋu kengenōu dalaguale.

Yesuha hagualebe hafei degeli

⁶ Kegemōu, ɛsol o kaha ʔamokōu tobou, t̃a ʔa ñamokōu tobolōu koŋume damaledo, o sasai olōu feido damaleyodema sesema. Hiye O Godiha neleya kē, habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia ɛ t̃a kē hehegie tobolōu idi o kaha, hagi tamā degele hafei degeli kē ɛ dabai degedi o sasai kedianokōu hehegieyadomōu, yoŋu ɛ ɛsol o tobōu mōu haguei.

⁷ Ña du, Yesuhage kōu gue tobolōu, ʔa ñimokōu ilebe hafei degeli.

Kuguo koŋumaha t̃a, habage tamā degele koŋume, o sasai koyo ña hiligedo tōu babe, ñame hohōbōu.

⁸ Ame Jon, ʔa t̃a olōu fei koŋume mā kihiyoye du, haba degegolou olōu fei kēne mā dihoeye dugu. Duguomōu, ʔa yubu sugulo fiya duwoli, ɛsol o ʔamokōu hehegiei kokōu diho бага tobōu lamōu degeiye,

⁹ kenōu si ɛsol o kaha ʔamokōu tobou, kegeda, ña ʔamokōu diho бага tobōu da. Ña Godikōu nōu diho бага tobōu. Ane Godiha dabai degedi onōu, ñabōu habage-degele-duguo-tobōu di-o ñe mogo diabōu ñinōu tefei. Ane kuguo koŋumaha t̃a kē tolōu siadi o, nebe ñinōu tefei.

¹⁰ ɛ haba tobou, kuguo koŋumaha t̃a, habage tamā degele kēme ñage hobōu mogogōu dalada. Ña o sasai kedianokōu hehegienōu dala, Godiha degele kēme tamā degele hafei degeli kaha degeimōu.

¹¹ Midihō kasagai milōu ga idi o sasai kediame dioŋu midihō kasagai kengenōu milōu gamōu iba, fimai kasagai mā idi o sasai kediame dioŋu kengenōu fī maga iba dema. Haba midihō bolodo milōu ga idi o sasai kediame dioŋu midihō bolodo kenōu milōu gamōu iba, Godiha o sasai kediame Godi yoŋu tagali sagai kenōu milōu gamōu iba dema.

¹² Yesuhage kōu gue tobolōu, ñi duma. A ñimokōu hagualebe hafei degeli. A hagualebe, midihō bolodo milōu ga idi o sasai kedia bibōu, haba midihō kasagai milōu ga idi o sasai kedia bibōu de, moŋuma haguale.

¹³ Ame amulō alikōu bōu habagekōu bōu de dala. Ame widio o, haba ʔnōu be habagekōu do dala. Ame yomogoukōu dala, haba yosikōu ne dala.

¹⁴ O koyo n̄ame yukuei bigima mā dalababe, n̄ame hohobōu. N̄ame fī n̄edi hebe kahā kolo kē gala nalē. Sa gehe kahā a soṽusei keleya kē nā sasale folo.

¹⁵ Midiho kasagainōu milōu ga idi o sasai kediame ya fologale mei. Hagai wodi o sasai bōu, sasai hiyou suluguadi obōu, o hiyou suluguadi sasai bōu, o wodi o sasai bōu, ogōu gai godikōu diho baga tobolōu idi o sasai bōu, haba ogōu gai midiho kenōu tagale milōu ga idi o sasai bōu olōu fei kediame hagulekōu nōu tafalaguale.

¹⁶ Ame Yesu, a damaleyodele i o sasai n̄imokōu egei hehegieyadomōu, mā ɛsol o tobōu mōu i. Ame hiye o Devitha sosōu, ame sosōu kilege haguei. Ame kuidiho oguo soyodele idi kē.

¹⁷ Duo Bolofei bōu, Wai Sipsip Wili kahā sasai bōu diliege n̄ame toto haguayede tobolōu ili. O sasai koyohā tā kē dubabe, ilo kediāmokōu toto haguamabeede tobōu ma. O koyohā huei nalē sagai degeibabe, haguba, a fī n̄edi huei kē ulu mōu dōu la neiba, ɛ nalē.

Jonhā kuguo koṽumahā tā dulo i o sasai kediāmokōu egele tobou

¹⁸ O sasai habage tamā degele tā, kuguo kuokōu nalagai dulo i, n̄imokōu a egele tobolōu kuhe. O koyohā tā koṽubōu, haba tā gehe gehe ilo kelebōu de hehegie tobōu babe, Godihā hagi hiyedo kuguo kokōu nalagai dala keme o kokōu nele.

¹⁹ O tahā habage tamā degele tā, kuguo kuokōu dala kē ilo kele ɛ igiseibabe, Godihane bi bolodo, kuguo koṽumahā tobou keme emokōu be igisele. Fī n̄edi hebe kolo kene ɛ ta gala nalē mei. Godihā sa kokōu ne ɛ ta folo meido.

²⁰ Egei hehegie tobolōu o kahage kōu gue tobolōu, damaledo, ame n̄imokōu haguale hafeido degeli.

Damaledo, Hiye O Yesu nā hagua.

²¹ Hiye O Yesuhā habagugueibe dibōu de dalale. Damaledo.